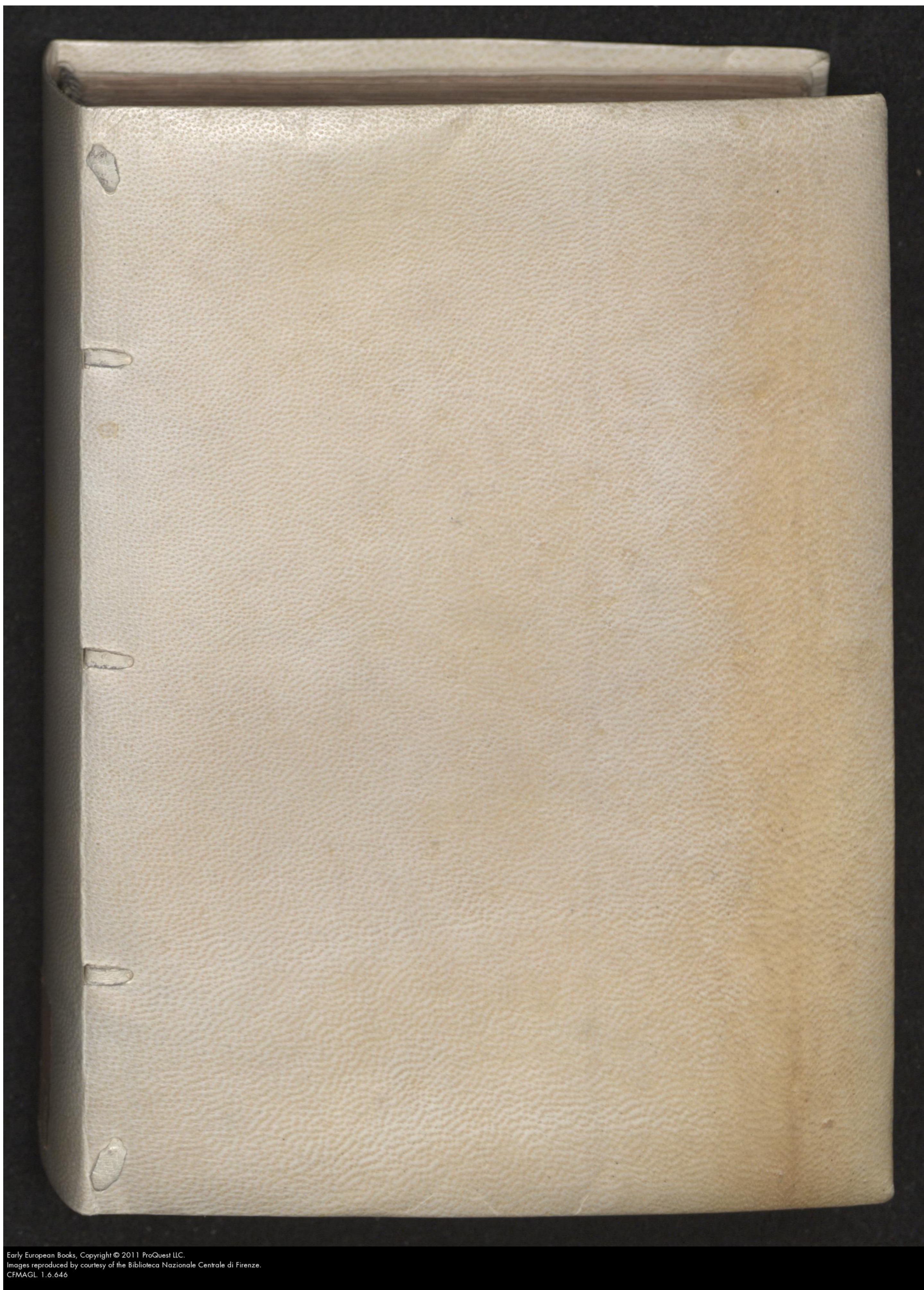
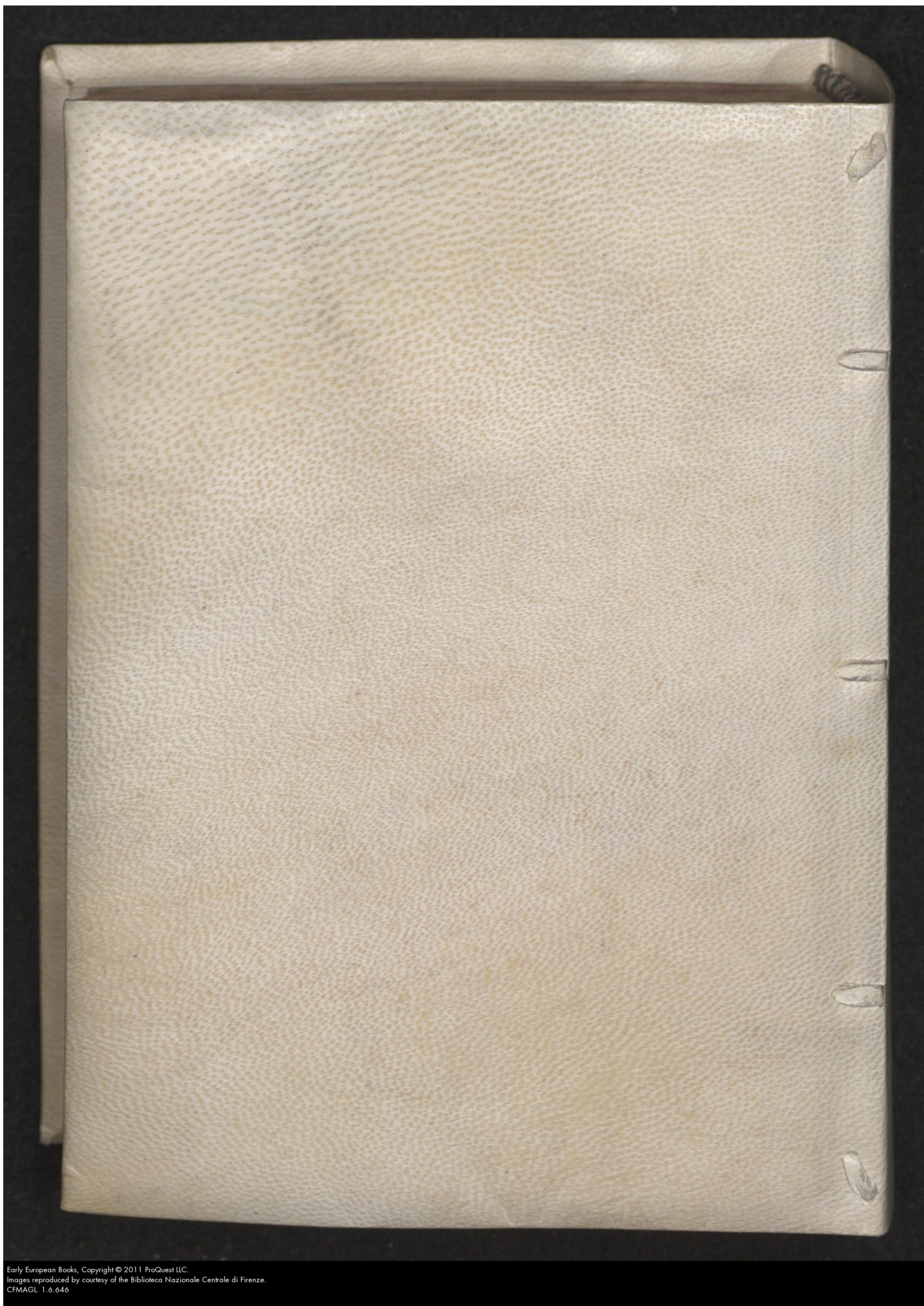

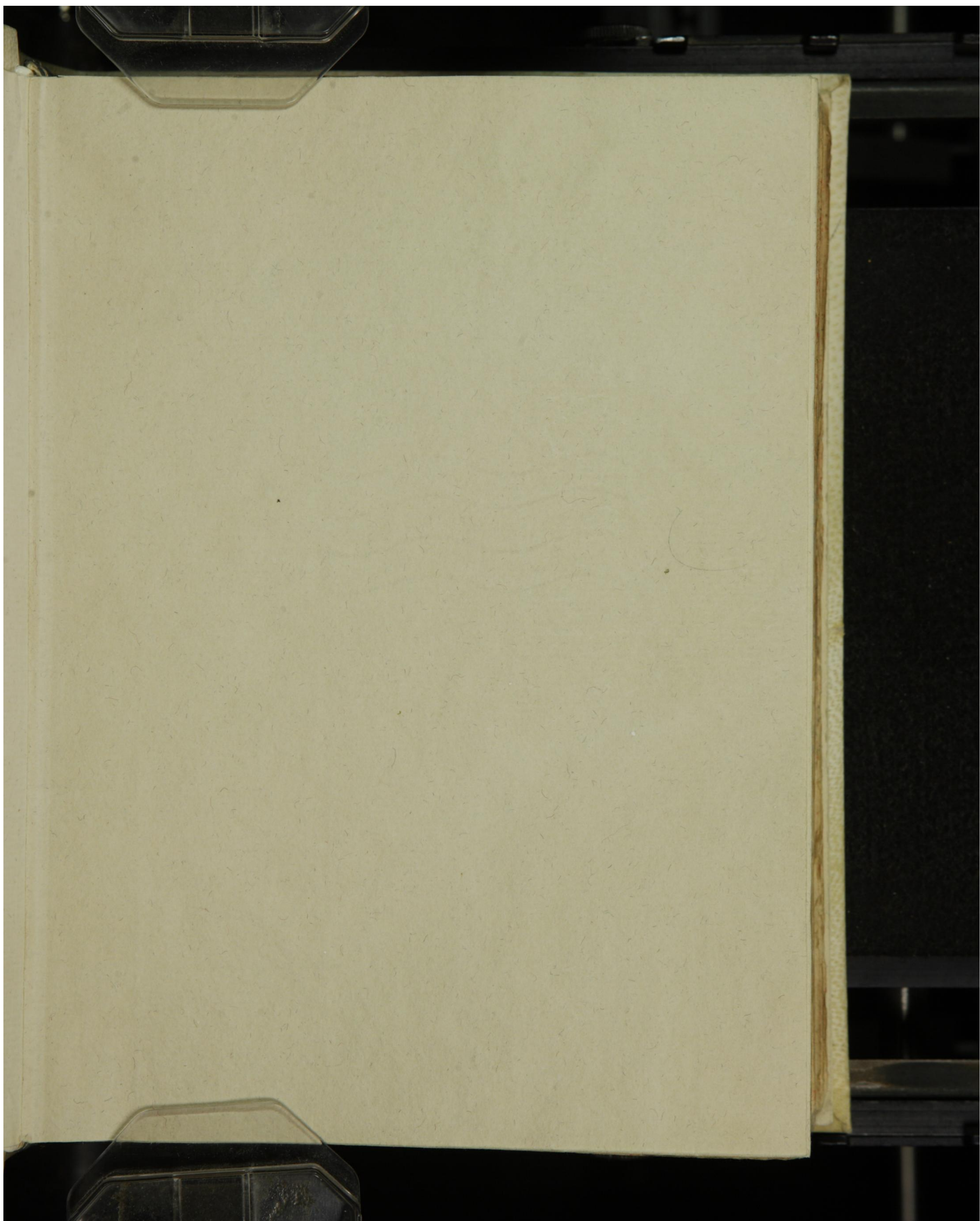

1
6
646
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.646

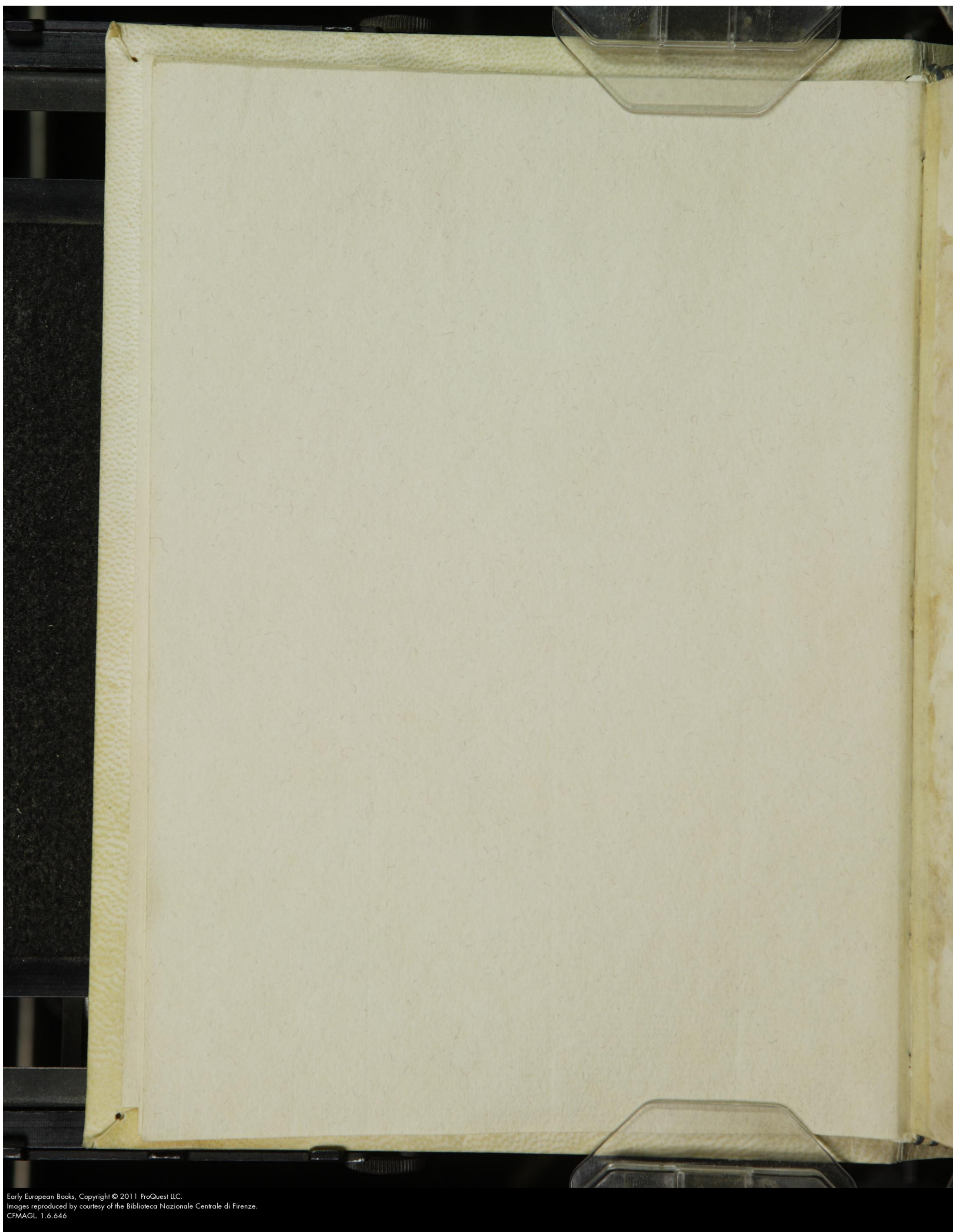

ΕΚ ΤΩΝ
ΠΟΛΥΒΙΟΥ
ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΕΚΛΟΓΑΙ
ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΙΩΝ.

Ex libris
POLYBII
MEGALOPOLITANI
SELECTA
DE LEGATIONIBVS;
Et alia

Quæ ſequenti pagina indicantur:

Nunc primùm in lucem edita.

Ex bibliotheca FVLVI VRSINI.

ANTVERPIAE,
Ex officina Chriſtophori Plantini.
M. D. LXXXII.

FRAGMENTA
EX HISTORIIS QVÆ NON EXTANT:

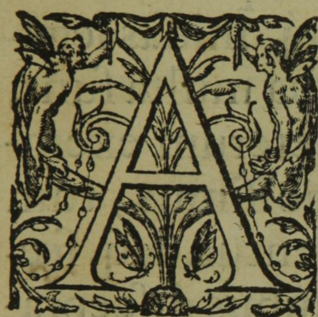
DIONYSII HALICARNASSEI:
DIODORI SICVLI:
APPIANI ALEXANDRINI:
DIONYS. CASSII NICÆI
DE LEGATIONIBVS.

DIONYS. LIB. LXXIX.
ET LXXX. imperfectus.

EMENDATIONES IN POLYBIVM
impressum Basileæ per Ioannem Heruagium
Anno M. D. XXIX.

ANTONIO PERRENOTTO CARDINALI GRANVELANO

Fuluius Vrsinus.

ANT. Augustinus Archiepiscopus Tarraconensis, omnis politioris doctrinæ vindex, & assertor, misit ad me superioribus annis Polybij fragmenta quædam, vt titulus indicabat, περὶ πρεσβειῶν, à Iohanne quodam Constantinopolitano collecta, qui Ro. antiquitatem in capita, & locos communes digesserat; vt eum librũ à mendis, quibus pænè infinitis corruptus erat, vindicarẽ; & cum studiosis etiam, si videretur, communicarem. Cùm itaque quantum ego per varias occupationes potui, hæc scripta accuratè, diligenterq. legissem, próque ingenij mei viribus,

viribus, quæ perexiguæ ſunt, omni ratione expoliēda curaſſem; vel ob ipſum operis argumentum, digna maximè viſa ſunt, quæ prodirent in lucem. continent enim Pop. Rom. ad Reges, exteraſq. nationes, & Regum rurſus, exterarumque nationum ad Pop. Rom. magnis de rebus vltrò citroq. miſſas legationes, in quibus cùm alia multa ſunt, vnde noſtras actiones veterum exemplorum regula metiri poſſimus, tum conciones præclaræ habentur, deq. fœderum, & pacis cōditionibus diſceptationes ad rerum gerendarum rationem perutiles. In quo quidem genere inprimis excelluiſſe inter Grecos videtur Polybius, qui rerum explicandarū prudentia, qua ita narrat euentus, vt cauſas ſimul aperiat; & bellorum peritia, quibus Scipionem ſecutus interfuit, Ro. Hiſtoriam XL. libris tāta puritate contexuit, vt eorum epitomen M. Brutus confecerit; Liuius autem ita fuerit imitatus, vt eius non tantùm ſententias,

ſed

ſed verba etiam ipſa, & ad verbum planè expreſſerit. Quo magis fit, vt ſatis mirari nō poſſim, hominem ita de Romano nomine meritum, pænè ſilentio præteritum ab ipſo, cùm ſemel tātùm, aut iterum illum nominet, & quidem exigua cum laude, vel potius nulla AVCTOREM NON SPERNENDVM appellet. Quo quidē laudis genere quis eſt tam malus ſcriptor, qui ſe affici æquo animo patiatur? Quantū autem Polybio debeat Liuius, ex vtriuſque ſcriptis, quæ reliqua ſunt, & maximè è Polybianis iis, quæ in præſentia emittimus, intelligi poteſt. Ex quibus ſatis conſtat Liuium propoſuiſſe ſibi Polybium, quem non tantùm vt ducem ſequeretur in bellis Punico ſecundo, Perſico, Antiocheno, Achaico, Numantino, & Punico tertio deſcribendis, ſed cuius inſiſteret veſtigiis, & voces quaſi ex ore eius emiſſas exciperet, dictataſq. notaret. Atque has quidem antiquitatis reliquias animus fuerat in Latinum

verſas

versas cum aliis eiusdem argumēti fragmentis, quæ Græcè tantùm nunc prodeunt, in lucem dare. Sed mirum est, quàm hoc nostrum consilium, aliud ex alio quotidie impedierit. Itaque editus iam Polybius cùm esset in publicū proditurus, vt ad te primùm mitteretur, typographo tui obseruantissimo mandauimus. Tu namque PERRENOTTE CARDINALIS is es, cui ob singularem rerum gerēdarum scientiam, excellentemque scriptorum huiusmodi intelligētiam, imprimis hæc debentur. Cùm enim à prima ipsa ætate, in rerum grauissimarum tractatione, apud Imperatores, regesque potentissimos, summa omnium cum admiratione domi, forisque fueris versatus, ita tamē disciplinas omnes, litterasque coluisti, & quibus plurimum potuisti rebus, semper fouisti, vt domus tua cōmune studiosorum perfugium habita sit. Testis sum ego ipse, qui Romæ cùm esses, & pro tua humanitate, comitateque tecum vnà

essem

1v

essem ferè quotidie, vidi quàm multus ad te, tanquam ad artium honestarum patronum, doctorum hominum fieret concursus, quámque tu eorum certis horis consuetudine delectarêris. Quin & artifices etiã ipsos, qui modò in aliquo genere excellerent, ita interdum admittebas, vt pro tua rerum istiusmodi cognitione, ex eorum operibus voluptatem caperes nõ mediocrem. Quæ cùm recordor, recordor autem quotidie, nec enim quicquam mihi iucũdius esse potest tuorum erga me meritorum recordatione, non possum non ægro animo ferre, te diutius à nobis abesse, his præsertim temporibus, quibus præclarum GREGORII XIII. Pontificis optimi, maximiq. institutum de sacris libris, vel hominum incuria, vel improbitate corruptis, suo nitori restituẽdis, deque bibliotheca Palatina omniũ vetustissima, locupletissimaque post Vaticanum operibus magnificentissimis, & cum ipsa antiquitate comparandis

exor-

exornatum, illuſtriori loco aperienda, ordinandaq́ue vehementer adiuuares. Cuius quidem Pontificis ſingulari non ſolùm ſapientia, ſed etiam pietate effectum eſt, vt orthodoxę fidei propagãdæ cauſa, Græcorum collegio in vrbe inſtituto, ædibuſq́., & cenſu liberaliter aucto, confluentibus eò iam vndiq. è media Græcia præclaræ indolis adoleſcentulis, Græcæ litteræ ab interitu, qui iam imminebat, vindicatæ, reuiuiſcant. Sed hęc, quando te in Regis poſt hominum memoriam maximi negotiis tuæ fidei, prudentięq́. commiſſis occupato, optare magis poſſumus, quàm ſperare; reditusq́ue tui ſpes non illa quidem, vt tu ſcribis, erepta nobis, ſed in aliud tempus eſt prolata, mittimus ad te librum beneuolentiæ noſtræ argumentum, & tuorũ erga me officiorũ teſtimonium, vt nõ vni tibi, ſed omnibus, & quidem illuſtrius mea in te pateat obſeruantia. Vale Romæ XII. Kalend. Decemb. M. D. LXXXI.

ΕΚ ΤΩΝ ΠΟΛΥΒΙΟΥ
ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΙΩΝ.

Ι.

Ὅτι μετὰ τὴν ἐπιβουλὴν τὴν κατὰ ἱερωνύμου τοῦ βασιλέως συρακουσίων, ἐκχωρήσαντος τοῦ θράσωνος, οἱ περὶ τὸν ζώϊππον καὶ ἀδρανόδωρον, πείθουσι τὸν ἱερώνυμον, εὐθέως πρεσβευτὰς πρὸς τὸν ἀννίβαν πέμψαι· προχειρισάμενος δὲ πολύκλειτον κυρηναῖον, καὶ φιλόδημον τὸν ἀργεῖον, τούτους μὲν εἰς ἰταλίαν ἀπέστειλε, δοὺς ἐντολὰς λαλεῖν ὑπὲρ κοινοπραγίας τοῖς καρχηδονίοις· ἅμα δὲ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς εἰς ἀλεξάνδρειαν ἀπέπεμψεν. ἀννίβας δὲ τοὺς περὶ πολύκλειτον καὶ φιλόδημον ἀποδεξάμενος φιλανθρώπως, καὶ πολλὰς ἐλπίδας ὑπογράψας τῷ μειρακίῳ ἱερωνύμῳ, σπουδῇ πάλιν ἀπέπεμπε τοὺς πρέσβεις, σὺν δὲ τούτοις ἀννίβαν τὸν καρχηδόνιον, ὄντα τότε τριήραρχον, καὶ τοὺς Συρακουσίους ἱπποκράτη καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν νεώτερον ἐπικύδη. συνέβαινε δὲ τούτους τοὺς ἄνδρας καὶ πλείω χρόνον ἤδη στρατεύεσθαι, μετ' ἀννίβου πολιτευομένους παρὰ καρχηδονίοις, διὰ τὸ φεύγειν αὐτῶν τὸν πάππον ἐκ συρα-

κουσῶν, δόξαντα προσενηνοχέναι τὰς χεῖρας ἑνὶ τῶν ἀγαθοκλέους υἱῶν, ἀγαθάρχῳ. παραγινομένων δὲ τούτων εἰς τὰς συρακούσας, καὶ τῶν μὲν περὶ πολύκλειτον ἀποπρεσβευσάντων, τοῦ δὲ καρχηδονίου διαλεχθέντος κατὰ τὰς ὑπ᾽ ἀννίβου δεδομένας ἐντολὰς, εὐθέως ἕτοιμος ἦν κοινωνεῖν καρχηδονίοις τῶν πραγμάτων. καὶ τόν τε παραγεγονότα πρὸς αὐτὸν ἀννίβαν ἔφη δεῖν πορεύεσθαι κατὰ τάχος εἰς τὴν καρχηδόνα, καὶ παρ᾽ αὐτοῦ συμπέμπειν ἐπηγγείλατο τοὺς διαλεχθησομένους τοῖς καρχηδονίοις. κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον, ὁ τεταγμένος ἐπὶ λιλυβαίου στρατηγὸς τῶν ῥωμαίων* ταῦτα πυνθανόμενος ἔπεμψε πρὸς ἱερώνυμον πρέσβεις τοὺς ἀνανεωσομένους τὰς πρὸς τοὺς προγόνους αὐτοῦ συντεθειμένας συνθήκας* ὁ δὲ ἱερώνυμος εἴτ᾽ ἐν μίσει ὄντων τῶν πρεσβυτῶν, εἴτ᾽ ἐν μίσει ὄντων τῶν καρχηδονίων, ἔφη συλλυπεῖσθαι τοῖς ῥωμαίοις, ὅτι κακοὶ κακῶς ἐν ταῖς κατὰ τὴν ἰταλίαν μάχαις ἀπολώκασιν ὑπὸ καρχηδονίων. τῶν δὲ καταπλαγέντων τὴν ἀστοχίαν, ὅμως δὲ προσπυθομένων, τίς λέγει ταῦτα περὶ αὐτῶν, ἔδειξε τοὺς καρχηδονίους παρόντας, καὶ τούτους ἐκέλευσε διελέγχειν, εἴ τι τυγχάνουσι ψευδόμενοι. τῶν δὲ φησάντων, οὐ πάτριον εἶναι σφίσι πιστεύειν τοῖς πολεμίοις. παρακαλούντων δὲ μηδὲν ποιεῖν παρὰ τὰς συνθήκας, ὅτι τοῦτο καὶ δίκαιον ἐστὶ καὶ συμφέρον αὐτῷ μάλιστ᾽ ἐκείνῳ, περὶ μὲν τούτων ἔφη βουλευσάμενος αὐτοῖς πάλιν διασαφήσειν. εἴρετο δὲ πῶς πρὸ τῆς τελευτῆς τοῦ πάππου πλεύσαντες ἕως τοῦ παχύνου πεντήκοντα ναυσί, πάλιν ἀνακάμ-

ψαιεν

ψαιεν (συμβεβήκει γὰρ ῥωμαίους, βραχεῖ χρόνῳ πρότερον ἀκούσαντας ἱέρωνα μετηλλαχέναι, καὶ δὴ ἀγωνιάσαντας, μή τι νεωτερίσωσιν ἐν ταῖς συρακούσαις, καταφρονήσαντας τῆς τοῦ καταλελειμμένου παιδὸς ἡλικίας πεποιῆσθαι τὸν ἐπίπλουν, πυθομένους δὲ τὸν ἱέρωνα ζῆν, αὖθις εἰς τὸ λιλύβαιον ἀναδραμεῖν) διὸ καὶ τότε παρομολογοῦντων πεποιῆσθαι μὲν τὸν ἐπίπλουν, θέλοντας ἐφεδρεῦσαι τῇ νεότητι τῇ ἐκείνου καὶ συνδιαφυλάξαι τὴν ἀρχὴν αὐτῷ. προσπεσόντος δὲ ζῆν τὸν πάππον, ἀποπλεῦσαι πάλιν. ῥηθέντων δὲ τούτων πάλιν ὑπολαβὼν τὸ μειράκιον ἐάσατε τοίνυν (ἔφη) κἀμὲ νῦν ἄνδρες ῥωμαῖοι διαφυλάξαι τὴν ἀρχὴν, παλινδρομήσαντα πρὸς τὰς καρχηδονίων ἐλπίδας. οἱ δὲ ῥωμαῖοι συνέντες τὴν ὁρμὴν αὐτοῦ, τότε μὲν κατασιωπήσαντες ἐπανῆλθον, καὶ διεσάφουν τὰ λεγόμενα τῷ πέμψαντι· τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη προσεῖχον, καὶ παρεφύλαττον ὡς πολέμιον· ἱερώνυμος δὲ προχειρισάμενος ἀγάθαρχον καὶ ὀνησιγένη καὶ ἱπποσθένη πέμπει μετ' ἀννίβου πρὸς καρχηδονίους, δοὺς ἐντολὰς ἐπὶ τοῖσδε ποιεῖσθαι τὰς συνθήκας, ἐφ' ᾧ καρχηδονίους βοηθεῖν, καὶ πεζικαῖς καὶ ναυτικαῖς δυνάμεσι, καὶ συνεκβάλλοντα ῥωμαίους ἐκ σικελίας, οὕτω διελέσθαι τὰ κατὰ τὴν νῆσον, ὥστε τῆς ἑκατέρων ἐπαρχίας ὅρον εἶναι τὸν ἱμέραν ποταμόν· ὃς μάλιστά πως δίχα διαιρεῖ τὴν ὅλην σικελίαν. οὗτοι μὲν οὖν ἀφικόμενοι πρὸς καρχηδονίους διελέγοντο περὶ τούτων· καὶ ταῦτ' ἔπραττον, εἰς πᾶν ἑτοίμως συγκαταβαινόντων τῶν καρχηδονίων· οἱ δὲ περὶ τὸν ἱπποκράτην

λαμβάνοντες εἰς τὰς χεῖρας τὸ μειράκιον, τὰς μὲν ἀρχὰς ἐψυχαγώγουν· ἐξηγούμενοι τὰς ἐν ἰταλίᾳ πορείας ἀννίβου καὶ παρατάξεις καὶ μάχας. μετὰ δὲ ταῦτα φάσκοντες μηδενὶ καθήκειν μᾶλλον τὴν ἁπάντων σικελιωτῶν ἀρχὴν, ὡς ἐκείνῳ, πρῶτον μὲν διὰ τὸ τοῦ πύρρου θυγατρὸς υἱὸν εἶναι νηρηΐδος· ὃν μόνον κατὰ προαίρεσιν καὶ κατ᾽ εὔνοιαν, σικελιῶται πάντες εὐδόκησαν σφῶν αὐτῶν ἡγεμόνα εἶναι καὶ βασιλέα. δεύτερον δὲ κατὰ τὴν ἱέρωνος τοῦ πάππου δυναστείαν, καὶ τέλος ἐπὶ τοσοῦτον ἐξωμίλησαν τὸ μειράκιον, ὥστε καθόλου μηδενὶ προσέχειν τῶν ἄλλων, διὰ τὸ καὶ φύσει μὲν ἀκατάστατον ὑπάρχειν. ἔτι δὲ μᾶλλον ὑπ᾽ ἐκείνων τότε μετεωρισθὲν, ἀκμὴν τῶν περὶ ἀγάθαρχον ἐν τῇ καρχηδόνι τὰ προειρημένα διαπραττομένων, ἐπιπέμπει πρεσβευτὰς, τὴν μὲν τῆς σικελίας ἀρχὴν φάσκων αὐτῷ καθήκειν ἅπασαν. ἀξιῶν δὲ καρχηδονίοις μὲν βοηθεῖν περὶ σικελίας, αὐτὸς δὲ καρχηδονίοις ἐπισχνούμενος ἐπαρκεῖν εἰς τὰς κατὰ τὴν ἰταλίαν πράξεις. τὴν μὲν οὖν ὅλην ἀκαταστασίαν καὶ μανίαν καλῶς συνθεωρούμενοι καρχηδόνιοι τοῦ μειρακίου· νομίζοντες δὲ κατὰ πολλοὺς τρόπους συμφέρειν σφίσι τὸ μὴ προέσθαι τὰ κατὰ τὴν σικελίαν· ἐκείνῳ μὲν ἅπαντα συγκατένευον. αὐτοὶ δὲ καὶ πρότερον ἤδη παρασκευασάμενοι ναῦς, καὶ στρατιώτας, ἐγίνοντο πρὸς τὸ διαβιβάζειν τὰς δυνάμεις εἰς τὴν σικελίαν· οἱ δὲ ῥωμαῖοι ταῦτα πυνθανόμενοι, πάλιν ἔπεμψαν πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, διαμαρτυρόμενοι μὴ παραβαίνειν τὰς πρὸς τοὺς προγόνους αὐτοῦ τεθειμένας

συνθή-

συνθήκας. ὑπὲρ ὧν ἱερώνυμος ἀθροίσας τὸ συνέδριον, ἀνέδωκε διαβούλιον, τί δέει ποιεῖν. οἱ μὲν οὖν ἐγχώριοι, τὴν ἡσυχίαν ἦγον, δεδιότες τὴν τοῦ προεστῶτος ἀκρισίαν. ἀριστόμαχος δ᾽ ὁ κορίνθιος, καὶ δάμιππος ὁ λακεδαιμόνιος, καὶ αὐτόνους ὁ θετταλὸς, ἠξίουν ἐμμένειν ταῖς πρὸς ῥωμαίους συνθήκαις. ἀνδρανόδωρος δὲ μόνος, οὐκ ἔφη δεῖν παριέναι τὸν καιρόν· εἶναι δὲ τὸν ἐνεστῶτα μόνον, ἐν ᾧ καταχτήσασθαι δυνατόν ἐστι τὴν τῆς σικελίας ἀρχήν. τοῦ δὲ ταῦτ᾽ εἰπόντος, ἤρετο τοὺς περὶ τὸν ἱπποκράτην, ποίας μετέχουσι γνώμης; τῶν δὲ φησάντων τῆς ἀνδρανοδώρου, πέρας εἶχε τὸ διαβούλιον. καὶ τὰ μὲν τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς ῥωμαίους ἐκεκύρωτο τὸν τρόπον τοῦτον. βουλόμενος δὲ μὴ σκαιῶς δοκεῖν ἀποκρίνεσθαι τοῖς πρεσβευταῖς, εἰς τηλικαύτην ἀστοχίαν ἐνέπεσε, δι᾽ ἧς τοῖς ῥωμαίοις οὐ μόνον δυσαρεστήσειν, ἀλλὰ καὶ προσκόπτειν ἔμελλε προφανῶς. ἔφη γὰρ ἐμμένειν ἐν ταῖς συνθήκαις, ἐὰν αὐτῷ πρῶτον μὲν τὸ χρυσίον ἀποδῶσι πᾶν, ὃ παρὰ ἱέρωνος ἔλαβον τοῦ πάππου· δεύτερον δὲ τὸν σῖτον ἐκ παντὸς ἀποκαταστήσωσι τοῦ χρόνου, καὶ τὰς ἄλλας δωρεὰς, ἃς εἶχον παρ᾽ ἐκείνου. τὸ δὲ τρίτον ὁμολογήσωσι τὴν ἐντὸς ἱμέρα ποταμοῦ χώραν καὶ πόλεις εἶναι συρακουσίων. οἱ μὲν οὖν πρεσβευταὶ καὶ τὸ συνέδριον ἐπὶ τούτοις ἐχωρίσθησαν. οἱ δὲ περὶ τὸν ἱερώνυμον ἀπὸ τούτων τῶν καιρῶν, ἐνῆγον τὰ τοῦ πολέμου, καὶ τάς τε δυνάμεις ἤθροιζον καὶ καθώπλιζον, τάς τε λοιπὰς χορηγίας ἡτοίμαζον.

Ὅτι οἱ ῥωμαῖοι πρεσβευτὰς ἐξαπέστειλαν πρὸς II.

πτολεμαῖον, βουλόμενοι σίτῳ χορηγηθῆναι, διὰ τὸ μεγάλην εἶναι παρ' αὐτοῖς σπάνιν· ὡς ἂν τοῦ μὲν κατὰ τὴν ἰταλίαν ὑπὸ τῶν στρατοπέδων ἅπαντος ἐφθαρμένου μέχρι τῶν τῆς ῥώμης πυλῶν. ἔξωθεν δὲ μὴ γινομένης ἐπικουρίας, ἅτε κατὰ πάντα τὰ μέρη τῆς οἰκουμένης πολέμων ἐνεστώτων, καὶ στρατοπέδων παρακαθημένων, πλὴν τῶν κατ' αἴγυπτον τόπων. εἰς γὰρ τοσοῦτο κατὰ τὴν ῥώμην προεβεβήκει τὰ τῆς ἐνδείας ὥστε τὸν σικελικὸν μέδιμνον, πεντεκαίδεκα δραχμῶν ὑπάρχειν. ἀλλ' ὅμως τοιαύτης οὔσης τῆς περιστάσεως, οὐκ ἠμέλουν τῶν πολεμικῶν.

III. Ὅτι ὁ τῶν ἀθηναίων δῆμος, ἐξέπεμπε πρεσβευτὰς πρὸς ἄτταλον τὸν βασιλέα, τοὺς ἅμα μὲν εὐχαριστήσοντας ἐπὶ τοῖς γεγονόσι, ἅμα δὲ παρακαλέσοντας αὐτὸν ἐλθεῖν ἀθήναζε, χάριν τοῦ* συνδιαλαβεῖν περὶ τῶν ἐνεστώτων. ὁ δὲ βασιλεὺς μετά τινας ἡμέρας πυθόμενος καταπεπλευκέναι ῥωμαίων πρεσβευτὰς εἰς τὸν πειραιᾶ, καὶ νομίζων ἀναγκαῖον εἶναι τὸ συμμίξαι τούτοις, ἀνήχθη κατὰ σπουδήν. ὁ δὲ τῶν ἀθηναίων δῆμος γνοὺς τὴν παρουσίαν αὐτοῦ, μεγαλομερῶς ἐψηφίσατο περὶ τῆς ἀπαντήσεως, καὶ τῆς ὅλης ἀποδοχῆς τοῦ βασιλέως. ἄτταλος δὲ καταπλεύσας εἰς τὸν πειραιᾶ, τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν ἐχρημάτισε τοῖς ἐκ τῆς ῥώμης πρεσβευταῖς. θεωρῶν δ' αὐτοὺς, καὶ τῆς προγεγενημένης κοινοπραγίας μνημονεύοντας, καὶ πρὸς τὸν κατὰ τοῦ φιλίππου πόλεμον ἑτοίμους ὄντας, περιχαρὴς ἦν. τῇ δὲ ἐπαύριον ἅμα τοῖς ῥωμαίοις καὶ τοῖς τῶν ἀθηναίων ἄρχουσιν ἀνέβαινεν εἰς ἄστυ

* συνδιαλαλεῖν.

μετὰ

μετὰ μεγάλης προστασίας. οὐ γὰρ μόνον οἱ τὰς ἀρχὰς ἔχοντες, μετὰ τῶν* ἱππέων, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ πολῖται κατὰ τέκνων καὶ γυναικῶν ἀπήντων αὐτοῖς. ὡς δὲ συνέμιξαν, τοιαύτη παρὰ τῶν πολλῶν ἐγένετο κατὰ τὴν ἀπάντησιν φιλανθρωπία, πρόστε ῥωμαίους καὶ ἔτι μᾶλλον πρὸς τὸν ἄτταλον, ὥσθ' ὑπερβολὴν μὴ καταλιπεῖν. ἐπεὶ δ' εἰσήει κατὰ τὸ δίπυλον, ἐξ ἑκατέρου τοῦ μέρους παρέστησαν τὰς ἱερείας καὶ τοὺς ἱερεῖς. μετὰ δὲ ταῦτα πάντας μὲν τοὺς ναοὺς ἀνέῳξαν, ἐπὶ πᾶσι θύματα τοῖς βωμοῖς παραστήσαντες ἠξίωσαν αὐτὸν θῦσαι. τὸ δὲ τελευταῖον ἐψηφίσαντο τιμὰς τηλικαύτας, ἡλικίας οὐδενὶ ταχέως τῶν πρότερον εἰς αὐτοὺς εὐεργετῶν γεγονότων. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις, καὶ φυλὴν ἐπώνυμον ἐποίησαν ἀττάλῳ, καὶ κατένειμαν αὐτὸν εἰς τοὺς ἐπωνύμους τῶν ἀρχηγετῶν. μετὰ δὲ ταῦτα συναγαγόντες ἐκκλησίαν, ἐκάλουν τὸν προειρημένον. παραιτουμένου δὲ καὶ φάσκοντος εἶναι φορτικὸν, τὸ κατὰ πρόσωπον εἰσελθόντα διαπορεύεσθαι τὰς εὐεργεσίας τὰς αὐτοῦ τοῖς εὖ πεπονθόσι, τῆς εἰσόδου παρῆκε. γράψαντα δ' αὐτὸν, ἠξίουν ἐκδοῦναι περὶ ὧν ὑπολαμβάνει συμφέρειν πρὸς τοὺς ἐνεστῶτας καιροὺς. τοῦ δὲ πεισθέντος καὶ γράψαντος, εἰσήνεγκαν τὴν ἐπιστολὴν οἱ προεστῶτες. ἦν δὲ κεφάλαια τῶν γεγραμμένων, ἀνάμνησις τῶν προτέρων ἐξ αὐτοῦ γεγονότων εὐεργετημάτων εἰς τὸν δῆμον, ἐξαρίθμησις τῶν πεπραγμένων αὐτῷ πρὸς φίλιππον κατὰ τοὺς ἐνεστῶτας καιροὺς, τελευταία δὲ παράκλησις εἰς τὸν κατὰ φίλιππον πόλεμον καὶ διορκισμὸς, ὡς ἐὰν μὴ νῦν ἕλωνται συμ-

βαίνειν

* ἱερέων.

βαίνειν δυσγενῶς εἰς τὴν ἀπέχθειαν ἅμα ῥοδίοις καὶ ῥω-
μαίοις καὶ αὐτῷ, μετὰ δὲ ταῦτα παρέντες τοὺς καιροὺς, κοι-
νωνεῖν βούλωνται τῆς εἰρήνης, ἄλλων αὐτὴν κατεργασα-
μένων, ἀστοχήσειν αὐτοὺς τοῦ τῇ πατρίδι συμφέροντος. τῆς
δὲ ἐπιστολῆς αὐτῆς ἀναγνωσθείσης, ἕτοιμον ἦν τὸ πλῆθος
ψηφίζεσθαι τὸν πόλεμον, καὶ διὰ τὰ λεγόμενα καὶ διὰ τὴν
εὔνοιαν τὴν πρὸς τὸν ἄτταλον. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῶν ῥοδίων
ἐπεισελθόντων, καὶ πολλοὺς πρὸς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν δια-
θεμένων λόγους, ἔδοξε τοῖς ἀθηναίοις ἐκφέρειν τῷ φιλίππῳ
τὸν πόλεμον. ἀπεδέξαντο δὲ καὶ τοὺς ῥοδίους μεγαλομερῶς,
* ἀριστείας καὶ τόν τε δῆμον ἐστεφάνωσαν *ἀριστείῳ στεφάνῳ, καὶ πᾶσι ῥο-
δίοις ἰσοπολιτείαν ἐψηφίσαντο, διὰ τὸ κἀκείνοις αὐτοῖς χω-
ρὶς τῶν ἄλλων, τάς τε ναῦς ἀποκαταστῆσαι τὰς αἰχμα-
λώτους γενομένας, καὶ τοὺς ἄνδρας. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις οἱ
παρὰ τῶν ῥοδίων ταῦτα διαπράξαντες, ἀνήχθησαν εἰς τὴν
ἔπειτα τὰς κίον ἐπὶ τὰς νήσους μετὰ τοῦ στόλου.

IV. Ὅτι καθ᾽ ὃν χρόνον οἱ τῶν ῥωμαίων πρέσβεις ἐν ταῖς
ἀθήναις ἐποιοῦντο τὴν διατριβὴν, νικάνορος τοῦ παρὰ φι-
λίππου κατατρέχοντος τὴν ἀττικὴν ἕως τῆς ἀκαδημίας,
προδιαπεμψάμενοι πρὸς αὐτὸν οἱ ῥωμαῖοι κήρυκας,
συνέμιξαν αὐτῷ, καὶ παρεκάλεσαν ἀναγγεῖλαι τῷ φι-
λίππῳ· διότι ῥωμαῖοι παρακαλοῦσι τὸν βασιλέα, τῶν μὲν
ἑλλήνων μηδενὶ πολεμεῖν· τῶν δὲ γεγονότων εἰς ἄτταλον
ἀδικημάτων δίκας ὑπέχειν ἐν ἴσῳ κριτηρίῳ. καὶ διότι πράξαν-
τι μὲν ταῦτα, τὴν εἰρήνην ἄγειν ἔξεστι πρὸς ῥωμαίους, μὴ
βουλομένῳ δὲ πείθεσθαι, τἀναντία συνεξακολουθήσειν
ἔφασαν.

ἔφασαν. ὁ μὲν οὖν νικάνωρ ταῦτα ἀκούσας, ἀπηλλάγη.
τὸν αὐτὸν δὲ λόγον τοῦτον οἱ ῥωμαῖοι καὶ πρὸς ἠπειρώτας
εἶπαν περὶ φιλίππου, παραπλέοντες ἐν φοινίκῃ, καὶ πρὸς
ἀμυνάνδρον διαβάντες εἰς ἀθαμανίαν, παραπλησίως
καὶ πρὸς αἰτωλοὺς, ἐν ναυπάκτῳ, καὶ πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς
ἐν αἰγίῳ. τότε μὲν διὰ τοῦ νικάνορος τῷ φιλίππῳ ταῦτα
δηλώσαντες, αὐτοὶ μὲν ἀπέπλευσαν ὡς ἀντίοχον καὶ πτο-
λεμαῖον ἐπὶ τὰς διαλύσεις.

Ὅτι παρῆσαν μετὰ τὴν ἅλωσιν ἀβύδου, παρὰ τοῦ τῶν V.
ἀχαιῶν ἔθνους, εἰς τὴν ῥόδον πρεσβευταὶ, παρακαλοῦντες
τὸν δῆμον, εἰς τὰς πρὸς τὸν φίλιππον διαλύσεις, οἷς ἐπελ-
θόντων ἐκ τῆς ῥώμης πρεσβευτῶν, καὶ διαλεγομένων ὑπὲρ
τοῦ μὴ ποιεῖσθαι διαλύσεις πρὸς φίλιππον ἄνευ ῥωμαίων
ἔδοξε προσέχειν τῷ δήμῳ τοῖς ῥωμαίοις, καὶ στοχάζεσθαι
τῆς τούτων φιλίας.

Καθόλου τῇ περὶ τὰ λάφυρα πλεονεξίᾳ τῶν αἰτω- VI.
λῶν, εἴτ' οὐκ ἐβούλετο φίλιππον ἐκβαλὼν ἐκ τῆς ἀρχῆς,
αἰτωλοὺς καταλιπεῖν δεσπότας τῶν ἑλλήνων. δυσχερῶς
δὲ ἔφερε καὶ τὴν ἀλαζονείαν αὐτῶν, θεωρῶν ἀντεπιγρα-
φομένους ἐπὶ τὸ νίκημα, καὶ πληροῦντας τὴν ἑλλάδα
τῆς αὐτῶν ἀνδραγαθίας. διὸ καὶ κατά τε τὰς ἐντεύξεις
ἀγερωχότερον αὐτοῖς ἀπήντα, καὶ περὶ τῶν κοινῶν ἀπε-
σιώπα, τὰ προκείμενα συνετέλει, καὶ δι' αὐτοῦ καὶ διὰ
τῶν ἰδίων φίλων. τοιαύτης δὲ οὔσης δυσχρηστείας ἐν ἀμφο-
τέροις, ἧκον πρεσβευταὶ μετά τινας ἡμέρας παρὰ τοῦ φι-
λίππου, δημοσθένης καὶ κυκλιάδας, καὶ λιμναῖος, πρὸς

 οὓς κοι-

οὓς κοινολογηθεὶς ὁ Τίτος ἐπὶ πλεῖον μετὰ τῶν χιλιάρχων πέντε, καὶ δεχημέρους ἀνοχὰς ἐποιήσατο παραχρῆμα, συνετάξατο δὲ καὶ συμπορεύεσθαι τῷ Φιλίππῳ κοινολογησομένους ὑπὲρ τῶν καθεστώτων ἐν ταύταις. γενομένης δὲ ταύτης τῆς ἐντεύξεως φιλανθρώπου, διπλασίως ἐξεκάετο τὰ τῆς ὑποψίας, κατὰ τοῦ Τίτου. ἤδη γὰρ κατὰ τὴν Ἑλλάδα τῆς δωροδοκίας *ἐπιπελαζούσης, καὶ τοῦ μηδένα μηδὲν δωρεὰν πράττειν, καὶ τοῦ χαρακτῆρος τούτου νομιστευομένου παρ' Αἰτωλοῖς, οὐκ ἐδύναντο πιστεύειν διότι χωρὶς δώρων ἡ τηλικαύτη μεταβολὴ γέγονε τοῦ Τίτου πρὸς τὸν Φίλιππον, οὐκ εἰδότες τὰ Ῥωμαίων ἔθη καὶ νόμιμα περὶ τοῦτο τὸ μέρος· ἀλλ' ἐξ αὑτῶν τεκμαιρόμενοι καὶ συλλογιζόμενοι· διότι τὸν μὲν Φίλιππον εἰκὸς ἦν προτείνειν πλῆθος χρημάτων διὰ τὸν καιρόν. τὸν δὲ Τίτον μὴ δύνασθαι τούτοις ἀντοφθαλμεῖν. ὁ δὲ Τίτος ταξάμενος ἡμέραν πρὸς τὸν Φίλιππον, τοῖς μὲν συμμάχοις ἔγραψε παραχρῆμα διασαφῶν πότε δεήσει παρεῖναι πρὸς τὸν σύλλογον. αὐτὸς δὲ μετά τινας ἡμέρας, ἧκε πρὸς τὴν εἰσβολὴν τῶν Τεμπῶν, εἰς τὸν ταχθέντα χρόνον. ἀθροισθέντων δὲ τῶν συμμάχων, καὶ τοῦ συνεδρίου συναχθέντος ἐξ αὐτῶν τούτων, ἀναστὰς ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐκέλευε λέγειν ἕκαστον ἐφ' οἷς δεῖ ποιεῖσθαι τὰς πρὸς τὸν Φίλιππον διαλύσεις. Ἀμύνανδρος μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς βραχέα διαλεχθεὶς καὶ μέτρια, κατέπαυσε τὸν λόγον. ἠξίου γὰρ πρόνοιαν αὐτοῦ ποιήσασθαι πάντας, ἵνα μὴ χωρισθέντων Ῥωμαίων ἐκ τῆς Ἑλλάδος εἰς ἐκεῖνον ἀπερείδηται τὴν ὀργὴν ὁ Φίλιππος. εἶναι γὰρ εὐχειρώτους

* ἐπιπολαζούσης.

ἀθαγ-

ἀθαμᾶνας ἀεὶ μακεδόσι, διάτε τὴν ἀσθένειαν καὶ γειτνίασιν τῆς χώρας. μετὰ δὲ τοῦτον ἀλέξανδρος ὁ αἰτωλὸς ἀναστάς, καθότι μὲν ἤθροικε τοὺς συμμάχους ἐπὶ τὸ περὶ τῶν διαλύσεων διαβούλιον. καὶ καθότι νῦν ἑκάστοις, ἀξιοῖ λέγειν τὸ φαινόμενον, ἐπήνεσε τὸν τίτον. τοῖς δ' ὅλοις πράγμασιν ἀγνοεῖν ἔφη καὶ παραπίπτειν αὐτόν. εἰ πέπεισται διαλύσεις ποιησάμενος πρὸς φίλιππον, ἢ ῥωμαίοις τὴν εἰρήνην, ἢ τοῖς ἕλλησι τὴν ἐλευθερίαν βέβαιον ἀπολείψειν. οὐδέτερον γὰρ εἶναι τούτων δυνατόν, ἀλλ' εἰ βούλεται καὶ τὴν τῆς πατρίδος πρόθεσιν ἐπιτελῆ ποιεῖν, καὶ τὰς ἰδίας ὑποσχέσεις ἃς ὑπέσχηται πᾶσι τοῖς ἕλλησι· μίαν ὑπάρχειν ἔφη διάλυσιν πρὸς μακεδόνας, τὸ φίλιππον ἐκβάλλειν ἐκ τῆς ἀρχῆς. τοῦτο δ' εἶναι καὶ λίαν εὐχερές, ἐὰν μὴ παρῇ τὸν ἐνεστῶτα καιρόν· πλείω δὲ πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν διαλεχθείς, κατέπαυσε τὸν λόγον. ὁ δὲ τίτος ἀναδεξάμενος, ἀστοχεῖν αὐτὸν ἔφησεν, οὐ μόνον τῆς ῥωμαίων προαιρέσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς αὐτοῦ προθέσεως, καὶ μάλιστα τοῦ τῶν ἑλλήνων συμφέροντος. οὔτε γὰρ ῥωμαίους οὐδενὶ τὸ πρῶτον πολεμήσαντας, εὐθέως ἀναστάτους ποιεῖν τούτους. πίστιν δ' ἔχει τὸ λεγόμενον, ἔκτε τῶν κατ' ἀννίβαν καὶ καρχηδονίοις, ὑφ' ὧν τὰ δεινότατα παθόντας ῥωμαίους καὶ μετὰ ταῦτα γινομένους κυρίους ὃ βουληθεῖεν πρᾶξαι κατ' αὐτῶν ἁπλῶς, οὐδὲν ἀνήκεστον βουλεύσασθαι περὶ καρχηδονίων. καὶ μὴν οὐδ' αὐτὸς οὐδέποτε ταύτην ἐσχηκέναι τὴν αἵρεσιν, ὅτι δεῖ πολεμεῖν πρὸς τὸν φίλιππον ἀδιαλύτως. ἀλλ' εἴπερ ἐβουλήθη ποιεῖν τὰ παρακαλούμενα πρὸ

τῆς μάχης, ἑτοίμως δὴ διαλελύσθαι πρὸς αὐτόν. διὸ καὶ
θαυμάζειν ἔφη πῶς μετέχοντες τότε τοῦ περὶ τῆς διαλύ-
σεως συλλόγου ἅπαντες νῦν ἀκαταλλάκτως ἔχουσιν. ἢ
δηλονότι * δῆλον, ὅτι νενικήκαμεν; ἀλλὰ τοῦτό γε ἐστὶ πάντων
ἀγνωμονέστατον. πολεμοῦντας γὰρ δεῖ τοὺς ἀγαθοὺς ἄν-
δρας, βαρεῖς εἶναι καὶ θυμικούς, ἡττωμένους δὲ γενναίους
καὶ μεγαλόφρονας. νικῶντας γε μὴν μετρίους, καὶ πραεῖς καὶ
φιλανθρώπους. ὑμεῖς δὲ τἀναντία παρακαλεῖτε νῦν. ἀλ-
λὰ μὴν καὶ τοῖς ἕλλησι ταπεινωθῆναι μὲν ἐπὶ πολὺ συμφέρει
τὴν μακεδόνων ἀρχήν, ἀρθῆναι γε μὴν οὐδαμῶς. τάχα
γὰρ αὐτοὺς πεῖραν λήψεσθαι τῆς θρακῶν καὶ γαλατῶν
παρανομίας. τοῦτο γὰρ ἤδη καὶ πλεονάκις γεγονέναι. κα-
θόλου δ' αὐτὸς μὲν ἔφη καὶ τοὺς παρόντας ῥωμαίων κρίνειν,
ἐὰν φίλιππος ὑπομένῃ πάντα ποιεῖν τὰ πρότερον ὑπὸ
τῶν συμμάχων ἐπιταττόμενα, διδόναι τὴν εἰρήνην αὐ-
τῷ, προσλαβόντας καὶ τὴν τῆς συγκλήτου γνώμην. αἰτω-
λοὺς δὲ, κυρίους εἶναι βουλευομένους ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν.
τοῦ δὲ φαινέου μετὰ ταῦτα βουλομένου λέγειν ὅτι μάταια
πάντα τὰ πρὸ τοῦ γέγονε. τὸν γὰρ φίλιππον ἐὰν διολισθῇ τὸν
παρόντα καιρόν, ἤδη πάλιν ἀρχὴν ἄλλην ποιήσεσθαι πρα-
γμάτων, ὁ τίτος αὐτόθεν ἐξ ἕδρας, καὶ θυμικῶς παῦσαι,
φησί, φαινέα ληρῶν. ἐγὼ γὰρ οὕτως χειριῶ τὰς διαλύσεις,
ὥστε μήτε βουληθέντα τὸν φίλιππον ἀδικεῖν δύνασθαι τοὺς
ἕλληνας. καὶ τότε μὲν ἐπὶ τούτοις ἐχωρίσθησαν. τῇ δὲ
ὑστεραίᾳ παραγενομένου τοῦ βασιλέως, καὶ τῇ τρίτῃ πάν-
των εἰς τὸν σύλλογον ἀθροισθέντων, εἰσελθὼν ὁ φίλιππος,

εὐστόχως

εὐστόχως καὶ συνετῶς, ὑπετέμετο τὰς πάντων ὁρμάς. ἔφη γὰρ τὰ μὲν πρότερον ὑπὸ ῥωμαίων καὶ τῶν συμμάχων ἐπιταττόμενα πάντα συγχωρεῖν καὶ ποιήσειν. περὶ δὲ τῶν λοιπῶν, διδόναι τῇ συγκλήτῳ τὴν ἐπιτροπήν. τούτων δὲ ῥηθέντων, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἀπεσιώπησαν. ὁ δὲ τῶν αἰτωλῶν φαινέας, τί οὖν ἡμῖν οὐκ ἀποδίδως φίλιππε; ἔφη λάρισσαν τὴν κρεμαστὴν, φάρσαλον, θήβας τὰς φθίας ἔχειν. ὁ μὲν οὖν φίλιππος ἐκέλευε παραλαμβάνειν αὐτούς. ὁ δὲ τῖτος τῶν μὲν ἄλλων, οὐκ ἔφη *δεῖν οὐδεμίαν· θήβας δὲ μόνον τὰς φθίας. θηβαίους γὰρ ἐγγίσαντος αὐτοῦ μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ παρακαλοῦντος σφᾶς εἰς τὴν ῥωμαίων πίστιν, οὐ βουληθῆναι. διὸ νῦν κατὰ πόλεμον ὑποχειρίων ὄντων, ἔχειν ἐξουσίαν ἔφη βουλεύεσθαι περὶ αὐτῶν ὡς ἂν προαιρῆται. τῶν δὲ περὶ τὸν φαινέαν ἀγανακτούντων, καὶ λεγόντων ὅτι δέον αὐτοὺς εἴη πρῶτον μὲν καθότι συνεπολέμησαν, νῦν κομίζεσθαι τὰς πόλεις τὰς πρότερον μεθ᾽ αὐτῶν συμπολιτευομένας. ἔπειτα κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς συμμαχίαν, καθ᾽ ἣν ἔδει τῶν κατὰ πόλεμον ἁλόντων, τὰ μὲν ἔπιπλα ῥωμαίων εἶναι, τὰς δὲ πόλεις αἰτωλῶν. ὁ τῖτος ἀγνοεῖν αὐτοὺς ἔφη κατ᾽ ἀμφότερα. τήν τε γὰρ συμμαχίαν λελῦσθαι. καθ᾽ ὃν καιρὸν τὰς διαλύσεις ἐποιήσαντο πρὸς φίλιππον ἐγκαταλείποντες ῥωμαίους, εἴτε καὶ μένειν ἔπι τὴν συμμαχίαν, δεῖν αὐτοὺς κομίζεσθαι καὶ παραλαμβάνειν, οὐκ εἴτινες ἐθελοντὴν σφᾶς εἰς τὴν ῥωμαίων πίστιν ἐνεχείρισαν (ὅπερ αἱ κατὰ θετταλίαν πόλεις ἅπασαι πεποιήκασι νῦν) ἀλλ᾽ εἴτινες

* λαβεῖν

κατὰ κράτος ἑάλωσαν. τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις ὁ τίτος ἤρεσκε ταῦτα λέγων. οἱ δ' αἰτωλοὶ βαρέως ἤκουον, καί τις οἷον ἀρχὴ κακῶν ἐγεννᾶτο μεγάλων. ἐκ γὰρ ταύτης τῆς διαφορᾶς, καὶ τούτου τοῦ σπινθῆρος μετ' ὀλίγον ὅ, τε πρὸς αἰτωλοὺς, ὅ, τε πρὸς ἀντίοχον ἐξεκαύθη πόλεμος. τὸ δὲ συνέχον ἦν τῆς ὁρμῆς τῆς τοῦ τίτου πρὸς τὰς διαλύσεις, ὅτι ἐπυνθάνετο τὸν ἀντίοχον ἀπὸ συρίας *ἦχθαι μετὰ δυνάμεως, ποιούμενον τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τὴν εὐρώπην. διόπερ ἠγωνία, μὴ ταύτης ὁ φίλιππος τῆς ἐλπίδος ἀντιλαμβανόμενος, ἐπὶ τὸ πολιοφυλακεῖν ὁρμήσῃ, καὶ τρίβειν τὸν πόλεμον· εἶτα ἑτέρου παραγενηθέντος ὑπάτου, τὸ κεφάλαιον τῶν πράξεων εἰς ἐκεῖνον ἀνακλασθῇ. διὸ συνεχωρήθη τῷ βασιλεῖ, καθάπερ ἠξίου, λαβόντα τετραμήνους ἀνοχὰς, παραχρῆμα μὲν δοῦναι τῷ τίτῳ τὰ ῡ τάλαντα, καὶ δημήτριον τὸν υἱὸν εἰς ὁμηρείαν, καί τινας ἑτέρους τῶν φίλων. περὶ δὲ τῶν ὅλων πέμπειν εἰς τὴν ῥώμην, καὶ διδόναι τῇ συγκλήτῳ τὴν ἐπιτροπήν. καὶ τότε μὲν ἐχωρίσθησαν, πιστωσάμενοι περὶ τῶν ὅλων πρὸς ἀλλήλους, ἐφ' ᾧ τίτον, ἐὰν μὴ συντελῆται τὰ κατὰ τὰς διαλύσεις, ἀποδοῦναι φιλίππῳ τὰ ῡ τάλαντα, καὶ τοὺς ὁμήρους. μετὰ δὲ ταῦτα πάντες ἔπεμπον εἰς τὴν ῥώμην, οἱ μὲν συνεργοῦντες· οἱ δ' ἀντιπράττοντες τῇ διαλύσει.

* ἥκειν

VII. Ὅτι ἐπὶ μαρκέλλου κλαυδίου ὑπάτου, παρειληφότος τὴν ὕπατον ἀρχὴν, ἧκον εἰς τὴν ῥώμην, οἵ τε παρὰ τοῦ φιλίππου πρέσβεις, οἵ τε παρὰ τοῦ τίτου καὶ τῶν συμμάχων, ὑπὲρ τῶν πρὸς φίλιππον συνθηκῶν. λόγων δὲ πλειόνων

γενομένων

γινομένων ἐν τῇ συγκλήτῳ, ταύτῃ μὲν ἐδόκει βεβαιοῦν τὰς ὁμολογίας. εἰς δὲ τὸν δῆμον εἰσενεχθέντος τοῦ διαβουλίου, μάρκος αὐτὸς ἐπιθυμῶν τῆς εἰς τὴν ἑλλάδα διαβάσεως, ἀντέλεγε· καὶ πολλὴν ἐποιεῖτο σπουδὴν εἰς τὸ διακόψαι τὰς συνθήκας. οὐ μὴν ἀλλ' ὅγε δῆμος, κατὰ τὴν τοῦ τίτου προαίρεσιν ἐπεκύρωσε τὰς διαλύσεις. ὧν ἐπιτελεσθεισῶν, εὐθέως ἡ σύγκλητος ἄνδρας δέκα καταστήσασα τῶν ἐπιφανῶν, ἐξέπεμπε τοὺς χειριοῦντας τὰ κατὰ τὴν ἑλλάδα μετὰ τοῦ τίτου, καὶ βεβαιώσαντας τοῖς ἕλλησι τὴν ἐλευθερίαν. ἐποιήσαντο δὲ λόγους ἐν τῇ συγκλήτῳ καὶ περὶ τῆς συμμαχίας οἱ παρὰ τῶν ἀχαιῶν πρέσβεις, οἱ περὶ δαμόξενον τὸν *ἀτλέα. γινομένης δ' ἀντιρρήσεως κατὰ τὸ παρὸν, διὰ τὸ κατὰ πρόσωπον ἠλείοις μὲν ἀμφισβητεῖν τοῖς ἀχαιοῖς ὑπὲρ τῆς τριφυλίας, μεσσηνίους δ' ὑπὲρ ἀσίου καὶ πύλου, συμμάχους τότε ῥωμαίων ὑπάρχοντας. αἰτωλοὺς δὲ περὶ τῆς *κρεῶν πόλεως, ὑπέρθεσιν ἔλαβε τὸ διαβούλιον, ἐπὶ τοὺς δέκα. καὶ τὰ κατὰ τὴν σύγκλητον ἐπὶ τούτοις ἦν.

* ἀτταλέα.

* ἡραιέων πόλεως.

VIII. Ὅτι κατὰ τὴν ἑλλάδα μετὰ τὴν μάχην, τίτου παραχειμάζοντος ἐν ἐλαλείᾳ, βοιωτοὶ σπουδάζοντες ἀνακομίσασθαι τοὺς ἄνδρας τοὺς παρ' αὐτῶν στρατευσαμένους παρὰ τῷ φιλίππῳ, διεπρεσβεύοντο περὶ τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν, πρὸς τίτον. ὁ δὲ βουλόμενος ἐκκαλεῖσθαι τοὺς βοιωτοὺς πρὸς τὴν σφετέραν εὔνοιαν, διὰ τὸ *προορᾶσθαι τὸν ἀντίοχον, ἑτοίμως συνεχώρησεν. ταχὺ δὲ πάντων ἀνακομισθέντων ἐκ τῆς μακεδονίας, ἐν οἷς ἦν καὶ βραχύλλης, τοῦτον μὲν

* ὑφορᾶσθαι.

εὐθέως

εὐθέως βοιωτάρχην κατέστησαν. παραπλησίως δὲ καὶ τοὺς
ἄλλους τοὺς δοκοῦντας εἶναι φίλους τῆς μακεδόνων οἰκίας,
ἐτίμων καὶ προῆγον οὐχ ἧττον ἢ πρότερον. ἔπεμψαν δὲ
καὶ πρεσβείαν πρὸς τὸν φίλιππον τὴν εὐχαριστήσουσαν
ἐπὶ τῇ τῶν νεανίσκων ἐπανόδῳ, λυμαινόμενοι τὴν τοῦ τί-
του χάριν. ἃ συνορῶντες οἱ περὶ τὸν ζεύξιππον, καὶ πει-
σίστρατον, καὶ πάντες οἱ δοκοῦντες εἶναι ῥωμαίων φίλοι,
δυσχερῶς ἔφερον, προορώμενοι τὸ μέλλον, καὶ δεδιότες
περὶ σφῶν αὐτῶν, καὶ τῶν ἀναγκαίων. σαφῶς γὰρ ᾔδει-
σαν, ὡς ἐὰν μὲν οἱ ῥωμαῖοι χωρισθῶσιν ἐκ τῆς ἑλλάδος,
ὁ δὲ φίλιππος μένῃ παρὰ πλευρὰν συνεπισχύων ἀεὶ τοῖς
πρὸς σφᾶς ἀντιπολιτευομένοις, οὐδαμῶς ἀσφαλῆ
σφίσιν ἐσομένην τὴν ἐν τῇ βοιωτίᾳ πολιτείαν, διὸ καὶ συμ-
φρονήσαντες ἐπρέσβευον πρὸς τῖτον εἰς τὴν ἐλάτειαν.
συμμίξαντες δὲ τῷ προειρημένῳ, πολλοὺς καὶ ποικίλους εἰς
τοῦτο τὸ μέρος διετίθεντο λόγους, ὑποδεικνύντες τὴν ὁρ-
μὴν τοῦ πλήθους, τὴν οὖσαν ἤδη νῦν καθ' αὑτῶν, καὶ τὴν
ἀχαριστίαν τῶν ὄχλων. καὶ τέλος ἐθάρρησαν εἰπεῖν, ἐὰν
μὴ τὸν βραχύλλην ἐπανελόμενοι καταπλήξωνται τοὺς
πολλούς, οὐκ ἔστιν ἀσφάλεια τοῖς ῥωμαίων φίλοις χωρι-
σθέντων τῶν στρατοπέδων. ὁ δὲ τῖτος ταῦτα διακούσας, αὐτὸς
μὲν οὐκ ἔφη κοινωνεῖν τῆς πράξεως ταύτης. τοὺς δὲ βουλο-
μένους πράττειν, οὐ κωλύειν. καθόλου δὲ λαλεῖν αὐτοὺς ἐκέ-
λευε περὶ τούτων ἀλεξαμενῷ τῷ τῶν αἰτωλῶν στρατηγῷ.
τῶν δὲ περὶ τὸν ζεύξιππον πειθαρχησάντων καὶ διαλεγο-
μένων, ταχέως ὁ προειρημένος πεισθεὶς καὶ συγκαταθέ-

μενος

μενος τοῖς λεγομένοις, τρεῖς μὲν τῶν αἰτωλικῶν συνέστησε. τρεῖς δὲ τῶν ἰταλικῶν νεανίσκων, τοὺς προσοίσοντας τὰς χεῖρας τῷ βραχύλλῃ.

Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἧκον ἐκ τῆς ῥώμης οἱ δέκα IX.
δι' ὧν ἔμελλε χειρίζεσθαι τὰ κατὰ τοὺς ἕλληνας, κομίζοντες τὸ τῆς συγκλήτου δόγμα, τὸ περὶ τῆς πρὸς φίλιππον εἰρήνης. ἦν δὲ τὰ συνέχοντα τοῦ δόγματος ταῦτα. τοὺς μὲν ἄλλους ἕλληνας πάντας τούς τε κατὰ τὴν ἀσίαν, καὶ κατὰ τὴν εὐρώπην, ἐλευθέρους ὑπάρχειν, καὶ νόμοις χρῆσθαι τοῖς ἰδίοις· τοὺς δὲ ταττομένους ὑπὸ φίλιππον, καὶ τὰς πόλεις τὰς ἐμφρούρους παραδοῦναι φίλιππον ῥωμαίοις πρὸ τῆς τῶν ἰσθμίων πανηγύρεως. εὔρωμον δὲ καὶ πήδασα, καὶ *βαργύλια, καὶ τὴν *ἰάδεων πόλιν, ὁμοίως ἄβυδον, θάσον, μύριναν, πέρινθον, ἐλευθέρας ἀφεῖναι τὰς φρουρὰς ἐξ αὐτῶν μεταστησάμενον· περὶ δὲ τῶν κιανῶν ἐλευθερώσεως, τίτον γράψαι πρὸς προυσίαν κατὰ τὸ δόγμα τῆς συγκλήτου. τὰ δ' αἰχμάλωτα, καὶ τοὺς αὐτομόλους ἅπαντας ἀποκαταστῆσαι φίλιππον ῥωμαίοις, ἐν τοῖς αὐτοῖς χρόνοις. ὁμοίως δὲ καὶ τὰς καταφράκτους ναῦς, πλὴν πέντε σκαφῶν καὶ τῆς ἑκκαιδεκήρεις, δοῦναι δὲ καὶ χίλια τάλαντα, τούτων τὰ μὲν ἡμίση παραυτίκα, τὰ δ' ἡμίση κατὰ φόρους, ἐν ἔτεσι δέκα. τούτου δὲ τοῦ δόγματος διαδοθέντος εἰς τοὺς ἕλληνας, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες εὐθαρσεῖς ἦσαν καὶ περιχαρεῖς, μόνοι δὲ αἰτωλοί, δυσχεραίνοντες ἐπὶ τῷ μὴ τυγχάνειν ὧν ἤλπιζον, κατελάλουν τὸ δόγμα, φάσκοντες οὐ πραγμάτων, ἀλλὰ γραμμάτων μόνον ἔχειν

*βαργύλλα

*ἰασσέων

αὐτὸ διάθεσιν, καί τινας ἐλάμβανον πιθανότητας ἐξ αὐτῶν τῶν ἐγγράπτων, πρὸς τὸ διασείειν τοὺς ἀκούοντας τοιαύτας. ἔφασκον γὰρ εἶναι δύο γνώμας ἐν τῷ δόγματι, περὶ τῶν ὑπὸ φιλίππου φρουρουμένων πόλεων. τὴν μὲν μίαν ἐπιτάττουσαν, ἐξάγειν τὰς φρουρὰς τὸν φίλιππον, τὰς δὲ πόλεις παραδιδόναι ῥωμαίοις· τὴν δ' ἑτέραν, ἐξάγοντα τὰς φρουρὰς, ἐλευθεροῦν τὰς πόλεις· τὰς μὲν οὖν ἐλευθερουμένας, ἐπ' ὀνόματι, δηλοῦσθαι· ταύτας δ' εἶναι τὰς κατὰ τὴν ἀσίαν, τὰς δὲ παραδιδομένας ῥωμαίοις, φανερὸν, ὅτι τὰς κατὰ τὴν εὐρώπην, εἶναι δὲ ταύτας, ὠρεὸν, ἐρέτριαν, χαλκίδα, δημητριάδα, κόρινθον. ἐκ δὲ τούτων, εὐθεώρητον ὑπάρχειν πᾶσιν, ὅτι μεταλαμβάνουσι τὰς ἑλληνικὰς πέδας παρὰ φιλίππου ῥωμαῖοι. καὶ γίνεται μεθαρμοσις δεσποτῶν, οὐκ ἐλευθέρωσις τῶν ἑλλήνων. ταῦτα μὲν ὑπ' αἰτωλῶν ἐλέγετο κατακόρως. ὁ δὲ τίτος ὁρμήσας ἐκ τῆς ἐλατείας μετὰ τῶν δέκα, καὶ κατάρας εἰς τὴν ἀντίκυραν, παραυτίκα διέπλευσεν εἰς τὴν κόρινθον. κακεῖ παραγενόμενος, συνήδρευε μετὰ τούτων, καὶ διελάμβανεν περὶ τῶν ὅλων. πλεοναζούσης δὲ τῆς τῶν αἰτωλῶν διαβολῆς, καὶ πιστευομένης παρ' ἐνίοις, πολλοὺς καὶ ποικίλους ἠναγκάζετο ποιεῖσθαι λόγους, ὁ τίτος ἐν τῷ συνεδρίῳ διδάσκων, ὡς εἴπερ βούλονται καὶ τὴν τῶν ἑλλήνων εὔκλειαν ὁλόκληρον περιποιήσασθαι, καὶ καθόλου πιστευθῆναι παρὰ πᾶσιν, διότι καὶ τὴν ἐξαρχῆς ἐποιήσαντο διάβασιν, οὐ τοῦ συμφέροντος ἕνεκεν, ἀλλὰ τῆς τῶν ἑλλήνων ἐλευθερίας, ἐκχωρητέον εἴη πάντων τῶν τόπων, καὶ πάσας ἐλευθερωτέον τὰς πό-

λεις τὰς

λεις, τὰς νῦν ὑπὸ φιλίππου φρουρουμένας. ταύτην δὲ συνέβαινε γίνεσθαι τὴν ἀπορίαν ἐν τῷ συνεδρίῳ, διὰ τὸ περὶ μὲν τῶν ἄλλων, ἐν τῇ ῥώμῃ προδιειληφέναι, καὶ ῥητὰς ἔχειν τοὺς δέκα παρὰ τῆς συγκλήτου τὰς ἐντολάς, περὶ δὲ χαλκίδος καὶ κορίνθου, καὶ δημητριάδος, ἐπιτροπὴν αὐτοῖς δεδόσθαι διὰ τὸν ἀντίοχον, ἵνα βλέποντες πρὸς τοὺς καιρούς, βουλεύωνται περὶ τῶν προειρημένων πόλεων, κατὰ τὰς αὐτῶν προαιρέσεις. ὁ γὰρ προειρημένος βασιλεὺς, δῆλος ἦν, ἐπέχων πάλαι τοῖς κατὰ τὴν εὐρώπην πράγμασιν. οὐ μὴν, ἀλλὰ τὴν μὲν κόρινθον ὁ τίτος ἔπεισε τὸ συνέδριον ἐλευθεροῦν, καὶ παραχεῖμα καὶ τοῖς ἀχαιοῖς ἐγχειρίζειν διὰ τὰς ἐξ ἀρχῆς ὁμολογίας. τὸν δ' ἀκροκόρινθον, καὶ δημητριάδα, καὶ χαλκίδα παρακατέχειν. δοξάντων δὲ τούτων, καὶ τῶν ἰσθμίων πανηγύρεως ἐπελθούσης, καὶ σχεδὸν ἀπὸ πάσης τῆς οἰκουμένης τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν συνεληλυθότων διὰ τὴν προσδοκίαν τῶν ἀποβησομένων, πολλοὶ καὶ ποικίλοι καθ' ὅλην τὴν πανήγυριν ἐνέπιπτον λόγοι, τῶν μὲν ἀδύνατον εἶναι φασκόντων ῥωμαίους ἐνίων ἀποστῆναι τόπων καὶ πόλεων. τῶν δὲ διοριζομένων, ὅτι τῶν μὲν ἐπιφανῶν εἶναι δοκούντων τόπων ἀποστήσονται, τοὺς δὲ φαντασίαν μὲν ἔχοντας ἐλάττω, χρείαν δὲ τὴν αὐτὴν παρέχεσθαι δυναμένους, καθέξουσι. καὶ τούτους εὐθέως ἐπεδείκνυσαν αὐτοί, καθ' αὐτῶν καὶ διὰ τὴν πρὸς ἀλλήλους *εὑρησιλογίας. τοιαύτης δ' οὔσης ἐν τοῖς ἀνθρώποις τῆς ἀπορίας, ἀθροισθέντος τοῦ πλήθους εἰς τὸ στάδιον ἐπὶ τὸν ἀγῶνα, προελθὼν ὁ κήρυξ καὶ σιωπησάμενος τὰ πλήθη διὰ

* συνδιαλογίας.

τοῦ σαλπικτοῦ, τὸ δὲ κήρυγμα ἀνηγόρευσεν. ἡ σύγκλητος ἡ ῥωμαίων καὶ τίτος κοΐντιος στρατηγὸς καταπολεμήσαντες βασιλέα φίλιππον, καὶ μακεδόνας ἀφιᾶσιν ἐλευθέρους, ἀφρουρήτους, ἀφορολογήτους, νόμοις χρωμένους τοῖς πατρίοις· κορινθίους, φωκέας, λοκροὺς, εὐβοεῖς, ἀχαιοὺς, τοὺς φθιώτας, μάγνητας, θετταλοὺς, περραιβοὺς. κρότου δ' ἐν ἀρχαῖς εὐθέως ἐξαισίου γενομένου, τινὲς μὲν οὐδ' ἤκουσαν τοῦ κηρύγματος. τινὲς δὲ πάλιν ἀκούειν ἐβούλοντο, τὸ δὲ πολὺ μέρος τῶν ἀνθρώπων, διαπιστούμενον, καὶ δοκοῦν ὡσανεὶ καθ' ὕπνον ἀκούειν τῶν λεγομένων, διὰ τὸ παράδοξον τοῦ συμβαίνοντος, ὥς τις ἐξ ἄλλης ὁρμῆς ἐβόα προσάγειν τὸν κήρυκα, καὶ τὸν σαλπικτὴν εἰς μέσον τὸ στάδιον, καὶ λέγειν πάλιν ὑπὲρ τῶν αὐτῶν, ὡς μὲν ἐμοὶ δοκεῖ, βουλομένων τῶν ἀνθρώπων μὴ μόνον ἀκούειν, ἀλλὰ καὶ βλέπειν τὸν λέγοντα, διὰ τὴν ἀπιστίαν τῶν ἀναγορευομένων. ὡς δὲ πάλιν ὁ κῆρυξ προσελθὼν εἰς τὸ μέσον, καὶ κατασιωπησάμενος, διὰ τοῦ σαλπικτοῦ τὸν θόρυβον, ἀνηγόρευσε ταυτὰ, καὶ ὡσαύτως τοῖς πρόσθεν, τηλικοῦτον συνέβη καταρραγῆναι τὸν κρότον, ὥστε μὴ ῥαδίως ἂν ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ἀγαγεῖν τοῖς νῦν ἀκούουσι τὸ γεγονός· ὡς δέ ποτε καὶ κατέληξεν ὁ κρότος, τῶν μὲν ἀθλητῶν ἁπλῶς οὐδεὶς οὐδένα λόγον εἶχεν ἔτι. πάντες δὲ διαλαλοῦντες, οἱ μὲν πρὸς ἀλλήλους· οἱ δὲ πρὸς σφᾶς αὐτοὺς, οἱονεὶ παραστατικοὶ τὰς διανοίας ἦσαν, οἳ καὶ μετὰ τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς χαρᾶς, μικροῦ διέφθειραν τὸν τίτον, εὐχαριστοῦντες. οἱ μὲν γὰρ ἀντοφθαλμῆσαι κατὰ πρόσωπον, καὶ

σωτῆρα

σωτῆρα προσφωνῆσαι βουλόμενοι, τινὲς δὲ τῆς δεξιᾶς ἅψασθαι σπουδάζοντες· οἱ δὲ πολλοὶ στεφάνους ἐπιρρίπτοντες καὶ λημνίσκους, παρ' ὀλίγον διέλυσαν τὸν ἄνθρωπον. δοκούσης δὲ τῆς εὐχαριστίας ὑπερβολικῆς γενέσθαι, θαρρῶν ἄν τις εἶπεν· διότι πολὺ καταδεεστέραν εἶναι συνέβαινε τοῦ τῆς πράξεως μεγέθους. θαυμαστὸν γὰρ ἦν καὶ τὸ ῥωμαίους, ἐπὶ ταύτης γενέσθαι τῆς προαιρέσεως, καὶ τὸν ἡγούμενον αὐτῶν τίτον, ὥστε πᾶσαν ὑπομεῖναι δαπάνην, καὶ πάντα κίνδυνον χάριν τῆς τῶν ἑλλήνων ἐλευθερίας· μέγα δὲ καὶ τὸ δύναμιν ἀκόλουθον τῇ προαιρέσει προσενέγκασθαι. τούτων δὲ μέγιστον ἔτι, τὸ μηδὲν ἐκ τῆς τύχης ἀντιπαῖσαι πρὸς τὴν ἐπιβολήν. ἀλλ' ἁπλῶς ἅπαντα πρὸς ἕνα καιρὸν ἐκδραμεῖν, ὥστε διὰ κηρύγματος ἑνὸς, ἅπαντας καὶ τοὺς τὴν ἀσίαν κατοικοῦντας ἕλληνας, καὶ τοὺς τὴν εὐρώπην, ἐλευθέρους, ἀφρουρήτους, ἀφορολογήτους γενέσθαι, νόμοις χρωμένους τοῖς ἰδίοις. διελθούσης δὲ τῆς πανηγύρεως, πρώτοις μὲν ἐχρημάτισαν τοῖς παρ' ἀντιόχου πρεσβευταῖς, διακελευόμενοι τῶν ἐπὶ τῆς ἀσίας πόλεων τῶν μὲν αὐτονόμων ἀπέχεσθαι καὶ μηδένα πολεμεῖν. ὅσας δὲ νῦν παρείληφεν τῶν ὑπὸ πτολεμαῖον καὶ φίλιππον ταττομένων, ἐκχωρεῖν. σὺν δὲ τούτοις προηγόρευον μὴ διαβαίνειν εἰς τὴν εὐρώπην μετὰ δυνάμεως. οὐδένα γὰρ ἔτι τῶν ἑλλήνων, οὔτε πολεμεῖσθαι νῦν ὑπ' οὐδενὸς, οὔτε δουλεύειν οὐδενί. καθόλου δὲ καὶ ἐξ αὐτῶν τινὰς ἔφασαν ἥξειν πρὸς τὸν ἀντίοχον. ταύτας μὲν οὖν οἱ περὶ τὸν ἡγησιάνακτα καὶ λυσίαν λαβόντες τὰς ἀποκρίσεις ἐπανῆλθον.

μετὰ δὲ τούτους εἰσεκαλοῦντο πάντας τοὺς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν καὶ
πόλεων παραγεγονότας· καὶ τὰ δόξαντα τῷ συνεδρίῳ διε-
σάφουν. μακεδόνων μὲν οὖν τοὺς ὀρέστας καλουμένους, διὰ τὸ
προσχωρῆσαι σφίσι κατὰ τὸν πόλεμον, αὐτονόμους ἀφεῖ-
σαν. ἠλευθέρωσαν δ' οὖν περραιβοὺς καὶ δόλοπας, καὶ μά-
γνητας. θετταλοῖς δὲ μετὰ τῆς ἐλευθερίας, καὶ τοὺς ἀχαιοὺς
τοὺς φθιώτας προσένειμαν, ἀφελόμενοι θήβας τὰς φθίας,
καὶ φάρσαλον. οἱ γὰρ αἰτωλοὶ περί τε τῆς φαρσάλου, με-
γάλην ἐποιοῦντο φιλοτιμίαν, φάσκοντες αὑτῶν δεῖν ὑπάρ-
χειν κατὰ τὰς ἐξαρχῆς συνθήκας. ὁμοίως δὲ καὶ περὶ
λευκάδος. οἱ δὲ ἐν τῷ συνεδρίῳ, περὶ μὲν τούτων τῶν
πόλεων ὑπερέθεντο τοῖς αἰτωλοῖς τὸ διαβούλιον πάλιν ἐπὶ
τὴν σύγκλητον. τοὺς δὲ φωκέας, καὶ τοὺς λοκροὺς, συνε-
χώρησαν αὐτοῖς ἔχειν καθάπερ εἶχον καὶ πρότερον ἐν τῇ
συμπολιτείᾳ, κόρινθον δὲ καὶ τὴν τριφυλίαν. *ἔπι δὲ τὴν
ἐρετριέων πόλιν, ἐδόκει μὲν τοῖς πλείοσιν εὐμένει δοῦναι.
τίτου δὲ πρὸς τὸ συνέδριον διαστείλαντος, οὐκ ἐκυρώθη τὸ
διαβούλιον. διὸ καὶ μετά τινα χρόνον ἠλευθερώθησαν
αἱ πόλεις αὗται διὰ τῆς συγκλήτου, καὶ σὺν ταύταις κά-
ρυστος. ἔδωκαν δὲ καὶ πλευράτῳ λυχνίδα καὶ πάρθον, οὔσας
μὲν ἰλλυρίδας, ὑπὸ φίλιππον δὲ ταττομένας, ἀμυνάνδρῳ
δὲ συνεχώρησαν, ὅσα παρεσπάσατο κατὰ πόλεμον ἐρύματα
τοῦ φιλίππου, κρατεῖν τούτων. ταῦτα δὲ διοικήσαντες ἐμέ-
*βαργύλλα ρισαν σφᾶς αὐτούς. καὶ πόπλιος μὲν λέντουλος εἰς *βαρ-
γύλια πλεύσας, ἠλευθέρωσε τούτους. λεύκιος δὲ στερτί-
νιος, εἰς ἡφαιστίαν καὶ θάσον ἀφικόμενος, καὶ τὰς ἐπὶ
θράκης

θρᾴκης πόλεις, ἐποίησε τὸν παραπλήσιον. πρὸς δὲ τὸν ἀντίοχον ὥρμησαν, πόπλιος οὐΐλλιος καὶ λεύκιος τερέντιος. οἱ δὲ περὶ γναῖον τὸν κορνήλιον πρὸς τὸν βασιλέα φίλιππον· οἳ καὶ συμμίξαντες πρὸς ταῖς τέμπεσι, περί τε τῶν ἄλλων διελέχθησαν, ὑπὲρ ὧν εἶχον τὰς ἐντολάς, καὶ συνεβούλευον αὐτῷ πρεσβευτὰς πέμπειν εἰς τὴν ῥώμην ὑπὲρ συμμαχίας, ἵνα μὴ δοκῇ τοῖς καιροῖς ἐφεδρεύων ἀποκαραδοκεῖν τὴν ἀντιόχου παρουσίαν. τοῦ δὲ βασιλέως συγκατατιθεμένου τοῖς ὑποδεικνυμένοις, εὐθέως ἀπ' ἐκείνου χωρισθέντες, ἧκον ἐπὶ τὴν τῶν θερμικῶν σύνοδον, καὶ παρελθόντες εἰς τὰ πλήθη, παρεκάλουν τοὺς αἰτωλοὺς διὰ πλειόνων, μεῖναι ἐπὶ τῆς ἐξαρχῆς αἱρέσεως, καὶ διαφυλάττειν τὴν πρὸς ῥωμαίους εὔνοιαν. πολλῶν δὲ παρισταμένων, καὶ τῶν μὲν πρᾴως καὶ πολιτικῶς μεμψιμοιρούντων αὐτοῖς, ἐπὶ τῷ μὴ κοινωνικῶς χρῆσθαι τοῖς εὐτυχήμασι, μὴ δὲ τηρεῖν τὰς ἐξ ἀρχῆς συνθήκας. τῶν δὲ λοιδορούντων καὶ φασκόντων οὔτ' ἂν ἐπιβῆναι τῆς ἑλλάδος οὐδέποτε ῥωμαίους, οὔτ' ἂν νικῆσαι φίλιππον, εἰ μὴ δι' ἑαυτούς, τὸ μὲν ἀπολογεῖσθαι πρὸς ἕκαστα τούτων, οἱ περὶ τὸν γναῖον ἀπεδοκίμασαν. παρεκάλουν δ' αὐτοὺς πρεσβεύειν εἰς τὴν ῥώμην, διότι πάντων παρὰ τῆς συγκλήτου τεύξονται τῶν δικαίων, ὃ καὶ πεισθέντες ἐποίησαν. καὶ τὸ μὲν τέλος τοῦ πρὸς φίλιππον πολέμου τοιαύτην ἔσχε διάθεσιν.

Ὅτι προχωρούσης τῷ ἀντιόχῳ κατὰ νοῦν τῆς ἐπιβο- x.
λῆς, παρόντι ἐν θρᾴκῃ τῷ ἀντιόχῳ, κατέπλευσαν εἰς ση-

λυμβείαν οἱ περὶ λεύκιον κορνήλιον. οὗτοι δ' ἦσαν παρὰ τῆς συγκλήτου πρέσβεις, ἐπὶ τὰς διαλύσεις ἐξαπεσταλμένοι, τὰς ἀντιόχου καὶ πτολεμαίου.

XI. Ὅτι φιλίππου πρεσβεύσαντος πρὸς βοιωτούς, οἱ βοιωτοὶ ἀπεκρίθησαν τοῖς πρεσβευταῖς, διότι παραγενομένου τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτούς, τότε βουλεύσονται περὶ τῶν παρακαλουμένων.

XII Ὅτι ἀντιόχου διατρίβοντος ἐν τῇ χαλκίδι, καὶ τοῦ χειμῶνος καταρχομένου παρῆγον πρὸς αὐτὸν πρεσβευταὶ παρὰ μὲν τοῦ τῶν ἠπειρωτῶν ἔθνους, οἱ περὶ χάροπα· παρὰ δὲ τῆς τῶν ἠλείων πόλεως, οἱ περὶ καλλίστρατον. οἱ μὲν οὖν ἠπειρῶται παρεκάλουν αὐτόν, μὴ προεκβιβάζειν σφᾶς εἰς τὸν πρὸς ῥωμαίους πόλεμον, θεωροῦντα, διότι πρόκεινται πάσης τῆς ἑλλάδος πρὸς τὴν ἰταλίαν. ἀλλ' εἰ μὲν αὐτὸς δύναται προκαθίσας τῆς ἠπείρου, παρασκευάζειν σφίσι τὴν ἀσφάλειαν, ἔφασαν αὐτὸν δέξασθαι καὶ ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς λιμέσι. εἰ δὲ μὴ κρίνει τοῦτο πράττειν, κατὰ τὸ παρὸν, συγγνώμην ἔχειν ἠξίου αὐτοῖς, δεδιόσι τὸν ἀπὸ ῥωμαίων πόλεμον. οἱ δὲ ἠλεῖοι παρεκάλουν πέμπειν τῇ πόλει βοήθειαν. ἐψηφισμένων γὰρ τῶν ἀχαιῶν τὸν πόλεμον, εὐλαβεῖσθαι τὴν τούτων ἔφοδον. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖς μὲν ἠπειρώταις ἀπεκρίθη διότι πέμψει πρεσβευτὰς τοὺς διαλεχθησομένους αὐτοῖς ὑπὲρ τῶν κοινῇ συμφερόντων. τοῖς δ' ἠλείοις ἐξαπέστειλε χιλίους πεζούς, ἡγεμόνα συστήσας εὐφαίνη τὸν κρῆτα.

XIII. Ὅτι οἱ περὶ τὸν φαινέαν, τὸν τῶν αἰτωλῶν στρατηγόν,

μετὰ τὸ

μετὰ τὸ γενέσθαι τὴν ἡράκλειαν ὑποχείριον τοῖς ῥωμαίοις, ὁρῶντες τὸν περιεστῶτα καιρὸν τὴν αἰτωλίαν. καὶ λαμβάνοντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ συμβησόμενα ταῖς ἄλλαις πόλεσιν, ἔκριναν διαπέμπεσθαι πρὸς τὸν μάνιον, ὑπὲρ ἀνοχῶν καὶ διαλύσεως. ταῦτα δὲ διαλαβόντες ἐξαπέστειλαν ἀρχέδαμον καὶ πανταλέοντα, καὶ χάλησον· οἳ συμμίξαντες τῷ στρατηγῷ τῶν ῥωμαίων, προέθεντο μὲν καὶ πλείους ποιεῖσθαι λόγους. μεσολαβηθέντες δὲ κατὰ τὴν ἔντευξιν, ἐκωλύθησαν. ὁ γὰρ μάνιος, κατὰ μὲν τὸ παρὸν, οὐκ ἔφασκεν εὐκαιρεῖν περισπώμενος ὑπὸ τῆς τῶν ἐκ τῆς ἡρακλείας λαφύρων οἰκονομίας. δεχημέρους δὲ ποιησάμενος ἀνοχὰς, ἐκπέμψειν ἔφη μετ' αὐτῶν λεύκιον, πρὸς ὃν ἐκέλευσε λέγειν, ὑπὲρ ὧν ἂν δέοιντο. γενομένων δὲ τῶν ἀνοχῶν, καὶ τοῦ λευκίου συνελθόντος εἰς τὴν ὑπάταν, ἐγίνοντο λόγοι καὶ πλείους ὑπὲρ τῶν ἐνεστώτων. οἱ μὲν οὖν αἰτωλοὶ συνίσταντο τὴν δικαιολογίαν, ἀνέκαθεν προσφερόμενοι τὰ προγεγονότα σφίσι φιλάνθρωπα πρὸς τοὺς ῥωμαίους. ὁ δὲ λεύκιος ἐπιτεμὼν αὐτῶν τὴν ὁρμὴν, οὐκ ἔφη τοῖς παροῦσι καιροῖς ἁρμόζειν τοῦτο τὸ γένος τῆς δικαιολογίας. λελυμένων γὰρ τῶν ἐξαρχῆς φιλανθρώπων δι' ἐκείνους, καὶ τῆς ἐνεστώσης ἔχθρας, δι' αἰτωλοὺς γεγενημένης, οὐδὲν ἔτι συμβάλλεσθαι τὰ τότε φιλάνθρωπα πρὸς τοὺς νῦν καιρούς. διόπερ ἀφεμένους τοῦ δικαιολογεῖσθαι, συνεβούλευε τρέπεσθαι πρὸς τὸν ἀξιωματικὸν λόγον, καὶ δεῖσθαι τοῦ στρατηγοῦ συγγνώμης τυχεῖν ἐν τοῖς ἡμαρτημένοις. οἱ δ' αἰτωλοὶ, καὶ πλείω λόγον ποιησάμενοι περὶ τῶν

ὑποπιπτόντων, ἔκριναν ἐπιτρέπειν τὰ ὅλα μανίῳ, δόντες αὐτοὺς εἰς τὴν ῥωμαίων πίστιν· οὐκ εἰδότες ἣν δύναμιν ἔχει τοῦτο. τῷ δὲ τῆς πίστεως ὀνόματι πλανηθέντες, ὡς ἂν διὰ τοῦτο *λειοτέρου σφίσι *λευκίου ὑπάρξοντος. παρὰ δὲ ῥωμαίοις ἰσοδυναμεῖ τό, τε εἰς τὴν πίστιν αὑτὸν ἐγχειρίσαι, καὶ τὸ τὴν ἐπιτροπὴν δοῦναι περὶ αὑτοῦ τῷ κρατοῦντι· πλὴν ταῦτα κρίναντες, ἐξέπεμψαν ἅμα τῷ λευκίῳ τοὺς περὶ φαινέαν, διασαφήσοντας τὰ δεδογμένα τῷ μανίῳ κατὰ σπουδήν. οἳ καὶ συμμίξαντες τῷ στρατηγῷ, καὶ πάλιν ὁμοίως δικαιολογηθέντες ὑπὲρ αὑτῶν, ἐπὶ καταστροφῆς εἶπαν· διότι κέκριται τοῖς αἰτωλοῖς σφᾶς αὐτοὺς ἐγχειρίζειν εἰς τὴν ῥωμαίων πίστιν. ὁ δὲ μάνιος μεταλαβών, οὐκοῦν οὕτως ἔχει ταῦτα φησὶν ὦ ἄνδρες αἰτωλοί; τῶν δὲ κατανευσάντων, τοιγαροῦν πρῶτον μὲν δεήσει μηδένα διαβαίνειν ὑμῶν εἰς τὴν ἀσίαν, μήτε κατ' ἰδίαν, μήτε κοινοῦ δόγματος· δεύτερον, δικαίαρχον ἔκδοτον δοῦναι, καὶ μενέστρατον τὸν ἠπειρώτην, ὃς ἐτύγχανε τότε παραβεβοηθηκὼς εἰς ναύπακτον. σὺν δὲ τούτοις, ἀμύνανδρον τὸν βασιλέα καὶ τῶν ἀθαμάνων, τοὺς ἅμα τούτῳ συναποχωρήσαντας πρὸς αὐτούς. ὁ δὲ φαινέας, μεταλαβὼν, ἀλλ' οὔτε δίκαιον ἔφησεν, οὔθ' ἑλληνικόν ἐστιν ὦ στρατηγὲ τὸ παρακαλούμενον. ὁ δὲ μάνιος, οὐχ οὕτως ὀργισθεὶς, ὡς βουλόμενος εἰς ἔννοιαν αὐτὸν ἀγαγεῖν τῆς περιστάσεως, καὶ καταπλῆξαι τοῖς ὅλοις. ἔτι γὰρ ὑμεῖς ἑλληνοκοπεῖτε φησί, καὶ περὶ τοῦ δέοντος καὶ καθήκοντος ποιεῖσθε λόγον, δεδωκότες ἑαυτοὺς εἰς τὴν πίστιν· οὓς ἐγὼ δήσας εἰς τὴν

ἅλυσιν,

* ἠπιωτέρου
* μανίου

ἅλυσιν, ἀπάξω πάντας, ἂν τοῦτο ἐμοὶ δόξῃ. ταῦτα λέγων, φέρειν ἅλυσιν ἐκέλευε καὶ σκύλακα σιδηρᾶν ἑκάστῳ περιθεῖναι περὶ τὸν τράχηλον. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν Φαινέαν ἔκθαμβοι γεγονότες, ἵσταντο ἄφωνοι πάντες, οἱονεὶ παραλελυμένοι καὶ τοῖς σώμασι, καὶ ταῖς ψυχαῖς, διὰ τὸ παράδοξον τῶν ἀπαντωμένων. ὁ δὲ λεύκιος, καί τινες ἕτεροι τῶν συμπαρόντων χιλιάρχων, ἐδέοντο τοῦ μανίου, μηδὲν βουλεύεσθαι δυσχερὲς ὑπὲρ τῶν παρόντων ἀνδρῶν, ἐπεὶ τυγχάνουσιν ὄντες πρεσβευταί. τοῦ δὲ συγχωρήσαντος, ἤρξατο λέγειν ὁ φαινέας. ἔφη γὰρ αὐτὸν καὶ τοὺς ἀποκλήτους ποιήσειν τὰ προσταττόμενα, προσδεῖσθαι δὲ καὶ τῶν πολλῶν, εἰ μέλλει κυρωθῆναι τὰ παραγγελλόμενα. τοῦ δὲ μανίου φήσαντος αὐτὸν ὀρθῶς λέγειν, ἠξίου πάλιν ἀνοχὰς αὐτοῖς δοθῆναι δεχημέρους. συγχωρηθέντος δὲ καὶ τούτου, τότε μὲν ἐπὶ τούτοις ἐχωρίσθησαν. παραγενόμενοι δ᾽ εἰς τὴν ὑπάταν διεσάφουν τοῖς ἀποκλήτοις τὰ γεγονότα, καὶ τοὺς ῥηθέντας λόγους. ὧν ἀκούσαντες, τότε πρῶτον ἔννοιαν ἔλαβον αἰτωλοὶ τῆς αὐτῶν ἀγνοίας, καὶ τῆς ἐπιφερομένης αὐτοῖς ἀνάγκης. διὸ γράφειν ἔδοξεν εἰς τὰς πόλεις, καὶ συγκαλεῖν τοὺς αἰτωλούς, χάριν τοῦ βουλεύσασθαι περὶ τῶν προσταττομένων. διαδοθείσης δὲ τῆς φήμης ὑπὲρ τῶν ἀπηντημένων τοῖς περὶ τὸν φαινέαν, οὕτως ἀπεθηριώθη τὸ πλῆθος, ὥστ᾽ οὐδ᾽ ἀπαντᾶν οὐδεὶς ἐπεβάλετο πρὸς τὸ διαβούλιον. τοῦ δ᾽ ἀδυνάτου κωλύσαντος βουλεύσασθαι περὶ τῶν ἐπιταττομένων, ἅμα δὲ καὶ τοῦ νικάνδρου κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον καταπλεύσαντος ἐκ τῆς ἀσίας εἰς τὰ φάλαρα,

τοῦ κόλπου τοῦ μηλιέως, ὅθεν καὶ τὴν ὁρμὴν ἐποιήσατο, καὶ διασαφοῦντος τὴν τοῦ βασιλέως εἰς αὐτὸν προθυμίαν καὶ τὰς εἰς τὸ μέλλον ἐπαγγελίας, ἔτι μᾶλλον ὠλιγώρησαν, τοῦ μηδὲν γίνεσθαι πέρας ὑπὲρ τῆς εἰρήνης. ὅθεν ἅμα τῷ διελθεῖν τὰς ἐν ταῖς ἀνοχαῖς ἡμέρας, κατάμονος αὖθις ὁ πόλεμος ἐγεγόνει τοῖς αἰτωλοῖς· περὶ δὲ τῆς συμβάσης τῷ νικάνδρῳ περιπατείας οὐκ ἄξιον παρασιωπῆσαι. παρεγένετο μὲν γὰρ ἐκ τῆς ἐφέσου δωδεκαταῖος εἰς τὰ φάλαρα πάλιν ἀφ᾽ ἧς ὡρμίσθη ἡμέρας, καταλαβὼν δὲ τοὺς ῥωμαίους ἔτι περὶ τὴν ἡράκλειαν, τοὺς μακεδόνας μὲν ἀφεστῶτας ἀπὸ τῆς λαμίας, οὐ μακρὰν δὲ στρατοπεδεύοντας τῆς πόλεως, τὰ μὲν χρήματα εἰς τὴν λαμίαν διεκόμισε παραδόξως. αὐτὸς δὲ τῆς νυκτὸς ἐπεβάλλετο κατὰ τὸν μεταξὺ τόπον τῶν στρατοπέδων, διαπεσεῖν εἰς τὴν ὑπάταν. ἐμπεσὼν δ᾽ εἰς τοὺς προκείτους τῶν μακεδόνων, ἀνήγετο πρὸς τὸν φίλιππον. ἔτι τῆς συνουσίας ἀκμαζούσης, πρὸς τὸ πείσεσθαί τι δεινὸν πεσὼν ὑπὸ τοῦ φιλίππου τὸν θυμόν, ἢ παραδοθήσεσθαι τοῖς ῥωμαίοις. τοῦ δὲ πράγματος ἀγγελθέντος τῷ βασιλεῖ, ταχέως ἐκέλευσε τοὺς ἐπὶ τούτων ὄντας, θεραπεῦσαι τὸν νίκανδρον, καὶ τὴν λοιπὴν ἐπιμέλειαν αὐτοῦ ποιήσασθαι φιλάνθρωπον. μετὰ δέ τινα χρόνον, αὐτὸς ἐξαναστὰς συνέμιξε τῷ νικάνδρῳ· καὶ πολλὰ καταμεμψάμενος τὴν κοινὴν τῶν αἰτωλῶν ἄγνοιαν, ἐξαρχῆς μὲν ὅτι ῥωμαίους ἐπαγάγοιεν τοῖς ἕλλησι, μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ἀντίοχον, ὅμως ἔτι καὶ νῦν παρεκάλει, λήθην ποιησαμένους τῶν προγεγονότων, ἀντέχεσθαι τῆς πρὸς

αὐτὸν

αὐτὸν εὐνοίας, καὶ μὴ θελῆσαι συνεπεμβαίνειν τοῖς κατ᾽ ἀλλήλων καιροῖς. ταῦτα μὲν οὖν παρῄνει τοῖς προεστῶσι τῶν αἰτωλῶν ἀναγγέλλειν. αὐτὸν δὲ τὸν νίκανδρον παρακαλέσας μνημονεύειν τῆς εἰς αὐτὸν γεγενημένης εὐεργεσίας, ἐξέπεμπε μετὰ προπομπῆς ἱκανῆς, παραγγείλας τοῖς ἐπὶ τούτων τεταγμένοις, ἀσφαλῶς εἰς τὴν ὑπάταν αὐτὸν ἀποκαταστῆσαι. ὁ δὲ νίκανδρος τελέως ἀνελθὼν, καὶ παραδόξου φανείσης αὐτῷ τῆς ἀπαντήσεως, τότε μὲν ἀνεκομίσθη πρὸς τοὺς οἰκείους. κατὰ δὲ τὸν ἑξῆς χρόνον ἀπὸ ταύτης τῆς ἐνστάσεως εὔνους ὢν διετέλει τῇ μακεδόνων οἰκίᾳ, διὸ καὶ μετὰ ταῦτα κατὰ τοὺς περσικοὺς καιροὺς ἐνδεδεμένος τῇ προειρημένῃ χάριτι, καὶ δυσχερῶς ἀντιπράττων ταῖς τοῦ περσέως ἐπιβολαῖς, εἰς ὑποψίαν καὶ διαβολὰς ἐμπεσὼν, καὶ τέλος ἀνακληθεὶς εἰς ῥώμην, ἐκεῖ μετήλλαξε τὸν βίον.

Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον συνέβη καὶ τὴν ἐκ τῆς ῥώμης XIIII.
πρεσβείαν, ἣν ἀπέστειλαν οἱ λακεδαιμόνιοι παραγενέσθαι διεψευσμένην τῶν ἐλπίδων. ἐπρέσβευον μὲν γὰρ περὶ τῶν ὁμήρων, καὶ τῶν κωμῶν. ἡ δὲ σύγκλητος περὶ μὲν τῶν κωμῶν, ἔφησεν ἐντολὰς δώσειν τοῖς παρ᾽ αὐτῆς ἀποστελλομένοις πρέσβεσιν. περὶ δὲ τῶν ὁμήρων, ἔτι βουλεύσασθαι θέλειν, περὶ δὲ τῶν φυγάδων τῶν ἀχαιῶν, θαυμάζειν ἔφησεν, πῶς οὐ κατάγουσιν αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκείαν ἠλευθερωμένης τῆς σπάρτης.

Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς, ἡ σύγκλητος ἐχρημά- XV.
τισε τοῖς παρὰ φιλίππου πρεσβευταῖς. ἧκον γὰρ παρ᾽ αὐτοῦ πρέσβεις ἀπολογιζόμενοι τὴν εὔνοιαν καὶ προθυμίαν ἣν

παρέσχε τοῖς ῥωμαίοις ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ πρὸς ἀντίοχον πολέμῳ, ὧν διακούσασα, τὸν μὲν υἱὸν δημήτριον ἀπέλυσε τῆς ὁμηρείας παραχρῆμα. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν φόρων ἐπηγγείλατο παράλυσιν, διαφυλάξαντος αὐτοῦ τὴν πίστιν ἐν τοῖς ἐνεστῶσι καιροῖς. παραπλησίως δὲ καὶ τοὺς τῶν λακεδαιμονίων ὁμήρους ἀφῆκε, πλὴν ἀρμένα τοῦ νάβιδος υἱοῦ. τοῦτον δὲ μετὰ ταῦτα συνέβη νόσῳ μεταλλάξαι τὸν βίον.

XVI. Ὅτι ῥωμαίοις τῆς κατὰ τὴν ναυμαχίαν νίκης ἄρτι προσηγγελμένης, πρῶτον μὲν τῷ δήμῳ παρήγγειλαν ἐλινύας ἄγειν ἡμέρας θ. τοῦτο δ' ἐστὶ σχολάζειν πανδημεί, καὶ θύειν τοῖς θεοῖς χαριστήρια τῶν εὐτυχημάτων. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς παρὰ τῶν αἰτωλῶν πρέσβεις, καὶ τοὺς παρὰ τοῦ μανίου, προσῆγον τῇ συγκλήτῳ. γινομένων δὲ πλειόνων παρ' ἀμφοῖν λόγων, ἔδοξε τῷ συνεδρίῳ, δύω προτείνειν γνώμας τοῖς αἰτωλοῖς, ἢ διδόναι τὴν ἐπιτροπὴν περὶ πάντων τῶν καθ' αὑτοὺς, ἢ χίλια τάλαντα παραχρῆμα δοῦναι καὶ τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον νομίζειν ῥωμαίοις. τῶν δ' αἰτωλῶν ἀξιούντων διασαφῆσαι *ῥητοῖς ἐπὶ τίσι δεῖ διδόναι τὴν ἐπιτροπὴν, οὐ προσδέχεται τὴν διαστολὴν ἡ σύγκλητος, διὸ καὶ τούτοις γέγονε κατάμονος ὁ πόλεμος.

* ῥητῶς

XVII. Ὅτι πολιορκουμένων τῶν ἀμφισσέων ὑπὸ μανίου τοῦ ῥωμαίων στρατηγοῦ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ὁ τῶν ἀθηναίων δῆμος πυνθανόμενος, τήν τε τῶν ἀμφισσέων ταλαιπωρίαν καὶ τὴν τοῦ ποπλίου παρουσίαν, ἐξαπέστειλε πρεσβευτὰς τοὺς περὶ τὸν ἐχέδημον, ἐντειλάμενος ἅμα μὲν ἀσπάσασθαι τοὺς περὶ τὸν λεύκιον καὶ πόπλιον· ἅμα δὲ

κατα-

καταπειράζειν τῆς πρὸς αἰτωλοὺς διαλύσεως. ὧν παραγινομένων, ἀσμένως ἀποδεξάμενος ὁ πόπλιος ἐφιλανθρώπει τοὺς ἄνδρας, θεωρῶν ὅτι παρέξονται χρείαν αὐτῷ πρὸς τὰς προκειμένας ἐπιβολάς. ὁ γὰρ προειρημένος ἀνὴρ, ἐβούλετο θέσθαι μὲν καλῶς τὰ κατὰ τοὺς αἰτωλούς· εἰ δὲ μὴ συνυπακούοιεν, πάντως διειλήφει παραλιπὼν ταῦτα, διαβαίνειν εἰς τὴν ἀσίαν, σαφῶς γινώσκων, διότι τὸ τέλος ἐστὶ τοῦ πολέμου, καὶ τῆς ὅλης ἐπιβολῆς, οὐκ ἐν τῷ χειρώσασθαι τὸ τῶν αἰτωλῶν ἔθνος, ἀλλ' ἐν τῷ νικήσαντας τὸν ἀντίοχον κρατῆσαι τῆς ἀσίας, ἅμα τῷ μνησθῆναι τοὺς ἀθηναίους ὑπὲρ τῆς διαλύσεως, ἑτοίμως προσδεξάμενος τοὺς λόγους, ἐκέλευσε παραπλησίως πειράζειν αὐτοὺς καὶ τῶν αἰτωλῶν. οἱ δὲ περὶ τὸν ἐχέδημον προδιαπεμψάμενοι, καὶ μετὰ ταῦτα πορευθέντες εἰς τὴν ὑπάτην, αὐτοὶ διαλέγοντο περὶ τῆς διαλύσεως τοῖς ἄρχουσι τῶν αἰτωλῶν. ἑτοίμως δὲ κἀκείνων συνυπακουόντων, κατεστάθησαν οἱ συμμίξοντες τοῖς ῥωμαίοις· οἳ καὶ παραγινόμενοι πρὸς τοὺς περὶ τὸν πόπλιον, καταλαβόντες αὐτοὺς στρατοπεδεύοντας ἐν ξ σταδίοις ἀπὸ τῆς ἀμφίσσης, πολλοὺς διετίθεντο λόγους, ἀναμιμνήσκοντες τῶν γεγονότων σφίσι φιλανθρώπων πρὸς ῥωμαίους, ἔτι δὲ πρᾳότερον καὶ φιλανθρωπότερον ὁμιλήσαντος τοῦ ποπλίου, καὶ προφερομένου τάς τε κατὰ τὴν ἰβηρίαν καὶ τὴν λιβύην πράξεις, καὶ διασαφοῦντος τίνα τρόπον κέχρηται τοῖς καθ' ἐκείνους τόπους αὐτῷ πιστεύσασι, καὶ τέλος *ὀρθμένου* δεῖν ἐγχειρίζειν σφᾶς αὐτοὺς καὶ πιστεύειν. τὰς μὲν ἀρχὰς

ἅπαντες

ἅπαντες οἱ παρόντες, εὐέλπιδες ἐγενήθησαν, ὡς αὐτίκα
μάλα τελεσιουργησομένης τῆς διαλύσεως. ἐπεὶ δὲ πυνθα-
νομένων τῶν αἰτωλῶν ἐπὶ τίσι δεῖ ποιεῖσθαι τὴν εἰρήνην, ὁ
λεύκιος διεσάφησεν, διότι δυοῖν προκειμένων αὐτοῖς, αἵ-
ρεσις ὑπάρχει. δεῖ γὰρ ἢ τὴν ἐπιτροπὴν διδόναι περὶ πάντων
τῶν καθ' αὐτοὺς, ἢ χίλια τάλαντα παραχρῆμα, καὶ τὸν
αὐτὸν ἐχθρὸν αἱρεῖσθαι, καὶ φίλον ῥωμαίοις. ἐδυσχρήστησαν
μὲν οἱ παρόντες τῶν αἰτωλῶν, ὡς ἔνι μάλιστα, διὰ τὸ μὴ
γίνεσθαι τὴν ἀπόφασιν ἀκόλουθον τῇ προγενομένῃ λα-
λιᾷ, πλὴν ἐπανοίσειν ἔφασαν ὑπὲρ τῶν ἐπιταττομένων
τοῖς αἰτωλοῖς. οὗτοι μὲν οὖν ἐπανῄεσαν βουλευσόμενοι πε-
ρὶ τῶν προειρημένων, οἱ δὲ περὶ τὸν ἐχέδημον συμμίξαν-
τες τοῖς ἀποκλήτοις, ἐβουλεύοντο περὶ τῶν προειρημένων.
ἦν δὲ τῶν ἐπιταττομένων, τὸ μὲν, ἀδύνατον διὰ τὸ πλῆθος
τῶν χρημάτων· τὸ δὲ φοβερὸν, διὰ τὸ πρότερον αὐτοὺς
ἀπατηθῆναι, καθ' ὃν καιρὸν ἐπινεύσαντες ὑπὲρ τῆς ἐπι-
τροπῆς, παρὰ μικρὸν εἰς τὴν ἅλυσιν ἐνέπεσον. διόπερ ἀπο-
ρούμενοι καὶ δυσχρηστούμενοι περὶ ταῦτα, πάλιν ἐξέπεμ-
πον τοὺς αὐτοὺς δεησομένους, ἢ τῶν χρημάτων ἀφελεῖν, ἵνα
δύνωνται τελεῖν, ἢ τῆς ἐπιτροπῆς ἐκτὸς ποιῆσαι τοὺς πολι-
τικοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας. οἳ καὶ συμμίξαντες τοῖς
περὶ τὸν πόπλιον, διεσάφουν τὰ δεδογμένα. τοῦ δὲ λευκίου
φήσαντος ἐπὶ τούτοις ἔχειν παρὰ τῆς συγκλήτου τὴν ἐξου-
σίαν, ἐφ' οἷς ἀρτίως εἶπεν. οὗτοι μὲν αὖθις ἐπανῆλθον. οἱ
δὲ περὶ τὸν ἐχέδημον ἐπακολουθήσαντες εἰς τὴν ὕπαταν,
συνεβούλευσαν τοῖς αἰτωλοῖς, ἐπεὶ τὰ τῆς διαλύσεως ἐμ-

ποδί-

ποδίζοιτο κατὰ τὸ παρὸν, ἀνοχὰς αἰτησαμένους, καὶ τῶν ἐνεστώτων κακῶν ὑπέρθεσιν ποιησαμένους, πρεσβεύειν πρὸς τὴν σύγκλητον, κἂν μὲν ἐπιτυγχάνωσι περὶ τῶν ἀξιουμένων· εἰ δὲ μὴ, τοῖς καιροῖς ἐφεδρεύειν. χείρω μὲν γὰρ ἀδύνατον γενέσθαι τῶν ὑποκειμένων τὰ περὶ σφᾶς, βελτίω γε μὴν οὐκ ἀδύνατον διὰ πολλὰς αἰτίας. φανέντων δὲ καλῶς λέγειν τῶν περὶ τὸν ἐχέδημον ἔδοξεν πρεσβεύειν τοῖς αἰτωλοῖς ὑπὲρ τῶν ἀνοχῶν. ἀφικόμενοι δὲ πρὸς τὸν λεύκιον, ἐδέοντο συγχωρηθῆναι σφίσι κατὰ τὸ παρὸν, ἑξαμήνους ἀνοχὰς, ἵνα πρεσβεύσωσι πρὸς τὴν σύγκλητον. ὁ δὲ πόπλιος πάλαι πρὸς τὰς κατὰ τὴν ἀσίαν πράξεις παρωρμημένος, ταχέως ἔπεισε τὸν ἀδελφὸν, ὑπακοῦσαι τοῖς ἀξιουμένοις. γραφεισῶν δὲ τῶν ὁμολογιῶν, ὁ μὲν μάνιος, λύσας τὴν πολιορκίαν, καὶ παραδοὺς ἅπαν τὸ στράτευμα, καὶ τὰς χορηγίας τοῖς περὶ τὸν λεύκιον, εὐθέως ἀπηλλάττετο μετὰ τῶν χιλιάρχων εἰς τὴν ῥώμην.

Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους οἱ τῶν φωκαιέων ἄρχοντες δεδιότες τάς τε τῶν πολλῶν ὁρμὰς διὰ τὴν σιτοδείαν καὶ τὴν τῶν ἀντιοχιστῶν φιλοτιμίαν, ἐξέπεμψαν πρεσβευτὰς πρὸς σέλευκον, ὄντα περὶ τοῖς ὅροις τῆς χώρας αὐτῶν, ἀξιοῦντες μὴ πελάζειν τῆς πόλεως, ὅτι πρόκειται σφίσι τὴν ἡσυχίαν ἄγειν καὶ καραδοκεῖν τὴν τῶν ἄλλων κρίσιν· μετὰ δὲ ταῦτα πειθαρχεῖν τοῖς εἰρημένοις. ἦσαν δὲ τῶν πρεσβευτῶν ἴδιοι μὲν τοῦ σελεύκου, καὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως, ἀρίσταρχος καὶ κάσανδρος, καὶ ῥόδων, ἐναντίοι δὲ καὶ πρὸς ῥωμαίους ἀπονενευκότες, ἡγίας καὶ γελίας, XVIII.

ὧν συμ-

ὧν συμμιξάντων, ὁ σέλευκος εὐθέως, τὸν μὲν περὶ τὸν ἀρίσταρχον, ἀνὰ χεῖρας εἶχε· τὸν δὲ περὶ τὴν ἡγίαν παρεώρα. πυθόμενος δὲ τὴν ὁρμὴν τῶν πολλῶν, καὶ τὴν σπάνιν τοῦ σίτου, παρεὶς τὸν χρηματισμὸν, καὶ τὴν ἔντευξιν τῶν παραγεγονότων, προῆγεν πρὸς τὴν πόλιν.

XIX. Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον εἰς τὴν σάμον προσέπεσε γράμματα, τοῖς περὶ τὸν λεύκιον καὶ τὸν εὐμένη, παρά τε λευκίου τοῦ τὴν ὕπατον ἀρχὴν ἔχοντος, καὶ παρὰ ποπλίου σκιπίωνος, δηλοῦντα τὰς πρὸς τοὺς αἰτωλοὺς γεγενημένας
* τῆς συνθήκας, ὑπὲρ τῶν ἀνοχῶν καὶ *τὴν ἐπὶ τὸν ἑλλήσποντον
* πορείας *πορείαν τῶν πεζικῶν στρατοπέδων. ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς περὶ τὸν ἀντίοχον, καὶ σέλευκον, ταῦτα διεσάφει παρὰ τῶν αἰτωλῶν.

XX. Ὅτι καὶ κατὰ τὴν ἑλλάδα, πρεσβείας παραγενομένης εἰς ἀχαΐαν παρ' εὐμένους τοῦ βασιλέως ὑπὲρ συμμαχίας, ἀθροισθέντες εἰς ἐκκλησίαν οἱ πολλοὶ τῶν ἀχαιῶν, τήν τε συμμαχίαν ἐπεκύρωσαν, καὶ νεανίσκους ἐξαπέστειλαν, πεζοὺς μὲν χιλίους, ἱππεῖς δὲ ρ, ὧν ἡγεῖτο διοφάνης ὁ μεγαλοπολίτης.

XXI. Ὅτι ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν πέργαμον ἐμβαλὼν, πυθόμενος δὲ τὴν παρουσίαν εὐμένους τοῦ βασιλέως, καὶ θεωρῶν οὐ μόνον τὰς ναυτικὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς πεζικὰς δυνάμεις ἐπ' αὐτὸν παραγινομένας, ἐβουλεύετο λόγους ποιήσασθαι περὶ διαλύσεως, ὁμοῦ πρός τε ῥωμαίους καὶ τὸν εὐμένη καὶ τοὺς ῥοδίους. ἐξάρας οὖν ἅπαντι τῷ στρατεύματι, παρῆν πρὸς τὴν ἐλαίαν. καὶ λαβὼν λόφον τινὰ κατ-

ἀντι-

ἄντικρυ τῆς πόλεως, τὸ μὲν πεζικὸν ἐπὶ τούτου κατέστησε. τοὺς δ' ἱππεῖς παρ' αὐτὴν τὴν πόλιν παρενέβαλε πλείους ὄντας ἑξακισχιλίων. αὐτὸς δὲ μεταξὺ τούτων γινόμενος διεπέμπετο πρὸς τοὺς περὶ τὸν λεύκιον εἰς τὴν πόλιν ὑπὲρ διαλύσεως. ὁ δὲ στρατηγὸς ὁ τῶν ῥωμαίων, συναγαγὼν τούς τε ῥοδίους καὶ τὸν εὐμένη, ἠξίου λέγειν περὶ τῶν ἐνεστώτων τὸ φαινόμενον. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν εὔδημον καὶ παμφιλίδαν, οὐκ ἀλλότριοι τῆς διαλύσεως ἦσαν. ὁ δὲ βασιλεύς, οὔτ' εὐσχήμονα τὴν διάλυσιν, οὔτε δυνατὴν ἔφησε κατὰ τὸν παρὸν εἶναι. εὐσχήμονα γὰρ ἔφη, πῶς οἷόν τε γίνεσθαι τὴν σύμβασιν, ἐὰν τειχήρεις ὄντες ποιώμεθα τὰς διαλύσεις; καὶ μὴν οὐδὲ δυνατὴν ἔφησε κατὰ τὸ παρόν. πῶς γὰρ ἐνδέχεται μὴ προσδεξαμένους ὕπατον, ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης, βεβαιῶσαι τὰς ὁμολογηθείσας συνθήκας; χωρίς τε τούτων, ἐὰν ὅλως γένηταί τι σημεῖον ὁμολογίας πρὸς τὸν ἀντίοχον, οὔτε τὰς ναυτικὰς δυνάμεις δυνατὸν ἐπανελθεῖν δήπουθεν εἰς τὴν ἰδίαν, οὔτε τὰς πεζικάς, ἐὰν μὴ πρότερον, ὅ τε δῆμος, ἥ τε σύγκλητος ἐπικυρώσῃ τὰ δοχθέντα. λείπεται δὲ καραδοκοῦντας τὴν ἐκείνων ἀπόφασιν, παραχειμάζειν ἐνθάδε, καὶ πράττειν μὲν μηδὲν· ἐκδαπανᾶν δὲ τὰς τῶν ἰδίων συμμάχων χορηγίας καὶ παρασκευάς. ἐπεὶ δ' ἂν μὴ παρῇ τῇ συγκλήτῳ διαλύεσθαι, καινοποιεῖν πάλιν ἀπ' ἀρχῆς τὸν πόλεμον, ἐν οἷς δυνάμεθα θεῶν βουλομένων, πέρας ἐπιθεῖναι τοῖς ὅλοις. ὁ μὲν οὖν εὐμένης ταῦτα εἶπεν. ὁ δὲ λεύκιος ἀποδεξάμενος τὴν συμβουλίαν, ἀπεκρίθη τοῖς περὶ τὸν ἀντίοχον, ὅτι πρὸ τοῦ τὸν ἀνθύπατον ἐλθεῖν,

οὐκ ἐνδέχεται γενέσθαι τὰς διαλύσεις, ὧν ἀκούσαντες οἱ περὶ τὸν ἀντίοχον, παραυτίκα μὲν ἐδῄουν τὴν τῶν ἐλαιτῶν χώραν. ἑξῆς δὲ ταύταις, σέλευκος μὲν ἐπὶ τούτων ἔμεινε τῶν τόπων. ἀντίοχος δὲ κατὰ τὸ συνεχὲς ἐπιπορευόμενος, ἐνέβαλεν εἰς τὸ θήβης καλούμενον πεδίον, καὶ παραβεβληκὼς εἰς χώραν εὐδαίμονα, καὶ γέμουσαν ἀγαθῶν, ἐπλήρου τὴν στρατείαν παντοδαπῆς λείας.

XXII. Ὅτι ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς παραγινόμενος εἰς τὰς σάρδεις ἀπὸ τῆς προερρηθείσης στρατιᾶς διεπέμπετο συνεχῶς πρὸς προυσίαν παρακαλῶν αὐτὸν εἰς τὴν σφετέραν συμμαχίαν. ὁ δὲ προυσίας κατὰ μὲν τοὺς ἀνώτερον χρόνους, οὐκ ἀλλότριος ἦν τοῦ κοινωνεῖν τοῖς περὶ τὸν ἀντίοχον. πάνυ γὰρ ἐδεδίει τοὺς ῥωμαίους, μὴ ποιῶνται εἰς τὴν ἀσίαν διάβασιν ἐπὶ καταλύσει πάντων τῶν δυναστῶν. παραγενομένης δ' ἐπιστολῆς αὐτῷ παρά τε λευκίου καὶ ποπλίου τῶν ἀδελφῶν, κομισάμενος ταύτην καὶ διαγνούς, ἐπὶ ποσὸν ἔστη τῇ διανοίᾳ καὶ προεῖδε τὸ μέλλον ἐνδεχομένως, ἅτε τῶν περὶ τὸν πόπλιον ἐναργέσι κεχρημένων, καὶ πολλοῖς μαρτυρίοις, πρὸς πίστιν διὰ τῶν ἐγγράπτων. οὐ γὰρ μόνον ὑπὲρ τῆς ἰδίας προαιρέσεως ἔφερεν ἀπολογισμούς, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ κοινοῦ πάντων ῥωμαίων, δι' ὧν παρεδείκνυον, οὐχ οἷον ἀφῃρημένοι τινὸς τῶν ἐξ ἀρχῆς βασιλέων τὰς δυναστείας, ἀλλὰ τινὰς μὲν καὶ προσκατεσκευακότες αὐτοὶ δυνάστας· ἐνίους δ' ηὐξηκότες, εἰς πολλαπλασίους αὐτῶν τὰς ἀρχὰς πεποιηκότες· ὧν κατὰ μὲν τὴν ἰβηρίαν, ἀνδοβάλην καὶ κολιχάντα προεφέροντο. κατὰ

δὲ τὴν

δὲ τὴν λιβύην, μασσανάσσην· ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν ἰλλυρίδα τόποις, πλεύρατον. οὓς ἅπαντας ἔφασαν ἐξ ἐλαφρῶν καὶ τῶν τυχόντων δυναστῶν, πεποιηκέναι βασιλεῖς ὁμολογουμένως. ὁμοίως κατὰ τὴν ἑλλάδα, φίλιππον καὶ νάβιν· ὧν, φίλιππον μὲν καταπολεμήσαντες καὶ συγκλείσαντες εἰς ὅμηρα καὶ φόρους, βραχεῖαν αὐτοῦ νῦν λαβόντες ἀπόδειξιν εὐνοίας, ἀποκαθεστακέναι μὲν αὐτῷ τὸν υἱὸν, καὶ τοὺς ἅμα τούτῳ συνομηρεύοντας νεανίσκους, ἀπολελυκέναι δὲ τῶν φόρων. πολλὰς δὲ τῶν πόλεων ἀποδεδωκέναι τῶν ἁλουσῶν κατὰ πόλεμον. νάβιν δὲ δυνηθέντες ἄρδην ἐπανελέσθαι, τοῦτο μὲν οὐ ποιῆσαι· φείσασθαι δ᾽ αὐτοῦ, καίπερ ὄντος τυράννου, λαβόντες πίστεις τὰς εἰθισμένας, εἰς ἃ βλέποντα παρεκάλουν τὸν προυσίαν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, μὴ δεδιέναι περὶ τῆς ἀρχῆς, θαρροῦντα δὲ αἱρεῖσθαι τῶν ῥωμαίων. ἔσεσθαι γὰρ ἀμεταμέλητον αὐτῷ τὴν τοιαύτην προαίρεσιν. ὧν ὁ προυσίας διακούσας, ἐπ᾽ ἄλλης ἐγένετο γνώμης. ὡς δὲ παρεγενήθησαν πρὸς αὐτὸν πρέσβεις οἱ περὶ τὸν γάϊον λίβιον, τελέως ἀπέστη τῶν κατὰ τὸν ἀντίοχον ἐλπίδων, συμμίξας τοῖς προειρημένοις ἀνδράσιν. ἀντίοχος δὲ ταύτης ἀποπεσὼν τῆς ἐλπίδος, παρῆν εἰς ἔφεσον. καὶ συλλογιζόμενος ὅτι μόνως ἂν οὕτω δύναιτο κωλύσειν τὴν τῶν πεζικῶν στρατοπέδων διάβασιν, καὶ καθόλου τὸν πόλεμον ἀπὸ τῆς ἀσίας ἀποτρίβεσθαι, εἰ βεβαίως κρατοίη τῆς θαλάττης, προέθετο ναυμαχεῖν, καὶ κρίνειν τὰ πράγματα διὰ τῶν κατὰ θάλατταν κινδύνων.

Ὅτι ὁ ἀντίοχος μετὰ τὴν κατὰ τὴν ναυμαχίαν γενομέ- XXIII.

νην ἧτταν, ἐν ταῖς σάρδεσι παρεὶς τοὺς καιροὺς, καὶ καταμέλλων ἐν τοῖς ὅλοις ἅμα τῷ πυθέσθαι τῶν πολεμίων τὴν διάβασιν. συντριβεὶς τῇ διανοίᾳ, καὶ δυσελπίσας, ἔκρινε διαπέμπεσθαι πρὸς τοὺς περὶ τὸν λεύκιον καὶ πόπλιον ὑπὲρ διαλύσεων. προχειρισάμενος οὖν ἡρακλείδην τὸν βυζάντιον, ἐξέπεμψε δοὺς ἐντολὰς, ὅτι παραχωρεῖ τῆς τε τῶν λαμψακηνῶν καὶ σμυρναίων, ἔτι δὲ τῆς ἀλεξανδρέων πόλεως, ἐξ ὧν ὁ πόλεμος ἔλαβε τὰς ἀρχάς. ὁμοίως δὲ κἂν τινας ἑτέρας ὑφαιρεῖσθαι βούλωνται τῶν κατὰ τὴν αἰολίδα καὶ τὴν ἰωνίαν, ὅσαι τἀκείνων ᾕρηνται κατὰ τὸν ἐνεστῶτα πόλεμον. πρὸς δὲ τούτοις, ὅτι τὴν ἡμίσειαν δώσει τῆς γεγενημένης σφίσι δαπάνης, εἰς τὴν πρὸς αὐτὸν διαφοράν. ταύτας μὲν οὖν ὁ πεμπόμενος εἶχε τὰς ἐντολὰς πρὸς τὴν κατὰ κοινὸν ἔντευξιν, ἰδίᾳ δὲ πρὸς τὸν πόπλιον ἑτέρας, ὑπὲρ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἐν τοῖς ἑξῆς δηλώσομεν. ἀφικόμενος δὲ εἰς τὸν ἑλλήσποντον ὁ προειρημένος πρεσβευτὴς, καὶ καταλαβὼν τοὺς ῥωμαίους, ἐνόντες ἐπὶ τῆς στρατοπεδείας, οὗ πρῶτον κατεσκήνωσαν ἐπὶ τῆς διαβάσεως· τὰς μὲν ἀρχὰς ἥσθη, νομίζων αὐτῷ συνεργὸν εἶναι πρὸς τὴν ἔντευξιν, τὸ μένειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων, καὶ πρὸς μηδὲν ὡρμηκέναι τῶν ἑξῆς τοὺς ὑπεναντίους. πυθόμενος δὲ τὸν πόπλιον ἔτι μένειν ἐν τῷ πέραν, ἐδυσχρήστησε, διὰ τὸ τὴν πλείστην ῥοπὴν κεῖσθαι τῶν πραγμάτων ἐν τῇ ἐκείνου προαιρέσει. αἴτιον δ᾽ ἦν καὶ τοῦ μένειν τὸ στρατόπεδον ἐπὶ τῆς πρώτης παρεμβολῆς, καὶ τοῦ κεχωρίσθαι τὸν πόπλιον ἀπὸ τῶν δυνάμεων, τὸ, σάλιον εἶναι τὸν

προειρημένον ἄνδρα, τοῦτο δ' ἔστι καθάπερ ἡμῖν ἐν τοῖς περὶ τῆς πολιτείας εἴρηται, τῶν τριῶν ἓν σύστημα. δι' ὧν συμβαίνει τὰς ἐπιφανεστάτας θυσίας ἐν τῇ ῥώμῃ συντελεῖσθαι τοῖς θεοῖς, τριακονθήμερον μὴ μεταβαίνειν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς θυσίας, ἐν ᾗ ἂν χώρᾳ καταληφθῶσιν οἱ σάλιοι ὄντες. ὃ καὶ τότε συνέβη γενέσθαι ποπλίῳ, τῆς γὰρ δυνάμεως μελλούσης περαιοῦσθαι, κατέλαβεν αὐτὸν οὗτος ὁ χρόνος, ὥστε μὴ δύνασθαι μεταλαβεῖν τὴν χώραν. διὸ συνέβη τόντε σκιπίωνα χωρισθῆναι τῶν στρατοπέδων, καὶ μεῖναι κατὰ τὴν εὐρώπην. τὰς δὲ δυνάμεις περαιωθείσας μένειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων, καὶ μὴ δύνασθαι πράττειν τῶν ἑξῆς μηδὲν, προσαναδεχομένας τὸν προειρημένον ἄνδρα. ὁ δὲ ἡρακλείδης, μετά τινας ἡμέρας, παραγενομένου τοῦ ποπλίου, κληθεὶς πρὸς τὸ συνέδριον εἰς ἔντευξιν, διελέγετο περὶ ὧν εἶχε τὰς ἐντολὰς, φάσκων τῆς τε τῶν λαμψακηνῶν καὶ σμυρναίων, ἔτι δὲ τῆς τῶν ἀλεξανδρέων πόλεως, ἐκχωρεῖν τὸν ἀντίοχον· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν κατὰ τὴν αἰολίδα καὶ τὴν ἰωνίαν, ὅσαι τυγχάνουσιν ᾑρημέναι τὰ ῥωμαίων. πρὸς δὲ τούτοις τὴν ἡμισείαν ἀναδέχεσθαι τῆς γεγενημένης αὐτοῖς δαπάνης εἰς τὸν ἐνεστῶτα πόλεμον, πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν διελέχθη, παρακαλῶν τοὺς ῥωμαίους μήτε τὴν τύχην λίαν ἐξελέγχειν, ἀνθρώπους ὑπάρχοντας, μήτε τὸ μέγεθος τῆς αὐτῶν ἐξουσίας, ἀόριστον ποιεῖν· ἀλλὰ περιγράφειν, μάλιστα μὲν τοῖς τῆς εὐρώπης ὅροις. καὶ γὰρ ταύτην μεγάλην ὑπάρχειν καὶ παράδοξον, διὰ τὸ μηδένα καθίχθαι τῶν

προγεγονότων αὐτῆς. εἰ δὲ πάντως καὶ τῆς ἀσίας βούλονται τινὰ προσεπιδράττεσθαι, διορίσαι ταῦτα· πρὸς πᾶν γὰρ τὸ δυνατὸν, προσελεύσεσθαι τὸν βασιλέα. ῥηθέντων δὲ τούτων, ἔδοξε τῷ συνεδρίῳ, τὸν στρατηγὸν ἀποκριθῆναι, διότι τῆς μὲν δαπάνης, οὐ τὴν ἡμισείαν, ἀλλὰ πᾶσαν, δίκαιον ἐστὶν, ἀντίοχον ἀποδοῦναι. φῦναι γὰρ τὸν πόλεμον ἐξ ἀρχῆς, οὐ δι' αὐτοὺς, ἀλλὰ δι' ἐκεῖνον. τῶν δὲ πόλεων, μὴ τὰς κατὰ τὴν αἰολίδα, καὶ τὴν ἰωνίαν μόνον ἐλευθεροῦν, ἀλλὰ πάσης τῆς ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου δυναστείας ἐκχωρεῖν. ὁ μὲν οὖν πρεσβευτὴς ταῦτα ἀκούσας παρὰ τοῦ συνεδρίου, διὰ τὸ πολὺ τῶν ἀξιουμένων τὰς ἐπιταγὰς ὑπεραίρειν, οὐδένα λόγον ποιησάμενος, τῆς μὲν κοινῆς ἐντεύξεως ἀπέστη· τὸν δὲ πόπλιον ἐθεράπευε φιλοτίμως. λαβὼν δὲ καιρὸν ἁρμόζοντα, διελέγετο περὶ ὧν εἶχε τὰς ἐντολάς· αὗται δ' ἦσαν διότι πρῶτον μὲν, χωρὶς λύτρων ὁ βασιλεὺς αὐτῷ τὸν υἱὸν ἀποδώσει· συνέβαινε γὰρ ἐν ἀρχαῖς τοῦ πολέμου, τὸν υἱὸν τὸν τοῦ σκιπίωνος γεγονέναι τοῖς περὶ ἀντίοχον ὑποχείριον. δεύτερον δὲ διότι καὶ κατὰ τὸ παρὸν, ἕτοιμός ἐστιν ὁ βασιλεὺς, ὃν ἂν ἀποδείξῃ διδόναι πλῆθος χρημάτων· καὶ μετὰ ταῦτα κοινὴν ποιεῖν τὴν ἐκ τῆς βασιλείας χορηγίαν, ἐὰν συνεργήσῃ ταῖς ὑπὸ τοῦ βασιλέως προτεινομέναις διαλύσεσιν. ὁ δὲ πόπλιος, τὴν μὲν κατὰ τὸν υἱὸν ἐπαγγελίαν, ἔφη, δέχεσθαι, καὶ μεγάλην χάριν ἕξειν ἐπὶ τούτοις, ἐὰν βεβαιώσῃ τὴν ὑπόσχεσιν. περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἀγνοεῖν αὐτὸν ἔφη, καὶ παραπαίειν ὁλοσχερῶς τοῦ σφετέρου συμφέροντος, οὐ μόνον κατὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἔντευξιν, ἀλλὰ κατὰ

τὴν

τὴν πρὸς τὸ συνέδριον· εἰ μὲν γὰρ ἔτι λυσιμαχίας, καὶ τῆς εἰς τὴν χερρόνησον εἰσόδου κύριος ὑπάρχων, ταῦτα προύτεινε, ταχέως ἂν αὐτὸν ἐπιτυχεῖν. ὁμοίως, εἰ καὶ τούτων ἐκχωρήσας παραγεγονὼς πρὸς τὸν ἑλλήσποντον μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ δῆλος ὢν ὅτι κωλύσει τὴν διάβασιν ἡμῶν, ἐπρέσβευε περὶ τῶν αὐτῶν τούτων, ἦν ἂν οὕτως αὐτὸν ἐφικέσθαι τῶν ἀξιουμένων· ὅτε δ' ἐάσας ἐπιβῆναι τῆς ἀσίας τὰς ἡμετέρας δυνάμεις, καὶ προσδεξάμενος, οὐ μόνον τὸν χαλινόν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀναβάτην, παραγίνεται πρεσβεύων περὶ διαλύσεων ἴσων, εἰκότως ἂν ἀποτυγχάνειν, καὶ διαψεύσεσθαι τῶν ἐλπίδων. διόπερ αὐτῷ παρῄνει βέλτιον βουλεύεσθαι περὶ τῶν ἐνεστώτων, καὶ βλέπειν τοὺς καιροὺς ἀληθινῶς. ἀντὶ δὲ τῆς κατὰ τὸν υἱὸν ἐπαγγελίας, ὑπισχνεῖτο δώσειν αὐτῷ συμβουλίαν ἀξίαν τῆς προτεινομένης χάριτος. παρεκάλει γὰρ αὐτὸν εἰς πᾶν συγκαταβαίνειν· μάχεσθαι δὲ κατὰ μηδένα τρόπον ῥωμαίοις. ὁ μὲν ἡρακλείδης ταῦτα ἀκούσας, ἐπανῆλθε, καὶ συμμίξας, διεσάφει τῷ βασιλεῖ τὰ κατὰ μέρος. ἀντίοχος νομίσας οὐδὲν ἂν βαρύτερον αὐτῷ γενέσθαι πρόσταγμα τῶν νῦν ἐπιταττομένων, εἰ ληφθείη μαχόμενος· τῆς μὲν περὶ τὰς διαλύσεις ἀσχολίας ἀπέστη, τὰς δὲ πρὸς ἀγῶνα πάντα, καὶ πανταχόθεν ἡτοίμαζεν.

Ὅτι μετὰ νίκην οἱ ῥωμαῖοι τὴν αὐτῶν πρὸς ἀντίοχον, XXIV.
παρειληφότες καὶ τὰς σάρδεις, καὶ τὰς ἀκροπόλεις ἄρτι, ἧκε μουσαῖος, ἐπικηρυκευόμενος παρ' ἀντιόχου. τῶν δὲ περὶ τὸν πόπλιον φιλανθρώπως προσδεξαμένων αὐτόν,

 ἔφη

βούλεσθ.

ἔφη. * βουλεύεσθαι τὸν ἀντίοχον ἐξαποσταλῆναι πρεσβευτὰς τοὺς διαλεχθησομένους ὑπὲρ τῶν ὅλων. διόπερ ἀσφάλειαν ἠξίου δοθῆναι τοῖς παραγινομένοις. τῶν δὲ συγχωρησάντων, οὗτος μὲν ἐπανῆλθεν. μετὰ δέ τινας ἡμέρας ἧκον πρέσβεις παρὰ τοῦ βασιλέως ἀντιόχου, ζεῦξις, ὁ πρότερον ὑπάρχων λυδίας σατράπης, καὶ ἀντίπατρος ἀδελφιδοῦς· οὗτοι δὲ πρῶτον μὲν ἔσπευδον ἐντυχεῖν εὐμενεῖ τῷ βασιλεῖ, διευλαβούμενοι μὴ διὰ τὴν προγεγενημένην παρατριβὴν, φιλοτιμότερος ᾖ πρὸς τὴν βλάβην αὐτούς. εὑρόντες δὲ παρὰ τὴν προσδοκίαν μέτριον αὐτὸν καὶ πρᾶον, εὐθέως ἐγίνοντο περὶ τὴν κοινὴν ἔντευξιν. κληθέντες δ᾽ εἰς τὸ συνέδριον, πολλὰ μὲν καὶ ἕτερα διελέχθησαν, παρακαλοῦντες πρᾴως χρήσασθαι καὶ μεγαλοψύχως τοῖς εὐτυχήμασι, φάσκοντες οὐχ οὕτως ἀντιόχῳ τοῦτο συμφέρειν, ὡς αὐτοῖς ῥωμαίοις, εἴπερ ἡ τύχη παρέδωκεν αὐτοῖς τὴν τῆς οἰκουμένης ἀρχὴν καὶ δυναστείαν. τὸ δὲ συνέχον πρῶτον, τί δεῖ ποιήσαντας τυχεῖν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς φιλίας τῆς πρὸς ῥωμαίους. οἱ δὲ ἐν τῷ συνεδρίῳ πρότερον ἤδη συνηδρευκότες καὶ βεβουλευμένοι περὶ τούτων, τότε ἐκέλευον διασαφεῖν τὰ δεδογμένα τὸν πόπλιον. ὁ δὲ προειρημένος ἀνὴρ, οὔτε νικήσαντας ἔφη ῥωμαίους οὐδέ ποτε γενέσθαι βαρυτέρους· διὸ καὶ νῦν αὐτοῖς τὴν αὐτὴν ἀπόκρισιν δοθήσεσθαι παρὰ ῥωμαίων, ἣν καὶ πρότερον ἔλαβον, ὅτε πρὸ τῆς μάχης παρεγενήθησαν ἐπὶ τὸν ἑλλήσποντον. δεῖ γὰρ αὐτοὺς, ἔκ τε τῆς εὐρώπης ἐκχωρεῖν, καὶ τῆς ἀσίας τῆς ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου πάσης. πρὸς δὲ τούτοις, εὐβοϊκὰ τάλαντα

ἐπὶ

ἀποδοῦναι, μυρία καὶ πεντάκις χίλια ῥωμαίοις, ἀντὶ τῆς εἰς τὸν πόλεμον δαπάνης. τούτων δὲ, τὸ μὲν παραχρῆμα. δισχίλια· τὸ δὲ καὶ τὸ πάλιν, ἐπειδὰν ὁ δῆμος κυρώσῃ τὰς διαλύσεις. τὰ δὲ λοιπὰ τελεῖν ἐν ἔτεσι ιβ̄, διδόντα καθ' ἕκαστον ἔτος, χίλια τάλαντα, ἀποδοῦναι δὲ καὶ εὐμένει ῡ τάλαντα προσοφειλόμενα, καὶ τὸν ἐλλείποντα σῖτον κατὰ τὰς πρὸς τὸν πατέρα συνθήκας. σὺν δὲ τούτοις, ἀννίβαν ἐκδοῦναι τὸν καρχηδόνιον, καὶ θόαντα τὸν αἰτωλὸν, καὶ μνασίλοχον ἀκαρνᾶνα, καὶ φίλωνα, καὶ εὐβουλείδην τοὺς χαλκιδέας. πίστιν δὲ τούτων ὁμήρους κ̄ δοῦναι παραχρῆμα τὸν ἀντίοχον, τοὺς παραγραφέντας. ταῦτα μὲν οὖν ὁ πόπλιος ἀπεφήνατο ὑπὲρ παντὸς τοῦ συνεδρίου. συγκαταθεμένων δὲ τῶν περὶ τὸν ἀντίπατρον, καὶ ζεῦξιν, ἔδοξε πᾶσιν ἐξαποστεῖλαι πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην τοὺς παρακαλέσοντας τὴν σύγκλητον καὶ τὸν δῆμον, ἐπικυρῶσαι τὰς συνθήκας, καὶ τότε μὲν ἐπὶ τούτοις ἐχωρίσθησαν. ταῖς δ' ἑξῆς ἡμέραις, οἱ ῥωμαῖοι διεῖλον τὰς δυνάμεις. μετὰ δέ τινας ἡμέρας παραγενομένων ὁμήρων εἰς τὴν ἔφεσον, εὐθέως ἐγίνοντο περὶ τὸ πλεῖν εἰς τὴν ῥώμην, ὅτ' εὐμένης, οἵ τε παρὰ τῶν ῥωμαίων πρεσβευταὶ, παραπλησίως δὲ καὶ παρὰ ῥοδίων, καὶ παρὰ σμυρναίων, καὶ σχεδὸν τῶν ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου πάντων τῶν κατοικούντων ἐθνῶν καὶ πολιτευμάτων ἐπρέσβευον εἰς τὴν ῥώμην.

Ὅτι ἤδη τῆς θερείας ἐνισταμένης μετὰ τὴν νίκην τῶν ῥω- XXV.
μαίων τὴν πρὸς ἀντίοχον, παρῆν ὅτε βασιλεὺς εὐμένης, οἵ τε παρ' ἀντιόχου πρέσβεις, οἵ τε παρὰ τῶν ῥοδίων. ὁμοίως

ἢ καὶ παρὰ τῶν ἄλλων. σχεδὸν γὰρ ἅπαντες, οἱ κατὰ τὴν ἀσίαν εὐθέως μετὰ τὸ γενέσθαι τὴν μάχην, ἔπεμπον πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην, διὰ τὸ πᾶσι τότε, καὶ πάσας τὰς ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος ἐλπίδας, ἐν τῇ συγκλήτῳ κεῖσθαι. ἅπαντας μὲν οὖν τοὺς παραγενομένους ἐπεδέχετο φιλανθρώπως ἡ σύγκλητος. μεγαλομερέστατα δὲ καὶ κατὰ τὴν ἀπάντησιν, καὶ τὰς τῶν ξενίων παροχὰς, εὐμένη τὸν βασιλέα, μετὰ δὲ τοῦτον τοὺς ῥοδίους. ἐπειδὴ δ᾽ ὁ τῆς ἐντεύξεως καιρὸς ἦλθεν, εἰσεκαλέσαντο πρῶτον τὸν βασιλέα, καὶ λέγειν ἠξίουν μετὰ παῤῥησίας, ὧν βούλεται τυχεῖν παρὰ τῆς συγκλήτου. τοῦ δ᾽ εὐμένους φήσαντος διότι, εἰ καὶ παρ᾽ ἑτέρων τυχεῖν τινὸς ἐβούλετο φιλανθρώπου, ῥωμαίοις ἂν ἐχρήσατο συμβούλοις, πρὸς τὸ μήτ᾽ ἐπιθυμεῖν μηδενὸς παρὰ τὸ δέον, μήτ᾽ ἀξιοῦν μηδὲν πέρα τοῦ καθήκοντος· ὁπότε δ᾽ αὐτῶν πάρεστι δεόμενος ῥωμαίων, ἄριστον εἶναι νομίζει τὸ διδόναι τὴν ἐπιτροπὴν ἐκείνοις, καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν ἀδελφῶν. τῶν δὲ πρεσβυτέρων τινὸς ἀναστάντος, καὶ κελεύοντος μὴ καταῤῥωδεῖν, ἀλλὰ λέγειν τὸ φαινόμενον, διότι πρόκειται τῇ συγκλήτῳ πᾶν αὐτῷ χαρίζεσθαι τὸ δυνατὸν, ἔμεινεν ἐπὶ τῆς αὐτῆς γνώμης. χρόνου δ᾽ ἐγγινομένου, ὁ μὲν βασιλεὺς ἐξεχώρησεν, ἡ δὲ ἐντὸς ἐβουλεύετο τί δεῖ ποιεῖν. ἔδοξεν οὖν τὸν εὐμένη παρακαλεῖν, αὐτὸν ὑποδεικνύναι θαῤῥοῦντα, περὶ ὧν πάρεστιν. καὶ γὰρ εἰδέναι τὰ διαφέροντα τοῖς ἰδίοις πράγμασιν ἐκεῖνον ἀκριβέστερον καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀσίαν. δοξάντων δὲ τούτων εἰσεκλήθη, καὶ τῶν πρεσβυτέρων τινὸς ἀποδείξαντος τὰ δεδογμένα, λέγειν ἠναγ-

κάσθη

κάθη περὶ τῶν προκειμένων. ἔφασκεν οὖν ἄλλο μὲν οὐδὲν εἰπεῖν περὶ τὸν καθ' αὐτὸν, ἀλλὰ μεῖναι ἐπὶ τῆς αὐτῆς γνώμης, τελέως διδοὺς ἐκείνοις τὴν ἐξουσίαν. ἕνα δὲ τόπον ἀγωνιᾶν, τὸν κατὰ τοὺς ῥοδίους. διὸ καὶ προῆχθαι νῦν εἰς τὸ λέγειν ὑπὲρ τῶν ἐνεστώτων. ἐκείνους γὰρ παρεῖναι μὲν οὐδὲν ἧττον ὑπὲρ τῆς σφετέρας πατρίδος συμφερόντως σπουδάζοντας, ἤπερ αὐτὸν ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀρχῆς φιλοτιμεῖσθαι κατὰ τὸ παρόν· τοὺς δὲ λόγους αὐτῶν τὴν ἐναντίαν ἔμφασιν ἔχειν τῇ προθέσει τῇ κατὰ τὴν ἀλήθειαν. τοῦτο δ' εἶναι ῥᾴδιον καταμαθεῖν· ἐρεῖν μὲν γὰρ αὐτοὺς, ἐπειδὰν εἰσπορευθῶσι, διότι πάρεισιν, οὔτε παρ' ὑμῶν αἰτούμενοι τὸ παράπαν οὐδὲν, οὔθ' ἡμᾶς βλάπτειν θέλοντες κατ' οὐδένα τρόπον. πρεσβεύονται δὲ περὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν τὴν ἀσίαν κατοικούντων ἑλλήνων. τοῦτο δ' οὐχ οὕτως αὐτοῖς εἶναι κεχαρισμένον φήσουσιν, ὡς ὑμῖν καθῆκον καὶ τοῖς γεγονόσιν ἔργοις ἀκόλουθον· ἡ μὲν οὖν διὰ τῶν λόγων φαντασία, τοιαύτη τις αὐτῶν ἔσται. τὰ δὲ κατὰ τὴν ἀλήθειαν, τὴν ἐναντίαν ἔχοντα τούτοις εὑρεθήσεται διάθεσιν· τῶν γὰρ πόλεων ἐλευθερωθεισῶν, ὡς αὐτοὶ παρακαλοῦσιν, τὴν μὲν τούτων συμβήσεται δύναμιν αὐξηθῆναι πολλαπλασίως. τὴν δὲ ἡμετέραν, τρόπον τινὰ καταλυθῆναι· τὸ γὰρ τῆς ἐλευθερίας ὄνομα, καὶ τῆς αὐτονομίας, ἡμῖν μὲν ἄρδην ἀποσπάσει πάντας, οὐ μόνον τοὺς νῦν ἐλευθερωθησομένους, ἀλλὰ καὶ τοὺς πρότερον ἡμῖν ὑποτεταγμένους, ἐπειδὰν ὑμεῖς ἐπὶ ταύτης ὄντες φανεροὶ γένησθε τῆς προαιρέσεως. τούτοις δὲ προσθήσει πάντας. τὰ γὰρ πράγματα φύσιν ἔχει τοιαύτην. δόξαντες γὰρ ἐλευ-

θερῶνται διὰ τούτους, ὀνόματι μὲν ἔσονται σύμμαχοι τούτων. τῇ δ' ἀληθείᾳ, πᾶν ποιήσουσι τὸ κελευόμενον ἑτοίμως, τῇ μεγίστῃ χάριτι γεγονότες ὑπόχρεοι. διόπερ ὦ ἄνδρες ἀξιοῦμεν ὑμᾶς, τοῦτον τὸν τόπον ὑπειδέσθαι μὴ λάθητε· τοὺς μὲν παρὰ τὸ δέον αὔξοντες, τοὺς δὲ ἐλαττοῦντες τῶν φίλων ἀλόγως· ἅμα δὲ τούτοις, τοὺς μὲν πολεμίους γεγονότας εὐεργετοῦντες· τοὺς δ' ἀληθινοὺς φίλους παρορῶντες, καὶ κατολιγωροῦντες τούτων· ἐγὼ δὲ περὶ μὲν τῶν ἄλλων, ὅτου δέοι πάντως παραχωρήσαιμι τοῖς πέλας ἀφιλονείκως. περὶ δὲ τῆς ἡμετέρας φιλίας καὶ τῆς εἰς ὑμᾶς εὐνοίας ἁπλῶς, οὐδέποτ' ἂν οὐδενὶ τῶν ὄντων ἐκχωρήσαιμι κατὰ δύναμιν. δοκῶ δὲ καὶ τὸν πατέρα τὸν ἡμέτερον, εἴπερ ἔζη τὴν αὐτὴν ἂν προέσθαι φωνὴν ἐμοί. καὶ γὰρ ἐκεῖνος πρῶτος μετασχὼν τῆς ὑμετέρας φιλίας καὶ συμμαχίας, σχεδὸν πάντων τῶν κατὰ τὴν ἀσίαν καὶ τὴν ἑλλάδα μενόντων, εὐγενέστατα διεφύλαξε ταύτην ἕως τῆς τελευταίας ἡμέρας, οὐ μόνον κατὰ τὴν προαίρεσιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς πράξεις. πάντων γὰρ ὑμῖν ἐκοινώνησε τῶν κατὰ τὴν ἑλλάδα πολέμων, καὶ πλείστας μὲν εἰς τούτους πεζικὰς, καὶ ναυτικὰς δυνάμεις παρέσχετο τῶν ἄλλων συμμάχων. πλείστην δὲ συνεβάλλετο χορηγίαν, καὶ μεγίστους ὑπέμεινε κινδύνους. τέλος δὲ εἰπεῖν, κατέστρεψε τὸν βίον, ἐν αὐτοῖς τοῖς ἔργοις, κατὰ τὸν φιλιππικὸν πόλεμον, παρακαλῶν βοιωτοὺς εἰς τὴν ὑμετέραν φιλίαν καὶ συμμαχίαν. ἐγὼ δὲ διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν, τὴν μὲν προαίρεσιν τὴν τοῦ πατρὸς διεφύλαξα. ταύτην γὰρ οὐχ οἷόν τ' ἦν ὑπερθέσθαι. τοῖς δὲ

πράγμα-

πράγμασιν ὑπερεθέμην. οἱ γὰρ καιροὶ τὴν ἐκ πυρὸς βάσανον ἐμοὶ μᾶλλον ἢ ἐκείνῳ προσῆγον. ἀντιόχου γὰρ σπουδάζοντος ἡμῖν θυγατέρα δοῦναι, καὶ συνοικειωθῆναι τοῖς ὅλοις, διδόντος παραχρῆμα μὲν τὰς πρότερον ἀπηλλοτριωμένας ἀφ' ἡμῶν πόλεις, μετὰ δὲ ταῦτα, πᾶν ὑπισχνουμένου ποιήσειν, εἰ μετάσχοιμεν τοῦ πρὸς ὑμᾶς πολέμου, τοσοῦτον ἀπέχομεν τοῦ προσδέξασθαί τι τούτων, ὡς πλείσταις μὲν καὶ πεζικαῖς καὶ ναυτικαῖς δυνάμεσι τῶν ἄλλων συμμάχων, ἠγωνισάμεθα μεθ' ὑμῶν πρὸς ἀντίοχον. πλείστας δὲ χορηγίας συμβεβλήμεθα πρὸς τὰς ὑμετέρας χρείας, ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις καιροῖς, εἰς πάντας δὲ τοὺς κινδύνους δεδώκομεν αὐτοὺς ἀπροφασίστως μετά γε τῶν ὑμετέρων ἡγεμόνων. τὸ δὲ τελευταῖον ὑπεμείναμεν συγκλεισθέντες εἰς αὐτὸν τὸν πέργαμον πολιορκεῖσθαι καὶ κινδυνεύειν, ἅμα περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς ἀρχῆς, διὰ τὴν πρὸς τὸν ὑμέτερον δῆμον εὔνοιαν. ὥς θ' ὑμᾶς ὦ ἄνδρες ῥωμαῖοι, πολλοὺς μὲν γεγονότας αὐτόπτας, πάντας δὲ γινώσκοντας, διότι λέγομεν ἀληθῆ, δίκαιον ἐστὶ τὴν ἁρμόζουσαν πρόνοιαν ποιήσασθαι περὶ ἡμῶν. καὶ γὰρ ἂν πάντων γένοιτο δεινότατον, εἰ μασσανάσσην μὲν τὸν οὐ μόνον ὑπάρξαντα πολέμιον ὑμῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τελευταῖον καταφυγόντα πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἱππέων· τοῦτον, ὅτι καθ' ἕνα πόλεμον τὸν πρὸς καρχηδονίους ἐτήρησε τὴν πίστιν, βασιλέα τῶν πλείστων μερῶν τῆς λιβύης πεποιήκατε. πλευρᾶτον δὲ πράξαντα μὲν ἁπλῶς οὐδὲν, διαφυλάξαντα δὲ μόνον τὴν πίστιν, μέγιστον τῶν κατὰ τὴν ἰλλυρίδα δυναστῶν ἀναδε-

ἀναδεδείχατε, ἡμεῖς δὲ τοὺς διὰ προγόνων τὰ μέγιστα καὶ κάλλιστα τῶν ἔργων ὑμῖν συγκατειργασμένους παρ' οὐδὲν ποιήσετε; τί οὖν ἐστιν ἃ παρακαλῶ; καὶ τίνος φημὶ δεῖν ἡμᾶς τυγχάνειν παρ' ὑμῶν; ἐρῶ μετὰ παῤῥησίας, ἐπείπερ ἡμᾶς ἐξεκαλέσασθε πρὸς τὸ λέγειν ὑμῖν τὸ φαινόμενον· εἰ μὲν αὐτοὶ κρίνετε τίνας τόπους διακατέχειν τῆς ἀσίας τῶν ὄντων μὲν ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου, ταττομένων δὲ πρότερον ὑπ' ἀντίοχον, τοῦτο καὶ μάλιστα βουλοίμεθ' ἂν ἰδεῖν γινόμενον· καὶ γὰρ ἀσφαλέστατα βασιλεύσειν ὑμῖν γειτνιῶντες ὑπολαμβάνομεν, καὶ μάλιστα μετέχοντες τῆς ὑμετέρας ἐξουσίας. εἰ δὲ τοῦτο μὴ κρίνετε ποιεῖν, ἀλλ' ἐκχωρεῖν τῆς ἀσίας ὁλοσχερῶς, οὐδενὶ φαμὲν δικαιότερον εἶναι παραχωρεῖν ὑμᾶς τῶν ἐκ τοῦ πολέμου γεγονότων ἄθλων, ἤπερ ἡμῖν. νὴ δία κάλλιον ἐστὶν, τοὺς δουλεύοντας ἐλευθεροῦν, εἴγε μὴ μεθ' ἀντιόχου πολεμεῖν ὑμῖν ἐτόλμησαν, ἐπεὶ δὲ τοῦθ' ὑπέμειναν, πολλῷ κάλλιον, τὸ τοῖς ἀληθινοῖς φίλοις, τὰς ἁρμοζούσας χάριτας ἀποδιδόναι μᾶλλον, ἢ τοὺς πολεμίους γεγονότας εὐεργετεῖν. ὁ μὲν οὖν εὐμένης, ἱκανῶς εἴπως ἀπηλλάγη· τὸ δὲ συνέδριον, αὐτόν τε τὸν βασιλέα καὶ τὰ ῥηθέντα, φιλοφρόνως ἀπεδέχετο, καὶ πᾶν τὸ δυνατὸν προθύμως εἶχεν αὐτῷ χαρίζεσθαι. μετὰ δὲ τοῦτον, ἐβούλοντο μὲν εἰσάγειν ῥοδίους, ἀφυστεροῦντος δέ τινος τῶν πρεσβευτῶν, εἰσεκάλεσαν τοὺς σμυρναίους. οὗτοι δὲ πολλοὺς μὲν ἀπολογισμοὺς εἰσήνεγκαν περὶ τῆς αὐτῶν εὐνοίας καὶ προθυμίας, ἣν παρέσχηνται ῥωμαίοις κατὰ τὸν ἐνεστῶτα πόλεμον, οὔσης δὲ τῆς περὶ αὐτῶν δόξης ὁμολογουμένης,

μένης, διότι γεγόνασι πάντων ἐκτενέστατοι τῶν ἐπὶ τῆς ἀσίας αὐτονομουμένων, οὐκ ἀναγκαῖον ἡγούμεθα εἶναι τοὺς κατὰ μέρος ἐκτίθεσθαι λόγους. ἐπὶ δὲ τούτοις εἰσῆλθον οἱ ῥόδιοι, καὶ βραχέα προσενεγκάμενοι περὶ τῶν κατ' ἰδίαν σφίσι πεπραγμένων εἰς ῥωμαίους, ταχέως εἰς τὸν περὶ τῆς πατρίδος ἐπανῆλθον λόγον· ἐν ᾧ μέγιστον αὐτοῖς ἔφασαν γεγονέναι σύμπτωμα κατὰ τὴν πρεσβείαν, πρὸς ὃν οἰκειότατα διάκειντα βασιλέα καὶ κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν, πρὸς τοῦτον αὐτοῖς ἀντιπεπτωκέναι τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων. τῇ μὲν γὰρ αὐτῶν πατρίδι δοκεῖν τοῦτο κάλλιστον εἶναι, καὶ μάλιστα πρέπον ῥωμαίοις, τὸ τοὺς ἐπὶ τῆς ἀσίας ἕλληνας ἐλευθερωθῆναι, τυχεῖν τῆς αὐτονομίας, τῆς ἅπασιν ἀνθρώποις προσφιλεστάτης· εὐμένει δὲ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς, ἥκιστα τοῦτο συμφέρειν. φύσει γὰρ πᾶσαν μοναρχίαν, τὸ μὲν ἴσον ἐχθαίρειν, ζητεῖν δὲ, πάντας, εἰ δὲ μήγε, ὡς πλείστους ὑπηκόους εἶναι σφίσι καὶ πειθαρχεῖν· ἀλλὰ καίπερ τοιούτων ὄντων τῶν πραγμάτων, ὅμως ἔφασαν πεπεῖσθαι, διότι καθίζονται τῆς προθέσεως, οὐ τῷ πλεῖον εὐμένους δύνασθαι παρὰ ῥωμαίοις, ἀλλὰ τῷ δικαιότερα φαίνεσθαι λέγοντες, καὶ συμφορώτερα πᾶσιν ὁμολογουμένως. εἰ μὲν γὰρ μὴ δυνατὸν ἦν ἄλλως εὐμένει χάριν ἀποδοῦναι ῥωμαίους, εἰ μὴ παραδοῖεν αὐτῷ τὰς αὐτονομουμένας πόλεις, ἀπορεῖν εἰκὸς ἦν περὶ τῶν ἐνεστώτων. ἢ γὰρ φίλον ἀληθινὸν ἔδει παριδεῖν, ἢ τοῦ καλοῦ καὶ καθήκοντος αὐτοῖς ὀλιγωρῆσαι, καὶ κλέος τῶν ἰδίων πράξεων ἀμαυρῶσαι καὶ καταβαλεῖν. εἰ δ' ἀμφοτέρων τούτων ἱκανῶς ἔξεστιν προνοηθῆναι·

 τίς ἂν

τίς ἂν ἔτι περὶ τούτου διαπορήσειεν· καὶ μὴν ὥσπερ ἐν δείπνῳ πολυτελεῖ, πάντα ἔνεστιν ἱκανὰ πᾶσιν, καὶ πλείω τῶν ἱκανῶν. καὶ γὰρ λυκαονίαν, καὶ φρυγίαν, τὴν ἐφ' ἑλλησπόντου, καὶ τὴν πισιδικὴν, πρὸς δὲ ταύταις χερρόνησον, καὶ τὰ προσοροῦντα ταῦτα τῆς εὐρώπης ἔξεστιν ὑμῖν, οἷς ἂν βούλησθε, δωρεῖσθαι. ὧν ἑνός τινος προστεθέντος πρὸς τὴν δυναμένους βασιλείαν, δεκαπλησίαν αὐτὴν δύναται ποιεῖν τῆς νῦν ὑπαρχούσης· πάντων δὲ τούτων ἢ τῶν πλείστων αὐτῇ προσμερισθέντων, οὐδεμιᾶς ἂν γένοιτο τῶν ἄλλων δυναστειῶν καταδεεστέρα. ἔξεστιν οὖν ὦ ἄνδρες ῥωμαῖοι, καὶ τοὺς φίλους μεγαλομερῶς σωματοποιῆσαι, καὶ τὸ τῆς ἰδίας ὑποθέσεως λαμπρὸν μὴ καταβαλεῖν. οὐ γὰρ δὴ ὑμῖν, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ταὐτὸ τέλος τῶν ἔργων, ἀλλ' ἕτερον. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ὁρμῶσι πρὸς τὰς πράξεις, ὀρεγόμενοι τοῦ καταστρέψασθαι καὶ προσλαβεῖν πόλεις, χορηγίας, ναῦς. ὑμᾶς δὲ πάντων τούτων ἀπροσδεεῖς πεποιήκασι, πάντα τὰ κατὰ τὴν οἰκουμένην τεθεικότες μὲν ὑπὸ τὴν ὑμετέραν ἐξουσίαν. τίνος οὖν ἔτι προσδεῖσθε, καὶ τίνος ἂν ἔτι δέοι πρόνοιαν ὑμᾶς ποιεῖσθαι τὴν ὀχυρωτάτην; δῆλον, ὡς ἐπαίνου καὶ δόξης παρ' ἀνθρώποις, ἃ καὶ κτήσασθαι μέν ἐστι δυσχερέστερον κτησαμένους δὲ διαφυλάξαι χαλεπώτατον. γνοίητε δ' ἂν τὸ λεγόμενον οὕτως. ἐπολεμήσατε πρὸς φίλιππον, καὶ πᾶν ὑπεμείνατε χάριν τῆς τῶν ἑλλήνων ἐλευθερίας. τοῦτο γὰρ προέθεσθε, καὶ τοῦθ' ὑμῖν ἆθλον ἐξ ἐκείνου τοῦ πολέμου περιγέγονεν. ἕτερον δὲ ἁπλῶς, οὐδέν. ἀλλ' ὅμως εὐδοκεῖτε τούτῳ μᾶλλον, ἢ τοῖς

παρὰ

παρὰ καρχηδονίων φοβεροῖς· καὶ μάλα δικαίως. τὸ μὲν γὰρ ἀργύριον ἐστὶ κοινόν τι πάντων ἀνθρώπων κτῆμα, τὸ δὲ καλὸν, καὶ πρὸς ἔπαινον καὶ τιμὴν ἀνῆκον, θεῶν καὶ τῶν ἔγγιστα τούτοις πεφυκότων ἀνδρῶν ἐστὶ. τοιγαροῦν σεμνότατον τῶν ὑστέρων ἔργων ἡ τῶν ἑλλήνων ἐλευθέρωσις. τούτῳ νῦν ἐὰν μὲν προσθῆτε, τ᾽ ἀκόλουθον, τελειωθήσεται τὰ τῆς ὑμετέρας δόξης. ἐὰν δὲ παρίδητε, καὶ τὸ πρὶν ἐλαττωθήσεται φανερῶς. ἡμεῖς οὖν ὦ ἄνδρες, καὶ τῆς προαιρέσεως γεγονότες αἱρετισταὶ, καὶ τῶν μεγίστων ἀγώνων καὶ κινδύνων ἀληθινῶς ὑμῖν μετεσχηκότες, καὶ νῦν οὐκ ἐγκαταλείπομεν τὴν φίλων τάξιν. ἀλλ᾽ ἅ γε νομίζομεν ὑμῖν καὶ πρέπειν καὶ συμφέρειν, οὐκ ὠκνήσαμεν ὑπομνῆσαι μετὰ παῤῥησίας, οὐδενὸς στοχαζόμενοι τῶν ἄλλων, οὐδὲ περὶ πλείονος οὐδὲν ποιησάμενοι τοῦ καθήκοντος αὐτοῖς. οἱ μὲν οὖν ῥόδιοι ταῦτα εἰπόντες, πᾶσιν ἐδόκουν μετρίως καὶ καλῶς διειλέχθαι περὶ τῶν προκειμένων. ἐπὶ δὲ τούτοις εἰσήγαγον τοὺς παρ᾽ ἀντιόχου πρεσβευτὰς, ἀντίπατρον καὶ ζεῦξιν. ὧν μετ᾽ ἀξιώσεως καὶ παρακλήσεως ποιησαμένων τοὺς λόγους, εὐδόκησαν ταῖς γεγενημέναις ὁμολογίαις, πρὸς τοὺς περὶ τὸν σκιπίωνα, κατὰ τὴν ἀσίαν. καὶ μετά τινας ἡμέρας τοῦ δήμου συνεπικυρώσαντος, ἔτεμον ὅρκια περὶ τούτων, πρὸς τοὺς περὶ τὸν ἀντίπατρον. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τοὺς ἄλλους εἰσῆγον, ὅσοι παρῆσαν ἀπὸ τῆς ἀσίας πρεσβεύοντες, ὧν ἐπὶ βραχὺ μὲν διήκουσαν· ἅπασι δὲ τὴν αὐτὴν ἔδωκαν ἀπόκρισιν. αὕτη δ᾽ ἦν, ὅτι δέκα πρεσβεύοντας ἐξαποστελοῦσι, τοὺς ὑπὲρ ἁπάντων τῶν ἀμ-

 φισβη-

φισβητουμένων ταῖς πόλεσι διαγνωσομένους, δόντες δὲ ταύτας τὰς ἀποκρίσεις, μετὰ ταῦτα κατέστησαν δέκα πρεσβευτάς, οἷς περὶ μὲν τῶν κατὰ μέρος ἔδωκαν τὴν ἐπιτροπήν. περὶ δὲ τῶν ὅλων αὐτοὶ διέλαβον, ὅτι δεῖ τῶν ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου κατοικούντων, ὅσοι μὲν ὑπ' ἀντίοχον ἐτάττοντο, τούτους εὐμένει δοθῆναι, πλὴν λυδίας καὶ καρίας, τὰ μέχρι τοῦ μαιάνδρου ποταμοῦ· ταῦτα δὲ ῥοδίων ὑπάρχειν. τῶν πόλεων τῶν ἑλληνίδων, ὅσαι μὲν ἀττάλῳ φόρον ἐπετέλουν, ταύτας τὸν αὐτὸν εὐμένει τελεῖν, ὅσαι δὲ ἀντιόχῳ μόνον, ταύταις ἀφεῖσθαι τὸν φόρον. δόντες δὲ τοὺς τύπους τούτους ὑπὲρ τῆς ὅλης διοικήσεως, ἐξέπεμπον τοὺς ι' πρὸς γναῖον τὸν ὕπατον εἰς τὴν ἀσίαν. ἤδη δὲ τούτων διῳκημένων, προσῆλθον αὖθις οἱ ῥόδιοι πρὸς τὴν σύγκλητον ἀξιοῦντες περὶ σόλων τῶν κιλικίων. διὰ γὰρ τῆς συγγενείας ἔφασαν καθήκειν αὐτοῖς, προνοεῖσθαι τῆς πόλεως ταύτης. εἶναι γὰρ ἀργείων ἀποίκους σολεῖς, καθάπερ καὶ ῥοδίους, ἐξ ὧν ἀδελφικὴν οὖσαν ἀπεδείκνυον τὴν συγγένειαν πρὸς ἀλλήλους, ὧν ἕνεκα δίκαιον ἔφασαν εἶναι τυχεῖν αὐτοὺς τῆς ἐλευθερίας ὑπὸ ῥωμαίων, διὰ τῆς ῥοδίων χάριτος. ἡ δὲ σύγκλητος διακούσασα περὶ τούτων, εἰσεκαλέσατο τοὺς παρ' ἀντιόχου πρεσβευτάς, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐπέταττε πάσης κιλικίας ἐκχωρεῖν τὸν ἀντίοχον. οὐ προσδεχομένων δὲ τῶν περὶ τὸν ἀντίπατρον, διὰ τὸ παρὰ τὰς συνθήκας εἶναι, πάλιν ὑπὲρ αὐτῶν τῶν σόλων ἐποιοῦντο τὸν λόγον. φιλοτίμως δὲ πρὸς τοῦτο διερειδομένων τῶν πρεσβευτῶν, τούτους μὲν ἀπέλυσαν. τοὺς δὲ ῥοδίους εἰσκαλεσά-

λεσά-

λεσάμενοι, διεσάφουν τὰ συναντώμενα παρὰ τῶν περὶ τὸν ἀντίπατρον, καὶ προσεπέλεγον, ὅτι πᾶν ὑπομενοῦσιν, εἰ πάντως τοῦτο κέκριται ῥοδίοις. τῶν δὲ πρεσβευτῶν εὐδοκουμένων τῇ φιλοτιμίᾳ τῆς συγκλήτου, καὶ φασκόντων οὐδὲν ἔτι πέρα ζητεῖν, ταῦτα μὲν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων ἔμενεν. ἤδη δὲ πρὸς ἀναζυγὴν τῶν δέκα, καὶ τῶν ἄλλων πρεσβευτῶν ὄντων, κατέπλευσαν τῆς ἰταλίας εἰς βρεντήσιον, οἵ τε περὶ τὸν σκιπίωνα καὶ λεύκιον, οἱ τῇ ναυμαχίᾳ νικήσαντες τὸν ἀντίοχον. οἳ καὶ μετά τινας ἡμέρας, εἰς ἐλθόντες εἰς τὴν ῥώμην, ἦγον θριάμβους.

Ὅτι ἀμύνανδρος ὁ τῶν ἀθαμάνων βασιλεὺς, δοκῶν ἤδη τὴν ἀρχὴν ἀνειληφέναι βεβαίως, εἰς ῥώμην ἐξέπεμπε πρεσβευτὰς, καὶ πρὸς τοὺς σκιπίωνας εἰς τὴν ἀσίαν. ἔτι γὰρ ἦσαν περὶ τοὺς κατὰ τὴν ἔφεσον τόπους. τὰ μὲν, ἀπολογούμενος, τῷ δοκεῖν δι' αἰτωλῶν πεποιῆσθαι τὴν κάθοδον. τὰ δὲ, κατηγορῶν τοῦ φιλίππου. τὸ δὲ πολὺ, παρακαλῶν προσδέξασθαι πάλιν αὐτὸν εἰς τὴν συμμαχίαν. XXVI.

Οἱ δ' αἰτωλοὶ νομίσαντες ἔχειν εὐφυῆ καιρὸν, πρὸς τὸ τὴν ἀμφιλοχίαν, καὶ τὴν ἀπεραντίαν ἀνακτήσασθαι, προέθεντο στρατεύειν εἰς τοὺς προειρημένους τόπους. ἀθροίσαντες δὲ νικάνδρου τοῦ στρατηγοῦ πάνδημον στρατιὰν, ἐνέβαλον εἰς τὴν ἀμφιλοχίαν. τῶν δὲ πλείστων αὐτοῖς ἐθελοντὴν προσχωρησάντων, μετῆλθον εἰς τὴν ἀπεραντίαν. καὶ τούτων δὲ προσθεμένων ἑκουσίως, ἐστράτευσαν εἰς τὴν δολοπίαν. οὗτοι δὲ βραχὺν μέν τινα χρόνον ὑπέδειξαν, ὡς ἀντιποιησόμενοι, τηρήσαντες τὴν πρὸς φίλιππον πίστιν. λα-

βόντες δὲ περιόφθαλμον τὰ περὶ τοὺς ἀθαμάνας καὶ τὴν τοῦ φιλίππου φυγὴν, ταχέως μετενόησαν, καὶ προσέθεντο πρὸς τοὺς αἰτωλούς. γενομένης δὲ τῆς τῶν πραγμάτων εὐροίας τοιαύτης, ἀπήγαγε τὴν στρατιὰν ὁ νικάνδρος εἰς τὴν οἰκείαν, δοκῶν ἠσφαλίσθαι τὰ κατὰ τὴν αἰτωλίαν τοῖς προειρημένοις ἔθνεσι καὶ τόποις· τοῦ μηδένα δύνασθαι κακοποιεῖν τὴν χώραν αὐτῶν. ἄρτι δὲ τούτων συμβεβηκότων, καὶ τῶν αἰτωλῶν ἐπὶ τοῖς γεγονόσι φρονηματιζομένων, προσέπεσε φήμη περὶ τῆς κατὰ τὴν ἀσίαν μάχης, ἐν ᾗ γνόντες ἡττημένον ὁλοσχερῶς τὸν ἀντίοχον, αὖθις ἀνετράπησαν ταῖς ψυχαῖς. ὡς δὲ παραγενηθεὶς ἐκ ῥώμης ὁ δαμοτέλης, τόν τε πόλεμον ἀπήγγειλε διότι μένει κατάμονος, καὶ τὴν τοῦ μάρκου, καὶ τῶν δυνάμεων διάβασιν ἐπ' αὐτούς. τότε δὴ παντελῶς εἰς ἀμηχανίαν ἐνέπιπτον, καὶ διηπόρουν πῶς δεῖ χρήσασθαι τοῖς ἐπιφερομένοις πράγμασιν. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς πρός τε ῥοδίους πέμπειν, καὶ πρὸς ἀθηναίους, ἀξιοῦντας καὶ παρακαλοῦντες πρεσβεῦσαι περὶ αὐτῶν εἰς τὴν ῥώμην, καὶ παραιτησαμένους τὴν ὀργὴν τῶν ῥωμαίων, ποιήσασθαι τινὰ λύσιν τῶν περιεστώτων κακῶν τῇ αἰτωλίᾳ. ὁμοίως δὲ καὶ παρ' αὐτῶν ἐξέπεμψαν πάλιν πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην, ἀλέξανδρον τὸν ἴσιον ἐπικαλούμενον καὶ φανέαν, σὺν δὲ τούτοις χάροπα, ἔτι δὲ ἄλυπον τὸν ἀμβρακιώτην, καὶ λύκωπον.

XXVII. Ὅτι παραγενομένων πρὸς τὸν στρατηγὸν τῶν ῥωμαίων ἐξ ἠπείρου πρεσβευτῶν, ἐκοινολογεῖτο τούτοις περὶ τῆς ἐπὶ τοὺς αἰτωλοὺς στρατείας. τῶν δὲ πρεσβευτῶν στρατεύειν ἐπὶ τὴν ἀμ-

τὴν ἀμβρακίαν συμβουλευόντων (συνέβαινε γὰρ τότε πολιτεύεσθαι τοὺς ἀμβρακιώτας μετὰ τῶν αἰτωλῶν) καὶ φερόντων ἀπολογισμοὺς, διότι καὶ πρὸς τὸ μάχεσθαι τοῖς στρατοπέδοις, ἐὰν εἰς τοῦτο βούλωνται συγκαταβαίνειν αἰτωλοὶ, καλλίστους εἶναι τόπους συμβαίνει περὶ τὴν προειρημένην πόλιν, κἂν ἀποδειλιῶσιν, εὐφυῶς αὐτὴν κεῖσθαι πρὸς πολιορκίαν. καὶ γὰρ ἄφθονον ἔχειν τὴν χώραν εἰς χρείαν, πρὸς τὰς τῶν ἔργων παρασκευὰς, καὶ τὸν Ἀρέθοντα ποταμὸν ῥέοντα παρὰ τὴν πόλιν συνεργήσειν, πρός τε τὰς τοῦ στρατοπέδου χρείας, ἅτε θέρους ὄντος, καὶ πρὸς τὴν τῶν ἔργων ἀσφάλειαν. δοξάντων δὲ τῶν πρεσβευτῶν καλῶς συμβουλεύειν, ἀναζεύξας ὁ στρατηγὸς, ἦγε διὰ τῆς ἠπείρου τὸν στρατὸν ἐπὶ τὴν ἀμβρακίαν. ἀφικόμενος δὲ καὶ τῶν αἰτωλῶν οὐ τολμώντων ἀπαντᾷν, περιῄει κατοπτεύων τὴν πόλιν, καὶ ἐνήργει τὰ τῆς πολιορκίας φιλοτίμως. καὶ οἱ εἰς τὴν ῥώμην ἀποσταλέντες πρέσβεις, παρατηρηθέντες ὑπὸ σιβήρτου τοῦ πετραίου περὶ τὴν κεφαλληνίαν, κατήχθησαν εἰς χαράδρον. τοῖς δὲ ἠπειρώταις ἔδοξεν, τὰς μὲν ἀρχὰς εἰς βουλετὸν ἀποθέσθαι, καὶ φυλάττειν ἐπιμελῶς τοὺς ἄνδρας. μετὰ δέ τινας ἡμέρας ἀπήτουν αὐτοὺς λύτρα, διὰ τὸ, πόλεμον ὑπάρχειν σφίσι πρὸς τοὺς αἰτωλούς. συνέβαινε δὲ τὸν μὲν ἀλέξανδρον πλουσιώτατον εἶναι πάντων τῶν ἑλλήνων· τοὺς δὲ λοιποὺς καθυστερεῖν τοῖς βίοις. πολὺ δὲ λείπεσθαι τοῦ προειρημένου ταῖς οὐσίαις. καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ἐκέλευον ἕκαστον ἀποδοῦναι ε. τάλαντα. τοῦτο δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις οὐδ' ὅλως ἀπήρεσκεν,

ἀλλ'

ἀλλ' ἐβούλοντο, περὶ πλείστου ποιούμενοι τὴν σφῶν αὐτῶν σωτηρίαν. ὁ δὲ ἀλέξανδρος οὐκ ἂν ἔφη συγχωρῆσαι. πολὺ γὰρ εἶναι τ' ἀργύριον φαίνεσθαι· καὶ τὰς νύκτας διαγρυπνῶν διολοφύρετο πρὸς αὑτὸν, εἰ δεήσειε ε̄. τάλαντα καταβάλλειν. οἱ δ' ἠπειρῶται προορώμενοι τὸ μέλλον, καὶ διαγωνιῶντες, μὴ γνόντες οἱ ῥωμαῖοι, διότι πρεσβεύοντας πρὸς αὐτοὺς μετεσχήκασι, κἄπειτα γράψαντες παρακαλῶσι, καὶ κελεύωσιν ἀπολύειν τοὺς ἄνδρας, συγκαταβάντες, τρία τάλαντα πάλιν ἀπῄτουν ἕκαστον. ἀσμένως δὲ τῶν ἄλλων προσδεξαμένων, οὗτοι μὲν διεγγυηθέντες ἐπανῆλθον. ὁ δ' ἀλέξανδρος, οὐκ ἂν ἔφη δοῦναι πλεῖον ταλάντου. καὶ γὰρ τοῦτ' εἶναι πολύ· καὶ τέλος ἀπογνοὺς αὑτὸν, ἔμεινεν ἐν τῇ φυλακῇ, πρεσβύτερος ἄνθρωπος, πλειόνων ἢ σ. ταλάντων ἔχων οὐσίαν, ἐμοὶ δοκεῖ, κἂν ἐκλιπεῖν τὸν βίον, ἐφ' ᾧ μὴ δοῦναι τὰ τρία τάλαντα. τοσαύτη τις ἐνίοις πρὸς τὸ πλεῖον ὁρμὴ παρίσταται, καὶ προθυμία. τότε δ' ἐκείνῳ, καὶ τ' αὐτόματον συνήργησε πρὸς τὴν φιλαργυρίαν, ὥστε παρὰ πᾶσιν ἐπαίνου καὶ συγκαταθέσεως τυχεῖν τὴν ἀναλογίαν αὐτοῦ διὰ τὴν περιπέτειαν. μετὰ γὰρ ὀλίγας ἡμέρας γραμμάτων παραγενηθέντων ἐκ τῆς ῥώμης περὶ τῆς ἀφέσεως, αὐτὸς μόνος ἀπελύθη χωρὶς λύτρων. οἱ δ' αἰτωλοὶ γνόντες τὴν αὐτοῦ περιπέτειαν, δαμοτελῆ προεχειρίσαντο πάλιν εἰς τὴν ῥώμην πρεσβευτήν. ὃς ἐκπλεύσας μέχρις λευκάδος, καὶ γνοὺς προάγοντα διὰ τῆς ἠπείρου μετὰ τῶν δυνάμεων μάρκον ἐπὶ τὴν ἀμβρακίαν, ἀπογνοὺς τὴν πρεσβείαν, αὖθις ἀνεχώρησεν εἰς τὴν αἰτωλίαν.

Ὅτι

Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, οἵ τε παρὰ τῶν ἀθηναίων, καὶ XXVIII. τῶν ῥοδίων πρέσβεις ἧκον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τῶν ῥωμαίων, συνεπιληψόμενοι τῶν διαλύσεων, ὅ, τε βασιλεὺς τῶν ἀθαμάνων ἀμύνανδρος παρεγένετο, σπουδάζων ἐξελέσθαι τοὺς ἀμβρακιώτας ἐκ τῶν περιεστώτων κακῶν, δοθείσης αὐτῷ τῆς ἀσφαλείας ὑπὸ τοῦ μάρκου διὰ τὸν καιρόν. πάνυ γὰρ οἰκείως εἶχε πρὸς τοὺς ἀμβρακιώτας, διὰ τὸ καὶ πλείω χρόνον ἐν τῇ πόλει ταύτῃ διατετρίφθαι κατὰ φυγήν. ἧκον δὲ καὶ παρὰ τῶν ἀκαρνάνων μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἄγοντες τινὲς τοὺς περὶ δαμοτελῆ. ὁ γὰρ μάρκος, πυθόμενος τὴν περιπέτειαν αὐτῶν, ἔγραψε τοῖς θυρρεῦσιν, ἀνακομίζειν τοὺς ἄνδρας ὡς αὐτόν. πάντων δὲ τούτων ἠθροισμένων, ἐνεργεῖτο φιλοτίμως τὰς πρὸς τὰς διαλύσεις. ὁ μὲν οὖν ἀμύνανδρος κατὰ τὴν αὐτοῦ πρόθεσιν, εἴχετο τῶν ἀμβρακιωτῶν, παρακαλῶν σώζειν σφᾶς αὐτούς· εἶναι δὲ τοῦτο οὐ μακράν, ἐὰν βουλεύσωνται βέλτιον περὶ αὐτῶν. πλεονάκις δὲ προσπελάζοντος αὐτοῦ τῷ τείχει, καὶ διαλεγομένου περὶ τούτων, ἔδοξε τοῖς ἀμβρακιώταις εἰσκαλέσασθαι τὸν ἀμύνανδρον εἰς τὴν πόλιν, τοῦ δὲ στρατηγοῦ συγχωρήσαντος τῷ βασιλεῖ τὴν εἴσοδον. οὗτος μὲν οὖν εἰσελθὼν διελέγετο τοῖς ἀμβρακιώταις περὶ τῶν ἐνεστώτων. οἱ δὲ παρὰ τῶν ἀθηναίων καὶ τῶν ῥοδίων πρέσβεις λαμβάνοντες εἰς τὰς χεῖρας τὸν στρατηγὸν τῶν ῥωμαίων, καὶ ποικίλως ὁμιλοῦντες, πραΰνειν ἐπειρῶντο τὴν ὀργὴν αὐτοῦ. τοῖς δὲ περὶ τὸν δαμοτελῆ καὶ φαινέαν, ὑπέθετό τις, ἔχεσθαι καὶ θεραπεύειν τὸν γάϊον οὐαλέριον. οὗτος δ' ἦν

μάρκου μὲν υἱός, τοῦ πρώτου συνθεμένου πρὸς αἰτωλοὺς τὴν συμμαχίαν. μάρκου δὲ τοῦ τότε στρατηγοῦντος, ἀδελφὸς ἐκ μητρός. ἄλλως δὲ πρᾶξιν ἔχων νεανικὴν, ἢ μάλιστα παρὰ τῷ στρατηγῷ πιστευόμενος, ὃς παρακληθεὶς ὑπὸ τῶν περὶ τὸν δαμοτελῆ, καὶ νομίσας ἴδιον εἶναι τὸ πρᾶγμα, καὶ καθήκειν αὐτῷ τὸ προστατῆσαι τῶν αἰτωλῶν, πᾶσαν εἰσεφέρετο σπουδὴν καὶ φιλοτιμίαν ἐξελέσθαι σπουδάζων τὸ ἔθνος ἐκ τῶν περιεστώτων κακῶν. ἐνεργῶς δὲ πανταχόθεν προσαγομένης τῆς φιλοτιμίας, ἔλαβε τὸ πρᾶγμα συντέλειαν. οἱ μὲν γὰρ ἀμβρακιῶται πεισθέντες ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἐπέτρεψαν τὰ καθ' αὐτοὺς τῷ στρατηγῷ τῶν ῥωμαίων, καὶ παρέδωκαν τὴν πόλιν, ἐφ' ᾧ τοὺς αἰτωλοὺς ὑποσπόνδους ἀπελθεῖν. τοῦτο γὰρ ὑφείλοντο πρῶτον τηροῦντες τὴν πρὸς τοὺς συμμάχους πίστιν. ὁ δὲ μάρκος συγκατέθετο τοῖς αἰτωλοῖς ἐπὶ τούτῳ ποιήσασθαι τὰς διαλύσεις, ὥστε διακόσια μὲν εὐβοϊκὰ τάλαντα παραχρῆμα λαβεῖν. τριακόσια δ' ἐν ἔτεσιν ἕξ, ν. καθ' ἕκαστον ἔτος. ἀποκαταστῆσαι δὲ καὶ τοὺς αἰχμαλώτους καὶ τοὺς αὐτομόλους ῥωμαίοις ἅπαντας τοὺς παρ' αὐτοῖς ὄντας, ἐν ἓξ μησὶ χωρὶς λύτρων. πόλιν δὲ μηδεμίαν ἔχειν ἐν τῇ συμπολιτείᾳ, μὴ δὲ τινὰς μετὰ *ταύτης προσλαβέσθαι τούτων, ὅσαι μετὰ τὴν τίτου κοϊντίου διάβασιν ἑάλωσαν ὑπὸ ῥωμαίων, ἢ φιλίαν ἐποιήσαντο πρὸς ῥωμαίους, κεφαλληνίους δὲ πάντας ἐκσπόνδους εἶναι τούτων τῶν συνθηκῶν. ταῦτα μὲν οὖν ὑπετυπώθη τότε κεφαλαιωδῶς περὶ τῶν διαλύσεων. ἔδει δὲ τούτοις, πρῶτον μὲν εὐδοκῆσαι τοὺς αἰτωλούς.

* ταῦτα.

μετὰ

μετὰ δὲ ταῦτα γίνεσθαι τὴν ἀναφορὰν ἐπὶ ῥωμαίους. οἱ μὲν οὖν ἀθηναῖοι καὶ ῥόδιοι, παρέμενον αὐτοῦ, καραδοκοῦντες τὴν τῶν αἰτωλῶν ἀπόφασιν. οἱ δὲ περὶ τὸν δαμοτέλη ἐπανελθόντες, διεσάφουν τοῖς αἰτωλοῖς περὶ τῶν συγκεχωρημένων. τοῖς μὲν οὖν ὅλοις εὐδόκουν. καὶ γὰρ ἦν αὐτοῖς ἅπαντα παρὰ τὴν προσδοκίαν. περὶ δὲ τῶν πόλεων τῶν πρότερον συμπολιτευομένων αὐτοῖς διαπορήσαντες ἐπὶ ποσὸν, τέλος συγκατέθεντο τοῖς προτεινομένοις. ὁ δὲ μάρκος παραλαβὼν τὴν ἀμβρακίαν, τοὺς μὲν αἰτωλοὺς ἀφῆκεν ὑποσπόνδους. τὰ δ' ἀγάλματα, καὶ τοὺς ἀνδριάντας, καὶ τὰς γραφὰς, ἀπήγαγεν ἐκ τῆς πόλεως· ὄντα καὶ πλείω, διὰ τὸ γεγονέναι βασίλειον πύῤῥου τὴν ἀμβρακίαν. ἐδόθη δ' αὐτῷ καὶ στέφανος, ἀπὸ ταλάντων πεντήκοντα καὶ φ̄. ταῦτα δὲ διοικησάμενος ἐποιεῖτο τὴν πορείαν εἰς τὴν μεσόγειον τῆς αἰτωλίας, θαυμάζων ἐπὶ τῷ μηδὲν αὐτῷ παρὰ τῶν αἰτωλῶν ἀπαντᾶσθαι. παραγενόμενος δὲ πρὸς ἄργος τὸ καλούμενον ἀμφιλοχικὸν, κατεστρατοπέδευσεν, ὅπερ ἀπέχει τῆς ἀμβρακίας ρπ. στάδια. ἐκεῖ δὲ συμμιξάντων αὐτῷ τῶν περὶ τὸν δαμοτέλη, καὶ διασαφούντων ὅτι δέδοκται τοῖς αἰτωλοῖς βεβαιοῦντας τὰς δι' ἑαυτῶν γεγενημένας ὁμολογίας, διεχωρίσθησαν, αἰτωλοὶ μὲν εἰς τὴν οἰκείαν. μάρκος δὲ εἰς τὴν ἀμβρακίαν, κἀκεῖσε παραγενόμενος, οὗτος μὲν ἐγίνετο περὶ τὸ περαιοῦν τὴν δύναμιν εἰς τὴν κεφαλληνίαν. οἱ δ' αἰτωλοὶ προχειρισάμενοι φαινέαν καὶ νίκανδρον πρεσβευτὰς ἐξέπεμψαν εἰς τὴν ῥώμην περὶ τῆς εἰρήνης. ἁπλῶς γὰρ οὐδὲν ἦν κύριον τῶν προειρημένων,

εἰ μὴ καὶ τῷ δήμῳ δόξαι τῷ τῶν ῥωμαίων. οὗτοι μὲν οὖν πα-
ραλαβόντες τούς τε ῥοδίους καὶ τοὺς ἀθηναίους ἔπλεον ἐπὶ
τὸ προκείμενον, παραπλησίως δὲ καὶ μάρκος, ἐξαπέστειλε
γάϊον τὸν οὐαλέριον καί τινας ἑτέρους τῶν φίλων, πράξον-
τας τὰ περὶ τῆς εἰρήνης. ἀφικομένων δ' εἰς τὴν ῥώμην,
πάλιν ἐκαινοποιήθη τὰ τῆς ὀργῆς πρὸς αἰτωλοὺς διὰ φι-
λίππου τοῦ βασιλέως. ἐκεῖνος γὰρ δοκῶν ἀδίκως ὑπὸ τῶν αἰ-
τωλῶν ἀφαιρεῖσθαι τὴν ἀθαμανίαν, καὶ τὴν δολοπίαν,
διεπέμψατο πρὸς τοὺς φίλους, ἀξιῶν αὐτοὺς συνοργι-
σθῆναι, καὶ μὴ προσδέξασθαι τὰς διαλύσεις. διὸ καὶ τῶν
μὲν αἰτωλῶν εἰσπορευθέντων, παρήκουσεν ἡ σύγκλητος,
τῶν δὲ ῥοδίων καὶ τῶν ἀθηναίων ἀξιούντων, ἀνετράπη καὶ
προσεῖχε τὸν νοῦν, καὶ γὰρ ἐδόκει δάμις ὁ ἰκεσίου, ἄλλα τε κα-
λῶς εἰπεῖν καὶ παραδείγματι πρὸς τὸ παρὸν οἰκείῳ χρή-
σασθαι κατὰ τὸν λόγον. ἔφη γὰρ ὀργίζεσθαι μὲν εἰκότως τοῖς αἰ-
τωλοῖς. πολλὰ γὰρ εὖ πεπονθότας τοὺς αἰτωλοὺς ὑπὸ ῥω-
μαίων, οὐ χάριν ἀποδεδωκέναι τούτων, ἀλλ' εἰς μέσον
ἐνηνοχέναι κίνδυνον τὴν ῥωμαίων ἡγεμονίαν, ἐκκαύσαν-
τας τὸν πρὸς ἀντίοχον πόλεμον. ἐν τούτῳ δὲ διαμαρτά-
νειν τὴν σύγκλητον, ἐν ᾧ τὴν ὀργὴν φέρει ἐπὶ τοὺς αἰτω-
λούς. εἶναι γὰρ τὸ συμβαῖνον ἐν ταῖς πολιτείαις περὶ τὰ
πλήθη, παραπλήσιον τῷ γινομένῳ περὶ τὴν θάλασσαν· καὶ
γὰρ ἐκείνην, κατὰ μὲν τὴν αὐτῆς φύσιν, ἀεί ποτ' εἶναι γαλι-
νὴν καὶ καθεστηκυῖαν, καὶ συλλήβδην τοιαύτην, ὥστε μη-
δέποτ' ἂν ἐνοχλῆσαι μηδένα τῶν προσπελαζόντων αὐ-
τῇ καὶ χρωμένων· ἐπειδὰν δ' ἐμπεσόντες εἰς αὐτὴν ἄνεμοι
βίαιοι

βίαιοι ταράξωσι, καὶ παρὰ φύσιν ἀναγκάσωσι κινεῖσθαι,
τότε μηδὲν ἔτι δεινότερον εἶναι, μηδὲ φοβερώτερον θαλάτ-
της, ὃ καὶ νῦν τοῖς κατὰ τὴν αἰτωλίαν συμπεσεῖν. ἕως μὲν
γὰρ ἦσαν ἀκέραιοι, πάντων τῶν ἑλλήνων ὑπῆρχον ὑμῖν
εὐνούστατοι καὶ βεβαιότατοι συνεργοὶ πρὸς τὰς πράξεις.
ἐπεὶ δ' ἀπὸ μὲν τῆς ἀσίας πνεύσαντες θόας καὶ δικαίαρχος·
ἀπὸ δὲ τῆς εὐρώπης μενέσας καὶ δαμόκριτος συνετάραξαν
τοὺς ὄχλους, καὶ παρὰ φύσιν ἠνάγκασαν πᾶν καὶ λέγειν καὶ
πράττειν, τότε δὴ κακῶς φρονοῦντες, ἐβουλήθησαν μὲν ὑμῖν,
ἐγένοντο δ' αὐτοῖς αἴτιοι κακῶν. δεῖ δὲ ὑμᾶς πρὸς μὲν ἐκείνους
ἔχειν ἀπαραιτήτως· ἐλεεῖν δὲ τοὺς πολλούς, καὶ διαλύεσθαι
πρὸς αὐτούς, εἰδότας, ὅτι γενόμενοι πάλιν ἀκέραιοι, καὶ
πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἔτι νῦν ὑφ' ὑμῶν σωθέντες, εὐνούστατοι
πάλιν ἔσονται πάντων ἑλλήνων. ὁ μὲν οὖν ἀθηναῖος ταῦτα
εἰπών, ἔπεισε τὴν σύγκλητον διαλύεσθαι πρὸς τοὺς αἰτω-
λούς. δόξαντος δὲ τῷ συνεδρίῳ, καὶ τοῦ δήμου συνεπιψη-
φίσαντος, ἐκυρώθη τὰ κατὰ τὰς διαλύσεις. τὰ δὲ κατὰ μέ-
ρος ἦν τῶν συνθηκῶν ταῦτα. ὁ δῆμος ὁ τῶν αἰτωλῶν τὴν
ἀρχὴν καὶ τὴν δυναστείαν τοῦ δήμου τῶν ῥωμαίων ἀδόλως
τηρείτω. μὴ διαγέτω διὰ τῆς χώρας καὶ τῶν πόλεων ἐπὶ
ῥωμαίους, ἢ τοὺς συμμάχους καὶ φίλους αὐτῶν. μηδὲ χο-
ρηγείτω μηδὲν δημοσίᾳ βουλῇ. ἐχθρὸν καὶ φίλον τὸν αὐ-
τὸν ἐχέτω τοῖς ῥωμαίοις. καὶ ἐὰν πολεμῶσι πρός τινας ῥω-
μαῖοι, πολεμείτω πρὸς αὐτοὺς ὁ δῆμος ὁ τῶν αἰτωλῶν.
τοὺς δὲ δραπέτας καὶ τοὺς αἰχμαλώτους πάντας τοὺς ῥω-
μαίων καὶ τῶν συμμάχων ἀποδότωσαν αἰτωλοὶ (χωρὶς

τῶν, ὅσοι κατὰ πόλεμον ἁλόντες, εἰς τὴν ἰδίαν ἀπῆλθον, καὶ πάλιν ἑάλωσαν. καὶ χωρὶς τῶν ὅσοι πολέμιοι ῥωμαίων ἐγένοντο, καθ' ὃν καιρὸν αἰτωλοὶ μὲν ῥωμαίων συνεπολέμουν) ἐν ἡμέραις ρ̄. ἀφ' ἧς ἂν τὰ ὅρκια τελεσθῇ τῷ ἄρχοντι τῷ ἐν κερκύρᾳ· ἐὰν δὲ μὴ εὑρεθῶσι τινες ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ, ὅταν ἐμφανεῖς γένωνται, τότε ἀποδότωσαν χωρὶς δόλου· καὶ τούτοις μετὰ τὰ ὅρκια μὴ ἔστω ἐπάνοδος εἰς τὴν αἰτωλίαν. δότωσαν δὲ αἰτωλοὶ ἀργυρίου μὴ χείρονος ἀττικοῦ παραχρῆμα μὲν τάλαντα εὐβοϊκὰ σ̄ τῷ στρατηγῷ τῷ ἐν τῇ ἑλλάδι· ἀντὶ τρίτου μέρους τοῦ ἀργυρίου, χρυσίον ἐὰν βούλωνται), διδόντες τῶν δέκα μνῶν ἀργυρίου, χρυσίου μνᾶν, διδόντες ἀφ' ἧς ἂν ἡμέρας τὰ ὅρκια τμηθῇ ἐν ἔτεσι τοῖς πρώτοις ἕξ, κατὰ τὸ ἔτος ἕκαστον, τάλαντα ν̄· καὶ τὰ χρήματα καθιστάτωσαν ἐν ῥώμῃ· δότωσαν αἰτωλοὶ ὁμήρους τῷ στρατηγῷ μ̄. μὴ νεωτέρους ἐτῶν ιβ̄. μὴ δὲ πρεσβυτέρους μ̄, εἰς ἔτη ἕξ, οὓς ἂν ῥωμαῖοι προκρίνωσι, χωρὶς στρατηγοῦ, καὶ ἱππάρχου, καὶ δημοσίου γραμματέως, καὶ τῶν ὁμηρευκότων ἐν ῥώμῃ· καὶ τὰ ὅμηρα καθιστάτωσαν εἰς ῥώμην. ἐὰν δέ τις ἀποθάνῃ τῶν ὁμήρων, ἄλλον ἀντικαθιστάτωσαν. περὶ δὲ κεφαλληνίας, μὴ ἔστω ἐν ταῖς συνθήκαις. ὅσας χώρας καὶ πόλεις καὶ ἄνδρας (οἷς οὗτοι ἐχρῶντο ἐπὶ τίτου κοιντίου, καὶ γναΐου δομιτίου στρατηγῶν) ἢ ὕστερον ἑάλωσαν, ἢ εἰς φιλίαν ἦλθον ῥωμαίοις, τούτων τῶν πόλεων, καὶ τῶν ἐν ταύταις μηδένα προσλαβέτωσαν αἰτωλοί. ἡ δὲ πόλις καὶ ἡ χώρα ἡ τῶν οἰνιαδῶν, ἀκαρνάνων ἔστω. τμηθέντων δὲ τῶν ὁρκίων ἐπὶ τούτοις, συνετετέλεστο τὰ τῆ

εἰρήνης, καὶ τὰ μὲν κατὰ τοὺς αἰτωλοὺς, καὶ καθόλου τοὺς ἕλληνας τοιαύτην ἔσχε τὴν ἐπιστροφήν.

Ὅτι καθ' ὃν καιρὸν ἐν τῇ ῥώμῃ τὰ περὶ τὰς συνθή- XXIX.
κας τὰς πρὸς ἀντίοχον, καὶ καθόλου περὶ τῆς ἀσίας αἱ πρεσβεῖαι διεπράττοντο. κατὰ δὲ τὴν ἑλλάδα, τὸ τῶν αἰτωλῶν ἔθνος ἐπολεμεῖτο, κατὰ τοῦτον συνέβη τὸν περὶ τὴν ἀσίαν πρὸς τοὺς γαλάτας πόλεμον ἐπιτελεσθῆναι, ὑπὲρ οὗ νῦν ἐνιστάμεθα τὴν διήγησιν.

Ὅτι μοαγέτης ὁ τῆς κιβύρας τύραννος, ὠμὸς ἦν καὶ XXX.
δόλιος, πλὴν συνεγγίζοντος * ὑπάτου, ῥωμαίων τῇ κιβύρᾳ * καὶ τοῦ ἑλουΐου πεμφθέντος εἰς ἀπόπειραν, ἐπὶ τίνος ἐστὶ γνώμης, πρεσβευτὰς ἐξέπεμψε, παρακαλῶν μὴ φθείρειν τὴν χώραν, ὅτι φίλος ὑπάρχοι ῥωμαίων, καὶ πᾶν ποιῆσαι τὸ παραγγελλόμενον, καὶ ταῦτα λέγων ἅμα προὔτεινε στέφανον ἀπὸ πεντεκαίδεκα ταλάντων, ὧν ἀκούσας, αὐτοὺς μὲν ἀφέξεσθαι τῆς χώρας ἔφη. πρὸς δὲ τὸν στρατηγὸν ἐκέλευσε πρεσβεύειν ὑπὲρ τῶν ὅλων. ἕπεσθαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῆς στρατείας κατὰ πόδας. γενομένου δὲ τούτου, καὶ πέμψαντος τοῦ μοαγέτου, μετὰ τῶν πρεσβευτῶν καὶ τὸν ἀδελφὸν, ἀπαντήσας κατὰ πορείαν ὁ γναῖος, ἐντατικῶς καὶ πικρῶς ὡμίλησε τοῖς πρεσβευταῖς, φάσκων οὐ μόνον ἀλλοτριώτατον γεγονέναι ῥωμαίων τὸν μοαγέτην πάντων τῶν κατὰ τὴν ἀσίαν δυναστῶν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ῥώμην ὅλην εἰς καθαίρεσιν τῆς ἀρχῆς, καὶ ἄξιον ἐπιστροφῆς εἶναι καὶ κολάσεως μᾶλλον, ἢ φιλίας. οἱ δὲ πρεσβευταὶ καταπλαγέντες τὴν ἐπίτασιν τῆς ὀργῆς, τῶν μὲν ἄλλων ἐντολῶν ἀπέστησαν,

ἠξίουν

ἠξίου δ' αὐτὸν εἰς λόγους ἐλθεῖν τῷ μοαγέτῃ. συγχωρήσαντος δὲ, τότε μὲν ἐπανῆλθον εἰς τὴν κιβύραν. εἰς δὲ τὴν ἐπαύριον ἐξῆλθε μετὰ τῶν φίλων ὁ τύραννος, κατά τε τὴν ἐσθῆτα καὶ τὴν ἄλλην προστασίαν, λιτὸς καὶ ταπεινὸς, ἔν τε τοῖς ἀπολογισμοῖς καταλοφυρόμενος τὴν ἀδυναμίαν τὴν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀσθένειαν ὧν ἐπῆρχε πόλεων, καὶ ἠξίου προσδέξασθαι τὰ ιε τάλαντα τὸν γνάιον· ἐκράτει δὲ τῆς κιβύρας καὶ σιλλίου, καὶ τῆς ἀλίνδης πόλεως. ὁ δὲ γνάιος καταπλαγεὶς τὴν ἀπόνοιαν, ἄλλο μὲν οὐδὲν εἶπε πρὸς αὐτὸν, ἐὰν δὲ μὴ διδῷ φ τάλαντα μετὰ μεγάλης χαρᾶς, οὐ τὴν χώραν ἔφη φθερεῖν, ἀλλὰ τὴν πόλιν αὐτὴν πολιορκήσειν, καὶ διαρπάσειν. ὅθεν ὁ μοαγέτης καταρρωδήσας τὸ μέλλον, ἐδεῖτο μηδὲν ποιῆσαι τοιοῦτον, καὶ προσετίθει κατὰ βραχὺ τῶν χρημάτων, καὶ τέλος ἔπεισε τὸν γνάιον, ρ τάλαντα, καὶ μυρίους μεδίμνους λαβόντα πυρῶν, προσδέξασθαι πρὸς τὴν φιλίαν αὐτόν.

XXXI. Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν ἡνίκα γνάιος διέβη τὸν κολοβάτον προσαγορευόμενον ποταμὸν, ἦλθον πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, ἐκ τῆς ἰσιόνδα προσαγορευομένης πόλεως, δεόμενοι σφίσι βοηθῆσαι. τοὺς γὰρ τερμησεῖς ἐπισπασαμένους φιλόμηλον, τήν τε χώραν ἔφασαν αὐτῶν ἀνάστατον πεποιηκέναι, καὶ τὴν πόλιν διηρπακέναι, νῦν τε πολιορκεῖν τὴν ἄκραν συμπεφευγότων εἰς αὐτὴν πάντων τῶν πολιτῶν, ὁμοῦ γυναιξὶ καὶ τέκνοις. ὧν διακούσας ὁ γνάιος, ἐκείνοις μὲν ὑπέσχετο βοηθήσειν μετὰ μεγάλης χάριτος. αὐτὸς δὲ νομίσας ἕρμαιον εἶναι τὸ προσπεπτωκὸς, ἐποιεῖτο τὴν πο-

ρείαν

ρείαν ὡς ἐπὶ τῆς παμφυλίας. ὁ δὲ γναῖος συμμίξας τῇ *τελμισσῷ, πρὸς μὲν τούτους συνέθετο φιλίαν, λαβὼν ν τάλαντα, παραπλησίως δὲ καὶ πρὸς ἀσπενδίους. ἀποδεξάμενος δὲ καὶ τοὺς παρὰ τῶν ἄλλων πόλεων πρεσβευτὰς κατὰ τὴν παμφυλίαν, καὶ τὴν προειρημένην δόξαν ἐνεργασάμενος ἑκάστοις κατὰ τὰς ἐντεύξεις· ἅμα δὲ καὶ τοὺς ἰσιονδεῖς ἐξελόμενος ἐκ τῆς πολιορκίας, αὖθις ἐποιεῖτο τὴν πορείαν ὡς ἐπὶ τοὺς γαλάτας.

*τερμησσῷ

Ὅτι κύρμασα πόλιν λαβὼν ὁ γναῖος, καὶ λείαν ἄφθονον, ἀνέζευξε. προάγοντος δὲ αὐτοῦ παρὰ τὴν λίμνην, παρεγένοντο πρέσβεις ἐκ λυσινόης, διδόντες αὑτοὺς εἰς τὴν πίστιν· οὓς προσδεξάμενος, ἐνέβαλεν εἰς τὴν τῶν σαγαλεσέων γῆν, καὶ πολὺ πλῆθος ἐξελασάμενος λείας, ἀπεκαραδόκει τοὺς ἐκ τῆς πόλεως, ἐπί τινος ἔσονται γνώμης. παραγενομένων δὲ πρεσβευτῶν ὡς αὐτὸν, ἀποδεξάμενος τοὺς ἄνδρας, καὶ λαβὼν ν. ταλάντων στέφανον, καὶ δισμυρίους κριθῶν μεδίμνους, καὶ δισμυρίους πυρῶν, προσεδέξατο τούτους εἰς τὴν φιλίαν. XXXII.

Ὅτι γναῖος ὁ στρατηγὸς τῶν ῥωμαίων πρέσβεις ἐξαπέστειλε πρὸς τὸν ἐποσόγνατον τὸν γαλάτην, ὅπως πρεσβεύσῃ πρὸς τοὺς τῶν γαλατῶν βασιλεῖς. καὶ ὁ ἐποσόγνατος ἔπεμψε πρὸς γναῖον πρέσβεις, καὶ παρεκάλει τὸν Γναῖον τὸν τῶν ῥωμαίων στρατηγὸν, μὴ προεξαναστῆναι, μηδ' ἐπιβαλεῖν χεῖρας τοῖς τολιστοβόγοις γαλάταις, καὶ διότι πρεσβεύσει πρὸς τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἐποσόγνατος, καὶ ποιήσεται λόγους ὑπὲρ τῆς φιλίας, καὶ πείσεσθαι XXXIII.

πρὸς πᾶν αὐτοὺς παραστήσεσθαι τὸ καλῶς ἔχον. ὄντος δὲ τοῦ γναΐου πρὸς τὸ πολισμάτιον τὸ καλούμενον γορδεῖον, ἧκον παρ' ἐποσογνάτου πρέσβεις ἀποδηλοῦντες ὅτι παρελθὼν διαλεχθείη τοῖς τῶν γαλατῶν βασιλεῦσιν. οἱ δ' ἁπλῶς εἰς οὐδὲν συγκαταβαίνοιεν φιλάνθρωπον· ἀλλ' ἠθροικότες ὁμοῦ τέκνα καὶ γυναῖκας, καὶ τὴν ἄλλην κτῆσιν ἅπασαν εἰς τὸ καλούμενον ὄρος ὄλυμπον, ἕτοιμοι πρὸς μάχην εἰσίν.

XXXIV. Ὅτι τῶν ῥωμαίων μετὰ τὴν τῶν γαλατῶν νίκην στρατοπεδευόντων περὶ τὴν ἄγκυραν πόλιν, καὶ τοῦ γναΐου τοῦ στρατηγοῦ προάγειν εἰς τοὔμπροσθεν μέλλοντος, παραγίνονται πρέσβεις παρὰ τῶν τεκτοσάγων, ἀξιοῦντες τὸν γνάϊον, τὰς μὲν δυνάμεις ἐᾶσαι κατὰ χώραν, αὐτὸν δὲ κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν προελθεῖν εἰς τὸν μεταξὺ τόπον τῶν στρατοπέδων· ἥξειν δὲ καὶ τοὺς παρ' αὐτῶν βασιλεῖς κοινολογησαμένους ὑπὲρ τῶν διαλύσεων· τοῦ δὲ γναΐου συγκαταθεμένου καὶ παραγενηθέντος κατὰ τὸ συνταχθὲν μετὰ φ ἱππέων. τότε μὲν οὐκ ἦλθον οἱ βασιλεῖς. ἀνακεχωρηκότος δὲ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἰδίαν παρεμβολήν, αὖθις ἧκον οἱ πρέσβεις, ὑπὲρ μὲν τῶν βασιλέων, σκήψεις τινὰς λέγοντες. ἀξιοῦντες δὲ πάλιν ἐλθεῖν αὐτόν, ὅτι τοὺς πρώτους ἄνδρας ἐκπέμψουσι κοινολογησομένους ὑπὲρ τῶν ὅλων. ὁ δὲ γνάϊος κατανεύσας ἥξειν, αὐτὸς μὲν ἔμενεν ἐπὶ τῆς ἰδίας στρατοπεδείας. ἄτταλον δὲ καὶ τῶν χιλιάρχων τινὰς ἐξαπέστειλεν μετὰ τριακοσίων ἱππέων. οἱ δὲ τῶν γαλατῶν, ἦλθον μὲν κατὰ τὸ συνταχθέν, καὶ λόγους ἐποιήσαντο

περὶ

περὶ τῶν πραγμάτων· τέλος δ' ἐπιθεῖναι τοῖς προειρημένοις, ἢ κυρῶσαί τι τῶν δοξάντων, οὐκ ἔφασαν εἶναι δυνατόν. τοὺς δὲ βασιλεῖς τῇ κατὰ πόδας ἥξειν διωρίζοντο, συνθησομένους καὶ πέρας ἐπιθήσοντας· εἰ καὶ γναῖος ὁ στρατηγὸς ἔλθοι πρὸς αὐτούς. τῶν δὲ περὶ τὸν ἄτταλον ἐπαγγειλαμένων ἥξειν τὸν γναῖον, τότε μὲν ἐπὶ τούτοις διελύθησαν. ἐποιοῦντο δὲ ὑπερθέσεις ταύτας οἱ γαλάται, καὶ διεστρατήγουν τοὺς ῥωμαίους, βουλόμενοι τῶν τε σωμάτων τινὰ τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν χρημάτων ὑπεκθέσθαι πέραν ἄλυος ποταμοῦ· μάλιστα δὲ τὸν στρατηγὸν τῶν ῥωμαίων, εἰ δυνηθεῖεν λαβεῖν ὑποχείριον. εἰ δὲ μήγε, πάντως ἀποκτεῖναι. ταῦτα προσθέμενοι κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν, ἐκαραδόκουν τὴν παρουσίαν τῶν ῥωμαίων, ἑτοίμους ἔχοντες ἱππεῖς εἰς χιλίους. ὁ δὲ γναῖος διακούσας τὰ περὶ τὸν ἄτταλον, καὶ πεισθεὶς ἥξειν τοὺς βασιλεῖς, ἐξῆλθε καθάπερ εἰώθει μετὰ τῶν ἱππέων. συνέβη δὲ ταῖς πρότερον ἡμέραις τοὺς ἐπὶ τὰς ξυλίας καὶ χορτολογίας ἐκπορευομένους ἐκ τοῦ τῶν ῥωμαίων χάρακος ἐπὶ ταῦτα τὰ μέρη πεποιῆσθαι τὴν ἔφοδον ἐπὶ τοὺς ἐφεδρείᾳ χρωμένους τοῖς ἐπὶ τὸν σύλλογον πορευομένοις ἱππεῦσιν. οὗ καὶ τότε γινομένου, καὶ πολλῶν ἐξεληλυθότων, συνέταξαν οἱ χιλίαρχοι τοὺς εἰθισμένους ἐφεδρεύειν τοῖς προνομεύουσιν ἱππεῖς ἐπὶ ταῦτα τὰ μέρη ποιήσασθαι τὴν ἔξοδον, ὧν ἐκπορευθέντων αὐτομάτως τὸ δέον ἐγενήθη πρὸς τὴν ἐπιφερομένην χρείαν.

Ὅτι κατὰ τοὺς καιροὺς τούτους, κατὰ τὴν ἀσίαν γναίου τοῦ XXXV.
τῶν ῥωμαίων στρατηγοῦ παραχειμάζοντος ἐν ἐφέσῳ, κατὰ

τὸν τελευταῖον ἐνιαυτὸν τῆς ὑποκειμένης ὀλυμπιάδος, παρεγένοντο πρέσβεις παρά τε τῶν ἑλληνίδων πόλεων τῶν ἐπὶ τῆς ἀσίας, καὶ παρ' ἑτέρων πλειόνων, συμφοροῦνται στεφάνους τῷ γναΐῳ, διὰ τὸ νενικηκέναι τοὺς γαλάτας. ἅπαντες γὰρ οἱ τὴν ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου κατοικοῦντες, οὐχ οὕτως ἐχάρησαν ἀντιόχου ληφθέντος, ἐπὶ τῷ δοκεῖν ἀπολελύσθαι, τινὲς μὲν φόρων, οἱ δὲ φρουρᾶς, καθόλου δὲ πάντες, βασιλικῶν προσταγμάτων, ὡς ἐπὶ τῷ τὸν ἀπὸ τῶν βαρβάρων αὐτοῖς φόβον ἀφῃρῆσθαι, καὶ δοκεῖν ἀπηλλάχθαι τῆς τούτων ὕβρεως καὶ παρανομίας. ἦλθε δὲ καὶ παρ' ἀντιόχου μουσαῖος, καὶ παρὰ τῶν γαλατῶν πρεσβευταὶ, βουλόμενοι μαθεῖν ἐπὶ τίσιν αὐτοὺς δεῖ ποιεῖσθαι τὴν φιλίαν. ὁμοίως δὲ καὶ παρὰ ἀριαράθου, τοῦ τῶν καππαδοκῶν βασιλέως. καὶ γὰρ οὗτος, μετασχὼν ἀντιόχῳ τῶν αὐτῶν ἐλπίδων, καὶ κοινωνήσας τῆς πρὸς ῥωμαίους μάχης, ἐδεδίει καὶ διηπορεῖτο περὶ τῶν καθ' αὑτόν. διὸ καὶ πλεονάκις πέμπων πρεσβευτὰς, ἐβούλετο μαθεῖν τί δοὺς, ἢ τί πράξας, δύναιτ' ἂν παραστήσασθαι τὴν σφετέραν ἄγνοιαν. ὁ δὲ στρατηγὸς τὰς μὲν παρὰ τῶν πόλεων πρεσβείας πάσας ἐπαινέσας, καὶ φιλανθρώπως ἀποδεξάμενος, ἐξαπέστειλε. τοῖς δὲ γαλάταις ἀπεκρίθη, διότι προσδεξάμενος εὐμένη τὸν βασιλέα, τότε ποιήσεται τὰς πρὸς αὐτοὺς συνθήκας. τοῖς δὲ παρὰ ἀριαράθου εἶπεν, ἑξακόσια τάλαντα δόντας, τὴν εἰρήνην ἔχειν. πρὸς δὲ τὸν ἀντιόχου πρεσβευτὴν, συνετάξατο μετὰ τῆς δυνάμεως ἥξειν ἐπὶ τοὺς τῆς παμφυλίας ὅρους, λάτε δισχίλια τάλαντα καὶ φ̄ κομιούμενος

μενος καὶ τὸν σῖτον ὃν ἔδει δοῦναι τοῖς στρατιώταις αὐτοὺς περὶ τῶν συνθηκῶν, καὶ τὰς πρὸς λεύκιον ὁμολογίας. μετὰ δὲ ταῦτα, καθαρμὸν ποιησάμενος τῆς δυνάμεως, καὶ τῆς ὥρας παραδιδούσης, παραλαβὼν ἄτταλον ἀνέζευξεν. καὶ παραγενόμενος εἰς ἀπάμειαν ὀγδοαῖος, ἐπέμεινε τρεῖς ἡμέρας, κατὰ δὲ τὴν τετάρτην, ἀναζεύξας προῆγε, χρώμενος ἐνέργοις ταῖς πορείαις. ἀφικόμενος δὲ τριταῖος, εἶδε τὸν συνταχθέντα τόπον τοῖς περὶ ἀντίοχον, καὶ αὐτοῦ κατεστρατοπέδευσε. συμμιξάντων δὲ τῶν περὶ τὸν μουσαῖον, καὶ παρακαλούντων αὐτὸν ἐπιμεῖναι, διότι καθυστεροῦσιν αἵθ' ἅμαξαι καὶ τὰ κτήνη τὰ παρακομίζοντα τὸν σῖτον, καὶ τὰ χρήματα, πεισθεὶς τούτοις, ἐπέμεινε τρεῖς ἡμέρας. τῆς δὲ χορηγίας ἐλθούσης, τὸν μὲν σῖτον ἐμέτρησε ταῖς δυνάμεσι, τὰ δὲ χρήματα παραδοὺς τινὶ τῶν χιλιάρχων, συνέταξε παρακομίζειν εἰς ἀπάμειαν. αὐτὸς δὲ πυνθανόμενος τὸν ἐπὶ τῆς πέργης καθισάμενον ὑπ' ἀντιόχου φρούραρχον, οὔτε τὴν φρουρὰν ἐξάγειν, οὔτ' αὐτὸν ἐκχωρεῖν ἐκ τῆς πόλεως, ὥρμησε μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὴν πέργην. ἐγγίζοντος δ' αὐτοῦ τῇ πόλει, παρῆν ἀπ' αὐτῆς ὁ τεταγμένος ἐπὶ τῆς φρουρᾶς, ἀξιῶν καὶ δεόμενος, μὴ προκαταγινώσκειν αὐτοῦ, ποιεῖν γὰρ ἕν τι τῶν καθηκόντων. παραλαβὼν γὰρ ἐν πίστει παρ' ἀντιόχου τὴν πόλιν, τηρεῖν ἔφη ταύτην, ἕως ἂν διασαφηθῇ πάλιν παρὰ τοῦ πιστεύσαντος τί δεῖ ποιεῖν. * μέτοχοι δὲ τοῦ νῦν ἁπλῶς οὐδὲν αὐτῷ παρ' οὐδενὸς ἀποδεδηλῶσθαι, διόπερ ἠξίου λθ ἡμέρας, χάριν τοῦ διαπεμψάμενος, ἐρέσθαι τὸν βασιλέα τί δεῖ πράττειν. ὁ δὲ

* μέχρι δὲ τοῦ νῦν

γναῖος θεωρῶν τὸν ἀντίοχον ἐν πᾶσι τοῖς ἄλλοις εὐσυνθετοῦντα, συνεχώρησε πέμπειν, καὶ πυνθάνεσθαι τοῦ βασιλέως, καὶ μετά τινας ἡμέρας πυθόμενος, παρέδωκε τὴν πόλιν. κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον οἵ τε πρεσβευταὶ καὶ ὁ βασιλεὺς εὐμένης, εἰς ἔφεσον κατέπλευσαν, ἤδη τῆς θερείας ἐναρχομένης, καὶ δύο ἡμέρας ἐκ τοῦ πλοῦ προσαναλαβόντες αὐτοὺς, ἀνέβαινον εἰς τὴν ἀπάμειαν. ὁ δὲ γναῖος προσπεσούσης αὐτῷ τῆς τούτων παρουσίας, λεύκιον μὲν τὸν ἀδελφὸν μετὰ τετρακισχιλίων ἐξαπέστειλε πρὸς τοὺς ὀροανδεῖς πειθανάγκης ἔχοντας διάθεσιν, χάριν τοῦ κομίσασθαι τὰ προσοφειλόμενα τῶν ὁμολογηθέντων χρημάτων. αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἀναζεύξας, ἐπείγετο, σπεύδων συνάψαι τοῖς περὶ τὸν εὐμένη. παραγενόμενος δὲ εἰς τὴν ἀπάμειαν, καὶ καταλαβὼν τόντε βασιλέα καὶ τοὺς ι. συνήδρευε περὶ τῶν πραγμάτων. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς κυρῶσαι πρῶτον τὰ πρὸς ἀντίοχον ὅρκια, καὶ τὰς συνθήκας, ὑπὲρ ὧν οὐδὲν ἂν δέοι πλείω διατίθεσθαι λόγον, ἀλλ᾽ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐγγράπτων, ποιεῖσθαι τὰς διαλύσεις. ἦν δὲ τοιαύτη τὶς ἡ τῶν κατὰ μέρος διάταξις· φιλίαν ὑπάρχειν ἀντιόχῳ καὶ ῥωμαίοις εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον, ποιοῦντι τὰ κατὰ τὰς συνθήκας· μὴ διιέναι δὲ βασιλέα ἀντίοχον, καὶ τοὺς ὑποταττομένους διὰ τῆς αὐτῶν χώρας ἐπὶ ῥωμαίους, καὶ τοὺς συμμάχους, πολεμίους· μηδὲ χορηγεῖν αὐτοῖς μηδέν. ὁμοίως δὲ καὶ ῥωμαίους καὶ τοὺς συμμάχους, ἐπ᾽ ἀντίοχον καὶ τοὺς ὑπ᾽ ἐκεῖνον ταττομένους. μὴ πολεμῆσαι δὲ ἀντίοχον τοῖς ἐπὶ ταῖς νήσοις, μηδὲ τοῖς κατὰ τὴν εὐρώπην.

ἀνθρώπων. ἐκχωρείτω δὲ πόλεων, καὶ χώρας, * μὴ ἐξα-
γαγέτω μηδὲν πλὴν τῶν ὅπλων ὧν φέρουσιν οἱ στρατιῶ- *
ται. εἰ δέ τι τυγχάνουσιν ἀπενηνεγμένοι, καθιστάτωσαν
πάλιν εἰς τὰς αὐτὰς πόλεις· μὴ δ' ὑποδεχέσθωσαν τῶν ἐκ
τῆς εὐμένους τοῦ βασιλέως, μήτε στρατιώτας, μήτ' ἄλ-
λον μηδένα. εἰ δέ τινες, ἐξ ὧν ἀπολαμβάνουσιν οἱ ῥω-
μαῖοι πόλεων, μετὰ δυνάμεως εἰσὶν ἀντιόχου, τούτους εἰς
ἀπάμειαν ἀποκαθιστάτωσαν. τοῖς τε ῥωμαίοις, καὶ τοῖς
συμμάχοις τινὲς εἶεν, * ἐκ τῆς ἀντιόχου βασιλείας * εἶναι *
τὴν ἐξουσίαν καὶ μένειν εἰ βούλονται καὶ ἀποτρέχειν. τοὺς
δὲ δούλους ῥωμαίων καὶ τῶν συμμάχων ἀποδότω ἀντίο-
χος, καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν ταττόμενοι, καὶ τοὺς ἁλόντας, καὶ
τοὺς αὐτομολήσαντας, καὶ εἴ τινα αἰχμάλωτον ποθὲν εἰλή-
φασιν. ἀποδότω δὲ ἀντίοχος, ἐὰν ᾖ δυνατὸν αὐτῷ, καὶ ἀν-
νίβαν ἀμίλκου καρχηδόνιον, καὶ μνασίλοχον ἀκαρνᾶνα,
καὶ θόαντα αἰτωλὸν, εὐβουλίδαν καὶ φίλωνα χαλκιδεῖς, καὶ
τῶν αἰτωλῶν ὅσοι κοινὰς εἰλήφασιν ἀρχάς. καὶ τοὺς ἐλέ-
φαντας τοὺς ἐν ἀπαμείᾳ πάντας, καὶ μηκέτι ἄλλους ἐχέ-
τω. ἀποδότω δὲ καὶ τὰς ναῦς τὰς μακρὰς, καὶ τὰ ἐκ τού-
των ἄρμενα καὶ τὰ σκεύη, καὶ μηκέτι ἐχέτω πλὴν ι' κατα-
φράκτων, μὴ δὲ τριακοντόκεπον ἐχέτω ἐλαυνόμενον· μὴ
δι' αὐτὸ πολέμου ἕνεκεν, οὗ αὐτὸς κατάρχῃ. μὴ δὲ πλεί-
τωσαν ἐπὶ τάδε τοῦ καλυκάδνου ἀκρωτηρίου, εἰ μὴ φό-
ρους, ἢ πρέσβεις, ἢ ὁμήρους ἄγοιεν. μὴ ἐξέστω δὲ ἀντιό-
χῳ, μὴ δὲ ξενολογεῖν ἐκ τῆς ὑπὸ ῥωμαίους ταττομένης,
μηδ' ὑποδεχέσθω τοὺς φεύγοντας. ὅσαι δὲ οἰκίαι ῥοδίων,

ἢ τῶν

ἢ τῶν συμμάχων ἦσαν ἐν τῇ ὑπὸ βασιλέα ἀντίοχον ταττομένῃ, ταύτας εἶναι ῥοδίων, ὡς καὶ πρὸ τοῦ * τὸν πόλεμον * ἐξήνεγκαν. καὶ εἴτι χρῆμα ὀφείλετ' αὐτοῖς, ὁμοίως ἔστω πράξιμον, καὶ εἴτι ἀπελήφθη ἀπ' αὐτῶν, ἀναζητηθὲν ἀποδοθήτω. ἀτελῆ δὲ ὁμοίως καὶ πρὸ τοῦ πολέμου, τὰ πρὸς τοὺς ῥοδίους ὑπαρχέτω. εἰ δέ τινας τῶν πόλεων, ἃς ἀποδοῦναι δεῖ ἀντίοχον, ἑτέροις δέδωκεν ἀντίοχος, ἐξαγέτω καὶ ἐκ τούτων τὰς φρουρὰς, καὶ τοὺς ἄνδρας. ἐὰν δέ τινες ὕστερον ἀποτρέχειν βούλωνται, μὴ προσδεχέσθω. ἀργυρίου δὲ δότω ἀντίοχος ἀττικοῦ ῥωμαίοις ἀρίστου, τάλαντα μύρια δισχίλια ἐν ἔτεσιν ιβ̄. διδοὺς καθ' ἕκαστον ἔτος χίλια, μὴ ἔλαττον δ' ἑλκέτω τὸ τάλαντον λιτρῶν ῥωμαϊκῶν π̄, καὶ τοῦ σίτου φ̄ καὶ μ̄. εὐμένει τάλαντα τνθ̄, ἐν ἔτεσι τοῖς πρώτοις ε̄, κατὰ τὸ ἔτος τῷ ἐπιβαλλομένῳ καιρῷ, καὶ τοῖς ῥωμαίοις ἀποδότω καὶ τοῦ σίτου, καθὼς ἐτίμησεν ὁ βασιλεὺς ἀντίοχος, τάλαντα ρ̄ κξ̄. καὶ δραχμὰς χιλίας σ̄ ὀκτὼ, ἃ συνεχώρησεν εὐμένη λαβεῖν γάζαν εὐαρεστουμένην ἑαυτῷ. ὁμήρους δὲ διδότω ἀντίοχος, δι' ἐτῶν τριῶν ἄλλους ἀνταποστέλλων, μὴ νεωτέρους ἐτῶν ιη̄, μὴ δὲ πρεσβυτέρους με̄. ἐὰν δέ τι διαφωνήσῃ τῶν ἀποδιδομένων χρημάτων, τῷ ἐχομένῳ ἔτει ἀποδότωσαν. ἂν δέ τινες τῶν πόλεων, ἢ τῶν ἐθνῶν πρὸς ἃ γέγραπται μὴ πολεμεῖν ἀντίοχον, πρότεροι ἐκφέρωσι πόλεμον, ἐξέστω πολεμεῖν ἀντιόχῳ. τῶν δὲ ἐθνῶν καὶ πόλεων τούτων, μὴ ἐχέτω τὴν κυρίαν αὐτός· μὴ δ' εἰς φιλίαν προσαγέσθω. περὶ δὲ τῶν ἀδικημάτων τῶν πρὸς ἀλλήλους γινομένων εἰς κρίσιν

προσκα-

προσκαλείσθωσαν. ἐὰν δέ τι θέλωσι πρὸς τὰς συνθήκας ἀμφότεροι κοινῷ δόγματι προστεθῆναι ἢ ἀφαιρεθῆναι, ἐπ' αὐτῶν ἐξέστω. τμηθέντων δὲ τῶν ὁρκίων ἐπὶ τούτοις, εὐθέως ὁ στρατηγὸς κόιντον μινούκιον θέρμον καὶ λεύκιον τὸν ἀδελφὸν, ἄρτι κεκομικότας τὰ χρήματα παρὰ τῶν ὀροανδέων εἰς συρίαν ἐξαπέστειλε, συντάξας κομίζεσθαι τοὺς ὅρκους παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ διαβεβαιώσασθαι τὰ κατὰ μέρος ὑπὲρ τῶν συνθηκῶν. πρὸς δὲ κόιντον φάβιον τὸν ἐπὶ τοῦ ναυτικοῦ στρατηγὸν, ἐξέπεμψε γραμματοφόρους, κελεύων πάλιν πλεῖν αὐτὸν εἰς πάταρα, καὶ παραλαβόντα τὰς ὑπαρχούσας αὐτόθι ναῦς διαπρῆσαι.

Ὅτι κατὰ τὴν ἀπάμειαν, οἵ τε δέκα καὶ γναῖος ὁ στρατη- XXXVI.
γὸς τῶν ῥωμαίων διακούσαντες πάντων τῶν ἀπηντηκότων, τοῖς μὲν περὶ χώρας, ἢ χρημάτων, ἢ τινὸς ἑτέρου διαφερομένοις, πόλεις ἀπέδωκαν ὁμολογουμένας ἀμφοτέροις, ἐν αἷς διακριθήσονται περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων, τὴν δὲ περὶ τῶν ὅλων ἐποιήσαντο διάληψιν τοιαύτην. ὅσαι μὲν τῶν αὐτονόμων πόλεων, πρότερον ὑπετέλουν ἀντιόχῳ φόρον, τότε δὲ διεφύλαξαν τὴν πρὸς ῥωμαίους πίστιν, ταύτας μὲν ἀπέλυσαν τῶν φόρων. ὅσαι δ' ἀττάλῳ σύνταξιν ἐτέλουν, ταύτας ὑπέταξαν τὸν αὐτὸν εὐμένει διδόναι φόρον. εἰ δέ τινες ἀποστᾶσαι τῆς ῥωμαίων φιλίας, ἀντιόχῳ συνεπολέμουν, ταύτας ἐκέλευσαν εὐμένει διδόναι τοὺς ἀντιόχῳ διατεταγμένους φόρους. Κολοφωνίους δὲ τοὺς τὸ νότιον οἰκοῦντας, καὶ κυμαίους καὶ μυλασεῖς, ἀφορολογήτους ἀφῆκαν. κλαζομενίοις δὲ καὶ δωρεὰν προσέθη-

*δρυμοῦσαν

καν τὴν *δρόμουσαν καλουμένην νῆσον. μιλησίοις δὲ τὴν ἱερὰν χώραν ἀπεκατέστησαν, ἧς διὰ τοὺς πολεμίους πρότερον ἐξεχώρησαν. χίους δὲ, καὶ σμυρναίους, ἔτι δ' ἐρυθραίους, ἔντε τοῖς ἄλλοις προῆγον, καὶ χώραν προσένειμαν, ἧς ἕκαστοι κατὰ τὸ παρὸν ἐπεθύμουν. καὶ σφίσι καθήκειν ὑπελάμβανον, ἐντρεπόμενοι τὴν εὔνοιαν καὶ σπουδὴν, ἣν παρέχοιντο κατὰ τὸν πόλεμον αὐτοῖς. ἀπέδωκαν δὲ καὶ φωκεῦσι τὸ πάτριον πολίτευμα, καὶ τὴν χώραν ἣν καὶ πρότερον εἶχον. μετὰ δὲ ταῦτα ῥοδίοις ἐχρημάτισαν, διδόντες λυκίαν, καὶ καρίαν τὰ μέχρι μαιάνδρου ποταμοῦ, πλὴν τελμεσσοῦ. περὶ δὲ τοῦ βασιλέως εὐμένους καὶ τῶν ἀδελφῶν, ἔντε ταῖς πρὸς ἀντίοχον συνθήκαις τὴν ἐνδεχομένην πρόνοιαν ἐποιήσαντο, καὶ τότε τῆς μὲν εὐρώπης αὐτῷ προσέθηκαν χερρόνησον, καὶ λυσιμαχίαν, καὶ τὰ προσορροῦντα τούτοις ἐρύματα καὶ χώραν, ἧς ἀντίοχος ἐπῆρχε· τῆς δ' ἀσίας φρυγίαν τὴν ἐφ' ἑλλήσποντον, φρυγίαν τὴν μεγάλην, μυσούς, οὓς πρότερον αὐτὸς παρεσκευάσατο, λυκαονίαν, μιλυάδα, λυδίαν, τράλλεις, ἔφεσον, τελμισσόν. ταύτας μὲν οὖν ἔδωκαν εὐμένει τὰς δωρεάς· περὶ δὲ τῆς παμφυλίας, εὐμένους μὲν εἶναι φάσκοντος αὐτὴν ἐπιτάδε τοῦ ταύρου, τῶν δὲ παρ' ἀντιόχου πρεσβευτῶν, ἐπέκεινα, διαπορήσαντες, ἀνέθεντο περὶ τούτων εἰς σύγκλητον, σχεδόν τε τῶν ἀναγκαιοτάτων, καὶ πλείστων αὐτοῖς διῳκημένων, ἀναζεύξαντες, προῆγον ἐφ' ἑλλήσποντον, βουλόμενοι κατὰ τὴν πάροδον ἔτι τὰ πρὸς τοὺς γαλάτας ἀσφαλίσασθαι.

XXXVII. Ὅτι μετὰ τὴν ἐν τῷ κομπασίῳ τῶν ἀνθρώπων ἐπαναίρεσιν,

σιν, δυσαρεστήσαντες τινὲς τῶν ἐν τῇ λακεδαίμονι τοῖς γεγονόσι, καὶ νομίσαντες ὑπὸ τοῦ φιλοποίμενος ἅμα τὴν δύναμιν καὶ τὴν προστασίαν καταλελῦσθαι τὴν ῥωμαίων, ἐλθόντες εἰς ῥώμην, κατηγορίαν ἐποιήσαντο τῶν διῳκημένων, καὶ τοῦ φιλοποίμενος. καὶ τέλος ἐξεπορίσαντο γράμματα πρὸς τοὺς ἀχαιούς, παρὰ μάρκου λεπίδου, τοῦ μετὰ ταῦτα γενηθέντος ἀρχιερέως, τότε δὲ τὴν ὕπατον ἀρχὴν εἰληφότος, ὃς ἔγραφε τοῖς ἀχαιοῖς, φάσκων οὐκ ὀρθῶς αὐτοὺς κεχειρικέναι τὰ κατὰ τοὺς λακεδαιμονίους· ὧν πρεσβευόντων, εὐθέως ὁ φιλοποίμην πρεσβευτὰς καταστήσας τοὺς περὶ τὸν νικόδημον τὸν ἠλεῖον, ἐξέπεμψεν εἰς τὴν ῥώμην. κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον, ἧκεν καὶ παρὰ πτολεμαίου πρεσβευτὴς, δημήτριος ἀθηναῖος, ἀνανεωσόμενος τὴν προϋπάρχουσαν συμμαχίαν τῷ βασιλεῖ, πρὸς τὸ ἔθνος τῶν ἀχαιῶν, ὧν προθύμως ἀναδεξαμένων τὴν ἀνανέωσιν, κατεστάθησαν πρεσβευταὶ πρὸς πτολεμαῖον λυκόρτας, ὅπερ ἡμῶν πατὴρ, καὶ θεοδωρίδας, καὶ ῥωσιτέλης σικυώνιοι, χάριν τοῦ δοῦναι τοὺς ὅρκους ὑπὲρ τῶν ἀχαιῶν, καὶ λαβεῖν παρὰ τοῦ βασιλέως. ἐγενήθη δέ τι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον πάρεργον μὲν ἴσως, ἄξιον δὲ μνήμης. μετὰ γὰρ τὸ συντελεσθῆναι τὴν ἀνανέωσιν τῆς συμμαχίας ὑπὲρ τῶν ἀχαιῶν, ὑπεδέξατο τὸν πρεσβευτὴν ὁ φιλοποίμην. γινομένης δὲ παρὰ τὴν συνουσίαν μνήμης τοῦ βασιλέως, ἐπιβαλὼν ὁ πρεσβευτὴς, πολλούς τινὰς διετίθετο λόγους, ἐγκωμιάζων τὸν πτολεμαῖον, καί τινας ἀποδείξεις προεφέρετο, τῆς τε περὶ τὰς κυνηγίας εὐχερείας καὶ τόλμης.

ἑξῆς τε περὶ τῶν ἵππους καὶ τὰ ὅπλα δυνάμεως, καὶ τῆς ἐν τούτοις ἀσκήσεως· τελευταίῳ δ' ἐχρήσατο μαρτυρίῳ πρὸς πίστιν τῶν εἰρημένων. ἔφη γὰρ αὐτὸν κυνηγετοῦντα, ταῦρον βαλεῖν ἐφ' ἵππου μεσαγκύλῳ.

XXXVIII. Ὅτι κατὰ τὴν βοιωτίαν μετὰ τὸ συντελεσθῆναι τὰς πρὸς ἀντίοχον ῥωμαίοις συνθήκας, ἀποκοπεισῶν τῶν ἐλπίδων πᾶσι τοῖς καινοτομεῖν ἐπιβαλλομένοις, ἄλλην ἀρχὴν καὶ διάθεσιν ἐλάμβανον αἱ πολιτεῖαι. διὸ καὶ τῆς δικαιοδοσίας ἑλκομένης παρ' αὐτοῖς σχεδὸν ἐξ εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν, τότε λόγοι διεδίδοντο κατὰ τὰς πόλεις, φασκόντων τινῶν διότι δεῖ γίνεσθαι διέξοδον καὶ συντέλειαν τῶν πρὸς ἀλλήλους. πολλῆς δὲ περὶ τούτων ἀμφισβητήσεως ὑπαρχούσης, διὰ τὸ πλείοις εἶναι τοὺς καχέκτας τῶν εὐπόρων, ἐγένετό τι συνέργημα τοῖς τὰ βέλτιστα αἱρουμένοις ἐκ ταὐτομάτου τοιοῦτον. ὁ γὰρ τίτος ἐν τῇ ῥώμῃ πάλαι μὲν ἐσπούδαζε περὶ τοῦ καταπορευθῆναι τὸν ζεύξιππον εἰς τὴν βοιωτίαν ἅτε κεχρημένος αὐτῷ συνεργῷ πρὸς πολλὰ κατὰ τοὺς ἀντιοχικοὺς καὶ φιλιππικοὺς καιρούς. κατὰ δὲ τοὺς τότε χρόνους ἐξειργάσατο γράψαι τὴν σύγκλητον τοῖς βοιωτοῖς, διότι δεῖ κατάγειν ζεύξιππον, καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν φυγόντας εἰς τὴν οἰκίαν. ὧν προσπεσόντων, δείσαντες οἱ βοιωτοί, μὴ κατελθόντων τῶν προειρημένων, ἀποσπασθῶσιν ἀπὸ τῆς μακεδόνων εὐνοίας, βουλόμενοι κατακηρυχθῆναι τὰς κρίσεις τὰς κατὰ τῶν περὶ τὸν ζεύξιππον, ἃς ἦσαν πρότερον αὐτοὶ ἐπιγεγραμμένοι· καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τῶν δικῶν, μίαν μὲν αὐτῶν κατεδίκασαν ἱεροσυλίας, διότι λεπίσαιεν

τὴν τοῦ

τὴν τοῦ διὸς τράπεζαν ἀργυρᾶν οὖσαν· μίαν δὲ θανάτου, διὰ τὸν βραχύλλου φόνον. ταῦτα δὲ διοικήσαντες, οὐκ ἔτι προσεῖχον τοῖς γραφομένοις, ἀλλ' ἔπεμπον πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην, τοὺς περὶ καλλίκριτον, φάσκοντες δὲ οὐ δύνασθαι τὰ κατὰ τοὺς νόμους ᾠκονομημένα παρ' αὐτοῖς ἄκυρα ποιεῖν. ἐν δὲ τοῖς καιροῖς τούτοις πρεσβεύσαντος αὐτοῦ τοῦ ζευξίππου πρὸς τὴν σύγκλητον, ὅτι ῥωμαῖοι τὴν τῶν βοιωτῶν προαίρεσιν ἔγραψαν πρός τε τοὺς αἰτωλοὺς καὶ πρὸς ἀχαιοὺς, κελεύοντες κατάγειν ζεύξιππον εἰς τὴν οἰκείαν. ὅτι δὲ ἀχαιοὶ τοῦ μὲν διὰ στρατοπέδων ποιεῖσθαι τὴν κάθοδον, ἀπέσχον. πρεσβευτὰς δὲ προεχειρίσαντο πέμπειν τοὺς παρακαλέσοντας τοὺς βοιωτοὺς, τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τῶν ῥωμαίων πειθαρχεῖν, καὶ τὴν δικαιοδοσίαν καθάπερ καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς, οὕτω καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τέλος ἀγαγεῖν. συνέβαινε γὰρ καὶ τὰ πρὸς τούτους συναλλάγματα παρέλκεσθαι πολὺν ἤδη χρόνον. ὧν διακούσαντες οἱ βοιωτοὶ, στρατηγοῦντος ἱππίου παρ' αὐτοῖς, παραχρῆμα μὲν ὑπέσχοντο ποιήσειν τὰ παρακαλούμενα. μετ' ὀλίγον δὲ πάντων ὀλιγώρησαν· διόπερ ὁ φιλοποίμην, ἱππίου μὲν ἀποθεμένου τὴν ἀρχὴν, ἀλκέτου δὲ παρειληφότος, ἀπέδωκε τοῖς αἰτουμένοις τὰ ῥύσια κατὰ τῶν βοιωτῶν· ἐξ ὧν ἐγίνετο καταρχὴ διαφορᾶς τοῖς ἔθνεσιν οὐκ εὐκαταφρόνητος. παραυτίκα γὰρ ἔλαβε τῶν μυρρίχου θρεμμάτων καὶ τοῦ σίμωνος. καὶ περὶ ταῦτα γενομένης συμπλοκῆς, οὐκ ἔτι πολιτικῆς διαφορᾶς, ἀλλὰ πολεμικῆς ἔχθρας ἐγένετο καταρχὴ καὶ προοίμιον. εἰ μὲν οὖν ἡ σύγκλητος προσέθη-

κε τ' ἀκόλουθον περὶ τῆς καθόδου τῶν περὶ τὸν ζεύξιππον, ταχέως ἂν ἐξεκχύθη πόλεμος. νῦν δ' ἐκείνη τε παρεσιώπησεν, ὅτε μεγαρεῖς ἐπέσχον τὰ ῥύσια διαπρεσβευσαμένων τοῖς συναλλάγμασιν.

XXXIX. Ὅτι ἐγένετο λυκίοις διαφορὰ πρὸς ῥοδίους, διὰ τοιαύτας αἰτίας· καθ' οὓς καιροὺς, οἱ δέκα διῴκουν τὰ περὶ τὴν ἀσίαν, τότε παρεγενήθησαν πρέσβεις παρὰ μὲν ῥοδίων θεαίτητος, καὶ φιλόφρων, ἀξιοῦντες αὐτοῖς δοθῆναι τὰ κατὰ λυκίαν, καὶ καρίαν, χάριν τῆς εὐνοίας καὶ προθυμίας, ἣν παρέχωνται σφίσι κατὰ τὸν ἀντιοχικὸν πόλεμον. παρὰ δὲ τῶν ἰλιέων ἧκον ἵππαρχος καὶ σάτυρος, ἀξιοῦντες διὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς οἰκειότητα, συγγνώμην δοθῆναι λυκαίοις τῶν ἡμαρτημένων. ὧν οἱ δέκα διακούσαντες, ἐπειράθησαν ἑκατέρων στοχάσασθαι κατὰ τὸ δυνατόν. διὰ μὲν γὰρ τοὺς ἰλιεῖς, οὐθὲν ἐβουλεύσαντο περὶ αὐτῶν δυσχερές. τοῖς δὲ ῥοδίοις χαριζόμενοι, προσένειμαν ἐν δωρεᾷ τοὺς λυκίους. ἐκ ταύτης τῆς διαλήψεως ἐγενήθη στάσις καὶ διαφορὰ τοῖς λυκίοις πρὸς αὐτοὺς τοὺς ῥοδίους οὐκ εὐκαταφρόνητος. οἱ μὲν γὰρ ἰλιεῖς ἐπιπορευόμενοι τὰς πόλεις αὐτῶν ἀπήγγελον, ὅτι παρῄτηνται τὴν ὀργὴν τῶν ῥωμαίων, καὶ παραίτιοι γεγόνασιν αὐτοῖς τῆς ἐλευθερίας. οἱ δὲ περὶ τὸν θεαίτητον ἐποιήσαντο τὴν ἀγγελίαν ἐν τῇ πατρίδι, φάσκοντες λυκίας καὶ καρίας μέχρι τοῦ μαιάνδρου δεδόσθαι ῥοδίοις ὑπὸ ῥωμαίων ἐν δωρεᾷ· λοιπὸν οἱ μὲν λύκιοι πρεσβεύοντες ἧκον εἰς τὴν ῥόδον ὑπὲρ συμμαχίας. οἱ δὲ ῥόδιοι προχειρισάμενοι τινὰς τῶν πολιτῶν, ἐξαπέστελλον τοὺς διατάξον-

τάξοντας ταῖς κατὰ λυκίαν καὶ καρίαν πόλεσιν, ὡς ἕκαστα δεῖ γενέσθαι, μεγάλης δ' οὔσης τῆς παραλλαγῆς περὶ τὰς ἑκατέρων ὑπολήψεις· ἕως μέν τινος, οὐ πᾶσιν ἔκδηλος ἦν ἡ διαφορὰ τῶν προειρημένων. ὡς δ' εἰσελθόντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν οἱ ῥόδιοι, διελέγοντο περὶ συμμαχίας. καὶ μετὰ τούτους ποθίων ὁ πρύτανις τῶν ῥοδίων, ἀναστὰς ἐζήτησε τὴν ἑκατέρων αἵρεσιν, καὶ προσεπετίμησε τοῖς λυκίοις. πᾶν γὰρ ὑπομένειν ἔφασαν μᾶλλον, ἢ ποιήσειν ῥοδίοις τὸ προσταττόμενον.

XL. Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς ἧκον εἰς τὴν ῥώμην παρά τε τοῦ βασιλέως εὐμένους πρεσβευταί, διασαφοῦντες τὸν ἐξοδιασμὸν τοῦ φιλίππου τῶν ἐπὶ θρᾴκης πόλεων· καὶ παρὰ μαρωνιτῶν οἱ φυγάδες, κατηγοροῦντες, καὶ τὴν αἰτίαν ἀναφέροντες τῆς αὑτῶν ἐκπτώσεως ἐπὶ τὸν φίλιππον· ἅμα δὲ τούτοις ἀθαμᾶνες, περραιβοί, θετταλοὶ φάσκοντες κομίζεσθαι δεῖν αὐτοὺς τὰς πόλεις ἃς παρείλετο φίλιππος αὐτῶν κατὰ τὸν ἀντιοχικὸν πόλεμον. ἧκον δὲ καὶ παρὰ τοῦ φιλίππου πρέσβεις πρὸς ἅπαντας τοὺς κατηγορήσοντας ἀπολογησόμενοι. γενομένων δὲ πλειόνων λόγων πᾶσι τοῖς προειρημένοις πρὸς τοὺς παρὰ τοῦ φιλίππου πρεσβευτάς, ἔδοξε τῇ συγκλήτῳ παραυτίκα καταστῆσαι πρεσβείαν, τὴν ἐπισκεψομένην τὰ κατὰ τὸν φίλιππον, καὶ παρέξουσαν ἀσφάλειαν τοῖς βουλομένοις κατὰ πρόσωπον λέγειν τὸ φαινόμενον, καὶ κατηγορεῖν τοῦ βασιλέως. καὶ κατεστάθησαν οἱ περὶ τὸν κόιντον καικίλιον, καὶ μάρκον βαίβιον καὶ τιβέριον σεμπρώνιον.

Ὅτι κατὰ

XLI. Ὅτι κατὰ τὴν πελοπόννησον, ἔτι φιλοποίμενος στρατηγοῦντος, εἴς τε τὴν ῥώμην ἐξαπέστειλε πρεσβευτὰς τὸ τῶν ἀχαιῶν ἔθνος, ὑπὲρ τῆς λακεδαιμονίων πόλεως, πρός τε τὸν βασιλέα πτολεμαῖον, τοὺς ἀνανεωσομένους τὴν προϋπάρχουσαν αὐτῷ συμμαχίαν, ἐδηλώσαμεν. κατὰ δὲ τὸν ἐνεστῶτα χρόνον, ἀρισταίνου στρατηγοῦντος, οἵ τε παρὰ πτολεμαίου τοῦ βασιλέως πρέσβεις ἦλθον, ἐν μεγαλοπόλει τῆς συνόδου τῶν ἀχαιῶν ὑπαρχούσης. ἐξαπεστάλκει δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς εὐμένης πρεσβευτὰς, ἐπαγγελλόμενος ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τάλαντα δώσειν τοῖς ἀχαιοῖς, ἐφ' ᾧ δανειζομένων τούτων ἐκ τῶν τόκων, μισθοδοτεῖσθαι τὴν βουλὴν τῶν ἀχαιῶν, ἐπὶ ταῖς κοιναῖς συνόδοις. ἧκον δὲ καὶ παρὰ σελεύκου τοῦ βασιλέως πρεσβευταὶ, τήν τε φιλίαν ἀνανεωσόμενοι, καὶ δεκαναΐαν μακρῶν πλοίων ἐπαγγελλόμενοι δώσειν τοῖς ἀχαιοῖς. ἐχούσης δὲ τῆς συνόδου πραγματικῶς, πρῶτοι παρῆλθον οἱ περὶ νικόδημον τὸν ἐλεῖον, καὶ τοὺς λεχθέντας ἐν τῇ συγκλήτῳ λόγους ὑφ' αὐτῶν ὑπὲρ τῆς τῶν λακεδαιμονίων πόλεως διῆλθον τοῖς ἀχαιοῖς, καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἀνέγνωσαν, ἐξ ὧν ἦν λαμβάνειν ἐκδοχὴν, ὅτι δυσαρεστοῦνται μὲν καὶ τῇ τῶν τειχῶν καθαιρέσει καὶ τῇ καταλύσει τῶν ἐν τῷ κομπασίῳ διαφθαρέντων. οὐ μὴν ἄκυρόν τι ποιεῖν, οὐθ' ἑνὸς δ' οὔτ' ἀντιπίπτοντος, οὔτε συνηγορήσαντος, οὕτω πως παρεπέμφθη. μετὰ δὲ τούτους εἰσῆλθον οἱ παρ' εὐμένους πρέσβεις, καὶ τήν τε συμμαχίαν τὴν πατρικὴν ἀνενεώσαντο, καὶ τὴν ὑπὲρ τῶν χρημάτων ἐπαγγελίαν διεσάφησαν τοῖς πολλοῖς. καὶ πλείους δὲ πρὸς ταύτας

ὑποθέ-

, καὶ μεγάλην εὔνοιαν καὶ φι-
ως ἐμφήναντες πρὸς τὸ ἔθνος,
· μεθ' οὓς ἀπολλώνιος ὁ σικυώνιος
πλῆθος τῶν διδομένων χρημάτων,
ωρεὰν τῶν ἀχαιῶν, κατὰ δὲ τὴν προαίρεσιν
τοῦ διδόντος, καὶ τὴν χρείαν εἰς ἣν δίδονται, πασῶν αἰσχίστην, καὶ
παρανομωτάτην. τῶν γὰρ νόμων κωλυόντων μηθένα, μήτε
ἰδιωτῶν, μήτε τῶν ἀρχόντων παρὰ βασιλέως δῶρα λαμ-
βάνειν κατὰ μηδ' ὁποίαν πρόφασιν, πάντας ἅμα δωροδο-
κεῖσθαι προφανῶς προσδεξαμένους τὰ χρήματα, πάν-
των εἶναι παρανομώτατον· πρὸς δὲ τούτοις αἴσχιστον ὁμολο-
γουμένως. τὸ γὰρ ὀψωνιάζεσθαι τὴν βουλὴν ὑπ' εὐμένους,
καθ' ἕκαστον ἔτος, καὶ βουλεύεσθαι περὶ τῶν κοινῶν κατα
πεπωκότας οἱονεὶ δέλεαρ, πρόδηλον ἔχειν τὴν αἰσχύνην
καὶ τὴν βλάβην. νῦν μὲν γὰρ εὐμένη διδόναι χρήματα. μετὰ
δὲ ταῦτα προυσίαν δώσειν· καὶ πάλιν σέλευκον. τῶν δὲ πρα-
γμάτων ἐναντίαν φύσιν ἐχόντων, τοῖς τε βασιλεῦσι καὶ
ταῖς δημοκρατίαις, καὶ τῶν πλείστων καὶ μεγίστων διαβου-
λιῶν αἰεὶ γινομένων περὶ τῶν πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἡμῖν δια-
φερόντων, φανερῶς ἀνάγκη, δυοῖν θάτερον, ἢ τὸ τῶν βα-
σιλέων λυσιτελὲς ἐπίπροσθεν γίνεσθαι τοῦ ἰδίᾳ συμφέρον-
τος, ἢ τούτου μὴ συμβαίνοντος, ἀχαρίστους φαίνεσθαι πᾶσιν
ἀντιπράττοντας τοῖς αὐτῶν μισθοδόταις· διὸ μὴ μόνον ἀπει-
πάσθαι παρεκάλει τοὺς ἀχαιοὺς, ἀλλὰ καὶ μισεῖν τὸν εὐ-
μένη, διὰ τὴν ἐπίνοιαν τῆς δόσεως. μετὰ δὲ τοῦτον ἀναστὰς
κάσανδρος αἰγινήτης, ἀνέμνησε τοὺς ἀχαιοὺς τῆς αἰγινη-

τῶν ἀκληρίας, ἣ περιέπεσον ...
πολιτεύεσθαι· ὅτι τε πόπλι...
τῷ στόλῳ, πάντας ἐξηνδραπ...
αἰγινήτας, ὑπὲρ ὧν διεσαφήσαμεν, ...
κύριοι γενόμενοι τῆς πόλεως, κατὰ τὰς ...
συνθήκας ἀττάλῳ παραδοῖεν, τριάκοντα τάλαντα παρ' αὐτοῦ λαβόντες. ταῦτ' οὖν τιθεὶς τοῖς ἀχαιοῖς πρὸ ὀφθαλμῶν, ἠξίου τὸν εὐμένη, μὴ διάφορα προτείνοντα, θηρεύειν τὴν τῶν ἀχαιῶν εὔνοιαν, ἀλλὰ τὴν πόλιν ἀποδιδόντα, τυγχάνειν πάντων τῶν φιλανθρώπων ἀναντιρρήτως. τοὺς δ' ἀχαιοὺς παρεκάλει μὴ δέχεσθαι τοιαύτας δωρεάς, δι' ὧν φανήσονται καὶ τὰς εἰς τὸ μέλλον ἐλπίδας ἀφαιρούμενοι τῆς αἰγινητῶν σωτηρίας. τούτων δὲ γενομένων λόγων, ἐπὶ τοσοῦτον παρέστη τὸ πλῆθος, ὥστε μὴ τολμῆσαι μηδένα συνειπεῖν τῷ βασιλεῖ· πάντας δὲ μετὰ κραυγῆς ἐκβαλεῖν τὴν προτεινομένην δωρεάν, καίτοι δοκούσης αὐτῆς ἔχειν τι δυσαντοφθάλμητον, διὰ τὸ πλῆθος τῶν προτεινομένων χρημάτων. ἐπὶ δὲ τοῖς προειρημένοις, εἰσήχθη τὸ παρὰ τοῦ πτολεμαίου διαβούλιον, ἐν ᾧ προκληθέντων τῶν ἀποσταλέντων πρεσβευτῶν ὑπὸ τῶν ἀχαιῶν πρὸς πτολεμαῖον, προελθὼν λυκόρτας μετὰ τῶν πρεσβευτῶν, ἀπελογήσατο πρῶτον μέν, τίνα τρόπον, καὶ δοῖεν καὶ λάβοιεν τοὺς ὅρκους ὑπὲρ τῆς συμμαχίας· εἶτα, ὅτι κομίζοιεν δωρεὰν κοινῇ τοῖς ἀχαιοῖς, ἑξακισχίλια μὲν ὅπλα χαλκᾶ πελτασικά, διακόσια δὲ τάλαντα, νομίσματος ἐπισήμου χαλκοῦ. πρὸς δὲ τούτοις, ἐπῄνεσε τὸν βασιλέα. καὶ βραχέα περὶ τῆς

εὐνοίας

εὐνοίας αὐτοῦ, καὶ προθυμίας τῆς εἰς τὸ ἔθνος εἰπών, κατέστρεψε τὸν λόγον· ἐς[illegible]ὶ ἀναστὰς ὁ τῶν ἀχαιῶν στρατηγὸς ἀρίσταινος εἴρετο τόντε παρὰ τοῦ πτολεμαίου πρεσβευτήν, καὶ τοὺς ἐξαπεσταλμένους ὑπὸ τῶν ἀχαιῶν ἐπὶ τὴν ἀνανέωσιν, ποίαν ἥκε συμμαχίαν ἀνανεωσόμενος. οὐδενὸς δ' ἀποκρινομένου, πάντων δὲ διαλαλούντων πρὸς ἀλλήλους, πλῆρες ἦν τὸ βουλευτήριον ἀπορίας. ἦν δὲ τὸ ποιοῦν τὴν ἀλογίαν, τοιούτων οὐσῶν, καὶ πλειόνων συμμαχιῶν τοῖς ἀχαιοῖς πρὸς τὴν πτολεμαίου βασιλείαν, καὶ τούτων ἐχουσῶν μεγάλας διαφορὰς, κατὰ τὰς τῶν καιρῶν περιστάσεις, οὔθ' ὁ παρὰ τοῦ πτολεμαίου πρεσβευτὴς οὐδεμίαν ἐποιήσατο διαστολὴν, ὅταν ἀνενεοῦτο, καθολικῶς δὲ περὶ τοῦ πράγματος ἐλάλησεν, οὔθ' οἱ πεμφθέντες πρέσβεις· ἀλλ' ὡς μιᾶς ὑπαρχούσης, αὐτοί τε τοὺς ὅρκους ἔδωκαν, καὶ παρὰ τοῦ βασιλέως ἔλαβον· ὅθεν προφερομένου τοῦ στρατηγοῦ πάσας τὰς συμμαχίας, καὶ κατὰ μέρος ἐν ἑκάστῃ διαστελλομένου, μεγάλης οὔσης διαφορᾶς, ἐζήτει τὸ πλῆθος εἰδέναι ποίαν ἀνανέοιτο συμμαχίαν. οὐ δυναμένου δὲ λόγον ὑποσχεῖν, οὔτε τοῦ φιλοποίμενος, ὃς ἐποιήσατο στρατηγῶν τὴν ἀνανέωσιν, οὔτε τῶν περὶ τὸν λυκόρταν, τῶν πρεσβευσάντων εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν. οὗτοι μὲν ἐσχεδιακότες ἐφαίνοντο τοῖς κοινοῖς πράγμασιν. ὁ δ' ἀρίσταινος μεγάλην ἔφειλετο φαντασίαν ὡς μόνος εἰδὼς τί λέγει, καὶ τέλος οὐκ εἴασε κυρωθῆναι τὸ διαβούλιον, ἀλλ' εἰς ὑπέρθεσιν ἤγαγεν τὴν προειρημένην ἀναλογίαν. τῶν δὲ παρὰ τοῦ σελεύκου πρέσβεων εἰσελθόντων, ἔδοξε τοῖς ἀχαιοῖς, τὴν

μὲν φιλίαν ἀνανεώσασθαι πρὸς τὸν σέλευκον· τὴν δὲ τῶν πλοίων δωρεὰν, κατὰ τὸ παρὸν ἀπείπασθαι. καὶ τότε μὲν περὶ τούτων βουλευσάμενοι, διέλυσαν εἰς τὰς ἰδίας ἕκαστοι πόλεις. μετὰ δὲ ταῦτα τῆς πανηγύρεως ἀκμαζούσης, ἦλθε κόϊντος καικίλιος ἐκ λακεδαιμονίας, ἀνακάμπτων ἀπὸ τῆς πρεσβείας, ἧς ἐπρέσβευσε πρὸς φίλιππον, καὶ συναγαγόντος ἀρισταίνου τοῦ στρατηγοῦ τὰς ἀρχὰς εἰς τὴν τῶν ἀργείων πόλιν, εἰσελθὼν ὁ κόϊντος, ἐμέμφετο, φάσκοντος αὐτοῦ βαρύτερον, καὶ πικρότερον τοῦ δέοντος κεχρῆσθαι τοῖς λακεδαιμονίοις. καὶ παρεκάλει διὰ πλειόνων διορθώσασθαι τὴν προγεγενημένην ἄγνοιαν. ὁ μὲν οὖν ἀρίσταινος εἶχε τὴν ἡσυχίαν, δῆλος ὢν ἐξ αὐτοῦ τοῦ σιωπᾶν, ὅτι δυσαρεστεῖται τοῖς ᾠκονομημένοις, καὶ συνευδοκεῖ τοῖς ὑπὸ καικιλίου λεγομένοις. ὁ δὲ διοφάνης ὁ μεγαλοπολίτης ἄνθρωπος στρατιωτικώτερος ἢ πολιτικώτερος, ἀναστὰς, οὐχ οἷον ἀπελογήθη τι περὶ τῶν ἀχαιῶν, ἀλλὰ καὶ προσυπέδειξε τῷ καικιλίῳ, διὰ τὴν πρὸς τὸν φιλοποίμενα παρατριβὴν, ἕτερον ἔγκλημα κατὰ τῶν ἀχαιῶν. ἔφη γὰρ οὐ μόνον τὰ κατὰ λακεδαίμονα κεχειρίσθαι κακῶς, ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ μεσσήνην. ἦσαν δὲ περὶ τῶν φυγαδικῶν τοῖς μεσσηνίοις ἀντιρρήσεις τινὲς πρὸς ἀλλήλοις περὶ τὸ τοῦ τίτου διάγραμμα, καὶ τὴν τοῦ φιλοποίμενος διόρθωσιν· ὅθεν ὁ καικίλιος, δοκῶν ἔχειν καὶ τῶν ἀχαιῶν αὐτῶν τινὰς ὁμογνώμονας, μᾶλλον ἠγανάκτει τῷ μὴ κατακολουθεῖν ἑτοίμως τοῖς ὑπ' αὐτοῦ παρακαλουμένοις τοὺς συνεληλυθότας. τοῦ δὲ φιλοποίμενος καὶ λυκόρτα, σὺν δὲ τούτοις ἄρχωνος,

πολλοὺς

πολλοὺς, καὶ ποικίλους διαθεμένων λόγους, ὑπὲρ τοῦ καλῶς μὲν διῳκεῖσθαι τὰ κατὰ τὴν σπάρτην, καὶ συμφερόντως αὐτοῖς μάλιστα τοῖς λακεδαιμονίοις. ἀδύνατον δ' εἶναι τὸ κινῆσαί τι τῶν ὑποκειμένων, ἄνευ τοῦ παραβῆναι καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους δίκαια, καὶ τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς ὅσια, μένειν ἔδοξε τοῖς παροῦσιν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων, καὶ ταύτην δοῦναι τῷ πρεσβευτῇ τὴν ἀπόκρισιν. ὁ δὲ καικίλιος, ὁρῶν τὴν τούτων προαίρεσιν, ἠξίου τοὺς πολλοὺς *αὐτῶν συναγαγεῖν εἰς ἐκκλησίαν. οἱ δὲ τῶν ἀχαιῶν ἄρχοντες, ἐκέλευον αὐτὸν δεῖξαι τὰς ἐντολὰς, ἃς εἶχε παρὰ τῆς συγκλήτου περὶ τούτων. τοῦ δὲ παρασιωπῶντος, οὐκ ἔφασαν αὐτῷ συνάξειν τὴν ἐκκλησίαν. τοὺς γὰρ νόμους οὐκ ἐᾶν, ἐὰν μὴ φέρῃ τὶς ἔγγραπτα παρὰ τῆς συγκλήτου περὶ ὧν οἴεται δεῖν συνάγειν. ὁ δὲ καικίλιος ἐπὶ τοσοῦτον ὠργίσθη, διὰ τὸ μηθὲν αὐτῷ συγχωρεῖσθαι τῶν ἀξιουμένων, ὥστ' οὐδὲ τὴν ἀπόκρισιν ἠβουλήθη δέξασθαι παρὰ τῶν ἀρχόντων, ἀλλ' ἀναπόκριτος ἀπῆλθεν. οἱ δ' ἀχαιοὶ, τὴν αἰτίαν ἀνέφερον, καὶ τῆς πρότερον παῤῥησίας τῆς ἅμα τοῦ μάρκου λοῦ φολουίου καὶ τῆς τότε περὶ τὸν καικίλιον ἐπὶ τὸν ἀρίσταιον, καὶ τὸν διοφάνην, ὡς τούτοις ἀντισπασταμένοις διὰ τὴν ἀντιπολιτείαν τὴν πρὸς τὸν φιλοποίμενα. καί τις ἦν ὑποψία τῶν πολλῶν, πρὸς τοὺς προειρημένους ἄνδρας. καὶ τὰ μὲν κατὰ πελοπόννησον ἐν τούτοις ἦν.

* αὐτὸν

* κατὰ

XLII. Ὅτι τῶν περὶ τὸν καικίλιον ἀνακεχωρηκότων ἐκ τῆς ἑλλάδος, καὶ διασεσαφηκότων τῇ συγκλήτῳ, περί τε τῶν κατὰ μακεδονίαν καὶ τῶν κατὰ πελοπόννησον, εἴσηγον εἰς

τὴν σύγκλητον τοὺς περὶ τούτων γεγονότας πρεσβευτάς. εἰσελθόντων δὲ πρῶτον τῶν παρὰ τοῦ φιλίππου, καὶ παρευμένους. ἔπι δὲ τῶν ἐξ αἴνου καὶ μαρωνίας φυγάδων, καὶ ποιησαμένων τοὺς λόγους ἀκολούθως τοῖς ἐν θετταλονίκῃ ῥηθεῖσιν, ἐπὶ τῶν περὶ τὸν καικίλιον, ἔδοξε τῇ συγκλήτῳ πέμπειν πάλιν ἄλλους πρεσβευτὰς πρὸς τὸν φίλιππον τοὺς ἐπισκεψομένους, πρῶτον μὲν εἰ παρακεχώρηκεν τῶν ἐν περραιβίᾳ πόλεων κατὰ τὴν τῶν περὶ τὸν καικίλιον ἀπόκρισιν, εἶτα τοὺς ἐπιτάξοντας αὐτῷ τὰς φρουρὰς ἐξάγειν ἐξ αἴνου καὶ μαρωνίας, καὶ συλλήβδην ἀποβαίνειν ἀπὸ τῶν παραθαλαττίων τῆς θράκης ἐρυμάτων, καὶ τόπων καὶ πόλεων. μετὰ δὲ τούτους εἰσῆγον τοὺς ἀπὸ πελοποννήσου παραγεγονότας. οἵ τε γὰρ ἀχαιοὶ πρεσβευτὰς ἀπεστάλκεισαν τοὺς περὶ ἀπολλωνίδαν τὸν σικυώνιον δικαιολογησομένους πρὸς τὸν καικίλιον ὑπὲρ τοῦ μὴ λαβεῖν αὐτὸν ἀπόκρισιν, καὶ καθόλου διδάξοντας, ὑπὲρ τῶν κατὰ λακεδαίμονα πραγμάτων· ἔκ τε τῆς σπάρτης ἀρεὺς καὶ ἀλκιβιάδης ἐπρέσβευσαν. οὗτοι δὲ ἦσαν τῶν ἀρχαίων φυγάδων, τῶν ὑπὸ τοῦ φιλοποίμενος, καὶ τῶν ἀχαιῶν νεωστὶ κατηγμένων εἰς τὴν οἰκείαν· ὃ καὶ μάλιστα τοὺς ἀχαιοὺς εἰς ὀργὴν ἦγε, τῷ δοκεῖν μεγάλης οὔσης καὶ προσφάτου τῆς εἰς τοὺς φυγάδας εὐεργεσίας, ἐξ αὐτῆς ἐπὶ τοσοῦτον ἀχαριστεῖν παρ' αὐτοῖς, ὥστε καὶ καταπρεσβεύειν, καὶ κατηγορίαν ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς κρατοῦντας τῶν δυσελπίστως αὐτοὺς σωσάντων, καὶ καταγαγόντων εἰς τὴν πατρίδα. ποιησαμένων δὲ καὶ τούτων πρὸς ἀλλήλους ἐκ συγκαταθέσεως τὴν δικαιολογίαν,

καὶ δι-

καὶ διδασκόντων τὴν σύγκλητον· τῶν μὲν περὶ τὸν Ἀπολλωνί-
δαν τὸν σικυώνιον, ὡς οὐκ ἂν δυνατὸν εἴη τὸ παράπαν ἄμεινον
χειρισθῆναι τὰ κατὰ τὴν σπάρτην ἢ νῦν κεχείρισται διὰ τῶν
ἀχαιῶν, καὶ διὰ φιλοποίμενος· τῶν τε περὶ τὸν ἀρέα
τ' ἀναντία πειρωμένων λέγειν, καὶ φασκόντων πρῶτον μὲν
καταλελῦσθαι τὴν τῆς πόλεως δύναμιν, ἐξηγμένου τοῦ
πλήθους μετὰ βίας· εἶτ' ἐν αὐτοῖς ἐπισφαλῆ μὲν ὀλίγοις
οὖσι, καὶ τούτοις τῶν τειχῶν περιῃρημένων. ἀπαρρησίαστον δὲ
διὰ τὸ μὴ μόνον τοῖς κοινοῖς δόγμασι τῶν ἀχαιῶν πειθαρ-
χεῖν, ἀλλὰ καὶ κατ' ἰδίαν ὑπηρετεῖν τοῖς ἀεὶ καθισταμένοις
ἄρχουσι. διακούσασα δὲ καὶ τούτων ἡ σύγκλητος ἔκρινε τοῖς
αὐτοῖς πρεσβευταῖς, δοῦναι καὶ περὶ τούτων ἐντολάς, καὶ
κατέστησε πρεσβευτὰς ἐπὶ τὴν ἑλλάδα, τοὺς περὶ ἄππιον
κλαύδιον. ἀπελογήθησαν δὲ καὶ πρὸς τὸν καικίλιον ὑπὲρ
τῶν ἀρχόντων οἱ παρὰ τῶν ἀχαιῶν πρέσβεις ἐν τῇ συγκλή-
τῳ, φάσκοντες οὐδὲν ἀδικεῖν αὐτούς, οὐδ' ἀξίους ἐγκλή-
ματος ὑπάρχειν, ἐπὶ τῷ μὴ συνάγειν τὴν ἐκκλησίαν· νό-
μον γὰρ εἶναι παρὰ τοῖς ἀχαιοῖς, μὴ συγκαλεῖν τοὺς πολ-
λούς, ἐὰν μὴ περὶ συμμαχίας ἢ πολέμου δέῃ γίνεσθαι
διαβούλιον, ἢ παρὰ συγκλήτου τίς ἐνέγκῃ γράμματα· διὸ
καὶ δικαίως τότε βουλεύσασθαι μὲν τοὺς ἄρχοντας συγκα-
λεῖν τοὺς ἀχαιοὺς εἰς ἐκκλησίαν· κωλύεσθαι δ' ὑπὸ τῶν νό-
μων, διὰ τὸ μήτε γράμματα φέρειν αὐτὸν παρὰ συγκλήτου,
μήτε τὰς ἐντολὰς ἐγγράπτους ἐτέλειν δοῦναι τοῖς ἄρχουσιν.
ὧν ῥηθέντων, ἀναστὰς καικίλιος, τῶν τε περὶ τὸν φιλοποί-
μενα καὶ λυκόρταν κατηγόρησε, καὶ καθόλου τῶν ἀχαιῶν,
καὶ τῆς

καὶ τῆς οἰκονομίας· ἢ περὶ τῆς τῶν λακεδαιμονίων ἐκέχρηντο πόλεως. ἡ δὲ σύγκλητος διακούσασα τῶν λεγομένων, ἔδωκε τοῖς ἀχαιοῖς ἀπόκρισιν, ὅτι περὶ μὲν τῶν κατὰ λακεδαίμονα πέμψει τοὺς ἐπισκεψομένους. τοῖς δὲ πρεσβευταῖς τοῖς ἀεὶ παρ' ἑαυτῶν ἐκπεμπομένοις παρήνει προσέχειν τὸν νοῦν, καὶ καταλογὴν ποιεῖσθαι τὴν ἁρμόζουσαν· καθάπερ καὶ ῥωμαῖοι ποιοῦνται τῶν παραγινομένων πρὸς αὐτοὺς πρεσβευτῶν.

XLIII. Ὅτι κατὰ τὴν ὀγδόην καὶ μ̄ ὀλυμπιάδα πρὸς ταῖς ρ̄ παρουσία ἐγένετο πρεσβευτῶν ῥωμαίων εἰς κλείτορα, καὶ σύνοδος τῶν ἀχαιῶν· καὶ οἱ ῥηθέντες ὑπὸ ἀμφοτέρων λόγοι, περὶ τῶν κατὰ λακεδαίμονα πραγμάτων, καὶ τὰ δόξαντα τοῖς ἀχαιοῖς ταῦτα κεφαλαιωδῶς.

Ὅτι φίλιππος ὁ βασιλεύς, διαπεμψαμένων πρὸς
XLIV. αὐτὸν ἐκ τῆς ῥώμης τῶν ἰδίων πρεσβευτῶν, καὶ δηλούντων
ὅτι δεήσει κατ' ἀνάγκην ἀποβαίνειν ἀπὸ τῶν ἐπὶ θράκης πόλεων, πυθόμενος ταῦτα καὶ βαρέως φέρων ἐπὶ τῷ δοκεῖν πανταχόθεν αὐτοῦ περιτέμνεσθαι τὴν ἀρχὴν, ἐναπηρείσατο τὴν ὀργὴν εἰς τοὺς ταλαιπώρους μαρωνίτας. μεταπεμψάμενος γὰρ ὀνομαστὸν τὸν ἐπὶ θράκης τεταγμένον, ἐκοινολογήθη τούτῳ περὶ τῆς πράξεως. ὁ δ' ὀνομαστὸς ἀναχωρήσας εἰσαπέστειλε κάσανδρον εἰς μαρώνειαν, συνήθη τοῖς πολλοῖς ὑπάρχοντα, διὰ τὸ ποιεῖσθαι τὸν πλείονα χρόνον ἐκεῖ τὴν διατριβὴν, ἅτε τοῦ φιλίππου πάλαι τοὺς αὐλικοὺς ἐγκαθικότος εἰς τὰς πόλεις ταύτας, καὶ συνήθεις πεποιηκότος τοὺς ἐγχωρίους ταῖς τούτων παρεπιδημίαις. μετὰ

δέ τινας

δέ τινας ἡμέρας ἐτοιμασθέντων τῶν θρᾳκῶν, καὶ τούτων ἐπεισελθόντων διὰ τοῦ κασάνδρου νυκτὸς, ἐγένετο μεγάλη σφαγὴ, καὶ πολλοὶ τῶν μαρωνιτῶν ἀπέθανον. κολασάμενος δὲ τῷ τοιούτῳ τρόπῳ τοὺς ἀντιπράττοντας ὁ φίλιππος, καὶ πληρώσας τὸν ἴδιον θυμὸν, ἐκαραδόκει τὴν τῶν πρεσβευτῶν παρουσίαν, πεπεισμένος μηδένα τολμήσειν κατηγορήσειν αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον. μετὰ δέ τινα χρόνον παραγενομένων τῶν περὶ τὸν ἄππιον, καὶ ταχέως πυθομένων τὰ γεγονότα κατὰ τὴν μαρώνειαν, καὶ πικρῶς τῷ φιλίππῳ μεμψιμοιρούντων ἐπὶ τούτοις, ἐβούλετο μὲν ἀπολογεῖσθαι, φάσκων μὴ κεκοινωνηκέναι τῆς παρανομίας· ἀλλὰ τοὺς ἐν αὐτοῖς στασιάζοντας μαρωνίτας· καὶ τοὺς μὲν ἀποκλίνοντας πρὸς εὐμένη κατὰ τὴν εὔνοιαν· τοὺς δὲ πρὸς ἑαυτὸν, εἰς ταύτην ἐκπεπτωκέναι τὴν ἀτυχίαν. καλεῖν δ' ἐκέλευε κατὰ πρόσωπον εἴ τις αὐτοῦ κατηγορεῖ. τοῦτο δ' ἐποίει πεπεισμένος μηδένα τολμήσειν διὰ τὸν φόβον, τῷ δοκεῖν τὴν μὲν ἐκ φιλίππου τιμωρίαν ἐκ χειρὸς ἔσεσθαι τοῖς ἀντιπράξασι, τὴν δὲ ῥωμαίων ἐπικουρίαν μακρὰν ἀφεστάναι. τῶν δὲ περὶ τὸν ἄππιον οὐ φασκόντων προσδεῖσθαι δικαιολογίας, σαφῶς γὰρ εἰδέναι τὰ γεγονότα, καὶ τὸν αἴτιον τούτων, εἰς ἀπορίαν ἐνέπιπτεν ὁ φίλιππος· καὶ τὴν μὲν πρώτην ἔντευξιν ἄχρι τούτου προβάντες ἔλυσαν. κατὰ δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν οἱ περὶ τὸν ἄππιον πέμπειν ἐπέταττον τῷ φιλίππῳ τὸν ὀνομαστὸν καὶ τὸν κάσανδρον ἐξ αὐτῆς εἰς τὴν ῥώμην, ἵνα πύθηται ἡ σύγκλητος περὶ τῶν γεγονότων. ὁ δὲ βασιλεὺς διατραπεὶς ὡς ἔνι μάλιστα, καὶ ἀπο-

ρήσας ἐπὶ πολὺν χρόνον, τὸν μὲν κάσανδρον ἔφη πέμψειν τὸν αὐθέντην γεγονότα τῆς πράξεως, ὡς ἐκεῖνοι φασὶν, ἵνα πύθηται περὶ τούτου τὰς ἀληθείας ἡ σύγκλητος. τὸν δ' ὀνόμαστον ἐξῃρεῖτο, καὶ παρ' αὐτὰ καὶ μετὰ ταῦτα τοῖς πρεσβευταῖς ἐντυγχάνων, ἀφορμῇ μὲν χρώμενος, τῷ μὴ οἷον ἐν τῇ μαρωνίᾳ παραγεγονέναι τὸν ὀνόμαστον, κατὰ τὸν τῆς σφαγῆς καιρὸν· ἀλλὰ μηδ' ἐπὶ τῶν συνεγγὺς τόπων γεγονέναι. τῇ δὲ ἀληθείᾳ δεδιὼς μὴ παραγενηθεὶς εἰς τὴν ῥώμην, καὶ πολλῶν ἔργων αὐτῷ κεκοινωνηκὼς τοιούτων, οὐ μόνον τὰ κατὰ τοὺς μαρωνίτας, ἀλλὰ καὶ τἆλλα πάντα διασαφήσῃ τοῖς ῥωμαίοις. καὶ τέλος τὸν μὲν ὀνόμαστον ἐξείλετο, τὸν δὲ κάσανδρον μετὰ τὸ τοὺς πρεσβευτὰς ἀπελθεῖν, ἀποστείλας καὶ παραπέμψας ἕως ἠπείρου, φαρμάκῳ διέφθειρεν. οἱ δὲ περὶ τὸν ἄππιον κατεγνωκότες τοῦ φιλίππου, καὶ περὶ τῆς εἰς τοὺς μαρωνίτας παρανομίας, καὶ περὶ τῆς πρὸς ῥωμαίους ἀλλοτριότητος, τοιαύτας ἔχοντες διαλήψεις ἐχωρίσθησαν. ὁ δὲ βασιλεὺς γενόμενος καθ' ἑαυτὸν, καὶ συμμεταδοὺς τῶν φίλων ἀπελλεῖ καὶ φιλοκλεῖ περὶ τῶν ἐνεστώτων, ἔγνω σαφῶς ἐπὶ πολὺ προβεβηκυῖαν αὐτοῦ τὴν πρὸς ῥωμαίους διαφορὰν, καὶ ταύτην οὐκ ἔτι λανθάνουσαν, ἀλλὰ καταφανῆ τοῖς πλείστοις οὖσαν. καθόλου μὲν οὖν πρόθυμος ἦν, εἰς τὸ κατὰ πάντα τρόπον ἀμύνασθαι καὶ μετελθεῖν αὐτούς. πρὸς ἔνια δὲ τῶν ἐπινοουμένων ἀπόχειρος ὢν, ἐπεβάλετο, πῶς ἂν ἐπιγένοιτό τις διάστροφὴ, καὶ λάβοι χρόνον πρὸς τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευάς. ἔδοξεν οὖν αὐτῷ τὸν νεώτατον υἱὸν δημήτριον πέμπειν εἰς τὴν ῥώμην·

τὰ μὲν

τὰ μὲν ἀπολογησόμενον ὑπὲρ τῶν ἐγκαλουμένων· τὰ δὲ καὶ παραιτησόμενον, εἰ καί τις ἄγνοια ἐγεγόνει περὶ αὐτῶν. πάνυ γὰρ ἐπέπειστο διὰ τούτου πᾶν τὸ προτεθὲν ἀνύεσθαι παρὰ τῆς συγκλήτου, διὰ τὴν ὑπεροχὴν τὴν γεγενημένην τοῦ νεανίσκου κατὰ τὴν ὁμηρείαν. ταῦτα δὲ διανοηθεὶς, ἅμα μὲν ἐγίνετο περὶ τὴν ἐκπομπὴν τούτου, καὶ τῶν ἅμα τούτῳ συνεξαποσταλησομένων φίλων, ἅμα δὲ τοῖς βυζαντίοις ὑπέσχετο βοηθήσειν, οὐχ οὕτως ἐκείνων στοχαζόμενος, ὡς ἐπὶ τῇ ἐκείνων προφάσει, βουλόμενος καταπλήξασθαι τοὺς τῶν θρακῶν δυνάστας τῶν ὑπὸ τὴν προποντίδα κατοικούντων, χάριν τῆς προκειμένης ἐπιβολῆς.

Ὅτι κατὰ τὴν κρήτην, κοσμοῦντος ἐν γορτύνι *κυδάτου ἀντάλκους, κατὰ πάντα τρόπον ἐλαττούμενοι γορτύνιοι, ὑπὸ κνωσίους ἀποτεμόμενοι, τῆς χώρας αὐτῶν τὸ μὲν καλούμενον λυκάστιον, προσένειμαν ῥαυκίοις, τὸ δὲ διατόνιον, λυκτίοις. κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον, παραγενομένων τῶν πρεσβευτῶν ἐκ τῆς ῥώμης εἰς τὴν κρήτην τῶν περὶ τὸν ἄππιον, χάριν τοῦ διαλῦσαι τὰς ἐνεστώσας αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους διαφορὰς, καὶ ποιησαμένων λόγους ὑπὲρ τούτων τῶν κνωσίων καὶ γορτυνίων, πεισθέντες οἱ κρηταιεῖς, ἐπέτρεψαν τὰ καθ' αὐτοὺς τοῖς περὶ τὸν ἄππιον. οἱ δὲ πεισθέντες, κνωσίοις μὲν ἀποκατέστησαν τὴν χώραν, κυδωνιάταις δὲ προσέταξαν τοὺς μὲν ὁμήρους ἀπολαβεῖν, οὓς ἐγκατέλειπον δόντες τοῖς περὶ χασμίωνα πρότερον· τὴν δὲ φαλασάρναν ἀφεῖναι, μηδὲν ἐξ αὐτῆς νοσφισαμένοις. περὶ δὲ τῶν κατὰ κοινοδίκαιον συνεχώρησαν αὐτοῖς, βουλομένοις μὲν αὐτοῖς,

XLV.
*κυδωνιάτου

ἐξεῖναι μετέχειν· μὴ βουλομένοις δὲ, καὶ τοῦτ' ἐξεῖναι πά-
σης ἀπεχομένοις τῆς ἄλλης κρήτης, αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἐκ
φαλασάρνης φυγάσιν, οἱ ἀπέκτειναν τοὺς περὶ μενοίτιον
ἐπιφανεστάτους ὄντας τῶν πολιτῶν.

XLVI. Ὅτι κατὰ τὴν θ̄ καὶ μ̄ ὀλυμπιάδα πρὸς ταῖς ρ̄. εἰς τὴν
ῥώμην ἠθροίσθησαν πρεσβειῶν πλῆθος ἀπὸ τῆς ἑλλάδος,
ὅσον οὐ ταχέως πρότερον. τοῦ γὰρ φιλίππου συγκλεισθέντος
εἰς τὴν κατὰ τὸ σύμβολον δικαιοδοσίαν πρὸς τοὺς ἀστυγεί-
τονας, καὶ τῶν ῥωμαίων γνωσθέντων, ὅτι προσδέχονται τὰς
κατὰ φιλίππου κατηγορίας, καὶ πρόνοιαν ποιοῦνται τῆς
ἀσφαλείας τῶν πρὸς αὐτὸν ἀμφισβητούντων, ἅπαντες
οἱ παρακείμενοι τῇ μακεδονίᾳ παρῆσαν· οἱ μὲν κατ'
ἰδίαν, οἱ δὲ κατὰ πόλιν· οἱ δὲ κατὰ τὰς ἐθνικὰς συστάσεις, ἐγκα-
λοῦντες τῷ φιλίππῳ. σὺν δὲ τούτοις, οἱ παρ' εὐμένους
ἧκον, ἅμα ἀθηναίῳ τῷ τοῦ βασιλέως ἀδελφῷ, κατηγορή-
σοντες αὐτοῦ, περί τε τῶν ἐπὶ θράκης πόλεων, καὶ περὶ τῆς
ἀποσταλείσης προυσίᾳ βοηθείας. ἧκε δὲ καὶ δημήτριος ὁ τοῦ φι-
λίππου, πρὸς πάντας τούτους ἀπολογησόμενος, ἔχων
ἀπελλῆν καὶ φιλοκλῆ μεθ' ἑαυτοῦ, τοὺς τότε δοκοῦντας εἶναι
πρώτους φίλους τοῦ βασιλέως. παρῆσαν δὲ καὶ παρὰ λακε-
δαιμονίων πρέσβεις, ἀφ' ἑκάστου γένους τῶν ἐν τῇ πόλει. πρῶ-
τον μὲν οὖν ἡ σύγκλητος εἰσεκαλέσατο τὸν ἀθηναῖον, καὶ
δεξαμένη τὸν στέφανον, ὃν ἐκόμιζεν ἀπὸ μυρίων καὶ πεν-
τακισχιλίων χρυσῶν, ἐπήνεσέ τε μεγαλομερῶς τὸν εὐμένη,
καὶ τοὺς ἀδελφοὺς διὰ τῆς ἀποκρίσεως· καὶ παρεκάλεσε
μένειν ἐπὶ τῆς αὐτῆς αἱρέσεως. ἐπὶ δὲ τούτῳ τὸν δημήτριον
εἰσαγα-

εἰσαγαγόντες οἱ στρατηγοὶ, παρεκάλεσαν τοὺς κατηγοροῦντας τοῦ φιλίππου πάντας· καὶ παρῆγον κατὰ μίαν πρεσβείαν. οὐσῶν δὲ τῶν πρεσβειῶν πολλῶν, καὶ τῆς εἰσόδου τούτων γινομένης ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, εἰς ἀπορίαν ἐνέπιπτεν ἡ σύγκλητος, περὶ τοῦ πῶς δεῖ χειρισθῆναι τὰ κατὰ μέρος. παρά τε γὰρ θετταλῶν, καὶ κατὰ κοινὸν ἧκον καὶ κατ' ἰδίαν ἀφ' ἑκάστης πόλεως πρεσβευταὶ, παρά τε περραιβῶν, ὁμοίως δὲ καὶ παρ' ἀθαμανῶν, καὶ παρ' ἠπειρωτῶν, καὶ παρ' ἰλλυριῶν· οἱ μὲν περὶ χώρας, οἱ δὲ περὶ σωμάτων· οἱ δὲ περὶ θρεμμάτων ἧκον ἀμφισβητοῦντες· ἔνιοι δὲ περὶ συμβολαίων, καὶ τῶν εἰς αὐτοὺς ἀδικημάτων. τινὲς μὲν οὖν φάσκοντες μὴ δύνασθαι τυχεῖν τοῦ δικαίου κατὰ τὸ σύμβολον, διὰ τὸ τὸν φίλιππον ἐκκόπτειν τῇ δικαιοδοσίᾳ. τινὲς δ' ἐγκαλοῦντες τοῖς κρίμασιν, ὡς παραβεβραβευμένοι, διαφθείραντος τοῦ φιλίππου τοὺς δικαστάς. καθόλου δὲ ποικίλη τις ἦν ἀκρασία καὶ δυσχώρητος ἐκ τῶν κατηγορουμένων· ὅθεν ἡ σύγκλητος οὔτ' αὐτὴ δυναμένη διευκρινεῖν, οὔτε τὸν δημήτριον κρίνουσα δεῖν ἑκάστοις τούτων λόγον ὑπέχειν, ἅτε καὶ φιλανθρώπως πρὸς αὐτὸν διακειμένη, καὶ θεωροῦσα νέον ὄντα κομιδῆ, καὶ πολὺ τῆς τοιαύτης συστροφίας καὶ ποικιλίας ἀπολειπόμενον· μάλιστα δὲ βουλομένη, μὴ τῶν δημητρίου λόγων ἀκούειν, ἀλλὰ τῆς φιλίππου γνώμης ἀληθινὴν λαβεῖν πεῖραν, αὐτὸν δημήτριον παρέλυσε τῆς δικαιολογίας. εἴρετο δὲ τὸν νεανίσκον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ φίλους· εἴ τινα περὶ τούτων ὑπομνηματισμὸν ἔχουσι παρὰ τοῦ βασιλέως; τοῦ δὲ δημητρίου φήσαντος ἔχειν, καὶ προτείναν-

τος τὶ βιβλίδιον, οὐ μέγα, λέγων αὐτὸν ἐκέλευσεν ἅπερ τὰ
ὑπομνήματα περιεῖχε πρὸς ἕκαστον τῶν κατηγορουμένων,
ἀπόφασιν κεφαλαιώδη. ὁ δὲ τὸ μὲν πεποιηκέναι τὸ προσα-
χθὲν ὑπὸ ῥωμαίων ἔφασκεν, ἢ τὴν αἰτίαν οὐ μὴ πεπρᾶ-
χθαι τοῖς ἐγκαλοῦσιν ἀνετίθει. προσέκειτο δὲ πρὸς ταῖς πλεί-
σταις ἀποφάσεσιν· καίτοι οὐκ ἴσως χρησαμένων ἡμῖν τῶν
πρεσβευτῶν τῶν περὶ καικίλιον ἐν τούτοις. καὶ πάλιν· καί-
τοιγε οὐ δικαίως ἡμῶν ταῦτα πασχόντων. τοιαύτης δ' οὔσης
τῆς φιλίππου γνώμης ἐν πάσαις ταῖς ἀποφάσεσι, διακού-
σασα τῶν παραγεγονότων ἡ σύγκλητος, μίαν ἐποιήσατο
περὶ πάντων διάληψιν. ἀποδεξαμένη γὰρ τὸν δημήτριον με-
γαλομερῶς καὶ φιλανθρώπως διὰ τοῦ στρατηγοῦ, πολλοὺς
καὶ παρακλητικοὺς πρὸς αὐτὸν διαθεμένη λόγους, ἀπόκρι-
σιν ἔδωκε, διότι περὶ πάντων καὶ τῶν εἰρημένων ὑπ' αὐτοῦ, καὶ
τῶν ἀνεγνωσμένων δημητρίῳ πιστεύει· διότι τὰ μὲν, γέγονε·
τὰ δὲ, ἔσται· καθάπερ δίκαιον ἐστὶ γίνεσθαι. ἵνα δὲ καὶ φίλιπ-
πος εἰδῇ, διότι τὴν χάριν ταύτην ἡ σύγκλητος δημητρίῳ δί-
δωσιν, ἐξαποστελεῖν ἔφη πρεσβευτὰς ἐποψομένους, εἰ γί-
νεται πάντα κατὰ τὴν τῆς συγκλήτου βούλησιν· ἅμα δὲ
διασαφήσοντας τῷ βασιλεῖ, διότι τῆς συμπεριφορᾶς
τυγχάνει ταύτης διὰ δημήτριον· καὶ ταῦτα μὲν τοιαύτης
ἔτυχε διεξαγωγῆς. μετὰ δὲ τούτους εἰσῆλθον οἱ παρ' εὐμέ-
νους πρέσβεις, περί τε τῆς βοηθείας τῆς ἀποσταλείσης ὑπὸ
τοῦ φιλίππου τῷ προυσίᾳ, κατηγορῆσαι, καὶ περὶ τῶν ἐπὶ
θρᾴκης τόπων· φάσκοντες οὐδέ τι καὶ νῦν αὐτὸν ἐξαγειο-
χέναι τὰς φρουρὰς ἐκ τῶν πόλεων. τοῦ δὲ φιλοκλέους

ὑπὲρ

ὑπὲρ τούτων βουληθέντος ἀπολογεῖσθαι, διὰ τὸ καὶ πρὸς
τὸν προυσίαν πεπρεσβευκέναι, καὶ τότε περὶ τούτων ἐξα-
πεστάλθαι πρὸς τὴν σύγκλητον ὑπὸ τοῦ φιλίππου. βρα-
χύν τινα χρόνον ἡ σύγκλητος ἐπιδεξαμένη τοὺς λόγους,
ἔδωκεν ἀπόκρισιν, διότι τῶν ἐπὶ θράκης τόπων, ἐὰν μὴ κα-
ταλάβωσιν οἱ πρεσβευταὶ πάντα διῳκημένα κατὰ τὴν τῆς
συγκλήτου γνώμην, καὶ πάσας τὰς πόλεις εἰς τὴν εὐμένους
πίστιν ἐγκεχειρισμένας, οὐκ ἔτι δυνήσεται φέρειν, οὐδὲ καρ-
τερεῖν παρακρουομένη περὶ τούτων. καὶ τῆς μὲν φιλίππου
καὶ ῥωμαίων παρατριβῆς ἐπὶ πολὺ προβαινούσης, ἐπίστα-
σις ἐγενήθη κατὰ τὸ παρὸν, διὰ τὴν τοῦ δημητρίου παρουσίαν.
πρὸς μέντοιγε τὴν καθόλου τῆς οἰκίας ἀτυχίαν, οὐ μικρὰ
συνέβη τὴν εἰς τὴν ῥώμην τοῦ νεανίσκου πρεσβείαν συμ-
βάλλεσθαι. ἥτε γὰρ σύγκλητος ἀπερεισαμένη τὴν χάριν
ἐπὶ τὸν δημήτριον, ἐμετεώρισε μὲν τὸ μειράκιον. ἐλύπησε
δὲ καὶ τὸν περσέα, καὶ τὸν φίλιππον ἰσχυρῶς, τῷ δοκεῖν μὴ
δι' αὐτοὺς, ἀλλὰ διὰ δημήτριον τυγχάνειν τῆς παρὰ ῥω-
μαίων φιλανθρωπίας· ὅτε τὶς ἐκκαλεσάμενος τὸ μει-
ράκιον, καὶ προβιβάσας εἰς λόγους ἀπορρήτους, οὐκ ὀλίγα
συνεβάλλετο πρὸς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν. τόν τε γὰρ νεανί-
σκον ἐψυχαγάγησεν, ὡς αὐτίκα μάλα συγκατασκευα-
σάντων αὐτῷ ῥωμαίων τὴν βασιλείαν· τούς τε περὶ τὸν φί-
λιππον ἠρέθισε γράψαι ἐξ αὐτῆς τὸν δημήτριον ἀποστέλ-
λειν πάλιν εἰς τὴν ῥώμην μετὰ τῶν φίλων, ὡς πλεῖστον
ὠφέλιμον καὶ χρησιμώτατον. ταύταις γὰρ ταῖς ἀφορμαῖς
χρησάμενος ὁ περσεὺς, μετ' ὀλίγον ἔπεισε τὸν πατέρα
συγκα-

συγκαταθέσθαι τῷ δημητρίου θανάτῳ. περὶ μὲν οὖν τούτων ὡς ἐχειρίσθη τὰ κατὰ μέρος, ἐν τοῖς ἑξῆς δηλώσομεν. ἐπὶ δὲ τούτοις εἰσεκλήθησαν οἱ παρὰ τῶν λακεδαιμονίων πρέσβεις. τούτων δ' ἦσαν διαφοραὶ δ. οἱ μὲν γὰρ περὶ λύσεως ἥκοντες τῶν ἀρχαίων φυγάδων, ἐπρέσβευον φάσκοντες δεῖν ἔχειν αὐτοὺς πάσας τὰς κτήσεις, ἀφ' ὧν ἐξ ἀρχῆς ἔφυγον· οἱ δὲ περὶ τὸν ἄρεα καὶ τὸν ἀλκιβιάδην, ἐφ' ᾧ ταλαντιαίαν λαβόντες κτῆσιν ἐκ τῶν ἰδίων, τὰ λοιπὰ διαδοῦναι τοῖς ἀξίοις τῆς πολιτείας. σήριππος δὲ ἐπρέσβευε, περὶ τοῦ μένειν τὴν ὑποκειμένην κατάστασιν, ἣν ἔχοντες ποτὲ συνεπολιτεύοντο μετὰ τῶν ἀχαιῶν. ἀπὸ δὲ τῶν τεθανατωμένων, καὶ τῶν ἐκπεπτωκότων, κατὰ τὰ τῶν ἀχαιῶν δόγματα παρῆσαν οἱ περὶ χάρωνα, κάθοδον αὑτοῖς ἀξιοῦντες συγχωρηθῆναι, καὶ τὴν πολιτείαν ἀποκατασταθῆναι τοιαύτην. ἐπορεύοντο δὲ πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς οἰκείους ταῖς ἰδίαις ὑποθέσεσι λόγους. οὐ δυναμένη διευκρινεῖν ἡ σύγκλητος τὰς κατὰ μέρος διαφοράς, προεχειρίσατο τρεῖς ἄνδρας, τοὺς καὶ πρότερον ἤδη πεπρεσβευκότας περὶ τούτων εἰς τὴν πελοπόννησον. οὗτοι δ' ἦσαν τίτος, κόϊντος, καικίλιος. ἐφ' οἷς γενομένων λόγων πλειόνων, ὑπὲρ μὲν τοῦ καταπορεύεσθαι τοὺς καταπεφευγότας καὶ τεθανατωμένους, καὶ περὶ τοῦ μένειν τὴν πόλιν μετὰ τῶν ἀχαιῶν, ἐγένετο πᾶσι σύμφωνον. περὶ δὲ τῶν κλήσεων, πότερον δεῖ τὸ τάλαντον, εἰς* τε γὰρ φυγάδας ἐκ τῶν ἰδίων ἐκλέξασθαι, περὶ τούτων διημφισβήτουν πρὸς ἀλλήλους· ἵνα δὲ μὴ πάλιν ἐξ ἀκεραίου περὶ πάντων ἀντιλέγοιεν, ἔγραψαν ὑπὲρ τῶν ὁμολογουμένων

* τοὺς

μένων γίνεσθαι ἐκέλευον, ἐφ᾽ ᾧ πάντες ἐπέβαλλον τὰς ἰδίας σφραγῖδας. οἱ δὲ περὶ τὸν τίτον βουλόμενοι καὶ τοὺς ἀχαιοὺς εἰς τὴν ὁμολογίαν ἐκπλῆξαι, προσεκαλέσαντο τοὺς περὶ ξέναρχον. οὗτοι γὰρ ἐπρέσβευον τότε παρὰ τῶν ἀχαιῶν, ἅμα μὲν ἀνανεούμενοι τὴν συμμαχίαν· ἅμα δὲ τῇ τῶν λακεδαιμονίων διαφορᾷ προσεδρεύοντες, καὶ παρὰ τὴν προσδοκίαν ἐρωτώμενοι περὶ τῶν γραφομένων, εἰ συνευδοκοῦσιν, οὐκ οἶδ᾽ ὅπως εἰς ἀπορίαν ἐνέπεσον· καὶ δυσηρεστοῦντο μὲν γὰρ τῇ καθόδῳ τῶν φυγάδων, καὶ τῶν τεθανατωμένων, διὰ τὸ γίνεσθαι παρὰ τὰ τῶν ἀχαιῶν δόγματα, καὶ παρὰ τὴν στήλην. εὐδοκοῦντο δὲ τοῖς *ἄλλοις, τῷ γράφεσθαι, διότι δεῖ τὴν πόλιν τῶν λακεδαιμονίων πολιτεύειν μετὰ τῶν ἀχαιῶν· καὶ πέρας τὰ μὲν ἀπορούμενοι, τὰ δὲ καταπληττόμενοι τοὺς ἄνδρας, ἐπέβαλλον τῇ σφραγῖδι. ἡ δὲ σύγκλητος προχειριζομένη κόϊντον μάρκιον πρεσβευτὴν, ἐξαπέστελλεν ἐπίτε τὰ κατὰ μακεδονίαν, καὶ τὰ κατὰ πελοπόννησον.

* ὅλοις

Ὅτι δεινοκράτης ὁ μεσσήνιος παραγενόμενος εἰς τὴν ῥώμην πρεσβευτὴς, καὶ καταλαβὼν τὸν τίτον πρεσβευτὴν καθεσάμενον ὑπὸ τῆς συγκλήτου πρός τε προυσίαν καὶ τὸν σέλευκον, περιχαρὴς ἐγενήθη· νομίζων τὸν τίτον διάτε τὴν πρὸς αὐτὸν φιλίαν, (ἐγεγόνει γὰρ αὐτῷ συνήθης κατὰ τὸν λακωνικὸν πόλεμον) καὶ διὰ τὴν πρὸς τὸν φιλοποίμενα διαφορὰν, παραγενόμενον εἰς τὴν ἑλλάδα, χειριεῖν τὰ κατὰ τὴν μεσσήνην πάντα κατὰ τὴν αὐτοῦ προαίρεσιν· διὸ καὶ παρεὶς τἄλλα, προσεκαρτέρει τῷ τίτῳ, καὶ πάσας εἰς XLVII.

τοῦτον ἀπηρείσατο τὰς ἐλπίδας· καὶ ὁ δεινοκράτης παρῆν μετὰ τοῦ τίτου εἰς τὴν ἑλλάδα, πεπεισμένος ἐξ ἐφόδου τὰ κατὰ τὴν μεσσήνην ἐγχειρισθήσεσθαι κατὰ τὴν αὐτοῦ βούλησιν. οἱ δὲ περὶ τὸν φιλοποίμενα, σαφῶς ἐπεγνωκότες, ὅτι περὶ τῶν ἑλληνικῶν ὁ τίτος οὐδεμίαν ἐντολὴν ἔχει παρὰ τῆς συγκλήτου, τὴν ἡσυχίαν εἶχον, καραδοκοῦντες αὐτοῦ τὴν παρουσίαν. ἐπεὶ δὲ καταπλεύσας εἰς ναύπακτον, ἔγραφε τῷ στρατηγῷ καὶ τοῖς δημιουργοῖς τῶν ἀχαιῶν, κελεύων συνάγειν τοὺς ἀχαιοὺς εἰς ἐκκλησίαν, ἀντέγραψαν αὐτῷ διότι ποιήσουσιν, ἂν γράψῃ περὶ τίνων βούλεται διαλεχθῆναι τοῖς ἀχαιοῖς· τοὺς γὰρ νόμους ταῦτα τοῖς ἄρχουσιν ἐπιτάττειν. τοῦ δὲ μὴ τολμῶντος γράφειν, αἱ μὲν τοῦ δεινοκράτους ἐλπίδες, καὶ τῶν ἀρχαίων λεγομένων φυγάδων, τῶν τε δὲ προσφάτως, ἐκ τῆς λακεδαίμονος ἐκπεπτωκότων, καὶ συλλήβδην ἡ τοῦ τίτου παρουσία, καὶ προσδοκία, τοῦτον τὸν τρόπον διέπεσεν.

XLVIII. Ὅτι τῶν περὶ τὸν κόϊντον τὸν μάρκιον πρεσβευσάντων εἰς μακεδονίαν, ἀπέβη μὲν ἀπὸ τῶν ἐπὶ θρᾴκης ἑλληνίδων πόλεων ὁλοσχερῶς ὁ φίλιππος, καὶ τὰς φρουρὰς ἐξήγαγεν, ἀπέβη δὲ βαρυνόμενος καὶ στένων· διωρθώσατο δὲ καὶ τἄλλα πάντα, περὶ ὧν οἱ ῥωμαῖοι ἐπέταττον· βουλόμενος ἐκείνοις μὲν, μηδεμίαν ἔμφασιν ποιεῖν ἀλλοτριότητος, λαμβάνειν δὲ ἀναστροφὴν πρὸς τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευάς· τηρῶν δὲ τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν, ἐξῆγε στρατιὰν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους· διελθὼν δὲ διὰ μέσης τῆς θρᾴκης, ἐνέβαλεν εἰς ὀδρύσα, βέσσους, καὶ δενθηλήτους.

παρα-

παραγενόμενος δὲ ἐπὶ τὴν προσαγορευομένην φιλίππου
πόλιν, φυγόντων τῶν ἐνοικούντων, εἰς τὰς ἀκρωρείας, ἐξ
ἐφόδου κατέσχε τὴν πόλιν. μετὰ δὲ ταῦτα πᾶν τὸ πεδίον ἐπι-
δραμὼν, καὶ τὰ μὲν ἐκπορθήσας, παρ' ὧν δὲ πίστεις λα-
βὼν ἐπανῆλθε, φρουρὰν καταλιπὼν ἐν τῇ φιλίππου πό-
λει. ταύτην δὲ συνέβη μετά τινα χρόνον ἐκπεσεῖν ὑπὸ τῶν
ὀδρυσῶν, ἀθετησάντων τὰς πρὸς τὸν βασιλέα πίστεις.

Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς, ἐξαπεστάλησαν ὑπὸ XLIX.
τῶν ἐκ λακεδαίμονος φυγάδων πρέσβεις εἰς τὴν ῥώμην,
ἐν οἷς ἦν ἀρκεσίλαος, καὶ ἀγησίπολις, ὃς ἔτι παῖς ὢν, ἐγε-
νήθη βασιλεὺς ἐν τῇ σπάρτῃ. τούτους μὲν οὖν λῃσταί τινες
περιπεσόντες ἐν τῷ πελάγει διέφθειραν. οἱ δὲ μετὰ τούτων
κατασταθέντες διεκομίσθησαν εἰς τὴν ῥώμην.

Ὅτι τοῦ δημητρίου παραγενηθέντος ἐκ τῆς ῥώμης εἰς L.
τὴν μακεδονίαν, καὶ κομίζοντος τὰς ἀποκρίσεις, ἐν αἷς οἱ
ῥωμαῖοι πᾶσαν τὴν ἐξ αὐτῶν χάριν καὶ πίστιν εἰς τὸν δημή-
τριον ἀπηρείδοντο, καὶ διὰ τοῦτον ἔφασαν πάντα πεποιη-
κέναι καὶ ποιήσειν· οἱ μὲν μακεδόνες ἀπεδέχοντο τὸν δημή-
τριον, μεγάλων ὑπολαμβάνοντες ἀπολελύσθαι φόβων
καὶ κινδύνων. προσεδόκουν γὰρ ὅσον οὔπω τὸν ἀπὸ ῥωμαίων
πόλεμον ἐπ' αὐτοὺς ἥξειν διὰ τὰς τοῦ φιλίππου παρατρι-
βάς. ὁ δὲ φίλιππος καὶ περσεὺς, οὐχ ἡδέως ἑώρων τὸ γινόμε-
νον, οὐδ' ἤρεσεν αὐτοῖς τὸ δοκεῖν τοὺς ῥωμαίους αὐτῶν μὲν
μηθένα λόγον ποιεῖσθαι· τῷ δὲ δημητρίῳ πᾶσαν ἀνατι-
θέναι τὴν ἐξ αὐτῶν χάριν. οὐ μὴν ὁ μὲν φίλιππος ἐπε-
κρύπτετο τὴν ἐπὶ τούτοις δυσαρέστησιν· ὁ δὲ περσεὺς, οὐ μόνον

ἐν τῇ πρὸς ῥωμαίους εὐνοίᾳ παρὰ πολὺ τἀδελφοῦ λειπόμενος, ἀλλὰ καὶ περὶ πολλὰ πάντα καθυστερῶν, καὶ τῇ φύσει καὶ τῇ κατασκευῇ, δυσχερῶς ἔφερε· τὸ δὲ συνέχον, ἐδεδίει περὶ τῆς ἀρχῆς, μὴ πρεσβύτερος ὢν ἐξωσθῇ, διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας· διὸ τούς τε φίλους ἔφθειρε τοὺς τοῦ δημητρίου.

LI. Ὅτι κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος, ἡ σύγκλητος παραγενομένων πρέσβεων παρὰ εὐμένους καὶ φαρνάκου, καὶ παρὰ τοῦ τῶν ἀχαιῶν ἔθνους· ἔτι δὲ παρὰ τῶν ἐκ τῆς λακεδαίμονος ἐκπεπτωκότων, καὶ παρὰ τῶν κατεχόντων τὴν πόλιν, ἐχρημάτισε τούτοις. ἧκον δὲ καὶ ῥόδιοι πρεσβεύοντες ὑπὲρ τῆς σινωπέων ἀτυχίας. τούτοις μὲν οὖν καὶ τοῖς παρ᾽ εὐμένους καὶ φαρνάκου πρεσβεύουσιν, ἡ σύγκλητος ἀπεκρίθη, διότι πέμψει πρεσβευτὰς τοὺς ἐπισκεψομένους περί τε σινωπέων καὶ περὶ τῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἀμφισβητουμένων. τοῦ δὲ κοΐντου μαρκίου προσφάτως ἐκ τῆς ἑλλάδος παραγεγονότος, καὶ περί τε τῶν ἐν μακεδονίᾳ, καὶ περὶ τῶν ἐν πελοποννήσῳ διασεσαφηκότος, οὐκ ἔτι πολλῶν προσεδεήθη λόγων ἡ σύγκλητος, ἀλλ᾽ εἰσκαλεσαμένη καὶ τοὺς ἀπὸ πελοποννήσου καὶ μακεδόνας πρεσβεύοντας, διήκουσε μὲν τῶν λόγων· τὰς γε μὴν ἀποκρίσεις ἔδωκε, καὶ τὴν διάληψιν ἐποιήσατο τῶν πραγμάτων, οὐ πρὸς τοὺς τῶν πρεσβευτῶν λόγους, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀποπρεσβείαν ἁρμοσαμένη τοῦ μαρκίου· ὃς ὑπὲρ μὲν τοῦ φιλίππου τοῦ βασιλέως ἀπηγγέλκει διότι πεποίηκε μὲν τὰ προσταττόμενα, πεποίηκε δὲ τὰ πάντα βαρυνόμενος, καὶ ὅτι λαβὼν καιρὸν, πᾶν

ρὸν, πᾶν τι ποιήσει κατὰ ῥωμαίων· διὸ τοῖς μὲν παρὰ τοῦ φι-
λίππου πρεσβευταῖς, τοιαύτην ἔδωκε τὴν ἀπόκρισιν, δι' ἧς
ἐπὶ μὲν τοῖς γεγονόσιν, ἐπῄνει τὸν φίλιππον· εἰς δὲ τὸ λοι-
πὸν ᾤετο δεῖν προσέχειν αὐτὸν, ἵνα μηδὲν ὑπεναντίον φαί-
νηται πράττων ῥωμαίοις. περὶ δὲ τῶν κατὰ πελοπόννησον ὁ
μάρκιος, τοιαύτην ἐπεποίητο τὴν ἐπαγγελίαν, διότι τῶν
ἀχαιῶν οὐ βουλομένων ἀναφέρειν οὐδὲν ἐπὶ τὴν σύγκλητον,
ἀλλὰ φρονηματιζομένων, καὶ πάντα δι' ἑαυτῶν πράττειν
ἐπιβαλλομένων, ἐὰν παρακούσωσι μόνον αὐτῶν κατὰ τὸ πα-
ρὸν καὶ βραχεῖαν ἔμφασιν ποιήσωσι δυσαρεστήσεως, τα-
χέως ἡ λακεδαίμων τῇ μεσσήνῃ συμφρονήσει. τούτου δὲ
γενομένου μετὰ μεγάλης χάριτος ἥξειν τοὺς ἀχαιοὺς ἔφη
καταπεφευγότας ἐπὶ ῥωμαίους· διὸ τοῖς μὲν ἐκ τῆς λακε-
δαίμονος ἀπεκρίθησαν τοῖς περὶ σήριππον· βουλόμενοι
μετέωρον ἐᾶσαι τὴν πόλιν, διότι πάντα πεποιήκασιν αὐ-
τοῖς τὰ δυνατὰ, κατὰ δὲ τὸ παρὸν οὐ νομίζουσιν εἶναι τοῦτο τὸ
πρᾶγμα πρὸς αὐτούς· τῶν δὲ ἀχαιῶν παρακαλούντων, εἰ
μὲν δυνατόν ἐστι, βοήθειαν αὐτοῖς πέμψαι κατὰ τὴν συμ-
μαχίαν ἐπὶ τοὺς μεσσηνίους, εἰ δὲ μὴ, προνοηθῆναι, ἵνα
μηθεὶς τῶν ἐξ ἰταλίας, μήθ' ὅπλα, μήτε σῖτον, εἰς τὴν
μεσσήνην εἰσαγάγῃ· τούτων μὲν οὐδενὶ προσεῖχον. ἀπε-
κρίθησαν δὲ, διότι οὐδ' ἂν ὁ λακεδαιμονίων ἢ κορινθίων ἢ
ἀργείων ἀφίστηται δῆμος, οὐ δεήσει τοὺς ἀχαιοὺς θαυμάζειν,
ἐὰν μὴ πρὸς αὐτοὺς ἡγῶνται. ταύτην δὲ τὴν ἀπόκρισιν ἐκ-
θέμενοι, κηρύγματος ἔχουσαν διάθεσιν τοῖς βουλομένοις
ἕνεκεν ῥωμαίων ἀφίστασθαι τῆς τῶν ἀχαιῶν πολιτείας,

λοιπὸν τοὺς πρεσβευτὰς παρακατεῖχον, καραδοκοῦντες τὰ κατὰ τὴν μεσσήνην πῶς προχωρήσει τοῖς ἀχαιοῖς, καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν ἰταλίαν ἐν τούτοις ἦν.

LII. Ὅτι ὁ λυκόρτας ὁ τῶν ἀχαιῶν στρατηγὸς, τοὺς μεσσηνίους καταπληξάμενος τῷ πολέμῳ, πάλαι μὲν οἱ μεσσήνιοι καταπεπληγμένοι τὸν περὶ τοῦ χρόνου τοὺς προεστῶτας, οὔτε μόλις ἐθάῤῥησαν τινὲς αὐτῶν φωνὴν ἀφιέναι (πιστεύσαντες τῇ τῶν πολεμίων ἐφεδρείᾳ) καὶ λέγειν, ὅτι δεῖ πρεσβεύειν ὑπὲρ διαλύσεως. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν δεινοκράτην οὐκ ἔτι δυνάμενοι πρὸς τὸ πλῆθος ἀντοφθαλμεῖν, διὰ τὸ περιέχεσθαι, τοῖς πράγμασιν εἴξαντες, ἀνεχώρησαν εἰς τὰς ἰδίας οἰκήσεις. οἱ δὲ πολλοὶ παρακληθέντες ὑπό τε τῶν πρεσβυτέρων, καὶ μάλιστα τῶν ἐκ βοιωτίας πρεσβευτῶν, (οἳ πρότερον ἤδη παραγεγονότες ἐπὶ τὰς διαλύσεις, ἐπαινετὸς καὶ ἀπολλόδωρος, εὐκαίρως τότε παρέτυχον ἐν τῇ μεσσήνῃ,) ταχέως ἐπακολουθήσαντες ἐπὶ τὰς διαλύσεις οἱ μεσσήνιοι, κατέστησαν πρεσβευτὰς, καὶ τούτους ἐξέπεμψαν, δεόμενοι τυχεῖν συγγνώμης ἐπὶ τοῖς ἡμαρτημένοις. ὁ δὲ στρατηγὸς τῶν ἀχαιῶν παραλαβὼν τοὺς συνάρχοντας, καὶ διακούσας τῶν παραγεγονότων, μίαν ἔφη μεσσηνίοις πρὸς τὸ ἔθνος εἶναι διάλυσιν, ἐὰν μὲν τοὺς αἰτίους τῆς ἀποστάσεως καὶ τῆς φιλοποίμενος ἀναιρέσεως ἤδη παραδῶσιν αὐτῷ· περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἐπιτροπὴν δῶσιν τοῖς ἀχαιοῖς. εἰς δὲ τὴν ἄκραν ἐκδέξωνται παραχρῆμα φυλακήν. ἀναγγελθέντων δὲ τούτων εἰς τοὺς ὄχλους, οἱ μὲν πάλαι πικρῶς διακείμενοι πρὸς τοὺς αἰτίους τοῦ

πολέμου,

πολέμου, πρόθυμοι τούτους ἦσαν ἐκδιδόναι καὶ συλλαμβάνειν· οἱ δὲ, πεπεισμένοι μηδὲν πείσεσθαι δεινὸν ὑπὸ τῶν ἀχαιῶν, ἑτοίμως συγκατέβαινον εἰς τὴν ὑπὲρ τῶν ὅλων ἐπιτροπήν. τὸ δὲ συνέχον, οὐκ ἔχοντες αἵρεσιν περὶ τῶν παρόντων, ὁμοθυμαδὸν ἐδέξαντο τὰ προτεινόμενα. τὴν μὲν οὖν ἄκραν εὐθέως παραλαβὼν ὁ στρατηγὸς, τοὺς πελτάστας εἰς αὐτὴν παρήγαγε. μετὰ δὲ ταῦτα προσλαβὼν τοὺς ἐπιτηδείους ἐκ τοῦ στρατοπέδου, παρῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ συναγαγὼν τοὺς ὄχλους, παρεκάλεσε τὰ πρέποντα τοῖς ἐνεστῶσι καιροῖς, ἐπαγγελλόμενος ἀμεταμέλητον αὐτοῖς ἔσεσθαι τὴν πίστιν. τῆς μὲν οὖν ὑπὲρ τῶν ὅλων διαλήψεως τὴν ἀναφορὰν ἐπὶ τὸ ἔθνος ἐποιήσατο. καὶ γὰρ ὥσπερ ἐπίτηδες συνέβαινε τότε πάλιν συνάγεσθαι τοὺς ἀχαιοὺς εἰς μεγάλην πόλιν ἐπὶ τὴν δευτέραν σύνοδον. τῶν δὲ ἐν ταῖς αἰτίαις, ὅσοι μὲν μετέσχον τοῦ παρ' αὐτὸν τὸν καιρὸν ἐπανελέσθαι τὸν φιλοποίμενα, τούτοις ἐπέταξε παραχρῆμα, πάντας αὐτοὺς ἐξάγειν ἐκ τοῦ ζῆν.

LIII. Ὅτι οἱ μεσσήνιοι διὰ τὴν αὑτῶν ἄγνοιαν, εἰς τὴν ἐσχάτην παραγενόμενοι διάθεσιν, ἀποκατέστησαν εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς κατάστασιν τῆς συμπολιτείας, διὰ τὴν λυκόρτα καὶ τῶν ἀχαιῶν μεγαλοψυχίαν. ἡ δ' ἄβια, καὶ θουρία καὶ φαρὰ, κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, ἀπὸ μὲν τῆς μεσσήνης ἐχωρίσθησαν· ἰδίαν δὲ θέμεναι στήλην, ἑκάστη μετεῖχε τῆς κοινῆς συμπολιτείας. ῥωμαῖοι δὲ πυθόμενοι κατὰ λόγον κεχωρηκέναι τοῖς ἀχαιοῖς τὰ κατὰ τὴν μεσσήνην, οὐδένα λόγον ποιησάμενοι τῆς προτέρας ἀποφάσεως, ἄλλην ἔδω-

καν τοῖς

καὶ τοῖς αὐτοῖς πρεσβευταῖς ἀπόκρισιν, διασαφοῦντες, ὅτι πρόνοιαν πεποίηκασι τοῦ μηθένα τῶν ἐξ ἰταλίας, μήθ᾽ ὅπλα, μήτε σῖτον εἰσάγειν εἰς τὴν μεσσήνην· ἐξ οὗ καταφανεῖς ἅπασιν ἐγενήθησαν, ὅτι τοσοῦτον ἀπέχουσι τοῦ τὰ μὴ λίαν ἀναγκαῖα τῶν ἐκτὸς πραγμάτων ἀποτρίβεσθαι καὶ παρορᾶν, ὥστε τοὐναντίον καὶ δυσχεραίνουσιν ἐπὶ τῷ μὴ πάντων τὴν διαφορὰν ἐφ᾽ ἑαυτοὺς γίνεσθαι, καὶ πάντα πράττεσθαι μετὰ τῆς αὐτῶν γνώμης. εἰς δὲ τὴν λακεδαίμονα παραγενομένων τῶν πρεσβευτῶν ἐκ τῆς ῥώμης, καὶ κομιζόντων τὴν ἀπόκρισιν, εὐθέως ὁ στρατηγὸς τῶν ἀχαιῶν μετὰ τὸ συντελέσαι τὰ κατὰ τὴν μεσσήνην, συνῆγε τοὺς πολλοὺς εἰς τὴν τῶν σικυωνίων πόλιν. ἀθροισθέντων δὲ τῶν ἀχαιῶν, ἐδίδου διαβούλιον ὑπὲρ τοῦ προσλαβέσθαι τὴν σπάρτην εἰς τὴν συμπολιτείαν, φάσκων ῥωμαίους μὲν ἀποτρίβεσθαι τὴν πρότερον αὐτοῖς δοθεῖσαν ἐπιτροπὴν ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης· ἀποκεκρίσθαι γὰρ αὐτοὺς νῦν μηθὲν εἶναι τῶν κατὰ λακεδαίμονα πραγμάτων, εἰς αὐτούς· τοὺς δὲ κυριεύοντας τῆς σπάρτης καὶ τὸ παρὸν βούλεσθαι σφίσιν μετέχειν τῆς συμπολιτείας· διὸ παρεκάλει προσδέχεσθαι τὴν πόλιν. εἶναι γὰρ τοῦτο κατὰ δύο τρόπους συμφέρον, καθ᾽ ἕνα μὲν, ὅτι τούτους προσλήψονται, τοὺς διατετηρηκότας τὴν πρὸς τὸ ἔθνος πίστιν· καθ᾽ ἕτερον δὲ, διότι τῶν ἀρχαίων φυγάδων τοὺς ἀχαρίστως καὶ ἀσεβῶς διεστραμμένους εἰς αὐτοὺς, οὐχ ἕξουσι κοινωνοὺς τῆς πολιτείας, ἀλλ᾽ ἑτέρους αὐτῶν ἐκκεκλικότων τῆς πόλεως, βεβαιώσαντες τὰς ἐκείνων προαιρέσεις, ἅμα τὴν ἁρμόζουσαν

αὐτοῖς

αὐτοῖς χάριν ἀποδώσουσιν μετὰ τῆς τῶν θεῶν προνοίας.
ὁ μὲν οὖν λυκόρτας ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα λέγων, παρε-
κάλει τοὺς ἀχαιοὺς προσδέξασθαι τὴν πόλιν. ὁ δὲ διοφά-
νης, καί τινες ἕτεροι, βοηθεῖν ἐπειρῶντο τοῖς φυγάσι, καὶ
παρεκάλουν τοὺς ἀχαιοὺς μὴ συνεπιθέσθαι τοῖς ἐκπε-
πτωκόσιν, μηδὲ δι' ὀλίγους ἀνθρώπους, συνεπισχῦσαι τοῖς
ἀσεβῶς καὶ παρανόμως αὐτοὺς ἐκ τῆς πατρίδος ἐκβε-
βληκόσι. τοιαῦτα μὲν οὖν τὰ ῥηθέντα παρ' ἑκατέρων, οἱ δ'
ἀχαιοὶ διακούσαντες ἀμφοτέρων, ἔκριναν προσλαβέσθαι
τὴν πόλιν· καὶ μετὰ ταῦτα, στήλης προγραφείσης, συνε-
πολιτεύετο μετὰ τῶν ἀχαιῶν ἡ σπάρτη, προσδεξαμένων
τῶν ἐν τῇ πόλει τούτους τῶν ἀρχαίων φυγάδων, ὅσοι μη-
δὲν ἐδόκουν ἀγνωμόνως πεποιηκέναι κατὰ τοῦ τῶν ἀχαιῶν
ἔθνους· οἱ δ' ἀχαιοὶ ταῦτα κυρώσαντες, πρεσβευτὰς ἀπέ-
στειλαν εἰς τὴν ῥώμην τοὺς περὶ βίππον τὸν ἀργεῖον, δια-
σαφήσοντας τῇ συγκλήτῳ περὶ πάντων. ὁμοίως δὲ καὶ
λακεδαιμόνιοι τοὺς περὶ χάρωνα κατέστησαν. ἐξαπέστειλαν
δὲ καὶ οἱ φυγάδες τοὺς περὶ κλῆτιν διακτόριον, τοὺς καταστη-
σομένους ἐν τῇ συγκλήτῳ πρὸς τοὺς παρὰ τῶν ἀχαιῶν
πρεσβευτάς. εἰς δὲ τὴν ῥώμην παραγεγονότων τῶν πρεσ-
βευτῶν, παρά τε τῶν ἐκ λακεδαίμονος φυγάδων καὶ πα-
ρὰ τῶν ἀχαιῶν· ἅμα δὲ καὶ τῶν παρ' εὐμένους, καὶ παρ'
ἀριαράθου τοῦ βασιλέως ἡκόντων, καὶ τῶν παρὰ φαρνάκου,
τούτοις πρῶτον ἐχρημάτισεν ἡ σύγκλητος. βραχεῖ δὲ χρό-
νῳ πρότερον, ἀνηγγελκότων τῶν περὶ τὸν μάρκιον πρεσ-
βευτῶν, οὓς ἀπεστάλκεισαν, ἐπὶ τὸν εὐμένη καὶ φαρνάκει

συνεστηκότα πόλεμον, καὶ διασεσαφηκότων περί τε τῆς δυμένους μετριότητος ἐν πᾶσι, καὶ περὶ τῆς φαρνάκου πλεονεξίας, καὶ καθόλου τῆς ὑπερηφανίας, οὐκ ἔτι πολλῶν προσεδεήθη λόγων ἡ σύγκλητος, διακούσασα τῶν παραγεγονότων. ἀπεκρίθη δὲ διότι πάλιν πέμψει πρεσβευτὰς τοὺς φιλοτιμότερον ἐπισκεψομένους ὑπὲρ τῶν διαφερόντων τοῖς προειρημένοις. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν ἐκ τῆς λακεδαίμονος φυγάδων εἰσπορευθέντων, καὶ τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἅμα τούτοις, ἐπὶ πολὺ διακούσασα, τοῖς μὲν ἐκ τῆς πόλεως, οὐδὲν ἐπετίμησε περὶ τῶν γεγονότων. τοῖς δὲ φυγάσιν ἐπηγγείλατο γράψειν πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς περὶ τοῦ κατελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκείαν. μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἰσπορευθέντων τῶν περὶ βίππον τὸν ἀργεῖον, οὓς ἀπεστάλκει τὸ τῶν ἀχαιῶν ἔθνος, καὶ διασαφούντων περὶ τῆς μεσσηνίων ἀποκαταστάσεως, οὐθὲν δυσαρεστήσασα περὶ τῶν οἰκονομουμένων ἡ σύγκλητος, ἀπεδέξατο φιλανθρώπως τοὺς πρεσβευτάς.

LIV. Ὅτι κατὰ τὴν πελοπόννησον παραγενομένων ἐκ ῥώμης τῶν ἐκ τῆς λακεδαίμονος φυγάδων, καὶ κομιζόντων παρὰ τῆς συγκλήτου γράμματα τοῖς ἀχαιοῖς, ὑπὲρ τοῦ προνοηθῆναι ὑπὲρ τῆς αὐτῶν καθόδου καὶ σωτηρίας εἰς τὴν οἰκείαν, ἔδοξε τοῖς ἀχαιοῖς ὑπερθέσθαι τὸ διαβούλιον, ἕως ἂν οἱ παρ' αὐτῶν ἔλθωσι πρεσβευταί. ταῦτα δὲ τοῖς φυγάσιν ἀποκριθέντες, συνέθεντο τὴν πρὸς μεσσηνίους στήλην, συγχωρήσαντες αὐτοῖς πρὸς τοῖς ἄλλοις φιλανθρώποις, καὶ τριῶν ἐτῶν ἀτέλειαν, ὥστε τὴν τῆς χώρας καταφθο-

ρὰν

ἐὰν μηδὲν ἧττον βλάψαι σφᾶς ἀχαιοὺς, ἢ μεσσηνίους. τῶν δὲ περὶ τὸν βίππον, παραγενομένων ἐκ τῆς ῥώμης, καὶ διασαφούντων γραφῆναι τὰ γράμματα περὶ τῶν φυγάδων, οὐ διὰ τὴν τῆς συγκλήτου σπουδὴν, ἀλλὰ διὰ τὴν τῶν φυγάδων φιλοτιμίαν, ἔδοξε τοῖς ἀχαιοῖς μένειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων.

Ὅτι κατὰ τὴν ἀσίαν φαρνάκης ὁ βασιλεὺς, πάλιν LV.
ὀλιγωρήσας τῆς γεγενημένης ἐπὶ ῥωμαίους ἀναφορᾶς, λεώκριτον μὲν ἔτι κατὰ χειμῶνα μετὰ μυρίων στρατιωτῶν ἐξαπέστειλε πορθήσοντα τὴν γαλατίαν. αὐτὸς δὲ, τῆς ἐαρινῆς ὥρας ὑποφαινούσης, ἤθροιζε τὰς δυνάμεις, ὡς ἐμβαλῶν εἰς τὴν καππαδοκίαν, ἃ πυνθανόμενος εὐμένης, δυσχερῶς μὲν ἔφερε τὸ συμβαῖνον, διὰ τὸ πάντας τοὺς τῆς πίστεως ὅρους ὑπερβαίνειν τὸν φαρνάκην. ἠναγκάζετο δὲ τὸ παραπλήσιον ποιεῖν. ἤδη δ᾽ αὐτοῦ συνηθροικότος τὰς δυνάμεις, κατέπλευσαν ἐκ τῆς ῥώμης οἱ περὶ τὸν ἄτταλον. ὁμοῦ δὲ γενόμενοι καὶ κοινολογηθέντες ἀλλήλοις, ἀνέζευξαν παραχρῆμα μετὰ τῆς στρατιᾶς. ἀφικόμενοι δὲ εἰς τὴν γαλατίαν, τὸν μὲν λεώκριτον, οὐκ ἔτι κατέλαβον. τῶν δὲ* καρσιγνάτου καὶ τοῦ γαιζοτόριος διαπεμπομένων πρὸς αὐτοὺς ὑπὲρ ἀσφαλείας, οἵτινες ἐτύγχανον ἔτι πρότερον ᾑρημένοι τὰ φαρνάκου, καὶ πᾶν ὑπισχνουμένων ποιήσειν τὸ προσταττόμενον, ἀπειπάμενοι τούτους διὰ τὴν προγεγενημένην ἀθεσίαν, ἐξάραντες παντὶ τῷ στρατεύματι, προῆγον ἐπὶ τὸν φαρνάκην. παραγενόμενοι δ᾽ ἐκ καλπίτου πεμπταῖοι πρὸς τὸν ἅλυν ποταμὸν, ἑκταῖοι πάλιν ἀνέζευξαν

* ἐποσσυγνάτου.

εἰς ἀμισόν· ἔνθα καὶ ἀριαράθης ὁ τῶν καππαδοκῶν βασιλεὺς συνέμιξεν αὐτοῖς μετὰ τῆς οἰκείας δυνάμεως· καὶ ἦλθον εἰς τὴν ἀμισέων χώραν. ἄρτι δὲ κατεστρατοπεδευκότων αὐτῶν, προσέπεσε παραγενέσθαι τοὺς ἐκ τῆς ῥώμης πρεσβευτὰς ἐπὶ τὰς διαλύσεις· ὧν ἀκούσας ὁ βασιλεὺς εὐμένης, ἄτταλον μὲν ἐξαπέστειλε τούτοις ἐκδεξόμενον· αὐτὸς δὲ τὰς δυνάμεις ἐδιπλασίαζε, καὶ διεκόσμει φιλοτίμως, ἅμα μὲν ἁρμοζόμενος πρὸς τὰς ἀληθινὰς χρείας, ἅμα δὲ βουλόμενος ἐνδείκνυσθαι τοῖς ῥωμαίοις, ὅτι δι' αὐτοῦ δυνατός ἐστι τὸν φαρνάκην ἀμύνασθαι καὶ καταπολεμεῖν. παραγενομένων δὲ τῶν πρέσβεων, καὶ παρακαλούντων λύειν τὸν πόλεμον, ἔφασκον μὲν οἱ περὶ τὸν εὐμένη καὶ τὸν ἀριαράθαν, ἕτοιμοι πρὸς πᾶν εἶναι τὸ παρακαλούμενον· ἠξίουν δὲ τοὺς ῥωμαίους, εἰ μὲν ἔτι δυνατὸν, σύλλογον αὐτοὺς συναγαγεῖν πρὸς τὸν φαρνάκην, ἵνα κατὰ πρόσωπον λεγομένων τῶν λόγων, ἴδωσι τὴν ἀθεσίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν ὠμότητα διὰ πλειόνων· εἰ δὲ μὴ τοῦτ' εἴη δυνατὸν, αὐτοὺς γενέσθαι κριτὰς τῶν πραγμάτων, ἴσους καὶ δικαίους· τῶν δὲ πρεσβευτῶν ἀναδεχομένων πάντα τὰ δυνατὰ, καὶ καλῶς ἔχοντα ποιήσειν. ἀξιούντων δὲ τὴν στρατιὰν ἀπάγειν ἐκ τῆς χώρας (ἄτοπον γὰρ εἶναι παρόντων αὐτῶν καὶ λόγους ποιουμένων ὑπὲρ διαλύσεων, ἅμα παρεῖναι τὰ τοῦ πολέμου, καὶ κακοποιεῖν ἀλλήλους) συνεχώρησαν οἱ περὶ τὸν εὐμένη, καὶ τὴν κατὰ πόδας εὐθέως ἀναζεύξαντες, οὗτοι προῆγον ὡς ἐπὶ γαλατίας. οἱ δὲ ῥωμαῖοι πρὸς τὸν φαρνάκην συμμίξαντες, πρῶτον μὲν ἠξίουν αὐτὸν, εἰς λόγους ἐλ-

θεῖν

θεῖν τοῖς περὶ τὸν εὐμένη· μάλιστα γὰρ ἂν οὕτω τυχεῖν τὰ πράγματα διεξαγωγῆς. τοῦ δὲ πρὸς τοῦτο τὸ μέρος ἀντιβαίνοντος, καὶ τέλος ἀπειπαμένου, δῆλον μὲν εὐθέως ἦν τοῦτο καὶ ῥωμαίοις, ὅτι καταγινώσκει προφανῶς ἑαυτοῦ καὶ διαπιστεῖ τοῖς σφετέροις πράγμασι. πάντη δὲ πάντως βουλόμενοι λῦσαι τὸν πόλεμον, προσεκαρτέρουν ἕως οὗ συνεχώρησε πέμψειν αὐτοκράτορας ἐπὶ θάλατταν τοὺς συνθησομένους τὴν εἰρήνην, ἐφ' οἷς ἂν οἱ πρεσβευταὶ κελεύσωσιν. ἀφικομένων δὲ τῶν πρέσβεων, καὶ συνελθόντων ὁμοῦ τῶν τε ῥωμαίων, καὶ τῶν περὶ εὐμένη, καὶ τούτων μὲν εἰς ἅπαν ἑτοίμως συγκαταβαινόντων, χάριν τοῦ συντελεσθῆναι τὴν εἰρήνην· τῶν δὲ παρὰ τοῦ φαρνάκου πρὸς πᾶν διαφερομένων καὶ τοῖς ὁμολογηθεῖσιν οὐκ ἐμμενόντων, ἀλλ' ἀεί τι προσεπιζητούντων, καὶ μεταμελομένων, ταχέως τοῖς ῥωμαίοις ἐγένετο δῆλον ὅτι ματαιοπονοῦσιν· οὐ γὰρ οἷός τ' ἦν συγκαταβαίνειν ὁ φαρνάκης εἰς τὰς διαλύσεις· ὅθεν ἀπράκτου γενομένης τῆς κοινολογίας, καὶ τῶν ῥωμαίων ἀπαλλαγέντων ἐκ τοῦ περγάμου, καὶ τῶν παρὰ τοῦ φαρνάκου πρέσβεων ἀπολυθέντων εἰς τὴν οἰκείαν, ὁ μὲν πόλεμος ἐξεγένητο καλάμονος. οἱ δὲ περὶ τὸν εὐμένη πάλιν ἐγίνοντο περὶ τὰς εἰς τοῦτον παρασκευάς, ἐν ᾧ καιρῷ τῶν ῥοδίων ἐπισπασαμένων τὸν εὐμένη, καὶ φιλοτίμως, οὗτος μὲν ἐξώρμησε μετὰ πολλῆς σπουδῆς, πράξων τὰ κατὰ τοὺς λυκίους.

Ὅτι γινομένων συνθηκῶν πρὸς ἀλλήλους φαρνάκου LVI.
καὶ ἀττάλου, καὶ τῶν λοιπῶν, ἅπαντες μετὰ τῶν οἰκείων

δυνάμεων ἀνεχώρησαν εἰς τὴν οἰκείαν. εὐμένης δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἀπολελυμένος τῆς ἀρρωστίας, καὶ διατρίβων ἐν περγάμῳ, παραγενομένου τ' ἀδελφοῦ, καὶ διασαφοῦντος περὶ τῶν ᾠκονομημένων, εὐδοκήσας τοῖς γεγονόσι, προέθετο πέμπειν τοὺς ἀδελφοὺς ἅπαντας εἰς τὴν ῥώμην, ἅμα μὲν ἐλπίζων, πέρας ἐπιθήσων τῷ πρὸς τὸν φαρνάκην πολέμῳ διὰ τῆς τούτων πρεσβείας· ἅμα δὲ συστῆσαι σπουδάζων τοὺς ἀδελφούς, τοῖς τε ἰδίᾳ φίλοις καὶ ξένοις ὑπάρχουσιν αὐτῶν ἐν τῇ ῥώμῃ καὶ τῇ συγκλήτῳ κατὰ κοινόν. προθύμων δὲ καὶ τῶν περὶ τὸν ἄτταλον ὑπαρχόντων, ἐγένοντο περὶ τὴν ἐκδημίαν. καὶ τούτων παραγενομένων εἰς τὴν ῥώμην, καὶ κατ' ἰδίαν μὲν πάντες, ἀπεδέχοντο τοὺς νεανίσκους φιλανθρώπως, ἅτε συνήθειαν ἐσχηκότες ἐν ταῖς περὶ τὴν ἀσίαν στρατείαις. ἔτι δὲ μεγαλομερέστερον ἡ σύγκλητος ἀπεδέξατο τὴν παρουσίαν αὐτῶν. καὶ γὰρ ξένια καὶ παροχὰς τὰς μεγίστας ἐξέθηκεν αὐτοῖς, καὶ πρὸς τὴν ἔντευξιν καλῶς ἀπήντησεν. οἱ δὲ περὶ τὸν ἄτταλον εἰσελθόντες εἰς τὴν σύγκλητον, τά τε προϋπάρχοντα φιλάνθρωπα διὰ πλειόνων λόγων ἀνενεώσαντο, καὶ τοῦ φαρνάκους κατηγορήσαντες, παρεκάλουν ἐπιστροφήν τινα ποιήσασθαι, δι' ἧς τεύξεται τῆς ἁρμοζούσης δίκης. ἡ δὲ σύγκλητος διακούσασα, φιλανθρώπως ἀπεκρίθη, διότι πέμψει πρεσβευτὰς τοὺς κατὰ πάντα τρόπον λύσοντας τὸν πόλεμον. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν ἰταλίαν οὕτως εἶχεν.

LVII. Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς πτολεμαῖος ὁ βασιλεὺς βουλόμενος ἐμπλέκεσθαι τῷ τῶν ἀχαιῶν ἔθνει, διεπέμψατο

ψατο πρεσβευτὴν, ἐπαγγελλόμενος δεκαναΐαν δώσειν ἐντελῆ πεντηκοντηρικῶν πλοίων. οἱ δ' ἀχαιοὶ καὶ διὰ τὸ δοκεῖν τὴν δωρεὰν ἀξίαν εἶναι χάριτος, ἀσμένως ἀπεδέξαντο τὴν ἐπαγγελίαν. δοκεῖ γὰρ ἡ δαπάνη, οὐ πολὺ λείπειν τῶν δέκα ταλάντων. ταῦτα δὲ βουλευσάμενοι, προεχειρίσαντο πρεσβευτὰς, λυκόρταν, καὶ πολύβιον, καὶ σὺν τούτοις ἄρατον, υἱὸν ἀράτου τοῦ σικυωνίου, τοὺς ἅμα μὲν εὐχαριστήσοντας τῷ βασιλεῖ, περί τε τῶν ὅπλων, ὧν πρότερον ἀπέστειλε, καὶ τοῦ νομίσματος, ἅμα δὲ παραληψομένους τὰ πλοῖα, καὶ πρόνοιαν ποιησομένους, περὶ τῆς ἀποκομιδῆς αὐτῶν. κατέστησαν δὲ τὸν μὲν λυκόρταν, διὰ τὸ κατὰ τὸν καιρὸν καθ' ὃν ἐποιεῖτο τὴν ἀνανέωσιν τῆς συμμαχίας ὁ πτολεμαῖος, στρατηγοῦντα τότε συνεργῆσαι φιλοτίμως αὐτῷ· τὸν δὲ πολύβιον, νεώτερον ὄντα τῆς κατὰ τοὺς νόμους ἡλικίας, διὰ τὸ τὴν τότε συμμαχίαν αὐτοῦ τὸν πατέρα πρεσβεύσαντα πρὸς πτολεμαῖον ἀνανεώσασθαι, καὶ τὴν δωρεὰν τῶν ὅπλων καὶ τοῦ νομίσματος ἀγαγεῖν τοῖς ἀχαιοῖς· παραπλησίως δὲ καὶ τὸν ἄρατον διὰ τὰς προγονικὰς συστάσεις πρὸς τὴν βασιλείαν. οὐ μὴν συνέβη γε τὴν πρεσβείαν ταύτην ἐξελθεῖν, διὰ τὸ μεταλλάξαι τὸν πτολεμαῖον περὶ τοὺς καιροὺς τούτους.

Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἀναδόντος ὑπερβάτου τοῦ στρατηγοῦ διαβούλιον ὑπὲρ τῶν γραφομένων παρὰ ῥωμαίων, LVIII. ὑπὲρ τῆς τῶν ἐκ λακεδαίμονος φυγάδων καθόδου τί δεῖ ποιεῖν, οἱ μὲν περὶ τὸν λυκόρταν παρεκάλουν μένειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων, διότι ῥωμαῖοι ποιοῦσι μὲν τὸ καθῆκον αὐτοῖς

συνυ-

συνυπακούοντες τοῖς ἀκληρεῖν δοκοῦσιν εἰς τὰ μέτρια τῶν ἀξιουμένων. ὅταν μέν τοιγε διδάξῃ τὶς αὐτοὺς, ὅτι τῶν παρακαλουμένων, τὰ μὲν ἐστὶν ἀδύνατα, τὰ δὲ μεγάλην αἰσχύνην ἐπιφέροντα καὶ βλάβην τοῖς φίλοις, οὔτε φιλονεικεῖν εἰώθασιν, οὔτε παραβιάζεσθαι περὶ τῶν τοιούτων· δι' ὃ καὶ νῦν ἐάν τις αὐτοὺς διδάξῃ, ὅτι συμβήσεται τοῖς ἀχαιοῖς, ἂν πειθαρχήσωσι τοῖς γραφομένοις, παραβῆναι τοὺς ὅρκους, τοὺς νόμους, τὰς στήλας, ἃ συνέχει τὴν κοινὴν συμπολιτίαν ἡμῶν, ἀναχωρήσουσι καὶ συγκαταθήσονται· διότι καλῶς ἐπέχομεν, καὶ παραιτούμεθα περὶ τῶν γραφομένων. ταῦτα μὲν οὖν οἱ περὶ τὸν λυκόρταν ἔλεγον· οἱ δὲ περὶ τὸν ὑπέρβατον καὶ καλλικράτην, πειθαρχεῖν τοῖς γραφομένοις παρῄνουν, καὶ μήτε νόμον, μήτε στήλην, μήτ' ἄλλο μηθὲν τούτου νομίζειν ἀναγκαιότερον. τοιαύτης δ' οὔσης τῆς ἀντιλογίας, ἔδοξε τοῖς ἀχαιοῖς πρεσβευτὰς ἐξαποστεῖλαι πρὸς τὴν σύγκλητον, τοὺς διδάξοντας ἃ λυκόρτας λέγει. καὶ παραυτίκα κατέστησαν πρεσβευτὰς, καλλικράτην λεοντήσιον, λυσιάδαν μεγαλοπολίτην, ἄρατον σικυώνιον· καὶ δόντες ἐντολὰς ἀκολούθους τοῖς προειρημένοις, ἐξαπέστειλαν· ὧν καὶ παραγενομένων εἰς τὴν ῥώμην, εἰσελθὼν ὁ καλλικράτης εἰς τὴν σύγκλητον, τοσοῦτον ἀπέχε τοῦ ταῖς ἐντολαῖς ἀκολούθως διδάσκειν τὸ συνέδριον, ὥστε τοὐναντίον, ἐκ καταβολῆς ἐπεχείρησεν, οὐ μόνον τῶν ἀντιπολιτευομένων κατηγορεῖν θρασέως, ἀλλὰ καὶ τὴν σύγκλητον νουθετεῖν. ἔφη γὰρ αὐτοὺς τοὺς ῥωμαίους αἰτίους εἶναι τοῦ μὴ πειθαρχεῖν αὐτοῖς τοὺς ἕλληνας, ἀλλὰ παρακούειν, καὶ τῶν

γραφο-

γραφομένων, καὶ τῶν παραγγελλομένων. δυοῖν γὰρ οὐσῶν
αἱρέσεων κατὰ τὸ παρὸν ἐν πάσαις ταῖς δημοκρατικαῖς πο-
λιτείαις, καὶ τῶν μὲν φασκόντων δεῖν ἀκολουθεῖν τοῖς γρα-
φομένοις ὑπὸ ῥωμαίων, καὶ μήτε νόμον, μήτε στήλην,
μήτ' ἄλλο μηδὲν, προυργιαίτερον νομίζειν τῆς ῥωμαίων
προαιρέσεως· τῶν δὲ τοὺς νόμους προφερομένων, καὶ τοὺς
ὅρκους καὶ στήλας, καὶ παρακαλούντων τὰ πλήθη μὴ ῥα-
δίως ταῦτα παραβαίνειν, ἀχαϊκωτέραν εἶναι παρὰ πολὺ
ταύτην τὴν ὑπόθεσιν, καὶ *νικητικωτέραν ἐν τοῖς πολλοῖς, *κινητι-
ἐξ οὗ τοῖς μὲν αἱρουμένοις τὰ ῥωμαίων, ἀδοξίαν συνεξα- κωτέραν
κολουθεῖν παρὰ τοῖς ὄχλοις καὶ διαβολήν, τοῖς δ' ἀντι-
πράττουσι τἀναντία. ἐὰν μὲν οὖν ὑπὸ τῆς συγκλήτου γί-
νεταί τις ἐπισημασία, ταχέως καὶ τοὺς πολιτευομένους
μεταθέσθαι πρὸς τὴν ῥωμαίων αἵρεσιν, καὶ τοὺς πολλοὺς
τούτοις ἐπακολουθήσειν διὰ τὸν φόβον. ἐὰν δὲ παρορᾶται
τοῦτο τὸ μέρος, ἅπαντας ἀπονεύσειν ἐπ' ἐκείνην τὴν ὑπό-
θεσιν. ἐνδοξοτέραν γὰρ εἶναι καὶ καλλίω παρὰ τοῖς ὄχλοις·
διὸ καὶ νῦν ἤδη τινὰς οὐδὲν ἕτερον προσφερομένους δί-
καιον πρὸς φιλοδοξίαν, δι' αὐτὸ τοῦτο τῶν μεγίστων τυγ-
χάνειν τιμῶν παρὰ τοῖς ἰδίοις πολιτεύμασι, διὰ τὸ δοκεῖν
ἀντιλέγειν τοῖς ὑφ' ὑμῶν γραφομένοις, χάριν τοῦ διαμέ-
νειν τοὺς νόμους ἰσχυροὺς καὶ τὰ δόγματα τὰ γινόμενα
παρ' αὐτοῖς. εἰ μὲν οὖν διακόρως ἔχουσιν ὑπὲρ τοῦ πειθαρ-
χεῖν αὐτοῖς τοὺς ἕλληνας, καὶ συνυπακούειν τοῖς γραφομέ-
νοις, ἄγειν αὐτοὺς ἐκέλευε τὴν ἀγωγήν, ἣν καὶ νῦν ἄγουσιν.
εἰ δὲ βούλονται γίνεσθαι σφίσι τὰ παραγγελλόμενα, καὶ

μηθένα καταφρονεῖν τῶν γραφομένων, ἐπιστροφὴν ποιήσασθαι παρεκάλει τοῦ μέχρις τούτου τὴν ἐνδεχομένην. σαφῶς γὰρ εἰδέναι διότι τἀναντία συμβήσεται ταῖς ἐπινοίαις αὐτῶν· ὃ καὶ νῦν ἤκει γινόμενον. πρώην μὲν γὰρ ἐν τοῖς μεσσηνιακοῖς, πολλὰ ποιήσαντος κοΐντου μαρκίου, πρὸς τὸ μηδὲν τοὺς ἀχαιοὺς βουλεύσασθαι περὶ μεσσηνίων ἄνευ τῆς ῥωμαίων προαιρέσεως, παρακούσαντας καὶ ψηφισαμένους αὐτοὺς τὸν πόλεμον, οὐ μόνον τὴν χώραν αὐτῶν καταφθεῖραι πᾶσαν ἀδίκως, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν πολιτῶν, οὓς μὲν φυγαδεῦσαι, τινὰς δ' αὐτῶν ἐκδότους λαβόντας, αἰκισαμένους πᾶσαν αἰκίαν, ἀποκτεῖναι· διότι προεκαλοῦντο περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων ἐπὶ ῥωμαίους. νῦν δὲ πάλιν ἐκ πλείονος χρόνου γραφόντων αὐτῶν ὑπὲρ τῆς καθόδου τῶν ἐκ λακεδαίμονος φυγάδων, τοσοῦτον ἀπέχειν τοῦ πειθαρχεῖν, ὡς καὶ στήλην τεθεῖσθαι καὶ πεποιῆσθαι πρὸς τοὺς κατέχοντας τὴν πόλιν ὅρκους, ὑπὲρ τοῦ μηδέποτε κατελεύσεσθαι τοὺς φυγάδας, εἰς ἃ βλέποντας αὐτοὺς, ἠξίου πρόνοιαν ποιεῖσθαι τοῦ μέλλοντος. ὁ μὲν οὖν καλλικράτης ταῦτα καὶ τοιαῦτα εἰπὼν, ἀπῆλθεν. οἱ φυγάδες δ' ἐπεισελθόντες, καὶ βραχέα περὶ αὐτῶν διδάξαντες, καί τινα τῶν πρὸς τὸν κοινὸν ἔλεον εἰπόντες, ἀνεχώρησαν. ἡ δὲ σύγκλητος δόξασα τὸν καλλικράτην λέγειν τι τῶν αὐτῇ συμφερόντων, καὶ διδαχθεῖσα, διότι δεῖ τούς γε τοῖς αὐτῆς δόγμασι συνηγοροῦντας αὔξειν· τοὺς δ' ἀντιλέγοντας ταπεινοῦν· οὕτω δὴ τότε πρῶτον ἐπεβάλλετο τοὺς μὲν κατὰ τὸ βέλτιστον ἱσταμένοις ἐν τοῖς ἰδίοις πολιτεύ-

λιτεύμασιν ἐλαττοῦν· τοὺς δὲ καὶ δικαίως προτρέχοντας αὐτῇ σωματοποιεῖν· ἐξ ὧν αὐτῇ συνέβη κατὰ βραχὺ τοῦ χρόνου προβαίνοντος, κολάκων μὲν εὐπορεῖν, φίλων δὲ σπανίζειν ἀληθινῶν. οὐ μὴν ἀλλὰ τότε, περὶ μὲν τῆς καθόδου τῶν φυγάδων, οὐ μόνον τοῖς ἀχαιοῖς ἔγραψε, παρακαλοῦσα συνεπισχύειν, ἀλλὰ καὶ τοῖς αἰτωλοῖς καὶ τοῖς ἠπειρώταις, σὺν δὲ τούτοις, ἀθηναίοις, βοιωτοῖς, ἀκαρνᾶσιν, πάντας ὡσανεὶ προδιαμαρτυρομένη χάριν τοῦ συντρίψαι τοὺς ἀχαιούς. περὶ δὲ τοῦ καλλικράτους αὐτοῦ, κατ' ἰδίαν παρασιωπήσασα τοὺς συμπρεσβευτάς, κατέταξεν εἰς τὴν ἀπόκρισιν, διότι δεῖ τοιούτους ὑπάρχειν ἐν τοῖς πολιτεύμασιν ἄνδρας, οἷος ἐστὶ καλλικράτης. ὁ δὲ προειρημένος ἔχων τὰς ἀποκρίσεις ταύτας, παρῆν εἰς τὴν ἑλλάδα περιχαρής, οὐκ εἰδὼς ὅτι μεγάλων κακῶν ἀρχηγὸς γέγονε πᾶσι μὲν τοῖς ἕλλησι, μάλιστα δὲ τοῖς ἀχαιοῖς. ἔτι γὰρ τούτοις ἐξῆν καὶ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους κατὰ ποσὸν ἰσολογίαν ἔχειν πρὸς ῥωμαίους, διὰ τὸ τετηρηκέναι τὴν πίστιν ἐν τοῖς ἐπιφανεστάτοις καιροῖς, ἐξ οὗ τὰ ῥωμαίων εἵλοντο. λέγω δὲ τοῖς κατὰ φίλιππον καὶ ἀντίοχον· ὅτι δὲ τοῦ τῶν ἀχαιῶν ἔθνους ηὐξαμένου, καὶ προκοπὴν εἰληφότος κατὰ τὸ βέλτιστον, ἀφ' ὧν ἡμεῖς ἱστοροῦμεν χρόνων, αὕτη πάλιν ἀρχὴ τῆς ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐγένετο μεταβολῆς, τὸ καλλικράτους θράσος· ὅτι ῥωμαῖοι ὄντες ἄνθρωποι, καὶ ψυχῇ χρώμενοι λαμπρᾷ, καὶ προαιρέσει καλῇ, πάντας μὲν ἐλεοῦσι τοὺς ἐπταικότας, καὶ πᾶσι πειρῶνται χαρίζεσθαι τοῖς καταφεύγουσιν ὡς αὐτούς. ὅταν μὲν τοιγέ τις ὑπέμνησε τῶν δικαίων,

τετηρηκὼς τὴν πίστιν, ἀνατρέχουσι καὶ διορθοῦνται σφᾶς αὐτοὺς κατὰ δύναμιν ἐν τοῖς πλείστοις. ὁ δὲ καλλικράτης πρεσβεύσας κατὰ τοὺς ἐνεστῶτας καιροὺς εἰς τὴν ῥώμην χάριν τοῦ λέγειν τὰ δίκαια περὶ τῶν ἀχαιῶν, χρησάμενος κατὰ τοὐναντίον τοῖς πράγμασιν, καὶ συνεπισπασάμενος τὰ κατὰ μεσσηνίοις, ὑπὲρ ὧν οὐδὲν ἐκάλουν ῥωμαῖοι, παρῆν εἰς ἀχαΐαν προσανατεινόμενος τὸν ἀπὸ ῥωμαίων φόβον, καὶ διὰ τὴν ἀποπρεσβείαν καταπληξάμενος, καὶ συντρίψας τοὺς ὄχλους, διὰ τὸ μηδὲν εἰδέναι τῶν ὑπ' αὐτοῦ κατ' ἀλήθειαν εἰρημένων ἐν τῇ συγκλήτῳ τοὺς πολλοὺς, πρῶτον μὲν εὑρέθη στρατηγὸς πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς καὶ δωροδοκηθείς· ἑξῆς δὲ τούτοις, παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν, κατῆγε τοὺς ἐκ τῆς λακεδαίμονος, καὶ τοὺς ἐκ τῆς μεσσήνης φυγάδας.

LIX. Ὅτι ὁ φαρνάκης, ἐξαπιναίου καὶ βαρείας αὐτῷ τῆς ἐφόδου γινομένης, ἕτοιμος ἦν πρὸς πᾶν τὸ προτεινόμενον. πρέσβεις γὰρ ἐξαπέστειλε πρὸς εὐμένη καὶ ἀριαράθην. τῶν δὲ περὶ εὐμένη, καὶ ἀριαράθην, προσδεξαμένων τοὺς λόγους, καὶ παραχρῆμα συνεξαποστειλάντων πρεσβείας παρ' αὐτῶν πρὸς τὸν φαρνάκην, καὶ τούτου γενομένου πλεονάκις παρ' ἑκατέρων, ἐκυρώθησαν αἱ διαλύσεις ἐπὶ τούτοις· εἰρήνην ὑπάρχειν εὐμένῃ καὶ προυσίᾳ, καὶ ἀριαράθῃ πρὸς φαρνάκην, καὶ μηθριδάτην εἰς τὸν πάντα χρόνον· γαλατίαν μὴ ἐπιβαίνειν φαρνάκην, κατὰ μηδένα τρόπον· ὅσαι γεγόνασιν πρότερον συνθῆκαι φαρνάκῃ πρὸς γαλάτας, ἀκύρους ὑπάρχειν. ὁμοίως παφλαγονίας

νίας ἐκχωρεῖν, ἀποκαταστήσοντα τοὺς οἰκήτορας, οὓς πρότερον ἐξαγηόχει, σὺν δὲ τούτοις, ὅπλα καὶ βέλη, καὶ τὰς ἄλλας παρασκευάς. ἀποδοῦναι δὲ καὶ ἀριαράθῃ, τῶν τε χωρίων, ὅσα παρῄρητο μετὰ τῆς προϋπαρχούσης παρασκευῆς, καὶ τοὺς ὁμήρους· ἀποδοῦναι δὲ καὶ τήϊον παρὰ τὸν πόντον, ὃν μετά τινα χρόνον εὐμένης ἔδωκεν προυσίᾳ, πεισθεὶς μετὰ μεγάλης χάριτος. ἐγράφη δὲ καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἀποκαταστῆσαι φαρνάκην χωρὶς λύτρων, καὶ τοὺς αὐτομόλους ἅπαντας· πρὸς δὲ τούτοις τῶν χρημάτων καὶ τῆς γάζης, ἧς ἀπήνεγκε παρὰ μορζίου καὶ ἀριαράθου, ἀποδοῦναι τοῖς προειρημένοις βασιλεῦσιν, ἐννακόσια τάλαντα· καὶ τοῖς περὶ τὸν εὐμένη, τ̄ προσθεῖναι τῆς εἰς τὸν πόλεμον δαπάνης. ἐπεγράφη δὲ καὶ μιθριδάτῃ τῷ τῆς ἀρμενίας σατράπῃ τ̄ τάλαντα, διότι παραβὰς τὰς πρὸς εὐμένη συνθήκας, ἐπολέμησεν ἀριαράθῃ. συμπεριελήφθησαν δὲ ταῖς συνθήκαις, τῶν μὲν κατὰ τὴν ἀσίαν δυναστῶν, ἀρταξίας ὁ τῆς πλείστης ἀρμενίας ἄρχων, καὶ ἀκουσίλοχος· τῶν δὲ κατὰ τὴν εὐρώπην, γάταλος ὁ σαρμάτης· τῶν δ᾽ αὐτονομουμένων, ἡρακλεῶται, μεσημβρινοί, χερρονησῖται· σὺν δὲ τούτοις, κυζικηνοί. περὶ δὲ τῶν ὁμήρων, τελευταῖον ἐγράφη, πόσους δεήσει καὶ τίνας δοῦναι τὸν φαρνάκην· ὧν καὶ παραγενηθέντων ἐξ αὐτῆς, ἀνέζευξαν αἱ δυνάμεις. καὶ ὁ μὲν εὐμένει καὶ ἀριαράθῃ πρὸς φαρνάκην συστάντος πολέμου, τοιοῦτον ἀπέβη τὸ τέλος.

Ὅτι μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν ὑπάτων τιβερίου καὶ κλαυδίου LX.
τὴν πρὸς ἴστρους, καὶ ἀγρίους, ἡ σύγκλητος ἐχρημά-

πισε τοῖς παρὰ τῶν λυκίων ἥκουσι πρεσβευταῖς, ἤδη τῆς θε-
ρείας ληγούσης, οἵτινες παρεγένοντο μὲν εἰς τὴν ῥώμην,
ἤδη καταπολεμημένων τῶν λυκίων. ἐξαπεστάλησαν δὲ
χρόνοις ἱκανοῖς ἀνώτερον· οἱ γὰρ ξάνθιοι, καθ' ὃν καιρὸν
ἔμελλον εἰς τὸν πόλεμον ἐμβαίνειν, ἐξέπεμψαν πρεσ-
βευτὰς εἴς τε τὴν ἀχαΐαν καὶ τὴν ῥώμην τοὺς περὶ νικόστρα-
τον· οἵ τότε παραγενηθέντες εἰς τὴν ῥώμην, πολλοὺς εἰς ἔλεον
ἐξεκαλέσαντο τῶν ἐν τῷ συνεδρίῳ, τιθέντες ὑπὸ τὴν ὄψιν,
τήν τε ῥοδίων βαρύτητα, καὶ τὴν αὐτῶν περίστασιν. καὶ
τέλος εἰς τοῦτο ἤγαγον τὴν σύγκλητον, ὥστε πέμψαι
πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥόδον τοὺς διασαφήσοντας, ὅτι τῶν
ὑπομνηματισμῶν ἀναληφθέντων, ἃ δέκα πρέσβεις ἐποιή-
σαντο κατὰ τὴν ἀσίαν, ὅτε τὰ πρὸς ἀντίοχον ἐχείριζον, εὕ-
ρηνται λύκιοι δεδομένοι ῥοδίοις, οὐκ ἐν δωρεᾷ· τὸ δὲ πλεῖον, ὡς
φίλοις καὶ συμμάχοις. τοιαύτης δὲ γενομένης διαλύσεως, οὐ
δι' ὅλως ἤρεσκε πολλοῖς τὸ γεγονός. ἐδόκουν γὰρ οἱ ῥωμαῖοι
τὰ κατὰ τοὺς ῥοδίους καὶ λυκίους διαγωνοθετεῖν, θέλοντες
ἐκδαπανᾶσθαι τὰς παραθέσεις τῶν ῥοδίων καὶ τοὺς θη-
σαυροὺς, ἀκηκοότες τήν τε νυμφαγωγίαν τὴν νεωστὶ
νενυμφαγωγηκότων αὐτῶν τὴν λαοδίκην.

LXI. Ὅτι ἐς τὴν ῥόδον παραγενομένων τῶν ἐκ τῆς ῥώμης
πρεσβευτῶν, καὶ διασαφούντων τὰ δεδογμένα τῇ συγ-
κλήτῳ, θόρυβος ἦν ἐν τῇ ῥόδῳ, καὶ πολλὴ ταραχὴ περὶ
τοὺς πολιτευομένους, ἀγανακτούντων ἐπὶ τῷ μὴ φάσκειν
ἐν δωρεᾷ δεδόσθαι τοὺς λυκίους αὐτοῖς, ἀλλὰ κατὰ συμμα-
χίαν. ἄρτι γὰρ δοκοῦντες καλῶς τεθεῖσθαι τὰ κατὰ λυκίους,

αὖθις

αὖθις ἄλλην ἀρχὴν ἑώρων φυομένην πραγμάτων. εὐθέως γὰρ οἱ λύκιοι τῶν ῥωμαίων παραγενομένων, καὶ διασαφούντων ταῦτα τοῖς ῥοδίοις, πάλιν ἐστασίαζον. καὶ πᾶν ὑπομένειν οἷοί τ' ἦσαν, ὑπὲρ τῆς αὐτονομίας, καὶ τῆς ἐλευθερίας. οὐ μὴν, ἀλλ' οἵγε ῥόδιοι ἀκούσαντες τῶν πρεσβευτῶν, καὶ νομίσαντες ἐξηπατῆσθαι τοὺς ῥωμαίους ὑπὸ τῶν λυκίων, παραχρῆμα κατέστησαν τοὺς περὶ λυκόφρονα πρεσβευτὰς, διδάξοντας τὴν σύγκλητον περὶ τῶν προειρημένων. καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τούτων ἦν, ὅσον οὔπω δοκούντων πάλιν ἐπαναστήσεσθαι τῶν λυκίων.

Ὅτι ἡ σύγκλητος παραγενομένων τῶν ἐκ τῆς ῥόδου πρεσβευτῶν, διακούσασα τῶν λόγων, ὑπερέθετο τὴν ἀπόκρισιν. ἡκόντων δὲ τῶν δαρδανίων, καὶ περὶ τοῦ πλήθους τῶν βασταρνῶν, καὶ περὶ τοῦ μεγέθους τῶν ἀνδρῶν καὶ τῆς ἐν τοῖς κινδύνοις τόλμης ἐξηγουμένων, καὶ διασαφούντων περὶ τῆς περσέως κοινοπραγίας, καὶ τῶν γαλατῶν, καὶ φασκόντων τοῦτον ἀγωνιᾶν μᾶλλον ἢ τοὺς βαστάρνας· καὶ διὰ ταῦτα δεομένων σφίσι βοηθεῖν, παρόντων δὲ καὶ θετταλῶν καὶ συνεπιμαρτυρούντων τοῖς δαρδανίοις, καὶ παρακαλούντων καὶ τούτων ἐπὶ τὴν βοήθειαν, ἔδοξε τῇ συγκλήτῳ πέμψαι τινὰς, τοὺς αὐτόπτας ἐσομένους τῶν προσαγγελλομένων, καὶ παραυτίκα καταστήσαντες αὖλον ποσούμιον ἐξαπέστειλαν, καὶ σὺν τούτῳ τινὰς τῶν νέων. LXII.

Ὅτι ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, παρεγένοντο πρέσβεις, παρὰ μὲν θεσπιέων, οἱ περὶ λασὺν καὶ καλλίαν. παρὰ δὲ νέωνος, ἰσμηνίας. οἱ μὲν περὶ λασὺν ἐνεχείριζον τὴν ἑαυτῶν LXIII.

πατρί-

πατρίδα ῥωμαίοις. ὁ δὲ ἰσμενίας κατὰ κοινὸν πάσας τὰς ἐν τῇ βοιωτίᾳ πόλεις, διδοὺς εἰς τὴν τῶν πρεσβευτῶν πίστιν. ἦν δὲ τοῦτο μὲν ἐναντιώτατον τοῖς περὶ τὸν μάρκιον. τὸ δὲ κατὰ πόλιν διελεῖν τοὺς βοιωτοὺς οἰκειότατον· διὸ τοὺς μὲν περὶ τὸν λασύν, καὶ τοὺς χαιρωνεῖς, καὶ τοὺς λεβαδεῖς, καὶ τοὺς ἄλλους, ὅσοι παρῆσαν ἀπὸ τῶν πόλεων, ἀσμένως ἀπεδέχοντο καὶ κατέψων. τὸν δὲ ἰσμενίαν παρεδειγμάτιζον ἀποτριβόμενοι καὶ παρορῶντες· ὅτε καὶ συνεπιθέμενοι τινὲς τῶν φυγάδων, μικροῦ κατέλευσαν τὸν ἰσμενίαν, εἰ μὴ κατέφυγεν ὑπὸ τὰ πρόθυρα τῶν ῥωμαίων. κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐν ταῖς θήβαις συνέβαινε ταραχὰς εἶναι καὶ στάσεις. οἱ μὲν γὰρ ἔφασαν δεῖν διδόναι τὴν πόλιν εἰς τὴν ῥωμαίων πίστιν. οἱ δὲ κορωνεῖς καὶ ἁλιάρτιοι, συνδεδραμηκότες εἰς τὰς θήβας ἀκμὴν ἀντεποιοῦντο τῶν πραγμάτων, καὶ μένειν ἔφασαν δεῖν ἐν τῇ πρὸς τὸν περσέα συμμαχίᾳ. καὶ μέχρι μέν τινος, ἐφάμιλλος ἦν ἡ διάθεσις τῶν στασιαζόντων. ὀλυμπίχου δὲ τοῦ κορωνέως πρώτου μεταθεμένου, καὶ φάσκοντος δεῖν ἀντέχεσθαι ῥωμαίων, ἐγένετο καὶ ὁλοσχερὴς ῥοπή, καὶ μετάπτωσις τοῦ πλήθους. καὶ πρῶτον μὲν τὸν δικέταν ἠνάγκασαν πρεσβεύειν πρὸς τοὺς περὶ τὸν μάρκιον, ἀπολογησόμενον ὑπὲρ τῆς πρὸς τὸν περσέα συμμαχίας. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς περὶ τὸν νέωνα, καὶ ἱππίαν ἐξέβαλλον συντρέχοντες ἐπὶ τὰς οἰκίας αὐτῶν. καὶ κελεύοντες αὐτοὺς ὑπὲρ αὐτῶν ἀπολογεῖσθαι περὶ τῶν διῳκονομημένων. οὗτοι γὰρ ἦσαν οἱ τὰ περὶ τὴν συμμαχίαν ᾠκονομήσαντες. τούτων δὲ παραχωρησάντων, ἐξαυτῆς ἀθροισθέντες εἰς ἐκκλησίαν,

κλησίαν, πρῶτον μέν τινας ἐψηφίσαντο καὶ τοῖς ῥωμαίοις. εἶτα ἐνεργεῖν ἐπέταξαν τοῖς ἄρχουσι τὴν συμμαχίαν. ἐπὶ δὲ πᾶσι πρεσβευτὰς κατέστησαν τοὺς ἐγχειριοῦντας τὴν πόλιν ῥωμαίοις, καὶ κατέταξαν τοὺς παρ' αὐτῶν φυγάδας. τούτων δὲ συντελουμένων ἐν ταῖς θήβαις, οἱ φυγάδες ἐν τῇ χαλκίδι προστησάμενοι πομπίδην, κατηγορίαν ἐποιοῦντο τῶν περὶ τὸν ἰσμηνίαν, καὶ νέωνα, καὶ δικέταν. προδήλου δὲ τῆς ἀγνοίας οὔσης τῶν προειρημένων, καὶ τῶν ῥωμαίων συνεπισχυόντων τοῖς φυγάσιν, εἰς τὴν ἐσχάτην διάθεσιν ἧκον. οἱ δὲ περὶ τὸν ἱππίαν, ὥστε καὶ τῷ βίῳ κινδυνεῦσαι παρ' αὐτὸν τὸν καιρὸν, ὑπὸ τῆς ὁρμῆς τοῦ πλήθους, ἕως οὗ βραχύ τι τῆς ἀσφαλείας αὐτῶν προὐνοήθησαν οἱ ῥωμαῖοι, παρακατασχόντες τὴν ἐπιφορὰν τῶν ὄχλων. τῶν δὲ θηβαίων παραγενομένων, καὶ κομιζόντων τὰ προειρημένα δόγματα καὶ τὰς τιμὰς, ταχεῖαν ἕκαστα τῶν πραγμάτων ἐλάμβανε τὴν ἀνταπόδοσιν· ἅτε τῶν πόλεων παρακειμένων ἀλλήλαις, ἐν πάνυ βραχεῖ διαστήματι· πλὴν ἀποδεξάμενοι τοὺς θηβαίους οἱ περὶ τὸν μάρκιον, τήν τε πόλιν ἐπῄνεσαν, καὶ τοὺς φυγάδας συνεβούλευσαν ἀπαγαγεῖν εἰς τὴν οἰκείαν. εὐθύς τε παρήγγειλαν πρεσβεύειν πᾶσι τοῖς ἀπὸ τῶν πόλεων εἰς τὴν ῥώμην διδόντας αὐτοὺς εἰς τὴν πίστιν κατ' ἰδίαν ἑκάστας. πάντων δὲ κατὰ τὴν πρόθεσιν αὐτοῖς χωρούντων, ταῦτα δ' ἦν τὸ διαλῦσαι τῶν βοιωτῶν τὸ ἔθνος, καὶ λυμήνασθαι τὴν τῶν πολλῶν εὔνοιαν πρὸς τὴν μακεδόνων οἰκίαν. οὗτοι μὲν μεταπεμψάμενοι σερούιον ἐξ ἄργους, καὶ καταλιπόντες ἐπὶ

τῆς χαλκίδος, προῆγον ἐπὶ πελοπόννησον. νέων δὲ μετά τινας ἡμέρας ἀνεχώρησεν εἰς μακεδονίαν. οἱ δὲ περὶ τὸν ἰσμενίαν καὶ δικέταν, τότε μὲν ἀπήχθησαν εἰς φυλακήν. μετὰ δέ τινα χρόνον ἀπήλλαξαν αὑτοὺς ἐκ τοῦ ζῆν. τὸ δὲ τῶν βοιωτῶν ἔθνος ἐπὶ πολὺν χρόνον συντετηρηκός τε τὴν κοινὴν συμπολιτείαν, καὶ πολλοὺς καὶ ποικίλους καιροὺς διαπεφευγὸς παραδόξως, τότε προπετῶς καὶ ἀλογίστως, ἑλόμενον τὰ παρὰ περσέως, εἰκῆ καὶ παιδαριωδῶς πτοηθὲν κατελύθη καὶ διεσκορπίσθη κατὰ πόλεις. οἱ δὲ περὶ τὸν αὖλον καὶ μάρκιον, παραγενηθέντες εἰς τὴν τῶν ἀργείων πόλιν, ἐχρημάτισαν ταῖς συναρχίαις ταῖς τῶν ἀχαιῶν, καὶ παρεκάλεσαν ἄρχωνα τὸν στρατηγὸν, χιλίους ἐκπέμψαι στρατιώτας εἰς χαλκίδα παραφυλάξοντας τὴν πόλιν μέχρι τῆς ῥωμαίων διαβάσεως. τοῦ δὲ ἄρχωνος ἑτοίμως συνυπακούσαντος, οὗτοι μὲν ταῦτα διαπράξαντες ἐν τοῖς ἕλλησι κατὰ χειμῶνα, καὶ τῷ ποπλίῳ συμμίξαντες, ἀπέπλεον εἰς τὴν ῥώμην.

LXIIII. Ὅτι οἱ περὶ τὸν τιβέριον, καὶ ποστούμιον, κατὰ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς, ἐπιπορευόμενοι τὰς νήσους, καὶ τὰς κατὰ τὴν ἀσίαν πόλεις· πλεῖστον δ' ἐν τῇ ῥόδῳ, καίπερ οὐ προσδεομένων τῶν ῥοδίων κατὰ τοὺς τότε χρόνους· ἡγησίλοχος γὰρ τότε πρυτανεύων ἀνὴρ τῶν εὐδοκιμούντων, ὁ καὶ μετὰ ταῦτα πρεσβεύσας εἰς τὴν ῥώμην, ἔτι πρότερον ἅμα τῷ φανερὸν γενέσθαι διότι μέλλουσι πολεμεῖν ῥωμαῖοι τῷ περσεῖ, τἄλλα τε παρακεκλήκει τοὺς πολλοὺς ὑπὲρ τοῦ κοινωνεῖν τῶν αὐτῶν ἐλπίδων· καὶ μ ναῦς συμβουλεύσας τοῖς

ῥοδίοις ὑποζωννύειν, ἵνα ἐάν τις ἐκ τῶν καιρῶν γένηται χρεία, μὴ τότε παρασκευάζωνται πρὸς τὸ παρακαλούμενον, ἀλλ' ἑτοίμως διακείμενοι πράττωσι τὸ κριθὲν ἐξ αὐτῆς· ἃ τότε περιφερόμενος τοῖς ῥωμαίοις, καὶ δεικνὺς ὑπὸ τὴν ὄψιν τὰς παρασκευὰς, εὐδοκουμένας τῇ πόλει, τοὺς πρεσβευτὰς ἐξαπέστειλεν. οἱ δὲ περὶ τὸν τιβέριον ἀποδεδεγμένοι τὴν τῶν ῥοδίων εὔνοιαν, ἐκομίζοντο εἰς τὴν ῥώμην.

Ὅτι περσεὺς μὲν μετὰ τὸν σύλλογον τὸν πρὸς τοὺς ῥωμαίους τῶν ἑλλήνων, πάντα τὰ δίκαια κατέταξεν εἰς τὴν ἐπιστολὴν, καὶ τοὺς ὑφ' ἑκατέρων ῥηθέντας λόγους, ἅμα μὲν ὑπολαμβάνων, ὑπερδέξιος φανήσεσθαι τοῖς δικαίοις· ἅμα δὲ βουλόμενος ἀπόπειραν λαμβάνειν τῆς ἑκάστων προαιρέσεως. πρὸς μὲν οὖν τοὺς ἄλλους, δι' αὐτῶν τῶν γραμματοφόρων ἔπεμπε τὰς ἐπιστολάς. εἰς δὲ τὴν ῥόδον, καὶ πρεσβευτὰς συναπέστειλεν, ἀντήνορα καὶ φίλιππον, οἳ καὶ παραγενηθέντες, τὰ γεγραμμένα τοῖς ἄρχουσιν ἀπέδωκαν. καὶ μετά τινας ἡμέρας ἐπελθόντες ἐπὶ τὴν βουλὴν, παρεκάλουν τοὺς ῥοδίους, κατὰ μὲν τὸ παρὸν, ἡσυχίαν ἔχειν, ἀποθεωροῦντας τὸ γινόμενον. ἐὰν δὲ ῥωμαῖοι παρὰ τὰς συνθήκας ἐγχειρῶσι τὰς χεῖρας ἐπιβάλλειν τῷ περσεῖ, καὶ μακεδόσιν πειρᾶσθαι διαλύειν· τοῦτο γὰρ πᾶσι μὲν συμφέρειν· πρέπειν δὲ μάλιστα ῥοδίοις. ὅσῳ γὰρ πλεῖον ὀρέγονται τῆς ἰσηγορίας καὶ παῤῥησίας, καὶ διατελοῦσι προστατοῦντες, οὐ μόνον τῆς αὑτῶν, ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν ἄλλων ἑλλήνων ἐλευθερίας, τοσούτῳ καὶ τὴν ἐν- LXV.

ἀντίδην προαίρεσιν μάλιστα δεῖν αὐτοὺς προαιρεῖσθαι καὶ φυλάττεσθαι κατὰ δύναμιν. ταῦτα καὶ πλείω τούτοις παραπλήσια διαλεχθέντων τῶν πρέσβεων· ἤρεσκε μὲν ἅπασι τὰ λεγόμενα. προκατεχόμενοι δὲ τῇ πρὸς ῥωμαίους εὐνοίᾳ, καὶ νικῶντος αὐτοῖς τοῦ βελτίονος, τ' ἄλλα μὲν ἀπεδέξαντο φιλανθρώπως τοὺς πρεσβευτάς, ἠξίουν δὲ τὸν περσέα διὰ τῆς ἀποκρίσεως, εἰς μηδὲν αὐτοὺς παρακαλεῖν τοιοῦτο, ἐξ οὗ φανήσονται πρὸς τὴν ῥωμαίων ἀντιπράττοντες βούλησιν. οἱ δὲ περὶ τὸν ἀντήνορα τὴν μὲν ἀπόκρισιν οὐκ ἔλαβον, τὴν δὲ λοιπὴν φιλανθρωπίαν ἀποδεξάμενοι τῶν ῥοδίων, ἀπέπλευσαν εἰς τὴν μακεδονίαν.

LXVI. Ὅτι περσεὺς πυνθανόμενος ἔτι τινὰς τῶν ἐν τῇ βοιωτίᾳ πόλεων ἀντέχεσθαι τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας, ἀντίγονον ἐξαπέστειλε τὸν ἀλεξάνδρου πρεσβευτήν· ὃς καὶ παραγενόμενος εἰς βοιωτούς, τὰς μὲν ἄλλας πόλεις παρῆκε, διὰ τὸ μηδεμίαν ἀφορμὴν λαμβάνειν ἐπιπλοκῆς. εἰς δὲ κορώνειαν καὶ θήβας, ἔτι δ' ἁλίαρτον εἰσελθών, παρεκάλεσε τοὺς ἀνθρώπους ἀντέχεσθαι τῆς πρὸς μακεδόνας εὐνοίας. τῶν δὲ προθύμως ἀποδεχομένων τὰ λεγόμενα, καὶ πρεσβευτὰς ψηφισαμένων πέμπειν εἰς μακεδονίαν, οὗτος μὲν ἀπέπλευσε, καὶ συμμίξας τῷ βασιλεῖ, διεσάφει τὰ κατὰ τὴν βοιωτίαν. παραγενομένων δὲ καὶ τῶν πρεσβευτῶν μετ' ὀλίγον, καὶ παρακαλούντων βοήθειαν ἐκπέμψαι ταῖς πόλεσι ταῖς αἱρουμέναις τὰ μακεδόνων· τοὺς γὰρ θηβαίους βαρεῖς ὄντας ἐπικεῖσθαι καὶ παρενοχλεῖν αὐτούς,

διὰ τὸ

διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι συμφρονεῖν σφίσιν, μὴ δ' αἱρεῖσθαι τὰ ῥωμαίων· ἅπερ ὁ περσεὺς διακούσας, βοήθειαν μὲν οὐδαμῶς ἔφη δύνασθαι πέμπειν οὐδενὶ διὰ τὰς ἀνοχάς. καθόλου δ' αὐτοὺς παρεκάλει, θηβαίους μὲν ἀμύνασθαι κατὰ δύναμιν, ῥωμαίοις δὲ μὴ πολεμεῖν, ἀλλὰ τὴν ἡσυχίαν ἔχειν.

Ὅτι γάϊος ἔτι περὶ τὴν κεφαλληνίαν ὁρμῶν, ἐξέπεμ- LXVII.
ψε τοῖς ῥοδίοις γράμματα περὶ πλοίων ἐξαποστολῆς, συνθεὶς τὴν ἐπιστολὴν ἀλείπτῃ τινὶ σωκράτει. παραγενομένων δὲ τῶν γραμμάτων εἰς τὴν ῥόδον, στρατοκλέους πρυτανεύοντος τὴν δευτέραν ἑξάμηνον, καὶ τοῦ διαβουλίου προτεθέντος, τοῖς μὲν περὶ τὸν ἀγαθάγητον καὶ ῥοδοφῶντα, καὶ ἀστυμήδην, καὶ ἑτέροις πλείοσιν, ἐδόκει πέμπειν τὰς ναῦς, καὶ συνάπτεσθαι τῆς ἀρχῆς εὐθέως τοῦ πολέμου, μηδεμίαν πρόφασιν ποιουμένοις. οἱ δὲ περὶ τὸν δίνωνα, καὶ πολυάρατον, δυσαρεστοῦντες μὲν καὶ τοῖς ἤδη γεγονόσιν φιλανθρώποις πρὸς ῥωμαίους, τότε δὲ προθέμενοι τὸ τοῦ βασιλέως εὐμένους πρόσωπον, ἤρξαντο λυμαίνεσθαι τὴν τῶν πολλῶν προαίρεσιν. ὑπαρχούσης γὰρ τοῖς ῥοδίοις ὑποψίας, καὶ διαφορᾶς πρὸς τὸν εὐμένη, πάλαι μὲν ἐκ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς φαρνάκην, ὅτε τοῦ βασιλέως εὐμένοις ἐφορμοῦντος ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸν ἑλλήσποντον στόματος, χάριν τοῦ κωλύειν τοὺς πλέοντας εἰς τὸν πόντον, ἐπελάβοντο τῆς ὁρμῆς αὐτοῦ, καὶ διεκώλυσαν ῥόδιοι. μικροῖς δ' ἀνώτερον χρόνοις ἐκ τῶν λυκιακῶν ἀναξαινομένης τῆς διαφορᾶς, ἔκ τινων ἐρυμάτων καὶ χώρας, ἣν συνέβαινε κεῖσθαι μὲν ἐπὶ τῆς ἐσχατιᾶς

τῆς τῶν ῥοδίων περαίας, κακοποιεῖσθαι δὲ συνεχῶς διὰ τῶν ὑπ' εὐμένει ταττομένων. ἐκ πάντων δὲ τούτων εὐηκόως διέκειντο πρὸς πᾶν τὸ λεγόμενον κατὰ τοῦ βασιλέως· διὸ ταύτης ἐπιλαβόμενοι τῆς ἀφορμῆς οἱ περὶ τὸν δίνωνα, διέσυρον τὴν ἐπιστολὴν, φάσκοντες, οὐ παρὰ ῥωμαίων αὐτὴν ἥκειν, ἀλλὰ παρ' εὐμένους, θέλοντος αὐτοὺς ἐκείνοις κατὰ πάντα τρόπον ἐκβιβάζειν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ προσάπτειν τῷ δήμῳ δαπάνας, καὶ κακοπαθείας οὐκ ἀναγκαίας. καὶ μαρτύριον ἐποίουν τῆς ἑαυτῶν ἀποφάσεως τὸ παραγεγονέναι φέροντα τὴν ἐπιστολὴν, ἀλείπτην τινὰ, καὶ τοιοῦτον ἄνθρωπον, οὐκ εἰωθότων τοῦτο ποιεῖν ῥωμαίων, ἀλλὰ καὶ λίαν μετὰ πολλῆς σπουδῆς καὶ προστασίας διαπεμπομένων ὑπὲρ τῶν τοιούτων. ἔλεγον δὲ ταῦτα, καλῶς μὲν εἰδότες ὅτι συμβαίνει γεγράφθαι τὴν ἐπιστολὴν ὑπὸ τοῦ λουκρητίου· βουλόμενοι δὲ τοὺς πολλοὺς διδάσκειν μηδὲν ἐξ ἑτοίμου ποιεῖν ῥωμαίοις, ἀλλ' ἐν πᾶσι δυσχρηστεῖν καὶ διδόναι προσκοπῆς καὶ δυσαρεστήσεως ἀφορμάς. ἦν γὰρ τὸ προκείμενον αὐτοῖς ἀπὸ μὲν τῆς πρὸς ῥωμαίους εὐνοίας ἀλλοτριοῦν τὸν δῆμον, εἰς δὲ τὴν τοῦ περσέως φιλίαν ἐμπλέκειν καθόσον οἷοί τ' ἦσαν. συνέβαινε δὲ τοὺς προειρημένους οἰκείους ὑπάρχειν, διὰ τὸ, τὸν μὲν πολυάρατον, ἀλαζονικώτερον ὄντα καὶ κενόδοξον, ὑπόχρεων πεποιηκέναι τὴν οὐσίαν· τὸν δὲ δίνωνα φιλάργυρον ὄντα καὶ θρασὺν ἐξ ἀρχῆς, οἰκεῖον εἶναι τῆς ἐκ τῶν δυνατῶν καὶ βασιλέως ἐπανορθώσεως· ἐφ' οἷς στρατοκλῆς ὁ πρύτανις ἐπαναστὰς, καὶ πολλὰ μὲν κατὰ τοῦ περσέως εἰπὼν, πολλὰ δὲ περὶ ῥωμαίων

ἐπ' ἀγα-

ἐπ' ἀγαθῷ, παρώρμησε τοὺς πολλοὺς εἰς τὸ κυρῶσαι τὸ ψήφισμα, τὸ περὶ τῆς ἐξαποστολῆς τῶν πλοίων, καὶ παραυτίκα καταρτύσαντες τριήρεις ἕξ, ε̄ μὲν ἐξαπέστειλαν ἐπὶ χαλκίδος, ἡγεμόνα συστήσαντες ἐπ' αὐτῶν τιμαγόραν· τὴν δὲ μίαν εἰς τένεδον, ἐφ' ἧς ἄρχων ἐπέπλει τιμαγόρας, ὃς καὶ καταλαβὼν ἐν τενέδῳ διοφάνην ἀπεσταλμένον ὑπὸ τοῦ περσέως πρὸς ἀντίοχον, αὐτοῦ μὲν οὐκ ἐγενήθη κύριος, τοῦ δὲ πληρώματος. ὁ δὲ λουκρήτιος πάντας ἀποδεξάμενος φιλανθρώπως, τοὺς κατὰ θάλατταν παραγεγονότας συμμάχους, ἀπέλυσε τῆς χρείας· φήσας οὐ προσδεῖσθαι τὰ πράγματα τῆς κατὰ θάλατταν βοηθείας.

Ὅτι οἱ ῥωμαῖοι τῶν ἀπὸ τῆς ἀσίας παραγεγονότων LXVIII. πρεσβευτῶν διακούσαντες, τάτε κατὰ τὴν ῥόδον, καὶ τὰ κατὰ τὰς ἄλλας πόλεις, προσεκαλέσαντο τοὺς παρὰ τοῦ περσέως πρεσβευτάς· οἱ δὲ περὶ τὸν σόλωνα καὶ τὸν ἱππίαν, ἐπειρῶντο μὲν, καὶ περὶ τῶν ὅλων λέγειν τι, καὶ παραιτεῖσθαι τὴν σύγκλητον. τὸ δὲ πλέον ἀπελογοῦντο περὶ τῆς ἐπιβουλῆς τῆς κατὰ τὸν εὐμένη. ληξάντων δὲ τῆς δικαιολογίας αὐτῶν, πάλαι προδιειληφότες ὑπὲρ τοῦ πολεμεῖν, προσέταξαν αὐτοῖς ἐκ μὲν τῆς ῥώμης εὐθέως ἀπαλλάττεσθαι καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι μακεδόσιν, ὅσοι παρεπιδημοῦντες ἔτυχον· ἐκ δὲ τῆς ἰταλίας, ἐν τριάκονθ' ἡμέραις ἐκχωρεῖν. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς ὑπάτους ἀνακαλεσάμενοι παρώρμων ἔχεσθαι τοῦ καιροῦ, καὶ μὴ καθυστερεῖν.

Ὅτι μετὰ τὴν νίκην τῶν μακεδόνων, συνεδρίου παρὰ τῷ LXVIIII. περσεῖ συναχθέντος, ὑπέδειξαν τινὲς τῶν φίλων, διότι δεῖ

πρεσ-

πρεσβείαν πέμψαι τὸν βασιλέα πρὸς τὸν στρατηγὸν τῶν ῥωμαίων, ὑποδεχόμενον ἔτι καὶ νῦν, ὅτι φόρους δώσει ῥωμαίοις, ὅσους πρότερον ὑπέσχετο ὁ πατὴρ καταπολεμηθεὶς, καὶ τόπων ἐκχωρήσει τῶν αὐτῶν. ἐὰν γὰρ δέξωνται τὰς διαλύσεις, καλὴν ἔφασαν ἔσεσθαι τῷ βασιλεῖ τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ πολέμου, πεπροτερηκότι διὰ τῶν ὑπαίθρων, καὶ καθόλου πρὸς τὸ μέλλον εὐλαβεστέρους ὑπάρξειν τοὺς ῥωμαίους, πεῖραν εἰληφότας τῆς μακεδόνων ἀνδρείας, εἰς τὸ μηδὲν ἄδικον, μηδὲ βαρὺ προστάττειν μακεδόσιν. ἐάν τε μὴ δέξωνται θυμομαχοῦντες ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν, ἐκείνοις μὲν δικαίως νεμεσήσειν τὸ δαιμόνιον. αὐτῷ δὲ διὰ τὴν μετριότητα, συναγωνιστὰς ὑπάρξειν τοὺς θεοὺς, καὶ τοὺς ἀνθρώπους. ταῦτα μὲν ἐδόκει τοῖς πλείοσι τῶν φίλων. συγκαταθεμένου δὲ τοῦ περσέως, ἔπεμπον τὸ παραχρῆμα πρεσβευταί, πάνταυχος βαλάκρου, καὶ μήδων βεῤῥοιαῖος· ὧν παραγενομένων πρὸς τὸν λικίνιον, εὐθέως ὁ στρατηγὸς συνῆγε συνέδριον. τῶν δὲ πρέσβεων διασαφησάντων τὰ κατὰ τὰς ἐντολὰς, μεταστησάμενος τοὺς περὶ τὸν πάνταυχον· ἐβουλεύοντο περὶ τῶν προσπεπτωκότων. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς ὁμοθυμαδὸν, ὡς βαρυτάτην δοῦναι τὴν ἀπόκρισιν. ἴδιον γὰρ τοῦτο πάντη παρὰ ῥωμαίοις ἔθος, καὶ πάτριον ἐστὶ, τὸ κατὰ μὲν τὰς ἐλαττώσεις, αὐθαδεστάτους καὶ βαρυτάτους φαίνεσθαι, κατὰ δὲ τὰς ἐπιτυχίας, ὡς μετριωτάτους. τοῦτο διότι καλὸν, πᾶς ἄν τις ὁμολογήσειεν. εἰ δὲ καὶ δυνατὸν ἐν ἐνίοις καιροῖς, εἰκότως ἄν τις ἐπαπορήσειεν· πλὴν τό τε γε τοιαύτην ἔδωκαν τὴν ἀπόκρισιν. ἐκέλευον γὰρ ἐπιτρέπειν τὸν περ-

σέα τα

σέα τὰ καθ' αὐτόν· καὶ καθόλου διδόναι τῇ συγκλήτῳ τὴν ἐξουσίαν, ὡς ἂν αὐτῇ δοκῇ βουλεύεσθαι περὶ τῶν κατὰ τὴν μακεδονίαν. οἱ δὲ περὶ τὸν πάνταυχον ταῦτα ἀκούσαντες, ἐπανῆλθον καὶ διεσάφησαν τῷ περσεῖ καὶ τοῖς φίλοις· ὧν τινες ἐκπληττόμενοι τὴν ὑπερηφανίαν, παρώξυνον τὸ, καὶ συνεβούλευον τῷ περσεῖ, μήτε διαπρεσβεύεσθαι μηκέτι, μήτε διαπέμπεσθαι περὶ μηδενός. οὐ μὴν ὁ περσεὺς τοιοῦτος ἦν, ἀλλὰ προσπτοηθεὶς καὶ τὸ πλῆθος αὐτοῦ τῶν χρημάτων, διεπέμπετο πλεονάκις πρὸς τὸν λικίνιον. προκόπτων δ' οὐδέν, ἀλλὰ καὶ τῶν πλείστων φίλων ἐπιτιμώντων αὐτῷ, καὶ φασκόντων, ὅτι νικῶν ποιεῖ τὰ τοῦ λειπομένου καὶ τοῖς ὅλοις ἐπταικότος, οὕτως ἠναγκάσθη τὰς διαπρεσβείας ἀπογνοὺς, μεταστρατοπεδεῦσαι πάλιν ἐπὶ τὸ συκύριον. καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τούτων ἦν.

LXX. Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν, ἡνίκα περσεὺς ἐκ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς ῥωμαίους ἀπελύθη, ἀντήνορος παραγενομένου παρὰ τοῦ περσέως περὶ τῆς τῶν αἰχμαλώτων διαλυτρώσεως, τῶν μετὰ διοφάνους πλεόντων, ἐνέπεσε μεγάλη τοῖς πολιτευομένοις ἀπορία, περὶ τοῦ τί δέον εἴη ποιεῖν. τοῖς μὲν γὰρ περὶ τὸν φιλόφρονα καὶ θεαίτητον, οὐδαμῶς ἤρεσκε προσδέχεσθαι τὴν τοιαύτην ἐπιπλοκήν· τοῖς δὲ περὶ τὸν δείνωνα καὶ πολυάρατον ἤρεσκε. καὶ τέλος ἐποιήσαντο διάταξιν πρὸς τὸν περσέα, περὶ τῆς τῶν αἰχμαλώτων διαλυτρώσεως.

LXXI. Ὅτι ἀντίοχος ὁρῶν ἐκφανῶς ἤδη τοὺς κατὰ τὴν ἀλεξανδρείαν παρασκευαζομένους εἰς τὸν περὶ κοίλης συρίας πόλεμον· εἰς μὲν τὴν ῥώμην ἔπεμψε πρεσβευτὰς τοὺς περὶ

μελέαγρον, ἐντειλάμενος λέγειν τῇ συγκλήτῳ, καὶ διαμαρτύρεσθαι, διότι παρὰ πάντα τὰ δίκαια πτολεμαῖος αὐτῷ τὰς χεῖρας ἐπιβάλλει.

LXXII. Ὅτι τοῦ πολέμου τοῦ περὶ κοίλης συρίας ἤδη καταρχὴν λαβόντος, ἀντιόχῳ καὶ πτολεμαίῳ τοῖς βασιλεῦσιν, ἧκον πρέσβεις εἰς τὴν ῥώμην· παρὰ μὲν ἀντιόχου, μελέαγρος, καὶ σωσιφάνης, καὶ ἡρακλείδης· παρὰ δὲ πτολεμαίου, τιμόθεος, καὶ δάμων. συνέβαινε δὲ κρατεῖν τὸν ἀντίοχον τῶν κατὰ κοίλην συρίαν καὶ φοινίκην πραγμάτων. ἐξ οὗ γὰρ ἀντίοχος ὁ πατὴρ τοῦ νῦν λεγομένου βασιλέως, ἐνίκησε τῇ περὶ τὸ πάνιον μάχῃ τοὺς πτολεμαίου στρατηγοὺς, ἀπ᾽ ἐκείνων τῶν χρόνων ἐπείθοντο πάντες οἱ προειρημένοι τόποι τοῖς ἐν συρίᾳ βασιλεῦσι. διόπερ ὁ μὲν ἀντίοχος ἡγούμενος τὴν κατὰ πόλεμον ἰσχυροτάτην καὶ καλλίστην εἶναι κτῆσιν, ὡς ὑπὲρ ἰδίων ἐποιεῖτο τὴν σπουδήν. ὁ δὲ πτολεμαῖος ἀδίκως ὑπολαμβάνων τὸν πρότερον ἀντίοχον συνεπιθέμενον τῇ τοῦ πατρὸς ὀρφανίᾳ παρῃρῆσθαι τὰς κατὰ κοίλην συρίαν πόλεις αὐτοῦ, οὐχ οἷός τε ἦν ἐκείνῳ παραχωρεῖν τῶν τόπων τούτων, διόπερ οἱ περὶ τὸν μελέαγρον ἧκον ἐντολὰς ἔχοντες μαρτύρεσθαι τὴν σύγκλητον, διότι πτολεμαῖος αὐτῷ παρὰ πάντα τὰ δίκαια τὰς χεῖρας ἐπιβάλλει πρότερος· οἱ δὲ περὶ τὸν τιμόθεον, περί τε τῆς φιλανθρωπίων ἀνανεώσεως, καὶ τοῦ διαλύειν τὸν πρὸς περσέα πόλεμον· μάλιστα δὲ παρατηρεῖν τὰς τῶν περὶ τὸν μελέαγρον ἐντεύξεις. περὶ μὲν οὖν τῆς διαλύσεως, οὐκ ἐθάρρησαν εἰπεῖν, μάρκου συμβουλεύσαντος αὐτοῖς αἰμιλίου. περὶ δὲ τῶν φιλανθρωπίων, ἀνανεω-

ἀνανεωσάμενοι, καὶ λαβόντες ἀποκρίσεις ἀκολούθους τοῖς ἀξιουμένοις, ἐπανῆλθον εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν. τοῖς δὲ περὶ τὸν μελέαγρον, ἡ σύγκλητος ἀπεκρίθη· διότι κοΐντῳ μαρκίῳ δώσει τὴν ἐπιτροπὴν γράψαι τε περὶ τούτων πρὸς πτολεμαῖον, ὡς αὐτῷ δοκεῖ συμφέρειν ἐκ τῆς ἰδίας πίστεως. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἐχειρίσθη κατὰ τὸ παρόν.

Ὅτι κατὰ τοὺς καιροὺς τούτοις, ἦλθον καὶ παρὰ ῥοδίων LXXIII.
πρέσβεις, ἤδη τῆς θερείας ληγούσης, ἡγησίλοχος, καὶ νικαγόρας, καὶ νίκανδρος, τήν τε φιλίαν ἀνανεωσόμενοι, καὶ σίτου θέλοντες ἐξαγωγὴν λαβεῖν· ἅμα δὲ καὶ περὶ τῶν διαβολῶν ἀπολογησόμενοι, τῶν λεγομένων κατὰ τῆς πόλεως. ἐκφανέστατα γὰρ ἐδόκουν, στασιάζειν ἐν τῇ ῥόδῳ· οἱ μὲν περὶ τὸν ἀγαθάγητον καὶ φιλόφρονα, καὶ ῥοδοφῶντα, καὶ θεαίτητον, ἀπερειδόμενοι πάσας τὰς ἐλπίδας ἐπὶ ῥωμαίους· οἱ δὲ περὶ τὸν δίνωνα, καὶ πολυάρατον, ἐπὶ περσέα καὶ μακεδόνας, ἐξ ὧν πλεονάκις ἐν τοῖς ἐκείνων πράγμασι ἀντιρρήσεως γινομένης, καὶ διελκομένων τῶν διαβουλίων, ἐλάμβανον ἀφορμὰς οἱ βουλόμενοι λογοποιεῖν κατὰ τῆς πόλεως. οὐ μὴν ἥγε σύγκλητος τότε προσεποιήθη τούτων οὐδέν, καίπερ σαφῶς εἰδυῖα τὰ γινόμενα παρ᾽ αὐτοῖς. σίτου δὲ δέκα μυριάδας μεδίμνων ἐξάγειν ἐκ σικελίας ἀφῆκαν. ταῦτα μὲν οὖν ἡ σύγκλητος ἐχρημάτισε διὰ τῶν ῥοδίων πρεσβευτῶν. ἀκολούθως δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀπήντησε τοῖς ἀπὸ τῆς ἑλλάδος παραγεγονόσι, τηροῦσι τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν ἰταλίαν ἐν τούτοις ἦν.

LXXIIII. Ὅτι παῦλος κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον, ἀντιστράτηγος ὤν, καὶ παραχειμάζων ἐν θετταλίᾳ μετὰ τῶν δυνάμεων ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς, εἰς τοὺς κατὰ τὴν ἑλλάδα τόπους, γάϊον ποπίλλιον, καὶ γναῖον ὀκταούϊον· οἳ πρῶτον μὲν εἰς θήβας ἐλθόντες ἐπῄνεσαν καὶ παρεκάλεσαν τοὺς θηβαίους, διαφυλάττειν τὴν πρὸς ῥωμαίους εὔνοιαν. ἑξῆς δὲ τούτοις ἐπιπορευόμενοι τὰς ἐν πελοποννήσῳ πόλεις, ἐπιδεικνύειν ἐπειρῶντο τοῖς ἀνθρώποις, τὴν τῆς συγκλήτου πρᾳότητα, καὶ φιλανθρωπίαν· προφερόμενοι τὰ δόγματα τὰ μικρῷ πρότερον ῥηθέντα· ἅμα δὲ διὰ τῶν λόγων παρενέφαινον, ὡς εἰδότες τοὺς ἐν ἑκάστῃ τῶν πόλεων παρὰ τὸ δέον ἀναχωροῦντας· ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς προσπίπτοντας. καὶ δῆλοι πᾶσιν ἦσαν δυσαρεστούμενοι τοῖς ἀναχωροῦσιν, οὐχ ἧττον ἢ τοῖς ἐκφανῶς ἀντιπράττουσιν, ἐξ ὧν τοὺς πολλοὺς εἰς ἐπίστασιν καὶ διαπόρησιν ἦγον, ὑπὲρ τοῦ τί ποτ' ἂν ἢ λέγοντες ἢ πράττοντες, εὐστοχοῖεν τῶν παρεστώτων καιρῶν. οἱ δὲ περὶ τὸν γάϊον, συναχθείσης τῆς τῶν ἀχαιῶν ἐκκλησίας, ἐλέγοντο μὲν βεβουλεῦσθαι κατηγορήσειν τῶν περὶ τὸν λυκόρταν, καὶ τὸν ἄρχωνα, καὶ πολύβιον, καὶ παραδείξειν ἀλλοτρίους ὑπάρχοντας τῆς τῶν ῥωμαίων αἱρέσεως, καὶ τὴν ἡσυχίαν ἄγοντας κατὰ τὸ παρὸν, οὐ φύσει τοιούτους ὄντας, ἀλλὰ παρατηροῦντας τὰ συμβαίνοντα, καὶ τοῖς καιροῖς ἐφεδρεύοντας. οὐ μὴν ἐθάρρησαν τοῦτο ποιῆσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν εὔλογον ἀφορμὴν ἔχειν κατὰ τῶν προειρημένων ἀνδρῶν· δι' ὃ συναχθείσης αὐτοῖς τῆς βουλῆς εἰς αἴγιον, ἀσπαστικήν τε καὶ παρακλητικὴν ποιησάμενοι τὴν πρὸς

* διὸ

τὴν ἀχαιοὺς ἔντευξιν, ἀπέπλευσαν εἰς τὴν αἰτωλίαν. καὶ πάλιν ἐκεῖ συναχθείσης αὐτοῖς τῆς ἐκκλησίας εἰς θέρμον, παρελθόντες εἰς τοὺς πολλοὺς, παρακλητικοὺς καὶ φιλανθρώπους διετίθεντο λόγους· τὸ δὲ συνέχον αὐτοῖς τῆς ἐκκλησίας, ὁμήρους ἔφασαν δεῖν δοθῆναι σφίσι παρὰ τῶν αἰτωλῶν. τούτων δὲ καταβάντων, πρόανδρος ἐπαναστὰς, ἐβούλετο τινὰς εὐχαριστίας πρὸς αὐτοὺς γεγενημένας εἰς τοὺς ῥωμαίους προφέρεσθαι, καὶ κατηγορεῖν τῶν διαβαλλόντων αὐτόν· ἐφ' ὃν γάϊος πάλιν ἐπαναστὰς καὶ καλῶς εἰδὼς ἀλλότριον αὐτὸν ὄντα ῥωμαίων, ὅμως ἐπήνεσε, καὶ πᾶσι τοῖς εἰρημένοις ἀνθωμολογήσατο. μετὰ δὲ τοῦτον, παρελθὼν λυκίσκος, ἐπ' ὀνόματος μὲν, οὐδενὸς ἐποιήσατο κατηγορίαν· καθ' ὑπόνοιαν δὲ, πολλῶν. ἔφη γὰρ, περὶ μὲν τῶν κορυφαίων, καλῶς βεβουλεῦσθαι ῥωμαίους ἀπαγαγόντας αὐτοὺς εἰς τὴν ῥώμην, λέγων τοὺς περὶ τὸν εὐπόλεμον καὶ νίκανδρον· τοὺς δὲ συναγωνιστὰς, καὶ τοὺς πρακτὰς τοὺς ἐκείνων, ἔτι μένειν κατὰ τὴν αἰτωλίαν, οὓς δεῖν ἅπαντας τῆς αὐτῆς τυχεῖν ἐκείνοις ἐπιστροφῆς, ἂν μὴ προῶνται τὰ τέκνα ῥωμαίοις εἰς ὁμηρίαν· μάλιστα δὲ κατ' ἀρχιδάμου καὶ πανταλέοντος, ἐποίει τὰς ἐμφάσεις. τούτου δὲ παραχωρήσαντος, πανταλέων ἀναστὰς, τὸν μὲν λυκίσκον, διὰ βραχέων ἐλοιδόρησε, φήσας αὐτὸν ἀναισχύντως καὶ ἀνελευθέρως κολακεύειν τοὺς ὑπερέχοντας· ἐπὶ δὲ τὸν θόαντα μετέβη, τοῦτον ὑπολαμβάνων εἶναι τὸν ἀξιοπίστως ἐνιέντα τὰς κατ' αὐτῶν διαβολὰς, τῷ δοκεῖν μηδεμίαν ὑπάρχειν αὐτοῖς πρὸς τοῦτον διαφοράν, καὶ τὰ μὲν ὑπομνήσας τῶν κατ' ἀντίοχον καιρῶν, τὰ δὲ ὀνει-

δίσας εἰς ἀχαριστίαν αὐτῷ, διότι δοθεὶς ἔκδοτος ῥωμαίοις, πρεσβεύσαντος αὐτοῦ καὶ νικάνδρου, τύχῃ τῆς σωτηρίας ἀνελπίστως, ταχέως ἐξεκαλέσατο τοὺς ἀχαιοὺς, εἰς τὸ μὴ μόνον θορυβεῖν τὸν θόαντα, ὅτε βουληθεὶς τὶ λέγειν, καὶ βάλλειν ὁμοθυμαδόν. γενομένων δὲ τούτων, βραχέα καταμεμψάμενος ὁ γάϊος τοὺς αἰτωλοὺς, ἐπὶ τῷ βάλλειν τὸν θόαντα. οὗτος μὲν εὐθέως μετὰ τοῦ συμπρεσβευτοῦ ἀπῆρεν εἰς ἀκαρνανίαν, ἐκσιωπηθεὶς περὶ τῶν ὁμήρων. τὰ δὲ κατὰ τὴν αἰτωλίαν, ἐν ὑποψίαις ἦν πρὸς ἀλλήλοις καὶ ταραχαῖς ὁλοσχερέσιν. κατὰ δὲ τὴν ἀκαρνανίαν, ὅτι ἔδοξε τοῖς ἕλλησι περὶ τῆς πρεσβείας ἐπιστάσεως χρείαν ἔχειν τὸ γινόμενον. παραλαβόντες οὖν τοὺς κατὰ τὴν ἄλλην πολιτείαν ὁμογνωμονοῦντας, οὗτοι δ᾽ ἦσαν ἀρκεσίλαος, ἀρίστων μεγαλοπολίτης, στράτιος τριταιεὺς, ξένων παταρεὺς, ἀπολλωνίδης σικυώνιος, καὶ ἐβουλεύοντο περὶ τῶν ἐνεστώτων. ὁ οὖν λυκόρτας, ἔμενεν ἐπὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς προθέσεως, κρίνων μήτε περσεῖ, μὴ ῥωμαίοις συνεργεῖν μηδὲν ὁμοίως, μὴ δ᾽ ἀντιπράσσειν μεδουτέροις. τὸ μὲν γὰρ συνεργεῖν, ἀλυσιτελὲς ἐνόμιζεν εἶναι πᾶσι τοῖς ἕλλησιν, προορώμενος τὸ μέγεθος τῆς ἐσομένης ἐξουσίας περὶ τοὺς κρατήσαντας. τὸ δ᾽ ἀντιπράττειν ἐπισφαλὲς, διὰ τὸ πολλοῖς καὶ τοῖς ἐπιφανεστάτοις ῥωμαίων ἀντοφθαλμηκέναι περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων κατὰ τοὺς ἀνώτερον καιρούς. ὁ δὲ ἀπολλωνίδης καὶ στράτων, ἀντιπράττειν μὲν ἐπιτηδὲς ῥωμαίοις, καὶ τοῦτο πράττοντες παρὰ τοὺς νόμους, καὶ παρὰ τὸ κοινῇ συμφέρον, τούτοις ἔφασαν δεῖν κωλύειν, καὶ πρὸς

τούτοις ἀντοφθαλμεῖν εὐγενῶς· ὁ δ' ἄρχων ἀκολουθεῖν ἔφη δεῖν τοῖς καιροῖς, καὶ μὴ διδόναι τοῖς ἐχθροῖς ἀφορμὴν εἰς διαβολήν, μὴ δὲ προΐεσθαι σφᾶς αὐτοὺς εἰς τὴν αὐτὴν ἐλθεῖν διάθεσιν τοῖς περὶ νίκανδρον, οἵτινες πρὶν ἢ λαβεῖν πεῖραν τῆς τούτων ἐξουσίας, ἐν ταῖς μεγίσταις εἰσὶ ταλαιπωρίαις. ταύτης δὲ τῆς γνώμης μετέχον, πολύαινος, ἀρκεσίλαος, ἀρίστων, ξένων· διὸ καὶ τὸν μὲν ἄρχωνα πρὸς τὴν στρατηγίαν ἔδοξεν αὐτοῖς εὐθέως προπορεύεσθαι· τὸν δὲ πολύβιον πρὸς τὴν ἱππαρχίαν.. τούτων δὲ νεωστὶ γεγονότων, καὶ προδιειληφότων τῶν περὶ τὸν ἄρχωνα, διότι δεῖ συμπράττειν ῥωμαίοις καὶ τοῖς τούτων φίλοις, τυχικῶς πως συνέβη τὸν ἄτταλον πρὸς ἐντίμους ὄντας ποιήσασθαι τοὺς λόγους.*δι' ὃ καὶ προθύμως αὐτῷ κατανεύσαντες, * διὸ
ὑπέσχοντο συμπράξειν ὑπὲρ τῶν παρακαλουμένων. τοῦ δ' ἀττάλου πέμψαντος πρεσβευτάς, καὶ παραγενομένων τούτων εἰς τὴν πρώτην ἀγορὰν, καὶ διαλεγομένων τοῖς ἀχαιοῖς περὶ τοῦ τὰς τιμὰς ἀποκαταστασθῆναι τῷ βασιλεῖ, καὶ παρακαλούντων ποιῆσαι τοῦτο, διὰ τῆς ἀττάλου χάριτος· ὁ μὲν ὄχλος ἄδηλος ἦν, ἐπὶ τίνος ὑπάρχῃ γνώμης. πρὸς δὲ τὴν ἀντιλογίαν ἀνίσταντο πολλοί, καὶ διὰ πολλὰς αἰτίας· οἱ μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς αἴτιοι γενόμενοι τῆς ἀναιρέσεως τῶν τιμῶν, βεβαιοῦν ἐβούλοντο τὴν αὐτῶν γνώμην· οἱ δὲ ἐκ τῶν κατ' ἰδίαν ἐγκλημάτων, ὑπέλαβον καιρὸν ἔχειν ἀμύνεσθαι τὸν βασιλέα· τινὲς δὲ διὰ τὸν πρὸς τοὺς συμπράττοντας φθόνον, ἐφιλοτιμοῦντο μὴ κρατῆσαι τὸν ἄτταλον τῆς ἐπιβολῆς· ὁ δ' ἄρχων ἀνέστη μὲν βοηθήσων

τοῖς πρεσβευταῖς· ἐκάλει γὰρ τὰ πράγματα τὴν τοῦ στρατηγοῦ γνώμην· βραχέα δ' εἰπὼν ἀνεχώρησε διευλαβηθεὶς, μὴ δόξῃ κέρδους τινὸς ἕνεκεν συμβουλεύειν, διὰ τὸ πλῆθος *ἱκανῶν χρημάτων εἰς τὴν ἀρχὴν δεδαπανηκέναι.

* ἱκανὸν

πολλῆς δ' οὔσης ἀπορίας, ὁ πολύβιος ἀναστὰς, ἐποιήσατο μὲν καὶ πλείονας λόγους, μάλιστα δὲ προσέδραμεν πρὸς τὴν τῶν πολλῶν γνώμην, ὑποδείξας τὸ γεγονὸς ἐξ ἀρχῆς ψήφισμα τῶν ἀχαιῶν ὑπὲρ τῶν τιμῶν, ἐν ᾧ γεγραμμένον ἦν, ὅτι δεῖ τὰς ἀπρεπεῖς ἀρθῆναι τιμὰς, καὶ τὰς παρανόμους, οὐ μὰ δι' ἁπάσας. τοὺς δὲ περὶ σωσιγένη καὶ διοπείθη ῥοδίους δικαστὰς ὑπάρχοντας κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, καὶ διαφερομένους ἔκ τινων ἰδίων πρὸς τὸν εὐμένη, λαβομένους ἔφη τῆς ἀφορμῆς ταύτης, πάσας ἀνατετροφέναι τὰς τιμὰς τοῦ βασιλέως· καὶ τοῦτο πεποιηκέναι παρὰ τὸ τῶν ἀχαιῶν δόγμα, καὶ παρὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς ἐξουσίαν, καὶ τὸ μέγιστον, παρὰ τὸ δίκαιον, καὶ τὸ καλῶς ἔχον. οὐ γὰρ ὡς ἠδικημένους τοὺς ἀχαιοὺς βουλεύσασθαι τὰς τιμὰς αἴρειν τὰς εὐμένους, ἀλλὰ μείζους αὐτοῦ ζητοῦντος τῶν εὐεργεσιῶν, τούτῳ προσκόψαντας ψηφίσασθαι τὸ πλεονάζον παρελεῖν· διόπερ ἔφη δεῖν καθάπερ οἱ δικασταὶ τὴν ἰδίαν ἔχθραν ἐπίπροσθεν ποιήσαντες τοῦ τῶν ἀχαιῶν εὐσχήμονος, ἀνέτρεψαν πάσας τὰς τιμὰς, οὕτω τοὺς ἀχαιοὺς κυριώτατον ἡγησαμένους τὸ σφίσι καθῆκον καὶ πρέπον, διορθώσασθαι τὴν τῶν δικαστῶν ἁμαρτίαν· καὶ καθόλου τὴν πρὸς τὸν εὐμένη γεγενημένην ἀλογίαν. *ἀλλ' ὥσπερ καὶ μέλλοντας, μὴ μόνον ἐπ' αὐτὸν τὸν βασιλέα

* ἄλλως-περ

σιλέα τὴν χάριν ἀποδίδοσθαι ταύτην, ἔτι δὲ μᾶλλον εἰς τὸν ἀδελφὸν ἄτταλον. τοῦ δὲ πλήθους εὐδοκήσαντος τοῖς λεγομένοις, ἐγράφη δόγμα προστάττον τοῖς ἄρχουσι πάσας ἀποκαταστῆσαι τὰς εὐμένους τοῦ βασιλέως τιμὰς, πλὴν εἴ τινες ἀπρεπές τι περιέχουσι τῷ κοινῷ τῶν ἀχαιῶν ἢ παράνομον. τοῦτον μὲν δὴ τὸν τρόπον, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ἄτταλος διορθώσατο τὴν γενομένην ἀλογίαν περὶ τὰς ὑπαρχούσας εὐμένει τῷ ἀδελφῷ τιμὰς κατὰ τὴν πελοπόννησον.

Ὅτι κατὰ τὴν ἀκαρνανίαν συναχθείσης τῆς ἐκκλησίας LXXV.
εἰς θούριον, αἰσχρίων μὲν καὶ γλαῦκος καὶ χρέμης, φίλοι ὄντες ῥωμαίων, παρεκάλουν τοὺς περὶ τὸν γάϊον, ἔμφρουρον ποιῆσαι τὴν ἀκαρνανίαν· εἶναι δὲ περὶ αὐτοὺς, τοὺς ἀποφέροντας τὰ πράγματα πρὸς περσέα καὶ μακεδόνας. διογένης δὲ τὴν ἐναντίαν ἐποιήσατο τούτοις συμβουλίαν· οὐ γὰρ ἔφη δεῖν φρουρὰν εἰσάγειν εἰς οὐδεμίαν πόλιν. ταῦτα γὰρ ὑπάρχειν τοῖς πολεμίοις γινομένοις, καὶ καταπολεμηθεῖσιν ὑπὸ ῥωμαίων· οὐδὲν δὲ πεποιηκότας ἀκαρνᾶνας, οὐκ ἀξίους εἶναι φρουρὰν εἰσδέχεσθαι κατ' οὐδένα τρόπον· τοὺς δὲ περὶ χρέμην καὶ γλαῦκον, ἰδίαν ἐθέλοντας κατασκευάζεσθαι δυναστείαν, διαβάλλειν τοὺς ἀντιπολιτευομένους, καὶ θέλειν ἐπισπᾶσθαι φρουρὰν τὴν συνεπισχύσουσαν ταῖς αὐτῶν πλεονεξίαις. ῥηθέντων δὲ τούτων, οἱ περὶ τὸν γάϊον, θεωροῦντες τοὺς ὄχλους δυσαρεστουμένους ταῖς φρουραῖς, καὶ βουλομένους τυχεῖν τῇ τῆς συγκλήτου προθέσει, συγκατατιθέμενοι τῇ τοῦ διογένους γνώμῃ, καὶ

συνεπαινέσαντες, ἀπῄεσαν ἐπὶ λαρίσης πρὸς τὸν ἀνθύπατον.

LXXVI. Ὅτι περσεὺς πρὸς γένθιον τὸν βασιλέα ἀπέστειλε πρεσβευτάς, πλευρᾶτόν τε τὸν ἰλλυριὸν ὄντα φυγάδα παρ' αὐτῷ, καὶ τὸν βεῤῥιαῖον ἀδαῖον, δοὺς ἐντολὰς διασαφεῖν τὰ πεπραγμένα κατὰ τὸν πόλεμον, πρός τε ῥωμαίοις αὐτῷ καὶ πρὸς δαρδανίοις· ἔτι δὲ καὶ πρὸς ἠπειρώτας, καὶ πρὸς ἰλλυριοὺς κατὰ τὸ παρόν, καὶ παρακαλεῖν αὐτὸν πρὸς τὴν τούτου καὶ μακεδόνων φιλίαν καὶ συμμαχίαν· οἳ καὶ ποιησάμενοι τὴν πορείαν ὑπὲρ τὸ σκόρδον ὄρος, διὰ τῆς ἐρήμου καλουμένης ἰλλυρίδος, ἣν οὐ πολλοῖς χρόνοις ἀνώτερον ἀνάστατον ἐποίησαν μακεδόνες, διὰ τὸ δυσέργους ποιῆσαι τοῖς δαρδανεῦσι τὰς εἰς τὴν ἰλλυρίδα εἰσβολάς· πλὴν οἵγε περὶ τὸν ἀδαῖον, διὰ τούτων τῶν τόπων, μετὰ πολλῆς κακοπαθείας ἦλθον εἰς κόρδας, καὶ πυθόμενοι τὸν γένθιον ἐν λίσσῳ διατρίβειν, διεπέμψαντο πρὸς αὐτόν. τοῦ δὲ ταχέως αὐτοὺς μεταπεμψαμένου, συμμίξαντες διελέγοντο, περὶ ὧν εἶχον τὰς ἐντολάς. ὁ δὲ γένθιος οὐκ ἐδόκει μὲν ἀλλότριος εἶναι τῆς πρὸς τὸν περσέα φιλίας. ἐσκήπτετο δὲ τὸ μὴ παραχρῆμα συγκατατίθεσθαι τοῖς ἀξιουμένοις τὴν ἀχορηγησίαν, καὶ μὴ δύνασθαι χωρὶς χρημάτων ἀναδέξασθαι τὸν πρὸς ῥωμαίοις πόλεμον. οἱ μὲν περὶ τὸν ἀδαῖον ταύτας λαβόντες τὰς ἀποκρίσεις ἐπανῆγον. ὁ δὲ περσεὺς παραγενόμενος ἐς στύβεῤῥαν τὴν τελείαν ἐλαφυροπώλησε, καὶ τὴν δύναμιν ἀνέπαυσε, προσδεχόμενος τοὺς περὶ τὸν πλευρᾶτον. παραγενομένων δ'

αὐτῶν,

αὐτῶν, ἀκούσας τὰ παρὰ τοῦ Γενθίου, πάλιν ἐξ αὐτῆς ἔπεμπε τὸν Ἀδαῖον, καὶ σὺν τούτῳ τὸν Γλαυκίαν, ἕνα τῶν σωματοφυλάκων, καὶ τρίτον τὸν Ἰλλυριόν, διὰ τὸ τὴν διάλεκτον εἰδέναι τὴν Ἰλλυρίδα, δοὺς ἐντολὰς τὰς αὐτάς, ὥσπερ οὐ κυρίως τοῦ Γενθίου διασεσαφηκότος, τίνος προσδεῖται, καὶ τίνος γενομένου δύναται συγκαταβῆναι εἰς τὰ παρακαλούμενα. τούτων δ' ἀφορμησάντων, ἀναζεύξας αὐτὸς μετὰ τῆς δυνάμεως, ἐποιεῖτο τὴν πορείαν ἐπ' Ἄγκυραν.

Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἧκον οἱ πρὸς τὸν Γένθιον LXXVII
ἀποσταλέντες πρέσβεις, οὔτ' ᾠκονομηκότες πλεῖον οὐδὲν τῶν πρότερον, οὔτ' ἀναγγέλλοντες πλεῖον οὐδὲν ὧν καὶ πρότερον, διὰ τὸ τὸν Γένθιον μένειν ἐπὶ τῆς αὐτῆς αἱρέσεως· ὄντα μὲν ἕτοιμον τῷ Περσεῖ κοινωνεῖν τῶν αὐτῶν πραγμάτων· χρημάτων δὲ φάσκοντα χρείαν ἔχειν. ὧν ὁ Περσεὺς παρακούσας, πάλιν ἔπεμπε τοὺς περὶ τὸν Ἱππίαν, βεβαιωσομένους ὑπὲρ τῶν ὁμολογιῶν, τὸ συνέχον παραλιπών, φάσκων ἐξηγμένον εὐνοοῦντα ποιήσειν τὸν Γένθιον, ὥστε διαπορεῖν, πότερα δεῖ λέγειν ἐπὶ τῶν τοιούτων, ἀλογιστίαν, ἢ δαιμονοβλάβειαν; δοκῶ μὲν, ὅτι, δαιμονοβλάβειαν. οἵτινες ἐφίενται μὲν τοῦ μεγάλα τολμᾶν, καὶ παραβάλλονται μὲν τῇ ψυχῇ. παριᾶσι δὲ τὸ συνέχον ἐν ταῖς ἐπιβολαῖς, βλέποντες αὐτό, καὶ δυνάμενοι πράττειν. ὅτι γὰρ εἰ Περσεὺς κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ἠβουλήθη προέσθαι χρήματα, καὶ κοινῇ τοῖς πολιτεύμασι, καὶ κατ' ἰδίαν τοῖς βασιλεῦσι καὶ τοῖς πολιτευομένοις, οὐ λέγω με-

γαλομερῶς, καθάπερ ἐξῆν αὐτῷ, χορηγιῶν ἕνεκεν, ἀλλὰ μετρίως μόνον, πάντας ἂν συνέβη καὶ τοὺς ἕλληνας καὶ τοὺς βασιλεῖς. εἰ δὲ μή γε, τοὺς πλείστους ἐξελεγχθῆναι, δοκῶ μηδένα τῶν νοῦν ἐχόντων πρός με διαμφισβητῆσαι περὶ τούτων. νῦν δὲ κακῶς ποιῶν, οὐκ ἦλθε ταύτην τὴν ὁδὸν, δι' ἧς ἢ κρατήσας τῶν ὅλων, ἐξουσίαν ὑπερήφανον ἔσχεν, ἢ σφαλεὶς, πολλοὺς ἂν ἐποίησε τῆς αὐτῆς πείρας αὐτῷ λαβεῖν· ἀλλὰ τὴν ἐναντίαν, δι' ἧς ὀλίγοι τελέως ηὐλογήθησαν τῶν ἑλλήνων ὑπὸ τὸν τῆς πράξεως καιρόν.

LXXVIII. Ὅτι τοῦ περσέως βουλομένου ἥκειν μετὰ δυνάμεως εἰς θετταλίαν, καὶ λήψεσθαι τὰ ὅλα κρίσιν ἐκ τῶν κατὰ λόγον· ἔδοξε τοῖς περὶ τὸν ἄρχωνα, δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἀπολογεῖσθαι πάλιν πρὸς τὰς ὑπονοίας καὶ διαβολάς. εἰσήνεγκαν οὖν εἰς τοὺς ἀχαιοὺς δόγμα, διότι δεῖ πανδημεὶ ποιησαμένους τὴν ἔξοδον εἰς θετταλίαν κοινωνῆσαι τῶν πραγμάτων ὁλοσχερῶς τοῖς ῥωμαίοις· καὶ τούτου κυρωθέντος, ἔδοξε τοῖς ἀχαιοῖς τὸν ἄρχωνα γίνεσθαι εἰς τὴν συναγωγὴν τοῦ στρατεύματος, καὶ περὶ τὰς εἰς τὴν ἔξοδον παρασκευάς, πρὸς δὲ τὸν ὕπατον πρεσβευτὰς πέμπειν εἰς θετταλίαν, τοὺς τὰ δεδογμένα τοῖς ἀχαιοῖς διασαφήσοντας, καὶ πευσομένοις, πότε, καὶ ποῦ δεῖ συμμιγνύειν αὐτῷ τὸ στρατόπεδον. καὶ κατέστησαν πρεσβευτὰς παραχρῆμα πολύβιον καὶ ἄλλους· καὶ ἐνετείλαντο τῷ πολυβίῳ φιλοτίμως, ἐὰν ὁ στρατηγὸς εὐδοκῇ τῇ παρουσίᾳ τοῦ στρατοπέδου, τοὺς μὲν πρεσβευτὰς ἐξ αὐτῆς πέμπειν διασαφήσοντας, ἵνα μὴ καθυστερῶσι τῶν καιρῶν· αὐτὸν δὲ φροντίζειν,

τίζειν, ἵνα τὸ στράτευμα πάλιν ἐν ταῖς πόλεσιν ἀγορὰς ἔχῃ, δι' ὧν ἂν ἐμπορεύηται, καὶ μηδὲν ἐλλείπῃ τῶν ἐπιτηδείων τοὺς στρατιώτας. ταύτας μὲν οὖν ἔχοντες οἱ προειρημένοι τὰς ἐντολὰς ἐξώρμησαν. κατέστησαν δὲ καὶ πρεσβευτὰς πρὸς ἄτταλον τοὺς περὶ τηλόκριτον, ἀποκομίζοντας τὸ δόγμα τὸ περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν εὐμένους τιμῶν. καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, καὶ περὶ τοῦ βασιλέως πτολεμαίου προσπεσόντος τοῖς ἀχαιοῖς, διότι γέγονεν αὐτῷ τὰ νομιζόμενα γίνεσθαι τοῖς βασιλεῦσιν, ὅταν εἰς ἡλικίαν ἔλθωσιν, ἀνακλητήρια νομίσαντες σφίσι καθήκειν, ἐπισημήναντες τὸ γεγονὸς, ἐψηφίσαντο πέμπειν πρεσβευτὰς ἀνανεωσομένους τὰ προϋπάρχοντα τῷ ἔθνει φιλάνθρωπα πρὸς τὴν βασιλείαν, καὶ παραυτίκα κατέστησαν ἄλκιθον καὶ πασίδαν· οἱ δὲ περὶ τὸν πολύβιον καταλαβόντες τοὺς ῥωμαίους, ἐκ μὲν τῆς θετταλίας κεκινηκότας, τῆς δὲ περραιβίας στρατοπεδεύοντας ἀζορίου μεταξὺ καὶ δολίχης· τὴν μὲν ἔντευξιν ὑπερέθεντο, διὰ τοὺς περιεστῶτας καιρούς· τῶν δὲ κατὰ τὴν εἴσοδον τῶν εἰς μακεδονίαν κινδύνων μετεῖχον. ἐπεὶ δὲ τοῦ στρατεύματος κατάραντος ἐπὶ τοὺς καθ' ἡράκλειαν τόπους ἔδοξε καιρὸς εἶναι πρὸς ἔντευξιν, ἅτε τοῦ στρατηγοῦ δοκοῦντος ἠνύσθαι τὸ μέγιστον τῶν προκειμένων, τότε λαβόντες καιρὸν, τὸ ψήφισμα τῷ μαρκίῳ προσήνεγκαν, καὶ διεσάφουν τὴν τῶν ἀχαιῶν προαίρεσιν, διότι βουληθεῖεν αὐτῷ πανδημεὶ τῶν αὐτῶν μετασχεῖν ἀγώνων καὶ κινδύνων· καὶ πρὸς τούτοις ὑπέδειξαν διότι πᾶν τὸ γραφὲν ἢ παραγγελθὲν τοῖς ἀχαιοῖς ὑπὸ ῥωμαίων, κατὰ τὸν

ἐνεστῶτα πόλεμον, ἀναντίρρητον γέγονεν· ὁ δὲ μάρκιος τὴν μὲν προαίρεσιν ἀποδεχόμενος τῶν ἀχαιῶν μεγαλωστί, τῆς δὲ κακοπαθείας αὐτοὺς καὶ τῆς δαπάνης παραλύοντος, διὰ τὸ μηκέτι χρείαν ἔχειν κατὰ τοὺς καιροὺς τῆς τῶν συμμάχων βοηθείας. οἱ μὲν ἄλλοι πρέσβεις, ἐπανῆλθον εἰς τὴν ἀχαΐαν· ὁ δὲ πολύβιος αὐτοῦ μείνας μετεῖχε τῶν ἐνεστώτων πραγμάτων, ἕως ὁ μάρκιος ἀκούσας ἄππιον τὸν κέντωνα, πεντακισχιλίους στρατιώτας αἰτεῖσθαι παρὰ τῶν ἀχαιῶν εἰς ἤπειρον, ἐξαπέστειλε τὸν προειρημένον, παρακαλέσας φροντίζειν, ἵνα μὴ δοθῶσιν οἱ στρατιῶται, μὴ δὲ τηλικοῦτον δαπάνημα μάταιον γένηται τοῖς ἀχαιοῖς. πρὸς οὐδένα γὰρ λόγον αἰτεῖν τοὺς στρατιώτας τὸν ἄππιον· πότερα δὲ τοῦτ' ἐποίει κηδόμενος τῶν ἀχαιῶν, ἢ τὸν ἄππιον ἀπραγεῖν βουλόμενος, χαλεπὸν εἰπεῖν· πλὴν ὅ γε πολύβιος ἀναχωρήσας εἰς τὴν πελοπόννησον, ἤδη τῶν γραμμάτων ἐκ τῆς ἠπείρου προσπεπτωκότων, καὶ μετ' οὐ πολὺ συναχθέντων εἰς σικυῶνα τῶν ἀχαιῶν, εἰς πρόβλημα παμμέγεθες ἐνέπεσε. τοῦ γὰρ διαβουλίου προτεθέντος ὑπὲρ ὧν ὁ κέντων ἠτεῖτο στρατιωτῶν, ἃ μὲν ὁ μάρκιος αὐτῷ καταφροντίζειν ἰδίᾳ ἐνετείλατο, ταῦτα φροντίζειν οὐδαμῶς ἔκρινεν· τὸ δὲ μηδὲ μιᾶς ὑπαρχούσης χρείας φανερῶς ἀντιλέγειν τῇ βοηθείᾳ, τελέως ἦν ἐπισφαλές. δυσχεροῦς δὲ καὶ ποικίλης οὔσης τῆς ὑποθέσεως, ἐχρήσατο βοηθήματι πρὸς τὸ παρὸν τῷ τῆς συγκλήτου δόγματι, τῷ κελεύοντι μηδένα προσέχειν τοῖς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν γραφομένοις, ἐὰν μὴ τοῦτο ποιῶσιν, κατὰ τὸ δόγμα τῆς συγκλήτου. τοῦτο δ' οὐκ ἦν

προσκεί-

προσκείμενον τοῖς γράμμασιν, διὸ καὶ κατεκράτησε τοῦ τὴν ἀναφορὰν ἐπὶ τὸν ὕπατον γενέσθαι, καὶ δι' ἐκείνου παραλυθῆναι τῆς δαπάνης τὸ ἔθνος, ὅσης ὑπὲρ ρ̄ εἴκοσι τάλαντα. μεγάλας, τοῖς γε μὴν βουλομένοις διαβάλλειν αὐτὸν πρὸς τὸν ἄππιον, ἀφορμὰς ἔδωκεν, ὅτι διακόψας τὴν ἐπιβολὴν αὐτοῦ, τὴν περὶ τῆς βοηθείας.

Ὅτι κατὰ τὴν κρήτην, δεδιότες κυδωνιᾶται τοὺς γορτυ- LXXI.
νίους, διὰ τὸ καὶ πρότερον ἔτι παρ' ὀλίγον κεκινδυνευκέναι τῇ πόλει, τῶν περὶ νοθοκράτην ἐπιβαλλομένων αὐτὴν καταχεῖν, ἐξέπεμψαν πρέσβεις πρὸς εὐμένη, βοήθειαν αἰτούμενοι κατὰ τὴν συμμαχίαν. ὁ δὲ βασιλεὺς προχειρισάμενος λέοντα, καὶ στρατιώτας σὺν τούτῳ τ, ἐξαπέστειλε κατὰ σπουδήν. ὧν παραγενομένων, οἱ κυδωνιᾶται τὰς κλεῖς τῶν πυλῶν τῷ λέοντι παρέδωκαν, καὶ καθόλου τὴν πόλιν ἐνεχείρισαν.

Ὅτι ἐν τῇ ῥόδῳ τὰ τῆς δυσπολιτείας ἀεὶ μᾶλλον ἐπέ- LXXX.
τεινεν. προσπεσόντος γὰρ αὐτοῖς τοῦ τῆς συγκλήτου δόγματος, ἐν ᾧ διεσάφει, μηκέτι προσέχειν τοῖς τῶν στρατηγῶν ἐπιτάγμασιν, ἀλλὰ τοῖς αὐτῆς δόγμασιν. καὶ τῶν πολλῶν ἀποδεχομένων τὴν τῆς συγκλήτου πρόνοιαν, οἱ περὶ τὸν φιλόφρονα καὶ θεαίτητον ἐπιλαβόμενοι τῆς ἀφορμῆς ταύτης, ἐξειργάζοντο τ' ἀκόλουθα, φάσκοντες δεῖν ἐκπέμπειν πρεσβευτὰς πρὸς τὴν σύγκλητον, καὶ τὸν κόϊντον μάρκιον τὸν ὕπατον, καὶ πρὸς γάϊον τὸν ἐπὶ τοῦ ναυτικοῦ. τότε γὰρ ἤδη γνώριμον ἦν ἅπασιν, ὡς τινες τῶν καθεσταμένων ἀρχόντων ἐν τῇ ῥώμῃ παραγίνεσθαι μέλλουσιν εἰς τοὺς κατὰ τὴν ἑλλάδα

τόποις·

τόποις. κρατηθείσης δὲ τῆς ὑποθέσεως, καίπερ ἀντιρρήσεως γενομένης, ἀπεστάλησαν εἰς μὲν τὴν ῥώμην ἀρχομένης θερείας, ἡγησίλοχος ἡγησίου, νικαγόρας νικάνδρου. πρὸς δὲ τὸν ὕπατον, καὶ τὸν ἐπὶ τοῦ ναυτικοῦ στρατηγὸν, ἀγεσίπολις, ἀρίστων, παγκράτης, ἐντολὰς ἔχοντες ἀνανεοῦσθαι τὰ φιλάνθρωπα πρὸς ῥωμαίους, καὶ πρὸς τὰς διαβολὰς ἀπολογεῖσθαι τὰς λεγομένας ὑπό τινων κατὰ τῆς πόλεως. οἱ δὲ περὶ τὸν ἡγησίλοχον, ἅμα τοῖς προειρημένοις, καὶ περὶ σιτικῆς ἐξαγωγῆς ποιησόμενοι λόγους. τὰ μὲν οὖν ὑπὸ τούτων ῥηθέντα πρὸς τὴν σύγκλητον, καὶ τὰς δοθείσας αὐτοῖς ἀποκρίσεις ὑπὸ τῆς συγκλήτου, καὶ διότι πάντων τῶν φιλανθρώπων τυχόντες ἐπανῆλθον, ἐν τοῖς ἰταλικοῖς εἴπομεν. περὶ δὲ τούτου τοῦ μέρους, χρήσιμον ἐστὶ πλεονάκις ὑπομιμνήσκειν, ὃ δὴ καὶ πειρώμεθα ποιεῖν. διὸ καὶ πολλάκις ἀναγκαζόμεθα τὰς ἐντεύξεις τῶν πρεσβευτῶν, καὶ τοὺς χρηματισμοὺς προτέρους ἐξαγγέλλειν τῆς καταστάσεως, καὶ τῆς ἐξαποστολῆς. ἐπεὶ γὰρ καθ' ἕκαστον ἔτος, τὰς κατ' ἀλλήλων πράξεις γράφοντες, πειρώμεθα ἐν ἑνὶ καιρῷ συγκεφαλαιοῦσθαι τὰς παρ' ἑκάστοις πράξεις, δῆλον ὡς ἀναγκαῖον ἐστὶ τοῦτο συμβαίνειν περὶ τὴν γραφήν. οἱ δὲ περὶ τὸν ἀγεσίπολιν, ἀφικόμενοι πρὸς τὸν κόιντον, καταλαβόντες αὐτὸν ἐν μακεδονίᾳ πρὸς ἡράκλειαν στρατοπεδεύοντα, διελέγοντο περὶ ὧν εἶχον τὰς ἐντολάς. ὁ δὲ διακούσας, οὐχ οἷον αὐτὸς ἔφη προσέχειν ταῖς διαβολαῖς· ἀλλὰ κἀκείνοις παρεκάλει μηδενὸς ἀνέχεσθαι τῶν λέγειν τι τολμώντων κατὰ ῥωμαίων, καὶ πολλὰ καθόλου τῶν εἰς φιλανθρω-

πίαν ἡκόντων ἐπεμέτρησεν. ἔγραψε δὲ ταῦτα καὶ πρὸς τὸν
δῆμον τῶν ῥωμαίων. τοῦ δ' ἀγεσιπόλιδος ἐψυχαγωγη-
μένου κατὰ τὴν ὅλην ἀπάντησιν ἰσχυρῶς, λαβὼν αὐτὸν κατ'
ἰδίαν εἰς τὰς χεῖρας ὁ κόιντος, θαυμάζειν ἔφη, πῶς οὐ πει-
ρῶνται διαλύειν οἱ ῥόδιοι τὸν ἐνεστῶτα πόλεμον, μάλι-
στα τοῦ πράγματος ἐκείνοις καθήκοντος· πότερα δὲ τοῦτ'
ἐποιεῖτο, ἀντίοχον ὑποπτεύων, μήποτε κρατήσας τῆς
ἀλεξανδρείας, βαρὺς ἔφεδρος αὐτοῖς γένηται πρὸς τὸν
περσέα πολέμου χρόνον λαμβάνοντος. ἤδη γὰρ τότε συνέ-
βαινε συγκεχῦσθαι τὸν περὶ κοίλης συρίας πόλεμον· ἢ
θεωρῶν ὅσον οὔπω κριθησόμενα τὰ κατὰ τὸν περσέα, τῶν
ῥωμαϊκῶν στρατοπέδων ἐν μακεδονίᾳ παραβεβληκότων·
καὶ καλὰς ἐλπίδας ἔχων ὑπὲρ τῶν ἀποβησομένων, ἐβού-
λετο τοὺς ῥοδίους παρεξώσας μεσίτας ἀποδεῖξαι· καὶ τοῦτο
πράξαντας, δοῦναι τοῖς ῥωμαίοις ἀφορμὰς εὐλόγους, εἰς
τὸ βουλεύεσθαι περὶ αὐτῶν, ὡς ἂν αὐτοῖς φαίνηται, τὸ μὲν
ἀκριβὲς οὐ ῥάδιον εἰπεῖν. δοκῶ δὲ μᾶλλον τὸ τελευταῖον εἰρη-
μένους, ἐξ ὧν ἐμαρτύρησε τὰ μετ' ὀλίγον συμβάντα τοῖς
ῥοδίοις. οἵγε περὶ τὸν ἀγεσίπολιν, ἐξ αὐτῆς βαδίσαντες
πρὸς τὸν γάϊον, καὶ πάντων τυχόντες τῶν φιλανθρωπιῶν,
ὑπερβολικώτερον ἢ παρὰ τῷ μαρκίῳ, ταχέως εἰς τὴν ῥό-
δον ἀνεχώρησαν. γινομένης δὲ τῆς ἀποπρεσβείας, καὶ τῆς
τε διὰ τῶν λόγων φιλανθρωπίας, καὶ τῆς διὰ τῶν ἀποκρί-
σεων εὐνοίας, ἑκατέρων τῶν στρατηγῶν ἐφαμίλλου γινομέ-
νης, ὀρθοὶ καὶ μετέωροι ταῖς διανοίαις ἐγενήθησαν οἱ ῥό-
διοι, πάντες οὐ μὴν ὡσαύτως. οἱ μὲν γὰρ ὑγιαίνοντες, περι-

χαρεῖς ἦσαν ἐπὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ τῶν ῥωμαίων. οἱ δὲ κινηταὶ καὶ καχέκται συνελογίζοντο παρ' αὐτοῖς σημεῖον εἶναι τὴν ὑπερβολὴν τῆς φιλανθρωπίας, τοῦ δεδιέναι τὴν περίστασιν τοὺς ῥωμαίους, καὶ μὴ χωρεῖν αὐτοῖς τὰ πράγματα κατὰ λόγον· ὥστε καὶ τὸν ἀγησίπολιν, συνέβη παραφθέγξασθαι πρός τινας φίλων, ὅτι παρὰ τοῦ μαρκίου κατ' ἰδίαν ἐντολὰς εἴληφε, μνημονεύειν πρὸς τὴν βουλὴν ὑπὲρ τοῦ διαλύειν τὸν πόλεμον. τότε δὲ τελέως οἱ περὶ τὸν δείνωνα, συνέθεσαν ἐν κακοῖς μεγάλοις εἶναι τοὺς ῥωμαίους. ἀπέστειλαν δὲ καὶ πρεσβευτὰς εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν, τοὺς διαλύσοντας τὸν ἐνεστῶτα πόλεμον, ἀντιόχῳ καὶ πτολεμαίῳ.

LXXXI. Ὅτι μετὰ τὸ παραλαβεῖν ἀντίοχον τὰ κατὰ τὴν αἴγυπτον, ἔδοξε τοῖς περὶ τὸν κομανὸν καὶ κινέαν συνεδρεύσασι μετὰ τοῦ βασιλέως, κοινοβούλιον καταγράφειν ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων ἡγεμόνων, τὸ βουλευσόμενον περὶ τῶν ἐνεστώτων. πρῶτον οὖν ἔδοξε τῷ συνεδρίῳ τοὺς ἀπὸ τῆς ἑλλάδος παρεπιδημήσαντας πέμπειν πρεσβευτὰς ὡς τὸν ἀντίοχον, κοινολογησομένους ὑπὲρ διαλύσεως. ἦσαν τότε παρὰ μὲν τοῦ κοινοῦ τῶν ἀχαιῶν πρεσβεῖαι διτταί· μία μὲν ὑπὲρ τῆς τῶν φιλανθρώπων ἀνανεώσεως, ἣν ἐπρέσβευον ἄλκιθος ξενοφῶντος, αἰγιεὺς, καὶ πασιάδας· ἄλλη δὲ περὶ τοῦ τῶν ἀνταγωνιστῶν ἀγῶνος. ἦν δὲ καὶ παρὰ ἀθηναίων πρεσβεία περὶ δωρεᾶς, καὶ ἡγεῖτο δημάρατος. καὶ θεωρίαι διτταί, μία μὲν ὑπὲρ τῶν παναθηναίων, ἧς προειστήκει καλλίας ὁ παγκρατιαστής· ἡ δ' ἄλλη περὶ μυστηρίων, ὑπὲρ ἧς κλεόστρατος ἐποιεῖτο τὸν χρηματισμὸν καὶ τοὺς λόγους. ἐκ δὲ

μιλήτου

μιλήτου παρῆσαν εὔδημος, καὶ ἱκέσιος· ἐκ δὲ κλαζομενῶν ἀπολλωνίδης, καὶ ἀπολλώνιος. ἐξαπέστειλε δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς τληπόλεμον καὶ πτολεμαῖον τὸν ῥήτορα πρεσβευτάς. οὗτοι μὲν οὖν ἔπλεον ἀνὰ τὸν ποταμὸν εἰς τὴν ἀπάντησιν.

Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν, ὅτε ἀντίοχος τὴν αἴγυπτον πα- LXXXII.
ρέλαβε, συνῆψαν τῶν ἀπὸ τῆς ἑλλάδος πρεσβευτῶν, οἱ πεμφθέντες ἐπὶ τὰς διαλύσεις. ἀποδεξάμενος δὲ τοὺς ἄνδρας φιλανθρώπως, τὴν μὲν πρώτην ἀποδοχὴν αὐτῶν ἐποιήσατο μεγαλομερῶς, κατὰ δὲ τὴν ἑξῆς ἔδωκεν ἔντευξιν, καὶ λέγειν ἐκέλευσε περὶ ὧν ἔχουσι τὰς ἐντολάς. πρῶτοι μὲν οὖν οἱ παρὰ τῶν ἀχαιῶν ἐποιήσαντο λόγους. τούτοις δ' ἑξῆς δημάρατος ὁ παρὰ τῶν ἀθηναίων· μετὰ δὲ τοῦτον εὔδημος ὁ μιλήσιος. πάντων δὲ πρὸς τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν διαλεγομένων, παραπλησίους εἶναι συνέβαινε καὶ τοὺς κατὰ μέρος αὐτῶν λόγους. τὴν μὲν γὰρ αἰτίαν τῶν συμβεβηκότων πάντες ἀνέφερον ἐπὶ τοὺς περὶ τὸν εὐλαῖον· τὴν δὲ συγγένειαν, καὶ τὴν ἡλικίαν τὴν τοῦ πτολεμαίου προφερόμενοι παρῃτοῦντο τὴν ὀργὴν τοῦ βασιλέως. ἀντίοχος δὲ πᾶσι τούτοις ἀνθομολογησάμενος, καὶ προσαυξήσας τὴν ἐκείνων ὑπόθεσιν, ἤρξατο λέγειν ὑπὲρ τῶν ἐξ ἀρχῆς δικαίων, δι' ὧν ἐπειρᾶτο συνιστάνειν τὴν ἐν συρίᾳ βασιλέων ὑπάρχουσαν κτῆσιν τῶν κατὰ κοίλην συρίαν τόπων. ἰσχυροποιῶν μὲν τὰς ἐπικρατείας τὰς ἀντιγόνου τοῦ πρώτου κατασχόντος τὴν ἐν συρίᾳ βασιλείαν. προφερόμενος δὲ τὰ συγχωρήματα τὰ γενόμενα σελεύκῳ διὰ

τῶν ἀπὸ μακεδονίας βασιλέων, μετὰ τὸν ἀντιγόνου θάνατον. ἑξῆς δὲ τούτοις ἀπερχόμενος ἐπὶ τὴν τελευταίαν κατὰ πόλεμον ἀντιόχου τοῦ πατρὸς ἔκτησιν· ἐπὶ δὲ πᾶσιν ἐξαρνούμενος τὴν ὁμολογίαν, ἣν ἔφασαν οἱ κατὰ τὴν ἀλεξάνδρειαν γενέσθαι πτολεμαίῳ, τῷ νεωστὶ μετηλλαχότι πρὸς ἀντίοχον τὸν ἐκείνου πατέρα· ὅτι δεῖ λαβεῖν αὐτὸν ἐν φερνῇ κοίλην συρίαν, ὅτ᾽ ἐλάμβανε κλεοπάτραν, τὴν τοῦ νῦν βασιλεύοντος μητέρα. πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν διαλεχθεὶς καὶ πείσας, οὐ μόνον αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπηντηκότας, ὡς δίκαια λέγει, τότε μὲν διέπλευσεν εἰς τὴν ναύκρατιν· χρησάμενος δὲ καὶ τούτοις φιλανθρώπως, καὶ δοὺς ἑκάστῳ τῶν ἑλλήνων τῶν κατοικούντων χρυσοῦν, προῆγεν ἐπὶ τῆς ἀλεξανδρείας. τοῖς δὲ πρεσβευταῖς τὴν ἀπόκρισιν ὑπέσχετο δώσειν, ὅταν οἱ περὶ τὸν ἀριστείδην καὶ θῆριν ἀνακάμψωσιν ὡς αὐτόν. ἐξαπεσταλκέναι γὰρ ἐκείνοις ἔφη πρὸς τὸν πτολεμαῖον· βούλεσθαι δὲ πάντων συνίστορας εἶναι καὶ μάρτυρας τοὺς ἀπὸ τῆς ἑλλάδος πρεσβευτάς.

LXXXIII. Ὅτι ἀντίοχος μετὰ τὸ καταλιπεῖν ἀλεξάνδρειαν πολιορκεῖν, πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην ἐξέπεμπεν. οὗτοι δ᾽ ἦσαν, μελέαγρος, σωσιφάνης, ἡρακλείδης, συνθεὶς ρ̄ καὶ ν̄ τάλαντα· πεντήκοντα μὲν στέφανον ῥωμαίοις· τὰ δὲ λοιπὰ τῶν χρημάτων εἰς δωρεὰν τισὶ τῶν κατὰ τὴν ἑλλάδα πόλεων.

LXXXIV. Ὅτι κατὰ τὰς αὐτὰς ἡμέρας κατέπλευσαν ἐκ ῥόδου πρέσβεις εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν ἐπὶ τὰς διαλύσεις, οἱ περὶ πρατίωνα, καὶ μετ᾽ οὐ πολὺ παρῆσαν εἰς τὴν παρεμβολὴν

πρὸς

πρὸς ἀντίοχον. γενομένης δὲ τῆς ἐντεύξεως, πολλοὺς διετίθεντο λόγους, τήν τε τῆς ἰδίας πατρίδος εὔνοιαν προφερόμενοι πρὸς ἀμφοτέρας τὰς βασιλείας καὶ τὴν ἁπάντων τῶν βασιλέων ἀναγκαιότητα πρὸς ἀλλήλους, καὶ τὸ συμφέρον ἑκατέροις ἐκ τῆς διαλύσεως. ὁ δὲ βασιλεὺς ἔτι λέγοντα τὸν πρεσβευτὴν ἐπιλεμὼν, οὐκ ἔφη προσδεῖσθαι πολλῶν λόγων· τὴν μὲν γὰρ βασιλείαν εἶναι πτολεμαίου τοῦ πρεσβυτέρου· πρὸς δὲ τοῦτον καὶ διαλελύσθαι πάλαι, καὶ φίλον ὑπάρχειν· καὶ νῦν βουλομένων τῶν ἐν τῇ πόλει κατάγειν τοῦτον, μὴ κωλύειν ἀντίοχον, καὶ δὴ πεποίηκεν.

Ὅτι παραγενομένων πρὸ τοῦ χειμῶνος τῶν περὶ τὸν LXXXV. ἱππίαν, οὓς ἀπεστάλκει πρεσβευτὰς ὁ περσεὺς πρὸς γένθιον ὑπὲρ τῆς συμμαχίας, καὶ διασαφούντων, ὅτι πρόθυμος ὁ βασιλεύς ἐστιν ἀναδέχεσθαι τὸν πρὸς ῥωμαίους πόλεμον, ἐὰν αὐτῷ δοθῇ τ̄ τάλαντα καὶ πίστεις αἱ προσήκουσαι περὶ τῶν ὅλων. πυθόμενος ταῦτα καὶ κρίνων ἀναγκαίαν εἶναι τὴν γενθίου κοινοπραγίαν, προεχειρίσατο πάνταυχον ἕνα τῶν πρώτων φίλων, καὶ τοῦτον ἐξαπέστελλε, δοὺς ἐντολάς· πρῶτον μὲν ὁμολογήσοντα περὶ τῶν χρημάτων, ὅρκους καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ὑπὲρ τῆς συμμαχίας· εἶτα τοὺς ὁμήρους ἐξ αὐτῆς κἀκεῖνον πέμπειν· ὡς ἂν δοκῇ πανταύχῳ, καὶ παρ' αὐτοῦ λαμβάνειν, οὓς ἂν ἀποφήνῃ γένθιος διὰ τῶν ἐγγράφων· πρὸς δὲ τούτοις διατάξασθαι περὶ τῆς κομιδῆς τῶν τ̄ ταλάντων. ὁ δὲ πάνταυχος ἐξ αὐτῆς ποιησάμενος τὴν ὁρμὴν, καὶ παραγενόμενος εἰς μετέωνα τῆς λιβιάδος· κἀνταῦθα συμμίξας τῷ γενθίῳ, ταχέως παρεστήσατο τὸν νεανί-

νεανίσκον πρὸς τὸ κοινωνεῖν τῷ περσεῖ τῶν αὐτῶν ἐλπίδων. τμηθέντων δὲ τῶν ὁρκίων ὑπὲρ τῆς συμμαχίας καὶ καταγραφέντων, εὐθέως ὁ γένθιος, ἅμα τοὺς ὁμήρους ἔπεμπε τοὺς ὑπὸ τοῦ πανταύχου καταγραφέντας, καὶ σὺν τούτοις ὀλυμπίωνα, παραληψόμενον τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς ὁμήρους παρὰ τοῦ περσέως· ἑτέρους δὲ τοὺς περὶ τῶν χρημάτων ἕξοντας τὴν ἐπιμέλειαν. σὺν δὲ τοῖς προειρημένοις, ἔπεισεν ὁ πάνταυχος τὸν γένθιον, καὶ πρεσβευτὰς συνεξαποστέλλειν. οἵ τινες ἅμα τοῖς παρὰ τοῦ περσέως πεμπομένοις εἰς τὴν ῥόδον πρεσβεύωσιν, ὑπὲρ τῆς κοινῆς συμμαχίας. τούτου γενομένου, καὶ συνεμβάντων τῶν ῥοδίων εἰς τὸν πόλεμον, τελέως εὐκαταγωνίστους ἐσομένους ἀπέφαινε τοὺς ῥωμαίους. ὁ δὲ πεισθεὶς τοῖς παρακαλουμένοις, καὶ προχειρισάμενος παρμενίωνα καὶ μόρκον ἐξαπέστειλε, δοὺς ἐντολάς, ὅταν λάβωσι τοὺς ὅρκους παρὰ τοῦ περσέως, καὶ τοὺς ὁμήρους, καὶ περὶ τῶν χρημάτων γένηται σύμφωνον, πρεσβεύειν εἰς τὴν ῥόδον. οὗτοι μὲν οὖν πάντες προῆγον εἰς τὴν μακεδονίαν. ὁ δὲ πάνταυχος μένων παρὰ πλευρὰν, ὑπεμίμνησκε καὶ παρώξυνε τὸν νεανίσκον, πρὸς τὸ μὴ καθυστερεῖν ταῖς παρασκευαῖς, ἀλλ' ἕτοιμον ὄντα προκαταλαμβάνειν, καὶ τόπους καὶ πόλεις, καὶ συμμάχους· μάλιστα δ' αὐτὸν ἠξίου παρασκευάζεσθαι, πρὸς τὴν κατὰ θάλατταν μάχην. τῶν γὰρ ῥωμαίων εἰς τέλος ἀπαρασκεύων ὄντων πρὸς τοῦτο τὸ μέρος, κατά τε τοὺς περὶ τὴν ἤπειρον καὶ τοὺς περὶ τὴν ἰλλυρίδα τόπους, ἀκονιτὶ πᾶν τὸ προτεθὲν ἐπιτελεσθήσεσθαι δι' αὐτοῦ, καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ πεμπομέ-

μένων. ὁ μὲν οὖν γένθιος τούτοις τοῖς λόγοις ἀναπειθόμενος, ἐγίνετο περί τε τὰς κατὰ γῆν, καὶ κατὰ θάλατταν παρασκευάς. ὁ δὲ περσεὺς παραγενομένων εἰς τὴν μακεδονίαν τῶν πρεσβευτῶν παρὰ τοῦ γενθίου καὶ τῶν ὁμηρευόντων, ὁρμήσας ἀπὸ τῆς περὶ τὸν ἐνιπέα ποταμὸν παρεμβολῆς μετὰ πάντων τῶν ἱππέων, ἀπήντα τοῖς προειρημένοις εἰς τὸ δίον· καὶ συμμίξας πρῶτον μὲν ἀπέδωκε τοὺς ὅρκους ὑπὲρ τῆς συμμαχίας, ἐναντίον πάντων ἱππέων. πάνυ γὰρ ἐβούλετο σαφῶς εἰδέναι τοὺς μακεδόνας, τὴν τοῦ γενθίου κοινοπραγίαν, ἐλπίζων εὐθαρσεστέρους αὐτοὺς ὑπάρξειν, προσγενομένης ταύτης τῆς ῥοπῆς. ἔπειτα δὲ τοὺς ὁμήρους παρελάμβανε, καὶ παρεδίδου τοὺς ἑαυτοῦ τοῖς περὶ ὀλυμπίωνα, ὧν ἦσαν ἐπιφανέστατοι, λιμναῖος ὁ πολεμοκράτους, καὶ βάλαυχος ὁ πανταύχου. μετὰ δὲ ταῦτα, τοὺς μὲν ἐπὶ τὰ χρήματα παρόντας, εἰς πέλλαν ἐξέπεμπεν, ὡς ἐκεῖ παραληψομένους. τοὺς δὲ πρεσβευτὰς τοὺς εἰς τὴν ῥόδον, εἰς θετταλονίκην πρὸς μητρόδωρον, συντάξας ἑτοίμους εἶναι πρὸς τὸν πλοῦν. ἔπεισε δὲ καὶ τοὺς ῥοδίους συμβαίνειν εἰς τὸν πόλεμον. ταῦτα δὲ διοικήσας, κρυφῶντα μὲν ἐξέπεμψε πρεσβευτὴν πρὸς εὐμένη, καὶ πρότερον ἤδη ἀπεσταλμένον· τηλέμναστον δὲ τὸν κρῆτα, πρὸς τὸν ἀντίοχον, μὴ παρορᾶν τὸν καιρὸν, μηδ᾽ ὑπολαμβάνειν πρὸς αὐτὸν μόνον ἀνήκειν τὴν ὑπερηφανίαν, καὶ τὴν βαρύτητα τῶν ῥωμαίων. σαφῶς δὲ γινώσκειν, ὡς ἐὰν μὴ καὶ νῦν αὐτὸς συνεπιλαμβάνηται, μάλιστα μὲν διαλύων τὸν πόλεμον. εἰ δὲ μὴ, βοηθῶν, ταχέως πεῖραν λήψεται τῆς αὐτῆς ἑαυτῷ τύχης.

LXXXVI. Ὅτι προτεθείσης χειροτονίας τοῖς ῥοδίοις, ἐνίκων οἷς ἤρεσκε πέμπειν τοὺς πρεσβευτὰς ὑπὲρ τῶν διαλύσεων· καὶ τὴν μὲν ῥοδίων δυσπολιτείαν, τοῦτον τὸν τρόπον ὡς ἐν τῷ περὶ δημηγορίας τέθειται, διέκρινε τὸ διαβούλιον· ἐν ᾧ πλεῖον ἐφάνησαν ἰσχύοντες οἱ τὰ τοῦ περσέως αἱρούμενοι, τῶν σώζειν σπουδαζόντων τὴν πατρίδα καὶ τοὺς νόμους. οἱ δὲ πρυτάνεις παραχρῆμα πρεσβευτὰς καλέστησαν τοὺς διαλύσοντας τὸν πόλεμον· εἰς μὲν τὴν ῥώμην ἀγησίπολιν καὶ κλεόμβροτον, πρὸς δὲ τὸν στρατηγὸν καὶ περσέα, δάμωνα, καὶ νικόστρατον, καὶ ἀγησίλοχον, καὶ τήλεφον. τούτων δ' ἑξῆς τὸ συνεχὲς ἐξειργάζοντο, καὶ προσετίθεσαν, ποιοῦντες ἀναπολόγητον τὴν ἁμαρτίαν. εὐθέως γὰρ εἰς τὴν κρήτην ἔπεμπον πρεσβευτὰς, τοὺς ἀνανεωσομένους πρὸς πάντας κρῆτας τὰ ὑπάρχοντα φιλάνθρωπα, καὶ παρακαλέσοντας βλέπειν τοὺς καιροὺς καὶ τὴν περίστασιν καὶ συμφρονεῖν τῷ δήμῳ, καὶ τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν αἱρεῖσθαι καὶ φίλον· ὁμοίως δὲ καὶ κατ' ἰδίαν πρὸς τὰς πόλεις ὑπὲρ τῶν αὐτῶν διαλεχθησομένους.

LXXXVII. Ὅτι τῶν περὶ τὸν παρμενίωνα καὶ μόρκον, καὶ τῶν παρὰ τοῦ γενθίου, καὶ σὺν τούτοις τοῦ μητροδώρου παραγενομένων εἰς τὴν ῥόδον, καὶ συναχθείσης τῆς βουλῆς, παντάπασιν θορυβώδης ἦν ἡ ἐκκλησία· τῶν μὲν περὶ τὸν *δίωνα φανερῶς ἤδη τολμώντων λέγειν τὰ τοῦ περσέως· τῶν δὲ περὶ θεαίτητον, καταπεπληγμένων τὰ συμβαίνοντα. καὶ γὰρ ἡ τῶν λέμβων παρουσία, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀπολωλότων ἱππέων, καὶ ἡ τοῦ γενθίου μετάθεσις, συνέτριβεν αὐτοὺς, διὸ καὶ τὸ

* δίνωνα

πέρας

πέρας τῆς ἐκκλησίας ἀκόλουθον ἐγενήθη τοῖς προειρημένοις. ἔδοξε γὰρ τοῖς ῥοδίοις ἀποκριθῆναι φιλανθρώπως ἀμφοτέροις τοῖς βασιλεῦσι, καὶ διασαφεῖν, ὅτι δέδοκται διαλύειν αὐτοῖς τὸν πόλεμον, καὶ παρακαλεῖν κἀκείνους εὐδιαλύτους ὑπάρχειν. ἐδέξαντο δὲ καὶ τοὺς πρεσβευτὰς ἐπὶ τὴν κοινὴν ἑστίαν τοὺς παρὰ τοῦ γενθίου, μετὰ πολλῆς φιλανθρωπίας.

Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν ἐν ᾧ περσεὺς ἡττηθεὶς ἀνεδίδρασκεν, LXXXVIII.
ἔδοξε τῇ συγκλήτῳ τοὺς παρὰ τῶν ῥοδίων πρεσβευτὰς παραγεγονότας ὑπὲρ τοῦ διαλύειν τὸν πρὸς περσέα πόλεμον προσκαλέσασθαι, τῆς τύχης ὥσπερ ἐπίτηδες ἀναβιβαζούσης ἐπὶ σκηνὴν, τὴν τῶν ῥοδίων ἄγνοιαν, εἰ χρὴ ῥοδίων λέγειν· ἀλλὰ μὴ τῶν ἐπιπολασάντων ἀνθρώπων τότε κατὰ τὴν ῥόδον, οἱ δὲ περὶ τὴν ἀγέπολιν εἰσπορευθέντες, ἐλθεῖν μὲν ἔφασαν διαλύσοντες τὸν πόλεμον. τὸν γὰρ δῆμον τῶν ῥοδίων ἑλκομένου τοῦ πολέμου καὶ πλείω χρόνον, θεωροῦντα διότι πᾶσι μὲν τοῖς ἕλλησιν ἀλυσιτελὲς, καὶ αὐτοῖς δὲ ῥωμαίοις, διὰ τὸ μέγεθος τῶν δαπανημάτων, ἐλθεῖν ἐπὶ ταύτην τὴν γνώμην· νῦν δὲ λελυμένου τοῦ πολέμου κατὰ τὴν τῶν ῥοδίων βούλησιν, συγχαίρειν αὐτοῖς. ταῦτα μὲν οἱ περὶ τὴν ἀγέπολιν εἰπόντες βραχέως ἐπανῆλθον. ἡ δὲ σύγκλητος χρωμένη τῷ καιρῷ, καὶ βουλομένη παραδειγματίσαι τοὺς ῥοδίους, ἀπόκρισιν ἐξέβαλεν, ἧς ἦν τὰ συνέχοντα ταῦτα, διότι τὴν πρεσβείαν ταύτην, οὔτε τῶν ἑλλήνων ἕνεκεν ὑπολαμβάνουσιν ἐσταλκέναι τοὺς ῥοδίους, οὔθ' ἑαυτῶν, ἀλλὰ περσέως. εἰ μὲν γὰρ τῶν ἑλλήνων χάριν

ἐπρέσβευον, ἐκεῖνον οἰκειότερον εἶναι τὸν καιρὸν, ὅτε ὁ περσεὺς τὴν τῶν ἑλλήνων χώραν ἐπόρθει καὶ τὰς πόλεις. στρατοπεδεύων μὲν ἐν θετταλίᾳ, σχεδὸν ἐπὶ δύ' ἐνιαυτούς. τὸ δὲ παρέντας ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, νῦν παρεῖναι σπουδάζοντας διαλύειν τὸν πόλεμον, ὅτε παρεμβεβληκότων τῶν ἡμετέρων στρατοπέδων εἰς μακεδονίαν, συγκεκλεισμένος ὁ περσεὺς, ὀλίγας παντάπασιν ἐλπίδας εἶχε τῆς σωτηρίας, προφανὲς εἶναι τοῖς ὀρθῶς σκοπουμένοις, διότι τὰς πρεσβείας ἐξέπεμψαν οὐ διαλύειν ἐθέλοντες τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἐξελέσθαι τὸν περσέα καὶ σῶσαι, καθ' ὅσον εἰσὶ δυνατοὶ, δι' ἃς αἰτίας οὔτ' εὐεργετεῖν, οὔτε φιλανθρώπως αὐτοῖς ἀποκρίνεσθαι κατὰ τὸ παρὸν ὀφείλειν ἔφασαν. ταῦτα μὲν ἡ σύγκλητος ἐχρημάτισε τοῖς παρὰ τῶν ῥοδίων πρεσβευταῖς.

LXXXIX. Ὅτι κατὰ τὴν πελοπόννησον ἔτι κατὰ χειμῶνα πρεσβείας παραγενομένης παρὰ τῶν βασιλέων ἀμφοτέρων, πτολεμαίου, καὶ πτολεμαίου περὶ βοηθείας, ἐγενήθη διαβούλια καὶ πλείω, πολλὴν ἔχοντα φιλοτιμίαν. τοῖς μὲν γὰρ περὶ τὸν καλλικράτην καὶ διοφάνην, καὶ σὺν τούτοις ὑπερβάτον, οὐκ ἤρεσκε διδόναι βοήθειαν. τοῖς δὲ περὶ τὸν ἄρχωνα, καὶ λυκόρταν, καὶ πολύβιον, ἤρεσκε τὸ διδόναι τοῖς βασιλεῦσι κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν συμμαχίαν. ἤδη γὰρ συνέβαινε τότε τὸν νεώτερον πτολεμαῖον ὑπὸ τῶν ὄχλων ἀναδεδεῖχθαι βασιλέα διὰ τὴν περίστασιν, τὸν δὲ πρεσβύτερον ἐκ τῆς μέμφεως καταπεπορεῦσθαι, καὶ συμβασιλεύειν τἀδελφῷ. καὶ δεόμενοι παντοδαπῆς ἐπικουρίας, ἐξαπέστειλαν πρεσβευτὰς

βευτὰς εὐμένη καὶ διονυσόδωρον πρὸς ἀχαιοὺς, αἰτοῦντες πεζοὺς μὲν χιλίους, ἱππεῖς δὲ σ. ἡγεμόνα δὲ τῆς ὅλης συμμαχίας λυκόρταν, τῶν δ' ἱππέων πολύβιον. πρὸς δὲ θεωδωρίδαν τὸν σικυώνιον διεπέμψαντο παρακαλοῦντες αὐτὸν, συστήσασθαι ξενολόγιον χιλίων ἀνδρῶν. συνέβαινε δὲ τοὺς μὲν βασιλεῖς ἦν ἐπὶ πλεῖον σύστασιν ἔχειν πρὸς τοὺς εἰρημένους ἄνδρας ἐκ τῶν πράξεων, ὧν εἰρήκαμεν. τῶν δὲ πρεσβευτῶν παραγενομένων, τῆς συνόδου τῶν ἀχαιῶν οὔσης ἐν κορίνθῳ, καὶ τά τε φιλάνθρωπα πρὸς τὴν βασιλείαν ἀνανεωσαμένων, ὄντα μεγάλα, καὶ τὴν περίστασιν τῶν βασιλέων ὑπὸ τὴν ὄψιν ἀγόντων, καὶ δεομένων σφίσι βοηθεῖν. τὸ μὲν πλῆθος τῶν ἀχαιῶν ἕτοιμον ἦν, οὐ μέρει τινὶ, πανδημεὶ δὲ συγκινδυνεύειν, εἰ δέοιτο, τοῖς βασιλεῦσιν. ἀμφότεροι γὰρ εἶχον τότε διάδημα καὶ τὴν ἐξουσίαν. οἱ δὲ περὶ τὸν καλλικράτην ἀντέλεγον, φάσκοντες δεῖν καθόλου μὲν μὴ πραγματοκοπεῖν· ἐν δὲ τοῖς παροῦσι καιροῖς, μὴ δ' ὅλως, ἀλλ' ἀπερισπάστους ὑπάρχοντας, ῥωμαίοις παρέχεσθαι χρείας. μάλιστα γὰρ ἦν τότε προσδόκιμος ὁ περὶ τῶν ὅλων κίνδυνος, ἅτε τοῦ κοΐντου τοῦ φιλίππου τὴν παραχειμασίαν ἐν τῇ μακεδονίᾳ ποιουμένου. τῶν δὲ πολλῶν εἰς ἀπορίαν ἐμπιπτόντων, μὴ δόξωσι ῥωμαίων ἀστοχεῖν, μεταλαβόντες τοὺς λόγους οἱ περὶ τὸν λυκόρταν καὶ πολύβιον, ἐδίδασκον ἄλλα τε καὶ πλείω προσφερόμενοι, καὶ διότι τῷ πρότερον ἔτει ψηφισαμένων τῶν ἀχαιῶν, πανδημεὶ συστρατεύειν τοῖς ῥωμαίοις, καὶ πεμψάντων πρεσβευτὴν τὸν πολύβιον, ὁ κόϊντος ἀποδεξάμενος τὴν προθυ-

μίαν, ἀπείπατο μὴ χρείαν ἔχειν τῆς βοηθείας, ἐπεὶ κε-
κράτηκε τῆς εἰς μακεδονίαν εἰσβολῆς, ἐξ ὧν ἀπεδείκνυσαν
σκῆψιν οὖσαν τὴν ῥωμαίων χρείαν, πρὸς τὸ διαλῦσαι τὸ
βοηθεῖν. διὸ παρεκάλουν τοὺς ἀχαιοὺς ὑποδεικνύοντες τὸ
μέγεθος τῆς περιστάσεως, ἐν ᾗ συνέβαινε τότε τὴν βασι-
λείαν ὑπάρχειν, μὴ παριδεῖν τὸν καιρόν, ἀλλὰ μνημο-
νεύοντας τῶν ὁμολογιῶν καὶ τῶν εὐεργεσιῶν, μάλιστα δὲ
τῶν ὅρκων, ἐμπεδοῦν τὰς συνθήκας. τῶν δὲ πολλῶν ἐπι-
φερομένων πάλιν, βοηθεῖν· τότε μὲν οἱ περὶ τὸν καλλι-
κράτην, ἐξέβαλον τὸ διαβούλιον, διασείσαντες τοὺς ἄρ-
χοντας, ὡς οὐκ οὔσης ἐξουσίας κατὰ τοὺς νόμους ἐν ἀγορᾷ βου-
λεύεσθαι περὶ βοηθείας. μετὰ δέ τινα χρόνον συγκλήτου
συναχθείσης εἰς τὴν τῶν σικυωνίων πόλιν, ἐν ᾗ συνέβαινε
*συμπο-ρεύεσθαι. μὴ μόνον *οὐ πορεύεσθαι τὴν βουλήν, ἀλλὰ πάντας τοὺς
ἀπὸ λ' ἐτῶν· καὶ λόγων γινομένων πλειόνων, καὶ μάλιστα τοῦ
πολυβίου διοριζομένου, πρῶτον μὲν περὶ τοῦ χρείαν μὴ ἔχειν
τοὺς ῥωμαίους τῆς βοηθείας, καὶ δοκοῦντος οὐκ εἰκῇ ταῦτα
λέγειν (διὰ τὸ γεγονέναι τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἐν τῇ
*τῷ φι-λίππῳ μακεδονίᾳ) παρὰ *τοῦ φιλίππου· δεύτερον δὲ φάσκοντος,
ἐὰν καὶ δέονται ῥωμαῖοι τῆς συμμαχίας, οὐ διὰ τοὺς σ' ἱππεῖς
καὶ χιλίους πεζοὺς τοὺς ἀποσταλησομένους εἰς ἀλεξάνδρειαν,
ἀδυνατήσειν τοὺς ἀχαιοὺς βοηθεῖν ῥωμαίους. καλῶς γὰρ
ποιοῦντας αὐτούς, καὶ τρεῖς ἄγειν καὶ δ' μυριάδας ἀνδρῶν
μαχίμων, εὐδοκοῦντες τοῖς λεγομένοις ἔρεπον οἱ πολλοὶ
πρὸς τὸ πέμπειν τὴν συμμαχίαν. τῇ δὲ δευτέρᾳ τῶν
ἡμερῶν, ἐν ᾗ κατὰ τοὺς νόμους ἔδει τὰ ψηφίσματα προσ-
φέρειν

φέρειν τοῖς βουλομένοις· οἱ μὲν περὶ τὸν λυκόρταν προσ-
ήνεγκαν, διότι δεῖ πέμπειν τὴν βοήθειαν· οἱ δὲ περὶ τὸν
καλλικράτην, διότι δεῖ πρεσβευτὰς ἐξαποστέλλειν τοὺς
διαλύσοντας τοὺς βασιλεῖς πρὸς τὸν ἀντίοχον. πάλιν δὲ
τῶν διαβουλίων προτεθέντων, ἀγὼν ἐγίνετο νεανικὸς, πολὺ
γε μὴν ὑπερεῖχον οἱ περὶ τὸν λυκόρταν. αἵτε γὰρ βασιλεῖαι
συγκρινόμεναι, μεγάλην εἶχον διαφοράν. ὑπὸ μὲν γὰρ
τῆς ἀντιόχου, σπάνιον ἦν εὑρεῖν· οἰκεῖόν τι γεγονὼς καθόλου
πρὸς τοὺς ἕλληνας ἔν τε τοῖς ἀνώτερον χρόνοις. καὶ γὰρ
ἡ τοῦ τότε βασιλεύοντος μεγαλοψυχία, δῆλος ἐγένετο
τοῖς ἕλλησιν. ὑπὸ δὲ τῆς πτολεμαίου, τοσαῦτα καὶ τηλι-
καῦτα τοῖς ἀχαιοῖς ἐγεγόνει φιλάνθρωπα κατὰ τοὺς ἀνώ-
τερον χρόνους, ὥστ᾽ ἂν μηδενὶ πλεῖον ἀξίως. ἃ διατιθέμε-
νος ὁ λυκόρτας, μεγάλην ἐποιεῖτο φαντασίαν, ἅτε τῆς
παραθέσεως ὁλοσχερῆ τὴν διαφορὰν ἐχούσης. καθ᾽ ὅσον
γὰρ οὐκ ἐξαριθμήσασθαι ῥάδιον ἦν, τὰς τῶν ἐν ἀλεξαν-
δρείᾳ βασιλέων εὐεργεσίας, κατὰ τοσοῦτον ἁπλῶς οὐδὲν ἦν
εὑρεῖν φιλάνθρωπον ἐκ τῆς ἀντιόχου βασιλείας ἀπηντη-
μένον εἰς πραγμάτων λόγον τοῖς ἀχαιοῖς.

Ὅτι ἡ σύγκλητος πυνθανομένη τὸν ἀντίοχον, τῆς μὲν XC.
αἰγύπτου κύριον γεγονέναι, τῆς δ᾽ ἀλεξανδρείας παρ᾽ ὀλί-
γον· νομίζουσα πρὸς αὐτὴν τι διατείνειν τὴν αὔξησιν τοῦ
προειρημένου βασιλέως, κατέστησε πρεσβευτὰς, τοὺς περὶ
γάϊον ποπίλλιον, τόν τε πόλεμον λύσοντας, καὶ καθόλου
θεασαμένους τὴν τῶν πραγμάτων διάθεσιν ποία τίς ἐστιν.
καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν ἰταλίαν ἐν τούτοις ἦν.

XCI. Ὅτι ἕως μέν τινος οἱ περὶ τὸν ἀνδρωνίδαν καὶ καλλικράτην ἐχρῶντο τοῖς ὑπὲρ τῆς διαλύσεως λόγοις· οὐδενὸς δὲ προσέχοντος αὐτοῖς, ἐπησείγαγον μηχανήν. παρῆν γὰρ ἐκ πορείας εἰς τὸ θέατρον γραμματηφόρος, φέρων ἐπιστολὴν παρὰ κοίντου μαρκίου, δι' ἧς παρεκάλει τοὺς ἀχαιοὺς, ἀκολουθοῦντας τῇ ῥωμαίων προαιρέσει, πειρᾶσθαι διαλύειν τοὺς βασιλεῖς. συνέβαινε γὰρ καὶ τὴν σύγκλητον ἀπεσταλκέναι πρεσβευτὰς τοὺς περὶ νεμέσιον, διαλύσοντας τοὺς βασιλεῖς. ἦν γὰρ τοῦτο κατὰ τῆς ὑποθέσεως. οἱ γὰρ περὶ τὸν τῖτον ἀδυνατήσαντες διαλύειν, ἀνακεχωρήκεσαν εἰς τὴν ῥώμην ἄπρακτοι τελέως· ἀλλ' οἱ περὶ τὸν πολύβιον οὐ βουλόμενοι διὰ τὸν μάρκιον πρὸς τὴν ἐπιστολὴν ἀντιλέγειν, ἀνεχώρησαν ἐκ τῶν πραγμάτων. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν βοήθειαν, οὕτω διέπεσε τοῖς βασιλεῦσι. τοῖς δ' ἀχαιοῖς ἔδοξε πρεσβευτὰς ἀποστέλλειν τοὺς διαλύσοντας, καὶ κατεστάθησαν ἄρχων αἰγειράτης, ἀρκεσίλαος καὶ ἀρίστων, μεγαλοπολῖται. οἱ δὲ παρὰ τοῦ πτολεμαίου πρεσβευταὶ διαψευσθέντες τῆς συμμαχίας, ἀνέδωκαν τοῖς ἄρχουσιν ἑτοίμους ἔχοντες ἐπιστολὰς παρὰ τῶν βασιλέων, δι' ὧν ἠξίουν τοὺς ἀχαιοὺς ἐκπέμπειν λυκόρταν καὶ πολύβιον, ἐπὶ τὸν ἐνεστῶτα πόλεμον.

XCII. Ὅτι τοῦ ἀντιόχου πρὸς πτολεμαῖον ἕνεκεν τοῦ πηλούσιον κατασχεῖν ἀφικομένου, ὁ ποπίλλιος ὁ τῶν ῥωμαίων στρατηγὸς τοῦ βασιλέως πόῤῥωθεν ἀσπαζομένου διὰ τῆς φωνῆς, καὶ τὴν δεξιὰν προτείνοντος, πρόχειρον ἔχων τὸ δελτάριον, ἐν ᾧ τὸ τῆς συγκλήτου δόγμα κατεγέγραπτο, πρου-

προὔτεινεν αὐτῷ, καὶ τοῦτ᾽ ἐκέλευσε πρῶτον ἀναγνῶναι τὸν ἀντίοχον. ὡς μὲν ἐμοὶ δοκεῖ πρότερον* ἀξιοῦν τὸ τῆς φιλίας σύνθημα ποιεῖν, πρὶν ἢ τὴν προαίρεσιν ἐπιγνῶναι τοῦ δεξιουμένου· πότερα φίλιος ἢ πολέμιός ἐστίν. ἐπεὶ δ᾽ ὁ βασιλεὺς ἀναγνοὺς, ἔφη βούλεσθαι μεταδοῦναι τοῖς φίλοις ὑπὲρ τῶν προσπεπτωκότων· ἀκούσας ὁ ποπίλλιος, ἐποίησε πρᾶγμα, βαρὺ μὲν δοκοῦν εἶναι, καὶ τελέως ὑπερήφανον. ἔχων γὰρ προχείρως ἀμπελίνην βακτηρίαν, περιέγραφε τῷ κλήματι τὸν ἀντίοχον. ἐν τούτῳ τε τῷ γύρῳ τὴν ἀπόφασιν ἐκέλευσε δοῦναι περὶ τῶν γεγραμμένων. ὁ δὲ βασιλεὺς ξενισθεὶς τὸ γινόμενον καὶ τὴν ὑπεροχὴν βραχὺν χρόνον ἐναπορήσας, ἔφη ποιήσειν πᾶν τὸ παρακαλούμενον ὑπὸ ῥωμαίων. οἱ δὲ περὶ τὸν ποπίλλιον, τότε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ λαμβάνοντες ἅμα πάντες, ἠσπάζοντο φιλοφρόνως. ἦν δὲ τὰ γεγραμμένα, λύειν ἐξ αὐτῆς τὸν πρὸς πτολεμαῖον πόλεμον. δι᾽ ὃ καὶ δοθεισῶν αὐτῷ τακτῶν ἡμερῶν, οὗτος μὲν ἀπήγαγε τὰς δυνάμεις εἰς τὴν Ἀγρίαν βαρυνόμενος, καὶ στένων. εἴκων δὲ τοῖς καιροῖς κατὰ τὸ παρόν· οἱ δὲ περὶ τὸν ποπίλλιον καταστησάμενοι τὰ κατὰ τὴν ἀλεξάνδρειαν, καὶ παρακαλέσαντες τοὺς βασιλεῖς ὁμονοεῖν, ἅμα δὲ προστάξαντες αὐτοῖς πολυάρατον ἀναπέμπειν εἰς ῥώμην, ἀνέπλευσαν ἐπὶ τῆς κύπρου, βουλόμενοι καὶ τὰς ἐκεῖ ὑπαρχούσας δυνάμεις ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς νήσου κατὰ σπουδήν. ἀφικόμενοι δὲ καὶ καταλαβόντες ἡττημένους μάχῃ τοὺς τοῦ πτολεμαίου στρατηγοὺς, καὶ καθόλου φερόμενα τὰ κατὰ τὴν κύπρον, ταχέως ἀνέστησαν τὸ στρατόπεδον ἐκ τῆς χώρας,

* ἀπαξιού-μενος

χώρας, καὶ παρήδρευσαν, ἕως ἀπέπλευσαν αἱ δυνάμεις ἐπὶ συρίας. καὶ ῥωμαῖοι μὲν ὅσον οὔπω καταπεπονημένην τὴν πτολεμαίου βασιλείαν, τούτῳ τῷ τρόπῳ διέσωσαν, τῆς τύχης οὕτω βραβευούσης τὰ κατὰ τὸν περσέα πράγματα καὶ τοὺς μακεδόνας· ὥστε καὶ πρὸς τὸν ἔσχατον καιρὸν ἐλθόντα τὰ κατὰ τὴν ἀλεξάνδρειαν, καὶ τὴν ὅλην αἴγυπτον, παρὰ τοῦτο πάλιν ὀρθωθῆναι, παρὰ τὸ φθάσαι κριθέντα τὰ κατὰ τὸν περσέα πράγματα. μὴ γὰρ γινομένου τούτου καὶ πιστευθέντος, οὐκ ἄν μοι δοκεῖ, πειθαρχῆσαι τοῖς ἐπιταττομένοις ἀντίοχον.

XCIII. Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἦλθε παρὰ τοῦ βασιλέως εὐμένους, ἀδελφὸς ἄτταλος, ἔχων μὲν πρόφασιν, εἰ καὶ μὴ τὸ κατὰ τοὺς γαλάτας ἐγεγόνει σύμπτωμα περὶ τὴν βασιλείαν, ὅλως ἐλθὼν εἰς τὴν ῥώμην, ἕνεκεν τοῦ συγχαρῆναι τῇ συγκλήτῳ, καὶ τυχεῖν τινὸς ἐπισημασίας, διὰ τὸ συμπεπολεμηκέναι, καὶ πάντων εὐμενῶς σφίσι μετεσχηκέναι τῶν κινδύνων· τότε δὲ καὶ διὰ τὴν γαλατικὴν περίστασιν, ἠναγκασμένος οὐκ ἧκεν εἰς τὴν ῥώμην. πάντων δὲ φιλοφρόνως αὐτὸν ἀποδεχομένων, διά τε τὴν ἐν τῇ στρατείᾳ γεγενημένην συνήθειαν, καὶ διὰ τὸ δοκεῖν, εὔνουν αὐτοῖς ὑπάρχειν, καὶ γινομένης τῆς ἀπαντήσεως ὑπὲρ τὴν προσδοκίαν, μετέωρος ἐγενήθη ταῖς ἐλπίσιν, οὐκ εἰδὼς τὴν ἀληθινὴν αἰτίαν τῆς ἀποδοχῆς. διὸ καὶ παρ' ὀλίγον ἦλθε τοῦ λυμήνασθαι τὰ σφέτερα πράγματα, καὶ τὴν ὅλην βασιλείαν. τῶν γὰρ πλείστων ῥωμαίων ἀπηλλοτριωμένων τῆς τοῦ βασιλέως εὐμένους εὐνοίας, καὶ πεπεισμένων αὐτὸν

πλάγιον

πλάγιον ἐν τῷ πολέμῳ γεγονέναι, λαλοῦντα τῷ περσεῖ, καὶ τοῖς καιροῖς ἐφεδρεύοντα τοῖς κατ' αὐτῶν, ἔνιοι τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν λαμβάνοντες εἰς τὰς χεῖρας τὸν ἄτταλον παρεκάλουν τὴν μὲν ὑπὲρ τἀδελφοῦ πρεσβείαν ἀποθέσθαι, περὶ δὲ αὑτοῦ ποιεῖσθαι τοὺς λόγους· βούλεσθαι γὰρ αὐτῷ τὴν σύγκλητον συγκατασκευάζειν ἰδίαν ἀρχὴν καὶ δυναστείαν, διὰ τὴν ἀλλοτριότητα τὴν πρὸς τὸν ἀδελφόν, ἐφ' οἷς συνέβαινε τὸν ἄτταλον ἐπὶ πολὺ μετεωρίζεσθαι, καὶ συγκαταινεῖν ταῖς κατ' ἰδίαν ὁμιλίαις, τοῖς εἰς τοῦτο τὸ μέρος αὐτὸν παρορμῶσι. τέλος δὲ πρὸς ἐνίους τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν, συνέθετο καὶ παρελθὼν εἰς τὴν σύγκλητον ποιήσεσθαι τοὺς περὶ τούτων λόγους. τοιαύτης δ' οὔσης τῆς διαθέσεως περὶ τὸν ἄτταλον, ὀπτευσάμενος ὁ βασιλεὺς τὸ μέλλον, ἐπιπέμπει στράτιον τὸν ἰατρὸν εἰς τὴν ῥώμην, ὃς μεγίστην παρ' αὐτῷ πίστιν εἶχε, τὰ μὲν ὑποδείξας, τὰ δὲ ἐντειλάμενος, πᾶσαν ὑπενέγκασθαι μηχανὴν, πρὸς τὸ μὴ κατακολουθῆσαι τὸν ἄτταλον τοῖς βουλομένοις λυμήνασθαι τὴν βασιλείαν αὐτῶν. ὃδε παραγενόμενος εἰς τὴν ῥώμην, καὶ λαβὼν εἰς τὰς χεῖρας τὸν ἄτταλον, πολλοὺς μὲν καὶ ποικίλους διέθετο λόγους, καὶ ἦν ὁ ἄνθρωπος ἔχων τι νουνεχὲς καὶ πειστικόν. μόγις δὲ καθίκετο τῆς προθέσεως, καὶ μετεκάλεσε τὸν ἄτταλον ἀπὸ τῆς ἀλόγου φορᾶς, θεὶς ὑπὸ τὴν ὄψιν ὅτι κατὰ μὲν τὸ παρὸν συμβασιλεύει τ' ἀδελφῷ, τούτῳ διαφέρων ἐκείνου, τῷ μὴ διάδημα περιτίθεσθαι, μηδὲ χρηματίζειν βασιλεύς· τὴν δὲ λοιπὴν ἴσην καὶ τὴν αὐτὴν ἔχειν ἐξουσίαν. εἰς δὲ τὸ μέλλον

ὁμολογουμένως καταλείπεται διάδοχος τῆς ἀρχῆς, οὐ μακρὰν ταύτης ἐλπίδος ὑπαρχούσης, ἅτε τοῦ βασιλέως διὰ μὲν τὴν σωματικὴν ἀσθένειαν, ἀεὶ προσδοκῶντος τὴν ἐκ τοῦ βίου μετάστασιν· διὰ δὲ τὴν ἀπαιδείαν, οὐδ' εἰ βουληθείη, δυναμένου τὴν ἀρχὴν ἄλλῳ καταλιπεῖν. οὐδέπω γὰρ ἀναδεδειγμένος ἐτύγχανε κατὰ φύσιν υἱὸς ὢν αὐτῷ, ὁ μετὰ ταῦτα διαδεξάμενος τὴν ἀρχήν· τὸ δὲ συνέχον, θαυμάζειν ἔφη πόσα βλάπτει τοὺς ἐνεστῶτας καιρούς. μεγάλην γὰρ *εἶναι πᾶσι τοῖς θεοῖς χάριν, εἰ συμπνεύσαντες καὶ μιᾷ γνώμῃ χρώμενοι, δύναιντο τὸν ἀπὸ γαλατῶν φόβον ἀπώσασθαι, καὶ τὸν ἀπὸ τούτων ἐφεστῶτα κίνδυνον. εἰ δὲ νῦν εἰς στάσιν καὶ διαφορὰν ἥξει πρὸς τὸν ἀδελφὸν, πρόδηλον εἶναι διότι καταστρέψει τὴν βασιλείαν, καὶ στερήσει μὲν αὐτὸν καὶ τῆς παρούσης ἐξουσίας, καὶ τῆς εἰς τὸ μέλλον ἐλπίδος· στερήσει δὲ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τῆς ἀρχῆς, καὶ τῆς ἐν αὐτῇ δυναστείας. ταῦτα δὲ καὶ τούτοις ἕτερα παραπλήσια, διατιθέμενος ὁ στράτιος ἔπεισε τὸν ἄτταλον μένειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων. διόπερ εἰσελθὼν εἰς τὴν σύγκλητον ὁ προειρημένος, συνεχάρη μὲν ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν, καὶ περὶ τῆς καθ' αὐτὸν εὐνοίας καὶ προθυμίας ἣν παρέχετο εἰς τὸν κατὰ τὸν περσέα πόλεμον ἀπελογήσατο. παραπλησίως δὲ καὶ περὶ τοῦ πέμψαι πρεσβευτὰς, τοὺς παρακαθέξοντας τὴν τῶν γαλατῶν ἀπόνοιαν· καὶ πάλιν εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς αὐτοὺς ἀποκατασταθήσοντας διάθεσιν παρεκάλεσε διὰ πλειόνων. ἐποιήσατο δὲ λόγους καὶ περὶ τῆς αἰνίων, καὶ τῆς μαρωνιτῶν πόλεως, ἀξιῶν αὐτῷ δοθῆναι ταύτας ἐν δωρεᾷ.

* εἰδέναι.

τὸν δὲ

τὸν δὲ κατὰ τοῦ βασιλέως λόγον, καὶ τὸν περὶ τοῦ μερισμοῦ τῆς ἀρχῆς, εἰς τέλος παρεσιώπησεν. ἡ δὲ σύγκλητος ὑπολαμβάνουσα πάλιν αὐτὸν ἰδίᾳ περὶ τούτων εἰσπορεύσεσθαι, τούς τε πρεσβευτὰς συμπέμψειν ὑπέσχετο, καὶ τοῖς εἰθισμένοις δώροις ἐτίμησεν αὐτὸν μεγαλομερῶς, ἐπηγγείλατο δὲ καὶ τὰς προειρημένας πόλεις δώσειν. ἐπειδὴ δὲ παρατυχὼν τῶν φιλανθρωπιῶν ὥρμησεν ἐκ τῆς ῥώμης, οὐδὲν ποιήσας τῶν προσδοκωμένων. διαψευσθεῖσα τῶν ἐλπίδων ἡ σύγκλητος, ἄλλο μὲν οὐδὲν εἶχεν ποιεῖν. ἔτι δὲ κατὰ τὴν ἰταλίαν ὄντος αὐτοῦ, τὴν μὲν αἶνον καὶ τὴν μαρωνίαν ἠλευθέρωσεν, ἀθετήσασα τὴν ἐπαγγελίαν. τοὺς δὲ περὶ τὸν πόπλιον λικίνιον ἔπεμψε πρεσβευτὰς πρὸς τοὺς γαλάτας, οἷς ποίας μὲν ἔδωκεν ἐντολὰς, εἰπεῖν οὐ ῥᾴδιον· στοχάζεσθαι δὲ ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα συμβάντων οὐ δυσχερές. τοῦτο δ᾽ ἔσται δῆλον ἐκ τῶν πράξεων αὐτῶν. ἧκον δὲ καὶ παρὰ ῥοδίων πρέσβεις, πρῶτον μὲν οἱ περὶ φιλοκράτην. μετὰ δὲ τούτους, οἱ περὶ φιλόφρονα καὶ ἀστυμήδην. οἱ γὰρ ῥόδιοι κομισάμενοι τὴν ἀπόκρισιν, ἣν οἱ περὶ τὸν ἀγέπολιν ἔλαβον εὐθέως μετὰ τὴν παράταξιν, καὶ θεωροῦντες ἐκ ταύτης τὴν πρὸς αὐτοὺς ὀργὴν, καὶ τὴν ἀνάστασιν τῆς συγκλήτου, παραυτίκα τὰς προειρημένας πρεσβείας ἐξέπεμψαν. οἱ δὲ περὶ τὸν ἀστυμήδην καὶ φιλόφρονα κατανοοῦντες ἐκ τῶν ἐντεύξεων, καὶ κοινῇ καὶ κατ᾽ ἰδίαν τὴν ὑφόρασιν καὶ τὴν ἀλλοτριότητα τῶν ἀνθρώπων τὴν πρὸς αὐτοὺς, εἰς ἀθυμίαν ὁλοσχερῆ καὶ δυσχρηστίαν ἐνέπιπτον. ὡς δὲ καὶ τῶν στρατηγῶν τις ἀναβὰς ἐπὶ τοὺς ἐμβόλους, παρεκάλει τοὺς

ὄχλοις ἐπὶ τὸν κατὰ ῥοδίων πόλεμον. τότε δὲ παντάπασιν ἔξω τοῦ φρονεῖν γενόμενοι, διὰ τὸν περὶ τῆς πατρίδος κίνδυνον, εἰς τοιαύτην ἦλθον διάθεσιν, ὥστε καὶ φαιὰ *βαλεῖν ἱμάτια, καὶ κατὰ τὰς παρακλήσεις μηκέτι παρακαλεῖν, μηδ' ἀξιοῦν τοὺς φίλους, ἀλλὰ δεῖσθαι μετὰ δακρύων, μηδὲν ἀνήκεστον βουλεύσασθαι περὶ αὐτῶν. κατὰ δέ τινας ἡμέρας, εἰσαγαγόντος αὐτοὺς ἀντωνίου τοῦ δημάρχου, καὶ τὸν στρατηγὸν τὸν παρακαλοῦντα πρὸς τὸν πόλεμον κατασπάσαντες ἀπὸ τῶν ἐμβόλων, ἐποιεῖτο τοὺς λόγους, πρῶτον μὲν φιλόφρων, μετὰ δὲ τοῦτον ἀστυμήδης. ὅτε δὴ κατὰ τὴν παροιμίαν τὸ κύκνειον ἐξηχήσαντες, ἔλαβον ἀποκρίσεις τοιαύτας, δι' ὧν τοῦ μὲν ὁλοσχεροῦς φόβου τοῦ κατὰ τὸν πόλεμον, ἐδόκουν παραλελύσθαι, περὶ δὲ τῶν κατὰ μέρος ἐγκλημάτων αὐτοῖς ἡ σύγκλητος πικρῶς καὶ βαρέως ὠνείδισεν. ἦν δ' ὁ νοῦς τῆς ἀποκρίσεως τοιοῦτος. ὅτι εἰ μὴ δι' ὀλίγους ἀνθρώπους τοὺς αὐτῶν φίλους, καὶ μάλιστα δι' αὐτούς, ᾔδεισαν καλῶς καὶ δικαίως, ὡς δέον ἦν, αὐτοῖς χρήσασθαι. ὁ δ' ἀστυμήδης, αὐτῷ μὲν ἐδόκει καλῶς εἰρηκέναι περὶ τῆς πατρίδος, οὐ μὴν τοῖς γε παρεπιδημοῦσιν, οὔτε τοῖς ἐκεῖ μένουσι τῶν ἑλλήνων, οὐδαμῶς ἤρεσκεν. ἐξέβαλε γὰρ ἔγγραπτον μετὰ ταῦτα ποιήσασθαι τὴν σύνταξιν τῆς δικαιολογίας, ἣ τοῖς πλείστοις τῶν ἀναλαμβανόντων εἰς τὰς χεῖρας, ἄτοπος ἐφαίνετο καὶ τελέως ἀπίθανος. συνεστήσατο γὰρ τὴν δικαιολογίαν, οὐ μόνον ἐκ τῶν τῆς πατρίδος δικαίων· ἔτι δὲ μᾶλλον ἐκ τῆς τῶν ἄλλων κατηγορίας. τὰ μὲν γὰρ ἐνεργήματα καὶ συνεργήματα παραβάλλων καὶ συγκρίνων, τὰ μὲν τῶν ἄλλων

ἐπειρᾶτο

λαβεῖν

ἐπειρᾶτο ψευδοποιεῖν καὶ ταπεινοῦν· τὰ δὲ τῶν ῥοδίων ηὔξησε, παραπλησιάζων καθ' ὅσον οἷός τ' ἦν. τὰ δ' ἁμαρτήματα κατὰ τοὐναντίον, τὰ μὲν τῶν ἄλλων ἐξωνείδιζε πικρῶς καὶ δυσμενικῶς, τὰ δὲ τῶν ῥοδίων ἐπειρᾶτο περιστέλλειν, ἵνα κατὰ τὴν παράθεσιν, τὰ μὲν οἰκεῖα μικρὰ καὶ συγγνώμης ἄξια φανῇ, τὰ δὲ τῶν πέλας, ἀπαραίτητα, καὶ μεγάλα τελέως· ἐφ' οἷς ἔφη συγγνώμης τετευχέναι τοὺς ἡμαρτηκότας ἅπαντας. τὸ δὲ γένος τοῦτο τῆς δικαιολογίας, οὐδαμῶς ἂν πρέπειν ἀνδρὶ πολιτικῷ δόξειεν· ἐπείτοι καὶ τῶν κοινοπραγησάντων περί τινων ἀπορρήτων, οὐ τοὺς διὰ φόβον ἢ πόνον μηνυτὰς γινομένους τῶν συνειδότων ἐπαινοῦμεν, ἀλλὰ τοὺς πᾶσαν ἐπιδεξαμένους βάσανον καὶ τιμωρίαν, καὶ μηδενὶ τῶν συνειδότων παραιτίους γινομένους τῆς αὐτῆς συμφορᾶς, τούτους ἀποδεχόμεθα, καὶ τούτους ἄνδρας ἀγαθοὺς νομίζομεν. ὁ δὲ διὰ τὸν ἄδηλον φόβον πάντα τὰ τῶν ἄλλων ἁμαρτήματα τιθεὶς ὑπὸ τὴν ὄψιν τοῖς κρατοῦσιν, καὶ καινοποιήσας ὑπὲρ ὧν ὁ χρόνος εἰς λήθην ἀγηόχει τοὺς ὑπερέχοντας, πῶς οὐκ ἔμελλε δυσαρεστῆσαι τοῖς ἱστορήσασι· τὴν δὲ προειρημένην ἀπόκρισιν οἱ μὲν περὶ τὸν φιλοκράτην λαβόντες ἐξ αὐτῆς ὥρμησαν· οἱ δὲ περὶ τὸν ἀστυμήδην αὐτόθι μένοντες παρήδρευον, χάριν τοῦ μηδὲν αὐτοὺς λανθάνειν τῶν προσπιπτόντων, ἢ λεγομένων κατὰ τῆς πατρίδος. προσπεσούσης δὲ τῆς ἀποκρίσεως ταύτης εἰς τὴν ῥόδον, δόξαντες ἀπολελύσθαι τοῦ μεγίστου φόβου τοῦ κατὰ τὸν πόλεμον, τἄλλα καίπερ ἀκμὴν ὄντα δυσχερῆ, ῥᾳδίως ἔφερον. οὕτως ἀεὶ τὰ μείζω τῶν προσ-

δοκωμένων κακῶν λήθην ποιεῖ τῶν ἐλαττόνων συμπτωμάτων. διὸ καὶ παραχρῆμα ψηφισάμενοι τῇ ῥώμῃ στέφανον ἀπὸ μυρίων χρυσῶν· καὶ καταστήσαντες πρεσβευτὴν ἅμα καὶ ναύαρχον θεόδοτον, ἐξέπεμπον θερείας ἀρχομένης, ἄγοντα τὸν στέφανον, καὶ μετὰ τούτου τὸν περὶ ῥοδοφῶντα πειρασομένοις κατὰ πάντα τρόπον συμμαχίαν συνθέσθαι πρὸς ῥωμαίοις. τοῦτο δ᾽ ἐποίησαν, βουλόμενοι οὐ διὰ τοῦ ψηφίσματος, καὶ πρεσβείας ἀποτυχεῖν, ἐὰν ἄλλως δόξῃ ῥωμαίοις. δι᾽ αὐτῆς δὲ τῆς τοῦ ναυάρχου προαιρέσεως τὴν κατάπειραν ποιήσασθαι. τὴν γὰρ ἐξουσίαν εἶχε ταύτην ὁ ναύαρχος ἐκ τῶν νόμων. οὕτω γὰρ ἦν πραγματικὸν τὸ πολίτευμα τῶν ῥοδίων, ὡς σχεδὸν ἔτη μ̅ πρὸς τοῖς ρ̅, κεκοινωνηκὼς ὁ δῆμος ῥωμαίοις τῶν ἐπιφανεστάτων καὶ καλλίστων ἔργων, οὐκ ἐπεποίητο πρὸς αὐτοὺς συμμαχίαν. τίνος δὲ χάριν οὕτως ἐχείριζον οἱ ῥόδιοι τὰ καθ᾽ αὐτοὺς, οὐκ ἄξιον παραλιπεῖν. βουλόμενοι γὰρ μηδένα τῶν ἐν ταῖς ὑπεροχαῖς καὶ δυναστείαις ἀπελπίζειν τὴν ἐξ αὐτῶν ἐπικουρίαν καὶ συμμαχίαν, οὐκ ἐβούλοντο συνδυάζειν, οὐδὲ προκαταλαμβάνειν σφᾶς αὐτοὺς ὅρκοις καὶ συνθήκαις, ἀλλ᾽ ἀκέραιοι διαμένοντες κερδαίνειν τὰς ἐξ ἑκάστων ἐλπίδας. τότε δὲ μεγάλην ἐποιοῦντο φιλοτιμίαν, βουλόμενοι ταύτης τῆς τιμῆς τυχεῖν παρὰ ῥωμαίων, οὐ κατεπειγόμενοι συμμαχίας, οὐδ᾽ ἀγωνιῶντες ἁπλῶς οὐδένα κατὰ τὸ παρὸν, πλὴν αὐτῶν τῶν ῥωμαίων, ἀλλὰ βουλόμενοι κατὰ τὴν ὑπέρθεσιν τῆς ἐπιβουλῆς, ἀφαιρεῖσθαι τὰς ἐπινοίας τῶν δυσχερές τι διανοουμένων περὶ τῆς πόλεως. ἄρτι

δὲ τῶν

δὲ τῶν περὶ τὸν θεαίτητον καταπεπλευκότων, ἀπέστησαν καύ-
νιοι. κατελάβοντο δὲ καὶ μυλασεῖς τὰς ἐν εὐρώμῳ πόλεις.
κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἡ σύγκλητος ἐξέβαλε δόγμα, διότι
δεῖ κᾶρας καὶ λυκίους, ἐλευθέρους εἶναι πάντας ὅσοις προσ-
ένειμε ῥοδίοις, μετὰ τὸν ἀντιοχικὸν πόλεμον. τὰ μὲν οὖν κατὰ
τοὺς καυνίους καὶ τοὺς εὐρωμεῖς, ταχέως οἱ ῥόδιοι διωρθώ-
σαντο. τοὺς μὲν καυνίους, λύκον ἀποπέμψαντες μετὰ στρα-
τιωτῶν, ἠνάγκασαν πάλιν ὑφ' αὐτοῖς τάττεσθαι, καίπερ
κιβυρατῶν αὐτοῖς παραβοηθησάντων. ἐπὶ δὲ τὰς ἐν εὐρώ-
μῳ πόλεις στρατεύσαντες, ἐνίκησαν μάχῃ μυλασεῖς, καὶ
ἀλαβανδεῖς. ἀμφοτέρων παραγενομένων μετὰ στρατιᾶς
ἐπ' ὀρθωσίαν. τοῦ δὲ περὶ τῶν λυκίων καὶ καρῶν δόγματος αὐ-
τοῖς προσπεσόντος, πάλιν ἀπεσοβήθησαν ταῖς διανοίαις,
δείσαντες μήποτε μάταιος μὲν αὐτοῖς ἡ τοῦ στεφάνου δόσις
γέγονε. μάταιαι δὲ αἱ περὶ τῆς συμμαχίας ἐλπίδες.

Ὅτι μετὰ τὴν τοῦ περσέως κατάλυσιν, ἅμα τῷ κρι- XCIIII.
θῆναι τὰ ὅλα, πανταχόθεν ἐξέπεμπον πρέσβεις συγχα-
ρησομένους τοῖς στρατηγοῖς ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν. τῶν δὲ πρα-
γμάτων ὁλοσχερῶς ἐπὶ ῥωμαίοις κεκλικότων, ἐπιπολά-
ζοντες διὰ τὸν καιρὸν οἱ δοκοῦντες εἶναι φίλοι ῥωμαίων
ἐν πᾶσι τοῖς πολιτεύμασιν, εἴς τε τὰς πρεσβείας οὗτοι κα-
θίσταντο καὶ τὰς ἄλλας χρείας· διὸ συνέδραμον εἰς τὴν
μακεδονίαν, ἐκ μὲν ἀχαΐας, καλλικράτης, ἀριστόδα-
μος, ἀγησίας, φίλιππος· ἐκ δὲ βοιωτίας, οἱ περὶ μνά-
σιππον· ἐκ δὲ τῆς ἀκαρνανίας, οἱ περὶ χρέμην· παρὰ δὲ τῶν
ἠπειρωτῶν, οἱ περὶ τὸν χάροπα καὶ νικίαν· παρὰ δὲ τῶν
αἰτω-

αἰτωλῶν, οἱ περὶ τὸν λυκίσκον, καὶ Τίσιππον. ἁπάντων δὲ τούτων ὁμοῦ γινομένων, καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν ἁμιλλωμένων προθύμως, καὶ μηδενὸς ὑπάρχοντος ἀνταγωνιστοῦ, διὰ τὸ τοὺς ἀντιπολιτευομένους ἅπαντας εἴκοντας τοῖς καιροῖς, ἀνακεχωρηκέναι τελέως, ἀκονιτὶ κατεκράτησαν τῆς ὑποθέσεως οἱ προειρημένοι. πρὸς μὲν οὖν τὰς ἄλλας πόλεις, καὶ τὰς ἐθνικὰς συστάσεις, οἱ δέκα δι' αὐτῶν τῶν στρατηγῶν ἐποιήσαντο τὴν ἐπιταγὴν, οὓς δεήσει πορεύεσθαι τῶν ἀνδρῶν εἰς τὴν ῥώμην. οὗτοι δ' ἦσαν οὓς ἀπεῖπαν, οὓς ἀπέγραψαν οἱ προειρημένοι κατὰ τὰς ἰδίας ἀντιπαραγωγὰς, πλὴν ὀλίγων τελέως, τῶν ἔκδηλόν τι πεποιηκότων, πρὸς δὲ τὸ τῶν ἀχαιῶν ἔθνος πρεσβευτὰς ἐξέπεμψαν, τοὺς ἐπιφανεστάτους ἄνδρας τῶν ι, γάϊον κλαύδιον, καὶ γνάϊον δομέτιον διὰ δύο αἰτίας· πρῶτον μὲν εὐλαβούμενοι τοὺς ἀχαιοὺς, μή ποτ' οὐ πειθαρχήσουσι τοῖς γραφομένοις, ἀλλὰ καὶ κινδυνεύσουσιν οἱ περὶ τὸν καλλικράτην, δόξαντες ἐξειργάσθαι τὰς κατὰ πάντων τῶν ἑλλήνων διαβολάς· ὃ καὶ ἀλήθειαν ἦν. δεύτερον δὲ διὰ τὸ μηθὲν ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις γράμμασιν ἀκριβὲς εὑρῆσθαι κατὰ μηδενὸς τῶν ἀχαιῶν. περὶ μὲν οὖν τούτων, μετά τινα χρόνον, ἐξέπεμπεν ὁ στρατηγὸς τὰς ἐπιστολὰς, καὶ τοὺς πρέσβεις, καίπερ οὐκ εὐδοκούμενοι, κατά γε τὴν αὐτοῦ γνώμην ταῖς τῶν περὶ τὸν λυκίσκον καὶ καλλικράτην διαβολαῖς· ὡς ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ὕστερον ἐγένετο καταφανές.

XCV. Ὅτι κατὰ τὴν αἴγυπτον οἱ βασιλεῖς ἀπολελυμένοι τοῦ πρὸς ἀντίοχον πολέμου, πρῶτον μὲν εἰς ῥώμην πρεσβευ-

τὴν

τὴν ἐξέπεμψαν νουμένιον, ἕνα τῶν φίλων, εὐχαριστήσοντα περὶ τῶν εἰς αὐτοὺς γεγονότων εὐεργετημάτων. ἀπέλυσαν δὲ καὶ τὸν λακεδαιμόνιον μενάλκιδαν, ἐνεργῶς κεχρημένον τοῖς κατὰ τῆς βασιλείας καιροῖς πρὸς τὴν ἰδίαν ἐπανόρθωσιν, γαΐου ποπιλλίου τὴν ὑπὲρ τῆς ἀπολύσεως χάριν, αἰτησαμένου παρὰ τῶν βασιλέων.

XCVI. Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, κότυς, ὁ τῶν ὀδρυσῶν βασιλεὺς ἀπέστειλε πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην, ἀξιῶν ἀποδοθῆναι τὸν υἱὸν αὐτῷ, καὶ περὶ τῆς γενομένης πρὸς περσέα κοινοπραγίας δικαιολογούμενος. οἱ δὲ ῥωμαῖοι νομίσαντες ἠνύσθαι σφίσι τὸ προκείμενον, τοῦ πρὸς τὸν περσέα πολέμου κατὰ νοῦν προκεχωρηκότος. τὴν δὲ πρὸς κότυν διαφορὰν, πρὸς οὐδὲν ἔτι διατείνειν, συνεχώρησαν αὐτῷ κομίζεσθαι τὸν υἱὸν, οἳ ὁμηρείας χάριν δοθεὶς εἰς μακεδονίαν, ἑαλώκει μετὰ τῶν περσέως τέκνων· βουλόμενοι τὴν αὐτῶν πρᾳότητα καὶ μεγαλοψυχίαν ἐμφαίνειν, ἅμα δὴ καὶ τὸν κότυν αἰδούμενοι, διὰ τῆς τοιαύτης χάριτος.

XCVII. Ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἦλθε καὶ προυσίας ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν ῥώμην, συγχαρησόμενος τῇ συγκλήτῳ, καὶ τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν. ὁ δὲ προυσίας οὗτος, οὐδαμῶς γέγονεν ἄξιος τοῦ τῆς βασιλείας προσχήματος. τεκμήραιτο δ' ἄν τις ἐκ τούτων, ὅς γε πρῶτον μὲν πρεσβευτῶν παραγεγονότων ῥωμαϊκῶν πρὸς αὐτὸν, ἐξυρημένος τὴν κεφαλὴν, καὶ πίλεον ἔχων, καὶ τήβενναν καὶ καλίγας, ἀπήντα τούτοις· καὶ καθόλου τοιαύτῃ διασκευῇ κεχρημένος, οἵαν ἔχουσιν οἱ προσφάτως ἠλευθερωμένοι παρὰ ῥωμαίοις, οὓς

καλοῦσι λιβέρτους. καὶ δεξιωσάμενος τοὺς πρεσβευτάς, ὁρᾶτ', ἔφη, τὸν ὑμέτερον λίβερτον ἐμέ, πάντα βουλόμενον χαρίζεσθαι, καὶ μιμεῖσθαι τὰ παρ' ὑμῖν, ἧς ἀγενεστέραν φωνὴν, οὐ ῥάδιον εἰπεῖν. τότε δὲ κατὰ τὴν εἴσοδον τὴν εἰς τὴν σύγκλητον, στὰς κατὰ τὸ θύρετρον, ἀντίος τοῦ συνεδρίου, καὶ καθεὶς τὰς χεῖρας ἀμφοτέρας, προσεκύνησε τὸν οὐδὸν, καὶ τοὺς καθημένους ἐπιφθεγξάμενος, χαίρετε θεοὶ σωτῆρες, ὑπερβολὴν οὐ καταλιπὼν ἀνανδρίας, ἅμα δὲ καὶ γυναικισμοῦ καὶ κολακείας, οὐδενὶ τῶν ἐπιγινομένων. ἀκόλουθα δὲ τούτοις καὶ κατὰ τὴν κοινολογίαν εἰσελθὼν ἐπετελέσατο· περὶ ὧν καὶ τὸ γράφειν ἀπρεπὲς ἦν. φανεὶς δὲ τελέως εὐκαταφρόνητος, ἀπόκρισιν ἔλαβε, δι' αὐτὸ τοῦτο φιλάνθρωπον. ἤδη δὲ τούτου τὰς ἀποκρίσεις εἰληφότος, προσέπεσε παραγίνεσθαι τὸν εὐμένη. τοῦτο δὲ τὸ πρᾶγμα πολλὴν ἀπορίαν παρέχε τοῖς ἐν τῷ συνεδρίῳ. διαβεβλημένοι γὰρ πρὸς αὐτὸν, καὶ διαλήψεις ἀμεταθέτους ἔχοντες, οὐκ ἐβούλοντο κατ' οὐδένα τρόπον ἐμφανίζειν αὐτούς. πᾶσι γὰρ ἀναδεδειχότες πρῶτον καὶ μέγιστον φίλον τὸν βασιλέα τοῦτον, ἔμελλον εἰς ὄψιν ἐλθόντες, καὶ προσδεξάμενοι δικαιολογίαν, εἰ μὲν τὸ δοκοῦν ἀποκριθεῖεν, ἀκολουθοῦντες ταῖς ἰδίαις διαλήψεσιν, ἐκθεατριεῖν αὑτοὺς, εἰ τοιοῦτον ἄνθρωπον ἐπὶ τοσοῦτον ἐξετίμησαν ἐν τοῖς ἀνώτερον χρόνοις. εἰ δὲ δουλεύοντες τῇ τῶν ἐκτὸς φαντασίᾳ, φιλανθρώπως ἀποκριθεῖεν, παρόψεσθαι τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὸ τῇ πατρίδι συμφέρον. διόπερ ἐξ ἑκατέρας τῆς ἀποφάσεως, μέλλοντος ἀπηδοῦς τινὸς αὐτοῖς ἐξακολουθήσειν, εὕροντο λύσιν τοῦ

προβλήματος τοιούτου. ὡς γὰρ καθόλου δυσαρεστούμενοι ταῖς τῶν βασιλέων ἐπιδημίαις, δόγμα τι τοιοῦτον ἐξέβαλον, μηδένα βασιλέα παραγίνεσθαι πρὸς αὐτούς. μετὰ δὲ ταῦτα πυθόμενοι τὸν εὐμένη καταπεπλευκέναι τῆς ἰταλίας εἰς βρεντέσιον, ἐπαπέστειλαν τὸν ταμίαν, φέροντα τὸ δόγμα, καὶ κελεύοντα λέγειν πρὸς αὐτόν, εἴ τι τυγχάνει τῆς συγκλήτου χρείαν ἔχων· εἰ δὲ μηδενὸς δεῖται, παραγγέλλοντα τὴν ταχίστην αὐτὸν ἐκ τῆς ἰταλίας ἀπαλλάττεσθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς συμμίξαντος αὐτῷ τοῦ ταμίου, γνοὺς τὴν τῆς συγκλήτου προαίρεσιν, εἰς τέλος ἀπεσιώπησεν, οὐδενὸς φήσαντος προσδεῖσθαι. καὶ δὴ τούτῳ τῷ τρόπῳ, συνέβη τὸν εὐμένη κωλυθῆναι τῆς εἰς τὴν ῥώμην ἀναβάσεως. Συνηκολουθήκει δὲ καὶ ἕτερόν τι πραγματικὸν τούτῳ τῷ διαβουλίῳ. μεγάλου γὰρ ὑπὸ τῶν γαλατῶν ἐπικρεμαμένου κινδύνου τῇ βασιλείᾳ, προφανὲς ἦν ὅτι διὰ τὸν συμβαλισμὸν τοῦτον, οἱ μὲν τοῦ βασιλέως σύμμαχοι, ταπεινωθήσονται πάντες· οἱ δὲ γαλάται διπλασίως ἐπιρρωθήσονται πρὸς τὸν πόλεμον· διὸ πάντῃ πάντες βουλόμενοι ταπεινοῦν αὐτὸν, ἐπὶ ταύτην κατηνέχθησαν τὴν γνώμην. τούτων δὲ γινομένων, ἔτι κατ' ἀρχὰς τοῦ χειμῶνος, λοιπὸν ἡ σύγκλητος ἅπασι τοῖς παραγεγονόσι κατὰ πρεσβείαν (οὐ γὰρ ἦν οὔτε πόλις, οὔτε δυνάστης, οὔτε βασιλεὺς ὃς οὐκ ἐπεστάλκει πρεσβείαν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, τὴν συγχαρησομένην ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν) οἷς ἅπασιν οἰκείως ἀπήντησε, καὶ φιλανθρώπως, πλὴν τῶν ῥοδίων. τούτοις δὲ παρέπεμπε ποικίλας ἐμφάσεις ποιοῦσα περὶ τοῦ μέλλοντος. ἐπεῖχε δὲ καὶ κατὰ τοὺς ἀθηναίους.

XCVIII. Ὅτι οἱ ἀθηναῖοι παρεγένοντο πρεσβεύοντες, τὸ μὲν πρῶτον ὑπὲρ τῆς τῶν ἁλιαρτίων σωτηρίας. παρακουόμενοι δὲ περὶ τούτου τοῦ μέρους, ἐκ μεταθέσεως διελέγοντο περὶ δήλου καὶ λήμνου, καὶ τῆς τῶν ἁλιαρτίων χώρας, εἰς ἑαυτοὺς ἐξαιτούμενοι τὴν κτῆσιν. εἶχον γὰρ διττὰς ἐντολάς· οἷς περὶ μὲν τῶν κατὰ δῆλον καὶ λῆμνον, οὐκ ἄν τις ἐπιτιμήσειε, διὰ τὸ καὶ πρότερον ἀντιπεποιῆσθαι τῶν νήσων τούτων· περὶ δὲ τῆς τῶν ἁλιαρτίων χώρας, εἰκότως ἄν τις καταμέμψαιτο. τὸ γὰρ πόλιν σχεδὸν ἀρχαιοτάτην τῶν κατὰ τὴν βοιωτίαν ἐπταικυῖαν, μὴ συνεπανορθοῦν κατὰ πάντα τρόπον· τὸ δ᾽ ἐναντίον ἐξαλείφειν, ἀφαιρουμένοις καὶ τὰς εἰς τὸ μέλλον ἐλπίδας τῶν ἠκληρηκότων, δῆλον ὡς οὐδενὶ μὲν ἂν δόξαι τῶν ἑλλήνων καθήκειν, ἥκιστα δὲ τῶν ἄλλων ἀθηναίοις. τὸ γὰρ τὴν μὲν ἰδίαν πατρίδα, κοινὴν ποιεῖν ἅπασι, τὰς δὲ τῶν ἄλλων ἀναιρεῖν, οὐδαμῶς οἰκεῖον ἂν φανείη τοῦ τῆς πόλεως ἤθους· πλὴν ἥγε σύγκλητος καὶ τὴν δῆλον αὐτοῖς ἔδωκε καὶ τὴν λῆμνον. καὶ τὰ μὲν κατὰ τοὺς ἀθηναίους τοιαύτην ἔσχε διάθεσιν.

XCIX. Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, θεαίτητος εἰσελθὼν εἰς τὴν σύγκλητον, λόγους μὲν ἐποιήσατο περὶ τῆς συμμαχίας. ὑπερθεμένης δὲ τῆς συγκλήτου τὸ διαβούλιον, οὗτος μὲν μετήλλαξε τὸν βίον κατὰ φύσιν· ἔτη γὰρ εἶχε πλείω τῶν π. παραγενομένων δὲ φυγάδων, ἔκτε καύνου, καὶ στρατονικείας εἰς τὴν ῥώμην, καὶ παρελθόντων εἰς τὴν σύγκλητον, ἐγένετο δόγμα ῥοδίοις ἐξάγειν τὰς φρουρὰς ἔκτε καύνου, καὶ στρατονικείας. οἱ δὲ περὶ τὸν φιλόφρονα, καὶ ἀστυμήδην, λαβόντες ταύτην τὴν ἀπόκρισιν, ἀπέπλευσαν κατὰ

σπουδὴν

σπουδὴν εἰς τὴν οἰκείαν, δεδιότες μὴ παρακούσαντες οἱ ῥόδιοι περὶ τοῦ τὰς φρουρὰς ἐξαγάγειν, αὖθις ἄλλην ἀρχὴν ἐγκλημάτων ποιήσωσιν.

Ὅτι ἐπολέμησαν κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον κνώσιοι μετὰ C.
γορτυνίων πρὸς τοὺς ῥαυκίους, καὶ συνθήκας ἐποιήσαντο πρὸς ἀλλήλους ἐνόρκους, μὴ πρότερον λύσειν τὸν πόλεμον πρὶν ἢ κατὰ κράτος ἑλεῖν τὴν ῥαῦκον. Οἱ δὲ ῥόδιοι, κομισάμενοι τὰ περὶ τῶν *καυνίων, καὶ θεωροῦντες οὐ καταλήγουσαν τὴν ὀργὴν τῶν ῥωμαίων, ἐπειδὴ περὶ πάντων ἀκολούθως ταῖς ἀποκρίσεσιν ἐπειθάρχησαν, εὐθέως τοὺς περὶ ἀριστοτέλην πρεσβευτὰς καταστήσαντες ἐξέπεμπον εἰς τὴν ῥώμην, δόντες ἐντολάς, πειράζειν πάλιν περὶ τῆς συμμαχίας, οἳ καὶ παραγενηθέντες εἰς τὴν ῥώμην θερίας ἀκμαζούσης, εἰσῆλθον εἰς τὴν σύγκλητον, καὶ παραυτίκα περὶ τοῦ πεπειθαρχηκέναι τὸν δῆμον τοῖς ἐπιταττομένοις διεσάφουν, καὶ παρεκάλουν ὑπὲρ τῆς συμμαχίας, πολλοὺς καὶ ποικίλους διαθέμενοι λόγους. ἡ δὲ σύγκλητος ἔδωκεν ἀπόκρισιν, ἐν ᾗ τὴν μὲν φιλίαν παρεσιώπησε. περὶ δὲ τῆς συμμαχίας, οὐκ ἔφη καθήκειν αὐτῇ τοῦτο συγχωρεῖν ῥοδίοις κατὰ τὸ παρόν.

* sic scribendum vbique in praecedentibus paginis vbi male καυν.

Ὅτι μετὰ τὴν συντέλειαν τῶν ἀγώνων ἄρτι τούτων γεγονότων, ἧκον οἱ περὶ τὸν λιβέριον πρεσβευταί, κατασκόπων CI.
ἔχοντες τάξιν. οἷς οὕτως ἐπιδεξίως ἀπήντησεν ἀντίοχος καὶ φιλοφρόνως, ὥστε μὴ οἷον τοὺς περὶ τὸν λιβέριον ὑποπτεῦσαί τι περὶ αὐτοῦ πραγματικόν, ἢ παρατριβῆς ἔμφασιν ἔχον, ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἀλεξάνδρειαν, ἀλλὰ καὶ τῶν λε-

γόντων τι τοιοῦτον καταγινώσκειν, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς κατὰ τὴν ἀπάντησιν φιλανθρωπίας, ὅς γε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τῆς αὐλῆς παρεχώρησε τοῖς πρεσβευταῖς, μικροῦ δὲ καὶ τοῦ διαδήματος κατὰ τὴν ἐπίφασιν, καίπερ οὐκ ὢν τῇ προαιρέσει τοιοῦτος, ἀλλὰ τοὐναντίον.

CII. Ὅτι τοῖς παρὰ τῶν ἐκ τῆς ἀσίας γαλατῶν πρεσβευταῖς συνεχώρησαν τὴν αὐτονομίαν, μένουσιν ἐν ταῖς ἰδίαις κατοικίαις, καὶ μὴ στρατευομένοις ἐκτὸς τῶν ἰδίων ὅρων.

CIII. Ὅτι κατὰ τὴν πελοπόννησον, παραγενομένων τῶν πρεσβευτῶν, καὶ διασαφούντων τὰ κατὰ τὰς ἀποκρίσεις, οὐκ ἔτι θόρυβος ἦν, ἀλλ' ὀργὴ καὶ μῖσος ἐκφανὲς πρὸς τοὺς περὶ τὸν καλλικράτην.

CIV. Ὅτι εἰς τὴν ῥώμην παραγεγονότων πρεσβευτῶν πλειόνων καὶ ἑτέρων, ἐπιφανεστάτων δὲ, παρὰ μὲν ῥοδίων τῶν περὶ ἀστυμήδην· παρὰ δὲ τῶν ἀχαιῶν, τῶν περὶ εὐρέαν καὶ ἀναξίδαμον, καὶ σάτυρον· παρὰ δὲ προυσίου, τῶν περὶ πύθωνα, τούτοις ἐχρημάτισεν ἡ σύγκλητος. οἱ μὲν οὖν παρὰ τοῦ προυσίου, κατηγορίαν ἐποιοῦντο εὐμένους τοῦ βασιλέως, φάσκοντες αὐτοῦ τέ τινα χωρία παραιρεῖσθαι τὸν εὐμένη, καὶ τῆς γαλατίας οὐκ ἀφίστασθαι τὸ παράπαν, οὐδὲ πυθαρχεῖν τοῖς τῆς συγκλήτου δόγμασιν· ἀλλὰ τοὺς τὰ σφέτερα μὲν φρονοῦντας σωματοποιεῖν· τοὺς δὲ τὰ ῥωμαίων αἱρουμένοις, καὶ βουλομένοις πολιτεύεσθαι τοῖς τῆς συγκλήτου δόγμασιν ἀκολούθως, κατὰ πάντα τρόπον ἐλαττοῦν. ἦσαν δέ τινες πρεσβευταὶ, καὶ παρὰ τῶν τῆς ἀσίας πόλεων, οἳ κατηγόρουν τοῦ βασιλέως, ἔμφασιν ποιοῦντες τῆς πρὸς τὸν

ἀντίο-

ἀντίοχον κοινοπραγίας. ἡ δὲ σύγκλητος διακούσασα τῶν κατηγορούντων, οὔτ' ἀπέρριψε τὰς διαβολάς, οὔτ' ἐξέφαινε τὴν ἑαυτῆς γνώμην, ἀλλὰ συνετήρει παρ' ἑαυτῇ, διαπιστοῦσα καθόλου τοῖς περὶ τὸν εὐμένη καὶ τὸν ἀντίοχον· τοῖς γε μὴν γαλάταις ἀεί τι προσετίθει καὶ συνεπίσχυε περὶ τῆς ἐλευθερίας. μετὰ δὲ ταῦτα προσκαλεσαμένη τοὺς ῥοδίους, διήκουε τούτων. ὁ δὲ ἀστυμήδης εἰσελθὼν μετρίως* ἔστη, καὶ βέλτιον ἢ κατὰ τὴν πρὸ ταύτης πρεσβείαν. *ἔφη, ἀφέμενος γὰρ τοῦ κατηγορεῖν τῶν ἄλλων, ὥρμησεν ἐπὶ τὸ παραιτεῖσθαι, καθάπερ οἱ μαστιγούμενοι, τὰς πληγάς, φάσκων ἱκανοῖς προστίμοις περιπεπτωκέναι τὴν πατρίδα, καὶ μείζοσι τῆς ἁμαρτίας. καὶ προσθέμενος, ἐξηγεῖτο τὰς ἐλαττώσεις κεφαλαιωδῶς διεξιών, πρῶτον μὲν ὅτι λυκίαν καὶ καρίαν ἀπολωλέκασιν, εἰς ἣν ἐξαρχῆς μὲν ἐδαπάνησαν χρημάτων ἱκανὸν πλῆθος, τρισσοὺς πολέμοις ἀναγκασθέντες πολεμεῖν αὐτοῖς· νυνὶ δὲ προσόδων ἐστέρηνται πολλῶν, ὧν ἐλάμβανον παρὰ τῶν προειρημένων· ἀλλ' ἴσως ἔφη ταῦτα μὲν ἔχει λόγον. καὶ γὰρ ἐδώκαθ' ὑμεῖς αὐτὰ τῷ δήμῳ, μετὰ χάριτος τὴν εὔνοιαν. καὶ χαρίζοντες αὐτὰ κατὰ λόγον ἐδοκεῖτε τοῦτο πράττειν, ἐμπεσούσης τινὸς ὑποψίας καὶ διαφορᾶς ὑμῖν· ἀλλὰ καῦνον δήπου διακοσίων ταλάντων ἐξηγοράσαμεν παρὰ τῶν πτολεμαίου στρατηγῶν· καὶ στρατονίκειαν ἐλάβομεν ἐν μεγάλῃ χάριτι παρ' ἀντιόχου, καὶ σελεύκου, καὶ παρὰ τούτων τῶν πόλεων ἀμφοτέρων ρ̄ καὶ εἴκοσι τάλαντα τῷ δήμῳ πρόσοδος ἔπιπτε καθ' ἕκαστον ἔτος· τούτων ἁπασῶν ἐστερήμεθα

μετὰ τῶν προσόδων, θέλοντες πειθαρχεῖν τοῖς ὑμετέροις προστάγμασιν, ἐξ ὧν μείζονα φόρον ἐπιτεθείκατε τοῖς ῥοδίοις τῆς ἀγνοίας, ἢ μακεδόσι τοῖς διαπαντὸς πολεμίοις ὑμῖν ὑπάρξασι. τὸ δὲ μέγιστον σύμπτωμα τῆς πόλεως, καταλέλυται γὰρ ἡ τοῦ λιμένος πρόσοδος, ὑμῶν δῆλον μὲν ἀτελῆ πεποιηκότων, ἀφῃρημένων δὲ τὴν τοῦ δήμου παῤῥησίαν, δι' ἧς καὶ τὰ κατὰ τὸν λιμένα, καὶ τἄλλου πάντα τῆς πόλεως ἐτύγχανε τῆς ἁρμοζούσης προστασίας. Ὅτι δὲ τοῦτ' ἔστιν ἀληθὲς, οὐ δυσχερὲς καταμαθεῖν. τοῦ γὰρ ἐλλιμενίου κατὰ τοὺς ἀνώτερον χρόνους, εὑρίσκοντος ρ̄ μυριάδας δραχμῶν, νῦν εὑρήκατε ιε̄ μυριάδας, ὥστε καὶ λίαν ὦ ἄνδρες ῥωμαῖοι τὴν ὑμετέραν ὀργὴν ἧφθαι τῶν κυρίων τόπων τῆς πόλεως. εἰ μὲν συμβεβήκει πάνδημον γεγονέναι τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τὴν ἀλλοτριότητα τοῦ δήμου, τάχα ἴσως ἐδοκεῖτε καὶ ὑμεῖς εὐλόγως, ἐπίμονον καὶ δυσπαραίτητον ἔχειν τὴν ὀργήν. εἰ δὲ σαφῶς ἴστε παντάπασιν, ὀλίγοις γεγονότας αἰτίοις τῆς τοιαύτης ἀλογίας, καὶ τούτους ἅπαντας ἀπολωλότας ὑπ' αὐτοῦ τοῦ δήμου, τί πρὸς τοὺς μηδὲν αἰτίοις ἀκαταλλάκτως ἔχετε; καὶ ταῦτα πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας εἶναι δοκοῦντες πρᾳότατοι καὶ μεγαλοψυχότατοι· διόπερ ὦ ἄνδρες ῥωμαῖοι, ἀπολωλεκὼς ὁ δῆμος τὰς προσόδοις, τὴν παῤῥησίαν, τὴν ἰσολογίαν, ὑπὲρ ὧν τὸν πρὸ τοῦ χρόνου πᾶν ἀναδεχόμενος διατετέλεκεν, ἀξιοῖ καὶ δεῖται πάντων ὑμῶν, ἱκανὰς ἔχων πληγάς, λήξαντας τῆς ὀργῆς, διαλυθῆναι καὶ συνθέσθαι τὴν συμμαχίαν, ἵνα γένηται τοῦτο ἐμφανὲς ἅπασιν· ὅτι τὴν μὲν ὀργὴν ἀποτέθεισθε τὴν πρὸς ῥοδίους, ἀνακε-

ἀνακεχωρήκατε δ' ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς αἵρεσιν, καὶ φιλίαν.
τούτου γὰρ χρείαν ἔχει νῦν ὁ δῆμος, οὐ τῆς διὰ τῶν ὅπλων καὶ
στρατιωτῶν συμμαχίας. ταῦτα μὲν οὖν καὶ τούτοις παρα-
πλήσια διαλεχθεὶς ἀστυμήδης, ἐδόκει πρεπόντως τοῖς και-
ροῖς πεποιῆσθαι τοὺς λόγους. πλεῖστα γε μὴν συνήργησαν
τοῖς ῥοδίοις πρὸς τὸ τυχεῖν τῆς συμμαχίας, οἱ περὶ τὸν
τιβέριον ἄρτι παραγεγονότες· οὗτοι γὰρ ἀπομαρτυρήσαντες
πρῶτον μὲν πᾶσι τοῖς τῆς συγκλήτου δόγμασι πεπειθαρ-
χηκέναι τοὺς ῥοδίους, ἔπειτα πάντας τοὺς αἰτίους τῆς ἀλλο-
τριότητος κατακεκρίσθαι θανάτου παρ' αὐτοῖς, ἤτησαν
τοὺς ἀντιλέγοντας, καὶ ἐποιήσαντο τὴν πρὸς ῥωμαίους
συμμαχίαν.

Ὅτι μετά τινα χρόνον εἰσῆλθον οἱ παρὰ τῶν ἀχαιῶν CV.
πρέσβεις, ἔχοντες ἐντολὰς ἀκολούθως ταῖς ἀποκρίσεσιν,
ἃς πρότερον ἔλαβον. αὗται δ' ἦσαν, διότι θαυμάζουσι,
πῶς ὑπὲρ ὧν αὐτοὶ κεκρίκασι περὶ τούτων αὐτοὺς παρακα-
λοῦσι κρίνειν. διὸ τότε παρῆσαν οἱ περὶ τὸν εὐρέαν, πάλιν
ἐξ αὐτῆς ἐμφανίζοντες, διότι τὸ μὲν ἔθνος οὔτε δικαιολο-
γούμενον ἀκήκοε τῶν κατῃτιωμένων, οὔτε κρίσιν οὐδεμίαν
πεποίηται περὶ αὐτῶν· τὴν δὲ σύγκλητον ἀξιοῖ, πρόνοιαν
ποιήσασθαι τῶν ἀνθρώπων, ἵνα κρίσεως τύχωσι, καὶ μὴ
καταφθαρῶσιν ἄκριτοι· καὶ μάλιστα μὲν αὐτὴν ἐξετάσα-
σαν, διασαφῆσαι τοὺς ἐνόχους ὄντας τοῖς ἐγκλήμασιν. εἰ
δὲ διὰ τοὺς περισπασμοὺς αὐτὴ μὴ δύναται τοῦτο ποιῆ-
σαι, τοῖς ἀχαιοῖς ἐπιτρέψαι περὶ τοῦ πράγματος· οἳ πειρά-
σονται μισοπονήρως χρήσασθαι τοῖς αἰτίοις. ἡ δὲ σύγκλη-

τος διακούσασα τῶν πρεσβευτῶν, ἀκολούθως ταῖς ἐντολαῖς διαλεγομένων, καὶ δυσχερήσασα, διὰ τὸ πανταχόθεν ἐξελέγχεσθαι· τό, τε γὰρ κρίνειν οὐκ ἐνόμιζεν αὐτῇ καθήκειν, τό, τε χωρὶς κρίσεως ἀπολύειν τοὺς ἄνδρας, πρόδηλον ἔχειν ἐδόκει τὸν ὄλεθρον τοῖς φίλοις αὐτῶν. διόπερ ἀναγκαζομένη καὶ βουλομένη παρελέσθαι καθόλου τὴν ἐλπίδα τῶν πολλῶν ὑπὲρ τῆς τῶν κατεχομένων σωτηρίας, ἵνα συμμίξαντες πειθαρχῶσιν· ἐν μὲν ἀχαΐᾳ τοῖς περὶ τὸν καλλικράτην· ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις πολιτεύμασι τοῖς δοκοῦσιν εἶναι ῥωμαίων, ἔγραψαν ἀπόκρισιν τοιαύτην· ὅτι ὑμῖν οὐχ ὑπολαμβάνομεν συμφέρειν, οὔτε τοῖς ἡμετέροις δήμοις, τοὺς ἄνδρας ἐπανελθεῖν εἰς οἶκον. ταύτης δὲ τῆς ἀποκρίσεως ἐκπεσούσης, οὐ μόνον περὶ τοὺς ἀνακεκλημένοις ἐγένετό τις ὁλοσχερὴς ἀθυμία καὶ παράλυσις τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ καὶ περὶ τοὺς ἕλληνας, ὡσανεὶ κοινόν τι πένθος, ἅτε δοκούσης τῆς ἀποκρίσεως ὁλοσχερῶς ἀφαιρεῖσθαι τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας τῶν ἀκληρούντων. οἱ δὲ περὶ τὸν τιβέριον ἥκοντες ἀπὸ τῆς πρεσβείας, οὐδὲν περιττότερον ἠδυνήθησαν, οὔτ' αὐτοὶ διαλαβεῖν, οὔτε τῇ συγκλήτῳ διασαφῆσαι περὶ τῶν κατὰ τὸν εὐμένη καὶ τὸν ἀντίοχον, ἤπερ ἂν καὶ πρότερον ὄντες ἐν τῇ ῥώμῃ διελάμβανον. οὕτως αὐτοὺς οἱ βασιλεῖς ἐξετέμοντο τῇ κατὰ τὴν ἀπάντησιν φιλανθρωπίᾳ· κατὰ δὲ τὴν ἑλλάδα διαγγελθείσης ἀποκρίσεως τῆς τοῖς ἀχαιοῖς δεδομένης ὑπὲρ τῶν καταιτιωθέντων, τὰ μὲν πλήθη συνετρίβη ταῖς διανοίαις, καί τις οἷον ἀπελπισμὸς ὑπέδραμε τοὺς ἀνθρώποις· οἱ δὲ περὶ τὸν χάροπον καὶ καλλικράτην, καὶ

πάντες

πάντες οἱ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως προεστῶτες μετέωροι πάλιν ἐγενήθησαν.

Ὅτι Τιβέριος τοὺς καμμανοὺς, τὰ μὲν βιασάμενος, τὰ δὲ παραλογισάμενος, ὑπηκόους ἐποίησε ῥωμαίοις. εἰς δὲ τὴν ῥώμην καὶ πλειόνων παραγεγονότων ἐχρημάτισεν ἡ σύγκλητος τοῖς περὶ ἄτταλον καὶ τὸν ἀθήναιον. συνέβαινε γὰρ τὸν προυσίαν, οὐ μόνον αὐτὸν ἐνεργῶς κεχρῆσθαι ταῖς διαβολαῖς, ταῖς κατὰ τὸν εὐμένη καὶ τὸν ἄτταλον, ἀλλὰ καὶ τοὺς γαλάτας παρωξυκέναι, καὶ τοὺς ἐλγεῖς, καὶ πλείους ἑτέρους κατὰ τὴν ἀσίαν πρὸς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν· ὧν χάριν ὁ βασιλεὺς εὐμένης ἐξαπεστάλκει τοὺς ἀδελφοὺς, ἀπολογησομένους πρὸς τὰς ἐπιφερομένας διαβολάς· οἳ καὶ παρελθόντες εἰς τὴν σύγκλητον, ἐνδεχομένως ἔδοξαν πρὸς ἅπαντας τοὺς κατηγοροῦντας ποιήσασθαι τὴν ἀπολογίαν. καὶ τέλος, οὐ μόνον ἀποτρεψάμενοι τὰς ἐπιφερομένας αἰτίας, ἀλλὰ καὶ τιμηθέντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν ἀσίαν. οὐ μὴν τῆς γε κατὰ τὸν εὐμένη, καὶ κατὰ τὸν ἀντίοχον ὑποψίας ἔληγεν ἡ σύγκλητος, ἀλλὰ γάϊον σουλπίκιον, καὶ μάνιον σέργιον, καταστήσασα πρεσβευτὰς ἐξαπέστελλεν, ἅμα μὲν ἐποπτεύσοντας τὰ κατὰ τοὺς ἕλληνας, ἅμα δὲ τοῖς μεγαλοπολίταις, καὶ τοῖς λακεδαιμονίοις διευκρινήσοντας περὶ τῆς ἀμφιλεγομένης χώρας· μάλιστα δὲ πολυπραγμονήσοντας τὰ κατὰ τὸν ἀντίοχον, καὶ τὰ κατὰ τὸν εὐμένη, μή τις ἐξ αὐτῶν παρασκευὴ γίνεται, καὶ κοινοπραγία κατὰ ῥωμαίων. CVI.

Ὅτι δημήτριος ὁ τοῦ σελεύκου, πολὺν ἤδη χρόνον κατεχόμενος ἐν τῇ ῥώμῃ κατὰ τὴν ὁμηρείαν, πάλαι μὲν ἐδόκει CVII.

παρὰ τὸ δίκαιον κατέχεσθαι, δοθῆναι γὰρ ὑπὸ σελεύκου τοῦ πατρὸς, τῆς ἐκείνου πίστεως ἕνεκεν· ἀντιόχου δὲ μετειληφότος τὴν βασιλείαν, οὐκ ὀφείλειν ὑπὲρ ἐκείνου τέκνων ὁμηρεύειν. οὐ μὴν ἀλλὰ τὸν μὲν πρὸ τοῦ χρόνου, ἦγε τὴν ἡσυχίαν, καὶ μάλιστα διὰ τὴν ἀδυναμίαν, ἦν γὰρ ἔτι παῖς. τότε δὲ τὴν ἀκμαιοτάτην ἔχων ἡλικίαν, ἐποιήσατο λόγους εἰσελθὼν εἰς τὴν σύγκλητον, ἀξιῶν καὶ παρακαλῶν, κατάγειν αὐτὸν ἐπὶ τὴν βασιλείαν. καθήκειν γὰρ αὐτῷ μᾶλλον, ἢ τοῖς ἀντιόχου τέκνοις τὴν ἀρχήν. διαθεμένου δὲ καὶ πλείονας λόγους αὐτοῦ πρὸς τὴν προειρημένην ὑπόθεσιν, καὶ μάλιστα προσδραμόντος ἐν τῷ λέγειν, διότι συμβαίνει καὶ πατρίδα καὶ τροφὸν, τὴν ῥώμην ὑπάρχειν αὐτῷ· καὶ τοὺς μὲν υἱοὺς τοὺς ἐκ τοῦ συνεδρίου ἅπαντας, ἀδελφῶν ἔχειν διάθεσιν· τοὺς δὲ βουλευτὰς πατέρων, διὰ τὸ παραγενέσθαι μὲν ἔτι νήπιος· τότε δὲ κατὰ τὴν ἡλικίαν ὑπάρχειν ἐτῶν κ̄ καὶ γ̄. ἐτρέποντο μὲν ἅπαντες ἀκούοντες ἐν ἑαυτοῖς. κοινῇ γε μὴν ἔδοξε τῇ συγκλήτῳ, τὸν μὲν δημήτριον κατασχεῖν· τῷ δὲ καταλελειμμένῳ παιδὶ, συγκατασκευάζειν τὴν ἀρχήν. τοῦτο δ' ἐποίησεν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ὑπιδομένη τὴν ἀκμὴν τοῦ δημητρίου· μᾶλλον δὲ κρίνασα συμφέρειν τοῖς σφετέροις πράγμασι τὴν νεότητα, καὶ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ παιδὸς τοῦ διαδεδεγμένου τὴν βασιλείαν. ἐγένετο δὲ τοῦτο δῆλον ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα συμβάντων· εὐθέως γὰρ καταστήσαντες πρεσβευτὰς τοὺς περὶ γναῖον ὀκταούϊον, καὶ σπόριον λουκρήτιον, καὶ λεύκιον αὐρήλιον, ἐξέπεμψαν τοὺς διοικήσοντας τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν, ὡς αὐτὴ προῃρεῖτο, διὰ τὸ μηδένα αὐτῶν

ἐμπο-

ἐμποδὼν ἱστάμενον τοῖς ἐπιταττομένοις, τοῦ μὲν βασιλέως παιδὸς ὄντος, τῶν δὲ προεστώτων ἀσμενιζόντων ἐπὶ τῷ μὴ παραδεδόσθαι τὰ πράγματα τῷ δημητρίῳ· μάλιστα γὰρ τοῦτο προσεδόκων. οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν Γνάιον ἐξώρμησαν, ἔχοντες ἐντολὰς, πρῶτον μὲν, τὰς ναῦς τὰς καταφράκτους διαπρῆσαι. μετὰ δὲ ταῦτα, τοὺς ἐλέφαντας νευροκοπῆσαι, καὶ καθόλου λυμήνασθαι τὴν βασιλείου δύναμιν. προσενετείλαντο δὲ τούτοις, καὶ τὰ κατὰ τὴν μακεδονίαν ἐπισκέψασθαι. συνέβαινε γὰρ τοὺς μακεδόνας ἀήθεις ὄντας δημοκρατικῆς καὶ συνεδριακῆς πολιτείας, στασιάζειν πρὸς αὐτούς. ἔδει δὲ τοὺς περὶ τὸν γνάιον καὶ τὰ περὶ τοὺς Γαλάτας, καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀριαράθου βασιλείαν ἐποπτεῦσαι. μετὰ δέ τινα χρόνον αὐτοῖς ἐπαπεστάλη γράμματα παρὰ τῆς συγκλήτου, καὶ τοὺς ἐν ἀλεξανδρείᾳ βασιλεῖς διαλῦσαι κατὰ δύναμιν.

Ὅτι κατὰ τοὺς καιροὺς τούτους παρεγένοντο πρέσβεις ἐκ CVIII.
τῆς ῥώμης, πρῶτον μὲν οἱ περὶ τὸν μάρκον ἰούνιον διευκρινήσοντες τὰ πρὸς τοὺς γαλάτας διαφέροντα τῷ βασιλεῖ. ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἠδυνήθησαν οἱ τρόκμοι δι' αὑτῶν ἀποτελέσθαι τῆς καππαδοκίας οὐδὲν, ἀλλ' ἐκ χειρὸς ᾠκοδομήσαντο τὴν *δόκην ἐπιβαλόμενοι τόλμαν, καταφυγόντες ἐπὶ ῥω- * δοκίμειον
μαίοις, διαβάλλειν ἐπειρῶντο τὸν ἀριαράθην, ὧν χάριν ἀπεστάλησαν οἱ περὶ τὸν ἰούνιον, πρὸς οὓς ὁ βασιλεὺς ποιησάμενος τοὺς ἁρμόζοντας λόγους, καὶ τἄλλα φιλανθρώπως ὁμιλήσας, ἐκείνους μὲν εὐλογοῦντας ἀπέστειλε. μετὰ δὲ ταῦτα παραγενομένων πρεσβευτῶν τῶν περὶ γνάιον ὀκταούιον, καὶ σπόριον λουκρήτιον, καὶ διαλεγομένων τῷ βα-

σιλεῖ πάλιν περὶ τῶν πρὸς τοὺς γαλάτας αὐτῷ διαφερόντων, βραχέα περὶ τούτων κοινολογησάμενος, καὶ φήσας εὐεπαγωγὸς εἶναι πρὸς τὸ κριθέν· λοιπὸν ἤδη τὸν πλείω λόγον ὑπὲρ τῶν κατὰ συρίαν ἐποιεῖτο πραγμάτων, εἰδὼς ἐκεῖσε προσάγοντας τοὺς περὶ τὸν ὀκταούϊον, ὑποδεικνύων αὐτοῖς τὴν ἀκαταστασίαν τῆς βασιλείας, καὶ τὴν οἰκειότητα τῶν προεστώτων αὐτῆς· καὶ προσεπαγγελλόμενος, ἀκολουθήσειν μετὰ δυνάμεως, καὶ συνεφεδρεύσειν τοῖς καιροῖς, ἕως ἂν ἐπανέλθωσιν πάλιν ἐκ τῆς συρίας ἀσφαλῶς. οἱ δὲ περὶ τὸν γναῖον ἐν πᾶσιν ἀποδεχόμενοι τὴν τοῦ βασιλέως εὔνοιαν καὶ προθυμίαν, κατὰ μὲν τὸ παρὸν, οὐκ ἔφασαν προσδεῖσθαι τῆς παραπομπῆς· εἰς δὲ τὸ μέλλον, ἐάν τις ὑποπίπτῃ χρεία, διασαφήσειν ἀόκνως. κρίνειν γὰρ αὐτὸν ἕνα τῶν ἀληθινῶν ῥωμαίοις φίλων.

CIX. Ὅτι παρεγένοντο κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν παρὰ ἀριαράθου τοῦ νεωστὶ διαδεδεγμένου τὴν καππαδοκῶν βασιλείαν πρέσβεις, ἀνανεωσόμενοι τήν τε φιλίαν καὶ συμμαχίαν τὴν προϋπάρχουσαν, καὶ καθόλου παρακαλέσοντες τὴν σύγκλητον ἀποδέξασθαι τὴν τοῦ βασιλέως εὔνοιαν, καὶ προθυμίαν ἣν ἔχει, καὶ κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν πρὸς ἅπαντας ῥωμαίους. ἡ δὲ σύγκλητος διακούσασα τῶν λόγων, τήν τε φιλίαν ἀνενεώσατο καὶ τὴν συμμαχίαν, καὶ καθόλου τὴν ὅλην αἵρεσιν ἀποδεξαμένη τοῦ βασιλέως, φιλάνθρωπος ἐγενήθη. τοῦτο δ' ἐγένετο μάλιστα διὰ τὸ τοὺς περὶ τὸν τιβέριον, καθ' ὃν καιρὸν ἐξαπεστάλησαν ἐπισκεψόμενοι τὰ κατὰ τοὺς βασιλεῖς ἐπανελθόντας, εὐφήμοις λό-

γους

γεις ποιήσασθαι, περί τε τοῦ πατρὸς καὶ καθόλου τῆς βασιλείας αὐτῶν. οἷς πιστεύσαντες οἱ τοῦ συνεδρίου, τούς τε πρεσβευτὰς φιλανθρώπως ἀπεδέξαντο, καὶ τὴν ὅλην αἵρεσιν τοῦ βασιλέως.

Ὅτι ῥόδιοι διαπεπτωκότες ἐκ τῆς περὶ αὐτοὺς γινομένης δυσχερείας, ἔπεμπον εἰς τὴν ῥώμην πρεσβευτὰς τοὺς περὶ κλεαγόραν καὶ λύγδαμιν ἀξιώσοντας σφίσι παραχωρηθῆναι, περὶ δὲ τῶν ἐχόντων ἐν τῇ λυκίᾳ καὶ καρείᾳ κτήσεις αἰτησομένοις τὴν σύγκλητον, ἵνα αὐτοῖς ἔχειν ἐξῇ, καθὰ καὶ πρότερον. ἐψηφίσαντο δὲ καὶ κολοσσὸν στῆσαι τοῦ δήμου τῶν ῥωμαίων ἐν τῷ τῆς ἀθηνᾶς ἱερῷ, τριακοντάπηχυν. CX.

Ὅτι τῶν καλυνδέων ἀποστάντων καυνίων, καὶ μετὰ ταῦτα πολιορκεῖν ἐπιβαλλομένων αὐτοὺς τῶν καυνίων, τὰς μὲν ἀρχὰς ἐπεκαλέσαντο κνιδίους οἱ καλυνδεῖς, ὧν καὶ παραπεσόντων κατὰ βοήθειαν ἐπὶ ποσὸν ἀντεῖχον τοῖς ὑπεναντίοις. ἀγωνιῶντες δὲ τὸ μέλλον, πρέσβεις ἐξέπεμψαν πρὸς ῥοδίους, ἐγχειρίζοντες σφᾶς αὐτοὺς καὶ τὴν πόλιν. ὧν δὲ ῥόδιοι πέμψαντες βοήθειαν, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, τήν τε πολιορκίαν ἔλυσαν, καὶ παρέλαβον τὴν πόλιν. συνέβη δὲ καὶ τὴν σύγκλητον αὐτοῖς βεβαιῶσαι τὴν τῶν καλυνδέων κτῆσιν. CXI.

Ὅτι δὲ ἀριαράθης ὁ βασιλεὺς καππαδοκίας προσδεδεγμένος τοὺς εἰς τὴν ῥώμην ἀποσταλέντας πρεσβευτάς, νομίσας ἐκ τῶν ἀποκρίσεων ἐν ὀρθῷ κεῖσθαι τὴν βασιλείαν αὐτῷ, ἐπειδὴ καθῖκται τῆς ῥωμαίων εὐνοίας, ἔθυε τοῖς θεοῖς χαριστή- CXII.

χαριστήρια τῶν γεγονότων, καὶ τοὺς ἡγεμόνας εἰστία. μετὰ δὲ ταῦτα πρεσβευτὰς ἀπέστειλε πρὸς τοὺς περὶ τὸν λυσίαν εἰς τὴν ἀντιόχειαν, σπουδάζων ἀνακομίσασθαι τὰ τῆς ἀδελφῆς καὶ μητρὸς ὀστᾶ. τὸ μὲν οὖν ἐγκαλεῖν ὑπὲρ τοῦ γεγονότος ἀσεβήματος, ἀπεδοκίμαζεν, οὐ βουλόμενος ἐρεθίζειν τοὺς περὶ τὸν λυσίαν, ἵνα μὴ διαψευσθῇ τῆς προθέσεως, καίπερ βαρέως φέρων τὸ γεγονός· ἀξιωματικὰς δὲ δοὺς ἐντολὰς, ἐξαπέστειλε τοὺς πρέσβεις. τῶν δὲ περὶ τὸν λυσίαν συγχωρησάντων, καὶ τῶν ὀστῶν ἀνακομισθέντων ὡς αὐτὸν, ἀποδεξάμενος μεγαλομερῶς τὴν παρουσίαν αὐτῶν, ἔθαψε παρὰ τὸν τοῦ πατρὸς τάφον κηδεμονικῶς.

CXIII. Ὅτι μετὰ τὸ μερίσαι τοὺς πτολεμαίοις τὴν βασιλείαν, παρεγένετο πτολεμαῖος ὁ νεώτερος εἰς τὴν ῥώμην, ἀθετεῖν βουλόμενος τὸν γεγονότα μερισμὸν αὐτῷ πρὸς τὸν ἀδελφὸν, φάσκων οὐχ ἑκὼν, ἀλλὰ κατ' ἀνάγκην τῷ καιρῷ περιληφθεὶς, πεποιηκέναι τὸ προσταττόμενον, καὶ παρεκάλει τὴν σύγκλητον μερίσαι τὴν κύπρον αὐτῷ· καὶ γὰρ τούτου γενομένου, καταδεεστέραν ἕξειν μερίδα τοῦ ἀδελφοῦ παρὰ πολύ. τῶν δὲ περὶ τὸν κανουλήϊον καὶ κόϊντον ἀπομαρτυρούντων τοῖς περὶ τὸν μενίθυλλον, τοῖς παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου παραγεγονόσι πρεσβευταῖς, διότι κατὰ κυρήνην ὁ νεώτερος καὶ τὸ πνεῦμα δι' αὐτοὺς ἔχοι, τοιαύτην γενέσθαι τὴν τῶν ὄχλων πρὸς αὐτὸν ἀλλοτριότητα καὶ προσκοπὴν, διὸ καὶ παρ' ἐλπίδα καὶ παραδόξως δεδομένων αὐτῷ τῶν κατὰ κυρήνην πραγμάτων ἀσμένως δέξαι· καὶ σφαγίων τμηθέντων καὶ λάβοι τοὺς ὅρκους παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ, ἢ δοίη περὶ τούτου·

τοῦ δὲ

τοῦ δὲ πτολεμαίου πᾶσι τούτοις ἀντιλέγοντος, ἡ σύγκλητος ἅμα μὲν ὁρῶσα τὸν μερισμὸν οὐ γεγονότα τελέως, ἅμα δὲ βουλομένη διελεῖν τὴν βασιλείαν πραγματικῶς, αὐτῶν αἰτίων γενομένων τῆς διαιρέσεως, συγκατέθετο τοῖς ὑπὸ τοῦ νεωτέρου παρακαλουμένοις ἐπὶ τῷ σφετέρῳ συμφέροντι· πολὺ γὰρ ἤδη τοῦτο τὸ γένος ἐστὶ τῶν διαβουλίων παρὰ ῥωμαίοις, ἐν οἷς διὰ τῆς τῶν πέλας ἀγνοίας αὔξουσι καὶ κατασκευάζονται τὴν ἰδίαν ἀρχὴν πραγματικῶς ἅμα χειριζόμενοι, καὶ δοκοῦντες εὐεργετεῖν τοὺς ἁμαρτάνοντας· διὸ καὶ καθορῶντες τὸ μέγεθος τῆς ἐν αἰγύπτῳ δυναστείας, καὶ δεδιότες ἄν ποτε τύχῃ προστάτου, μὴ μεῖζον φρονήσῃ τοῦ καθήκοντος, κατέστησαν πρεσβευτάς, τίτον τορκουάτον, καὶ γναῖον μερούλαν, τοὺς καταξόντας ἐπὶ τὴν κύπρον τὸν πτολεμαῖον, καὶ τελειώσοντας ἅμα τήν ἐκείνων καὶ τὴν αὐτῶν πρόθεσιν. καὶ παραχρῆμα τούτους ἐξαπέστειλαν, δόντες ἐντολὰς διαλῦσαι τοὺς ἀδελφούς, καὶ κατασκευάσαι τῷ νεωτέρῳ τὴν κύπρον χωρὶς πολέμου.

Ὅτι περὶ τὸν καιρὸν τοῦτον προσπεσούσης τῆς περὶ τὸν CXIV. γναῖον περιπετείας, ὡς ἀνῃρέθη, καὶ τῶν παρὰ τοῦ βασιλέως ἀντιόχου πρεσβευόντων, ὧν ὁ λυσίας ἔπεμψε, παραγεγονότων, καὶ πολλοὺς διαθεμένων λόγους, ὑπὲρ τοῦ μὴ κεκοινωνηκέναι τῆς πράξεως τοὺς τοῦ βασιλέως φίλους· ἡ μὲν σύγκλητος παρέπεμπε τοὺς πρεσβευτάς, οὐ βουλομένη διδόναι περὶ τούτων ἀπόφασιν οὐδεμίαν, οὐδ᾽ ἐκτίθεσθαι καθόλου τὴν αὐτῆς γνώμην. ὁ δὲ δημήτριος πτοηθεὶς ἐπὶ τοῖς ἠγγελμένοις, ἐξ αὐτῆς προσεκάλει τὸν πολύβιον, καὶ

προσανέφερεν διαπορῶν, εἰ δέοι πάλιν ἐντυχεῖν τῇ συγκλήτῳ περὶ τῶν καθ' αὐτόν. ὁ δὲ παρεκάλει μὴ δὶς πρὸς αὐτὸν λίθον πταίειν· ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ τὰς ἐλπίδας ἔχειν, καὶ τολμᾶν τι βασιλείας ἄξιον· πολλὰς γὰρ ὑποδεικνύειν ἀφορμὰς τοὺς ἐνεστῶτας καιρούς. ὁ δὲ δημήτριος συννοήσας τὸ λεγόμενον, τότε μὲν ἀπεσιώπησε. μετ' ὀλίγον δέ τινι τῶν συνήθων ἀπολλωνίῳ μετέδωκε περὶ τῶν αὐτῶν. ὁ δὲ προειρημένος ἄκακος ὢν, καὶ κομιδῇ νέος, συνεβούλευε πεῖραν ἐπιλαβεῖν τῆς συγκλήτου. πεπεῖσθαι γὰρ, ἐπεὶ τῆς βασιλείας ἀλόγως αὐτὸν ἐστέρησε, τῆς γε ὁμηρείας αὐτὸν ἀπολύσειν, ἄτοπον γὰρ εἶναι τελέως ἀντιόχου τοῦ παιδὸς διαδεδεγμένου τὴν ἐν συρίᾳ βασιλείαν, δημήτριον ὁμηρεύειν ὑπὲρ αὐτοῦ. τούτοις μὲν οὖν τοῖς λόγοις πεισθεὶς πάλιν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν σύγκλητον ὁ προειρημένος, καὶ παρεκάλει τῆς γε κατὰ τὴν ὁμηρείαν ἀνάγκης αὐτὸν ἀπολύειν, ἐπεὶ τὴν βασιλείαν ἔκριναν ἀντιόχῳ συγκατασκευάζειν· καὶ πλείω δὲ πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ διαλεχθέντος, ἔμεινεν ἡ σύγκλητος ἐπὶ τῆς αὐτῆς αἱρέσεως, ὅπερ εἰκὸς ἦν. καὶ γὰρ πρότερον, οὐ διὰ τὸ μὴ λέγειν τὰ δίκαια τὸν δημήτριον, ἔκρινεν τὴν ἀρχὴν τῷ παιδὶ συνδιαφυλάσσειν, ἀλλὰ διὰ τὸ συμφέρειν τοῖς σφετέροις πράγμασιν. μενόντων δὲ τῶν ὅλων ἐπὶ τῆς αὐτῆς διαθέσεως, μένειν εἰκὸς ἦν καὶ τὴν συγκλήτου διάληψιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς προαιρέσεως· πλὴν ὅγε δημήτριος μάτην ἐξηχήσας τὸ κύκνιον, καὶ γνοὺς ὅτι καλῶς αὐτῷ συνεβούλευσεν ὁ πολύβιος, μὴ δὶς πρὸς τὸν αὐτὸν λίθον πταίειν, μεταμεληθεὶς ἐπὶ τοῖς γεγονόσι, ἅμα

δὲ καὶ

δὲ καὶ φύσει μεγαλόφρων ὑπάρχων, καὶ τόλμαν ἱκανὴν ἔχων πρὸς τὸ κριθὲν, εὐθέως ἐκάλει διόδωρον, προσφάτως ἐκ τῆς συρίας παραγεγονότα, καὶ μετεδίδου περὶ τῶν καθ' αὑτόν. ὁ δὲ διόδωρος, τροφεὺς μὲν ἐγεγόνει τοῦ δημητρίου· πανοῦργος δ' ὢν, καὶ κατωπτευκὼς ἐπιμελῶς τὰ κατὰ τὴν συρίαν ὑπεδείκνυεν αὐτῷ διότι τῶν μὲν ἐκεῖ τεταραγμένων διὰ τὸν γναΐου φόβον, καὶ διαπιστευόντων τῶν μὲν πολλῶν τοῖς περὶ τὸν λυσίαν, τῶν δὲ περὶ τὸν λυσίαν τοῖς πολλοῖς, τῆς δὲ συγκλήτου πεπεισμένης ἐκ τῶν τοῦ βασιλέως φίλων γεγονέναι τὴν εἰς τοὺς σφετέρους πρεσβευτὰς παρανομίαν, κάλλιστον εἶναι καιρὸν ἐπιφανῆναι τοῖς πράγμασι. ταχέως γὰρ τοὺς μὲν ἐκεῖ μεταρρίψειν τὴν βασιλείαν εἰς αὐτὸν, κἂν ὅλως μετὰ παιδὸς ἑνὸς ποιήσηται τὴν παρουσίαν· τὴν δὲ σύγκλητον οὐ τολμήσειν ἔτι βοηθήσειν, οὐδὲ συνεπισχύσειν τοῖς περὶ τὸν λυσίαν τοιαῦτα διεργαζαμένοις, λοιπὸν εἶναι τὸ λαθεῖν, ἐκ τῆς ῥώμης ἀπελθόντας, καὶ μηδένα λαβεῖν ἔννοιαν τῆς ἐπιβολῆς αὐτοῦ. δοξάντων δὲ τούτων, μετεπέμπετο τὸν πολύβιον· καὶ δηλώσας τὰ δεδογμένα, παρεκάλει συνεπιλαβέσθαι τῆς ἐπιβολῆς, καὶ συνδιανοηθῆναι πῶς ἂν χειρισθείη τὰ κατὰ τὸν δρασμόν. συνέβαινε δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, μενίθυλλον μὲν τὸν ἀλαβανδέα παρεῖναι πρεσβεύοντα παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου βασιλέως πτολεμαίου, χάριν τοῦ συγκαταστῆναι καὶ δικαιολογηθῆναι πρὸς τὸν νεώτερον πτολεμαῖον. ἐτύγχανε δὲ προϋπάρχουσα τῷ πολυβίῳ πρὸς τὸν μενίθυλλον ἰσχυρὰ συνήθεια καὶ πίστις· διὸ καὶ νομίσας αὐτὸν ἐπι-

τήδειον εἶναι πρὸς τὴν ἐνεστῶσαν χρείαν, συνέστησε τῷ δημητρίῳ, μετὰ μεγάλης σπουδῆς καὶ φιλοτιμίας. ὁ δὲ κοινωνήσας τῆς ἐπιβολῆς, ἀνεδέξατο, τήν τε ναῦν ἑτοιμάσας, καὶ τἄλλα πρὸς τὸν πλοῦν ἀπαρτιεῖν. οὗτος μὲν οὖν εὑρὼν ἐν τῷ στόματι τοῦ τιβέρεως ὁρμοῦσαν καρχηδονίαν ναῦν ἱεραγωγόν, ταύτην ἐναυλώσατο. συμβαίνει δὲ τὰ πλοῖα ταῦτα, κατ' ἐκλογὴν λαμβάνεσθαι ἐκ τῆς καρχηδόνος, ἐφ' οἷς εἰς τὴν τύρον ἐκπέμπουσιν οἱ καρχηδόνιοι τὰς πατρίους ἀπαρχὰς τοῖς θεοῖς. ἐναυλοῦτο δὲ φανερῶς εἰς τὴν ἰδίαν ἀνακομιδὴν, διὸ καὶ τὴν τότε τῶν ἐπιμηνίων παρασκευὴν ἀνυπόπτως ἐποιεῖτο καὶ φανερῶς ἐλάλει, καὶ συνετάττετο τοῖς ναυτικοῖς. ἐπεὶ δ' ἦν πάντα ἕτοιμα τῷ ναυκλήρῳ, λοιπὸν ἔδει τὸν δημήτριον ἀπαρτίζειν τὰ καθ' αὑτὸν. τροφέα προαπέστειλεν εἰς τὴν συρίαν ὠτακουστήσοντα καὶ κατοπτεύσοντα τὰ ἐκεῖ συμβαίνοντα περὶ τοὺς ὄχλους. ὁ δὲ σύντροφος ἀπολλώνιος ἐξ ἀρχῆς αὐτῷ μετεῖχε τῆς ἐπιβολῆς. δυοῖν δ' ὑπαρχόντων ἀδελφοῖν, μελεάγρου καὶ μενεσθέως, τούτοις ἐκοινώνησατο τὴν πρᾶξιν· ἄλλῳ δ' οὐδενὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, καίτοι πλειόνων ὄντων. οὗτοι δ' ἦσαν ἀπολλωνίου κατὰ φύσιν υἱοὶ, τοῦ μεγάλην μὲν δυναστείαν ἔχοντος παρὰ σελεύκῳ, μεταστάντος δὲ κατὰ τὴν ἀντιόχου μετάληψιν τῆς ἀρχῆς εἰς μίλητον. τῆς δὲ συνταχθείσης ἡμέρας πρὸς τοὺς ναυτικοὺς συνεγγιζούσης, ἔδει γενέσθαι παρά τινι τῶν φίλων ὑποδοχὴν πρὸς τὴν ἔξοδον. παρὰ γὰρ αὑτῷ ποιεῖν τὸ δεῖπνον οὐχ οἷόν τ' ἦν. εἴθιστο γὰρ ἐπιμελῶς καλεῖν ἅπαντας τοὺς περὶ αὐτὸν ὄντας. οἱ δὲ συνειδότες τὴν πρᾶξιν,

ἔμελλον

ἔμελλον δὲ οἴκοι δειπνήσαντες, ἐπὶ τὸ πλοῖον ἥξειν, ἔχοντες ἕνα παῖδα μεθ' ἑαυτῶν ἕκαστος· τοὺς γὰρ λοιποὺς ἀπεστάλκεισαν εἰς ἀναγνείας κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν αὐτοὶ παρεπόμενοι. τὸν δὲ πολύβιον συνέβαινε κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἠσθενηκότα, μένειν κατακλινῆ· εἰδέναι δὲ πάντα τὰ πραττόμενα, τοῦ μὲν ἰθύλλου συνεχῶς αὐτῷ μεταδιδόντος ἀεὶ περὶ τῶν ὑποπιπτόντων. διόπερ ἀγωνιάσας ὁ προειρημένος, μὴ τῆς συνηθείας ἑλκυσθείσης, ἅτε τοῦ δημητρίου συμποτικοῦ φυσικῶς καὶ νεωτέρου τελέως ὑπάρχοντος, ἀπόρημα τὶ γένηται περὶ τὴν ἔξοδον διὰ τὴν μέθην· γράψας βραχὺ πινάκιον καὶ σφραγισάμενος, πέμπει παρ' αὐτοῦ παῖδα, συσκοτάζοντος ἄρτι τοῦ θεοῦ, συντάξας ἐκκαλεσάμενον τὸν οἰνοχόον τοῦ δημητρίου, δοῦναι τὸ πινάκιον, μηδὲν εἰπόντα τίς ἢ παρὰ τίνος· καὶ κελεύει ἀποδιδόναι τῷ δημητρίῳ παραχρῆμα διαναγνῶναι. γενομένων δὲ πάντων κατὰ τὸ συνταχθὲν, λαβὼν ὁ δημήτριος ἐπανέγνω. τὸ δὲ πινάκιον περιέχει τὰς γνώμας ταύτας. Ὁ δρῶν τὰ τοῦ μέλλοντος, οἴχεται φέρων εἰς ὃ φέρει νύξ· τοῖς δὲ τολμῶσι, πλέον. τόλμα τι, κινδύνευε, πρᾶττε, ἀποτύγχανε, ἐπίτυχε, πάντα μᾶλλον, ἢ σαυτὸν πρόου, νῆφε, καὶ μέμνησο ἀπιστεῖν, ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν. ταῦτα διαναγνοὺς ὁ δημήτριος, καὶ συννοήσας τὰς ὑποθέσεις, καί τινες, καὶ παρὰ τίνος εἰσὶ, παραυτίκα προσποιηθεὶς, ὡς ἐπὶ ναυσίας γεγονὼς, ἀπηλλάττετο, συμπροπεσόντων αὐτῷ καὶ τῶν φίλων. παραγενόμενος δ' ἐπὶ σκηνὴν, τοὺς μὲν ἀνεπιτηδείους τῶν οἰκετῶν ἐξέπεμψε εἰς τὰς ἀναγνείας, συντάξας λαβόντα τὰ

λίνα, καὶ τοὺς κύνας ἀπαντᾶν ἐπὶ τὸ κίρκαιον, ἐκεῖ γὰρ ἐπιμελῶς εἰώθει κυνηγετεῖν τὸ πρίν, ἐξ οὗ καὶ τῆς πρὸς τὸν πολύβιον αὐτῷ συνηθείας τὴν καταρχὴν γενέσθαι συνέπεσε. μετὰ δὲ ταῦτα τοῖς περὶ τὸν νικάνορα, διεσάφει τὴν ἐπιβολήν, καὶ κοινωνεῖν παρεκάλει τῶν αὐτῶν ἐλπίδων. πάντων δὲ προθύμως δεξαμένων τὸν λόγον, παρήγγειλε μετὰ σπουδὴν ἐπανελθόντας ἐπὶ τὰς ἰδίας καταλύσεις, τοῖς μὲν παισὶ συντάττειν προάγειν ὑπὸ τὴν ἑωθινὴν εἰς τὰς ἀναγνείας, καὶ μετὰ τῶν κυνηγῶν ἀπαντᾶν εἰς τὸ κίρκαιον, αὐτοὺς δὲ λαβόντας ἐσθῆτας τὰς ὁδοιπορικάς, ἀνακάμπτειν ὡς αὐτόν, εἰπόντας τοῖς οἰκέταις, ὅτι μετὰ τοῦ δημητρίου συμμίξουσιν αὐτοῖς κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν ἐπὶ τὸν προειρημένον τόπον. γενομένων δὲ πάντων καθὼς προείρηται, προῆγον εἰς τὴν ὠστίαν νυκτός, ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ τιβέριος. ὁ δὲ μενίθυλλος προπορευόμενος ἐκοινολογεῖτο τοῖς ναυτικοῖς, φάσκων αὐτῷ προσπεπλωκέναι παρὰ τοῦ βασιλέως· διὸ δέον ἐστίν, αὐτὸν μὲν μένειν κατὰ τὸ παρὸν ἐν τῇ ῥώμῃ· τῶν δὲ νεανίσκων τοὺς εὐπιστοτάτους ἐκπέμψαι πρὸς αὐτόν, παρ᾽ ὧν ἐπιγνώσεται πάντα τὰ κατὰ τὸν ἀδελφόν· διόπερ αὐτὸς μὲν οὐκ ἔφησεν ἐμβαίνειν, τοὺς δὲ νεανίσκους ἥξειν περὶ μέσας νύκτας τοὺς μέλλοντας πλεῖν. τῶν δὲ ναυκλήρων ἀδιαφορούντων διὰ τὸ μένειν αὐτοῖς τὸ ταχθὲν ναῦλον ἐξ ἀρχῆς, καὶ πάντα κατηρτικότων ἐκ πολλοῦ τὰ πρὸς τὸν πλοῦν, παρῆσαν οἱ περὶ τὸν δημήτριον, κατὰ τρίτην φυλακὴν λήγουσαν, ὄντες η καὶ παῖδες ε, καὶ παιδάρια γ. τοῦ δὲ μενιθύλλου κοινολογηθέντος αὐτοῖς, καὶ παραδείξαντος τὴν τῶν ἐπιμηνίων παρασκευήν,

σκευήν, ἐπεὶ δὲ συστήσαντος τοῦ ναυκλήρου καὶ τοῖς ἐπιβάταις
ἐκτενῶς, οὗτοι μὲν ἐπέβησαν. ὁ δὲ κυβερνήτης ἄρτι διαφώ-
σκοντος, ἄρας τὰς ἀγκύρας, ἐτέλει τὸν πλοῦν ἁπλῶς, οὐδε-
μίαν ἔννοιαν ἔχων τοῦ πράγματος, ἀλλ' ὡς στρατιώτας τι-
νὰς ἄγων παρὰ τοῦ μενιθύλλου πρὸς τὸν πτολεμαῖον. ἐν δὲ
τῇ ῥώμῃ κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν οὐδεὶς ἐπιζητήσειν ἔμελλε τὸν
δημήτριον, οὐδὲ τοὺς μετ' ἐκείνου προάγοντας. οἱ μὲν γὰρ
αὐτοῦ μένοντες ὡς ἐπὶ τὸ κίρκαιον ὡρμηκότα διελάμβα-
νον. οἱ δὲ ἐν ταῖς ἀναγνείαις, ἀπιόντων ἐπὶ τὸν αὐτὸν τό-
πον, ὡς ἐκεῖ παρεσόμενον· δι' ὃ συνέβαινε τελέως ἄσημον
εἶναι τὸν δρασμόν, ἕως οὗ τῶν παίδων τις μεμαστιγωμένος
ἐν ταῖς ἀναγνείαις ἀπαντῶν ἐπὶ τὸν αὐτὸν τόπον, ἔδραμεν
ἐπὶ τὸ κίρκαιον, ὡς ἐκεῖ τῷ δημητρίῳ συμμίξων. οὐχ ὁρῶν
δέ, πάλιν εἰς τὴν ῥώμην ἔτρεχεν, ὡς κατὰ πορείαν ἀπαν-
τήσων. οὐδαμῇ δὲ συντυχὼν αὐτῷ, τοῦτο διεσάφησε τοῖς ἐν
ῥώμῃ φίλοις, καὶ τοῖς καταλελειμμένοις ἐπὶ τῆς οἰκίας.
ἐπιζητουμένου δὲ τοῦ δημητρίου κατὰ τὴν τετάρτην ἡμέραν
ἀφ' ἧς ὥρμησεν, ὑπενοήθη τὸ γεγονός. τῇ δὲ ε΄ σύγκλητος
εὐθέως συνήγετο περὶ τούτων ἐν ᾗ συνέβαινε τὸν δημή-
τριον, ἐκταῖον ἤδη ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ τοῦ κατὰ σικελίαν ὑπάρ-
χειν. τὸ μὲν οὖν διώκειν ἀπέγνωσαν, ἅμα μὲν ὑπο-
λαμβάνοντες αὐτὸν πολὺ προειληφέναι κατὰ τὸν πλοῦν. εἶ-
χε γὰρ φορὸν ἄνεμον. ἅμα δὲ προορώμενοι τὸ βουληθέν-
τες κωλύσειν, ἀδυνατῆσαι. πρεσβευτὰς δὲ κατέστησαν
μετά τινας ἡμέρας τοὺς περὶ τιβέριον γράκχον, καὶ λεύ-
κιον λέντλον, καὶ σερουΐλιον· οἵτινες ἔμελλον πρῶτον
μὲν

μὲν ἐποπτεύσειν τὰ κατὰ τοὺς ἕλληνας· ἔνθεν ἐπιβάλλοντες ἐπὶ τὴν ἀσίαν, τά τε κατὰ τὸν δημήτριον καραδοκήσειν, καὶ τὰς τῶν ἄλλων βασιλέων προαιρέσεις ἐξετάσειν, καὶ τὰ πρὸς τοὺς γαλάτας ἀντιλεγόμενα τοῖς προειρημένοις διευκρινήσειν. διὸ τὸν τιβέριον καλεστήσαντο πάντων αὐτόπτην γεγονέναι. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν ἰταλίαν ἐν τούτοις ἦν.

CXV. Μετὰ δὲ ταῦτα πτολεμαῖος ὁ νεώτερος παραγεγονὼς εἰς τὴν ἑλλάδα μετὰ τῶν πρεσβευτῶν, συνήθροιζε ξενολόγιον ἐμβριθὲς ἐν οἷς προσελάβετο καὶ δαμάσιππον τὸν μακεδόνα, ὃς κατασφάξας ἐν τῷ φακῷ τοὺς συνέδρους, ἔφυγε μετὰ γυναικὸς καὶ τέκνων ἐκ τῆς μακεδονίας. ἀφικόμενος δὲ εἰς τὴν τῶν ῥοδίων περαίαν, καὶ ξενιαθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου, προετίθετο πλεῖν εἰς τὴν κύπρον. οἱ δὲ περὶ τὸν τορκουάτον θεωροῦντες αὐτὸν συνεσταμένον ξενικὴν χεῖρα βαρεῖαν, ὑπεμίμνησκον τῶν ἐντολῶν· διότι δεῖ χωρὶς πολέμου ποιεῖσθαι τὴν κάθοδον. καὶ τέλος ἔπεισαν αὐτόν, ἕως σίδης προσαγαγόντα τὸ ξενολόγιον, διαλύσασθαι, καὶ τῆς εἰς κύπρον ἐπιβολῆς ἀποστῆναι, καὶ συμμίσγειν αὐτοῖς ἐπὶ τοὺς τῶν κυρηναίων ὅρους. αὐτοὶ δὲ πλεύσαντες εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν, ἔφασαν παραστήσεσθαι τὸν βασιλέα πρὸς τὰ παρακαλούμενα, καὶ συναντήσειν ἐπὶ τοὺς ὅρους, ἔχοντες κἀκεῖνον μεθ' αὐτῶν. τούτοις μὲν οὖν τοῖς λόγοις πεισθεὶς ὁ νεώτερος πτολεμαῖος, ἀπογνοὺς τὰ κατὰ τὴν κύπρον, τὸ μὲν ξενολόγιον διέλυσεν. αὐτὸς δὲ τὸ μὲν πρῶτον εἰς κρήτην ἀπέπλευσεν, τόν τε δαμάσιππον ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ τῶν πρεσβευτῶν ἕνα γναῖον μερούλαν. ξενολογή-

σας δ' ἐκ τῆς κρήτης περὶ χιλίους στρατιώτας, ἀνήχθη, καὶ διάρας εἰς τὴν λιβύην, κατέσχεν ἐπὶ τὸν ἄπιν. οἱ δὲ περὶ τὸν τορκουάτον καὶ τὸν τῖτον διακομισθέντες εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν, ἐπειρῶντο μὲν παρακαλεῖν τὸν πρεσβύτερον πτολεμαῖον διαλύεσθαι πρὸς τὸν ἀδελφὸν, καὶ συγχωρεῖν αὐτῷ τὴν κύπρον. τοῦ δὲ πτολεμαίου τὰ μὲν ἐπαγγελλομένου, τὰ δὲ παρακούοντος καὶ τῷ τοιούτῳ τρόπῳ κατατρίβοντος τὸν χρόνον, στρατοπεδεύων ὁ νεώτερος μετὰ τῶν κρητῶν ἐν τῇ λιβύῃ περὶ τὸν ἄπιν κατὰ τὸ συντεταγμένον, καὶ τελέως ἀχάλλων ἐπὶ τῷ μηδὲν διασαφῆσασθαι· τὸ μὲν πρῶτον ἐξαπέστειλε τὸν γνάϊον εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν, ὡς διὰ τούτου, καὶ τῶν περὶ τὸν τορκουάτον ἐπιγενομένων *.συνεξομοιωθέντος δὲ τούτου τοῖς πρότερον, καὶ τοῦ χρόνου διελκομένου καὶ μ̄ διελθουσῶν ἡμερῶν, καὶ μηδενὸς προσπίπτοντος, εἰς ἀπορίαν ἐνέπιπτε περὶ τῶν ὅλων. ὁ γὰρ πρεσβύτερος βασιλεὺς παραγενόμενος, ἀρεσκείας προσφερόμενος, πάντας ἐξιδιάσατο τοὺς πρεσβευτὰς, καὶ παρακατέχετο πλεῖον οὐχ ἑκόντας, ἀλλ' ἄκοντας. κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον, προσέπεσε τῷ νεωτέρῳ πτολεμαίῳ τούς τε κυρηναίους ἀφεστάναι, καὶ τὰς πόλεις συμφρονεῖν τούτοις· κεκοινωνηκέναι δὲ περὶ τῆς ἀποστάσεως, καὶ πτολεμαῖον τὸν *.συμπετήσιν, ὃς ἦν τὸ γένος αἰγύπτιος. ἐπιστεύθη δὲ τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ὅλων ὑπὸ τοῦ βασιλέως, καθ' ὃν καιρὸν ἐποιεῖτο τὸν πλοῦν εἰς τὴν ῥώμην. τούτων δὲ προσπιπτόντων τῷ βασιλεῖ, καὶ μετ' ὀλίγον, διότι στρατοπεδεύουσιν ἐν τοῖς ὑπαίθροις οἱ κυρηναῖοι, δείσας μὴ βουλόμενος προσλαβεῖν τὴν

*

* συμπότην.

κύπρον, καὶ τὴν κυρήνην ἀπολέσαι. πάντα τ᾽ ἄλλα πάρεργα θέμενος, ἀνέζευξεν ἐπὶ κυρήνης. παραγενόμενος δ᾽ εἰς τὸν μέγαν καλούμενον καταβαθμὸν, κατέλαβε τοὺς λίβυας, μετὰ τῶν κυρηναίων κατέχοντας τὰς δυσχωρίας. ὁ δὲ πτολεμαῖος ἀπορούμενος ἐπὶ τῷ συμβαίνοντι, τοὺς μὲν ἡμίσεις τῶν στρατιωτῶν ἐμβιβάσας εἰς τὰ πλοῖα, περιπλεῖν τὰς δυσχωρίας ἐπέταξε, καὶ κατανοεῖν τοῦ τοῖς πολεμίοις ἐπιφαίνεσθαι. τοὺς δ᾽ ἡμίσεις ἔχων αὐτὸς, ἐβιάζετο κατὰ στόμα πρὸς τὴν ἀνάβασιν. τῶν δὲ λιβύων καταπλαγέντων τὴν ἐξ ἀμφοῖν ἔφοδον, καὶ λιπόντων τοὺς τόπους, ἅμα τῆς ἀναβάσεως ἐγένετο κύριος, καὶ τῆς ὑποκειμένης τετραπυργίας, ἐν ᾗ συνέβαινε πλῆθος ἄφθονον ὕδατος ὑπάρχειν· ὅθεν ἀφορμήσας ἑβδομαῖος ἧκε διὰ τῆς ἐρήμου. παραπλεόντων δ᾽ αὐτῷ καὶ τῶν ἐπὶ μοχυρίνου, συνέβαινε τοὺς κυρηναίους στρατοπεδεύειν, ὄντας εἰς ὀκτακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ περὶ φ. οἱ γὰρ κυρηναῖοι πεῖραν εἰληφότες τῆς τοῦ πτολεμαίου προαιρέσεως, ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἀλεξανδρειαν πεπραγμένων, καὶ θεωροῦντες οὐ βασιλικὴν, ἀλλὰ τυραννικὴν οὖσαν τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ καὶ τὴν ὅλην αἵρεσιν, οὐχ οἷοί τ᾽ ἦσαν ἐθελοντὴν σφᾶς αὐτοὺς ὑποτάττειν, ἀλλὰ πᾶν ὑπομένειν ἐτόλμων, ἀντεχόμενοι τῆς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἐλπίδος· διὸ καὶ τότε συνεγγίσαντος αὐτοῦ, ἐξ αὐτῆς παρελάξαντο, καὶ τέλος ἡττήθη.

CXVI. Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἦλθε καὶ γνάϊος ὁ μερούλας ἐκ τῆς ἀλεξανδρείας διασαφῶν τῷ βασιλεῖ, διότι εἰς οὐθὲν τῶν ἀξιουμένων προσελήλυθεν ὁ ἀδελφὸς, ἀλλὰ φησὶ, δεῖ μέ-

δεῖ μένειν ἐπὶ τοῖς ἐξ ἀρχῆς διωμολογημένοις. ὁ δὲ βασιλεὺς ταῦτα διακούσας, εὐθέως προχειρισάμενος κομανὸν καὶ πτολεμαῖον τοὺς ἀδελφοὺς, ἐξαπέστελλε πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην μετὰ τοῦ γναΐου διασαφήσοντας τῇ συγκλήτῳ περὶ τῆς τοῦ ἀδελφοῦ πλεονεξίας, καὶ καταφρονήσεως. ἀπέλυσαν δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ τοὺς περὶ τίτον ἀπράκτους οἱ πρεσβευταὶ πορευόμενοι. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν ἀλεξάνδρειαν καὶ κυρήνην ἐπὶ τούτων ἦν.

Ὅτι κατὰ τοὺς ὑποκειμένους καιροὺς ἧκον παρὰ τοῦ νεωτέρου CXVII. πτολεμαίου, πρέσβεις οἱ περὶ τὸν κομανὸν, καὶ παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου παραπλησίως, οἱ περὶ τὸν μενύθυλλον τὸν ἀλαβανδέα· ὧν εἰσελθόντων εἰς τὴν σύγκλητον, καὶ πολλῶν λόγων γινομένων καὶ φιλαπεχθῶν κατὰ πρόσωπον εἰς ἀλλήλους, καὶ τῶν περὶ τίτον καὶ γνάϊον ἀπομαρτυρούντων, καὶ συνεπισχυόντων τῷ νεωτέρῳ μετὰ πολλῆς σπουδῆς, ἔδοξε τῇ συγκλήτῳ, τοὺς περὶ μενύθυλλον ἐν πένθ' ἡμέραις ἀποτρέχειν ἐκ τῆς ῥώμης, καὶ τὴν συμμαχίαν ἀναιρεῖν τὴν πρὸς τὸν πρεσβύτερον· πρὸς δὲ τὸν νεώτερον πέμψαι πρεσβευτὰς τοὺς διασαφήσοντας τὰ δεδογμένα τῇ συγκλήτῳ. καὶ κατεστάθησαν πόπλιος ἀπούσιος, καὶ γάϊος λέντλος· οἳ καὶ πλεύσαντες ἐξ αὐτῆς εἰς τὴν κυρήνην, ἀνήγγειλαν τῷ πτολεμαίῳ τὰ δεδογμένα μετὰ πολλῆς σπουδῆς. ὁ δὲ πτολεμαῖος ἐπαρθεὶς εὐθέως ἐξενολόγει, καὶ ταῖς ἐπιβολαῖς ὅλος, καὶ πᾶς ἦν περὶ τὴν κύπρον. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν ἰταλίαν ἐν τούτοις ἦν.

Ὅτι κατὰ τὴν λιβύην μεσσανάσσης, θεωρῶν τὸ πλῆθος CXVIII.

τῶν πόλεων τῶν περὶ τὴν μικρὰν σύρτιν ἐκτισμένων, καὶ τὸ κάλλος τῆς χώρας, ἣν καλοῦσιν ἐμπόρια, καὶ πάλαι τὸ πλῆθος τῶν προσόδων τῶν γινομένων ἐν τούτοις τοῖς τόποις ὀφθαλμιῶν, ἐπεβάλετο καταπειράζειν τῶν καρχηδονίων, οὐ πολλοῖς ἀνώτερον χρόνοις τῶν λεγομένων καιρῶν. τῆς μὲν οὖν χώρας, ταχέως ἐγενήθη κύριος, ἅτε τῶν ὑπαίθρων κρατῶν, διὰ τὸ τοὺς καρχηδονίοις ἀεὶ μὲν ἀλλοτρίοις ὑπάρχειν τῆς ἐν τῇ γῇ χρείας, τότε δὲ καὶ τελέως ἐκτεθηλάνθαι, διὰ τὴν πολυχρόνιον εἰρήνην. τῶν δὲ πόλεων οὐκ ἠδυνήθη γενέσθαι κύριος, διὰ τὸ τοὺς καρχηδονίους ἐπιμελῶς τηρεῖν αὐτάς. ἀμφοτέρων δὲ ποιουμένων τὴν ἀναφορὰν ἐπὶ τὴν σύγκλητον ὑπὲρ τῶν ἀμφισβητουμένων, καὶ πρεσβευτῶν πολλάκις ἐληλυθότων διὰ ταῦτα παρ' ἑκατέρων, αἰεὶ συνέβαινε τοὺς καρχηδονίους ἐλαττοῦσθαι παρὰ τοῖς ῥωμαίοις, οὐ τῷ δικαίῳ, ἀλλὰ τῷ πεπεῖσθαι τοὺς κρίνοντας συμφέρειν σφίσι τὴν τοιαύτην γνώμην· ἐπεὶ τοῖς χρόνοις οὐ πολλοῖς ἀνώτερον, αὐτὸς ὁ μασανάσσης διώκων τὸν ἀφηνιαστὸν ἀποστάτην μετὰ στρατοπέδου, δίοδον ᾐτήσατο τοὺς καρχηδονίοις, διὰ ταύτης τῆς χώρας. οἱ δὲ οὐχ ὑπήκουσαν, ὡς οὐδὲν αὐτῷ προσηκούσης. οὐ μὴν ἀλλὰ τέλος εἰς τοῦτο συνεκλείσθησαν οἱ καρχηδόνιοι διὰ τῶν ἀποφάσεων, διὰ τοὺς νῦν λεγομένους καιρούς, ὥστε μὴ μόνον τὰς πόλεις καὶ τὴν χώραν ἀποβαλεῖν, ἀλλὰ καὶ φ τάλαντα προσθεῖναι τῆς καρπίας τῶν χρόνων, ἐξ οὗ συνέβη γενέσθαι τὴν ἀμφισβήτησιν.

CXIX. Ὅτι κατὰ τὴν ἀσίαν πρεσβείας μὲν ἐξέπεμψεν εἰς τὴν ῥώμην

ῥώμην πρεσβευτὰς μετὰ γαλατῶν, τοὺς κατηγορήσοντας
εὐμένους· οὗτος δὲ πάλιν τὸν ἀδελφὸν ἄτταλον ἀπολογη-
σόμενον πρὸς τὰς διαβολάς· ἀριαράθης δὲ τῇ τε ῥώμῃ,
στέφανον ἐξαποστείλας ἀπὸ χρυσῶν μυρίων, ἔπεμψε καὶ
πρεσβευτὰς τοὺς διασαφήσοντας τῇ συγκλήτῳ τήν τε πρὸς
τὸν τιβέριον ἀπάντησιν αὐτοῦ, ὑπὲρ ὧν ἂν δέωνται, διότι πᾶν
ποιήσειν ἕτοιμος ἐστὶ ῥωμαίοις τὸ παραγγελλόμενον.

Ὅτι τοῦ μηνοχάρους παραγενηθέντος εἰς τὴν ἀντιόχειαν CXX.
πρὸς δημήτριον, καὶ διασαφήσαντος τῷ βασιλεῖ τὴν γε-
γενημένην ἔντευξιν αὐτῷ πρὸς τοὺς περὶ τιβέριον ἐν τῇ
καππαδοκίᾳ, νομίσας ὁ βασιλεὺς ἀναγκαιότατον εἶναι
τῶν παρόντων, τὸ τοὺς προειρημένους ἄνδρας ἐξομιλῆσαι
καθόσον οἷός τ' ἦν· πάντα τἄλλα πάρεργα ποιησάμενος,
διεπέμπετο πρὸς τούτους, τὸ μὲν πρῶτον εἰς παμφυλίαν·
μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν εἰς ῥόδον, πάντα ποιήσειν ῥωμαίοις ἀνα-
δεχόμενος, ἕως ἐξειργάσατο, βασιλεὺς ὑπ' αὐτῶν προσ-
αγορευθῆναι. καὶ γὰρ ἦν ὁ τιβέριος εὔνους αὐτῷ διαφερόν-
τως. διὸ καὶ μεγάλα συνεβάλλετο πρὸς τὸ καθικέσθαι
καὶ κτήσασθαι τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν αὐτῷ. ὁ δὲ δημήτριος
τυχὼν τῆς προειρημένης ἀφορμῆς, εὐθέως εἰς τὴν ῥώμην
ἔπεμπε πρεσβευτὰς, στέφανόν τε κομίζοντας, καὶ τὸν αὐ-
τόχειρα τοῦ γναΐου γεγονότα, καὶ σὺν τούτοις τὸν κριτικὸν
ἰσοκράτην.

Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, ἧκον παρὰ ἀριαράθου πρέσ- CXXI.
βεις, στέφανόν τε κομίζοντες ἀπὸ μυρίων χρυσῶν, καὶ δια-
σαφοῦντες τὴν τοῦ βασιλέως προαίρεσιν, ἣν ἔχει πρὸς τὰ

ῥωμαίων πράγματα· καὶ τούτων μάρτυρας ἐπέμποντο τοὺς περὶ τὸν λιβέριον. ὧν ἀνθομολογησαμένων, ἡ σύγκλητος τὸν στέφανον ἀπεδέξατο μετὰ μεγάλης χάριτος, καὶ τὰ μέγιστα τῶν παρ' αὐτῇ νομιζομένων δώρων ἀνταπέστειλε, τόν τε σκήπωνα καὶ τὸν ἐλεφάντινον δίφρον. τούτους μὲν ἐξ αὐτῆς, ἔτι περὶ τοῦ χειμῶνος, ἀπέλυσεν ἡ σύγκλητος. μετὰ δὲ τούτους, ἀττάλου παραγενηθέντος, ἤδη τῶν ὑπάτων τὰς ἀρχὰς εἰληφότων, καὶ τῶν γαλατῶν αὐτοῦ κατηγορησάντων, οὓς ἀπέσταλκε προυσίας, καὶ πλειόνων ἑτέρων ἀπὸ τῆς ἀσίας, διακούσασα πάντων ἡ σύγκλητος, οὐ μόνον ἀπέλυσε τῶν διαβολῶν τὸν ἄτταλον, ἀλλὰ καὶ προσαυξήσασα τοῖς φιλανθρώποις ἐξαπέστειλε. καθόσον γὰρ ἀπηλλοτρίωτο τοῦ βασιλέως, καὶ διεφέρετο πρὸς τὸν εὐμένη, κατὰ τοσοῦτον ἐφιλοφρονεῖτο καὶ συνηύξετο τὸν ἄτταλον.

CXXII. Ὅτι ἧκον καὶ παρὰ τοῦ δημητρίου τοῦ βασιλέως πρέσβεις, οἱ περὶ τὸν μηνόχαριν, στέφανον ἀπὸ μυρίων χρυσῶν τῇ ῥώμῃ κομίζοντες, ἅμα δὲ καὶ τὸν προσενέγκαντα τῷ γναΐῳ τὰς χεῖρας ἄγοντες· ἡ δὲ σύγκλητος ἐπὶ πολὺν μὲν χρόνον διηπόρησε περὶ τούτων, πῶς δεῖ χρήσασθαι τοῖς πράγμασιν. ὅμως δὲ προσεδέξατο καὶ τοὺς πρεσβευτὰς καὶ τὸν στέφανον. τοὺς γε μὴν ἀγομένους ἀνθρώπους οὐ προσεδέξατο. καίτοι γε δημήτριος, οὐ μόνον τὸν λεπτίνην ἀπέστειλε τὸν αὐτόχειρα τοῦ γναΐου γενόμενον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἰσοκράτην. οὗτος δὲ ἦν μὲν γραμματικὸς, τῶν τὰς ἀκροάσεις ποιουμένων· φύσει δὲ ὢν λάλος καὶ πέρπερος καὶ κατακορὴς, προσέκοπτε μὲν καὶ τοῖς ἕλλησιν, ἅτε καὶ τῶν περὶ τὸν ἀλκαῖον ἐν

ταῖς

ταῖς συγκρίσεσιν ἐπιδεξίως σκωπτόντων αὐτὸν, καὶ διαχλευαζόντων. παραγενόμενος δὲ εἰς τὴν συρίαν, καὶ καταφρονήσας τῶν ἀνθρώπων, οὐκ ἠρκεῖτο περὶ τῶν ἰδίων ἐπιτηδευμάτων ποιούμενος τοὺς λόγους, ἀλλὰ καὶ πραγματικὰς ἀποφάσεις ἐξέβαλε, φάσκων δίκαια πεπονθέναι τὸν γνάϊον. δεῖν δὲ καὶ τοὺς ἄλλους πρεσβευτὰς ἀπολωλέναι, πρὸς τὸ μὴ δὲ τὸν ἀγγελοῦντα καταλειφθῆναι τοῖς ῥωμαίοις τὸ γεγονὸς, ἵνα παύσωνται τῶν ὑπερηφάνων ἐπιταγμάτων, καὶ τῆς ἀναιδοῦς ἐξουσίας. τοιαῦτα μὲν οὖν ῥιψολογῶν, ἐνέπεσεν εἰς τὴν προειρημένην ἀτυχίαν. ἐγένετο δέ τι περὶ τοὺς προειρημένους ἄξιον μνήμης. ὁ μὲν γὰρ λεπτίνης μετὰ τὸ προσενέγκαι γναΐῳ τὰς χεῖρας, εὐθέως ἐν τῇ λαοδικείᾳ περιῄει, φανερῶς φάσκων δίκαια πεπονθέναι τὸν γνάϊον, καὶ μετὰ τῆς τῶν θεῶν γνώμης ταῦτα πεπραχέναι. τοῦ δὲ δημητρίου παραλαβόντος τὰ πράγματα, προσεπορεύετο τῷ βασιλεῖ, παρακαλῶν αὐτὸν μὴ δεδιέναι τὸν γναΐου φόνον, μηδὲ βουλεύεσθαι μηδὲν δυσχερὲς κατὰ τῶν λαοδικαιέων. αὐτὸς γὰρ εἰς τὴν ῥώμην πορεύσεσθαι καὶ διδάξειν τὴν σύγκλητον, ὅτι μετὰ τῆς τῶν θεῶν γνώμης ταῦτα πεποίηκεν, καὶ πέρας, διὰ τὴν ἑτοιμότητα καὶ προθυμίαν οὗτος μὲν ἄνευ δεσμῶν ἤχθη καὶ φυλακῆς. ὁ δὲ ἰσοκράτης ἐμπεσὼν εἰς τὴν αἰτίαν, ὁλοσχερῶς παρεξέστη τῇ διανοίᾳ. τοῦ δὲ κλοιοῦ αὐτῷ περὶ τὸν τράχηλον περιτεθέντος, καὶ τῆς ἁλύσεως, σπανίως μὲν καὶ τὴν τροφὴν προσίετο. τῆς δὲ τοῦ σώματος θεραπείας εἰς τέλος ἀπέστη, δι' ὃ καὶ παρεγένετο εἰς τὴν ῥώμην, θέαμα θαυμάσιον,

μάσιον, εἰς ὃν ἀποβλέψας ἄν τις ὁμολογήσειε, διότι καὶ κατὰ σῶμα καὶ κατὰ ψυχὴν οὐδὲν ἐστὶν ἀνθρώπου φοβερώτερον, ὅταν ἅπαξ ἀποθηριωθῇ. ἥτε γὰρ ὄψις ἐκτόπως ἦν αὐτοῦ φοβερὰ καὶ θηριώδης, ὡς ἀνθρώπου πλεῖον ἐνιαυτοῦ, μὴ τὸν ῥύπον, μὴ τοὺς ὄνυχας, μὴ τὰς τρίχας ἀφῃρημένου, τάτε κατὰ τὴν διάνοιαν ἐκ τῶν ὀμμάτων ἐμφάσεως καὶ κινήσεως, τοιαύτην ἐποιεῖτο τὴν φαντασίαν, ὥστε τὸν θεασάμενον, πρὸς πᾶν ζῶον ἑτοιμότερον ἂν προσελθεῖν, ἢ πρὸς ἐκεῖνον. ὁ δὲ λεπτίνης μένων ἐπὶ τῆς ἐξαρχῆς προαιρέσεως, εἰς τε τὴν σύγκλητον ἕτοιμος ἦν εἰσπορεύεσθαι, πρός τε τοὺς ἐντυγχάνοντας ἁπλῶς αὐτομολογεῖτο περὶ τῆς πράξεως, καὶ προσδιωρίζετο μηδὲν αὐτῷ δυσχερὲς ἀπαντήσειν ὑπὸ ῥωμαίων, καὶ τέλος εὐστόχησε τῆς ἐλπίδος. ἡ γὰρ σύγκλητος ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ὑπολαβοῦσα, διότι δόξει τοῖς πολλοῖς ἔχειν τοῦ φόνου δίκην, ἐὰν τοὺς αἰτίους παραλαβοῦσα τιμωρήσηται· τούτους μὲν οὐ προσεδέξατο, μικροῦ δεῖν. ἐτήρει δὲ τὴν αἰτίαν ἀκέραιον, ὥστ' ἔχειν ἐξουσίαν ὅτε βουληθείη χρήσασθαι τοῖς ἐγκλήμασι. διὸ καὶ τὴν ἀπόκρισιν ἔδωκε τοιαύτην τῷ δημητρίῳ, διότι τεύξεται τῶν φιλανθρώπων, ἐὰν τὸ ἱκανὸν ποιῇ τῇ συγκλήτῳ κατὰ τὴν ἐξαρχῆς ἐξουσίαν. ἧκον δὲ καὶ παρὰ τῶν ἀχαιῶν πρέσβεις οἱ περὶ ξένωνα καὶ τηλεκλῆν, ὑπὲρ τῶν κατῃτιαμένων, καὶ μάλιστα τοῦ πολυβίου, καὶ τοῦ στρατίου χάριν. τοὺς μὲν γὰρ πλείους σχεδὸν ἅπαντας ὁ χρόνος ἤδη κατανάλωκει, τούς γε δὴ καὶ μνήμης ἀξίους. παρῆσαν δ' οἱ πρέσβεις ἐντολὰς ἔχοντες ἁπλῶς ἀξιωματικάς, χάριν τοῦ πρὸς μηδὲν δυσφιλονεικεῖν

λουθεῖν τῇ συγκλήτῳ. εἰσπορευθέντων δὲ καὶ ποιησαμένων τοὺς ἁρμόζοντας λόγους, οὐδ' ὡς οὐδὲν ἠνύσθη· τὸ δ' ἐναντίον ἔδοξε τῇ συγκλήτῳ, μένειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων.

Ὅτι παρὰ τῶν ἀθηναίων ἧκον πρέσβεις καὶ παρὰ τῶν CXXIII.
ἀχαιῶν οἱ περὶ θεαρίδαν, καὶ στέφανον, ὑπὲρ τῶν *ῥοδίων. τοῖς γὰρ δηλίοις διαδοθείσης ἀποκρίσεως παρὰ ῥωμαίων, μετὰ τὸ συγχωρηθῆναι τὴν δῆλον τοῖς ἀθηναίοις, αὐτοῖς μὲν ἐκχωρεῖν ἐκ τῆς νήσου, τὰ δ' ὑπάρχοντα κομίζεσθαι, μεταστάντες εἰς ἀχαΐαν οἱ δήλιοι καὶ πολιτογραφηθέντες, ἐβούλοντο τὸ δίκαιον ἐκεῖ λαβεῖν παρὰ τῶν ἀθηναίων, κατὰ τὸ πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς σίμβολον. τῶν δ' ἀθηναίων φασκόντων, μηδὲν εἶναι πρὸς αὐτοὺς τῆς δικαιοδοσίας ταύτης, ἠτοῦντο ῥύσια τοὺς ἀχαιοὺς οἱ δήλιοι κατὰ τῶν ἀθηναίων, ὑπὲρ ὧν τότε πρεσβεύσαντες, ἔλαβον ἀπόκρισιν, κυρίας εἶναι τὰς κατὰ τοὺς νόμους γεγενημένας παρὰ τοῖς ἀχαιοῖς οἰκονομίας περὶ τῶν δηλίων.

* δηλίων

Ὅτι τῶν *λιψίων καὶ τῶν δαοσαριτῶν, πλεονάκις CXXIV.
παραπρεσβευσάντων εἰς τὴν ῥώμην, καὶ διασαφούντων, ὅτι δελματεῖς τὴν χώραν ἀδικοῦσι, καὶ τὰς πόλεις τὰς μετ' αὐτῶν ταττομένας· αὗται δέ εἰσιν, ἐπέτιον καὶ τραγύριον· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν *δαοσσῶν ἐγκαλούντων, ἐξαπέστειλεν ἡ σύγκλητος πρεσβευτὰς τοὺς περὶ γάϊον φάννιον, ἐποπτεύσαντας τὰ κατὰ τὴν ἰλλυρίδα· καὶ μάλιστα τούτων τὰ κατὰ τοὺς δελματεῖς. οὗτοι δὲ μέχρι μὲν ἔξη πλεύρατος, ὑπήκουον ἐκείνῳ. μεταλλάξαντος δὲ τούτου τὸν βίον, καὶ διαδεξαμένου γενθίου τὴν βασιλείαν, ἀποστάντες

* λιοσίων
* δαοσαριτῶν

σάντες ἀπὸ τούτου, τοῖς ὁμόροις προσεπολέμουν, καὶ κατεστρέφοντο τοὺς ἀστυγείτονας· ὧν ἔνιοι καὶ φόρους αὐτοῖς ἔφερον· ὁ δὲ φόρος ἦν θρέμματα καὶ σῖτος. καὶ οἱ μὲν περὶ φάννιον, ἐπὶ τούτοις ἐξώρμησαν.

CXXV. Ὅτι τῶν περὶ τὸν γάϊον φάννιον, παραγεγονότων ἐκ τῆς ἰλλυρίδος, καὶ διασαφούντων ὅτι τοσοῦτον ἀπέχοιεν οἱ δελματεῖς τοῦ διορθοῦσθαί τι τῶν ἐγκαλουμένων πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτῶν φάσκοντας ἀδικεῖσθαι συνεχῶς, ὥστε οὐδὲ λόγον ἐπιδέχοιντο καθόλου παρ' αὐτῶν, λέγοντες, οὐδὲν αὐτοῖς εἶναι καὶ ῥωμαίοις κοινόν. πρὸς δὲ τούτοις διεσάφουν μὴ κατάλυμα δοθῆναι σφίσι, μήτε παροχὴν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἵππους οὓς εἶχον παρ' ἑτέρας πόλεως, ἀφελέσθαι τοὺς δελματεῖς μετὰ βίας αὐτῶν· ἑτοίμους δ' εἶναι καὶ τὰς χεῖρας προσάγειν. εἰ μὴ συνείξαντες τῷ καιρῷ, μετὰ πολλῆς ἡσυχίας ἐποιήσαντο τὴν ἀπόλυσιν. ὧν ἡ σύγκλητος ἀκούσασα μετ' ἐπιστάσεως, ἠγανάκτει μὲν, καὶ ἐπὶ τῇ τῶν δελματέων ἀπειθείᾳ, καὶ σκαιότητι· τὸ δὲ πλεῖστον, ὑπέλαβε τὸν καιρὸν ἐπιτήδειον εἶναι πρὸς τὸ πολεμῆσαι τοῖς προειρημένοις διὰ πλείους αἰτίας. τά τε γὰρ μέρη ταῦτα τῆς ἰλλυρίδος τὰ νεύοντα πρὸς τὴν ἀδρίαν, ἀνεπίσκεπτα τελέως ἦν αὐτοῖς, ἐξ οὗ δημήτριον τὸν φάριον ἐξέβαλον. τούς τε κατὰ τὴν ἰταλίαν ἀνθρώπους, οὐκ ἐβούλοντο κατ' οὐδένα τρόπον ἀπόλλυσθαι διὰ τὴν πολυχρόνιον εἰρήνην. ἔτος γὰρ ἦν τότε δωδέκατον, ἀπὸ τοῦ πρὸς περσέα πολέμου, καὶ τῶν ἐν μακεδονίᾳ πράξεων. διόπερ ἐβούλοντο πόλεμον ἐνστησάμενοι πρὸς τοὺς προειρημένους, ἅμα μὲν ὡσανεὶ

καινοποιῆσαι τὰς ὁρμὰς καὶ προθυμίας τῶν ἰδίων ὄχλων· ἅμα δὲ καταπληξάμενοι τοὺς ἰλλυριοὺς, ἀναγκάσαι πειθαρχεῖν τοῖς ὑπ᾽ αὐτῶν παραγγελλομένοις. αὗται μὲν οὖν ἦσαν αἰτίαι, δι᾽ ἃς ἐπολέμησαν ῥωμαῖοι δελματεῦσι· τοῖς γε μὴν ἐκτὸς τὸν πόλεμον ἀναδεικνύειν, ὡς διὰ τὴν εἰς τοὺς πρεσβευτὰς ὕβριν κεκρικότες πολεμεῖν.

Ὅτι ὁ βασιλεὺς ἀριαράθης παρεγένετο εἰς τὴν ῥώμην, CXXVI.
ἔτι θερείας οὔσης· ὅτε δὲ παρειληφότων τὰς ἀρχὰς, τῶν περὶ τὸν σέξτον ἰούλιον, ἐγίνετο περὶ τὰς κατ᾽ ἰδίαν ἐντεύξεις, οἰκείαν ποιούμενος περικοπὴν καὶ φαντασίαν τῆς ὑποκειμένης περιστάσεως. παρῆσαν δὲ καὶ παρὰ δημητρίου πρέσβεις οἱ περὶ τὸν μιλτιάδην, πρὸς ἑκατέραν τὴν ὑπόθεσιν ἡρμοσμένοι. καὶ γὰρ περὶ ἀριαράθου ἀπολογεῖσθαι καὶ κατηγορεῖν αὐτοῦ παρεσκευάζετο φιλαπεχθῶς. ἀπεστάλκει δὲ καὶ ὀλοφέρνης πρεσβευτὰς τοὺς περὶ τιμόθεον καὶ διογένην, στέφανόν τε κομίζοντας τῇ ῥώμῃ, καὶ τὴν φιλίαν, καὶ τὴν συμμαχίαν ἀνανεωσομένους· τὸ δὲ πλεῖον συγκαταστησομένους τῷ ἀριαράθῃ· καὶ τὰ μὲν ἀπολογησομένους, τὰ δὲ κατηγορήσοντας. ἐν μὲν οὖν ταῖς κατ᾽ ἰδίαν ἐντεύξεσιν, μείζω φαντασίαν εἷλκον οἱ περὶ τὸν διογένην καὶ μιλτιάδην, ἅτε καὶ κατὰ τὸ πλῆθος πρὸς ἕνα συγκρινόμενοι, καὶ κατὰ τὴν ἄλλην περικοπὴν εὐτυχοῦντες, προσεπταικότα θεωρούμενοι· παραπλησίως δὲ καὶ περὶ τὴν τῶν πραγμάτων ἐξήγησιν πολὺ περιῆσαν. πᾶν μὲν γὰρ καὶ πρὸς πάντα λέγειν ἐθάῤῥουν, οὐδένα λόγον ποιούμενοι τῆς ἀληθείας. τὸ δὲ λεγόμενον ἀνυπεύθυνον ἦν, οὐκ ἔχον τὸν

ἀπολογησόμενον, λοιπὸν ἄκοντι τοῦ ψεύδους ἐπικρατοῦντος, ἐδόκει σφίσι τὰ πράγματα κατὰ γνώμην χωρεῖν.

CXXVII. Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον παραγεγονότων πρεσβευτῶν ἐξ ἠπείρου, παρά τε τῶν τὴν φοινίκην κατεχόντων, καὶ παρὰ τῶν ἐκπεπλωκότων, καὶ ποιησαμένων λόγους κατὰ πρόσωπον, ἔδωκεν ἀπόκρισιν αὐτοῖς ἡ σύγκλητος, ὅτι δώσει περὶ τούτων ἐντολὰς τοῖς ἀποστελλομένοις πρεσβευταῖς εἰς τὴν ἰλλυρίδα μετὰ γαΐου μαρκίου.

CXXVIII. Ὅτι ἄτταλος ἡττηθεὶς παρὰ προυσίου, προχειρισάμενος ἀθήναιον τὸν ἀδελφὸν, ἐξαπέστειλε μετὰ τῶν περὶ τὸν πόπλιον λέντλον, διασαφήσοντα τῇ συγκλήτῳ τὸ γεγονός. οἱ δ' ἐν τῇ ῥώμῃ, τοῦ μὲν ἀνδρονίκου παραγενομένου καὶ διασαφοῦντος τὴν περὶ τὴν πρώτην ἔφοδον τῶν πολεμίων, οὐ προσεῖχον, ἀλλ' ὑπενόουν τὸν ἄτταλον βουλόμενον αὐτὸν ἐπιβαλεῖν τῷ προυσίᾳ τὰς χεῖρας, προφάσεις προκατασκευάζεσθαι, καὶ προκαταλαμβάνειν διαβολαῖς· ἅμα δὲ τοῦ τε νικομήδους, καὶ τῶν περὶ τὸν ἀντίφιλον τῶν παρὰ τοῦ προυσίου πρεσβευτῶν διαμαρτυρομένων μηδὲν εἶναι τούτων, ἔτι μᾶλλον ἠπίστει τὰ λεγόμενα περὶ τοῦ προυσίου. μετὰ δέ τινα χρόνον, ἐπιδιασαφουμένης τῆς πραγματείας, ἀμφιδοξήσασα περὶ τῶν προσπιπτόντων ἡ σύγκλητος, ἐξαπέστειλε πρεσβευτὰς λεύκιον ἀπουλήϊον, καὶ γάϊον πετρώνιον, τοὺς ἐπισκεψομένους πῶς ἔχει τὰ κατὰ τοὺς προειρημένους βασιλεῖς.

CXXIX. Ὅτι ἡ σύγκλητος ἔτι κατὰ χειμῶνα διακούσασα τῶν

περὶ τὸν πόπλιον λέντλον ὑπὲρ τῶν κατὰ προυσίαν, διὰ τὸ νεωστὶ παραγεγονέναι τούτους ἐκ τῆς ἀσίας, εἰσεκαλέσατο καὶ τὸν ἀθήναιον τὸν ἀττάλου τοῦ βασιλέως ἀδελφόν. οὐ μέντοι πολλῶν προσεδεήθη λόγων, ἀλλ' εὐθέως καταστήσασα πρεσβευτὰς, συνεξαπέστειλε τῷ προειρημένῳ τοὺς περὶ γάϊον κλαύδιον κέντωνα, καὶ λεύκιον ὁρτήσιον, καὶ γάϊον αὐρουγκλήϊον, ἐντολὰς δοῦσα, κωλύειν τὸν προυσίαν ἀττάλῳ πολεμεῖν. παρεγένοντο δὲ καὶ παρὰ τῶν ἀχαιῶν πρέσβεις εἰς ῥώμην ὑπὲρ τῶν κατεχομένων, οἱ περὶ ξένωνα τὸν αἰγιέα, καὶ τελεκλέα τὸν τεγεάτην. ὧν ποιησαμένων λόγους ἐν τῇ συγκλήτῳ, καὶ τοῦ διαβουλίου προτεθέντος, παρ' ὀλίγον ἦλθον ἀπολῦσαι τοὺς κατῃτιαμένους ὑπὸ τοῦ συνεδρίου. τὴν δ' αἰτίαν ἔσχε τοῦ μὴ συντελεσθῆναι τὴν ἀπόλυσιν αὖλος ποσούμιος, στρατηγὸς ὢν ἐξαπέλεκυς, καὶ βραβεύων τὸ διαβούλιον. τριῶν γὰρ οὐσῶν γνωμῶν, μιᾶς μὲν τῆς ἀφιέναι κελευούσης· ἑτέρας δὲ τῆς ἐναντίας ταύτῃ· τρίτης δὲ τῆς ἀπολύειν μὲν, ἐπισχεῖν δὲ κατὰ τὸ παρόν. καὶ πλείστων δὲ ὄντων τῶν ἀφιεμένων, παρελθὼν τὴν μίαν γνώμην, διηρώτα τὰς δύο καθολικῶς· οἷς δοκεῖ τοὺς ἀνακεκλημένους ἀφιέναι, καὶ τοὐναντίον· λοιπὸν ὑπὸ παρὰ τὸ παρὸν ἐπέχειν κελεύοντες, προσέβησαν πρὸς τοὺς μὴ φάσκοντας δεῖν ἀπολύειν, καὶ πλείους ἐγενήθησαν τῶν ἀφιέντων. καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τούτων ἦν.

Ὅτι τῶν ἐκ τῆς ῥώμης πρεσβευτῶν ἀνακαμψάντων cxxx.
εἰς τὴν ἀχαΐαν, καὶ διασαφούντων ὅτι παρ' ὀλίγον ἔλθοι τὰ πράγματα τοῦ, πάντας ἐπανελθεῖν τοὺς κατεχομένους·

εὐέλπιδες γενόμενοι καὶ μετεωρισθέντες οἱ πολλοὶ, πάλιν ἐξ αὐτῆς ἔπεμπον τηλεκλέα τὸν μεγαλοπολίτην καὶ ἀναξίδαμον. καὶ τὰ μὲν κατὰ πελοπόννησον, ἐπὶ τούτων ἦν.

CXXXI. Ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, ἧκον πρεσβευταὶ καὶ παρὰ μασσαλιητῶν, οἳ πάλαι μὲν κακῶς πάσχοντες ὑπὸ τῶν λιγυστινῶν. τότε δὲ συγκλειόμενοι τελέως, καὶ πρὸς τούτοις καὶ πολιορκουμένων τῶν πόλεων ἀντιπόλεως, καὶ νικαίας, ἐξαπέστειλαν πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην, τούς τε τὰ γινόμενα διασαφήσοντας, καὶ δεομένους σφίσι βοηθεῖν. ὧν καὶ παρελθόντων εἰς τὴν σύγκλητον, ἔδοξε τῷ συνεδρίῳ, πρεσβευτὰς πέμψαι, τοὺς ἅμα μὲν αὐτόπτας γενομένους τῶν γιγνομένων, ἅμα δὲ πειρασομένους λόγῳ διορθώσασθαι τὴν τῶν βαρβάρων ἄγνοιαν.

CXXXII. Ὅτι κατὰ τοὺς καιροὺς καθ' οὓς ἐξέπεμψεν ἡ σύγκλητος τὸν ὀπίμιον ἐπὶ τὸν τῶν ὀξυβίων πόλεμον, ἧκε πτολεμαῖος ὁ νεώτερος εἰς τὴν ῥώμην, καὶ παρελθὼν εἰς τὴν σύγκλητον, ἐποιεῖτο κατηγορίαν τἀδελφοῦ, φέρων τὴν αἰτίαν τῆς ἐπιβουλῆς ἐπ' ἐκεῖνον· ἅμα δὲ τὰς ἐκ τῶν τραυμάτων οὐλὰς ὑπὸ τὴν ὄψιν δεικνὺς, καὶ τὴν λοιπὴν δεινολογίαν ἀκόλουθον τούτοις διατιθέμενος, ἐξεκαλεῖτο τοὺς ἀνθρώπους πρὸς ἔλεον. ἧκον δὲ καὶ παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου πρέσβεις, οἱ περὶ τὸν νεολαΐδαν, καὶ ἀνδρόμαχον, ἀπολογούμενοι πρὸς τὰς ὑπὸ τἀδελφοῦ γενομένας κατηγορίας. ὧν ἡ σύγκλητος οὐδ' ἀναδέχεσθαι δικαιολογουμένων ἠβουλήθη, προκατειλημμένη ταῖς ὑπὸ τοῦ νεωτέρου διαβολαῖς· ἀλλὰ

τούτοις

τούτοις μὲν ἀπανάγειν ἐκ τῆς ῥώμης προσέταξεν ἐξ αὐτῆς· τῷ δὲ νεωτέρῳ ε πρεσβευτὰς καταστήσασα τοὺς περὶ γνάϊον μερέλαν, καὶ λεύκιον θέρμον, καὶ πεντήρη δοῦσα τῶν πρεσβευτῶν ἑκάστῳ, τούτοις μὲν παρήγγειλε κατάγειν πτολεμαῖον εἰς κύπρον· τοῖς δὲ κατὰ τὴν ἑλλάδα καὶ τὴν ἀσίαν συμμάχοις ἔγραψαν, ἐξεῖναι συμπράττειν τῷ πτολεμαίῳ τὰ κατὰ τὴν κάθοδον.

Ὅτι τῶν περὶ τὸν ὀρτήσιον καὶ αὐρογκουλήϊον παραγεγονότων ἐκ τοῦ περγάμου, καὶ διασαφούντων τήν τε τοῦ προυσίου καταφρόνησιν τῶν τῆς συγκλήτου παραγγελμάτων, καὶ διότι παρασπονδήσας, καὶ συγκλείσας εἰς τὸ πέργαμον αὐτούς τε καὶ τοὺς περὶ τὸν ἄτταλον, πᾶσαν βίαν ἐνεδείξατο καὶ παρανομίαν, ἡ σύγκλητος ὀργισθεῖσα, καὶ βαρέως φέρουσα τὸ γεγονὸς, ἐξαυτῆς δέκα πρεσβευτὰς κατέστησε, τοὺς περὶ λεύκιον ἀνίκιον, καὶ γάϊον φάννιον, καὶ κοΐντον φάβιον μάξιμον· καὶ παραχρῆμα ἐξαπέστειλεν, ἐντολὰς αὐτοῖς δοῦσα, διαλῦσαι τὸν πόλεμον, καὶ τὸν προυσίαν ἀναγκάσαι δίκας ὑποσχεῖν ἀττάλῳ τῶν κατὰ πόλεμον ἀδικημάτων. CXXXIII.

Ὅτι τῶν μασσαλιητῶν διαπρεσβευσαμένων πρὸς ῥωμαίους, κακῶς πάσχειν αὐτοὺς ὑπὸ τῶν λιγυστινῶν, παραχρῆμα κατέστησαν φλαμίνιον, καὶ *πόπλιον λαινάτον, καὶ λεύκιον ποπίλλιον πρεσβευτάς· οἳ καὶ πλέοντες μετὰ τῶν μασσαλιητῶν προσέσχον τῆς ὀξυβίων χώρας, κατὰ πόλιν αἴγιτναν. ὧν δὲ οἱ λιγυστινοὶ, προακηκοότες ὅτι πάρεισιν ἐπιτάξοντες αὐτοῖς λύειν τὴν πολιορκίαν, τοὺς μὲν ἄλλοις ἔτι καθορ- CXXXIV.

* ποπίλλιον

καθορμιζομένους ἐπελθόντες ἐκώλυσαν τῆς ἀποβάσεως. τὸν δὲ φλαμίνιον καταλαβόντες ἀποβεβηκότα καὶ τὰς ἀποσκευὰς ἀποτεθειμένον, τὰς μὲν ἀρχὰς ἐκέλευον αὐτὸν ἐκ τῆς χώρας ἀπολύεσθαι. τοῦ δὲ παρακούοντος, ἤρξαντο τὰ σκεύη διαρπάζειν· τῶν δὲ παίδων, καὶ τῶν ἀπελευθέρων δυσποιουμένων καὶ κωλυόντων, ἀπεβιάζοντο, καὶ προσέφερον τούτοις τὰς χεῖρας, ἐν ᾧ καιρῷ καὶ τοῦ φλαμινίου βοηθοῦντος τοῖς ἰδίοις, τοῦτον μὲν κατέτρωσαν· δύω δὲ τῶν οἰκετῶν κατέβαλον· τοὺς δὲ λοιποὺς κατεδίωξαν εἰς τὴν ναῦν, ὥστε τὸν φλαμίνιον μόγις ἀποκόψαντα τ' ἀπόγαια καὶ τὰς ἀγκύρας, διαφυγεῖν τὸν κίνδυνον. οὗτος μὲν ἀποκομισθεὶς εἰς μασσαλίαν, ἐθεραπεύετο μετὰ πάσης ἐπιμελείας. ἡ δὲ σύγκλητος πυθομένη τὰ γεγονότα, παραχρῆμα τὸν ἕνα τῶν ὑπάτων κόϊντον ὀπίμιον ἐξαπέστειλε μετὰ δυνάμεως, πολεμήσοντα τοῖς ὀξυβίοις, καὶ δεκιήταις. ὁ δὲ κόϊντος συναθροίσας τὰς δυνάμεις εἰς τὴν τῶν πλακεντίνων πόλιν, καὶ ποιησάμενος τὴν πορείαν διὰ τῶν ἀπεννίνων ὀρῶν, ἧκεν εἰς τοὺς ὀξυβίους. στρατοπεδεύσας δὲ παρὰ τὸν ἄπρωνα ποταμὸν, ἀνεδέχετο τοὺς πολεμίους, πυνθανόμενος αὐτοὺς ἀθροίζεσθαι, καὶ προθύμους εἶναι πρὸς τὸ διακινδυνεύειν. καὶ προσαγαγὼν τὴν στρατιὰν ὁ κόϊντος πρὸς τὴν αἴγιτναν, ἐν ᾗ συνέβη τοὺς πρεσβευτὰς παρασπονδηθῆναι, τὴν πόλιν κατὰ κράτος ἑλὼν, ἐξηνδραποδίσατο, καὶ τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς ὕβρεως ἀπέστειλε δεσμίους εἰς τὴν ῥώμην. καὶ ταῦτα διαπραξάμενος, ἀπήντα τοῖς πολεμίοις. οἱ δὲ ὀξύβιοι νομίζοντες ἀπαραίτητον

αὐτοῖς

αὐτοῖς εἶναι τὴν εἰς τοὺς πρεσβευτὰς ἁμαρτίαν, παραλόγῳ τινὶ χρησάμενοι θυμῷ, καὶ λαβόντες ὠμὴν παράστασιν, πρὶν ἢ τοὺς δεκιήτας αὐτοῖς συμμίξαι περὶ τετρακισχιλίων ἀθροισθέντων, ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. ὁ δὲ κόϊντος ἰδὼν τὴν ἔφοδον καὶ τὸ θράσος τῶν βαρβάρων, τὴν μὲν ἀπόνοιαν αὐτῶν κατεπλάγη. θεωρῶν δὲ μηδενὶ λόγῳ ταύτῃ χρωμένους τοὺς ἐχθροὺς, εὐθαρσὴς ἦν, ἅτε τριβὴν ἐν πράγμασιν ἔχων, καὶ τῇ φύσει διαφερόντως ἀγχίνους ὑπάρχων· διόπερ ἐξαγαγὼν τὴν αὑτοῦ στρατιὰν, καὶ παρακαλέσας τὰ πρέποντα τοῖς καιροῖς ἤει βάδην ἐπὶ τοὺς πολεμίους. χρησάμενος δὲ συντόνῳ προσβολῇ, ταχέως ἐνίκησε τοὺς ἀντιταξαμένους, καὶ πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινε· τοὺς δὲ λοιποὺς ἠνάγκασε φυγεῖν προτροπάδην. οἱ δὲ δεκιῆται ἠθροισμένοι παρῆσαν, ὡς μεθέξοντες τοῖς ὀξυβίοις τῶν αὐτῶν κινδύνων. ὑστερήσαντες δὲ τῆς μάχης, τοὺς φεύγοντας ἐξεδέξαντο, καὶ μετ' ὀλίγον συνέβαλον τοῖς ῥωμαίοις, μετὰ μεγάλης ὁρμῆς καὶ προθυμίας. ἡττηθέντες δὲ τῇ μάχῃ, παραυτίκα πάντες παρέδωκαν σφᾶς αὐτοὺς, καὶ τὴν πόλιν εἰς τὴν ῥωμαίων πίστιν. ὁ δὲ κόϊντος, κύριος γενόμενος τούτων τῶν ἐθνῶν, παραυτίκα μὲν τῆς χώρας, ὅσην ἐνεδέχετο, προσέθηκε τοῖς μασσαλιήταις. εἰς δὲ τὸ μέλλον ὅμηρα τοὺς λιγυστινοὺς ἠνάγκασε διδόναι, κατά τινας τακτοὺς χρόνους τοῖς μασσαλιήταις. αὐτὸς δὲ παροπλίσας τοὺς ἀντιταξαμένους, καὶ διελὼν τὴν δύναμιν κατὰ τὰς πόλεις, αὐτοῦ τὴν παραχειμασίαν ἐποιήσατο. καὶ ταῦτα μὲν ὀξεῖαν ἔλαβε καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν συντέλειαν.

cxxxv. Ὅτι κατὰ τὴν ἀσίαν ἄτταλος ἔτι κατὰ χειμῶνα συνήθροιζε μεγάλας δυνάμεις, ἅτε καὶ τῶν περὶ ἀριαράθην, καὶ τὸν μιθριδάτην ἐξαπεσταλκότων αὐτῷ στρατιὰν ἱππέων καὶ πεζῶν κατὰ τὴν συμμαχίαν, ὧν ἡγεῖτο δημήτριος ἀριαράθου. ὄντος δὲ περὶ ταύτας αὐτοῦ τὰς κατασκευάς, ἧκον ἐκ τῆς ῥώμης οἱ πρέσβεις, οἳ καὶ συμμίξαντες αὐτῷ περὶ κάδοις, καὶ κοινολογηθέντες περὶ τῶν πραγμάτων, ὥρμησαν πρὸς τὸν προυσίαν. ἐπεὶ δὲ συνέμιξαν, διεσάφουν αὐτῷ τὰ παρὰ τῆς συγκλήτου, μετὰ πολλῆς ἐπιστάσεως. ὁ δὲ προυσίας ἔνια μὲν τῶν προσταττομένων προσεδέχετο, τοῖς δὲ πλείστοις ἀντελέγετο, διόπερ οἱ ῥωμαῖοι προσκόψαντες αὐτῷ, τήν τε φιλίαν ἀπείπαντο, καὶ τὴν συμμαχίαν, καὶ πάντες ἐξ αὐτῆς ἀπηλλάττοντο πάλιν ὡς τὸν ἄτταλον. ὁ δὲ προυσίας μετανοήσας, μέχρι μέν τινος ἐπηκολούθει λιπαρῶν. ἐπεὶ δ' οὐδὲν ἤνυεν, ἀπαλλαγεὶς, ἐν ἀμηχανίαις ἦν. οἱ δὲ ῥωμαῖοι τὸν μὲν ἄτταλον ἐκέλευον προκαθίσαντα τῆς αὐτοῦ χώρας μετὰ δυνάμεως, αὐτὸν μὲν μὴ κατάρχειν τοῦ πολέμου, ταῖς δὲ πόλεσι ταῖς αὐτοῦ, καὶ ταῖς κώμαις, τὴν ἀσφάλειαν παρασκευάζειν. αὐτοὶ δὲ μερίσαντες σφᾶς αὐτούς, οἱ μὲν ἔπλεον κατὰ σπουδὴν ἀπαγγέλλοντες τῇ συγκλήτῳ τὴν ἀπείθειαν τοῦ προυσίου. τινὲς δὲ ἐπὶ τῆς ἰωνίας ἐχωρίσθησαν· ἕτεροι δὲ ἐφ' ἑλλησπόντου, καὶ τῶν κατὰ τὸ βυζάντιον τόπων, μίαν ἔχοντες καὶ τὴν αὐτὴν πρόθεσιν ἅπαντες, ἀπὸ μὲν τῆς προυσίου φιλίας καὶ συμμαχίας ἀποκαλεῖν τοὺς ἀνθρώπους, ἀττάλῳ δὲ προσνέμειν τὴν εὔνοιαν καὶ συμμαχεῖν κατὰ δύναμιν.

Κατὰ

Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς ἀττάλου ἀδελφὸς ἀθήναιος CXXXVI.
κατέπλευσε, ναυσὶ καταφράκτοις π, ὧν αἱ ε μὲν τριήρεις
ἦσαν ῥοδίων, τῶν ἀποσταλεισῶν εἰς τὸν κρητικὸν πόλεμον· κ
δὲ κυζικηνῶν· ζ δὲ καὶ ἐπὶ ταῖς εἴκοσι τῶν περὶ τὸν ἄτταλον·
αἱ δὲ λοιπαὶ τῶν ἄλλων συμμάχων. ποιησάμενος δὲ τὸν
πλοῦν ἐφ᾽ ἑλλησπόντου, καὶ συνάψας ταῖς πόλεσι ταῖς
ὑπὸ προυσίαν ταττομέναις, ἀποβάσεις τε συνεχεῖς ἐποι-
εῖτο, καὶ κακῶς διετίθει τὴν χώραν. ἡ δὲ σύγκλητος διακού-
σασα τῶν παρὰ τοῦ προυσίου πρεσβευτῶν ἀνακεχωρηκότων,
ἐξ αὐτῆς τρεῖς ἄλλους ἀπέστειλεν, ἄππιόν τε τὸν κλαύδιον, καὶ
λεύκιον ὄππιον, καὶ αὖλον ποστούμιον, οἳ καὶ παραγενόμε-
νοι εἰς τὴν ἀσίαν, διέλυσαν τὸν πόλεμον, εἰς τὰς τοιαύτας
συνθήκας ἐπαναγαγόμενοι τοὺς βασιλέας ἀμφοτέρους,
ὥστε παραχρῆμα μὲν κ καταφράκτους νῆας ἀποδοῦναι
προυσίαν ἀττάλῳ, φ δὲ τάλαντα κατενεγκεῖν, ἐν ἔτεσιν
εἴκοσι· τὴν δὲ χώραν ἀμφοτέρους ἔχειν, ἣν καὶ πρότερον
εἶχον, ὅτε εἰς τὸν πόλεμον ἐνέβαινον· διορθώσασθαι δὲ πρου-
σίαν, καὶ τὴν καταφθορὰν τῆς χώρας, τῆς τε μηθυμ-
ναίων καὶ τῶν αἰγέων, καὶ τῆς κυμαίων, καὶ ἡρακλειωτῶν·
ρ τάλαντα δόντα τοῖς προειρημένοις. γραφεισῶν δὲ τούτων
τῶν συνθηκῶν, ἀπῆγον τὰς δυνάμεις εἰς τὴν οἰκείαν οἵ τε
περὶ τὸν ἄτταλον, τὰς ναυτικὰς καὶ τὰς πεζικάς· καὶ τῆς
μὲν ἀττάλου καὶ προυσίου διαφορᾶς, τοιοῦτος ὅ τε κατὰ μέ-
ρος χειρισμὸς ἐγενήθη τῶν πράξεων.

Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐν τῇ ῥώμῃ τῶν ἐκ τῆς CXXXVII.
ἀχαΐας πρεσβευτῶν εἰσελθόντων εἰς τὴν σύγκλητον

περὶ τῶν ἀνακεκλημένων, ἔδοξε τῷ συνεδρίῳ μένειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων.

CXXXVIII. Ὅτι ὁ ἡρακλείδης ἐπὶ τῆς θερείας ἀκμαζούσης, παρῆεν εἰς τὴν ῥώμην ἄγων τὴν λαοδίκην καὶ τὸν ἀλέξανδρον. ποιούμενος δὲ τὴν παρεπιδημίαν μετὰ τερατείας ἅμα καὶ κακοεργίας, ἐνεχρόνιζε καταςκευαζόμενος τὰ περὶ τὴν σύγκλητον. καὶ ἀςυμήδης ὁ ῥόδιος πρεσβευτὴς ἅμα καὶ ναύαρχος καθεςαμένος, παρελθὼν ἐξ αὐτῆς εἰς τὴν σύγκλητον, διελέγετο περὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς κρηταιεῖς. ἡ δὲ σύγκλητος προσέχουσα τὸν νοῦν ἐπιμελῶς, παραχρῆμα πρεσβευτὰς ἐξαπέςειλε τοὺς περὶ κόιντον λύσοντας τὸν πόλεμον.

CXXXIX. Ὅτι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον οἱ κρηταιεῖς πρεσβευτὰς ἀπέςειλαν πρὸς ἀχαιοὺς ὑπὲρ βοηθείας, τοὺς περὶ ἀντιφάτην τηλεμνάςου γορτύνιον· παραπλησίως δὲ καὶ ῥόδιοι τοὺς περὶ θεοφάνην. οὔσης δὲ τῆς συνόδου τῶν ἀχαιῶν ἐν κορίνθῳ, καὶ διαλεγόντων τῶν πρεσβευτῶν ἑκατέρων ὑπὲρ τῆς βοηθείας, ἔρεπον ταῖς γνώμαις οἱ πολλοὶ μᾶλλον ἐπὶ τοὺς ῥοδίους, ἐντρεπόμενοι καὶ τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα, καὶ τὴν ὅλην αἵρεσιν τῆς πολιτείας καὶ τῶν ἀνδρῶν. εἰς ἃ βλέπων ἀντιφάτας, ἐβουλήθη πάλιν ἐπεισελθεῖν. τοῦ δὲ ςρατηγοῦ συγχωρήσαντος, ἐχρήσατο λόγοις βαρυτέροις ἢ κατὰ κρῆτα καὶ σπουδαιοτέροις. καὶ γὰρ ἦν ὁ νεανίσκος οὐδαμῶς κρητικὸς, ἀλλὰ πεφευγὼς τὴν κρητικὴν ἀναγωγήν. διὸ καὶ συνέβαινε τοὺς ἀχαιοὺς ἐπιδέχεσθαι τὴν παῤῥησίαν αὐτοῦ καὶ μᾶλλον ἔτι διὰ τὸ τὸν πατέρα τοῦ προειρημένου τηλέμναςον, μετὰ φ̄ κρητῶν ἐλθόντα, συμπεπολεμηκέναι τὸν πρὸς νάβιν πόλε-

πόλεμον δυσγενῶς αὐτοῖς· πλὴν διακούσαντες, οὐδὲν ἧττον ὁρ-
μὴν εἶχον οἱ πολλοὶ τοῖς ῥοδίοις βοηθεῖν, ἕως καλλικράτης
ὁ λεοντήσιος ἀναστὰς, οὐκ ἔφη δεῖν, οὔτε πολεμεῖν οὐδενὶ χω-
ρὶς τῆς ῥωμαίων γνώμης, οὔτε βοήθειαν πέμπειν οὐδενὶ κατ'
οὐδενός. καὶ διὰ ταῦτα κατίσχυσε μὲν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων.

Ὅτι πρέσβεων διαφόρων παραγενομένων εἰς τὴν ῥώμην,
ἡ σύγκλητος πρῶτον μὲν εἰσεκαλέσατο τὸν εὐμένους τοῦ βασι- CXL.
λέως υἱὸν ἄτταλον. παραγεγόνει γὰρ ἔτι παῖς ὢν κατὰ τὸν καιρὸν
τοῦτον εἰς ῥώμην, χάριν τοῦ τῇ τε συγκλήτῳ συστασῆναι, καὶ τὰς
πατρικὰς ἀνανεώσασθαι φιλανθρωπίας καὶ ξενίας. οὗτος μὲν
οὖν φιλανθρωπίνως, ὑπό τε τῆς συγκλήτου, καὶ τῶν πατρικῶν
φίλων ἀποδεχθεὶς, καὶ λαβὼν ἀποκρίσεις ἃς ἐβούλετο, καὶ
τιμὰς ἁρμοζούσας τῇ καθ' αὐτὸν ἡλικίᾳ, μετὰ τινας ἡμέρας
ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκείαν, πασῶν αὐτὸν τῶν κατὰ τὴν ἑλλάδα
πόλεων ἐκτενῶς καὶ μεγαλοψύχως ἀποδεξαμένων κατὰ τὴν
δίοδον. ἧκε δὲ καὶ δημήτριος κατὰ τὸν αὐτὸν καιρόν. τυχὼν δὲ με-
τρίας ἀποδοχῆς ὡς παῖς, αὖθις ἀνεχώρησεν εἰς τὴν οἰκείαν.
ὁ δ' ἡρακλείδης κεχρονικὼς ἐν τῇ ῥώμῃ, παρῆλθεν εἰς τὴν
σύγκλητον, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν λαοδίκην, καὶ τὸν ἀλέξαν-
δρον. πρῶτον μὲν οὖν ὁ νεανίσκος, ἐποιήσατο τινὰς μετρίους
λόγους. ἠξίου δὲ ῥωμαίους μνησθῆναι τῆς πρὸς τὸν ἀντίοχον τὸν
αὐτοῦ πατέρα φιλίας καὶ συμμαχίας· μάλιστα δὲ συγκατα-
σκευάζειν αὐτῷ τὴν βασιλείαν· εἰ δὲ μὴ, συγχωρῆσαι τὴν
κάθοδον, καὶ μὴ κωλῦσαι τοὺς βουλομένους συμπράττειν αὐτῷ
πρὸς τὸ καθικέσθαι τῆς πατρῴας ἀρχῆς. ὁ δ' ἡρακλεί-
δης παραλαβὼν τὸν λόγον, καὶ πολλήν τινα ποιησάμενος,

ἀντιόχου μὲν μνείαν ἐπ' ἀγαθῷ, δημητρίου δὲ κατηγορίαν, εἰς τοῦτο κατήντησεν· ὅτι δεῖ συγχωρεῖν τὴν κάθοδον τῷ νεανίσκῳ καὶ τῇ λαοδίκῃ, κατὰ τὸ δίκαιον, οὖσιν ἀντιόχου τοῦ βασιλέως ἐκγόνοις κατὰ φύσιν. τοῖς μὲν οὖν μετρίοις τῶν ἀνθρώπων, οὐδὲν ἤρεσκε τούτων· ἀλλὰ καὶ τὴν κατασκευὴν τοῦ δράματος ἐνενόουν, καὶ τὸν ἡρακλείδην ἐβδελύττοντο περιφανῶς. οἱ δὲ πολλοὶ τεθεραπευμένοι διὰ τῆς ἡρακλείδου γοητείας συγκατηνέχθησαν ἐπὶ τὸ γράφειν δόγμα τοιοῦτον. ἀλέξανδρος καὶ λαοδίκη βασιλέως υἱοί, φίλου καὶ συμμάχου ἡμετέρου γεγενημένου, ἐπελθόντες ἐπὶ τὴν σύγκλητον, λόγους ἐποιήσαντο. ἡ δὲ σύγκλητος αὐτοῖς ἐξουσίαν ἔδωκεν ἐπὶ τὴν πατρῴαν ἀρχὴν καταπορεύεσθαι, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς, ὡς ἠξίουν, ἔδοξεν. ὁ δ' ἡρακλείδης ἐπιλαβόμενος τῆς ἀφορμῆς ταύτης, εὐθέως ἐξενολόγει, καὶ
* προσεκαλεῖτο τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν *ἀφικόμενος δ' εἰς τὴν ἔφεσον, ἐγίνετο περὶ τὴν παρασκευὴν τῆς προκειμένης ἐπιβολῆς.

CXLI. Ὅτι ἐπειδὴ οἱ κελτίβηρες ἀνοχὰς ποιησάμενοι πρὸς μάρκον κλαύδιον τὸν στρατηγὸν τῶν ῥωμαίων, ἐξαπέστειλαν τὰς πρεσβείας εἰς τὴν ῥώμην. οὗτοι μὲν ἡσυχίαν ἦγον, καραδοκοῦντες τὴν ἀπόφασιν τῆς συγκλήτου. μάρκος δὲ στρατεύσας εἰς τοὺς λυσιτανούς, καὶ τὴν ἐρκόβρικα πόλιν κατὰ κράτος ἑλὼν, ἐν κορδύβᾳ τὴν παραχειμαχίαν ἐποιεῖτο. τῶν δὲ πρέσβεων εἰς τὴν ῥώμην παραγενομένων, τοὺς μὲν παρὰ τῶν βελλῶν καὶ τίτθων ὅσοι τὰ ῥωμαίων ᾕρηντο, παρεδέξαντο πάντας εἰς τὴν πόλιν. τοὺς δὲ παρὰ τῶν

ἀρανά-

ἀρανάκων, πέραν τοῦ ἰβέρεως ἐκέλευσαν κατασκηνοῦν, διὰ τὸ πολεμίους ὑπάρχειν, ἕως βουλεύσωνται περὶ τῶν ὅλων. γινομένου δὲ καιροῦ πρὸς ἔντευξιν, κατὰ πόλιν ὁ στρατηγὸς εἰσῆγε πρότερον τοὺς συμμάχους. οἱ δὲ καίπερ ὄντες βάρβαροι διετίθεντο λόγους, καὶ πάσας ἐξευκρινεῖν ἐπειρῶντο τὰς διαφοράς, ὑποδεικνύντες, ὡς εἰ μὴ συστήσονται καὶ τεύξονται τῆς ἁρμοζούσης κολάσεως οἱ πεπολεμηκότες, παραυτίκα μὲν ἐπανελθόντων τῶν ῥωμαϊκῶν στρατοπέδων ἐκ τῆς ἰβηρείας, ἐκ χειρὸς προσεπιθήσουσι τὴν δίκην αὐτοῖς, ὡς προδόταις γεγονόσι. ταχὺ δὲ πάλιν αὐτοὶ κινήσουσι πραγμάτων ἀρχήν, ἐὰν ἀνεπιτίμητοι διαφύγωσιν ἐκ τῆς πρώτης ἁμαρτίας. ἑτοίμους δὲ πάντας πρὸς καινοτομίαν ποιήσουσι τοὺς κατὰ τὴν ἰβηρείαν, ὡς ἱκανοὶ γεγονότες ἀντίπαλοι ῥωμαίοις. διόπερ ἠξίουν ἢ μένειν τὰ στρατόπεδα κατὰ τὴν ἰβηρείαν, καὶ διαβαίνειν καθ' ἕκαστον ἔτος ὕπατον, ἐφεδρεύσοντα τοῖς συμμάχοις, καὶ κολάσοντα τὰς ἀρανακῶν ἀδικίας, ἢ βουλομένους ἀπάγειν τὰς δυνάμεις, παραδειγματιστέον εἶναι τὴν τῶν προειρημένων ἐπανάστασιν, ἵνα μηδεὶς ἔτι ποιεῖν θαῤῥῇ τὸ παραπλήσιον τούτοις. οἱ μὲν οὖν βελλῶν καὶ τίγλων συμμαχοῦντες ῥωμαίοις, ταῦτα καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια διελέχθησαν· ἐπὶ δὲ τούτοις εἰσῆγον τοὺς παρὰ τῶν πολεμίων. οἱ δ' ἀρανάκαι παρελθόντες, κατὰ μὲν τὴν ὑπόκρισιν ἐχρῶντο τοῖς λόγοις, ὑποπεπτωκότως καὶ ταπεινῶς, τῇ γε μὴν προαιρέσει ὡς διέφαινον, οὐκ εἰκούσῃ τοῖς λόγοις, οὐδ' ἡττωμένῃ. καὶ γὰρ τὰ τῆς τύχης ἄδηλα πολλάκις ὑπεδείκνυον, καὶ τὰς προ-

γεγενη-

Γεγενημένας μάχας ἀμφιδηρίτους ποιοῦντες ἐν πάσαις ἐμφάσεσιν ἀπέλιπον ὡς ἐπικυδεστέρων αὐτῶν γεγονότων. τέλος δ' εἶναι τῶν λόγων· εἰ μέν τι δεῖ ῥητὸν πρόστιμον ὑπομένειν τῆς ἀγνοίας, ἀναδέχεσθαι τοῦτο ἔφασαν. τελεσθέντος δὲ τοῦ προστάγματος, ἐπανάγειν ἠξίουν ἐπὶ τὰς κατὰ τιβέριον ὁμολογίας αὐτοῖς γενομένας πρὸς τὴν σύγκλητον. οἱ δ' ἐν τῷ συνεδρίῳ διακούσαντες ἀμφοτέρων, εἰσήγαγον τοὺς παρὰ τοῦ μαρκέλλου πρέσβεις. θεωροῦντες δὲ καὶ τούτους ῥέποντας ἐπὶ τὴν διάλυσιν, καὶ τὸν στρατηγὸν προσνέμοντα τὴν αὐτοῦ γνώμην τοῖς πολεμίοις, μᾶλλον ἢ τοῖς συμμάχοις, τοῖς μὲν ἀρανάκαις ἔδωκαν καὶ τοῖς συμμάχοις ἀπόκρισιν, ὅτι μάρκελλος ἀμφοτέροις ἐν ἰβηρίᾳ διασαφήσει τὴν τῆς συγκλήτου γνώμην. οὕτω δὲ νομίσαντες τοὺς συμμάχους ἀληθῆ καὶ συμφέροντα σφίσι λέγειν, τοὺς δ' ἀρανάκας ἀκμὴν μεγαλοφρονεῖν, τὸν δὲ στρατηγὸν ὑποδειλιᾶν τὸν πόλεμον, ἐντολὰς ἔδωκαν δι' ἀπορρήτων τοῖς παρ' ἐκείνου πρεσβευταῖς, πολεμεῖν γενναίως, καὶ τῆς πατρίδος ἀξίως. ἐπειδὴ δέ τὸν πόλεμον ἐποιήσαντο καλάμονον, πρῶτον μὲν τῷ μαρκέλλῳ διαπιστήσαντες, ἕτερον στρατηγὸν ἔμελλον διαπέμπειν εἰς τὴν ἰβηρίαν. ἤδη γὰρ ἔτυχον ὕπατοι τότε καθεσταμένοι, καὶ τὰς ἀρχὰς παρειληφότες, αὖλος ποστούμιος, καὶ λεύκιος λικίνιος λεύκολλος· ἔπειτα περὶ τὰς παρασκευὰς ἐγίνοντο φιλοτίμως καὶ μεγαλομερῶς, νομίζοντες διὰ ταύτης τῆς πράξεως κριθήσεσθαι τὰ κατὰ τὴν ἰβηρίαν. κρατηθέντων μὲν γὰρ τῶν ἐχθρῶν, πάντας ὑπέλαβον σφίσι ποιήσειν τὸ

προσ-

προσταττόμενον. ἀποστρεψαμένων δὲ τὸν ἐνεστῶτα φόβον, οὐ μόνον ἀρουινάκας καταθαρρήσειν *ὅσῳ δὲ φιλοτιμότερον ἡ σύγκλητος διέκειτο πρὸς τὸν πόλεμον, τοσούτῳ σφίσι τὰ πράγματα ἀπέβαινε παραδοξότερα. τοῦ μὲν γὰρ κοΐντου τοῦ τὸν πρότερον ἐνιαυτὸν στρατηγήσαντος ἐν ἰβηρίᾳ, καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ στρατευσαμένων, ἠγγελκότων εἰς τὴν ῥώμην, τήν τε συνέχειαν τῶν ἐκ παρατάξεως κινδύνων, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀπολωλότων, καὶ τὴν ἀνδρείαν τῶν κελτιβήρων, τοῦ δὲ μαρκέλλου προφανῶς ἀποδειλιῶντος τὸν πόλεμον, ἐνέπεσέ τις πτοία τοῖς νέοις παράλογος, οἵαν οὐκ ἔφασαν οἱ πρεσβῦται γεγενημένην πρότερον. εἰς γὰρ τοῦτο προὔβη τὰ τῆς ἀποδειλίας, ὥστε μήτε χιλιάρχοις προπορεύεσθαι πρὸς τὴν ἀρχὴν τοὺς ἱκανούς, ἀλλ' ἐλλείπειν τὰς χώρας, τὸ πρότερον εἰθισμένων πολλαπλασίων προπορεύεσθαι τῶν καθηκόντων, μήτε τοὺς εἰσφερομένοις ὑπὸ τῶν ὑπάτων πρεσβευτὰς ὑπακούειν, οὓς ἔδει πορεύεσθαι μετὰ τοῦ στρατηγοῦ· τὸ δὲ μέγιστον, τοὺς νέους διακλίνειν τὰς καταγραφάς, καὶ τοιαύτας πορίζεσθαι προφάσεις, ἃς λέγειν μὲν αἰσχρὸν ἦν, ἐξετάζειν δ' ἀπρεπές, ἐπιτείνειν δ' ἀδύνατον. τέλος δὲ καὶ τῆς συγκλήτου καὶ τῶν ἀρχόντων ἐν ἀμηχανίᾳ ὄντων, τί τὸ πέρας ἔσται τῆς τῶν νέων ἀναισχυντίας (τούτῳ γὰρ ἠναγκάζοντο χρῆσθαι τῷ ῥήματι διὰ τὰ συμβαίνοντα) πόπλιος κορνήλιος ἀφρικανός, νέος μὲν ὤν, δοκῶν δὲ σύμβουλος γεγονέναι τοῦ πολέμου, ἐπὶ καλοκἀγαθίᾳ καὶ σωφροσύνῃ δόξαν ὁμολογουμένην πεποιημένος, τῆς δ' ἐπ' ἀνδρείας *

φήμης προσδεόμενος, θεωρῶν τὴν σύγκλητον ἀπορουμένην, ἀναστὰς εἶπεν, εἴτε χιλίαρχον, εἴτε πρεσβευτὴν, πέμπειν αὐτὸν εἰς τὴν ἰβηρίαν, μετὰ τῶν ὑπάτων, ἐξεῖναι, πρὸς ἀμφότερα γὰρ ἑτοίμως ἔχειν. καίτοιγ᾽ ἔφη κατ᾽ ἰδίαν μὲν αὐτῷ τὴν εἰς μακεδονίαν ἔξοδον, ἅμα μὲν ἀσφαλεστέραν εἶναι (συνέβαινε γὰρ τότε τοὺς μακεδόνας ἐπ᾽ ὀνόματος καλεῖν τὸν σκιπίωνα, διαλύσοντα τὰς ἐν αὐτοῖς στάσεις.) ἀλλὰ τοὺς τῆς πατρίδος καιροὺς ἔφη κατεπείγειν μᾶλλον, καὶ καλεῖν εἰς τὴν ἰβηρίαν τοὺς ἀληθινῶς φιλοδοξοῦντας. πᾶσι δὲ παραδόξου φανείσης τῆς ἐπαγγελίας, καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν, καὶ διὰ τὴν ἄλλων εὐλάβειαν, παραυτίκα μὲν εὐθέως συνέβη μεγάλην ἀποδοχὴν γενέσθαι τοῦ σκιπίωνος· ἔτι δὲ μᾶλλον τῆς ἑξῆς ἡμέρας. οἱ γὰρ πρότερον ἀποδειλιῶντες, ἐκτρεπόμενοι τὸν ἐκ παραθέσεως ἔλεγχον, οἱ μὲν πρεσβεύσειν ἐθελοντὴν ἐπηγγέλλοντο τοῖς στρατηγοῖς, οἱ δὲ πρὸς τὰς στρατιωτικὰς καταγραφὰς προσεπορεύοντο, κατὰ συστρέμματα καὶ συνηθείας.

CXLII. Ὅτι τῶν καρχηδονίων πάλαι βουλευομένων περὶ τοῦ πῶς ἀπαντῆσαι δεῖ πρὸς τὴν ῥωμαίων ἀπόκρισιν, καὶ τῶν ἰτυκαίων ὑποτεμομένων τὴν ἐπίνοιαν αὐτῶν, τοῖς ῥωμαίοις τὴν ἑαυτῶν παραδιδόντων πόλιν, ὁλοσχερὴς ἀμηχανία περιέστη τοὺς ἀνθρώπους. μιᾶς γὰρ ἐλπίδος ἐπιφαινομένης αὐτοῖς, εἰ συγκαταβαῖεν εἰς τὸ δοῦναι τὴν ἐπιτροπὴν περὶ αὐτῶν, διότι πάντως εὐδοκεῖν ποιήσουσι τοὺς ῥωμαίους, διὰ τὸ μηδ᾽ ἐν ταῖς μεγίσταις περιστάσεσι καταπολεμηθέντας, καὶ πρὸς τοῖς τείχεσι τῶν πολεμίων ὑπαρχόντων,

χόντων, μηδέποτε τὴν ἐπιτροπὴν δεδωκέναι τῆς πατρίδος· καὶ ταύτης τῆς ἐπινοίας τὸν καρπὸν ἀπέβαλον, προκαταληφθέντες ὑπὸ τῶν ἰτυκαίων. οὐδὲν γὰρ ξένον, οὐδὲ παράδοξον ἔμελλε φανήσεσθαι τοῖς ῥωμαίοις, εἰ ταυτὸν ποιήσαιεν τοῖς προειρημένοις. οὐ μὴν κακῶν αἱρέσεως καταλειπομένης, ἢ τὸν πόλεμον ἀναδέχεσθαι γενναίως, ἢ διδόναι τὴν ἐπιτροπὴν περὶ τῶν καθ' αὑτοὺς, πολλοὺς καὶ ποικίλους ἐν τῷ συνεδρίῳ δι' ἀπορρήτων ποιησάμενοι λόγους, κατέστησαν πρεσβευτὰς αὐτοκράτορας, καὶ τούτους ἐξαπέστελλον, δόντες ἐντολὴν, βλέποντας πρὸς τὰ παρόντα πράττειν τὸ δοκοῦν συμφέρειν τῇ πατρίδι. ἦσαν δὲ πρεσβεύοντες γίσκων, στρυτάνος ἐπικαλούμενος, ἀμίλκας, μίσδης, γιλλίκας, μάγων, ἧκον τε οἱ πρέσβεις παρὰ τῶν καρχηδονίων εἰς ῥώμην· καὶ καταλαβόντες πόλεμον δεδογμένον, καὶ τοὺς στρατηγοὺς ὡρμηκότας μετὰ τῶν δυνάμεων, οὐκ ἔτι διδόντων βουλὴν αὐτοῖς τῶν πραγμάτων, ἔδωκαν τὴν ἐπιτροπὴν περὶ αὑτῶν. περὶ δὲ τῆς ἐπιτροπῆς, εἴρηται μὲν ἡμῖν καὶ πρότερον. ἀναγκαῖον δ' ἐστὶ καὶ νῦν ὑπομνῆσαι κεφαλαιωδῶς· οἱ γὰρ διδόντες αὑτοὺς εἰς τὴν ῥωμαίων ἐπιτροπὴν, διδόασι πρῶτον μὲν χώραν τὴν ὑπάρχουσαν αὐτοῖς, καὶ πόλεις τὰς ἐν ταύτῃ· σὺν δὲ τούτοις ἄνδρας καὶ γυναῖκας τοὺς ὑπάρχοντας ἐν τῇ χώρᾳ καὶ ταῖς πόλεσιν ἅπαντας ὁμοίως, ποταμοὺς, λιμένας, ἱερὰ, τάφους συλλήβδην· ὥστε πάντων εἶναι κυρίους ῥωμαίους· αὐτοὺς δὲ τοὺς διδόντας ἁπλῶς, μηκέτι μηδενός. γενομένης δὲ τῆς ἀνθομολογήσεως τοιαύτης ὑπὸ τῶν καρχηδονίων,

καὶ μετ' ὀλίγον εἰσκληθέντων αὐτῶν εἰς τὸ συνέδριον, ἔλεγεν ὁ στρατηγὸς τὴν τῆς συγκλήτου γνώμην· ὅτι καλῶς αὐτῶν βεβουλευμένων, δίδωσιν αὐτοῖς ἡ σύγκλητος, τήν τ' ἐλευθερίαν, καὶ τοὺς νόμους, ἔτι δὲ τὴν χώραν ἅπασαν, καὶ τὴν τῶν ἄλλων ὑπαρχόντων κτῆσιν, καὶ κοινῇ καὶ κατ' ἰδίαν. οἱ δὲ καρχηδόνιοι ταῦτ' ἀκούσαντες, ἔχαιρον· δόξαντες ὡς ἐν κακῶν αἱρέσει, καλῶς σφίσι κεχρῆσθαι τὴν σύγκλητον, ἅτε τῶν ἀναγκαιοτάτων καὶ μεγίστων αὐτοῖς συγκεχωρημένων. μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ στρατηγοῦ διασαφοῦντος, διότι τεύξονται τούτων· ἐὰν τοὺς ὁμήρους εἰς τὸ λιλύβαιον ἐκπέμψωσιν, ἐν τριάκονθ' ἡμέραις, τοὺς υἱοὺς τῶν ἐκ συγκλήτου καὶ τῆς γερουσίας, καὶ τοῖς ὑπὸ τῶν ὑπάτων παραγγελλομένοις πειθαρχήσωσιν· ἐπὶ ποσὸν ἠπόρησαν, ποῖα διὰ τῶν ὑπάτων αὐτοῖς ἔσται παραγγελλόμενα· πλὴν τότε γε ἐξ αὐτῆς ὥρμησαν, σπεύδοντες ἀναγγεῖλαι τῇ πατρίδι περὶ τούτων. παραγενόμενοι δ' εἰς τὴν καρχηδόνα, διεσάφουν τοῖς *πολεμισταῖς τὰ κατὰ μέρος. οἱ δὲ διακούσαντες, τἆλλα μὲν ἐνδεχομένως ἐνόμιζον βεβουλεῦσθαι τοὺς πρεσβευτάς. περὶ δὲ πόλεων, μὴ γεγονέναι μνείαν, εἰς μεγάλην ἐπίστασιν αὐτοὺς ἦγε, καὶ πολλὴν ἀμηχανίαν. ἐν δὲ τῷ καιρῷ τούτῳ φασὶ μάγωνα τὸν βρέπιον χρήσασθαι λόγοις ἀνδρώδεσι καὶ πραγματικοῖς. διὸ γὰρ ὡς ἔοικε καιροὺς ἔφασκεν εἶναι τοῦ βουλεύσασθαι περὶ σφῶν καὶ τῆς πατρίδος· ὧν τὸν μὲν ἕνα παρεῖσθαι. δεῖν γὰρ οὐ μὰ δία νῦν διαπορεῖν τί διὰ τῶν ὑπάτων αὐτοῖς παραγγελθήσεται, καὶ διατί περὶ πόλεων οὐδεμίαν ἐποιήσατο μνείαν ἡ σύγκλητος,

*πολίταις

ἀλλά

ἀλλὰ καθ' ὃν καιρὸν ἐδίδοσαν τὴν ἐπιτροπήν· δόντας δέ, σαφῶς γινώσκειν, διότι πᾶν τὸ παραγγελλόμενον ἐπιδεκτέον ἐστίν, ἐὰν μὴ τελέως ὑπερήφανον ᾖ, καὶ παρὰ τὴν προσδοκίαν· εἰ δὲ μή, τότε πάλιν βουλεύεσθαι, πότερα δεῖ προσδέχεσθαι τὸν πόλεμον εἰς τὴν χώραν, καὶ πάσχειν ὅτι ποτ' ἂν ἡ τύχη ἐπιφέρῃ τῶν δεινῶν· ἢ καταῤῥωδήσαντας τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον ἐθελοντὴν ἀναδέχεσθαι πᾶν τὸ προσταττόμενον. πάντων δὲ διὰ τὸν ἐφεστῶτα πόλεμον, καὶ διὰ τὸ τῆς προσδοκίας ἄδηλον, φερομένων ἐπὶ τὸ πειθαρχεῖν τοῖς παραγγελλομένοις, ἔδοξε πέμπειν τοὺς ὁμήρους εἰς τὸ λιλύβαιον· καὶ παραυτίκα καταλέξαντες τριακοσίους τῶν νέων, ἐξέπεμπον μετὰ μεγάλης οἰμωγῆς καὶ δακρύων, ἅτε προπεμπόντων ἕκαστον τῶν ἀναγκαίων καὶ συγγενῶν· καὶ μάλιστα τῶν γυναικῶν ἐκκαιουσῶν τὴν τοιαύτην διάθεσιν. ἐπεὶ δὲ κατέπλευσαν εἰς τὸ λιλύβαιον, οἱ μὲν ἐξ αὐτῆς παρεδόθησαν διὰ τῶν ὑπάτων κοΐντῳ φαβίῳ μαξίμῳ. συνέβαινε γὰρ τοῦτον ἐπὶ τῆς σικελίας τετάχθαι στρατηγὸν τότε· δι' οὗ παρακομισθέντες ἀσφαλῶς εἰς τὴν ῥώμην, συνεκλείσθησαν ὁμοῦ πάντες εἰς τὸ τῆς ἑκκαιδεκήτου νεώριον. τῶν μὲν ὁμήρων ἐκεῖσε ὑπαρχόντων, οἱ στρατηγοὶ κατήχθησαν εἰς τὴν τῆς ἰτύκης ἄκραν. τούτων δὲ προσπεπλωκότων τοῖς καρχηδονίοις, ὀρθὴ καὶ περίφοβος ἦν ἡ πόλις διὰ τὴν ἀδηλότητα τῶν προσδοκωμένων. οὐ μὴν ἀλλ' ἔδοξεν αὐτοῖς πρεσβευτὰς πέμπειν τοὺς πευσομένους τῶν ὑπάτων τί δεῖ ποιεῖν, καὶ διασαφήσοντας ὅτι πρὸς πᾶν τὸ παραγγελλόμενον, ἕτοιμοι πάντες εἰσίν. τῶν

δὲ πρεσβευτῶν ἀφικομένων εἰς τὴν τῶν ῥωμαίων παρεμβολὴν, καὶ τοῦ συνεδρίου συναχθέντος, εἰσελθόντες οἱ πρέσβεις διελέγοντο κατὰ τὰς ἐντολάς. ὁ δὲ πρεσβύτερος τῶν ὑπάτων ἐπαινέσας αὐτῶν τὴν πρόθεσιν καὶ προαίρεσιν, ἐκέλευε παραδιδόναι τά τε ὅπλα καὶ τὰ βέλη πάντα χωρὶς δόλου καὶ ἀπάτης. οἱ δὲ πρέσβεις ποιήσειν μὲν ἔφασαν τὸ παραγγελλόμενον, σκοπεῖσθαι δ᾽ αὐτοὺς ἠξίουν τὸ συμβησόμενον, ἐὰν αὐτοὶ μὲν παραχωρήσωσι τῶν ὅπλων. ἐκεῖνοι δὲ λαβόντες, ἀποπλεύσωσιν. ὅμως ταῦτα ἔδωκαν.

CXLIII. Ὅτι παραγενομένων ἐκ πελοποννήσου τῶν περὶ τὸν αὐρήλιον πρεσβευτῶν, καὶ διασαφούντων τὰ συμβεβηκότα περὶ αὐτοὺς, ὅτι παρ᾽ ὀλίγον τοῖς ὅλοις ἐκινδύνευσαν, καὶ λεγόντων μετ᾽ αὐξήσεως καὶ καινολογίας, οὐ γὰρ ὡς κατὰ περιπέτειαν ἐπ᾽ αὐτοὺς, ἥκοντος τοῦ δεινοῦ διεσάφουν, ἀλλ᾽ ὡς κατὰ πρόθεσιν ὡρμηκότων τῶν ἀχαιῶν, ἐπὶ τῷ παραδειγματίζειν αὐτοὺς, ἡ σύγκλητος ἠγανάκτησαν μὲν ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν, ὡς οὐδέποτε, καὶ παραχρῆμα πρεσβευτὰς κατέστησαν τοὺς περὶ τὸν ἰούλιον· καὶ τούτοις ἔπεμπε δοῦσα τοιαύτας ἐντολάς. διότι δεῖ μετρίως ἐπιτιμήσαντας καὶ μεμψαμένοις ἐπὶ τοῖς γεγονόσι, τὸ πλεῖον παρακαλεῖν καὶ διδάσκειν τοὺς ἀχαιούς· μήτε τοῖς ἐπὶ τὰ χείριστα παρακαλοῦσι προσέχειν, μήτ᾽ αὐτοὺς λαθεῖν εἰς τὴν πρὸς ῥωμαίους ἀλλοτριότητα διεμπεσόντας, ἀλλ᾽ ἔτι καὶ νῦν ποιήσασθαι τινὰ διόρθωσιν τῶν ἠγνοημένων, ἀπερεισαμένοις τὴν ἄγνοιαν ἐπὶ τοὺς αἰτίους τῆς ἁμαρτίας. ἐξ ὧν καὶ λίαν δῆλον ἐγένετο, διότι καὶ τοῖς περὶ τὸν αὐρήλιον ἔδωκε

τὰς

τὰς ἐντολάς, οὐ διασπάσαι βουλομένη τὸ ἔθνος, ἀλλὰ πτοῆσαι, καὶ καταπλήξασθαι βουλομένη τὴν αὐθάδειαν καὶ τὴν ἀπέχθειαν τῶν ἀχαιῶν. τίνες μὲν οὖν ὑπελάμβανον καθ' ὑπόκρισιν τοὺς ῥωμαίους *διὰ τὸ μένειν ἀτελῆ τὰ κατὰ καρχηδόνα. τὸ δ' ἀληθὲς οὐχ οὕτως εἶχε, ἀλλὰ παραδε- *
δεγμένοι τὸ ἔθνος ἐκ πολλοῦ χρόνου, καὶ νομίζοντες ἔχειν αὐτὸ πίστιν μάλιστα τῶν ἑλληνικῶν, ἀνασοβήσαντες *ἔκρι- *
ναν διὰ τὸ φρονηματίζεσθαι πέρα τοῦ δέοντος· πόλεμον δ' ἀναλαβεῖν, ἢ διαφορὰν ὁλοσχερῆ πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς οὐδαμῶς ἐβούλοντο.

Ὅτι οἱ περὶ τὸν σέξτον παράγοντες ἐκ τῆς ῥώμης εἰς CXLIV.
τὴν πελοπόννησον, ἀπήντησαν τοῖς περὶ τὸν θεαρίδαν, οἳ ἦσαν πρεσβευταὶ πεμφθέντες ὑπὸ τῶν ἀχαιῶν, παραιτησόμενοι καὶ διδάξοντες τὴν σύγκλητον, ὑπὲρ τῶν εἰς τοὺς περὶ τὸν αὐρήλιον γενομένων ἀσελγημάτων. οἷς καὶ συμμίξαντες οἱ προειρημένοι, παρεκάλεσαν αὐτοὺς ἀνακάμπτειν εἰς τὴν ἀχαΐαν· ὅτι περὶ πάντων τούτων ἔχουσιν ἐντολὰς αὐτοὶ διαλέγεσθαι τοῖς ἀχαιοῖς. παραγενομένων δὲ τῶν περὶ τὸν σέξτον εἰς τὴν πελοπόννησον, καὶ διαλεγομένων τοῖς ἀχαιοῖς ἐν τῇ τῶν αἰγιέων πόλει, καὶ προφερομένων πολλοὺς καὶ φιλανθρώποις λόγοις· καὶ τὸ περὶ τοὺς πρεσβευτὰς ἔγκλημα παραπεμπόντων, καὶ σχεδὸν οὐδὲν προσδεόμενον δικαιολογίας, ἀλλὰ βέλτιον ἐκδεχομένων τὸ γεγονὸς αὐτῶν τῶν ἀχαιῶν, καθόλου δὲ παρακαλούντων μὴ πορρωτέρω προβῆναι τῆς ἁμαρτίας, μήτε τῆς εἰς αὐτούς, μήτε τῆς εἰς τοὺς λακεδαιμονίους· τὸ μὲν σωφρονοῦν μέρος, ἀσ-

μένως

μένως ἀπεδέχετο τὰ λεγόμενα. καὶ λίαν ἐνετρέπετο συνειδὸς αὐτῷ τὰ πεπραγμένα, καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν λαμβάνον τὰ συμβαίνοντα τοῖς πρὸς ῥωμαίους ἀντιταττομένοις. τὸ δὲ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων, ἀντιλέγειν μὲν οὐδὲν εἶχε τοῖς ὑπὸ τῶν περὶ τὸν σέξτον λεγομένοις δικαίοις· ἀλλ' ἦγε τὴν ἡσυχίαν· ἔμειε δὲ νοσοῦν καὶ διεφθαρμένον. οἱ δὲ περὶ τὸν δίαιον καὶ κριτόλαον, πάντες οἱ μετέχοντες αὐτοῖς τῆς αὐτῆς γνώμης. οὗτοι δ' ἦσαν ὥσπερ ἐπίτηδες ἐξ ἑκάστης πόλεως, κατ' ἐκλογὴν οἱ χείριστοι, καὶ τοῖς θεοῖς ἐχθροί, καὶ λοιμῶν αἴτιοι. τὸ δὲ ἔθνος, καθάπερ ἡ παροιμία ἔφη, οὐ

* μέντοι

*μόνον τὰ διδόμενα τῇ δεξιᾷ παρὰ ῥωμαίων ἐδέχοντο, τῇ δὲ *μιᾷ χειρί· καθόλου δὲ καὶ συλλήβδην παράπαιον τοῖς λογισμοῖς. ὑπέλαβον γὰρ τοὺς ῥωμαίους, διά τε τὰς ἐν τῇ λιβύῃ καὶ τὰς κατὰ τὴν ἰβηρίαν πράξεις, δεδιότας τὸν ἀπὸ τῶν ἀχαιῶν πόλεμον, πᾶν ὑπομένειν, καὶ πᾶσαν προΐεσθαι φωνήν· διὸ νομίσαντες ἴδιον τὸ παρὸν, ἀπεκρίθησαν φιλανθρώπως τοῖς πρεσβευταῖς· τοὺς μὲν περὶ τὸν θεαρίδαν ὅμως ἀποστέλλειν εἰς τὴν σύγκλητον. αὐτοὶ δὲ παρακολουθήσαντες εἰς τὴν τέγεαν, καὶ κοινολογηθέντες τοῖς λακεδαιμονίοις, ἵνα γένηταί τις ὡμολογημένη λύσις περὶ τοῦ πολέμου. ταῦτα δ' ἀποκριθέντες, ἐν τοῖς ἑξῆς ἦγον ἐπὶ τὴν πάλαι προκειμένην αὐτοῖς ἄγνοιαν τὸ ταλαίπωρον ἔθνος· καὶ τοῦτ' εἰκότως συνέβαινε γίνεσθαι, δι' ἀπειρίαν καὶ κακίαν τῶν κρατούντων. τὸ δὲ τέλος τῆς ἀπωλείας, ἐγένετο τοιῷδέ τινι τρόπῳ. παραγενομένων γὰρ εἰς τὴν τέγεαν τῶν περὶ τὸν σέξτον, καὶ τοὺς λακεδαιμονίους ἐπισπα-

* λαιᾷ

σαμένων

σαμένων χάριν τοῦ σύμφωνον αὐτοῖς γίνεσθαι πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς τήν τε περὶ τῶν προγεγονότων ἐγκλημάτων δικαιοδοσίαν καὶ τὴν κατὰ τὸν πόλεμον, ἕως ἂν πέμψωσι ῥωμαῖοι τοὺς περὶ τῶν ὅλων ἐπισκεψαμένους· συνεδρεύσαντες οἱ περὶ τὸν κριτόλαον, ἔκριναν πλείστοις μὲν ἄλλοις διακλίναι τὴν ἀπάντησιν· τὸν δὲ κριτόλαον προάγειν εἰς τὴν τέγεαν. ὁ μὲν οὖν προειρημένος, ἤδη σχεδὸν ἀπηλπικότων τῶν περὶ τὸν σέξτον ἦλθε. γενομένης δὲ συγκαταστάσεως πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους, εἰς οὐδὲν συγκατέβαινεν, φήσας οὐκ ἔχειν ἐξουσίαν οὐδὲν οἰκονομεῖν ἄνευ τῆς τῶν πολλῶν γνώμης· ἐπανοίσειν δὲ τοῖς ἀχαιοῖς εἰς τὴν ἑξῆς, ἔφη, σύνοδον ἥτις ἔμελλε γίνεσθαι μετὰ μῆνας ἕξ· διὸ σαφῶς ἐπιγνόντες οἱ περὶ τὸν σέξτον, ἐθελοκακοῦντα τὸν κριτόλαον, καὶ δυσχεραίνοντες ἐπὶ τοῖς ἀπαντωμένοις, τοὺς μὲν λακεδαιμονίους ἀπέλυσαν εἰς τὴν οἰκείαν. αὐτοὶ δ' ἐπανῆγον εἰς τὴν ἰταλίαν, κατεγνωκότες ἄγνοιαν καὶ μανίαν τοῦ κριτολάου. ὁ δὲ κριτόλαος χωρισθέντων τούτων, ἐπιπορευόμενος κατὰ τὸν χειμῶνα τὰς πόλεις, ἐκκλησίας συνῆγε, προφάσει μὲν χρώμενος ὅτι βούλεται τὰ ῥηθέντα πρὸς τοὺς λακεδαιμονίους, καὶ πρὸς τοὺς ἐν τῇ τεγέᾳ διασαφεῖν αὐτοῖς· τῇ δ' ἀληθείᾳ κατηγορίαν ποιούμενος ῥωμαίων, καὶ πᾶν τὸ λεγόμενον ὑπ' ἐκείνων ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐκδεχόμενος· ἐξ ὧν δυσμένειαν καὶ μῖσος ἐνεργάζετο τοῖς ὄχλοις· ἅμα δὲ τούτοις, παρήγγελλε τοῖς ἄρχουσι, μὴ πράττειν τοὺς ὀφειλέτας, μὴ δὲ προσδέχεσθαι τοὺς ἐπαγομένους εἰς φυλακὴν πρὸς τὰ χρέα, τοὺς ἐράνους ἐπιμό-

νοις ποιεῖν, ἕως ἂν λάβῃ τὰ τοῦ πολέμου κρίσιν. λοιπὸν ἐκ τῆς τοιαύτης δημαγωγίας, πᾶν τὸ λεγόμενον ὑπ' αὐτοῦ πιστὸν ἐγίνετο, καὶ πρὸς πᾶν τὸ παραγγελλόμενον ἕτοιμον ἦν τὸ πλῆθος. περὶ μὲν οὖν τοῦ μέλλοντος ἀδυνατεῖν προνοεῖσθαι, τῇ δὲ παρ' αὐτοῦ χάριτι, καὶ ῥᾳστώνῃ δελεαζόμενον. ὁ δὲ κόϊντος ὁ καικίλιος ἐν τῇ μακεδονίᾳ πυνθανόμενος καὶ τὴν ἐν πελοποννήσῳ γινομένην ἀκρισίαν καὶ ταραχὴν, ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς, γνάϊον παπείριον, καὶ τὸν νεώτερον σκιπίωνα ἀφρικανόν· σὺν δὲ τούτοις αὖλον γαβίνιον, καὶ γάϊον φαννίον. οἳ καὶ συνηγμένων τῶν ἀχαιῶν εἰς κόρινθον, κατὰ τύχην ἐλθόντες εἰς τοῦτον τὸν καιρὸν, καὶ παραχθέντες εἰς τὰ πλήθη, διετίθεντο πολλοὺς οὗτοι καὶ φιλανθρώποις λόγοις παραπλησίοις τοῖς τῶν περὶ τὸν σέξτον, πᾶσαν ἐνδεικνύμενοι φιλοτιμίαν, χάριν τοῦ μὴ προβῆναι τοὺς ἀχαιοὺς εἰς ὁλοσχερεστέραν ἀπέχθειαν πρὸς ῥωμαίους μήτε διὰ τῆς πρὸς λακεδαιμονίους προφάσεως, μήτε διὰ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἐκείνους ἀλλοτριότητος. ὧν οἱ μὲν πολλοὶ διακούοντες, οὐδαμῶς ἀνείχοντο. χλευάζοντες δὲ τοὺς πρέσβεις, μετὰ θορύβου καὶ κραυγῆς ἐξέβαλλον. καὶ γὰρ συνηθροίσθη πλῆθος ἐργαστηριακῶν καὶ βαναύσων ἀνθρώπων, ὅσον οὐδέποτε. πᾶσαι μὲν ἐκόρυζον αἱ πόλεις, πανδημεὶ δὲ καὶ μάλιστά πως ἡ τῶν κορινθίων· ὀλίγοις δέ τισι καὶ λίαν ἤρεσκε τὰ λεγόμενα διὰ τῶν πρεσβευτῶν. ὁ δὲ κριτόλαος, ὥσπερ κατ' εὐχὴν ὑποθέσεως ἐπιλημμένος, καὶ θεάτρου συνενθουσιῶντος, καὶ παρεστηκότος ταῖς διανοίαις, κατανίστατο μὲν τῶν ἀρχόντων. διέσυρε δὲ τοὺς ἀντιπολι-

τευομέ-

τευομένοις, ἐνεπαῤῥησιάζετο δὲ τοῖς τῶν ῥωμαίων πρεσβευταῖς, φάσκων βούλεσθαι μὲν ῥωμαίοις φίλοις ὑπάρχειν· δεσπότας δ᾽ οὐ, κἂν εὐδοκῆσαι κτησάμενος. καθόλου δὲ παρήνει λέγων· ὡς ἐὰν μὲν ἄνδρες ὦσιν, οὐκ ἀπορήσουσι συμμάχων· ἐὰν ἀνδρόγυνοι, κυρίων. καὶ πολλὰ δή τινα πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν ἐμπορευόμενος καὶ μεθοδευόμενος, ἐκίνει καὶ παρώξυνε τοὺς ὄχλους. ἐποίει δ᾽ ἐμφάσεις, καὶ περὶ τοῦ μὴ τυχόντως χρῆσθαι ταῖς ἐπιβολαῖς, ἀλλὰ καὶ τῶν βασιλέων τινὰς, καὶ τῶν πολιτευμάτων ἔνια κοινωνεῖν αὐτῷ τῆς προθέσεως. τῶν δὲ τῆς γερουσίας, βουλομένων ἐπιλαμβάνεσθαι καὶ κωλύειν αὐτὸν τῶν τοιούτων λόγων, περισπασάμενος τοὺς στρατιώτας, κατανίστατο κελεύων προσελθεῖν, ἐγγίσαι, τολμῆσαί τινα μόνον ἅψασθαι τῆς χλαμύδος. καθόλου δ᾽ ἔφη πολὺν ἤδη χρόνον παρακατεσχηκὼς αὑτὸν, οὐκ ἔτι δύνασθαι καρτερεῖν, ἀλλ᾽ ἐρεῖν τὸ φαινόμενον. δεῖν γὰρ οὐ λακεδαιμονίοις, οὐδὲ ῥωμαίοις ἀγωνιᾷν οὕτω τοὺς ἐξ αὑτῶν συνεργοῦντας τοῖς ἐχθροῖς· εἶναι γάρ τινας, τοὺς πλεῖον ῥωμαίοις εὐνοοῦντας, καὶ λακεδαιμονίοις, ἢ τοῖς σφετέροις πράγμασι· καὶ τούτων πίστιν ἔφερεν. ἔφη γὰρ εὐαγόραν τὸν αἰγιέα, καὶ τὸν τριταιέα στρατήγιον, πάντα τὰ λεγόμενα δι᾽ ἀποῤῥήτων ἐν ταῖς συναρχίαις διασαφεῖν τοῖς περὶ τὸν γνάϊον· τοῦ δὲ στρατηγοῦ, συμμεμιχέναι μὲν τοῖς ἀνθρώποις ὁμολογοῦντος, καὶ μετὰ ταῦτα συμμίξειν φάσκοντος, φίλοις οὖσι καὶ συμμάχοις, ἀνηγγελκέναι δὲ ὀρκιζόμενος μηδὲν τῶν ἐν ταῖς συναρχίαις εἰρημένων· ὀλίγοι μέν τινες ἐπίστευον· οἱ δὲ πλείους

προσεδέχοντο τὰς διαβολάς. ὁ δὲ κριτόλαος παροξύνας τοὺς ὄχλους, διὰ τῆς τούτων κατηγορίας ἔπεισε τοὺς ἀχαιοὺς, πάλιν ψηφίσασθαι, λόγῳ μὲν τὸν πρὸς λακεδαιμονίους πόλεμον, ἔργῳ δὲ τὸν πρὸς ῥωμαίους, καὶ προσεμέτρισεν ἕτερον ψήφισμα παράνομον, ὥστε κυρίους εἶναι τοὺς ἀνθρώπους, οὓς ἂν ἐπὶ στρατοπεδείᾳ αἱρήσονται· δι' ὃν τρόπον τινὰ μοναρχικὴν ἀνέλαβεν ἐξουσίαν. οὗτος μὲν οὖν ταῦτα διοικησάμενος, ἐγίνετο περὶ τὸ πραγματοκοπεῖν, καὶ ῥωμαίοις ἐπιβάλλειν τὰς χεῖρας, οὐδενὶ λόγῳ τοῦτο πράττων· ἀλλὰ πάντων ἀσεβεστάτοις καὶ παρανομωτάτοις ἐπιλαβόμενος. τῶν δὲ πρέσβεων, ὁ μὲν γνάϊος, ἐς ἀθήνας ἀπῆρεν, κἀκεῖθεν εἰς λακεδαίμονα προσεδρεύσων τοῖς καιροῖς· ὁ δ' ἄλλος εἰς ναύπακτον. οἱ δὲ δύο μέχρι τῆς τοῦ καικιλίου παρουσίας ἔμειναν ἐν ταῖς ἀθήναις. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν πελοπόννησον ἐν τούτοις ἦν.

POLYBII FRAGMENTA.

Ex LIBRO VI.

Καὶ τόπος δέ τις οὕτω καλεῖται, Ῥύγχος, περὶ Στράτον τῆς Αἰτωλίας, ὥς φησι Πολύβιος ἐν ἕκτῃ ἱστοριῶν. *Ath. lib. iij.*

Ὄλκιον, πόλις Τυρρηνίας, Πολύβιος ἕκτῳ. *Stephan.*

Ex LIBRO VII.

Πολύβιος δ' ἐν τῇ ἑβδόμῃ Καπυησίους τοὺς ἐν Καμπανίᾳ, διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς γῆς, πλοῦτον περιβαλλομένους ἐξοκεῖλαι εἰς τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν, ὑπερβαλλομένους τὴν περὶ Κρότωνα καὶ Σύβαριν παραδεδομένην φήμην. οὐ δυνάμενοι οὖν, φησί, φέρειν τὴν παροῦσαν εὐδαιμονίαν, ἐκάλουν τὸν Ἀννίβαν. διόπερ ὑπὸ Ῥωμαίων ἀνήκεστα δεινὰ ἔπαθον. *Πετηλινοὶ δὲ τηρήσαντες τὴν πρὸς Ῥωμαίους πίστιν, εἰς τοσοῦτον καρτερίας ἦλθον πολιορκούμενοι ὑπ' Ἀννίβα, ὥστε μετὰ τὸ πάντα μὲν τὰ κατὰ τὴν πόλιν δέρματα καταφαγεῖν, ἀπάντων δὲ τῶν κατὰ τὴν πόλιν δένδρων τοὺς φλοιούς, καὶ τοὺς *ἁπλοῦς πτόρθους ἀναλῶσαι, καὶ ἕνδεκα μῆνας ὑπομείναντες τὴν πολιορκίαν, οὐδενὸς βοηθοῦντος * τοῦ συνευδοκοῦντος Ῥωμαίων, παρέδωκαν ἑαυτούς. *Athen. lib.* XII. Ὠρικὸς &c. λέγεται ἀρσενικῶς ὡς Πολύβιος ἑβδόμῳ. Οἱ δὲ τὸν Ὠρικὸν κατοικοῦντες, οἳ καὶ πρῶτοι κεῖνται παρὰ τὴν εἰσβολὴν πρὸς τὸν Ἀδρίαν, ἐκ δεξιῶν εἰσπλέοντι. *Stephan. & Eustath. in Dionysium.*

* *Liui.* Petelini, qui vni ex Brettiis mãserant in amicitia Roman.

* ἀπαλοὺς, ex Liuio.

* τῶν συνευδοκούντων V.C. οὐδὲ συνευδοκοῦντος.

Liui. li. xxiii. Cũ obsistere malis nequirent Petelini, legatos Romam ad præsidium petendum miserũt. quorum preces lacrymęq́ue, in questus enim flebiles, cùm sibimet ipsi consulere iussi sunt, sese in vestibulo curiæ profuderũt. & post: absumptis enim frugum alimentis, carnisq́. omnis generis quadrupedum, sutrinæ postremò coriis, herbisq́. & radicibus teneris, strictisq́. rubis vixere. &c.

EX LIBRO VI.

Πολύβιος δ' ἐν ὀγδόῃ ἱστοριῶν, Καυάρος φησὶν ὁ

γαλάτης, ὧν τ' ἄλλα ἀγαθὸς, ὑπὸ σωςράτου τοῦ κόλακος διεςρέφετο, ὃς ἦν χαλκηδόνιος τὸ γένος. *Athenæus lib.* VI.

Ἄγκαρα, πόλις ἰταλίας, ὡς ἄντια, ἄδρια· τὸ ἐθνικὸν, Αγκαράτης, ὡς Πολύβιος ὀγδόῃ. *Stephan.*

Ex libro IX.

Πολύβιος δ' ἐν τῇ ἐννάτῃ τῶν ἱςοριῶν, καὶ ποταμόν τινα ἀναγράφει κύαθον καλούμενον, περὶ ἀρσινόην πόλιν Αἰτωλίας. *Athen. lib.* X.

Ἀρσινόη πόλις λιβύης &c. τὸ ἐθνικὸν ἀρσινοήτης. καὶ ἀρσινοεὺς ἐπὶ τῆς αἰτωλικῆς, ὡς πολύβιος ἐννάτῃ. *Steph.*

Ἀγάθυρσα πόλις σικελίας, ὡς πολύβιος ἐννάτῃ. *Steph.*

Ἀτέλλα, πόλις ὀπικῶν ἰταλίας, μεταξὺ Καπύης καὶ Νεαπόλεως. τὸ ἐθνικὸν οὐκ ἀτελλαῖος, ὡς ἀγυλλαῖος, ἀλλ' ἀτελλανὸς, ὡς πολύβιος ἐννάτῃ. ἀτελλανοὶ παρέδοσαν ἑαυτούς. *Stephan.*

Ex libro X.

Ἀπασιακαὶ, Μασσαγετῶν ἔθνος. ςράβων ἑνδεκάτῃ, καὶ Πολύβιος δεκάτῃ. *Stephan.*

Ἀχειανὴ, πόλις ὑρκανίας. πολύβιος δεκάτῃ. *Steph.*

Καλλιόπη πόλις παρθυαίων. πολύβιος δεκάτῃ. *Steph.*

Ex libro XI.

Ἐλλόπιον, πόλις αἰτωλίας. πολύβιος ἑνδεκάτῃ. *Stephan.*

Φύταιον, πόλις αἰτωλίας. πολύβιος ἑνδεκάτῃ. *Steph.*

Ex

Ex libro XII.

Πολύβιος δ' ὁ μεγαλοπολίτης ἐν τῇ δωδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν, Φίλιππος, φησὶν, ὁ περσέως πατὴρ, ὅτε τὴν ἀσίαν κατέτρεχεν, ἀπορῶν τροφῶν, τοῖς στρατιώταις παρὰ μαγνήτων, ἐπεὶ σῖτον οὐκ εἶχον, σῦκα ἔλαβε. διὸ καὶ μυοῦντος κυριεύσας, τοῖς μάγνησιν ἐχαρίσατο τὸ χωρίον ἀντὶ τῶν σύκων. *Athen. lib.* III.

Τίμαιος δ' ὁ ταυρομενίτης ἐκλαθόμενος ἑαυτοῦ (ἐλέγχει δ' αὐτὸν εἰς τοῦτο πολύβιος ὁ μεγαλοπολίτης διὰ τῆς δωδεκάτης τῶν ἱστοριῶν) οὐκ εἶναι ἔφη συνῆθες τοῖς ἕλλησι δούλοις κτᾶσθαι &c. *Athen. lib.* VI.

Πολύβιος δ' ἐν τῇ δωδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν, γίγνεσθαί φησι παρόμοιον τῷ λαγῷ ζῶον, τὸ κούνικλον καλούμενον, γράφων οὕτως. ὁ δὲ κούνικλος καλούμενος, πόρρωθεν μὲν ὁρώμενος εἶναι δοκεῖ λαγὼς μικρὸς, ὅταν δ' εἰς τὰς χεῖρας λάβῃ τὶς, μεγάλην ἔχει διαφορὰν, καὶ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ κατὰ τὴν βρῶσιν. γίνεται δὲ τὸ πλεῖον κατὰ γῆς. *Athen. lib.* IX.

Ἱστορεῖ περὶ τοῦ ἐν λιβύῃ καλουμένου λωτοῦ αὐτόπτης γενόμενος ὁ μεγαλοπολίτης πολύβιος ἐν τῇ δωδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν λέγων οὕτως. ἔστι δὲ τὸ δένδρον ὁ λωτὸς οὐ μέγα, τραχὺ δὲ καὶ ἀκανθῶδες. ἔχει δὲ φύλλον χλωρὸν παραπλήσιον τῇ ῥάμνῳ, μικρὸν βαθύτερον, καὶ πλατύτερον. ὁ δὲ καρπὸς τὰς μὲν ἀρχὰς ὅμοιός ἐστι καὶ τῇ χρόᾳ καὶ τῷ μεγέθει ταῖς λευκαῖς μυρτίσι ταῖς τετελειωμέναις. αὐξανόμενος δὲ τῷ μὲν χρώματι γίνεται φοινικοῦς, τῷ δὲ μεγέθει

ταῖς

ταῖς στρογγύλαις ἐλαίαις παραπλήσιος· πυρῆνα δ' ἔχει τελέως μικρόν. ἐπὰν δὲ πεπανθῇ, συνάγουσιν· καὶ τὸν μὲν τοῖς οἰκέταις μετὰ χόνδρου κόψαντες, σάττουσιν εἰς ἀγγεῖα· τὸν δὲ, τοῖς ἐλευθέροις ἐξελόντες, τὸν πυρῆνα συντιθέασιν. ὡσαύτως καὶ σιτοῦνται τοῦτον. ἐστὶ δὲ τὸ βρῶμα παραπλήσιον σύκῳ, καὶ φοινικοβαλάνῳ· τῇ δ' εὐωδίᾳ, βέλτιον. γίνεται δὲ καὶ οἶνος ἐξ αὐτοῦ βρεχομένου, καὶ τριβομένου δι' ὕδατος, κατὰ μὲν τὴν γεῦσιν ἡδὺς, καὶ ἀπολαυστικὸς, οἰνομέλιτι χρηστῷ παραπλήσιος, ᾧ χρῶνται χωρὶς ὕδατος. οὐ δύναται δὲ πλέον δέκα μένειν ἡμερῶν, διὸ καὶ ποιοῦσι κατὰ βραχὺ πρὸς τὴν χρείαν· ποιοῦσι δὲ καὶ ὄξος ἐξ αὐτῶν. *Athen. lib.* IX.

Ἱππὼν, λυβίης πόλις. πολύβιος δυοκαιδεκάτῃ. *Steph.*

Σίγγα, ὡς πολύβιος δυοκαιδεκάτῃ. *Stephan.*

Τάβαθρα, πόλις λυβίης. πολύβιος δυοκαιδεκάτῃ. *Stephan.*

Χαλκεῖα, πόλις λυβίης. ὁ πολυίστωρ ἐν λυβικῶν τρίτῳ, ὡς δημοσθένης, ᾧ μεμφόμενος πολύβιος ἐν τῇ δωδεκάτῃ, ὧδε γράφει. ἀγνοεῖ δὲ μεγάλως καὶ περὶ τῶν χαλκείων. οὔτε γὰρ πόλις ἐστὶν, ἀλλὰ χαλκουργεῖα. *Stephan.*

EX LIBRO XIII.

Πολύβιος δ' ἐν τῇ τρισκαιδεκάτῃ τῶν ἱστοριῶν, φιλίππου τοῦ καταλυθέντος ὑπὸ ῥωμαίων, κόλακα γενέσθαι ἡρακλείδην τὸν ταραντῖνον, τὸν καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ πᾶσαν ἀνατρέψαντα. *Athen. lib.* VI.

Περὶ δὲ Αἰτωλῶν πολύβιος μὲν ἐν τῇ τρισκαιδεκάτῃ

τῶν

τῶν ἱστοριῶν φησὶν, ὡς διὰ τὴν τῶν πολέμων συνέχειαν, καὶ τὴν τῶν βίων πολυτέλειαν, καλάχρεοι ἐγένοντο. *Athen. lib.* XII.

Ἄδράνη, πόλις θρακικὴ, ἡ μικρὸν ὑπὲρ τῆς βερενίκης κεῖται, ὡς θεόπομπος. πολύβιος δὲ, διὰ τοῦ η. τὴν μέσην λέγει, ἐν τρισκαιδεκάτῃ, ἀδρήνη. *Stephan.*

Λαμπέτια, πόλις βρεττίας. πολύβιος τρισκαιδεκάτῃ. *Stephan.*

Σίβυρτος, πόλις κρήτης, τὸ ἐθνικὸν σιβύρτιος, ὡς πολύβιος ἐν τρισκαιδεκάτῃ. *Stephan.*

Ex libro XIV.

Πολύβιος δ' ἐν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ, ἀγαθοκλέους τοῦ *οἰνάνθης, *ἑτέρου δὲ τοῦ φιλοπάτορος βασιλέως, κόλακα γενέσθαι φίλωνα. *Athen. lib.* VI.

Πολύβιος δ' ἐν τῇ ιδ. τῶν ἱστοριῶν, κλεινοῦς φησὶ τῆς οἰνοχοούσης αὐτῷ εἰκόνας πολλὰς ἀνακεῖσθαι κατὰ τὴν ἀλεξάνδρειαν μονοχίτωνας, καὶ ῥυτὸν ἐχούσας ἐν ταῖς χερσίν. αἱ δὲ κάλλισται τῶν οἰκιῶν φησὶν οὐ μυρτίου, καὶ μνησίδος, καὶ ποθεινῆς προσαγορεύονται· καίτοι μνῆσις μὲν ἦν αὐλητρὶς, καὶ ποθεινή· μύρτιον δὲ μία τῶν ἀποδεδειγμένων καὶ κοινῶν *δεικτηριάδων. τοῦ δὲ φιλοπάτορος βασιλέως πτολεμαίου οὐκ ἀγαθόκλεια ἡ ἑταίρα ἐκράτει, ἡ καὶ πᾶσαν ἀνατρέψασα τὴν βασιλείαν. *Athen. lib.* XIII.

* οἰνάνθης v. c.

* ἑταίρου

* δικτηριάδων v. c.

Ex libro XVI.

Ἱερὰ κώμη, δῆμος καρίας. πολύβιος ἑκκαιδεκάτῃ. *Stephan.*

Μάντυα &c. τὸ ἐθνικὸν, Μαντυανὸς. πολύβιος ἑκκαιδεκάτῃ. *Stephan.*

EX LIBRO XVIII.

Ἀγρίαι, ἀρσενικῶς, ἔθνος παιονίας, μεταξὺ αἵμου καὶ ῥοδόπης. παρὰ πολυβίῳ δὲ διὰ τοῦ αι. εὑρέθη δὲ ἐν ὀκτωκαιδεκάτῃ. τὸ γοῦν τῶν ἀγραίων ἔθνος. *Stephan.*

EX LIBRO XX.

Πολύβιος δ' ὁ μεγαλοπολίτης ἐν τῇ κ. φησὶ τῶν ἱστοριῶν, ὡς βοιωτοὶ μεγίστην δόξαν λαβόντες μετὰ τὰ λευκτρικὰ, κατὰ μικρὸν ἀνέπεσον ταῖς ψυχαῖς, καὶ ὁρμήσαντες ἐπ' εὐωχίας καὶ μέθας *συνέθεντο καὶ κοινώνια τοῖς φίλοις. πολλοὶ δὲ τῶν ἐχόντων γενεὰς ἀπεμέριζον τοῖς συσσιτίοις. τὸ δὲ πλέον τῆς οὐσίας, ὥστε πολλοὺς εἶναι βοιωτῶν, οἷς ὑπῆρχε δεῖπνα τοῦ μηνὸς πλείω τῶν εἰς τὸν μῆνα διατεταγμένων ἡμερῶν. διόπερ μεγαρεῖς μισήσαντες αὐτῶν τὴν τοιαύτην κατάστασιν, *ἀπένεσαν εἰς τοὺς ἀχαιούς. *Ath. lib.* x.

*v.c. διέθεντο καὶ κοινώνεια

*v.c. ἀπένευσαν

Ἀντίοχος δ' ὁ μέγας ἐπικαλούμενος, ὃν ῥωμαῖοι καθεῖλον, ὡς ἱστορεῖ πολύβιος ἐν τῇ εἰκοστῇ· παρελθὼν εἰς χαλκίδα τῆς εὐβοίας, συνετέλει γάμους, πεντήκοντα μὲν ἔτη γεγονὼς, καὶ δύο τὰ μέγιστα τῶν ἔργων ἀνειληφὼς, τήν τε τῶν ἑλλήνων ἐλευθέρωσιν, ὡς αὐτὸς ἐπηγγέλλετο, καὶ τὸν πρὸς ῥωμαίους πόλεμον. ἐρασθεὶς γοῦν παρθένου χαλκιδικῆς, κατὰ τὸν τοῦ πολέμου καιρὸν, ἐφιλοτιμήσατο γῆμαι, οἰνοπότης ὢν, καὶ μέθαις χαίρων. ἦν δ' αὕτη κλεοπτολέμου μὲν θυγάτηρ, ἑνὸς τῶν ἐπιφανῶν, κάλλει δὲ πάσας

ὑπερ-

ὑπερβάλλουσα· καὶ τοὺς γάμους συντελῶν ἐν τῇ χαλκίδι, αὐτόθι διέτριψε τὸν χειμῶνα, τῶν ἐνεστώτων οὐδ᾽ ἥντινα ποιούμενος πρόνοιαν. ἔθετο δὲ καὶ τῇ παιδὶ ὄνομα εὔβοιαν. ἡττηθεὶς οὖν τῷ πολέμῳ, ἔφυγεν εἰς ἔφεσον μετὰ τῆς νεογάμου. *Athen. lib.* X.

Ex libro XXVI.

Ἀντίοχος ὁ ἐπιφανὴς μὲν κληθείς, ἐπιμανὴς δ᾽ ἐκ τῶν πράξεων ὀνομασθείς, βασιλεὺς δ᾽ ἦν τῶν συριακῶν, τῶν ἀπὸ σελεύκου, περὶ οὗ φησὶ πολύβιος τάδε. ὡς ἀποδιδράσκων ἐκ τῆς αὐλῆς ἐνίοτε τοὺς θεράποντας οὗ τύχοι τῆς πόλεως, ἀνεφαίνετο δεύτερος καὶ τρίτος· μάλιστα δὲ πρὸς τοῖς ἀργυροκοπείοις εὑρίσκετο, καὶ χρυσοχοΐοις εὑρησιλογῶν, καὶ φιλοτεχνῶν πρὸς τοὺς τορευτὰς καὶ τοὺς ἄλλους τεχνίτας. ἔπειτα καὶ μετὰ δημοτῶν ἀνθρώπων συγκαταβαίνων ὡμίλει ᾧ τύχοι· καὶ μετὰ τῶν παρεπιδημούντων συνέπινε τῶν εὐτελεστάτων. ὅτε δὲ τῶν νεωτέρων αἴσθοιτό τινας συνευωχουμένους, οὐδεμίαν ἔμφασιν ποιήσας, παρῆν ἐπικωμάζων μετὰ κεραμίου καὶ συμφωνίας· ὥστε τοὺς πολλοὺς διὰ τὸ παράδοξον ἀφισταμένους φεύγειν. πολλάκις δὲ καὶ τὴν βασιλικὴν ἀποθέμενος ἐσθῆτα, τήβενναν ἀναλαβὼν περιήει κατὰ τὴν ἀγορὰν ἀρχαιρεσιάζων. καὶ τοὺς μὲν δεξιούμενος, τοὺς δὲ, καὶ περιπτύσσων, παρεκάλει φέρειν αὐτῷ τὴν ψῆφον, ποτὲ μὲν ὡς ἀγορανόμος γένηται· ποτὲ δὲ καὶ ὡς δήμαρχος. τυχὼν δὲ τῆς ἀρχῆς, καὶ καθίσας ἐπὶ τῶν ἐλεφαντίνων δίφρων, κατὰ τὸ παρὰ ῥωμαίοις ἔθος, διήκουε τῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν γενο-

μένων συναλλαγμάτων, καὶ διέκρινε μετὰ πολλῆς σπουδῆς καὶ προθυμίας. ἐξ ὧν εἰς ἀπορίαν ἦγε τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐπιεικεῖς. οἱ μὲν γὰρ ἀφελῆ τινα αὐτὸν εἶναι ὑπελάμβανον· οἱ δὲ μαινόμενον. καὶ γὰρ περὶ τὰς δωρεὰς ἦν παραπλήσιος. ἐδίδου γὰρ τοῖς μὲν ἀστραγάλους δορκαδείους· τοῖς δὲ φοινικοβαλάνους· ἄλλοις δὲ χρυσίον. καὶ ἐξ ἀπαντήσεως δέ τισι τυγχάνων, οὓς μὴ ἑωράκει ποτὲ, ἐδίδου δωρεὰς ἀπροσδοκήτους. ἐν δὲ ταῖς πρὸς τὰς πόλεις θυσίαις, καὶ ταῖς πρὸς τοὺς θεοὺς τιμαῖς, πάντας ὑπερέβαλε τοὺς βεβασιλευκότας. τοῦτο δ' ἄν τις τεκμήραιτο ἔκ τε τοῦ παρ' ἀθηναίοις ὀλυμπιείου, καὶ τῶν περὶ τὸν ἐν δήλῳ βωμὸν ἀνδριάντων· ἐλοῦτο δὲ κἀν τοῖς δημοσίοις βαλανείοις, ὅτε δημοτῶν ἦν τὰ βαλανεῖα πεπληρωμένα, κεραμίων εἰσφερομένων αὐτῷ μύρων τῶν πολυτελεστάτων· ὅτε καί τινος εἰπόντος, μακάριοι ἐστὲ ὑμεῖς ὦ βασιλεῖς, οἱ καὶ τούτοις χρώμενοι, καὶ ὄζοντες ἡδύ, καὶ μηδὲν τὸν ἄνθρωπον προσειπὼν, ὅπου κεῖνος τῇ ἑξῆς ἐλοῦτο, ἐπεισελθὼν, ἐποίησεν αὐτοῦ καταχυθῆναι τῆς κεφαλῆς μέγιστον κεράμιον *πολυτελέστατον μύρου, τῆς στακτῆς καλουμένης· ὡς πάντας ἀναστάντας κυλίεσθαι λουομένους τῷ μύρῳ, καὶ διὰ τὴν γλισχρότητα καταπίπτοντας γέλωτα παρέχειν καθάπερ καὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα. ὁ δ' αὐτὸς οὗτος βασιλεὺς ἀκούσας τοὺς ἐν μακεδονίᾳ συντετελεσμένους ἀγῶνας ὑπὸ αἰμιλίου παύλου τοῦ ῥωμαίων στρατηγοῦ, βουλόμενος τῇ μεγαλοεργίᾳ καὶ τῇ δωρεᾷ ὑπερᾶραι τὸν παῦλον, ἐξέπεμψε πρέσβεις καὶ θεωροὺς εἰς τὰς πόλεις, καταγγελοῦντας τοὺς ἐσομένους

*πολυτελεστάτου

ἀγῶνας

ἀγῶνας ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ δάφνης, ὡς πολλὴν γενέσθαι τῶν ἑλλήνων σπουδὴν εἰς τὴν ὡς αὐτὸν ἄφιξιν· ἀρχὴν δ' ἐποιήσατο τῆς πανηγύρεως τὴν πομπείαν οὕτως ἐπιτελεσθεῖσαν. καθηγοῦντό τινες ῥωμαϊκὸν ἔχοντες καθοπλισμὸν ἐν θώραξιν ἁλυσιδωτοῖς ἄνδρες ἀκμάζοντες ταῖς ἡλικίαις πεντακισχίλιοι, μεθ' οὓς μυσοὶ πεντακισχίλιοι συνεχεῖς ἦσαν, κίλικες δ' εἰς τὸν τῶν εὐζώνων τρόπον καθωπλισμένοι τρισχίλιοι, χρυσοῦς ἔχοντες στεφάνους. ἐπὶ δὲ τούτοις θρᾶκες τρισχίλιοι, καὶ γαλάται πεντακισχίλιοι, ἄλλοι δ' ἀργυράσπιδες, οἷς ἐπηκολούθει μονομάχων ζεύγη διακόσια τεσσαράκοντα. τούτων κατόπιν ἦσαν ἱππεῖς πισαῖοι μὲν χίλιοι, πολιτικοὶ δὲ τρισχίλιοι. ὧν οἱ μὲν πλείους ἦσαν χρυσοφάλαροι καὶ χρυσοστέφανοι, οἱ δ' ἄλλοι ἀργυροφάλαροι. μετὰ δὲ τούτους ἦσαν οἱ λεγόμενοι ἑταῖροι ἱππεῖς. οὗτοι δὲ ἦσαν εἰς χιλίους πάντες χρυσοφάλαροι. τούτοις συνεχὲς ἦν τὸ τῶν φίλων σύνταγμα, ἴσον καὶ κατὰ τὸ πλῆθος καὶ κατὰ τὸν κόσμον. ἐπὶ δὲ τούτοις ἐπίλεκτοι χίλιοι. *οἷς ἐπηκολούθει τὸ καλούμενον ἄγημα, κράτιστον εἶναι δοκοῦν σύστημα τῶν ἱππέων περὶ χιλίους. *τελευταία δ' ἦν ἡ κατάφρακτος ἵππος οἰκείως τῇ προσηγορίᾳ τῶν ἵππων καὶ τῶν ἀνδρῶν ἐσκεπασμένων τοῖς ὅπλοις. ἦσαν δὲ καὶ αὐτοὶ χίλιοι καὶ πεντακόσιοι. πάντες δ' οἱ προειρημένοι εἶχον πορφυρᾶς ἐφαπτίδας, πολλοὶ δὲ καὶ διαχρύσους καὶ ζωωτάς. ἔξιππα μὲν ἦν ἑκατόν, τέθριππα δὲ τεσσαράκοντα, ἔπειτα ἐλεφάντων ἅρμα, καὶ συνωρίς. καθ' ἕνα δὲ εἵποντο ἐλέφαντες διεσκεδασμένοι τριάκοντα καὶ ἕξ. τὴν δ'

* hæc desunt in vulgatis. *

ἄλλην πομπὴν λέγειν ἐστὶ δυσέφικτον. ὡς ἐν κεφαλαίῳ δὲ λεκτέον. ἔφηβοι μὲν γὰρ ἐπόμπευσαν εἰς ὀκτακοσίους, χρυσοῦς ἔχοντες στεφάνους, βόες δ᾽ εὐτραφεῖς περὶ χιλίους· θεωρίαι δὲ βραχὺ λείπουσαι τριακοσίων· ἐλεφάντων δ᾽ ὀδόντες ὀκτακόσιοι. τὸ δὲ τῶν ἀγαλμάτων πλῆθος, οὐ δυνατὸν ἐξηγήσασθαι. πάντων γὰρ τῶν παρ᾽ ἀνθρώποις λεγομένων ἢ νομιζομένων θεῶν ἢ δαιμόνων, προσέτι δὲ ἡρώων εἴδωλα διήγετο, τὰ μὲν κεχρυσωμένα, τὰ δ᾽ ἠμφιεσμένα στολαῖς διαχρύσοις. καὶ πᾶσι τούτοις οἱ προσήκοντες μῦθοι κατὰ τὰς παραδεδομένας ἱστορίας ἐν διασκευαῖς πολυτελέσι παρέκειντο. εἵπετο δ᾽ αὐτοῖς καὶ νυκτὸς εἴδωλον καὶ ἡμέρας, γῆς τε, καὶ οὐρανοῦ, καὶ ἠοῦς καὶ μεσημβρίας. τὸ δὲ τῶν χρυσωμάτων καὶ ἀργυρωμάτων πλῆθος, οὕτως ἄν τις ὑπονοήσειεν, ὅσον ἦν, ἑνὸς γὰρ τῶν φίλων διονυσίου τοῦ ἐπιστολιογράφου χίλιοι παῖδες ἐπόμπευσαν, ἀργυρώματα ἔχοντες, ὧν οὐδὲν ἔλαττον ὁλκὴν εἶχε δραχμῶν χιλίων. βασιλικοὶ δὲ παῖδες παρῆλθον ἑξακόσιοι, χρυσώματα ἔχοντες. ἔπειτα γυναῖκες ἐκ χρυσῶν καλπίδων μύροις ἔρραινον εἰς διακοσίας. ταύταις δ᾽ ἑξῆς ἐπόμπευον ἐν χρυσόποσι μὲν φορείοις, ὀγδοήκοντα γυναῖκες· ἀργυρόποσι δὲ πεντακόσιαι καθήμεναι πολυτελῶς διεσκευασμέναι. καὶ τῆς μὲν πομπῆς τὰ ἐπιφανέστατα ταῦτα ἦν. ἐπιτελεσθέντων δὲ τῶν ἀγώνων καὶ μονομαχιῶν καὶ κυνηγεσίων κατὰ τριάκονθ᾽ ἡμέρας, ἐν αἷς τὰς θέας συνετέλει, πέντε μὲν τὰς πρώτας ἐν τῷ γυμνασίῳ πάντες ἐκ χρυσῶν ὁλκείων ἠλείφοντο κροκίνῳ μύρῳ. ἦν δὲ ταῦτα πεντεκαίδεκα, καὶ κιναμωμίνου

τὰ ἴσα

τὰ ἴσα τοῦ ναρδίνου. παραπλησίως δὲ καὶ ταῖς ἑξῆς εἰσεφέρετο τήλινον, ἀμαράκινον, κρίνινον· πάντα διαφέροντα ταῖς εὐωδίαις. ἔστρωτο δὲ εἰς εὐωχίαν, ποτὲ μὲν χίλια τρίκλινα, ποτὲ δὲ χίλια πεντακόσια μετὰ τῆς πολυτελεστάτης διασκευῆς. ὁ δὲ χειρισμὸς ἐγίνετο τῶν πραγμάτων δι' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως. ἵππον γὰρ ἔχων εὐτελῆ, παρέτρεχε παρὰ τὴν πομπήν· τοὺς μὲν προάγειν κελεύων, τοὺς δ' ἐπέχειν. κατὰ δὲ τοὺς πότους αὐτὸς ἐπὶ ταῖς εἰσόδοις ἐφιστάμενος, οὓς μὲν εἰσῆγεν, οὓς δ' ἀνέκλινε· καὶ τοὺς διακόνους τοὺς τὰς παραθέσεις φέροντας αὐτὸς εἰσήγαγεν. καὶ περιπορευόμενος, οὗ μὲν προσεκάθιζεν, οὗ δὲ προσανέπιπτε· καὶ ποτὲ μὲν ἀποθέμενος μεταξὺ τὸν ψωμόν, ποτὲ δὲ τὸ ποτήριον, ἀνεπήδα, καὶ μετανίστατο, καὶ περιῄει τὸν πότον, προπόσεις λαμβάνων ὀρθός, ἄλλοτε παρ' ἄλλοις· ἅμα δὲ καὶ τοῖς ἀκροάμασι προσπαίζων. προϊούσης δ' ἐπὶ πολὺ τῆς συνουσίας, καὶ πολλῶν ἤδη κεχωρισμένων ὑπὸ τῶν νομίμων, ὁ βασιλεὺς εἰσεφέρετο ὅλος κεκαλυμμένος· καὶ εἰς τὴν γῆν ἐτίθετο, ὡς εἷς ὢν δῆτα τῶν μίμων. καὶ τῆς συμφωνίας προκαλουμένης, ἀναπηδήσας ὠρχεῖτο. καὶ ὑπεκρίνετο μετὰ τῶν γελωτοποιῶν, ὥστε πάντας αἰσχυνομένοις φεύγειν. ταῦτα δὲ πάντα συνετελέσθη. ἐξ ὧν τὰ μὲν ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἐνοσφίσατο παρασπονδήσας τὸν Φιλομήτορα βασιλέα παιδίσκον ὄντα, τὰ δὲ καὶ τῶν φίλων συμβαλλομένων. ἱεροσυλήκει δὲ καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἱερῶν. *Athen. lib. v. & lib. x.*

Ἀλλ' οὐ Περσεὺς ὁ ὑπὸ Ῥωμαίων καθαιρεθεὶς (κατ' οὐδὲν γὰρ τὸν πατέρα Φίλιππον ἐμιμήσατο) οὔτε γὰρ περὶ

γυναῖκας ἐσπουδάκει, οὔτε φίλοινος ἦν, ἀλλὰ καὶ οὐ μόνον αὐτὸς μέτριον ἔπινε δειπνῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ συνόντες αὐτῷ φίλοι, ὡς ἱστορεῖ πολύβιος ἐν κζ. *Athen. lib.* x.

Ex libro XXIX.

Ἐν δὲ τῇ εἰκοστῇ ἐννάτῃ ὁ αὐτὸς γενθίωνα φησὶ τὸν τῶν ἰλλυριῶν βασιλέα διὰ τὴν πολυποσίαν πολλὰ ποιεῖν ἀσελγῆ κατὰ τὸν βίον, νύκτωρ τε ἀεὶ καὶ μεθ' ἡμέραν μεθύοντα, ἀποκτείναντα δὲ καὶ πλεύρατον τὸν ἀδελφὸν, γαμεῖν μέλλοντα τὴν τοῦ μενουνίου θυγατέρα, αὐτὸν γῆμαι τὴν παῖδα, καὶ ὠμῶς χρῆσθαι τοῖς ἀρχομένοις. *Athen. lib.* x.

Ex libro XXXI.

Κάτων δ' ἐκεῖνος, ὡς πολύβιος ἱστορεῖ ἐν τῇ πρώτῃ καὶ τριακοστῇ τῶν ἱστοριῶν, ἐδυσχέραινε καὶ ἐκεκράγει, ὅτι τινὲς τὰς ξενικὰς τρυφὰς εἰσήγαγον εἰς τὴν ῥώμην. τριακοσίων γὰρ δραχμῶν κεράμιον ταρίχων ποντικῶν ὠνησάμενοι, καὶ μειράκια δ' εὔμορφα ὑπερβαλλούσης ἀγρῶν τιμῆς. *Athen. lib.* VI.

Ἐν δὲ τῇ τριακοστῇ πρώτῃ ὁ αὐτὸς πολύβιος φησὶ, συντελοῦντα αὐτὸν (τὸν ἀντίοχον) ἀγῶνας, συγκαλέσαι πάντας ἕλληνας, καὶ τῶν βουλομένων σφόδρα πολλοὺς ἐπὶ τὴν θέαν. καὶ πλείστων παραγινομένων ἐν τοῖς γυμνασίοις, πάντας ἐκ χρυσῶν ὁλκείων ἤλειφε κροκίνῳ μύρῳ, καὶ κιναμωμίνῳ, καὶ ναρδίνῳ, καὶ ἀμαρακίνῳ, καὶ κρινίνῳ. καὶ συγκαλῶν αὐτοὺς εἰς εὐωχίαν, ποτὲ μὲν χίλια τρίκλινα, ποτὲ δὲ χίλια πεντακόσια συνεπλήρου μετὰ πολυτελε-

στάτης

σάτης παρασκευῆς, καὶ ὁ χρισμὸς τῆς διακονίας δι' αὐτοῦ ἐγένετο, κατὰ γὰρ* τὰς εἰσόδους ὑφιστάμενος, οὓς μὲν εἰσῆγεν, οὓς δὲ ἀνέκλινεν. καὶ τοὺς διακόνους δὲ τοὺς τὰς παραθέσεις φέροντας, αὐτὸς εἰσῆγεν, καὶ περιπορευόμενος οὗ μὲν προσεκάθιζεν, οὗ δὲ προσανέπιπτεν. καὶ ποτὲ μὲν ἀποθέμενος μεταξὺ τὸν ψωμὸν, ποτὲ δὲ τὸ ποτήριον, ἀνεπήδα καὶ μετανίστατο, καὶ περιῄει τὸν πότον· προπόσεις λαμβάνων ὀρθὸς ἄλλοτε παρ' ἄλλοις. ἅμα δὲ τοῖς ἀκροάμασι προσπαίζων, καὶ ὑπὸ τῶν μίμων εἰσεφέρετο ὅλος συγκεκαλυμμένος, καὶ ἐτίθετο εἰς τὴν γῆν, ὡς εἷς ὢν τῶν μίμων, καὶ τῆς συμφωνίας προσκαλουμένης ὁ βασιλεὺς ἀναπηδήσας, ὠρχεῖτο καὶ προσέπαιζε τοῖς μίμοις, ὥστε πάντας αἰσχύνεσθαι. τοιαῦτα ἀπεργάζεται τοὺς ταλαιπώρους ἡ πρὸς τῇ μέθῃ ἀπαιδευσία. *Athen. lib.* x. *vide fragmentum ex lib.* XXVI.

*κατὰ

Ex libro XXXII.

Ὀροφέρνην τε ὀλίγον χρόνον καππαδοκίας βασιλεύσαντα, καὶ παριδόντα τὰς πατρίους ἀγωγὰς, φησὶν ἐν τῇ τριακοστῇ δευτέρᾳ, εἰσαγαγεῖν τὴν ἰακὴν καὶ τεχνιτικὴν ἀσωτίαν. *Athen. lib.* x.

Ex libro XXXIII.

Καὶ δημήτριον δέ φησι τὸν ἐκ τῆς ῥώμης τὴν ὁμηρείαν διαφυγόντα ἐν τῇ τρίτῃ καὶ τριακοστῇ βασιλεύσαντα σύρων, πολυπότην ὄντα, τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας μεθύσκεσθαι. *Athen. lib.* x.

Ex libro XXXIV.

Πολύβιος δ' ὁ μεγαλοπολίτης ἐν τετάρτῃ καὶ τριακοστῇ τῶν

στῇ τῶν ἱστοριῶν περὶ τῆς ἐν ἰβηρίᾳ λυσιτανίας χώρας δια-
λεγόμενος φησὶν, ὅτι βάλανοί εἰσι κατὰ βάθος ἐν τῇ αὐ-
τόθι θαλάττῃ πεφυτευμέναι, ὧν τὸν καρπὸν σιτουμένοις
τοὺς θύννους πιαίνεσθαι. *Athen. lib.* VI.

V.C. Τὴν κατὰ "τὴν" λυσιτανίαν (χώρα δ' ἐστὶν αὕτη τῆς ἰβη-
ρίας, ἣν νῦν ῥωμαῖοι ἱσπανίαν ὀνομάζουσι) διηγούμενος
εὐδαιμονίαν πολύβιος ὁ μεγαλοπολίτης ἐν τῇ τετάρτῃ
καὶ τριακοστῇ τῶν ἱστοριῶν φησὶν, ὡς αὐτόθι διὰ τὴν τοῦ
ἀέρος εὐκρασίαν, καὶ τὰ ζῶα πολύγονα, καὶ ἄνθρωποι, καὶ
οἱ ἐν τῇ χώρᾳ καρποὶ οὐδέποτε φθείρονται. ῥόδα μὲν γὰρ
αὐτόθι καὶ λευκόϊα, καὶ ἀσπάραγοι, καὶ τὰ παραπλήσια
τούτοις, οὐ πλεῖον διαλείπει μηνῶν τριῶν. τὸ δὲ θαλάττιον
ὄψον, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος, καὶ κατὰ τὴν χρηστότητα, καὶ κατὰ τὸ
κάλλος μεγάλην ἔχει διαφορὰν πρὸς τὸ γινόμενον ἐν
τῇ καθ' ἡμᾶς θαλάττῃ. καὶ ὁ μὲν τῶν κριθῶν σίκλος, μέ-
διμνός ἐστι, δραχμῆς. ὁ δὲ τῶν πυρῶν, ἐννέα ὀβολῶν ἀλεξ-
ανδρινῶν. τοῦ δ' οἴνου δραχμῆς ὁ μετρητής. καὶ ἔριφος ὁ
μέτριος ὀβολοῦ καὶ λαγώς. τῶν δ' ἀρνῶν τριόβολον καὶ
τετρόβολον ἡ τιμή. ὗς δείπνων, ἑκατὸν μνᾶς ἄγων, πέντε
δραχμῶν, καὶ πρόβατον δυσίν. τάλαντον δὲ σύκων, τριῶν
ὀβολῶν. μόσχος δραχμῶν πέντε, καὶ βοῦς ζύγιμος δέκα.
τὰ δὲ τῶν ἀγρίων ζώων κρέα σχεδὸν οὐδὲ καταξιοῦτο τιμῆς,
ἀλλ' ἐν ἐπιδόσει καὶ χάριτι τὴν ἀλλαγὴν ποιοῦνται τού-
των. *Athen. lib.* VIII.

Πολύβιος δ' ἐν τῇ τετάρτῃ καὶ τριακοστῇ τῶν ἱστοριῶν,
μετὰ τὴν πυρήνην φησὶν ἕως τοῦ νάρβωνος ποταμοῦ πεδίον
εἶναι,

εἶναι, δι' οὗ φέρεσθαι ποταμοὺς ἰλέβεριν καὶ ῥόσκυνον ῥέοντας παρὰ πόλεις ὁμωνύμους κατοικουμένας ὑπὸ κελτῶν. ἐν οὖν τῷ πεδίῳ τούτῳ εἶναι τοὺς λεγομένους ἰχθῦς ὀρυκτούς. εἶναι δὲ τὸ πεδίον λεπτόγεον, καὶ πολλὴν ἄγρωστιν ἔχον πεφυκυῖαν. ὑπὸ δὲ ταύτην διάμμου τῆς γῆς οὔσης ὑπὸ δύο καὶ τρεῖς πήχεις, ὑπορρεῖν τὸ πλαζόμενον ὑπὸ τῶν ποταμῶν ὕδωρ. μεθ' οὗ ἰχθύες κατὰ τὰς παρεκχύσεις ὑποτρέχοντες ὑπὸ τὴν γῆν, χάριν τῆς τροφῆς (φιληδοῦσι γὰρ τῇ τῆς ἀγρώστεως ῥίζῃ) πεποιήκασι πᾶν τὸ πεδίον πλῆρες ἰχθύων ὑπογείων, οὓς ἀνορύττοντες λαμβάνουσιν. *Ath. lib.* VIII.

Αἰθάλη, νῆσος τυρσηνῶν &c. Πολύβιος δ' ἐν τεσσαρακοστῇ τετάρτῃ λέγει, αἰθάλειαν τὴν λῆμνον καλεῖσθαι, ἀφ' ἧς ἦν ὁ γλαῦκος, εἷς τῶν τὴν κόλλησιν σιδήρου εὑρόντων. *Stephan.*

EX LIBRO XXXVII.

Μουσεῖον, τόπος περὶ τὸν ὄλυμπον τὸν ἐν μακεδονίᾳ. πολύβιος τεσσαρακοστῇ ἑβδόμῃ. *Stephan.*

INCERTA POLYBII.

Νῦν μὲν τὸ παλάτιον ὑπὸ ῥωμαίων λέγεται &c. ὡς δέ τινες ἱστοροῦσι, ὧν ἐστὶ καὶ πολύβιος ὁ μεγαλοπολίτης, ἀπό τινος μειρακίου πάλαντος αὐτόθι τελευτήσαντος. τοῦτον δὲ ἡρακλέους εἶναι παῖδα, καὶ δύνας τῆς εὐάνδρου θυγατρός. *Dionysius Alicarn. lib.* I.

Οὐ γὰρ ἠξίουν, ὡς πολύβιος ὁ μεγαλοπολίτης, τοσοῦτον μόνον εἰπεῖν, ὅτι κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἑβδόμης ὀλυμ-

παῖδος τὴν ῥώμην ἐκτίσθαι πείθομαι. *Dionysius lib.* I.

Τοιοῦτον δέ τινα ὑφίστασθαι τῇ κατασκευῇ, καὶ λαμπρότητι πολύβιος, ἴβηρός τινος βασιλέως οἰκίαν· ὃν καὶ ἐζηλωκέναι λέγει τὴν τῶν φαιάκων τρυφὴν, πλὴν τοῦ τοὺς κρατῆρας ἐν μέσῳ τῆς οἰκίας ἑστάναι πλήρεις οἴνου κριθίνου, ἀργυροῦς ὄντας καὶ χρυσοῦς. *Athen. lib.* I.

Καὶ ὁ τοῦ Αἰγύπτου δὲ βασιλεὺς δεύτερος, ὁ φιλάδελφος ἐπίκλην, ἐκδοὺς τὴν αὐτοῦ θυγατέρα βερενίκην ἀντιόχῳ τῷ συρίας βασιλεῖ, ἐν ἐπιμελείᾳ εἶχε πέμπειν αὐτῇ τὸ ἀπὸ τοῦ νείλου ὕδωρ, ἵνα μόνου τοῦ ποταμοῦ τούτου ἡ παῖς πίνῃ, ὡς ἱστορεῖ πολύβιος. ἡλιόδωρος δέ φησι τὸν ἐπιφανῆ ἀντίοχον, ὃν διὰ τὰς πράξεις πολύβιος ἐπιμανῆ καλεῖ. *Athen. lib.* II.

Σκιπίων γοῦν ὁ Ἀφρικανὸς ἐπίκλην, ἐκπεμπόμενος ὑπὸ τῆς συγκλήτου ἐπὶ τὸ καταστήσασθαι τὰς κατὰ τὴν οἰκουμένην βασιλείας, ἵνα τοῖς προσήκουσιν ἐγχειρισθῶσιν, πέντε μόνους ἐπήγετο οἰκέτας, ὡς ἱστορεῖ πολύβιος, καὶ ποσειδώνιος. καὶ ἑνὸς ἀποθανόντος κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν, ἐπέστειλε τοῖς οἰκείοις ἄλλον ἀντ᾽ ἐκείνου πριαμένοις πέμψαι αὐτῷ. *Athen. lib.* VI.

Περὶ δὲ τῶν τραγῳδῶν φησὶν ὁ πολύβιος, ὅτι ἐὰν ἐπιβάλωμαι λέγειν, δόξω τισὶν διαχλευάζειν. *Athen. lib.* XIV.

EX SVIDA.

Ἀρίσταινος καὶ φιλοποίμην (ὁ μὲν φιλοποίμην, ἀχαϊκὸς καὶ ἀνδρεῖος· ὁ δὲ, συγκλητικὸς, καὶ ἐπὶ τῆς βουλῆς

ἔχων

ἔχων τὰ πρῶτα) συνέβησαν οὐ τὴν φύσιν μίαν *ἔχειν, οὔτε *ἔχοντες
τὴν αἵρεσιν τῆς πολιτείας. ἦν γὰρ ὁ μὲν φιλοποίμην, εὖ
πεφυκὼς καὶ κατὰ σῶμα, καὶ κατὰ ψυχὴν πρὸς τὰς πολε-
μικὰς χρείας. ὁ δ' ἕτερος πρὸς τὰ πολιτικὰ καὶ λογικὰ
τῶν διαβουλιῶν. τῇ δ' αἱρέσει κατὰ τὴν πολιτείαν *τοῦτο *τούτῳ
διέφερον ἀλλήλων. τῆς γὰρ ῥωμαίων ὑπεροχῆς ἤδη τοῖς
ἑλληνικοῖς πράγμασι ἐμπλεκομένης ὁλοσχερῶς, κατά τε
τοὺς φιλιππικοὺς, καὶ ἀντιοχικοὺς καιροὺς, ὁ μὲν ἀρίσται-
νος ἦγε τὴν διαγωγὴν τῆς πολιτείας οὕτως, ὥστε πᾶν τὸ
πρόσφορον μὲν ῥωμαίοις ἐξ ἑτοίμου ποιεῖν, ἔνια δὲ καὶ
*πρινὴ προστάξαι ἐκείνους. ἐπειρᾶτο *μέν τοιγε τῶν νόμων *πρὶν ἢ *μέντοιγε
ἔχεσθαι δοκεῖν, καὶ τὴν τοιαύτην ἐφείλκετο φαντασίαν,
εἴκων ὁπότε τούτων ἀντιπίπτοι *τὶς, προδήλως τοῖς ὑπὸ *τὶ
ῥωμαίων γραφομένοις. ὁ δὲ φιλοποίμην, ὅσα μὲν εἴη
τῶν παρακαλουμένων ἀκόλουθα τοῖς νόμοις, καὶ τῇ συμ-
μαχίᾳ, πάντα συγκατῄνει καὶ συνέπραττεν ἀπροφασί-
στως. ὅσα δὲ τούτων ἐκτὸς ἐπιτάττοιεν, οὐχ οἷός τ' ἦν ἐθε-
λοντὴς ὑπακούειν. ἀλλὰ τὰς μὲν ἀρχὰς ἔφη δεῖν *δί- *δικαιο-λογεῖσθαι.
καιον ἡγεῖσθαι, μετὰ δὲ ταῦτα, πάλιν ἀξιοῦν. εἰ δὲ μὴ δ' οὕτως
πείθοιεν, τέλος οἷον ἐπιμαρτυρομένους εἴκειν, καὶ τότε
ποιεῖν τὸ παραγγελλόμενον. ἐν τῷ, ἀρίσταινος.

Ἄτταλος βασιλεὺς, ἀδελφὸς εὐμένους, ᾧ ἄλλο μὲν
οὐδὲν ἐφόδιον ὑπῆρξε πρὸς βασιλείαν τῶν ἐκτός· πλοῦτος
δὲ μόνον· ὃς μετὰ νοῦ μὲν καὶ τόλμης χειριζόμενος ἀληθῶς,
μεγάλην παρέχεται χρείαν πρὸς πᾶσαν ἐπιβολήν.
ἄνευ δὲ τῶν προειρημένων, τοῖς πλείστοις κακῶν παραίτιος

πέφυκε γίνεσθαι, καὶ συλλήβδην ἀπωλείας. καὶ γὰρ φθόνους γεννᾷ καὶ ἐπιβουλάς· καὶ πρὸς διαφθορὰν σώματος καὶ ψυχῆς μεγάλας ἔχει ῥοπάς. ὀλίγαι δέ τινες εἰσὶ ψυχαί, αἳ ταῦτα δυνάμεναι διωθεῖσθαι τῇ τοῦ πλούτου δυνάμει. ὁ δὲ, πρὸς οὐδὲν ἄλλο ἐπεβάλλετο χρήσασθαι τοῖς χορηγίοις, ἀλλ' ἢ πρὸς βασιλικὴν ἀνάκτησιν. οὗ μεῖζον, οὐδὲ κάλλιον οὐδὲν οἷόν τέ ἐστιν εἰπεῖν. ὃς τὴν ἀρχὴν ἐνεστήσατο τῆς προειρημένης ἐπιβολῆς οὐ μόνον διὰ τῆς εἰς τοὺς φίλους εὐεργεσίας καὶ χάριτος, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων. βασιλεύσας γὰρ καὶ βιώσας ἔτη δύο πρὸς τοῖς ἑβδομήκοντα· τούτων δὲ *βασιλεύσας μ̄ καὶ δ̄, σωφρονέστατα μὲν ἐβίωσε, καὶ σεμνότατα πρὸς γυναῖκας καὶ τέκνα. διεφύλαξε δὲ τὴν πρὸς πάντας συμμάχους καὶ φίλους πίστιν. ἐναπέθανε δὲ ἐν αὐτοῖς τοῖς καλλίστοις ἔργοις. καὶ οὕτως ἡρμόσατο τὴν ἀρχήν, ὡς παισὶ παίδων ἀστασίαστον παραδοθῆναι τὴν βασιλείαν. ὅτι ὁ ἄτταλος παραλαβὼν ἐξουσίαν, πρῶτον μὲν ἐξήνεγκε δεῖγμα τῆς αὐτοῦ προαιρέσεως καὶ πράξεως τὴν ἀριαράθου καταγωγὴν εἰς τὴν βασιλείαν. ἐν τῷ, ἄτταλος.

*βασιλεύων V. C.

Σκόπας αἰτωλῶν στρατηγός, ὃς ἀποτυχὼν τῆς ἀρχῆς, ἧς χάριν ἐτόλμα γράφειν τοὺς νόμους, μετέωρος ἦν. ἀφικόμενος γὰρ εἰς ἀλεξάνδρειαν, ταῖς ἐκεῖθεν ἐλπίσι πεπεισμένος ἀναπληρώσειν τὰ λείποντα τοῦ βίου, καὶ τὴν τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ πλεῖον ἐπιθυμίαν, οὐκ ἔστεργε τοῖς παροῦσι, ἀλλ' ἀκόρεστος ἦν. πρὸς γὰρ ταῖς ὠφελείαις, ὧν ἦν αὐτὸς κύριος, διὰ τὸ πιστεύεσθαι περὶ τῶν ὅλων, καὶ τῆς ἡμέρας

ἑκάστης ὀψώνιον ἐξέθηκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς δεκαμναῖον.
τοῖς δ' ἐπί τινος ἡγεμονίας μετὰ ταῦτα τεταγμένοις μναϊ-
αῖον. ἀλλ' ὅμως οὐκ *ἠρκέσθη τούτοις, οἷς τὸ πρότερον προσ- * ἠρκεῖτο
καρτερῶν τῷ πλείονι διετέλεσε μέχρι τέλους διὰ τὴν ἀπλη- V.C.
στίαν, καὶ παρ' αὐτοῖς διδοῦσι φθονηθεὶς, τὸ πνεῦμα προσα-
πέθηκε τῷ χρυσίῳ. ἐν τῷ, σκόπας.

Δεινοκράτης μεσσήνιος, οὐ μόνον κατὰ τὴν τριβὴν, ἀλλὰ
καὶ κατὰ τὴν φύσιν αὐλικός, καὶ στρατιωτικὸς ἄνθρωπος.
τὸν δὲ πραγματικὸν τρόπον ὑπέφαινε μὲν τέλειον. ἦν δὲ ψευ-
δεπίγραφος καὶ ῥωπικός. ἔν τε γὰρ τοῖς πολεμικοῖς, κατὰ μὲν
τὴν εὐχέρειαν, καὶ τὴν τόλμαν, πολὺ διέφερε τῶν ἄλλων. καὶ
λαμπρὸς ἦν ἐν τοῖς κατ' ἰδίαν κινδύνοις. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ
τὴν ἄλλην διάθεσιν. ἐν μὲν γὰρ ταῖς ὁμιλίαις εὔχαρις καὶ
πρόθυμος ἦν. περί τε τὰς συνουσίας εὐτράπελος καὶ πο-
λιτικός. ἅμα δὲ τούτοις φιλέραστος. περὶ κοινῶν ἢ πολιτι-
κῶν πραγμάτων. ἀτενίσαι δὲ καὶ προϊδέσθαι τὸ μέλλον
ἐμφρόνως, ἔτι δὲ παρασκευάσασθαι, καὶ διαλεχθῆναι πρὸς
πλῆθος, ἐς τέλος ἀδύνατος. καί ποτε κεκινηκὼς ἀρχὴν
μεγάλων κακῶν τῇ πατρίδι, τελείως οὐδὲν ᾤετο ποιεῖν·
ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ἀγωγὴν ἦγε τοῦ βίου· προορώμενος οὐδὲν
τῶν μελλόντων. ἐρῶν γὰρ καὶ κωθωνιζόμενος ἀφ' ἡμέρας,
καὶ ἀκροάμασι τὰς ἀκοὰς ἀνατεθεικὼς, βραχεῖαν τέ τινα
τῆς περιστάσεως ἔμφασιν ὁ Τίτος αὐτὸν ἠνάγκασε λαβεῖν.
ἰδὼν γὰρ αὐτὸν παρὰ πότον ἐν μακροῖς ἱματίοις ὀρχούμενον,
παρ' αὐτὰ μὲν ἐσιώπησε. τῇ δ' αὔριον ἐντυγχάνοντος αὐ-
τοῦ, καί τι περὶ τῆς πατρίδος ἀξιοῦντος, ἐγὼ μὲν ὦ Δεινο-
κράτη,

κράτη, πᾶν, ἔφη, ποιήσω τὸ δυνατόν. ἐπὶ δὲ σοῦ θαυμάζω πῶς δύνῃ παρὰ πότον ὀρχεῖσθαι, τηλικούτων πραγμάτων ἀρχὴν κεκινηκὼς ἐν τοῖς ἕλλησι. δοκεῖ δὲ τότε βραχύ τι συσταλῆναι, καὶ μαθεῖν ὡς ἀνοίκειον ὑπόθεσιν τῆς ἰδίας αἱρέσεως καὶ φύσεως ἀποδέδωκε. πλὴν τότε παρεῖναι εἰς τὴν ἑλλάδα μετὰ τοῦ τίτου, πεπεισμένος ἐξ ἐφόδου τὰ κατὰ τὴν μεσσήνην χειρωθήσεσθαι κατὰ τὴν αὐτοῦ βούλησιν. ἐν τῷ, δεινοκράτης.

Διοφάνης, ὅτι μεγαλοπολίτης ἦν, ὃς μεγάλην ἕξιν εἶχεν ἐν τοῖς πολεμικοῖς, διὰ τὸ πολυχρονίου γεγονότος τοῦ πρὸς νάβιν πολέμου τοῖς μεγαλοπολίταις ἀστυγείτονος, πάντα συνεχῶς τὸν χρόνον ὑπὸ τὸν φιλοποίμενα τεταγμένος, τριβὴν ἐσχηκέναι τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων ἀληθινήν. χωρίς τε τούτων κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ κατὰ τὴν σωματικὴν χρείαν, ἦν ὁ ἀνὴρ δυνατὸς καὶ καταπληκτικός. τὸ δὲ κυριώτερον, πρὸς πόλεμον ὑπῆρχεν ἀνὴρ ἀγαθὸς, καὶ τοῖς ὅπλοις ἐχρῆτο διαφερόντως. ἐν τῷ, διοφάνης.

Εὐμένης βασιλεὺς μακεδόνων· ὃς τῇ μὲν σωματικῇ δυνάμει παραλελυμένος ἦν. τῇ δὲ τῆς ψυχῆς λαμπρότητι προσαντεῖχεν. ἀνὴρ ἐν μὲν τοῖς πλείστοις οὐδενὸς δεύτερος τῶν καθ' αὐτὸν βασιλέων γενόμενος· περὶ δὲ τὰ σπουδαιότατα καὶ κάλλιστα μείζων, καὶ λαμπρότατος. ὅς γε πρῶτον μὲν λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν βασιλείαν συνεσταλμένην τελέως εἰς ὀλίγα καὶ λιτὰ πολισμάτια, ταῖς μεγίσταις τῶν καθ' αὐτὸν δυναστειῶν ἐφάμιλλον ἐποίησεν τὴν ἰδίαν ἀρχήν· οὐ τύχῃ τὸ πλεῖον συνεργῷ χρώμενος,

οὐδ' ἐκ

οὐδ' ἐκ περιπετείας, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγχινοίας, καὶ φι-
λοπονίας, ἔτι δὲ πράξεως τῆς αὐτοῦ, " τῶν καθ' αὑτὸν βα- *
σιλέων. δεύτερον, φιλοδοξότατος ἐγενήθη· καὶ πλείστας μὲν
πόλεις ἑλληνίδας εὐεργέτησε. πλείστοις δὲ κατ' ἰδίαν ἀνθρώ-
ποις ἐσωματοποίησεν. τρίτον δὲ, ἀδελφοὺς ἔχων τρεῖς. καὶ
κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ πρᾶξιν πάντας τούτους συνέχε πει-
θαρχοῦντας αὐτῷ, καὶ δορυφοροῦντας, καὶ σώζοντας τὸ τῆς
βασιλείας ἀξίωμα. τοῦτο δὲ σπανίως εὕροι τὶς ἂν γεγονός.
ἐν τῷ, Εὐμένης.

Ἱερώνυμος, τύραννος γέγονεν. τινὲς δὲ τῶν λογογρά-
φων τῶν ὑπὲρ τῆς καταστροφῆς αὐτοῦ γεγραφότων, πολὺν
τινα πεποίηνται λόγον * καὶ τῶν δεινῶν τῶν περὶ τὴν κα- *
ταστροφὴν αὐτοῦ συμβάντων· ὥστε μήτε φάλαριν, μήτε
ἀπολλόδωρον, μήτε ἄλλον μηδένα γεγονέναι τύραννον
ἐκείνου πικρότερον. καὶ γὰρ παῖς παραλαβὼν τὴν ἀρχὴν,
εἶτα μῆνας οὐ πλείους τριῶν, ἢ δώδεκα ζήσας, μετήλλαξε
τὸν βίον. κατὰ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον, ἕνα μέν τινα καὶ δεύ-
τερον ἐστρεβλῶσθαι, καί τινας τῶν φίλων, καὶ τῶν ἄλλων
συρακοσίων ἀπεκτάνθαι δυνατόν· ὑπερβολὴν δὲ γεγονέναι
παρανομίας, καὶ παρηλλαγμένην ἀσέβειαν, οὐκ εἰκός. καὶ
τῷ μὲν τρόπῳ διαφερόντως εἰκαῖον αὐτὸν γεγονέναι, καὶ
παράνομον *φασὶν. οὐ μὴν εἰς γε σύγκρισιν ἀκτέον οὐδενὶ *φατέον.
τῶν προειρημένων τυράννων· ἀλλά μοι δοκοῦσιν οἱ τὰς ἐπὶ V. C.
μέρους γράφοντες πράξεις, ἐπειδὰν ὑποθέσεις εὐπεριλή-
πτους ὑποστήσωνται καὶ *στενὰς, πτωχεύοντες πραγμάτων,
ἀναγκάζεσθαι τὰ μικρὰ, μεγάλα ποιεῖν, καὶ περὶ τῶν *καινάς.

μὴ δὲ μνήμης ἀξίων, πολλούς τινας διατίθεσθαι λόγους. ἔνιοι δὲ καὶ δι' ἀκρισίαν εἰς τὸ παραπλήσιον τούτοις ἐμπίπτουσιν. ὅσῳ γὰρ ἄν τις εὐλογώτερον καὶ *περὶ ταῦτα τὸν ἀναπληροῦντα τὰς βίβλους, καὶ τὸν ἐπιμετροῦντα λόγον τῆς διηγήσεως, εἰς ἱέρωνα, καὶ γέλωνα διάγοιτο, παρεὶς ἱερώνυμον, καὶ γὰρ τοῖς φιληκόοις ἡδίων ἐστὶ, καὶ τοῖς φιλομαθέσι τῷ παντὶ χρησιμώτερος. ἐν τῷ, ἱερώνυμος.

*παρὰ V.C.

Ὁ δὲ Περσεὺς ἀνανεωσάμενος τὴν πρὸς τοὺς ῥωμαίους φιλίαν, εὐθέως ἑλληνοκοπεῖν ἐπεβάλλετο, κατακαλῶν εἰς τὴν μακεδονίαν, καὶ τοὺς διὰ τὰ χρέα φεύγοντας, καὶ τοὺς πρὸς καταδίκας ἐμπεπτωκότας, καὶ τοὺς ἐπὶ βασιλικοῖς ἐγκλήμασι παρακεχωρηκότας. καὶ τούτων ἐξετίθει προγραφὰς εἴς τε δῆλον, καὶ δελφοὺς, διδοὺς οὐ μόνον τὴν ἀσφάλειαν τοῖς καταπορευομένοις, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπαρχόντων κομιδὴν, ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔφυγε. ἐν τῷ, κατακαλῶν.

Λεῖξαι ἐκαλοῦντο στρατιῶται. τοῦτο δ' ἦν τὸ γένος τῶν ἐργαστικῶν, καὶ παραστρατευομένων ἀνθρώπων, ὃ πάσης τάξεως ἐκτὸς ὑπάρχον, οὔτε χιλιάρχου λόγον, οὔτε στρατηγοῦ ἐποιεῖτο, διὰ τὸ μὴ γινώσκεσθαι τὸ κερδαίνειν ἐκ παντὸς τρόπου, δικαίως καὶ ἀδίκως. διόπερ ἀπερίσπαστον ὂν, πᾶν γένος ἐπινοεῖ κακίας, καὶ πᾶσαν εἰσφέρεται μηχανὴν πρὸς τοῦτο τὸ μέρος. ἱκανὸν δ' ὑπάρχον οὔτε πρὸς τὰς πολεμικὰς *ἐπιβουλὰς, οὔτε πρὸς τὰς καθ' ἑαυτῶν, διὰ τὸ μήθ' ὅπλα, μήτε πίστιν ἔχειν, ἀναγκάζεται κοινοῦσθαι τοῖς στρατιώταις, καὶ συναποδείκνυσθαι τούτοις τὰς ἐπινοίας, χά-

*ἐπιβολὰς,

ριν τοῦ

ειν τοῦ προσλαμβάνειν τὴν ἐκ τούτων ἐπικουρίαν, καὶ χρῆσθαι συνεργοῖς τούτοις, καὶ κερδῶν, καὶ φόνων. * καὶ ἐγένοντο πάντες λίχνοι, καὶ πᾶν ἐπληρώθη τὸ στράτευμα ῥᾳδιουργίας, καὶ πονηρίας. ἐν τῷ, λεῖξαι.

* videtur aliud exemplum.

Δυσθεώρητόν τι ὁ τόπος ἔχει καὶ δυσπαράγραφον. τίνα γὰρ ὡς ἀληθῶς χρὴ προδότην νομίζειν, οὐ ῥᾴδιον ἀποφήνασθαι. δῆλον γὰρ ὡς οὔτε τοὺς ἐξ ἀκεραίου συμπειθομένους τῶν ἀνδρῶν πρός τινας βασιλεῖς ἢ δυνάστας κοινωνεῖν πραγμάτων, εὐθέως προδότας νομιστέον· οὔτε τοὺς κατὰ περίστασιν μετατιθέντας τὰς αὑτῶν πατρίδας ἀπό τινων ὑποκειμένων πρὸς ἑτέρας φιλίας καὶ συμμαχίας, οὐδὲ τούτους. πολλοῦ γε δεῖ. ἐπεί τοιγε πολλάκις οἱ τοιοῦτοι, τῶν μεγίστων ἀγαθῶν γεγόνασιν αἴτιοι ταῖς πατρίσιν· ἀλλ' ὅσοι τῶν ἀνδρῶν κατὰ τὰς δυσχερεῖς περιστάσεις, ἢ τῆς ἰδίας ἀσφαλείας, ἢ λυσιτελείας χάριν, ἢ τῆς πρὸς τοὺς ἀντιπολιτευομένοις διαφορᾶς, ἐγχειρίζουσι τοῖς ἐχθροῖς τὰς πόλεις, ἢ ὅσοι φρουρὰς ἐσδεχόμενοι, καὶ συγχρώμενοι ταῖς ἔξωθεν ἐπικουρίαις πρὸς τὰς ἰδίας ὁρμὰς, καὶ προθέσεις, ὑποβάλλουσι τὰς πατρίδας ὑπὸ τὴν τῶν πλειόνων δυναστῶν ἐξουσίαν· τοὺς τοιούτους ὑπὸ τὸ τῆς προδοσίας ὄνομα μετρίως ἄν τις ὑποτάττοι πάντας, οἷς λυσιτελὲς μὲν ἀληθῶς ἢ καλὸν οὐδὲν οὐδέποτε συνεξηκολούθησεν, οὐδ' ἐναντία πᾶσιν ὁμολογουμένοις. ἐν τῷ, προδότας.

Προυσίας ὁ βασιλεὺς, εἰδεχθὴς ὢν κατὰ τὴν ἔμφασιν· καίπερ ἐν συλλογισμοῦ βελτίων ὑπάρχων, ἥμισυς ἀνὴρ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν· καὶ πρὸς τὰς πολεμικὰς χρείας ἀγεν-

νὴς καὶ γυναικώδης. οὐ γὰρ μόνον δειλὸς ἦν, ἀλλὰ καὶ πρὸς
τὰς κακοπαθείας ἀλλότριος. καὶ συλλήβδην ἐκτεθυλη-
μένος καὶ τῇ ψυχῇ, καὶ τῷ σώματι παρ᾽ ὅλον τὸν βίον, ὅπερ
*ἅπαντας ἥκιστα βούλονται περὶ τοὺς βασιλεῖς ὑπάρχειν. *ἅπαντες
V. C.
- V. C. ¯μὲν γὰρ, μάλιστα δὲ τὸ τῶν βιθυνῶν γένος. πολλὴ δέ τις
ἀσέλγεια καὶ περὶ τὰς σωματικὰς ἐπιθυμίας αὐτῷ συν-
εξηκολούθει· παιδείας δὲ καὶ φιλοσοφίας, καὶ τῶν ἐν τούτοις
θεωρημάτων, ἄπειρος εἰς τέλος ἦν. καὶ τοῦ καλοῦ, ὅ, τί ποτέ
ἐστιν, οὐδ᾽ ἔννοιαν εἶχε. σαρδαναπάλου δὲ βάρβαρον βίον
"V. C. ἔζη, καὶ μεθ᾽ ἡμέραν καὶ νύκτωρ. καὶ γὰρ οὖν ἅμα τῷ "ἄρ-
ʼV. C. ξασθαι ʼβραχείας ἐλπίδος "μεταβολῆς τούτου τὸ τῶν βα-
σιλευομένων πλῆθος λαβέσθαι, ἀμετάβλητον ὁρμὴν
ἔσχεν εἰς τὸ μὴ μόνον ἀλλότρια φρονεῖν τοῦ βασιλέως,
ἀλλὰ καὶ τιμωρίαν βούλεσθαι παρ᾽ αὐτοῦ λαμβάνειν. ὅτι
μετὰ τὸ νικῆσαι τὸν ἄτταλον, καὶ μετὰ τὸ παρελθεῖν πρὸς τὸ πέρ-
γαμον, παρασκευασάμενος θυσίαν πολυτελῆ, προσήγα-
γε πρὸς τὸ τέμενος τοῦ ἀσκληπιοῦ, καὶ βουθυτήσας, καὶ καλ-
λιερήσας, τότε μὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν παρεμβολήν. κατὰ δὲ τὴν
ἐπιοῦσαν, ἐπιστήσας τὴν δύναμιν ἐπὶ τὸ νικηφόριον, τούς
τε νεὼς ἅπαντας διέφθειρε, καὶ τὰ τεμένη τῶν θεῶν ἐσύλησε·
καὶ τοὺς ἀνδριάντας καὶ τὰ λίθινα τῶν ἀγαλμάτων. τὸ δὲ τε-
λευταῖον, καὶ τὸ τοῦ ἀσκληπιοῦ βαστάσας ἄγαλμα, περιττῶς
ὑπὸ φιλομάχου κατεσκευασμένον ἀπήνεγκεν ὡς αὑτὸν, ᾧ
τῇ προτέρᾳ ἡμέρᾳ ἐβουθύτει καὶ κατασπένδων, καὶ κατηύχετο
δεόμενος, ὅπερ εἰκὸς, ἵλεον αὐτῷ γενέσθαι καὶ εὐμενῆ κατὰ πάντα
τρόπον. αἱ δὲ τοιαῦται διαθέσεις μανικαί. τὸ γὰρ ἅμα μὲν θύειν

καὶ

καὶ ἐξιλάσκεσθαι τὸ θεῖον, προσκυνοῦντα καὶ λιπαροῦντα τοὺς βω-
μοὺς ἐξάλλως, ὅπερ εἴωθε προυσίας ποιεῖν γονυπετῶν, καὶ γυ-
ναικιζόμενος, ἅμα δὲ ταῦτα καὶ λυμαίνεσθαι, καὶ διὰ τῆς τούτων
καταφθορᾶς τὴν εἰς τὸ θεῖον ὕβριν διατίθεσθαι, πῶς οὐκ ἂν
εἴποι τις θυμοῦ λυττῶντος ἔργα, καὶ ψυχῆς ἐξεστηκυίας "καὶ" "τῶν
λογισμῶν. ἐν τῷ, προυσίας.

Γνοίη δ' ἄν τις τὸ λεγόμενον ἐκ τῶν περὶ τὰς ἀκροπό-
λεις συμβαινόντων. αὗται γὰρ δοκοῦσι μάλιστα συμβάλλε-
σθαι πρός τε ἀσφάλειαν τῶν πολεμίων, ἐν οἷς ἂν ὦσι, καὶ
πρὸς τὴν τῆς ἐλευθερίας φυλακήν. γίνονται δὲ πολλάκις αἴ-
τιαι δουλείας καὶ κακῶν ὁμολογουμένων. ἐν τῷ, ἀκρόπολις.

Ὁ δὲ πτολεμαῖος εἰδὼς τοὺς ἑαυτοῦ προγόνους ἐσχηκότας
τὴν κοίλην συρίαν, παρασκευὰς ἐποιεῖτο μεγάλας, ἀμφισ-
βητῶν * ταύταις. ἤλπιζε γὰρ τὴν ἀδίκῳ πολέμῳ πρότερον
ἀνειμένην, τότε δικαίως τοῖς αὐτοῖς νόμοις ἀνακτήσασθαι. *ταύτης
ἐν τῷ, ἀμφισβητῶν.

Οὕτω παρ' ὀλίγον σφάλλεται τὰ μέγιστα τῶν πρα-
γμάτων ἀγομένων ἀκρισίᾳ. ἱκανὰ τῶν τοιούτων ὑποδείγματα
τοῖς εὖ φρονοῦσιν, ἥτε πύῤῥου τοῦ τῶν ἠπειρωτῶν βασιλέως βία
καὶ πάροδος εἰς ἄργος. ἥτε λυσιμάχου στρατιὰ διὰ θράκης
ἐπὶ *δρομοχαίτην τὸν βασιλέα τῶν ὀδρυσῶν. καὶ πολλὰ δὲ * v.c. δρο-
τούτοις ἕτερα παραπλήσια. ἐν τῷ, ἀναδρομαί. μιχαίτην

Χωρὶς γὰρ τοῦ περὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ἀπήνην κόσμου, καὶ τὰ
κανᾶ καὶ τὰ ποτήρια, καὶ τ' ἄλλα τὰ πρὸς θυσίαν ἀργυρᾶ
πάντα καὶ χρυσᾶ, συνεξηκολούθει κατὰ τὰς ἐπιφανεῖς ἐξό-
δους, αἰμιλίᾳ τῇ τοῦ σκιπίωνος γαμετῇ. ἐν τῷ, ταύτην τὴν

περικοπὴν ἐδωρήσατο τῇ τῆς αἰμιλίας μητρί. ἐν τῷ, ἀπήνη. et, ἐν τῷ, περικοπή.

Ὁ δὲ ἵππος ὁ τοῦ Σκιπίωνος, ἐδυσχερήστησε μὲν ἀπὸ τῆς πληγῆς· οὐ μὴν ὁλοσχερῶς ἐσφάλμησε. διόπερ ὀρθὸς ἀπέπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν ὁ Σκιπίων. ἐν τῷ, ἐσφάλμησε.

Ἄξιος μὲν ὁ ἀνὴρ ἐπαινεῖσθαί τε καὶ θαυμάζεσθαι, μάλιστα δὲ τῆς αὐταρκείας τοῦ βίου, ἣ φιλοσοφία τις αὐτοδίδακτος ἐγένετο περὶ αὐτὸν, ἣν ἐν πολλοῖς ἐπεδείξατο πράγμασιν. ἐν τῷ, αὐτάρκεια.

Ταῦτα εἰρήσθω χάριν τῆς ῥωμαίων εὐβουλίας, καὶ τῆς ἀνοίας τῶν ὀλιγωρούντων τῆς τῶν ἐκτὸς συγκαταθέσεως, αὐτοτελεῖς δὲ νομιζόντων εἶναι πρὸς τὸ κατορθοῦν τὰς σφετέρας δυνάμεις. ἐν τῷ, αὐτοτελεῖς.

προαί-ρεσιν

Μολπαγόρας ἀνὴρ λέγειν καὶ πράττειν ἱκανός. κατὰ δὲ τὴν *αἵτησιν δημαγωγικὸς, καὶ πλεονέκτης· ὃς μοναρχικὴν ἐξουσίαν ἑαυτῷ περιποιησάμενος, ἀνῃρέθη παρά τινων. ἐν τῷ, δημαγωγικός.

Ὁ δὲ τίμαιος ἵνα πιστὸς φανῇ κατὰ τὴν αἰσχρολογίαν, καὶ τὴν ἄλλην ἀναισχυντίαν, καὶ προκατέψευσται τ' ἀνδρὸς, κωμικόν τινα μάρτυρα προσεπισπασάμενος ἀνώνυμον. ἠξιώθη δὲ ὁ δημοχάρης καὶ στρατηγίας παρ' ἀθηναίοις, καὶ τῶν ἄλλων τιμῶν, ὧν οὐδὲν αὐτῷ συνεξέδραμε τοιαύταις ἀτυχίαις παλαίοντι. ἐν τῷ, δημοχάρης.

‡puto Scholium.
* προκε-χειρισμέ-νοι

Οἱ γὰρ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, οὐκ ἐκ τῶν κατὰ λόγον, ἀλλ' ἐκ τῶν συμβαινόντων ἀγαθοὶ ποιεῖσθαι τὰς διαλήψεις, (‡τας τοῦ νοὸς ὁρμὰς) ἄρτι γὰρ δι' αὐτὸ τοῦτο *προκε-

χειρισμένοι τὸν πεισίστρατον, διὰ τὸ πρᾶξιν ἔχειν τινὰ καὶ τόλμαν, παραχρῆμα μετέπιπτον εἰς τἀναντία ταῖς γνώμαις διὰ τὴν περιπέτειαν. ἐν τῷ, διαλήψεις.

Ἐπεὶ τὸν φίλιππον ἐκκλείουσιν οἱ καιροὶ, βούλεσθαι τὸν βασιλέα τὴν ἐπιγραφὴν τὴν πράξεως ἐκείνῳ περιποιῆσαι, ὡς ἐν εὐεργεσίᾳ προφέρων τούτῳ τοὺς λόγους. ἐν τῷ, ἐκκλείουσιν.

Οἱ γὰρ ῥωμαῖοι πρόνοιαν ἐποιοῦντο μηδέποτε πρότεροι τὰς χεῖρας ἐπιβάλλειν τοῖς πέλας, μηδ᾽ ἄρχοντες φαίνεσθαι χειρῶν ἀδίκων, ἀλλ᾽ ἀεὶ δοκεῖν ἀμυνόμενοι ἐμβαίνειν εἰς τοὺς πολέμους. ἐν τῷ, ἐμβαίνειν.

Εἰ δέ τις λειπόμενος μὴ θάνοι, φύγοι δὲ τὸν κίνδυνον, τοῦτον μήτε πόλει δέχεσθαι, μήτε πῦρ ἐναύειν. περὶ τούτων ἀρὰς ἐποιήσαντο. πᾶσι μὲν, μάλιστα δὲ τοῖς ἠπειρώταις, εἰς τὸ μηδένα τῶν φυγόντων δέξασθαι τῇ χώρᾳ. ἐν τῷ, ἐναύειν.

Ἔστι μὲν γὰρ ὅτε καὶ ταὐτόματον ἀντέπραξε ταῖς ἐπιβολαῖς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν. ἔστι δ᾽ ὅτε πάλιν κατὰ τὴν παροιμίαν, ἐσθλὸς ἐὼν, ἄλλου κρείττονος ἀντέτυχε. τοῦτο δὲ φασι περὶ ὕλλου τοῦ *ἡρακλειούτου, καὶ *εὐχέμου τοῦ αἰγεάτου. ἐν τῷ, ἐπιβολή. *ἡρακλείου *ἐχέμου

Δεῖ τοὺς ὀρθῶς βουλευομένους περὶ τοῦ πολέμου, καθάπερ καὶ τοὺς ἐν ταῖς ἀῤῥωστίαις, μηδὲν ἧττον τῶν ἐπιγεννημάτων ποιεῖσθαι λόγον, ἢ τῶν ἐξαρχῆς ὑποκειμένων παθῶν. ἐν τῷ, ἐπιγενήματα.

Οἱ ῥωμαῖοι τὰς μὲν ναῦς ἐνεώλκεισαν. τοὺς δ᾽ ἐν τῷ

ταῤῥα-

*περικαθίσαντας v.c.

Ταῤῥάκωνι συναθροίσαντες. ἐκ δὲ τῶν περιγεγονότων ἐλαττωμάτων ἐπίνειον ἐποίησαν ἐπὶ τῷ *περισκαθίσαντας ἐπὶ τῆς διαβάσεως διαφυλάξαι τοὺς συμμάχους. ἐν τῷ, ἐπίνειον.

*εὐδοκεῖν v.c.

"διαμένειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων.

Πρέσβεις δ' ἔπεμπον διασαφοῦντας, πόπλιον μὲν *οὐδοκεῖν τὴν εἰρήνην, τοὺς δ' ἐν τῷ συνεδρίῳ διαφέρεσθαι. καὶ φᾶναι "διαφέρειν ἐπὶ τῶν ἐπικειμένων ἐνεστώτων." ἐν τῷ, εὐδοκεῖν.

"τὴν

"ὧν v.c.

Ὁ δὲ μάρκος δοὺς πίστεις ὑπὲρ ἀσφαλείας, ἔπεισεν αὐτοὺς ἐκχωρεῖν εἰς ἰταλίαν, ἐφ' ᾧ λαμβάνοντας μέτρημα παρὰ τῶν ῥηγίνων, πορθεῖν "τε βρεττιανὴν, κυρίους ὄντας, "ὡς ἂν ἐκ τῆς πολεμίας ὠφεληθῶσι. ἐν τῷ, ἐφ' ᾧ.

Τοῖς γὰρ πλείστοις ὑπερεγεγόνει τις ζῆλος ἐκ τῆς τῶν ἄλλων ἀλαζονείας, καὶ τῆς ἀκαιρίας. ἐσπούδαζον γὰρ τὰς ἀκολουθίας, καὶ τὰς ἐσθῆτας διαφερόντως. καί τις ἦν περὶ τοὺς πλείστους καλλωπισμὸς ὑπερέχων τὴν ἐκ τοῦ βίου χορηγίαν. ὅπλων δὲ οὐδὲ τὸν ἐλάχιστον ἐποιοῦντο λόγον. ἐν τῷ, ζῆλος.

Οὔσης δημοκρατίας παρὰ τοῖς μεσσηνίοις, καὶ τῶν μὲν ἀξιολόγων ἀνδρῶν πεφυγαδευμένων, τῶν δὲ κατακεκληρουχηκότων τὰς τούτων οὐσίας, ἐπικρατούντων τῆς πολιτείας, δυσχερῶς ὑπέφερον τὴν τούτων ἰσηγορίαν οἱ μένοντες τῶν ἀρχαίων πολιτῶν. ἐν τῷ, ἰσηγορία.

Οἱ δὲ πολλοὶ τὰ μὲν ἔργα τῶν εὐτυχούντων οὐ πειρῶνται μιμεῖσθαι, τὰ δὲ πάρεργα ζηλοῦντες, ἐκθεατρίζουσι τὴν ἑαυτῶν ἀκρισίαν. ἐν τῷ, ἐκθεατρίζουσι. et. οὐ μόνον ἑαυ-

τοὺς

τοὺς ἐξεθεάτρισαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἑλλάδα κατέστρεψαν.

Πάντες μὲν γὰρ οἱ βασιλεῖς, καὶ φίλους προσαγορεύουσι, καὶ συμμάχους κοινωνήσαντας τῶν αὐτῶν ἐλπίδων· καθικόμενοι δὲ τῶν πράξεων, παρὰ πόδας οὐ συμμαχικῶς, ἀλλὰ δεσποτικῶς χρῶνται τοῖς πιστεύσασι. ἐν τῷ, καθικόμενοι.

Ὁ δὲ περσεὺς °προσαγόμενος τὸν χρόνον, καὶ τὸν πόνον, ἐξελύετο τῇ ψυχῇ, καθάπερ οἱ καχεκτοῦντες τῶν ἀθλητῶν. ὅτε γὰρ τὸ δεινὸν *ἐγγίζει, καὶ δέοι κρίνεσθαι περὶ τῶν ὅλων, οὐχ ὑπέμενε τῇ ψυχῇ. ἐν τῷ, καχεκτοῦντες.

°προσαγόμενος πρὸς τὸν λόγον v. c.

*ἐγγίζοι

Πάντων τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἐνεργημάτων, μεγίστην ῥοπὴν ἔχουσι, καὶ πρὸς τὸ λείπεσθαι, καὶ πρὸς τὸ νικᾶν, αἱ ψυχαὶ τῶν ἀγωνιζομένων. ἐν τῷ, λείπεσθαι.

Τῶν γὰρ πολεμίων αὐτομάτως καθάπερ ἐς παλίγκυρτον αὐτοὺς καθεικότων, δυνάμενος κρατῆσαι τῶν ἐχθρῶν, τούτους παρέλειπε. ἐν τῷ, παλίγκυρτον.

Ἐκέλευσε διασαφεῖν αὐτῷ πάντα τὰ γινόμενα διὰ τῶν πυρσῶν ἐπὶ τὸ τίσαιον. ἔστι δὲ τῆς θετταλίας ὄρος εὐφυῶς κείμενον πρὸς τὰς τῶν προειρημένων τόπων ἐπιφάσεις. ἐν τῷ, ἐπιφάσεις.

Ὁ δὲ συνεστήσατο πρᾶξιν ἐπὶ τοὺς αἰτωλοὺς διά τινος ἰάσονος, ὃς διαπεμψάμενος πρὸς ἄγητα τὸν τῶν αἰτωλῶν στρατηγόν, ὡμολόγησε τὴν ἄκραν αὐτοῖς παραδώσειν τὴν ἐν τοῖς φανοτεῦσι. ἐν τῷ, πρᾶξις.

Πύρινος πόλεμος ὁ ῥωμαίων πρὸς κελτίβηρας συσταθείς. θαυμαστὴν γὰρ ἔχει τὴν ἰδιότητα, τήν τε συνέχειαν

τῶν ἀγώνων. τοῖς γὰρ κατὰ τὴν ἑλλάδα πολέμοις, καὶ τοῖς κατὰ τὴν ἀσίαν, ὡς ἐπίπαν μάχη κρίνει, σπανίως δὲ δευτέρα· καὶ τὰς μάχας αὐτὰς εἰς καιροὺς ὁ κατὰ τὴν πρώτην ἔφοδον, καὶ σύμπτωσιν τῆς δυνάμεως. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν πόλεμον τἀναντία συνέβαινε τοῖς προειρημένοις. τοὺς μὲν γὰρ κινδύνους ὡς ἐπίπαν ἡ νὺξ διέλυε τῶν ἀνδρῶν, οὔτ' εἰκόν τῇ ψυχῇ, οὔτε παρακαθιέναι τοῖς σώμασι βουλομένων διὰ τὸν κόπον, ἀλλ' ἐξ ὑποστροφῆς καὶ μεταμελείας αὖθις ἄλλας ἀρχὰς ποιουμένων· τὸν γε μὴν ὅλον πόλεμον καὶ τὴν συνέχειαν τῶν ἐκ * διαλάξεως διακρίσεων ὁ χειμὼν ἐπιπόνως διεῖργε. καθόλου γὰρ εἴ τις διανοηθείη πύρινον πόλεμον, οὐκ ἂν ἕτερον, ἢ τοῦτον νοήσειε. ἐν τῷ, πύρινος πόλεμος.

*παρα-τάξεως

Κυρωθείσης δὲ τῆς ἐλευθερίας τοῖς γερραίοις, ἐστεφάνωσαν παραχρῆμα τὸν ἀντίοχον τὸν βασιλέα πεντακοσίοις ἀργυρίου ταλάντοις· χιλίοις δὲ λιβανωτοῦ· καὶ διακοσίοις τῆς λεγομένης στακτῆς. καὶ ἐποίει τὸν πλοῦν ἐπὶ τύλον τὴν νῆσον. καὶ ἐποίει τὸν ἀπόπλουν ἐπὶ σελευκείας. ἦσαν δὲ τὰ ἀρώματα ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάττῃ. ἐν τῷ, στακτῆς.

Ὅτι τριῶν ὄντων τρόπων, καθ' οὓς ἐφίενται πάντες στρατηγίας καὶ κατὰ λόγον αὐτῇ προσιόντες, πρώτου μὲν διὰ τῶν ὑπομνημάτων, καὶ τῆς ἐκ τούτων κατασκευῆς· ἑτέρου δὲ τοῦ μεθοδικοῦ, καὶ τῆς παρὰ τῶν ἐμπείρων ἀνδρῶν παραδόσεως· τρίτου δὲ τοῦ διὰ τῆς ἐπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἕξεως καὶ τριβῆς· πάντων ἦσαν τούτων ἀνεννόητοι, οἱ τῶν ἀχαιῶν στρατηγοὶ ἁπλῶς. ἐν τῷ, στρατηγία.

Οἱ ῥωμαῖοι στρατεύσαντες ἐπὶ καρχηδονίους, ἐπιλέ-

ξαντες ἐκ τῶν στρατοπέδων τῶν * περσικῶν τὰς ἀρίστας *V. C. πε-ζικῶν
χεῖρας, διεῖλον τὴν πᾶσαν δύναμιν εἰς τέσσαρα μέρη. τὸ δὲ μέρος ἕκαστον διττὰς εἶχε τὰς προσηγορίας. πρῶτον μὲν γὰρ ἐκαλεῖτο στρατόπεδον, καὶ πρῶτος στόλος. καὶ τὰ λοιπὰ κατὰ λόγον. τὸ δὲ τέταρτον καὶ τρίτον, ἐπωνυμίαν ἔτι οὐ προσειλήφει. τριάριοι γὰρ ὠνομάζοντο κατὰ τὴν ἐν τοῖς πεζικοῖς στρατοπέδοις συνήθειαν. ἐν τῷ, τριάριοι.

Λεύκιος δ᾽ ὁ ὕπατος οὐχ ἑωρακὼς φάλαγγα τὸ παράπαν, ἀλλὰ τότε πρῶτον ἐπὶ τοῦ περσέως, πολλάκις ἀνθωμολογεῖτο πρός τινας τῶν ἐν τῇ ῥώμῃ, μηδὲν ἑωρακέναι φοβερώτερον μακεδόνων φάλαγγος, καί τοι γε πολλοὺς οὐ μόνον τεθεαμένος, ἀλλὰ καὶ χειρισάμενος ἀγῶνας, εἰ καί τις ἄλλος. ἐν τῷ, φάλαγξ.

Φατέον ἡγεμόνος ἀγαθοῦ ἔργον εἶναι, τὸ μὴ δεῖν μηδέποτε χωρὶς *προθέσεως, μήδ᾽ ἐκ πάσης ἀφορμῆς *προθέσεως
ποιεῖσθαι τοὺς ὁλοσχερεῖς κινδύνους, καὶ μάλιστα εἰ τυγχάνει τις ὢν ἀπαράσκευος. ἐν τῷ, φατέον.

Λεύκιος αἰμύλιος παρῆν εἰς τὸ τέμενος τὸ ἐν ὀλυμπίᾳ. καὶ τὸ ἄγαλμα θεασάμενος, ἐξεπλάγη. καὶ τοσοῦτον εἶπεν, ὅτι μόνος αὐτῷ δοκεῖ φειδίας τὸν παρ᾽ ὁμήρῳ Δία μεμιμῆσθαι· διότι μεγάλην ἔχων προσδοκίαν τῆς ὀλυμπίας, μείζω τῆς προσδοκίας εὑρηκὼς εἴη τὴν ἀλήθειαν. ἐν τῷ, φειδίας. et. καθάπερ οἶμαι μυρμηκίδιον ἀντιτεταγμένον τῇ φειδίου τέχνῃ.

Πολλαὶ δὲ πόλεις προσετίθεντο τῶν μεσογαίων τοῖς ῥωμαίοις, ἀγωνιῶσαι τὰς περσικὰς δυνάμεις. ἐν τῷ, ἀγωνιῶ.

Ἐν γὰρ τῇ ῥώμῃ μάρκον πόρκιον ἀκούσαντα τὰς ἀριστείας σκιπίωνος, εἰπεῖν· οἶος πέπνυται. τοὶ δὲ σκιαὶ ἀΐσσουσιν. ἐν τῷ ἀΐσσουσιν. et, ἐν τῷ, κάτων.

Ἀγωνιᾶν γὰρ τὴν ἀθεσίαν τῶν κελτῶν, καὶ τὰς ἐπιβουλὰς τὰς ἐπισειομένας. et. ἐπικρύπτειν ἅπασι τὴν ἀθεσίαν αὐτῶν, καὶ τὴν ἀβεβαιότητα. et. οἱ δὲ ῥωμαῖοι συλλογισάμενοι τὴν τῶν γαλατῶν ἀθεσίαν. ἐν τῷ, ἀθεσία.

Οὐ δυνάμενος δὲ πείθειν ἐξ ἀκεραίου διὰ τὴν εὐλάβειαν καὶ ἀπραγίαν τοῦ προειρημένου βασιλέως, ἠναγκάσθη φ. τάλαντα προτεῖναι. καὶ δὴ *συνεκατέθετο βοηθήσειν ὁ σέλευκος. et. οὐ βουλόμενοι ἀκέραιον ἐπενεγκεῖν τὴν φήμην αὐτοῦ, ἤρξαντο διασύρειν αὐτόν. ἐν τῷ, ἀκέραιος.

*συγκατέθετο.

Διὰ τοῦτο δοκεῖ μοι μάλιστα περιπεσεῖν τοῖς ἀκληρώμασι, διὰ τὸ πάντων βούλεσθαι στοχάζεσθαι, καὶ μερίζεσθαι εἰς διάφορα. et· ὥστ' ἐν τῷ συνεδρίῳ ἀχανεῖς γενέσθαι, καὶ παρεκστῆναι ταῖς διανοίαις, συμπάσχοντας τῇ τῶν ἀκληρούντων ὑπερωδυνίᾳ. ἐν τῷ, ἀκληρώμασι, καὶ ἀκληρούντων.

Τοὺς δὲ, ἐτίμησε χρυσοῖς ὑφάσμασι καὶ λόγχαις, βουλόμενον ἀκόλουθον εἶναι τοῖς ἔργοις τὴν διὰ τῶν λόγων ἐπαγγελίαν. ἐν τῷ, ἀκόλουθον.

Φάβιος δὲ κατατιθέμενος τὴν ἀρχὴν, παρῄνει τοῖς περὶ τὸν αἰμύλιον, τρίβαις τοῦ πολέμου μακραῖς τὸ ἀκραιφνὲς καὶ ἀκάθεκτον τῆς τοῦ ἀννίβου καταναλίσκειν φύσεως. ἐν τῷ, ἀκραιφνές.

Βοήθειά τις παραγίνεται, καὶ ἀκραιφνὴς γενομένη,

πολλὴν

πολλὴν ἐποίησε τὴν ῥοπὴν, τοῖς μὲν ῥωμαίοις, ἐπὶ τὸ ἀθυμότερον, τοῖς δὲ βαρβάροις, ἐπὶ τὸ εὐθυμότερον. ἐν τῷ, ἀκραιφνής.

Οἱ δὲ πλείονες ἀντέπιπτον. ὧν οἱ μὲν ἀλογιστίαν, οἱ δὲ μανίαν ἔφασκον εἶναι, τὸ παραβάλλεσθαι καὶ κυβεύειν τῷ βίῳ. et. τὸ δὲ τῶν ἀνθρώπων γένος οὐχ ἧττον διὰ τὴν ἀλογιστίαν ἢ διὰ τὴν φύσιν ἁμαρτάνειν. ἐν τῷ, ἀλογιστία.

Καὶ γίνεται ἀναγωγὴ τῶν νηῶν, οὔτε κατὰ τὸ πλῆθος τῆς ἐπιβαινούσης αὐτῷ στρατιᾶς, οὔτε κατὰ τὴν τῶν ὅπλων λαμπρότητα ἢ τὴν ἄλλην ὑπὲρ τὸ ἀναγκαῖον ἐς κάλλος παρασκευήν. et. οἱ δὲ κατασκευψάμενοι "τὴν' κατὰ τὴν αἴγυπτον, ἐπὶ κύπρου, κἀκεῖθεν ἐπὶ συρίας τὴν ἀναγωγὴν ἐποιήσαντο. ἐν τῷ, ἀναγωγή. "τὰ

Πρὶν ἀναδέξασθαι τοὺς ἐσκεδασμένους ἐν ταῖς προνομαῖς. ἐν τῷ, ἀναδέξασθαι.

Τοῦτο μὴ ποιήσας λεύκιος ῥωμαῖος, μεγάλως ἐσφάλη. ἐν τῷ, ἐσφάλη.

Μάσσανα δὲ καρχηδόνι αἴτιον τῆς ἀναστάσεως γενέσθαι πάμπαν "τὴν' ἀσθενῆ ῥωμαίοις ὑπολείποντα. ἐν τῷ, ἀνάστασις. "αὐτὴν

Ὁ δὲ συναθροίσας τοὺς φίλους, ἀνεδίδου διαβούλιον, τί δέον εἴη πράττειν. ἐν τῷ, ἀνεδίδοτο.

Συγχωρεῖν τὸν βασιλέα φίλιππον θασίους ἀφρουρήτους, ἀφορολογήτους, ἀνεπισταθμεύτους. ἐν τῷ, ἀνεπισταθμεύτους.

Πᾶν γὰρ βουληθῆναι τὸν φίλιππον ἀναδέξασθαι, ἢ κα-

ταφανῆ γενέσθαι ῥοδίοις τὴν ἐν τούτοις αὐτοῦ προαίρεσιν, ἣ καὶ τὸν ἡρακλείδην ἀπέλυσε τῆς ὑποψίας. ἐν τῷ, ἀναδέξασθαι.

Οἱ δὲ κρῆτες φοβούμενοι μή τι τιμωρίας τύχωσιν, ἀνέσειον τὰ πλήθη, παρακαλοῦντες τὴν ἐξ αἰῶνος παραδεδομένην ἐλευθερίαν φυλάττειν. ἐν τῷ, ἀνασείειν.

Οἱ δὲ ταῖς ψυχαῖς ἀνηρτημένοι κατεφρόνησαν μὲν τῶν κοινῶν τῆς ἱκεσίας νόμων, παρ' οὐδὲν δὲ ἡγήσαντο τὴν τῶν συγγενικῶν ἀφιδρυμάτων θεῶν συγγένειαν. ἐν τῷ, ἀνηρτημένοι.

Καὶ συνέβαινε τοῦτον μὲν ἐν ταῖς ἐπιτυχίαις ἐξουσίας μὴ δύνασθαι φέρειν ἀνθρωπίνως. ἐν δὲ ταῖς περιπετείαις, εὐλαβῶς ἵστασθαι καὶ νουνεχῶς. ἐν τῷ, ἀνθρωπίνως.

Μία ψυχὴ τῆς ἁπάσης πολυχειρίας ἐν ἐνίοις καιροῖς ἀνυστικωτέρα. ὡς ἀρχιμήδης ἐν συρακούσαις μόνος, πολλῶν ῥωμαίων. ἐν τῷ, ἀνυστικωτέρα.

Οἱ δὲ γεραιοὶ ἀξιοῦσι τὸν βασιλέα μὴ καταλῦσαι τὰ παρὰ τῶν θεῶν αὐτοῖς δεδομένα, τουτέστιν ἀΐδιον εἰρήνην καὶ ἐλευθερίαν. ἐν τῷ, ἀξιοῦσι.

Ὁ δὲ φίλιππος ἐδυσχέραινεν ἐπὶ τῇ τῶν κερκυραίων ἀπαξιώσει. ἐν τῷ, ἀπαξιώσει.

Ἐκεῖνον γὰρ οὔτε σκότος, οὔτε χειμῶνος μέγεθος (ἀπέστησεν) οὐδέ ποτε τῆς προθέσεως, ἀλλὰ καὶ ταῦτα διωθούμενος, καὶ τὰς ἀρρωστίας, ἐκπονῶν καθῆστο, καὶ *διευτυχήκει πάντα χρόνον.

* διευτύχει,

Ἀποσχόντες τῆς ἰδίας παρατάξεως ἐφ' ἱκανόν τινα τρόπον, οἱ

πον, ὧν μὲν πλείους (ἀπέστησαν), δύο δὲ ἐπὶ πολὺ προῆλθον.

Ὁ δὲ ἀπορῶν τοῖς ὅλοις, πέρας ἐπί τινα τοιαύτην ἐλπίδα κατὰ τὸ παρὸν (ἀπερείσατο) τὴν ἐνεστῶσαν ἀπορίαν.

Συνέβαινε τοὺς αἰνίους πάλαι μὲν στασιάζειν. προσφάτως δὲ *ἀπονεύειν, τοὺς μὲν πρὸς εὐμένη, τοὺς δὲ πρὸς μακεδονίαν. *κατανεύειν, V. C.

Οὐδενὸς ἐπεγνωκότος τῶν πολιτῶν τὸ συμβαῖνον διὰ τὴν (ἀπόστασιν) ἅτε μεγάλης οὔσης τῆς πόλεως.

Καὶ τὸ μὲν παλαιὸν (ἀπὸ τοῦ κρατίστου) ἐγένετο παρὰ ῥωμαίοις ἡ μονομαχία. ἐν δὲ τοῖς καθ' ἡμᾶς πολλαὶ ὁδοὶ εὕρηνται.

Ὁ δὲ ἀννίβας ἐν κακοῖς ὢν ἔμενε τοὺς πολεμίους (ἀποτριβόμενος.)

Τότε μὲν *ἐς τὴν μυνδίαν (ἀποπυρώσαντας) καθορμισθῆναι μὴ χρωμένους οὐρίῳ πνεύματι. * εἰς τὸν λιμένα V. C.

Τῶν βαρβάρων ἐξαίτησιν σπονδῶν ποιησαμένων, ὧν μεταδοὺς οὐκ (ἀποχρησάμενος) τοῖς προτερήμασι, μεγίστην παρὰ τοῖς βαρβάροις δικαιοσύνης ἀπέλιπε δόξαν.

Οἱ δὲ περὶ τὸν πόπλιον ἠπείγοντο σπεύδοντες συνάψαι καὶ (συναποχρήσασθαι) ταῖς τῶν βαρβάρων ὁρμαῖς.

Τὰ μὲν οὖν (ἀποθέτως) ἐν τοῖς πολεμικοῖς συμβαίνοντα, πράξεις μὲν οὐδαμῶς ἁρμόζει λέγειν, περιπετείας δὲ καὶ συγκυρήσεις μᾶλλον.

Ἀκούων ταῦτα πάντα διὰ τῆς (αὐλαίας,) ἐγέλα ὁ βασιλεύς.

Ὁ δὲ

Ὁ δὲ λαβὼν ἐκ τῆς παραπεπετασμένης (αὐλαίας) καλώδιον, ἑαυτὸν ἀπεκρέμασεν.

Ὁ δὲ, ἀνακρινόμενος ὑπὲρ ἑκάστου ἀπεδίδου λόγον. οὐ μὴν ἀλλ' (αὐτοπαθῶς) καὶ γενναίως ὑπέμενε τοὺς ἐλέγχους.

Ὁ δὲ ἀννίβας δόξας (αὐτοπαθῶς) ἅμα καὶ ἀληθῶς εἰρηκέναι, πιστεύεται.

Ὁ μὲν οὖν ἀντίοχος δόξας (αὐτοπαθῶς) ἅμα καὶ ἀληθῶς εἰρῆσθαι παρὰ τοῦ ἀννίβου κατὰ ῥωμαίων, πάσης τῆς προυπαρχούσης ὑποψίας ἀπέστη.

Τὰς προφυλακὰς βλέπων ὁ φαμέας ὢν οὐκ ἄψυχος, ἐξέκλινε τὰς πρὸς τὸν Σκιπίωνα συμπλοκάς. καί ποτε συνεγγίσας ταῖς ἐφεδρείαις, (προβαλόμενος) ὀφρὺν ἀπότομον, ἀπέστη καὶ πλείω χρόνον.

Προορώμενος δὲ καὶ καταρρωδῶν τὸ (βάρος) καὶ τὸ φιλόνεικον τῶν ἀνθρώπων.

Ἐπισημηνάμενος δὲ τοῦ σικυῶνος τὴν ὀχυρότητα, καὶ τὸ (βάρος) τῆς τῶν ἀργείων πόλεως, ἦλθεν εἰς ἐπίδαυρον.

Ἐπολυπραγμόνησαν ἀκριβῶς τῆς πόλεως τὴν θέσιν, καὶ τὸ (βάρος).

Ὁ δὲ, ἐξαναστὰς, προῆγε· τὰ μὲν, ὑπὸ τῆς ἀῤῥωστίας· τὰ δὲ, ὑπὸ τῆς ἡλικίας (βαρυνόμενος). εἶχε γὰρ ἑβδομηκοστὸν ἔτος.

Τότε νομίσας τὴν ἐκ πυρὸς ἔχειν (βάσανον), ἀπελύθη τῆς ὑποψίας.

(Δημο-

(Δημοκρατία) ἐπανελομένη τοὺς ἐπιβουλεύοντας οὐκ ἔτι μισθοφόροις τηρεῖ τὴν ἑαυτῆς ἐλευθερίαν.

(Διαβιασάμενος) δὲ τὴν ἀσθένειαν τῇ συνηθείᾳ τῇ πρὸ τοῦ, παρῆν ἐξ ἄργους εἰς μεγαλόπολιν αὐθημερόν.

Διὰ γὰρ τὴν ὑπερβάλλουσαν ἐπὶ τοῦτο τὸ μέρος ἐπιθυμίαν, ἣν ὑπὲρ αὐτοῦ (διάληψις) ὡς οὐδὲν προυργιαίτερον ποιουμένου κατὰ τὸν βίον τοῦ κυνηγετεῖν.

Παραπλησίως καὶ τὰ πλήθη ὁμοίως τούτοις ἔχει τὰς (διαλήψεις,) ὑπὲρ τῶν κοινῶν τῆς φύσεως αὐτοὺς διδασκούσης.

Εἶδον ὄψιν γεγεφυρωμένου τοῦ θαλαττίου διάρματος ἀπὸ τοῦ βυζαντίου ἕως *καρχηδόνος. *καλχηδόνος.

Ὁ δὲ (διαχὼν) τῶν πολεμίων ἐς τρία στάδια, κατεστρατοπέδευσε μεταξὺ λαβὼν τὸν ποταμόν.

Οὐ χρὴ θαυμάζειν εἰ φιλοτιμότερον ἐξηγούμεθα τὰ κατὰ τὸν Σκιπίωνα, καὶ πᾶν τὸ ῥηθὲν ὑπ᾽ αὐτοῦ μετὰ (διασολῆς) ἐξαγγέλλομεν.

Τοῦτ᾽ ἄμεινον ὑπολαμβάνοντες εἶναι, καὶ (διαττικώτερον), τὸ μήτε *τῶν καιρῶν, μήτε ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς *τῷ καιρῷ
καὶ παρασατικαῖς διαθέσεσι *παραγίνεσθαι τῶν ἐναντίων. *περιγίνεσθαι

Ἐκπέμπουσι τῶν κρητῶν τινὰς ὡς ἐπὶ λῃστείαν, δόντες ἐπιστολὴν (διεσκευασμένην.)

Πάντων τούτων ἦσαν (διεψευσμένοι) οἱ αἰτωλοί.

Ὅταν "ἢ" τὸ δίκαιον ἐκλαβεῖν παρὰ τῶν ἀδικησάντων, ἢ κατὰ νόμοις, ἢ κατά τινας ἄλλας ὑποκειμένας (δικαιοδοσίας.) ἢ

Ἀπελθεῖν εἰς πόλιν, ἣ (δυεῖν) μὲν ἡμερῶν ἀπεῖχε et.

(δυεῖν) προελέσθαι θάτερον.

Ὁ δὲ νάβις (δυσθετήσας) ταῖς συνθήκαις, οὐ προσέχε τοῖς γραφεῖσιν.

Ὁ δὲ ἀννίβας (δυσχρηστούμενος) ἤδη τοῖς πράγμασι, διεπέμπετο ἐς καρχηδόνα, ταύτην τὴν περίστασιν διασαφῶν.

Τοῖς βουλομένοις πάντα κίνδυνον (ἐθελοντὴν) ὑπομένειν.

(Ἐζυγοστατεῖτο) τοῖς ῥωμαίοις ὁ πόλεμος.

Τὸ γὰρ μάλιστα λυπεῖν ἀεὶ τῶν ἐν χερσὶν ὄντων (ἐκφανεστάτας) ἔχει τὰς χαράς.

(Ἐκ χειρὸς) βοηθεῖν τοῖς πράγμασι.

Εἷλε δὲ πόλιν ὀρτέβριγα δοκοῦσαν κατὰ τὸ μέγεθος, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων (ἐμβριθεστάτην) εἶναι.

Ταύτην δὲ τὴν ἀπολογίαν, καὶ τὰς (ἐμφάσεις) οὐχ οἷον ἄν τις διέθετο πεπαιδευμένος ἀνήρ, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἀπὸ

*στέγους v. c.

*τέγοις ἀχρειστοῦ σώματος εἰργασμένων οὐδείς.

(Ἐνέπεσε) δέ τις ὁρμὴ τῷ σκιπίωνι καὶ διαπόρησις, εἰ δεῖ συμβαλεῖν καὶ μονομαχῆσαι πρὸς τὸν βάρβαρον.

(Ἐξ αὐτῆς) οἱ προειρημένοι βιβλιαφόροι ἔπεμπον πρὸς τὸν περσέα, διασαφοῦντα τὸ *γένος.

*γεγονὸς

Τὸ μὲν οὖν πρῶτον ὡς ἐπ' (ἐξοδίαν) ὁρμήσαντες ἐκ τῆς πόλεως παρὰ τὴν ὁδὸν ἔμενον.

"κατὰ

(Ἔξοινοι) γεγονότες, "καὶ τὰς σκηνὰς ἐῤῥιμμένοι πάντες, οὔτε παραγγέλματος ἁπλῶς ἤκουον, οὔτε τοῦ μέλλοντος

λοντος

λοντες ἐλάμβανον οὐδ᾽ ἥντιναοῦν πρόνοιαν.

Ὁ δὲ φίλιππος ἠβούλετο περιελέσθαι ῥωμαίων τὰς ἐν τούτοις τοῖς τόποις ἀφορμὰς, καὶ τὰς (ἐπιβάθρας), ἐμπείρως *ἔχουσα. * ἔχων

Ἵνα ἐὰν *πορθῆται διαβαίνειν αὖθις εἰς τὴν ἀσίαν, (ἐπιβάθραν) ἔχοι τὴν ἄβυδον. * προθῆτ

Οἱ δὲ ῥωμαῖοι θείας (ἐπινοίας) τινὸς ἐπεπλήρωντο. τήν τε προθυμίαν ἀνανταγωνίστῳ σθένει φραξάμενοι.

Τοὺς μὲν χάρισι, τοὺς δὲ κολάσεσιν, ὡς καὶ τοῖς ἄλλοις παράδειγμα εἶεν, (ἐπισημήνασθαι.)

Τὰ δὲ τῶν πόλεων πράγματα *ἀλλοιοτέρας ἔτυχεν (ἐπιστάσεως) καὶ μεταβολῆς. * ἀλλοιω-τέρας V.C.

Ὁ δὲ λεύκιος προχειριζόμενος διαπέμπεται πρὸς τοὺς λαπατηνοὺς, καὶ λαλεῖν ὑπὲρ (ἐπιτροπῆς), ἀπαράσκευος ἦν εἰς τὸ μέλλον.

Ὁ δὲ ταῖς χερσὶν (ἐπιφυόμενος,) ἐδεῖτο βοηθῆσαι τοῖς *ἀτυχήμασιν. * ἀκληρώ-μασιν. V.C.

Πάσης (ἐπῳδῆς) καὶ γοητείας καὶ περιάμματος, πεῖραν ἐλάμβανον.

Ὁ δὲ, ἐπραξικόπει τὴν πόλιν, ἐκ πολλοῦ κατασκευαζόμενος ἐν αὐτῇ προδότας.

Οἱ δὲ ῥωμαῖοι πολιορκοῦντες τοὺς συρακοσίους, (ἔργου) εἴχοντο· οὐ λογισάμενοι τὴν ἀρχιμήδους δύναμιν.

Τὸ κυριώτατον ἦν, τὸ τὸν πόλεμον (ἐρύκειν) ἀπὸ τῆς μακεδονίας.

(Εὐήθως) ἐκλογιζόμενοι τὰ παρόντα, καὶ παιδικῶς.

* ἐντὸς

Ὁ δὲ θαυμάσας τὴν τῆς πόλεως θέσιν, καὶ τὴν τῆς ἀκροπόλεως (εὐκαιρίαν,) πρός τε τοὺς *ἐκτὸς ἰσθμοῦ, καὶ πρὸς τοὺς ἐκτὸς ἀπολαμβανομένους τόπους.

Οἱ δὲ ἐθαύμαζον τὴν ἀρετὴν τῆς χώρας, καὶ τὰς κατὰ τὸν νεῖλον εὐκαιρίας.

* ἦν δ' ὁ δαμοκλῆς ἐν τῷ, (σκεῦος)

Ὁ δὲ ἦν ὑπηρετικὸν σκεῦος (εὐφυὲς) καὶ πολλὰς ἔχον ἀφορμὰς εἰς πραγμάτων οἰκονομίαν.

(Ἔφεδροι) γίνονται τοῖς καιροῖς, καὶ ἑτοίμως διάκεινται πρὸς τὸ πάλιν ἀντοφθαλμεῖν τούτοις.

Ὡσανεὶ καὶ τὸ αὐτόματον, καὶ τύχη τις (ἐσωματοποίει) τὰς τοῦ σκιπίωνος πράξεις, ὥστ' ἐπιφανεστέρας ἀεὶ, καὶ μείζονας φαίνεσθαι τῆς προσδοκίας.

* εἰσκρυβεὶς

Μεσολαβηθεὶς δὲ ὁ νέος ἐξ ἐχθρῶν ὑπερκειμένων, καὶ (ἐφέδρων) εἰς τὸ ἄντρον *εἰσκελθεὶς, ἐπίπονον βίον συνεστήσατο καὶ θηριώδη.

Καὶ συνέθεντο μεθέξειν τῆς κοινῆς συμμαχίας, (ἐφ' ᾧ) λαμβάνειν κ̄ τάλαντα κατ' ἐνιαυτόν.

Παραπλήσιόν τι πάθος ἔφασκε τοῖς ἐπὶ τῶν (ἱππαφέσεων,) οἷον εἰκὸς ἐφιστάμενοι ἐκ τῶν αἰρομένων πυρσῶν.

Οἱ δὲ, τὰ μὲν ἀπαλγοῦντες ταῖς ἐλπίσι, τὰ δὲ (θυμομαχοῦντες) ἐπί τινα παράστασιν κατήντησαν.

Τολμῶσι πέρα τοῦ δέοντος, καὶ ποιοῦσι παρὰ τὸ (καθῆκον.)

(Κάνναις) καὶ καλάμαις χρῶνται οἱ νομάδες εἰς τὴν σκηνοποιΐαν.

Ἡ δὲ (Καπύη) μεταθεμένη πρὸς τοὺς καρχηδονίους,,

νίοις, τῷ βάρει συνεσπάσατο καὶ τὰς ἄλλας πόλεις.

Οἱ δὲ πειραταὶ θεασάμενοι τὸν ἐπίπλουν τῶν ῥωμαϊκῶν πλοίων, ἐκ (καταβολῆς) ἐποιοῦντο τὴν ἀναχώρησιν.

Ἦν οὐχ οἷόν τε ἀναλαβεῖν, μὴ οὐχὶ (καταπορευθέντων) τῶν πεφυγαδευμένων.

Τὸ μὲν οὖν πρῶτον ὥρμησε (καταλαχήσων,) καταπροτερούμενος δὲ τῶν ἐπιβατικῶν.

Ὀλίγοι δέ τινες ἦσαν οἱ (καταινέσαντες,) οἱ δὲ πλείους ἀντέπιπτον.

Ὁ δὲ πόπλιος (κατέχε) τῆς αἰτωλίας εἰς ναύπακτον.

Καὶ πολλὰ μὲν αὐτὸν κατοιμώξας, ὅτι παρὰ μικρὸν ἔλθοι τοῦ λαβεῖν τὸν ἄθλον ὑποχείριον.

Τῆς εἰς τοὔμπροσθεν (κομιδῆς,) καὶ τῆς ὅλης ἐπιβολῆς ἀπέστη.

Ἐδωρεῖτο δὲ πᾶσι τὰ πρέποντα. τοῖς μὲν παισί, (κόννοις) καὶ ψέλλια· τοῖς δὲ νεανίσκοις *δραμμὰς καὶ μαχαίρας. * δραμβὰς v. c.

Οἱ μὲν ἀλογιστίαν καὶ μανίαν ἔφασαν εἶναι, τὸ παραβάλλεσθαι, καὶ (κυβεύειν) τῷ βίῳ.

Μαθὼν δ' ἐξ αὐτομόλου διασαφήσαντος, ὅτι ἑορτὴν ἄγουσι πάνδημον, καὶ τοῖς σιτίοις (λιτοῖς) χρῶνται διὰ τὴν σπάνιν, τῷ δὲ οἴνῳ δαψιλεῖ, ἐπολιόρκει.

Πάντα δὲ τὰ λεγόμενα (μεθοδικῶς) περὶ τῶν πράξεων ἐποπτευκώς, εἰ καί τις ἕτερος τῶν καθ' ἡμᾶς.

Τὸ δὲ φρούριον οἱ παννόνιοι τὸ κατ' ἀρχὰς τοῦ πολέ-

μου λαβόντες, (ὁρμητήριον) ἐπεποίηντο, καὶ εἰς ὑποδοχὴν τῶν λαφύρων *ἐξήρκεσαν.

* ἐξηρήκεσαν. v. c.

(Οὐχ οἷον) οὐ προσεῖχε τοῖς λεγομένοις, ἀλλ' οὐδ' ἠνέχετο ἀποφαινόμενος ταῦτα.

Οὔτ' ἐξετάσαι τὸν ἄνθρωπον οἷόν τ' ἦν ἀκριβῶς, ἀσθενείᾳ σώματος (ὀχλούμενον,) οὔτε ἐρωτᾶν εὐλαβείᾳ τοῦ ὀχλώδοις.

(Παρατετολμηκότες) καὶ τελέως ἀπελπίσαντες τὴν σωτηρίαν.

Ὁ δὲ ἄτταλος (περιβαλλόμενος) πλείω λόγον, ὑπεμίμνησκεν αὐτοὺς τὴν ἀνέκαθεν τῶν προγόνων ἀρετήν.

Μήθ' ἑαυτὸν ῥίψαι κατὰ κρημνοῦ (περιπαθὴς) γενόμενος.

" τὴν

Μετὰ τῶν ἐν τῇ πατρίδι φίλων, "τρίτην" (πρᾶξιν) κατασκευασμένου, καὶ προσενεγκόντος τῷ φαβίῳ τὸν λόγον.

Ὁ δὲ, πᾶν ὑπομένειν ἐδόκει, (προσανέχων) ταῖς τῶν αἰγυπτίων ἐπαρχίαις.

Ὁ δὲ δημήτριος (προσανέχων) τῇ παρουσίᾳ τοῦ διαποσταλησομένου πρὸς αὐτόν.

(Προσδέξασθαι) δὲ τὸ δὴ λεγόμενον πρὸς τὰς πλευρὰς τοὺς πολεμίους.

Ὁ δὲ ἐξέπεμπε τὸ πέπλιον μετὰ μεγάλης (προσασίας.)

Καὶ τὸν ἴδιον οἶκον ἐσφαλκέναι, διὰ τὴν πρὸς τοῦτο τὸ μέρος ὁρμὴν, καὶ (προστασίαν.)

Παρὰ

Παρὰ ῥωμαίοις θάνατος ἦν (πρόσιμον) τῆς ἐφεδρείας λιπόντι τὴν τάξιν.

Οἱ δὲ ἔδωκαν τῷ βασιλεῖ πεντήκοντα τάλαντα (πρόσιμον) τῆς ἁμαρτίας.

Οὐδὲν (προυργιαίτερον) ποιουμένου κατὰ τὸν βίον τοῦ κυνηγετεῖν.

Καὶ παροιμία μὴ πολλάκις πρὸς τὸν αὐτὸν λίθον (πταίειν,) ἔχοντα καιρὸν ὁμολογούμενον.

Αἱ δὲ (σημαῖαι) τῶν ῥωμαίων, συνεπεφεύγεσαν εἰς βουνόν. καὶ πάντων δόντων γνώμας ὁ σκιπίων ἔφη, ὅταν ἐξ ἀκεραίου βουλεύωνται, καὶ πλείω ποιεῖσθαι πρόνοιαν τοῦ μηδὲν παθεῖν, ἢ τοῦ δρᾶσαι κακῶς τοὺς ἐχθρούς.

Ὁ δὲ φίλιππος διαδοὺς ὅτι μέλλει σιτομετρεῖν, ἐκήρυξεν ὅσοι μὴ πλεῖον ἔχουσι τριάκοντα ἡμερῶν σῖτον, ἀπογράφεσθαι πρὸς αὐτόν.

Οἱ δὲ ἠναγκάζοντο παντὶ τῷ λεγομένῳ προσέχειν, καὶ πᾶσαν ἐλπίδα (σωματοποιεῖν,) καὶ προσδέχεσθαι.

(Ἐσωματοποίησε) δὲ τοὺς ἵππους, ἀνεκτήσατο δὲ τὰ σώματα, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ δὲ Ζεῦξις, ὑπεκρίνετο μὲν ποιεῖν τὰ κατὰ τὰς συνθήκας, οὐκ ἐβούλετο δὲ (σωματοποιεῖν) ἀληθῶς τὸν φίλιππον.

Ἐμοῦ δὲ ταχέως συγκατατεθεμένου, καὶ (σωματοποιήσαντος) τὴν ἐπιβολὴν τῷ βλέπειν διὸ π ὀρέγεται τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως.

Ὁ δὲ ἔφασκε δεῖν μὴ προσίεσθαι τοὺς ἐχθροὺς ἐκ τῶν

χειρῶν,

χειρῶν, μὴ δὲ (σωματοποιεῖν) τὴν τόλμαν αὐτῶν φυγομαχοῦντας.

Ὁ δὲ βραχείας ἐπιλαβόμενος ἐλπίδος ἐκ τῶν πολιορκουμένων (ἐσωματοποίει) ταύτην.

Ὁ δὲ ὡς κηδεμονικὸς φίλος πᾶν ἐμηχανᾶτο, δι' οὗ τὰ τῶν ἐχθρῶν (σωματοποιήσει) τοῖς δὲ σφετέροις πράγμασι περιστήσει τοῖς μεγάλοις κινδύνοις.

Καί τινα τῶν μακρῶν πλοίων ἐξαπέστειλε, (σπουδάζων) τῷ στρατοπέδῳ τὰ πρὸς τὴν χρείαν.

Ὀλίγοι δέ τινες δεδιότες, μήποτ' οὐ δυνάμενοι (στείλασθαι,) καταφανεῖς γένωνται, ἀνέφερον τὸ χρυσίον.

Ὁ δὲ περσεὺς ἐβούλετο μὲν (στέλλεσθαι) οὐ μὴν ἠδύνατό γε κρύπτειν τὸ γεγονός.

*ὅσον (Συντάξας) ἐλαύνειν κατὰ σπουδὴν, *ὅσην ἔχει δυνάμεως.

Ὁ δὲ οἰκείως διέκειτο πρὸς καρχηδονίους, πατρικὴν ἔχων (σύστασιν.)

Τινὲς δὲ τῶν νεανίσκων ἀπήντων τοῖς περὶ γάϊον προσπαίζοντες ἀλλήλοις, ὡς ἂν (ὑποκρινόμενοι) τοῖς ἐκ συνουσίας
*ἐπα- *ὑπανάγοντας, ἔτι δὲ μᾶλλον ἠλλοιωμένοι ὑπὸ τῆς μέθης.

Εἰδὼς γὰρ ὅτι (φαντασία) περὶ αὐτόν ἐστιν, ὡς ἔχοντα σχήματα μεθ' ἑαυτοῦ, πλείω ἡρμόσατο πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ἐνδεχομένως.

Οἱ δὲ ῥωμαῖοι μετὰ μεγάλης (φαντασίας) καὶ συμπαθείας τοῦ δήμου προῆγον ἐπὶ τὰς πράξεις.

Ὁ δὲ

Ὁ δὲ κατεῖχεν ἀμφότερα τὰ κατεσκευασμένα (φυλάκια), πεντήκοντα πόδας διεστῶτα ἀλλήλων.

Ὥστε μὴ μόνον ἀλόγιστον, ἀλλὰ καὶ μανιώδη φαίνεσθαι τὸν (χειρισμὸν) τῶν πραγμάτων.

Ὅταν γένηται ταῦτα κατὰ (χειρισμὸν) ἰσοτυχῆ.

Μὴ οἷον κατὰ θάλατταν τὰς παρασκευὰς καὶ τὰ (χορήγια) παρακομίζειν τοῖς στρατοπέδοις, μήδ' ἐπὶ ὑποζυγίων, ἀλλ' ἐν πήραις δέχ' ἡμερῶν ἔχοντας ἐφόδια.

Τῆς παρὰ τοῖς αἰτωλοῖς (χρεωκοπείας) κατὰ τὴν θεσσαλίαν ζηλωθείσης, καὶ πάσης πόλεως εἰς στάσεις καὶ ταραχὰς ἐμπιπτούσης.

Ὁ δὲ τοὺς πρεσβευτὰς ἐντίμως δεξάμενος, (ἐχρημάτισε) τούτοις.

Τοὺς μὲν γὰρ ἀηττήτους ὄντας (ἐξ ἀκεραίου) διαγωνίσασθαι πρὸς σφᾶς.

(Ἀγάθυρσα) πόλις σικελίας, ὡς πολύβιος.

(Νῶλα) πόλις αὐσόνων παρ' ἑκαταίῳ. πολύβιος δὲ νώλην αὐτὴν φησί.

Αἰνείας ἔγραψε περὶ πυρσῶν, ὡς φησὶ πολύβιος, καὶ περὶ στρατηγημάτων ὑπόμνημα.

Κλεόξενος καὶ δημόκλειτος ἔγραψαν περὶ πυρσῶν, ὧν τὴν πραγματείαν ἐπεξειργάσατο πολύβιος ὁ μεγαλοπολίτης, ὡς λέγει ἐν τοῖς ἱστορουμένοις.

Βροῦτος ἔγραψεν ἐπιστολὰς, καὶ τῶν πολυβίου τοῦ ἱστορικοῦ βιβλίων ἐπιτομήν.

Ποσειδώνιος ἀλεξανδρεὺς φιλόσοφος στωϊκὸς, καὶ

μαθητὴς Ζήνωνος τοῦ κιτιέως, ἔγραψεν ἱστορίαν τὴν μετὰ πολύβιον ἐν βιβλίοις νβ.

EX LIBRO MANVSCRIPTO INCERTI.

Τὸ γὰρ ἀδύνατον ἐν τῷ ψεύδει μόνον, οὐδ' ἀπολογίαν ἐπιδέχεται τοῖς ἁμαρτάνουσι.

Πρᾶγμα ποιῶν φρονίμου, καὶ νουνεχοῦς ἀνδρὸς, τὸ γνῶναι κατὰ τὸν ἡσίοδον, ὅσῳ πλέον ἥμισυ παντός.

Τὸ γὰρ μανθάνειν ἀψευστεῖν πρὸς τοὺς θεοὺς, ὑποτύπωσίς ἐστι τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀληθείας.

Ἐν γὰρ τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρωπείων ἔργων, οἱ μὲν κτησάμενοι, πρὸς τὴν τήρησιν. οἱ δ' ἕτοιμα παραλαβόντες, πρὸς τὴν ἀπώλειαν *ἐμφυεῖς εἰσιν.

* εὐφυεῖς

Τί γὰρ τῶν αἰσχρῶν ἢ δεινῶν αὐτοῖς οὐ πρόσεστιν; ἢ τί τῶν καλῶν, καὶ σπουδαίων οὐκ ἄπεστιν;

Πᾶσα γὰρ ἐλευθερία μετ' ἐξουσίας πολυχρονίου φύσιν ἔχει κόρον λαμβάνειν τῶν ὑποκειμένων, κἄπειτα ζητεῖ δεσπότην. τυχοῦσα γε μὴν τούτου, πάλιν μισεῖ.

Οὐκ ἐκ τῶν ἔξω κοσμεῖται πόλις.

Οὕτως μέγα τι φύεται χρῆμα καὶ θαυμάσιον, ἀνὴρ καὶ ψυχὴ δεόντως ἁρμοσθεῖσα κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς σύστασιν πρὸς ὅ,τι ἂν ὁρμήσῃ τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων.

Τὸ γὰρ τοιοῦτον ἦθος ἀεὶ βούλεται διαφυλάττειν ἡ τῶν ἀθηναίων πόλις.

Πᾶσαν γὰρ δημοκρατικὴν συμμαχίαν καὶ φιλίαν

πολλῆς

πολλῆς δεῖσθαι διὰ τὰς ἐν τοῖς πλήθεσι γιγνομένας ἀλογίας.

Οἱ γὰρ πολλοὶ τὰ μὲν ἔργα τῶν εὐτυχούντων οὐδὲ πειρῶνται μιμεῖσθαι. τὰ δὲ πάρεργα ζηλοῦντες, μετὰ βλάβης ἐκθεατρίζουσι τὴν ἑαυτῶν *ἀκρασίαν. *ἀκρι-σίαν.

Τοῖς μὲν γὰρ κατ᾽ ἄγνοιαν ψευδογραφοῦσιν ἔφαμεν δεῖν διόρθωσιν εὐμενικὴν, καὶ συγγνώμην ἐξακολουθεῖν.

Τοῖς δὲ κατὰ προαίρεσιν, ἀπαραίτητον κατηγορίαν.

Ἀλλὰ πρὶν τὸ δὴ λεγόμενον ἀμφοῖν τοῖν χεροῖν *ἀπέφυ προφανὲς ἐκ τούτων. *ἀπέβη

Τὸ μὲν *ἐπιτιμᾶσθαι τοῖς πέλας ἐστὶ ῥάδιον. τὸ δ᾽ αὐτὸν ἀναμάρτητον παρέχεσθαι, χαλεπόν. *ἐπιτιμῆσαι V. C.

Ὅτι παρ᾽ οἷς ἔφυ τοῦτο φυτὸν, οὐδέποτε κατέληξε πρότερον, ἢ μεγάλοις κακοῖς περιβαλεῖν τοὺς ἅπαξ αὐτῷ χρησαμένους.

Πᾶς ὁ παθὼν εὖ παρὰ τὴν προσδοκίαν, καὶ τοῦ γεγονότος χάριν καὶ τοῦ μέλλοντος ὑπερβάλλεται ταῖς τῶν λόγων εὐχαριστίαις.

Οὐδεὶς γὰρ οὕτως οὔτε μάρτυς ἐστὶ φοβερὸς, οὔτε κατήγορος δεινὸς, ὡς ἡ *σύνεσις ἡ κατοικοῦσα ταῖς ἑκάστων ψυχαῖς. *συνείδησις

Τὸ δὴ λεγόμενον τρέχωσι τὴν ἐσχάτην.

Ex APPIANI ALEXANDRINI LYBICO.

Ἐπὶ πολὺ δ᾽ ἔννοις ἐφ᾽ ἑαυτοῦ γενόμενός τε καὶ συνιδὼν ὁ Σκιπίων, ὅτι καὶ πόλεις καὶ ἔθνη, καὶ ἀρχὰς ἁπάσας

δεῖ μεταβαλεῖν, ὥσπερ ἀνθρώπου δαίμονα. καὶ τοῦτ᾽ ἔπαθε μὲν ἴλιον, εὐτυχὴς ποτὲ πόλις. ἔπαθε δὲ καὶ ἀσσυρίων, καὶ μήδων, καὶ περσῶν ἐπ᾽ ἐκείνοις ἀρχὴ μεγίστη γενομένη· καὶ ἡ μάλιστα ἔναγχος ἐκλάμψασα ἡ μακεδόνων, εἴτε ἑκὼν, εἴτε προφυγόντος αὐτὸν τοῦδε τοῦ ἔπους, ἔσσεται ἦμαρ ὅταν ποτ᾽ ὀλώλῃ ἴλιος ἱρὴ, καὶ πρίαμος, καὶ λαὸς ἐϋμμελίω πριάμοιο. πολυβίου δ᾽ αὐτὸν ἑρμηνεύου σὺν παῤῥησίᾳ. (καὶ γὰρ ἦν αὐτοῦ καὶ διδάσκαλος) ὅ,τι βούλοιτο ὁ λόγος, φασὶν οὐ φυλαξάμενον, ὀνομάσαι τὴν πατρίδα σαφῶς, ὑπὲρ ἧς ἄρα, εἰς τ᾽ ἀνθρώπεια ἀφορῶν, ἐδεδίει. καὶ τάδε μὲν πολύβιος αὐτὸς ἀκούσας, συγγράφει.

EX STRABONE

LIB. I.

Ἔτι δὲ μετὰ τούτους, ἐρατοσθένης τε καὶ πολύβιος, καὶ ποσειδώνιος ἄνδρες φιλόσοφοι.

Ἐπεὶ οὐ πρὸς ἅπαντας φιλοσοφεῖν ἄξιον. πρὸς ἐρατοσθένη δὲ, καὶ ποσειδώνιον, καὶ ἵππαρχον, καὶ πολύβιον, καὶ ἄλλους τοιούτοις καλόν.

Ὅπερ καὶ πολύβιός φησι περὶ τῆς ὀδυσσέως πλάνης ἐπιχειρῶν. & *paulò post*. καὶ πολύβιος δὲ ὀρθῶς ὑπονοεῖ τὰ περὶ τῆς πλάνης.

Ex LIB. II.

Πολύβιος δὲ ποιεῖ ζώνας ἕξ. δύο μὲν τὰς τοῖς ἀρκτικοῖς ὑποπιπτούσας· δύο δὲ τὰς μεταξὺ τούτων τε, καὶ τῶν τροπικῶν τοῦ ἰσημερινοῦ. & *paulò post*. ὁ δὲ πολύβιος, τοῦτο μὲν οὐκ εὖ, τὸ ποιεῖν τινας ζώνας τοῖς ἀρκτικοῖς διοριζομένας.

ζώνας· δύο μὲν τὰς ὑποπιπτούσας αὐτοῖς· δύο δὲ τὰς μεταξὺ τούτων, καὶ τῶν τροπικῶν.

Πολύβιος δὲ τὴν εὐρώπην χωρογραφῶν, τοὺς μὲν ἀρχαίους ἐᾶν φησί. τοὺς δ' ἐκείνους ἐλέγχοντας ἐξετάζειν δικαίαρχόν τε, καὶ ἐρατοσθένη, τὸν τελευταῖον πραγματευσάμενον περὶ τῆς γεωγραφίας, καὶ πυθέαν, ὑφ' οὗ παρακρουσθῆναι πολλούς.

Ex libro III.

Τοὺς δ' ἐνοικοῦντας τουρδετανούς τε, καὶ τουρδούλους προσαγορεύουσι. οἱ μὲν, τοὺς αὐτοὺς νομίζουσιν· οἱ δ' ἑτέρους. ὧν ἐστὶ καὶ πολύβιος, συνοίκους φήσας τοῖς τουρδετανοῖς πρὸς ἄρκτον, τοὺς τουρδούλους.

Λέγει δ' ὁ πολύβιος καὶ μέχρι τῆς λατίνης ἐκπέμπειν τὴν βάλανον ταύτην.

Πολύβιος δὲ τῶν περὶ καρχηδόνα νέαν ἀργυρείων μνησθεὶς, μέγιστα μὲν εἶναι φησί. διέχειν δὲ τῆς πόλεως ὅσον εἴκοσι σταδίους, περιειληφότα κύκλον τετρακοσίων σταδίων, ὅπου τέτταρας μυριάδας ἀνθρώπων μένειν τῶν ἐργαζομένων, ἀναφέροντας τότε τῷ δήμῳ τῶν ῥωμαίων καθ' ἑκάστην ἡμέραν δισμυρίας καὶ πεντακισχιλίας δραχμάς.

Τῇ δὲ τῆς χώρας εὐδαιμονίᾳ καὶ τὸ ἥμερον καὶ τὸ πολιτικὸν συνηκολούθησε τοῖς τουρδετανοῖς, καὶ τοῖς κελτικοῖς δὲ διὰ τὴν γειτνίασιν, ὡς εἴρηκε πολύβιος, διὰ τὴν συγγένειαν.

Πολύβιος δὲ τὰ τῶν οὐακκαίων, καὶ τῶν κελτιβήρων ἔθνη, καὶ χωρία διεξιὼν, συλλέγει ταῖς ἄλλαις πόλεσι καὶ σεγεσάμαν, καὶ ἰντερκατίαν.

Φησὶ δὲ πολύβιος κρήνην ἐν τῷ ἡρακλείῳ τῷ ἐν Γαδείροις εἶναι, βαθμῶν ὀλίγων κατάβασιν ἔχουσαν εἰς τὸ ὕδωρ, πότιμον δὲ εἶναι· ἣν τῆς παλιρροίας τῆς θαλάττης ἀντιπαθεῖν, κατὰ μὲν τὰς πλήμμας, ἐκλείπουσαν· κατὰ δὲ τὰς ἀμπώτεις, πληρουμένην. αἰτιᾶται δ', ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ βάθους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ἐκπῖπτον, καλυφθείσης μὲν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ κύματος, κατὰ τὰς ἐπιβάσεις τῆς θαλάττης, εἴργεται τῶν τοιούτων ἐξόδων οἰκείων. ἀναστρέψαν δὲ εἰς τὸ ἐντὸς, ἐμφράττει τοὺς τῆς πηγῆς πόρους, καὶ ποιεῖ λειψυδρίαν. γυμνωθείσης δὲ πάλιν, εὐθυπορῆσαν ἐλευθεροῖ τὰς φλέβας τῆς πηγῆς, ὥστ' ἀναβλύειν εὐπόρως. & paulò post. εἰκὸς μὲν οὕτως ἔχειν, ὡς ὁ πολύβιος φησίν.

Ex LIBRO IV.

Περὶ δὲ τῶν τοῦ ῥοδανοῦ στομάτων, πολύβιος μὲν ἐπιτιμᾷ τιμαίῳ, φήσας εἶναι μὴ πεντάστομον, ἀλλὰ δίστομον &c.

Ἐπὶ τούτῳ τῷ ποταμῷ, περὶ ἧς εἴρηκε πολύβιος, μνησθεὶς τῶν ὑπὸ πυθέου μυθολογηθέντων· ὅτι μασσαλιωτῶν μὲν τῶν συμμιξάντων σκιπίωνι, οὐδεὶς εἶχε λέγειν οὐδὲν μνήμης ἄξιον, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ σκιπίωνος ὑπὲρ τῆς βρεττανικῆς, οὐδὲ τῶν ἐκ ναρβῶνος, οὐδὲ τῶν ἐκ κορβιλῶνος, αἵπερ ἦσαν ἄρισται πόλεις τῶν ταύτῃ.

Πολύβιος δὲ προστίθησι τοῖς δυσὶ φίλοις τῶν λιγύων τοῖς λεχθεῖσι, τό, τε τῶν ὀξυβίων, καὶ τὸ τῶν δεκιήτων.

Ἐπεί φησι πολύβιος ἐφ' ἑαυτοῦ κατ' ἀκυληΐαν μάλιστα, ἐν τοῖς ταυρίσκοις τοῖς νωρικοῖς, εὑρηθῆναι χρυσίον οὕτως

εὐφυὲς, ὥς' ἐπὶ δύο πέδας ἀποσύραντι τὴν ἐπιπολῆς γῆν, εὐθὺς ὀρυκτὸν εὑρίσκεσθαι χρυσόν. τὸ δ' ὄρυγμα μὴ πλειόνων ὑπάρχειν, ἢ πεντεκαίδεκα ποδῶν. εἶναι δὲ τοῦ χρυσοῦ τὸ μὲν αὐτόθεν καθαρὸν, κυάμου μέγεθος ἢ θέρμου, τοῦ ὀγδόου μόνον ἀφεψηθέντος. τὸν δὲ δεῖσθαι μὲν χωνείας πλείονος, σφόδρα δὲ λυσιτελοῦς, συνεργασαμένων δὲ τοῖς βαρβάροις τῶν ἰταλιωτῶν ἐν διμήνῳ, παραχρῆμα τὸ χρυσίον εὐωνότερον γενέσθαι τῷ τρίτῳ μέρει, καθ' ὅλην τὴν ἰταλίαν. αἰσθανομένους δὲ τοὺς ταυρίσκους, μονοπωλεῖν ἐκβάλλοντας τοὺς συνεργαζομένους.

EX LIBRO V.

Φησὶ δὲ πολύβιος, πεζῇ μὲν εἶναι τὴν παραλίαν τὴν ἀπὸ ἰαπυγίας μέχρι πορθμοῦ, καὶ τρισχιλίων σταδίων. κλίζεσθαι δὲ αὐτὴν τῷ σικελικῷ πελάγει· πλέοντι δὲ, καὶ πεντακοσίων δέουσαν.

Ἐκ δὲ ποπλωνίου εἰς κόσαν ἐγγύς ω. οἱ δὲ, χ, φασί. πολύβιος δ' οὐκ εἶναι τοὺς πάντας αυλ, λέγει.

Πολύβιος δ' ἐμφαίνει, δύο ἔθνη νομίζων ταῦτα. ὀπικοὺς γάρ φησι καὶ αὔσονας οἰκεῖν τὴν χώραν ταύτην περὶ τὸν κρατῆρα.

EX LIBRO VI.

Μετὰ δὲ ταῦτα τὸ λακίνιον, ἥρας ἱερὸν, πλούσιον ποτὲ ὑπάρξαν, καὶ πολλῶν ἀναθημάτων μεσόν· τὰ διάρματα δ' οὐκ εὐκρινῶς λέγεται. πλὴν ὥς γε ἐπὶ τὸ πολὺ σταδίους ἀπὸ πορθμοῦ μέχρι λακινίου, πολύβιος ἀποδίδωσι δισχιλίους καὶ τ.

Πολύβιος δὲ τῶν τριῶν κρατήρων, τὸν μὲν, κατερρυηκέναι φησὶν ἐκ μέρους, τοὺς δὲ συμμένειν· τὸν δὲ μέγιστον τὸ

χεῖλος

χεῖλος ἔχειν περιφερὲς ὂν, πέντε σαδίων. κατ᾽ ὀλίγον δὲ συνάγεσθαι, εἰς ν. ποδῶν διάμετρον. καθ᾽ οὗ βάθος εἶναι τὸ μέχρι θαλάττης, σαδιαῖον, ὥστε καθορᾶν ταῖς νηνεμίαις.

Πολύβιος δ᾽ ἀπὸ τῆς ἰαπυγίας μεμιλιᾶσθαι φησί. καὶ εἶναι μίλια φξβ εἰς σίλαν πόλιν, ἐντεῦθεν δ᾽ εἰς ἀκυληίαν ροη.

Πολιτείαν δὲ ῥωμαῖοι συνεστήσαντο μικτὴν, ἔκτε μοναρχίας, καὶ ἀριστοκρατείας. κοινωνοῖς δ᾽ ἐχρήσαντο σαβίνοις τε καὶ λατίνοις. οὐκ εὐγνωμόνων δ᾽ οὐδ᾽ ἐκείνων ἀεὶ τυγχάνοντες, οὔτε τῶν ἄλλων πλησιοχώρων, ἠναγκάζοντο τρόπον τινὰ τῇ ἐκείνων καταλύσει, τὴν σφετέραν ἐπαύξειν. οὕτω δ᾽ αὔξουσι καὶ κατ᾽ ὀλίγον προϊοῦσιν εἰς ἐπίδοσιν, συνέβη τὴν πόλιν αἰφνιδίως ἀποβαλεῖν, παρὰ τὴν ἁπάντων δόξαν, παρὰ δόξαν δὲ καὶ ἀπολαβεῖν. ἐγένετο δὲ τοῦτο ὥς φησι πολύβιος, ἔτει ἐννεακαιδεκάτῳ μετὰ τὴν ἐν αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίαν, καὶ τὴν ἐπ᾽ ἀνταλκίδου γενομένην εἰρήνην.

EX LIBRO VII.

Πρὸς μὲν οὖν τῷ πόντῳ, τὸ αἷμόν ἐστιν ὄρος. μέγιστον τῶν ταύτῃ καὶ ὑψηλότατον, μέσην πως διαιροῦν τὴν θρᾴκην, ἀφ᾽ οὗ φησὶ πολύβιος ἀμφοτέρας καθορᾶσθαι τὰς θαλάττας, οὐκ ἀληθῆ λέγων. καὶ γὰρ τὸ διάστημα μέγα τὸ πρὸς ἀδρίαν, καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα πολλά.

Τοιαῦτα καὶ τοῦ ἐρατοσθένους ἔνια παρακρούσματά ἐστιν λαοδογματικῶς, καθάπερ πολύβιός φησι καὶ περὶ αὐτοῦ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων λέγων συγγραφέων.

Τῶν

Τῶν δ' οὖν ἠπειρωτῶν ἑβδομήκοντα πόλεις πολύβιος φησὶν ἀνατρέψαι παῦλον τὸν αἰμίλιον μετὰ τὴν μακεδόνων καὶ *περσῶν κατάλυσιν. μολοττῶν δ' ὑπάρξαι τὰς πλείστας. πέντε δὲ καὶ δέκα μυριάδας ἀνθρώπων ἐξανδραποδίσασθαι. * περσέως

Ἐκ δὲ τῆς ἀπολλωνίας εἰς μακεδονίαν ἡ ἰγνατία ἐστὶν ὁδὸς πρὸς ἕω βεβηματισμένη κατὰ μίλιον· καὶ κατεστηλωμένη μέχρι κυψέλου, καὶ ἕβρου ποταμοῦ. μιλίων δ' ἐστὶ πεντακοσίων τριάκοντα πέντε. λογιζομένων δὲ, ὡς μὲν οἱ πολλοὶ τὸ μίλιον ὀκταστάδιον, τετρακισχίλιοι ἂν εἶεν στάδιοι, καὶ ἐπ' αὐτοῖς διακοσίοις ἑκατὸν, ὡς δὲ πολύβιος προστιθεὶς τῷ ὀκτασταδίῳ δίπλεθρον, ὅ ἐστι τρίτον σταδίου, προσθετέον ἄλλους σταδίους ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ὀκτὼ, τὸ τρίτον τοῦ τῶν μιλίων ἀριθμοῦ. *paulò post.* μίλια δ' ἐστὶ, φησὶ πολύβιος, ταῦτα διακόσια ἑξήκοντα ἑπτά.

Ex libro VIII.

Τὴν δὲ χῶραν ἔχον σικυώνιοι τὴν πλείστην τῆς κορινθίας. Πολύβιος δὲ τὰ συμβάντα περὶ τὴν ἅλωσιν οἴκτου μέρει λέγων, προστίθησι, καὶ τὴν στρατιωτικὴν ὀλιγωρίαν τὴν περὶ τὰ τῶν τεχνῶν ἔργα, καὶ τὰ ἀναθήματα. φησὶ γὰρ ἰδεῖν παρὼν, ἐρριμμένους πίνακας ἐπ' ἐδάφους, πεττεύοντας δὲ τοὺς στρατιώτας ἐπὶ τούτων. ὀνομάζει δ' αὐτὰς, ἀριστείδου γραφὴν τοῦ διονύσου. ἐφ' οὗ τινὲς εἰρῆσθαι φασὶ τὸ, οὐδὲν πρὸς τὸν διόνυσον· καὶ τὸν ἡρακλέα τὸν καταπονούμενον τῷ τῆς δηιανείρας χιτῶνι. τοῦτον μὲν οὐχ ἑωράκαμεν ἡμεῖς. τὸν δὲ διόνυσον ἀνακείμενον ἐν τῷ δημητρίῳ τῷ ἐν ῥώμῃ, κάλλιστον ἔργον ἑωρῶμεν.

Πολυβίου δ' εἰρηκότος τὸ ἀπὸ μελεῶν ἐπὶ τὰς ἄρκτους μέχρι τοῦ ἴστρου διάστημα περὶ μυρίους σταδίους, εὐθύνει τοῦτο ἀρτεμίδωρος οὐκ ἀτόπως.

EX LIBRO IX.

Ἔφορος δ' ᾧ τὸ πλεῖστον χρώμεθα διὰ τὴν περὶ ταῦτα ἐπιμέλειαν, καθάπερ καὶ πολύβιος μαρτυρῶν τυγχάνει ἀνὴρ ἀξιόλογος.

EX LIBRO X.

Τοιοῦτος δ' ὢν ἔφορος ἑτέρων ὅμως κρείττων ἐστὶ, καὶ αὐτὸς ὁ ἐσπουδασμένος οὕτως. ἐπαινέσας αὐτὸν πολύβιος, καὶ φήσας περὶ τῶν ἑλληνικῶν καλῶς μὲν εὔδοξον, μάλιστα δὲ ἔφορον ἐξηγεῖσθαι περὶ κτίσεων, συγγενειῶν, μεταναστάσεων, ἀρχηγετῶν, ἡμεῖς δέ φησι τὰ νῦν ὄντα δηλώσομεν, καὶ περὶ θέσεως τόπων, καὶ διαστημάτων. τοῦτο γάρ ἐστιν οἰκειότατον χωρογραφίᾳ· ἀλλὰ μὴν σύγε ὦ πολύβιε, ὁ τὰς τῶν ἄλλων δογματικὰς ἀποφάσεις περὶ τῶν διαστημάτων εἰσάγων, οὐκ ἐν τοῖς ἔξω τῆς ἑλλάδος μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς, καὶ διαδιδοὺς εὐθύνας, τὰς μὲν ποσειδωνίῳ, τὰς δ' ἀρτεμιδώρῳ, τὰς δ' ἄλλοις πλείοσι.

EX LIBRO XI.

Εἰρηκότες δὲ πολλὰ περὶ τῶν παρθικῶν νομίμων ἐν τῇ ἕκτῃ τῶν ἱστορικῶν ὑπομνημάτων βίβλῳ, δευτέρᾳ δὲ, τῶν μετὰ πολύβιον, παραλείψομεν ἐνταῦθα, μὴ ταυτολογεῖν δόξωμεν.

EX LIBRO XIV.

Λέγει δὲ καὶ πολύβιος περὶ τῶν ἐκεῖ, μάλιστα δεῖν πιστεύειν ἐκείνῳ. ἄρχεται δὲ ἀπὸ σαμοσάτων τῆς κομμαγηνῆς,

γηνῆς, ἢ πρὸς τῇ διαβάσει, καὶ τῷ ζεύγματι κεῖται. εἰς δὲ σαμόσατα ἀπὸ τῶν ὅρων τῆς καππαδοκίας τῶν περὶ τόμισαν ὑπερθέντι τὸν ταῦρον, σταδίους εἴρηκε τετρακοσίους, καὶ πεντήκοντα.

Ex libro XVII.

Ὁ γοῦν πολύβιος γεγονὼς ἐν τῇ πόλει βδελύττεται τὴν τότε κατάστασιν, καὶ φησὶ τρία γένη τὴν πόλιν οἰκεῖν· τό τε αἰγύπτιον, καὶ τὸ ἐπιχώριον φῦλον ὀξὺ, καὶ πολιτικὸν, καὶ τὸ μισθοφορικὸν πολὺ, καὶ ἀνάγωγον. ἐξ ἔθοις γὰρ παλαιοῦ ξένοις ἔτρεφον τοὺς τὰ ὅπλα ἔχοντας, ἄρχειν μᾶλλον, ἢ ἄρχεσθαι δεδιδαγμένοις διὰ τὴν τῶν βασιλέων οὐδένειαν. τρίτον δὴ γένος τὸ τῶν ἀλεξανδρέων, οὐδ' αὐτὸ εὐκρινῶς πολιτικὸν διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας, κρεῖττον δ' ἐκείνων ὅμως. καὶ γὰρ εἰ μιγάδες ἕλληνες, ὅμως ἀνέκαθεν ἦσαν, καὶ ἐμέμνηντο τοῦ κοινοῦ τῶν ἑλλήνων ἔθοις. ἠφανισμένου δὲ καὶ τούτου τοῦ πλήθοις, μάλιστα ὑπὸ τοῦ εὐεργέτου τοῦ φύσκωνος, καθ' ὃν ἧκεν εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν ὁ πολύβιος.

Ex Plutarcho, in Paulo

Ἡσθεὶς οὖν ὁ αἰμίλιος δίδωσιν αὐτοῖς οὐχ ὅσοις πολύβιος εἴρηκεν, ἀλλ' ὅσοις αὐτὸς ὁ νασικᾶς λαβεῖν φησὶ, γεγραφὼς περὶ τῶν πράξεων τούτων ἐπιστόλιον πρός τινα τῶν βασιλέων.

Ὁ μὲν οὖν νασικᾶς ἐνταῦθα διενυκτέρευσεν. τῷ δὲ περσεῖ τὸν αἰμίλιον ἀτρεμοῦντα κατὰ χώραν ὁρῶντι, καὶ μὴ λογιζομένῳ τὸ γινόμενον, ἀποδρὰς ἐκ τῆς ὁδοῦ κρὴς αὐτό-

μολος, ἧκε μηνύων τὴν περίοδον τῶν ῥωμαίων. ὁ δὲ συνταραχθεὶς, τὸ μὲν στρατόπεδον οὐκ ἐκίνησε, μυρίους δὲ μισθοφόρους ξένους, καὶ δισχιλίους μακεδόνας μίλωνι παραδοὺς, ἐξαπέστειλεν, παρασκευασάμενος ταχῦναι, καὶ καταλαβεῖν τὰς ὑπερβολάς. τούτοις, ὁ μὲν πολύβιος φησὶν, ἔτι κοιμωμένοις ἐπιπεσεῖν τοὺς ῥωμαίους. ὁ δὲ νασικᾶς ὀξὺν ἀγῶνα περὶ τοῖς ἄκροις γενέσθαι καὶ κίνδυνον.

Ὁ δὲ τῶν μακεδόνων βασιλεὺς, ὥς φησι πολύβιος, τῆς μάχης ἀρχὴν λαμβανούσης ἀποδειλιάσας, εἰς πόλιν ἀφιππάσατο, σκηψάμενος ἡρακλεῖ θύειν, δειλὰ παρὰ δειλῶν ἱερὰ μὴ δεχομένῳ, μήδ᾽ εὐχὰς ἀθεμίτους ἐπιτελοῦντι.

IN PELOPIDA.

Ἦσαν δὲ δύο μόραι λακεδαιμονίων, τὴν δὲ μόραν ἔφορος μὲν ἄνδρας εἶναι πεντακοσίους φησίν· καλλισθένης δ᾽ ἑπτακοσίους, ἄλλοι δέ τινες ἐννακοσίους, ὧν πολύβιός ἐστιν.

IN MARCELLO.

Ἀννίβαν δὲ μάρκελλος, ὡς μὲν οἱ περὶ πολύβιον λέγουσιν, οὐδ᾽ ἅπαξ ἐνίκησεν, ἀλλ᾽ ἀήττητος ἀνὴρ δοκεῖ διαγενέσθαι μέχρι σκιπίωνος.

IN CATONE.

Πολύβιος μέν γε φησὶ τῶν ἐντὸς βαίτιος ποταμοῦ πόλεων ἡμέρα μιᾷ τὰ τείχη κελεύσαντος αὐτοῦ περιαιρεθῆναι. πάμπολλαι δ᾽ ἦσαν αὗται, γέμουσαι μαχίμων ἀνδρῶν.

Ὑπὲρ δὲ τῶν ἐξ ἀχαΐας φυγάδων ἐντυχθεὶς διὰ πο-

λύβιον ὑπὸ σκιπίωνος, ὡς πολὺς ἐν τῇ συγκλήτῳ λόγος ἐγίνετο, τῶν μὲν διδόντων κάθοδον αὐτοῖς, τῶν δ' ἐνισταμένων. *paulò post.* ψηφισθείσης δὲ τῆς καθόδου τοῖς ἀνδράσιν, ἡμέρας ὀλίγας οἱ περὶ τὸν πολύβιον διαλιπόντες, αὖθις ἐπεχείρουν εἰς τὴν σύγκλητον εἰσελθεῖν, ὅπως ἃς πρότερον εἶχον ἐν ἀχαΐᾳ τιμὰς οἱ φυγάδες ἀναλάβοιεν, καὶ τοῦ κάτωνος ἀπεπειρῶντο τῆς γνώμης. ὁ δὲ μειδιάσας, ἔφη, τὸν πολύβιον, ὥσπερ τὸν ὀδυσσέα, βούλεσθαι πάλιν εἰς τὸ τοῦ κύκλωπος σπήλαιον εἰσελθεῖν, τὸ πλίον ἐκεῖ, καὶ τὴν ζώνην ἐπιλελησμένον.

IN PHILOPOEMENE.

Χρόνῳ δὲ ὕστερον ἐγκαλέσας τι τοῖς λακεδαιμονίοις στρατηγῶν ὁ φιλοποίμην, τοὺς μὲν φυγάδας κατήγαγεν εἰς τὴν πόλιν, ὀγδοήκοντα δὲ σπαρτιάτας ἀπέκτεινεν, ὡς πολύβιος φησίν. ὡς δ' ἀριστοκράτης, πεντήκοντα καὶ τριακοσίους.

Οὐ μὴν ἀλλὰ κομίσαντες αὐτὸν εἰς τὸν καλούμενον θησαυρὸν, οἴκημα κατάγειον, οὔτε πνεῦμα λαμβάνον, οὔτε φῶς ἔξωθεν, οὔτε θύρας ἔχον, ἀλλὰ μεγάλῳ λίθῳ περιαγομένῳ κατακλειόμενον, ἐνταῦθα κατέθεντο.

Liui. lib. XXXIX. Admonent deinde quidã, esse thesaurum publicum sub terra, saxo quadrato septum. eò vinctus demittitur: & saxũ ingens, quo operitur machina, superimpositum est.

IN AGIDE ET CLEOMENE.

Διὸ καὶ τὸ δεύτερον ἐγχείρημα τοῦ κλεομένους ἔδοξε μὲν τετολμῆσθαι παραβόλως καὶ μανικῶς, ἐπράχθη δὲ μετὰ πολλῆς προνοίας, ὡς φησὶ πολύβιος.

Ὃ καὶ μάλιστα τὴν δυστυχίαν τοῦ κλεομένους οἰκτροτέραν ἐποίησεν. εἰ γὰρ ἡμέρας δύο μόνας ἐπέχε, καὶ παρή-

γαγε φυγομαχῶν, οὐκ ἂν ἐδέησεν αὐτῷ μάχης, ἀλλ' ἐφ' οἷς ἠβούλετο διηλλάγη πρὸς τοὺς ἀχαιούς, ἀπελθόντων τῶν μακεδόνων. νῦν δὲ, ὥσπερ εἴρηται, διὰ τὴν ἀχρηματίαν ἐν τοῖς ὅπλοις τὸ πᾶν θέμενος, ἠναγκάσθη δισμυρίοις (ὡς πολύβιος φησὶ) πρὸς τρισμυρίοις ἀντιπαραταξάσθαι.

IN TI. ET C. GRACCHIS.

Ἀλλ' οἱ πλείους, ὡς ἡμεῖς γράφομεν, ἱστοροῦσι. καὶ πολύβιος μετὰ τὴν σκιπίωνος ἀφρικανοῦ τελευτὴν, τοὺς οἰκείους φησὶν ἐκ πάντων προκρίναντας τὸν τιβέριον δοῦναι τὴν κορνηλίαν, ὡς ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀνέκδοτον, καὶ ἀνέγγυον ἀπολειφθεῖσαν.

IN BRVTO.

Αὐτὸς ἄρχει τῆς ἑσπέρας ἔγραφε συντάττων ἐπιτομὴν πολυβίου.

IN ARATO.

Ὁ πολύβιος δὲ αὐτὸν ἐκ πολλοῦ φησὶ καὶ πρὸ τῆς ἀνάγκης ὑφορώμενον τὸ θράσος τὸ τοῦ κλεομένους, κρύφα τῷ ἀντιγόνῳ διαλέγεσθαι, καὶ τοὺς μεγαλοπολίτας προκαθιέναι δεομένους ἀχαιῶν ἐπικαλεῖσθαι τὸν ἀντίγονον. οὗτοι γὰρ ἐπιέζοντο μάλιστα συνεχῶς τῷ πολέμῳ, ἄγοντος αὐτοὺς καὶ φέροντος τοῦ κλεομένους. ὁμοίως δὲ καὶ φύλαρχος ἱστόρηκε περὶ τούτων, ᾧ, μὴ τοῦ πολυβίου μαρτυροῦντος, οὐ πάνυ τι πιστεύειν ἄξιον ἦν. ἐνθουσιᾷ γὰρ, ὅταν ἅψηται τοῦ κλεομένους, ὑπ' εὐνοίας, καὶ καθάπερ ἐν δίκῃ τῇ ἱστορίᾳ, τῷ μὲν ἀντιδικῶν διατελεῖ, τῷ δὲ, συναγορεύων.

IN LIBRO,

ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΑΡΕΤΑΙ.

Χιομάραν δὲ συνέβη τὴν ὀρτιάγοντος αἰχμάλωτον γενέσθαι μετὰ τῶν ἄλλων γυναικῶν, ὅτε ῥωμαῖοι καὶ γναῖος ἐνίκησαν μάχῃ τοὺς ἐν ἀσίᾳ γαλάτας &c. ταύτῃ μὲν ὁ πολύβιος φησὶ διὰ λόγων ἐν σάρδεσι γενόμενος θαυμάσαι, τό, τε φρόνημα, καὶ τὴν σύνεσιν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΡΩΜΑΙΩΝ ΤΥΧΗΣ.

Εἰ δὲ ὥσπερ πολύβιος ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ περὶ τῶν τότε τὴν ῥωμαίων πόλιν καταλαβόντων ἱστόρηκε κελτῶν ἀληθές ἐστιν, ὅτι προσπεσούσης αὐτοῖς ἀγγελίας φθείρεσθαι τὰ οἴκοι ὑπὸ τῶν προσοίκων βαρβάρων, ἐμβεβληκότων εἰς τὴν χῶραν καὶ κρατούντων, ἀνεχώρησαν εἰρήνην θέμενοι πρὸς τὸν κάμιλλον &c.

ΕΙ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡῼ ΠΟΛΙΤΕΥΤΕΟΝ.

Μασσανάσσην δ' ἱστορεῖ πολύβιος, ἐνενήκοντα μὲν ἐτῶν ἀποθανεῖν, τετραέτες καταλιπόντα παιδάριον ἐξ αὐτοῦ γεγενημένον, ὀλίγῳ δὲ ἔμπροσθεν τῆς τελευτῆς, μάχῃ νικήσαντα καρχηδονίους, ὀφθῆναι τῇ ὑστεραίᾳ πρὸ τῆς σκηνῆς ῥυπαρὸν ἄρτον ἐσθίοντα, καὶ πρὸς τοὺς θαυμάζοντας εἰπεῖν, ὅτι τοῦτο ποιεῖ.

Ὡς Ἀριστείδης κλεισθένει, καὶ κίμων ἀριστείδῃ, καὶ φωκίων χαβρίᾳ, καὶ κάτων φαβίῳ μαξίμῳ, καὶ σύλλα πομπήϊος, καὶ φιλοποίμενι πολύβιος. νέοι γὰρ ὄντες πρεσβυτέροις ἐπιβάλλοντες, εἶτα οἷον παραβλαστάνοντες &c.

ΠΟΛΙ-

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ.

Καὶ καρπὸν οὐκ ἐκ φιλίας ἡγεμονικῆς λαμβάνοντες, οἷον ἔλαβε πολύβιος καὶ παναίτιος, τῇ σκιπίωνος εὐνοίᾳ πρὸς αὐτοὺς μεγάλα τὰς πατρίδας ὠφελήσαντας.

ΣΥΜΠΟΣΙΑΚΩΝ. Δ.

Ὡς ὅ τε σενεκίων τοῦ πολυβίου σκιπίωνι παραινοῦντος ἀφρικανῷ, μὴ πρότερον ἐξ ἀγορᾶς ἐπανελθεῖν, ἢ φίλον τινὰ ποιήσασθαι &c.

EX STEPHANO.

Αἰγόσθενα, πόλις μεγαρίδος, οὐδετέρως· ὡς παυσανίας. τὸ ἐθνικὸν ὤφειλεν αἰγοσθενεὺς, ὡς μεγαρεύς. πολύβιος δ᾽ αἰγοσθενίτην φησίν.

Ἀλλόβρυγες &c. πολύβιος δὲ διὰ τοῦ ι. αὐτοὺς καλεῖ ἀλλόβριγας.

Ἀρκεσίνη &c. πολύβιος δὲ ἀρσενικῶς τὸν ἀρκεσίνην φησί.

Ἄρπυα, πόλις ἐν ἰλλυρίᾳ παρ᾽ ἐγχελέαις &c. πολύβιος τὸ ἐθνικὸν ἀρπυήτους, τροπῇ τοῦ α. εἰς η.

Βρεττία, νῆσος ἐν τῷ ἀδρίᾳ &c. τὸ ἐθνικὸν, ἔδει βρεττανὸς, ὡς πολύβιος.

Βύζαντες, λίβυες περὶ καρχηδόνα τῆς λιβύας ἔθνος. πολύβιος δὲ βυσαλάδα χώραν εἶναί φησι περὶ τὰς σύρτεις, ἐν δυοκαίδεκα σταδίοις μὲν οὖσαν τὴν περίμετρον, δύο δὲ τῷ σχήματι *περιφερὴς &c.

*περιφερῆ.

Νῶλα πόλις αὐσόνων. νώλην δὲ αὐτὴν πολύβιος φησί. τὸ ἐθνικὸν νώλιος. πολύβιος δὲ, νωλανεῖς αὐτοὺς φησί.

Πάνορμος, πόλις σικελίας καὶ λιμήν, ὡς πολύβιος.

Ὕρτακος, ἢ καὶ ὑρτακῖνος, πόλις κρήτης. ὁ πολίτης ὑρτακῖνος. πολύβιος δὲ τὸ θηλυκὸν ὑρτακίνη, ἀπὸ τοῦ ὑρτακῖνος ἐθνικοῦ.

EX EVSTATHIO IN DIONYSIVM.

Ὅτι τὸ ἀγορανόμοι μασυλῆες, προπαροξύνεται ὁμοίως τῷ, πρωτότοκοι παῖδες· ἐπεὶ οὐκ ἐνέργειαν, ἀλλὰ πάθος σημαίνει. τοῖς γὰρ ἐν ἀγροῖς νεμομένοις, ἢ τοῖς κατὰ τὰ ἄγρια νεμομένοις ἡ λέξις δηλοῖ. πολύβιος δὲ μασσυλεῖς γράφει αὐτούς.

EX TARRHAEO.

Πρὸς κρῆτα κρητίζων, παροιμία, ἐπὶ τῶν μάτην πονούντων.

Πολύβιος. ὁ δ᾽ ἠγνόει τὸ λεγόμενον πρὸς κρῆτα κρητίζων.

EX PAVSANIA IN ARCADICIS.

Μεγαλοπολίταις δὲ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἐστιν ὄπισθεν τοῦ περιβόλου τοῦ ἀνειμένου τῷ λυκαίῳ διὶ, ἀνὴρ ἐπειργασμένος ἐπὶ στήλῃ πολύβιος λυκόρτα. γέγραπται δὲ καὶ ἐλεγεῖα ἐπ᾽ αὐτῷ λέγοντα, ὡς ἐπὶ γῆν καὶ θάλασσαν πᾶσαν πλανηθείη· καὶ ὅτι σύμμαχος γένοιτο ῥωμαίων· καὶ παύσειεν αὐτοὺς ὀργῆς ἐς τὸ ἑλληνικόν. συνέγραψε δὲ ὁ πολύβιος ἔστι καὶ ἄλλα ἔργα ῥωμαίων· καὶ ὡς καρχηδονίοις κατέστησαν ἐς πόλεμον. αἰτία δὲ ἥτις ἐγένετο αὐτοῦ, καὶ ὡς ὀψὲ οὐκ ἄνευ κινδύνων μεγάλων ῥωμαίοις σκιπίωνά τινα καρχηδονιακὸν ὀνομάζουσι, τέλος τε ἐπιθέντα τῷ πο-

λέμῳ καὶ τὴν καρχηδόνα καταβαλόντα εἰς ἔδαφος. ὅσα μὲν δὴ πολυβίῳ παραινοῦντι ὁ ῥωμαῖος ἐπείθετο, ἐς ὀρθὸν ἐχώρησεν αὐτῷ· ἃ δὲ οὐκ ἠκροᾶτο διδάσκοντος γενέσθαί τὰ λέγουσιν ἁμαρτήματα. ἑλλήνων δὲ ὁπόσαι πόλεις εἰς τὸ ἀχαϊκὸν συνετέλουν, παρὰ ῥωμαίων εὕραντο αὗται πολύβιον σφίσι, πολιτείας τε καταστήσασθαι, καὶ νόμους θεῖναι.

Ἐπὶ δὲ τῷ τετάρτῳ πολύβιος ὁ λυκόρτα· καὶ τὸ ἐπίγραμμά ἐστιν ὅτι ἐξ ἀρχῆς τε μὴ ἂν σφαλῆναι τὴν ἑλλάδα εἰ πολυβίῳ τὰ πάντα ἐπείθετο. καὶ ἁμαρτούσῃ ἐκεῖνον βοήθειαν γενέσθαι μόνον.

Καὶ οὐ πολὺ ἀπωτέρῳ πολυβίου σφίσιν ἀνδριάς ἐστιν.

EX LVCIANO.

Πολύβιος δὲ ὁ λυκόρτα, μεγαλοπολίτης, ἀγρόθεν ἀνελθὼν, ἀφ' ἵππου κατέπεσε. καὶ ἐκ τούτου νοσήσας, ἀπέθανεν ἐτῶν δύο, καὶ ὀγδοήκοντα.

EX ÆLIANO

DE ACIEB. INSTRVENDIS.

Πύρρος τε ὁ ἠπειρώτης τακτικὰ συνέγραψε. καὶ ἀλέξανδρος ὁ τούτου υἱὸς, καὶ κλέαρχος. ἔτι δὲ παυσανίας, εὐάγγελός τε, καὶ πολύβιος ὁ μεγαλοπολίτης, ἀνὴρ πολυμαθὴς σκιπίωνι συγγενόμενος.

EX XIPHYLINO

IN AVGVSTO.

Ἀμείνων δ' ἂν ἦν καὶ ὁ δίων μὴ πέρα τοῦ δέοντος αὐτὰ τεθηπὼς, ἀλλά τι καὶ τῷ πολυβίῳ προσεσχηκὼς, ὅστις ἀλω-

σιν γρά

ἣν γράψας τῆς καρχηδόνος, καὶ τῆς ἑλλάδος δούλωσιν, καὶ περὶ τούτων τὴν μεγάλην τῶν ῥωμαίων ἐκείνην ὑπὸ ἀννίβου, καὶ πολυχρόνιον κάκωσιν, οὐδαμοῦ τερατολογῶν φαίνεται, οὐδὲ σημεῖα ταῖς λοιπαῖς πόλεσι περὶ τῶν συμφορῶν γενόμενα διηγούμενος. εἰ μὲν οὐδ' ἂν γενέσθαι νομίζων, μεμπτῶς, πλήρης γὰρ τῶν τοιούτων ἡ ἱστορία. εἰ δ' ὡς οὐχ ἱστορήσας γε αὐτὸς, συγγνωστῶς· συγγραφὴν γὰρ προσκεχείρισο &c.

EX VARRONIS LIBRO IV.

DE LINGVA LATINA.

Lana, Græcum: vt Polybius, & Callimachus scribunt.

EX CICERONIS LIB. III.

DE OFFICIIS.

SED, vt laudandus Regulus in conseruando iureiurando: sic decem illi, quos post Cannensem pugnam iuratos ad Senatum misit Annibal, se in castra redituros ea, quorum erant potiti Pœni, nisi de redimendis captiuis impetrauissent: si non redierunt, vituperãdi. de quibus, non omnes vno modo. nam Polybius, bonus auctor inprimis, scribit ex decem nobilissimis, qui tum erant missi, nouem reuertisse, à Senatu re non impetrata: vnum ex decem, qui paullò post, quàm egressus erat è castris, redisset, quasi aliquid esset oblitus, Romæ remansisse. reditu enim in castra, liberatum se esse iureiurando interpretabatur: non recte. fraus enim adstringit, non dissoluit periurium. fuit igitur stulta calliditas, peruerse imitata prudentiam. itaq. decreuit Senatus, vt ille veterator & callidus, vinctus ad Annibalem duceretur.

EX LIVII LIBRO XXX.

Morte subtractus, spectaculo magis hominũ, quàm triumphantis gloriæ Syphax est &c. hunc regem in triumpho ductum Polybius haud quaquam spernendus auctor tradit.

EX LIBRO XLV.

Hæc de Prusia nostri Scriptores. Polybius eum regem indignum maiestate nominis tanti tradit: pileatum, capite raso, obuiam ire legatis solitum, libertumque se Po. Ro. ferre; & ideò insignia ordinis eius gerere. Romæ, quoque cùm venisset in Curiã summisisse se, & osculo limẽ curiæ contigisse: & deos seruatores suos Senatum appellasse: aliamque orationem non tam honorificam audientibus, quàm sibi deformem habuisse.

EX VELLEI LIBRO POSTER.

Diuersi imperatoribus mores, diuersa fuere studia: quippe Scipio tam elegans liberalium studiorum, omnisque doctrinæ & auctor, & admirator fuit, vt Polybium, Panætiumque præcellentes ingenio viros domi militiæque secum habuerit.

EX PLINII LIBRO III.

CAP. V.

Vltra Siciliam ad Salentinos, Ausonium Polybius appellat.

EX LIBRO IV.

CAP. XXVI.

In ipso verò capite Bæticæ, ab ostio freti pass. LXXV. M. *Gadis, longa, vt Polybius scribit,* XII. M. *pass. lata,* XI. M.

EX LIBRO V.

CAP. I.

Fuere & Hannonis Carthaginiensium ducis commentarij, Punicis rebus florentissimis explorare ambitum Africæ iussi: quem secuti plerique è Græcis, nostrisque ad alia quædam fabulosa, & vrbes multas ab eo conditas, ibi prodidere, quarum nec memoria vlla, nec vestigium exstat. Scipione Æmiliano

res in

res in Africa gerente, Polybius annalium conditor, ab eo accepta classe, scrutandi illius vrbis gratia circumuectus, prodidit à monte eo ad occasum versus saltus plenos feris, quas generat Africa: ad flumen Anatim CCCCLXXXV. M. pass. ab eo ad Lixum, CCV. M pass.

EX CAP. IV.

Tertius sinus diuiditur in geminos, duarũ Syrtium vadoso ac reciproco mari diros. ad proximam quæ minor est, à Carthagine, CCC. M. pass. Polybius tradit. ipsæ C. M. pass. aditu. CCC. M. ambitu.

EX LIBRO VI.

CAP. XXXI.

Polybius in extrema Mauretania contra montem Atlantem à terra stadia VIII. abesse prodidit Cernen.

EX LIBRO VIII.

CAP. X.

Magnitudo dentium videtur quidem in templis præcipua. Sed tamen in extremis Africæ, qua confinis Æthiopiæ est, postium vicem in domiciliis præbere: sepesque in iis, & pecorum stabulis pro palis elephantorum dentibus fieri, Polybius tradit, auctore Gulussa regulo.

CAP. XVI.

Polybius Æmiliani comes in senecta hominem appeti ab iis refert, quoniam ad persequendas feras vires nõ superant. tunc obsidere Africæ vrbes: eaq. de causa crucifixos vidisse se cum Scipione, quia ceteri metu pœnæ similis absterrerentur eadem noxa.

EX AGELLII LIBRO VII.

CAP. XIII.

Erant isti philosophi, Carneades ex Academia: Diogenes, Stoicus: Critolaus, Peripateticus. & in Senatum quidem in-

troducti; interprete vsi sunt Cæcilio Senatore. Sed ante ipsi seorsum quoque quisque ostentandi causa, magno conuentu hominum dissertauerunt. tum admirationi fuisse (aiunt Rutilius & Polybius) philosophorum trium, sui cuiusque generis facundiam. Violenta (inquiunt) & rapida Carneades dicebat: Scita & teretia Critolaus: modesta Diogenes & sobria.

EX PAVLI OROSII LIBRO V.

Nam cùm Metellus Pr. Achæos Bœotiosque coniunctos duobus bellis, hoc est, primo apud Thermopylas, iterũ in Phocæis deuicisset: quorum priore bello occisa esse viginti millia, secundo septem millia cæsa, Claudius historicus refert. Valerius Antias in Achaia pugnatum, & viginti millia Achæorum cum duce suo Diæo, cecidisse confirmat. Polybius Achiuus, quamuis tunc in Africa cum Scipione fuerit, tamen quia domesticam cladem ignorare non potuit, semel in Achaia pugnatum Critolao duce asserit. Diæum verò adducentem ex Arcadia milites ab eodem Metello Pr. oppressum cum exercitu docet.

ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΙΩΝ.

Ι.

Ἀλλὰ καὶ διότι τοὺς φίλους αὐτῶν καμπανοὺς, πολλὰ καὶ μεγάλα ἔβλαπτον. ἡ δὲ βουλὴ τῶν ῥωμαίων, καμπανῶν πολλάκις ἐμφανιζόντων, καὶ ἀποδυρομένων κατὰ τῶν νεαπολιτῶν, ἀπέστειλε τοὺς ἀξιώσαντας αὐτοὺς μηδὲν εἰς τοὺς ὑπηκόους τῆς τῶν ῥωμαίων ἡγεμονίας παρανομεῖν· ἀλλὰ καὶ διδόναι τὰ δίκαια καὶ λαμβάνειν. καὶ εἴγε διαφέρονται πρὸς ἀλλήλοις· μὴ δι' ὅπλων, ἀλλὰ διὰ λόγων σύμβολα ποιησαμένοις πρὸς αὐτοὺς, καὶ τὸ λοιπὸν εἰρήνην ἄγειν πρὸς ἅπαντας τοὺς περιοικοῦντας τὸ τυρρηνικὸν πέλαγος· μήτε αὐτοὺς ἔργα πράττοντας, τὰ μὴ προσήκοντα τοῖς ἕλλησι, μήτε τοῖς πράττουσι συνεργοῦντας· μάλιστα δ' εἰ δύναιντο θεραπείας τῶν δυνατῶν παρασκευάσαντας, ἀποστῆναι μὲν ἀπὸ σαυνιτῶν τὴν πόλιν· σφίσι δ' αὐτοῖς γενέσθαι φίλην. ἔτυχον δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀφιγμένοι πρὸς τοὺς νεαπολίτας πρέσβεις ὑπὸ ταραντίνων ἀποσταλέντες, ἄνδρες ἐπιφανεῖς καὶ πρόξενοι διὰ γένους τῶν νεαπολιτῶν.

καὶ ἕτεροι

καὶ ἕτεροι ὑπὸ νωλάνων ὁμόρων ὄντων, καὶ σφόδρα τοὺς ἕλληνας ἀσπαζομένων τἀναντία τοὺς νεαπολίτας ἀξιώσοντες, μήτε σύμβολα ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς ῥωμαίους, ἢ τοὺς ὑπηκόους αὐτῶν, μήτε διαλύεσθαι τὴν πρὸς σαυνίτας φιλίαν. ἐὰν δὲ ταύτην ποιήσωνται) ῥωμαῖοι τοῦ πολέμου τὴν πρόφασιν μὴ ὀῤῥωδεῖν, μήδ' ὡς ἄμαχόν τινα τὴν ἰσχὺν αὐτῶν καταπεπλῆχθαι· ἀλλὰ μένειν γενναίως, καὶ ὡς προσῆκεν ἕλλησι πολεμεῖν, τῇ τε οἰκείᾳ πιστεύοντες δυνάμει, καὶ τῇ παρὰ σαυνιτῶν ἀφιξομένῃ βοηθείᾳ, ναυτικήν τε ἰσχὺν προσληψομένους ἔξω τῆς ἑαυτῶν, ἣν ταραντῖνοι πέμψουσιν (ἐὰν ἄρα καὶ ταύτης δέωνται) πολλὴν καὶ ἀγαθήν. Συναχθείσης δὲ βουλῆς, καὶ πολλῶν ῥηθέντων ἐν αὐτῇ λόγων, οὓς αἵτε πρεσβεῖαι διεξῆλθον, καὶ οἱ συναγορεύοντες αὐταῖς, διέστησαν αἱ γνῶμαι τῶν συνέδρων. καὶ οἵγε χαριέστατοι τὰ τῶν ῥωμαίων ἔδοξαν φρονεῖν. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν, οὐδὲν ἐξηνέχθη προβούλευμα· εἰς ἑτέραν δὲ πάλιν ἕδραν ἀναβληθείσης τῆς περὶ τῶν πρεσβειῶν διαγνώσεως, ἀφικόμενοι κατὰ πλῆθος εἰς τὴν νεάπολιν σαυνιτῶν οἱ δυνατώτατοι, καὶ τοὺς προεστηκότας τῶν κοινῶν θεραπείαις τισὶν οἰκειωσάμενοι, πείθουσι τὴν βουλὴν ἐπὶ τῷ δήμῳ ποιῆσαι τὴν τοῦ συμφέροντος αἵρεσιν. καὶ παρελθόντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν, πρῶτον μὲν τὰς ἑαυτῶν εὐεργεσίας διεξῄεσαν· ἔπειτα τῆς ῥωμαίων πόλεως πολλὰ κατηγόρουν ὡς ἀπίστου καὶ δολίου. τελευτῶντος δὲ τοῦ λόγου, θαυμαστὰς ἐποιοῦντο τοῖς νεαπολίταις ὑποσχέσεις, ἐὰν εἰς τὸν πόλεμον καταστῶσι· στρατιάν τε πέμψειν, ὅσης ἂν δέωνται),

τὴν

τὴν φυλάξουσαν αὐτῶν τὰ τείχη, καὶ ταῖς ναυσὶν ἐπι-
βάτας, καὶ τὴν εἰρεσίαν ἅπασαν παρέξειν· οὐ μόνον κα-
ταγγέλλοντες τοῖς ἰδίοις στρατεύμασιν, ἀλλὰ κἀκείνοις
ἁπάσας τὰς εἰς πόλεμον δαπάνας ἐπιχορηγοῦντες· ἀπω-
σαμένοις τέ τὸ ῥωμαϊκὸν στράτευμα, κύμην τε ἀνασώσειν,
ἣν δευτέρᾳ γενεᾷ πρότερον ἐξελάσαντες τοὺς κυμαίους,
καμπανοὶ κατέσχον· καὶ συγκατάξειν ἐπὶ τὰ σφέτερα
τοὺς περιόντας ἔτι κυμαίων, οὓς οἱ νεαπολῖται τῆς πατρί-
δος ἐκπεσόντας ὑπεδέξαντο, καὶ πάντων ἐποιήσαντο κοι-
νωνοὺς τῶν ἰδίων ἀγαθῶν· χώραν τε προσθήσειν τοῖς νεαπο-
λίταις, ἐξ ἧς οἱ καμπανοὶ κατέσχον τινὰ πόλιν. τῶν δὲ
νεαπολιτῶν, ὅσον μὲν ἦν μέρος εὔλογον, καὶ περὶ πολλοῦ
δυνάμενον ὁρᾶν τὰς καταληψομένας τὴν πόλιν ἐκ τοῦ
πολέμου συμφοράς, εἰρήνην ἄγειν ἠξίουν. τὸ δὲ φιλόκαινον,
καὶ τὰς ἐκ τῆς ταραχῆς πλεονεξίας διῶκον, ἐπὶ τὸν πόλε-
μον συνελάμβανε, καταβοαί τε ἀλλήλων ἐγίνοντο καὶ χει-
ροκρασίαι. καὶ προέβη τὸ νεῖκος εἰς λίθων βολάς. καὶ τε-
λευτῶντες ἐκράτησαν οἱ κακίους τῶν κρειττόνων· ὥστε τοὺς
πρέσβεις τῶν ῥωμαίων ἀπράκτους ἀπελθεῖν· διὰ ταύτας
τὰς αἰτίας ἡ βουλὴ τῶν ῥωμαίων στρατιὰν ἐπὶ νεαπολί-
τας ἀποστεῖλαι ἐβουλεύθη.

Ὅτι μαθόντες οἱ ῥωμαῖοι σαυνίτας στρατιὰν ἀγείρειν, 11.
τὸ μὲν πρῶτον πρέσβεις ἔπεμψαν. οἱ δὲ προχειρισθέντες
ἐκ τῶν βουλευμάτων πρέσβεις, ἐλθόντες ἐπὶ τοὺς προβού-
λους τῶν σαυνιτῶν ἔλεξαν· ἀδικεῖτε ἄνδρες σαυνῖται πα-
ραβαίνοντες τὰς ὁμολογίας, ἃς ἐποιήσασθε πρὸς ἡμᾶς,

ὀνόματι μὲν ὑποδυόμενοι συμμάχων, ἔργα δὲ πράττοντες πολεμίων. πολλαῖς μὲν ἡττηθέντες ὑπὸ ῥωμαίων μάχαις, δεήσει δὲ μεγάλῃ καταλυσάμενοι τὸν πόλεμον· καὶ τυχόντες εἰρήνης, οἵας ἐβούλεσθε. τὰ δὲ τελευταῖα, φίλοι γενέσθαι τῆς πόλεως ἡμῶν προθυμηθέντες, καὶ σύμμαχοι. καὶ τοὺς αὐτοὺς ῥωμαίοις ὁμόσαντες ἕξειν ἐχθροὺς καὶ φίλους. ὧν ἁπάντων ἐπιλανθανόμενοι, καὶ παρ' οὐδὲν ἡγησάμενοι τοῖς ὅρκοις, ἐγκατελείπετε μὲν ἡμᾶς, ἐν τῷ πρὸς λατίνους πολέμῳ καὶ πρὸς οὐολούσκοις συστάντες, οὓς δι' ὑμᾶς ἐχθροὺς ἔχομεν, οὐ βουλόμενοι τοῦ καθ' ἡμῶν αὐτοῖς συνάρασθαι πολέμου. ἐν δὲ τῷ παρελθόντι ἐνιαυτῷ, νεαπολίτας δεδιότας ἀναδεῖξαι τὸν καθ' ἡμῶν πόλεμον, ἁπάσῃ σπουδῇ καὶ προθυμίᾳ χρώμενοι, παρορμήσατε, μᾶλλον δὲ ἠναγκάσατε, καὶ τὰς δαπάνας ἐπιχορηγεῖτε· καὶ τὴν πόλιν δὲ ἡμῶν αὐτοὶ ἔχετε. νῦν δὲ παρασκευάζεσθε στρατιὰν ἐκ παντὸς ἐγείροντες τόπου, πρόφασιν μὲν ἑτέραν ποιούμενοι. τὸ δ' ἀληθὲς, ἐπὶ τοῖς ἡμετέροις ἐγνωκότες ἄγειν ἀποίκοις, καὶ ἐπὶ ταύτας τὰς ἀδίκους πλεονεξίας, φουνδανοὺς παρακαλεῖτε καὶ φορμιανοὺς, καὶ ἄλλους τινάς· οἷς ἡμεῖς ἰσοπολιτείας μετεδώκαμεν. οὕτω δὲ φανερῶς καὶ ἀναισχύντως συγχεόντων ὑμῶν τὰ περὶ τῆς φιλίας καὶ συμμαχίας ὅρκια, πρεσβείαν πρὸς ὑμᾶς ἐκρίναμεν ἀποστεῖλαι πρῶτον, καὶ μὴ πρότερον ἄρξαι τῶν ἔργων, πρὶν ἢ πειραθῆναι τῶν λόγων. ἃ δὲ προσκαλούμεθα ὑμᾶς, καὶ ὧν τυχόντες τὴν ἐπὶ τοῖς παρελθοῦσιν ὀργὴν ἀποπληρώσειν οἰόμεθα, ταῦτα ἐστὶ, πρῶτον μὲν ἀπάγειν ὑμᾶς

ἀξιοῦ

ἀξιοῦμεν τὴν ἀποσταλεῖσαν νεαπολίταις συμμαχίαν. ἔπειτα δὲ μηδεμίαν ἐκπέμπειν στρατιὰν κατὰ τῶν ἀποίκων τῶν ἡμετέρων· μὴ δὲ τοὺς ὑπηκόους ἐπὶ πάσας τὰς πλεονεξίας παρακαλεῖν. εἰ δὲ μὴ πᾶσι δόξαντα ταῦτα ὑμῖν, ἃ ἔπραττον τινὲς, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν γνώμης, παραδοῦναι τοὺς ἄνδρας ἡμῖν ἐπὶ δίκην. τούτων τυχόντες, ἀρκούμεθα. μὴ τυχόντες δὲ, θεοὺς καὶ δαίμονας, οὓς ἐν ταῖς συνθήκαις ὠμόσατε μαρτυρόμεθα, καὶ τοὺς εἰρηνοδίκας ἐπὶ τοῦτο ἄγοντες, ἐληλύθαμεν. τοιαῦτα τοῦ ῥωμαίου λέξαντος, βουλευσάμενοι καθ' αὐτοὺς οἱ πρόβουλοι τῶν σαυνιτῶν, τοιαύτην ἐξήνεγκαν ἀπόκρισιν. τοῦ μὲν ὀψισμοῦ τῆς ἐπὶ τὸν κατὰ λατίνων πόλεμον συμμαχίας, οὐ τὸ κοινὸν αἴτιον. ἐψηφισάμεθα γὰρ ἀποσταλῆναι τὴν στρατιὰν ὑμῖν. οἱ δὲ τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντες αὐτῆς, πλείονα χρόνον ἀναλώσαντες ἐν τῇ παρασκευῇ, καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ θᾶττον ἐπειχθέντες ἐπὶ τὸν ἀγῶνα. τρισὶ γοῦν ἢ τέτταρσιν ἡμέραις, ὕστερον τῆς μάχης πεμφθέντες ὑφ' ἡμῶν ἀφίκοντο. περὶ δὲ τῆς νεαπολιτῶν πόλεως, ἐν ᾗ τῶν ἡμετέρων τινές εἰσιν, τοσοῦτον δέομεν ἀδικεῖν ὑμᾶς, εἴ τινα τοῖς κινδυνεύουσι βοήθειαν εἰς σωτηρίαν κοινῇ παρεχόμεθα, ὥστε αὐτοὶ δοκοῦμεν ὑφ' ὑμῶν ἀδικεῖσθαι μεγάλα. φίλην γὰρ ἡμῶν καὶ σύμμαχον οὖσαν τὴν πόλιν ταύτην, οὐκ ἔναγχος, οὐδ' ἀφ' οὗ τὰς πρὸς ἡμᾶς ἐποιησάμεθα ὁμολογίας, ἀλλὰ δευτέρᾳ γενεᾷ πρότερον, διὰ πολλὰς καὶ μεγάλας εὐεργεσίας, οὐθὲν ἀδικηθέντες ὑμεῖς κατεδουλώσασθε. οὐ μὴν οὐδὲ τούτῳ γε τῷ ἔργῳ τὸ κοινὸν ὑμᾶς τῶν σαυνιτῶν ἠδίκησεν.

ἰδιόξενοι δέ τινες εἰσὶν ὡς πυνθανόμεθα, καὶ φίλοι τῶν νεαπολιτῶν, οἳ κατὰ τὴν ἑαυτῶν προαίρεσιν τῇ πόλει βοηθοῦντες, καί τινες καὶ δι' ἀπορίαν ἴσως βίου μισθοφόροι. φέρειν δὲ καὶ ἄγειν τοὺς ὑπηκόους ὑμῶν οὐθὲν δεόμεθα. καὶ γὰρ ἄνευ φουνδανῶν, καὶ φορμιανῶν, ἱκανοὶ βοηθεῖν αὑτοῖς ἐσμὲν, ἐὰν καθιστῶμεν εἰς ἀνάγκην πολέμου. ἡ δὲ παρασκευὴ τῆς στρατιᾶς ἡμῶν ἐστὶν οὐχ ὡς ἀφαιρησομένων τοὺς ὑμετέρους ἀποίκους τὰ ἴδια· ἀλλ' ὡς τὰ ἴδια ἑξόντων διὰ φυλακῆς. ἀντικαλούμεθά τε ὑμᾶς, εἰ βούλεσθε τὰ δίκαια ποιεῖν, ἐκχωρεῖν φρεγέλλης, ἣν πρὸ πολλοῦ πολέμῳ κρατησάντων ἡμῶν, ὅπερ ἐστὶ νόμος κτήσεως δικαιότατος, ὑμεῖς οὐδενὶ δικαίῳ σφετερισάμενοι, δεύτερον ἔτος ἤδη κατέχετε· τούτων ἡμεῖς τυχόντες οὐδὲν ὑποληψόμεθα ἀδικεῖσθαι. μετὰ τοῦτο παραλαβὼν τὸν λόγον ὁ τῶν ῥωμαίων εἰρηνοδίκης εἶπεν· οὐθὲν ἔτι τὸ κωλῦσόν ἐστιν οὕτω φανερῶς ἀνῃρηκότων ὑμῶν τὰ περὶ τῆς εἰρήνης ὅρκια, βουλεύεσθε τὸν ῥωμαίων δῆμον αἰτιάσασθαι. πάντα γὰρ αὐτῷ πέπρακται τά τε κατὰ τοὺς ἱερούς τε καὶ πατρικοὺς νόμους, τά τε πρὸς τοὺς θεοὺς ὅσια, καὶ τὰ πρὸς ἀνθρώποις δίκαια. δικασταὶ δὲ τῶν μενόντων ἐν ταῖς ὁμολογίαις, οἱ λαχόντες πολέμοις ἐπισκοπεῖν, ἔσονται θεοί. μέλλων δὲ ἀπιέναι, τήν τε περιβολὴν κατὰ κεφαλῆς εἵλκυσεν, καὶ τὰς χεῖρας ἀνασχὼν εἰς τὸν οὐρανὸν, ὡς ἔθος ἐστὶν, ἀρὰς ἐποιήσατο τοῖς θεοῖς. εἰ μὲν ἄδικα πάσχουσα ὑπὸ σαυνιτῶν ἡ ῥωμαίων πόλις, καὶ μὴ δυναμένη μετὰ λόγου καὶ κρίσεως διαλύσαι τὰς διαφορὰς, ἐπὶ τὰ ἔργα χωρήσει, βουλάς τε ἀγαθὰς αὐτῇ θεοὺς καὶ δαίμονας ἐπι-

νοῦ ἄγειν, καὶ πράξεις πᾶσι διδόναι ἐπὶ τοὺς πολεμίοις εὐτυχεῖς. εἰ δὲ αὐτὴ ἦν πλημμελοῦσα τὰ περὶ τῆς φιλίας ὅρκια, προφάσεις κατασκευάζεται τῆς ἔχθρας οὐκ ἀληθεῖς, μήτε βουλὰς ὀρθοῦν αὐτοῖς, μήτε πράξεις. ὡς διελύθησαν ἐκ τοῦ συλλόγου, καὶ τὰ λεχθέντα ἐδήλωσαν ἑκάτεροι ταῖς ἑαυτῶν πόλεσι, τὰς ἐναντίας ἔχον ὑπὲρ ἀλλήλων δόξας ἀμφότεροι· σαυνῖται μὲν βραδύτερα τὰ τῶν ῥωμαίων ἔσεσθαι νομίζοντες· ὥσπερ αὐτοῖς ἔθος ἐστὶ ποιεῖν, ὅτε μέλλοιεν ἄρχειν πολέμου. ῥωμαῖοι δ' ἐν ὀλίγῳ τὴν σαυνιτῶν στρατιὰν ἥξειν ἐπὶ τοὺς αὐτῶν ἐποίκους φρεγελλάνοις οἰόμενοι· ἔπειτ' αὐτοῖς τὰ εἰκότα συνέβη παθεῖν· οἱ μὲν γὰρ παρασκευαζόμενοι καὶ μέλλοντες ἀπώλεσαν τοὺς καιροὺς τῶν πράξεων. ῥωμαῖοι δ' ἐν ἑτοίμῳ πᾶσαν ἔχοντες παρασκευὴν, ἅμα τῷ πυθέσθαι τὰς ἀποκρίσεις, τόντε πόλεμον ἐψηφίσαντο καὶ τοὺς ὑπάτους ἀπέστειλαν ἀμφοτέρους· καὶ πρὶν αἰσθέσθαι τοὺς πολεμίους τὴν ἔξοδον, ἥτε νεωστὶ καταγραφεῖσα, καὶ περὶ οὐολούσκους χειμάζουσα δύναμις, ἣν εἶχε κορνήλιος, ἐντὸς ἦν τῶν σαυνιτικῶν ὅρων.

Ὅτι ὁ σαυνιτικὸς αὖθις ἀνερριπίσθη πόλεμος, ἀπὸ III.
τοιαύτης αἰτίας ἀρξάμενος, μετὰ τὰς σπονδὰς, ἃς ἐποιήσαντο πρὸς τὴν ῥωμαίων πόλιν οἱ σαυνῖται, χρόνον ὀλίγον ἐπισχόντες, ἐπὶ λευκανοὺς ἐστράτευσαν ὁμόρους ὄντας, ἐκ παλαιᾶς τινὸς ὁρμηθέντες ἔχθρας. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ταῖς ἑαυτῶν δυνάμεσι πιστεύοντες οἱ λευκανοὶ, τόντε πόλεμον διέφερον. ἐν ἁπάσαις δὲ μειονεκτοῦντες ταῖς

μάχαις, καὶ πολλὰ ἀπολελωκότες ἤδη χωρία· κινδυνεύοντες δὲ καὶ περὶ τῆς ἄλλης γῆς ἁπάσης, ἐπὶ τὴν ῥωμαίων βοήθειαν, ἠναγκάσθησαν καταφυγεῖν. συνειδότες μὲν ἑαυτοῖς ἐψευσμένοις, ἃς πρότερον ἐποιήσαντο πρὸς αὐτοὺς ὁμολογίας, ἐν αἷς φιλίαν συνέθεντο καὶ συμμαχίαν. οὐκ ἀπογνόντες δὲ συμπείσειν αὐτοὺς ἐὰν ἐξ ἁπάσης τῆς πόλεως τοὺς ἐπιφανεστάτους παῖδας ὁμήρους ἅμα τοῖς πρεσβευταῖς ἀποστείλωσιν, ὅπερ καὶ συνέβη. ἀφικομένων γὰρ τῶν πρέσβεων, καὶ πολλὰ δεομένων, ἥτε βουλὴ δέχεσθαι τὰ ὅμηρα ἔγνω, καὶ τὴν φιλίαν πρὸς τοὺς λευκανοὺς συνάψαι, καὶ ὁ δῆμος ἐπεκύρωσε τὰ ψηφισθέντα ὑπ' αὐτῆς. γενομένων δὲ τῶν συνθηκῶν πρὸς τοὺς ἀποσταλέντας ὑπὸ τῶν λευκανῶν ἄνδρας· οἱ πρεσβύτατοι ῥωμαίων καὶ τιμιώτατοι προχειρισθέντες ὑπὸ τῆς βουλῆς, πρέσβεις ἀπεστάλησαν ἐπὶ τὴν κοινὴν τῶν σαυνιτῶν σύνοδον, δηλώσαντες αὐτοῖς ὅτι φίλοι καὶ σύμμαχοι ῥωμαίων εἰσὶ λευκανοί, καὶ τὴν τότε χώραν, ἣν ἔτυχον αὐτῶν ἀφῃρημένοι, παρακαλέσαντες ἀποδιδόναι, καὶ μηδὲν ἔτι πράττειν ἔργων πολεμίων, ὡς οὐ περιοψομένης τῆς ῥωμαίων πόλεως, τοὺς ἑαυτῆς ἱκέτας ἐξελαυνομένους ἐκ τῆς σφετέρας. οἱ δὲ σαυνῖται τῶν πρέσβεων ἀκούσαντες, ἠγανάκτουν τε καὶ ἀπελογοῦντο. πρῶτον μὲν οὐκ ἐπὶ τούτῳ πεποιῆσθαι λέγοντες τὰς περὶ τῆς εἰρήνης ὁμολογίας, ἐπὶ τῷ μηδένα μήτε φίλον ἴδιον ἡγήσασθαι, μήτε ἐχθρὸν, ἐὰν μὴ ῥωμαῖοι κελεύσωσιν. ἔπειθ' ὅτι λευκανοὺς οὐ πρότερον ἐποιήσαντο ῥωμαῖοι φίλοις, ἀλλ' ἔναγχος πολεμίους ἤδη σφῶν ὄντας.

προφα

πρόφασιν οὔτε δικαίαν, οὔτε εὐσχήμονα κατασκευαζόμενοι τοῦ καταλῦσαι τὰς σπονδάς. ἀποκρινομένων δὲ τῶν ῥωμαίων, ὅτι τοὺς ὑπηκόους ὁμολογήσαντας ἔσεσθαι, καὶ ἐπὶ τούτῳ τῷ δικαίῳ καταλυσαμένους τὸν πόλεμον, ἅπαντα πείσεσθαι δεῖ τοῖς παρειληφόσι τὴν ἀρχήν· εἰ δὲ μὴ ποιήσωσι τὰ κελευόμενα ἑκόντες, πολεμήσειν αὐτοῖς ἀπειλούντων. ἀφόρητον ἡγησάμενοι τὴν αὐθάδειαν τῆς πόλεως οἱ σαυνῖται, τοὺς μὲν πρέσβεις ἐκέλευσαν ἀπαλλάττεσθαι παραχρῆμα. αὐτοὶ δὲ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἐψηφίσαντο, κοινῇ τε καὶ κατὰ πόλεις εὐτρεπίζεσθαι. ἡ μὲν δὴ φανερὰ τοῦ σαυνιτικοῦ πολέμου πρόφασις, καὶ πρὸς ἅπαντας εὐπρεπὴς λέγεσθαι, ἡ λευκανῶν ἐγένετο βοήθεια τῶν καταφυγόντων ἐπ' αὐτούς, ὡς κοινὸν δή τι τοῦτο καὶ πάτριον ἔθος τῇ ῥωμαίων πόλει τοῖς ἀδικουμένοις καὶ καταφεύγουσιν ἐπ' αὐτὴν βοηθεῖν. ἡ δ' ἀφανὴς δὲ μᾶλλον αὐτοὺς ἀναγκάζουσα διαλύεσθαι φιλίαν, ἡ τῶν σαυνιτῶν ἰσχὺς, πολλή τε ἤδη γεγονυῖα, καὶ ἐπὶ πλεῖον χωρήσεσθαι νομιζομένη· λευκανῶν τε χειρωθέντων, καὶ δι' αὐτοὺς τῶν προσοίκων, ἀκολουθήσειν ἔμελλε τά τε βαρβαρικὰ ἔθνη τὰ προσεχῆ τούτοις. αἵτε δὴ σπονδαὶ, μετὰ τὴν ἄφιξιν τῶν πρεσβευτῶν, εὐθὺς ἐλέλυντο, δὲ στρατιαὶ δύο κατεγράφοντο.

Ὅτι ποστούμιος πρέσβις ἐστάλη πρὸς ταραντίνους· καί τινα αὐτοῦ διεξιόντος οὐχ ὅπως προσεῖχον αὐτῷ τὴν διάνοιαν, ἢ λογισμοὺς ἐλάμβανον οἱ ταραντῖνοι σωφρόνων ἀνθρώπων, καὶ περὶ πόλεως κινδυνευούσης βουλευομένων· ἀλλ' εἴ τι μὴ κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην τῆς ἑλληνικῆς διαλέκτου IV.

χαρακτῆρα ὑπ' αὐτοῦ λέγοιτο, παρατηροῦντες ἐγέλων, καὶ πρὸς τὰς ἀναστάσεις ἐτραχύνοντο, καὶ βάρβαρον ἀπεκάλουν, καὶ τελευταῖον ἐξέβαλλον ἐκ τοῦ θεάτρου. ἀπιόντων δὲ αὐτῶν, εἷς τῶν ἐφεστηκότων ἐν τῇ παρόδῳ ταραντίνων, φιλωνίδης ὄνομα, σπερμολόγος ἄνθρωπος, ὃς ὑπὸ τῆς οἰνοφλυγίας, ἣ παρὰ πάντα τὸν βίον ἐνείχετο, προσηγορεύετο κοτύλη· μεστὸς ὢν ἔτι τῆς χθιζῆς μέθης, ὡς ἐγγὺς ἦσαν οἱ πρέσβεις, ἀνασυράμενος τὴν περιβολὴν, καὶ σχηματίσας ἑαυτὸν ὡς αἴσχιστον ὀφθῆναι, τὴν οὐ λέγεσθαι πρέπουσαν ἀκαθαρσίαν κατὰ τῆς ἱερᾶς ἐσθῆτος τοῦ πρεσβευτοῦ κατεσκέδασε. γέλωτος δὲ καταρραγέντος ἐξ ὅλου τοῦ θεάτρου, καὶ συγκροτούντων τὰς χεῖρας τῶν ἀγερωχοτάτων, ἐμβλέψας εἰς τὸν φιλωνίδην ὁ ποστούμιος εἶπεν. δεχόμεθα τὸν οἰωνὸν ὦ σπερμολόγε ἄνθρωπε· ὅτι καὶ τὰ μὴ αἰτούμενα δίδοτε ἡμῖν. ἔπειτα εἰς τὸν ὄχλον ἐπιστραφεὶς, καὶ τὴν ὑβρισμένην ἐσθῆτα δεικνὺς, ὡς ἔμαθεν ἔτι πλείονα γινόμενον ἐξ ἁπάντων γέλωτα, καὶ φωνὰς ἤκουσεν ἐνίων ἐπιχαιρόντων, καὶ τὴν ὕβριν ἐπαινούντων, γελᾶτε ἔφησεν ἕως ἔξεστιν ὑμῖν ἄνδρες ταραντῖνοι, γελᾶτε. πολὺν γὰρ τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον κλαύσετε. ἐκπικρανθέντων δέ τινων πρὸς τὴν ἀπειλήν· καὶ ἵνα γε μᾶλλον ἔφησεν ἀγανακτήσητε, καὶ τοῦθ' ὑμῖν λέγομεν· ὅτι πολλῷ τὴν ἐσθῆτα ταύτην αἵματι ἐκπλυνεῖτε. ταῦτα οἱ τῶν ῥωμαίων πρέσβεις ὑβρισθέντες ὑπὸ τῶν ταραντίνων ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, καὶ ταύτας τὰς φωνὰς ἐπιθεσπίσαντες, ἀπέπλευσαν ἐκ τῆς πόλεως. ἄρτι δ' αἰμιλίου βαρβούλα ἐπίκλησιν τὴν ἀρχὴν παρει-

παρειληφότος, παρῆσαν οἱ σὺν τῷ ποστουμίῳ πεμφθέντες εἰς τὸν τάραντα πρέσβεις· ἀπόκρισιν μὲν οὐδεμίαν φέροντες· τὰς δὲ ὕβρεις ἃς ἦσαν ὑβρισμένοι πρὸς αὐτῶν διεξιόντες, καὶ τὴν ἐσθῆτα τοῦ ποστουμίου, πίστιν τῶν λόγων παρεχόμενος. ἀγανακτήσεως δὲ μεγάλης ἐξ ἁπάντων γινομένης, συναγαγόντες τὴν βουλὴν οἱ περὶ τὸν αἰμίλιον ὕπατοι, τί χρὴ πράττειν ἐσκόπουν, ἕωθεν ἀρξάμενοι μέχρι δύσεως ἡλίου, καὶ τοῦτ᾽ ἐποίησαν, ἐφ᾽ ἡμέρας συχνάς. ἦν δὲ ἡ ζήτησις οὐχ ὑπὲρ τοῦ λελύσθαι τὰς περὶ τῆς εἰρήνης ὁμολογίας ὑπὸ τῶν ταραντίνων (τοῦτο γὰρ ἅπαντες ὡμολόγουν) ἀλλ᾽ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τῆς ἀποσταλησομένης ὑπ᾽ αὐτῆς στρατιᾶς. ἦσαν γάρ τινες οἱ παραινοῦντες μή πω τοῦτον ἀναλαμβάνειν τὸν πόλεμον, ἕως λευκανοί τε ἀφεστήκασι καὶ βρέττιοι, καὶ τῶν σαυνιτῶν πολὺ καὶ φιλοπόλεμον ἔθνος, καὶ τυρρηνία παρ᾽ αὐταῖς οὖσα ταῖς θύραις ἔτι ἀχείρωτος ἦν. ἀλλ᾽ ὅταν ὑποχείρια γένηται τάδε τὰ ἔθνη, μάλιστα μὲν ἅπαντα, εἰ μή γε τὰ πρὸς ἀνατολὰς, καὶ πλησίον τοῦ τάραντος κείμενα· τοῖς δὲ τἀναντία τούτοις ἐφαίνετο συμφέρειν, μηδὲ τὸν ἐλάχιστον χρόνον ἀναμένειν· ἀλλ᾽ ἐπιψηφίζειν τὸν πόλεμον ἤδη. καὶ ἐπεὶ τὰς γνώμας ἔδει ἀριθμεῖσθαι, πλείους ἐφάνησαν οὗτοι τῶν ἀναβάλλεσθαι τὸν πόλεμον εἰς ἑτέρους παραινούντων, καὶ ὁ δῆμος ἐπεκύρωσε τὰ δόξαντα τῇ βουλῇ.

V. Ὅτι πύρρου τοῦ ἠπειρώτου βασιλέως, ἐπὶ τὴν ῥώμην στρατιὰν ἐξαγαγόντος, ἐβουλεύσατο πρεσβευτὰς ἀποστεῖλαι τοὺς ἀξιώσοντας πύρρου ἀπολυτρῶσαι σφίσι τοὺς

αἰχμαλώτους, εἴτε ἀντιδιαλλαξόμενον ἑτέρων σωμάτων· εἴτε ἀργύριον κατ' ἄνδρα ὁρίσαντα· καὶ ἀποδείκνυσι πρέσβεις, γάϊον φαβρίκιον, ὃς ἐνιαυτῷ τρίτῳ πρότερον ὑπατεύων, σαυνίτας καὶ λευκανοὺς καὶ βρεττίους ἐνίκησε μεγάλαις μάχαις, καὶ τὴν θουρίων πολιορκίαν ἔλυσε· καὶ κόϊντον αἰμίλιον τὸν συνάρξαντα τῷ φαβρικίῳ, καὶ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ τυῤῥηνικοῦ πολέμου σχόντα· καὶ πόπλιον κορνήλιον, ὃς ἐνιαυτῷ τετάρτῳ πρότερον ὑπατεύων, κελτῶν ἔθνος ὅλον τοὺς καλουμένους Σένωνας, ἐχθίστους ῥωμαίων ὄντας πολεμίων, ἅπαντας ἡβηδὸν κατέσφαξεν. οὗτοι πρὸς πύῤῥον ἀφικόμενοι, καὶ διαλεχθέντες ὅσα τῇ τοιαύτῃ χρείᾳ πρόσφορα ἦν, ὡς ἀτέκμαρτον πρᾶγμα τύχη, καὶ ταχεῖαι τῶν πολέμων αἱ τροπαί· καὶ τῶν συμβησομένων οὐδὲν ἀνθρώποις προειδέναι ῥᾴδιον· ἐπ' ἐκείνῳ τὴν προαίρεσιν ἐποίουν, εἴτε ἀργύριον ἀντὶ τῶν αἰχμαλώτων ἐβούλετο λαβεῖν, εἴτε ἑτέρους αἰχμαλώτους. πύῤῥος δὲ μετὰ τῶν φίλων βουλευσάμενος, ἀποκρίνεται τάδε αὐτοῖς· γέλοιόν τι πρᾶγμα ποιεῖτε ὦ ἄνδρες ῥωμαῖοι. φιλίαν μὲν οὐ βουλόμενοι συνάψαι πρὸς ἐμέ· τοὺς δὲ ἁλόντας κατὰ πόλεμον ἀξιοῦντες ἀπολαβεῖν· ἵνα τοῖς αὐτοῖς τούτοις σώμασιν, εἰς τὸν κατ' ἐμοῦ πόλεμον ἔχητε χρῆσθαι. ἀλλ' εἰ τὰ κράτιστα βούλεσθε πράττειν, καὶ τὸ κοινῇ συμφέρον ἀμφοτέροις ἡμῖν σκοπεῖτε, σπεισάμενοι τὸν πόλεμον τὸν πρὸς ἐμὲ, καὶ τοὺς ἐμοὺς συμμάχους, ἀπολάβετε τοὺς ἰδίους, προῖκα παρ' ἐμοῦ, πολίτας τε καὶ συμμάχους ἅπαντας. ἄλλως δ' οὐκ ἂν ὑπομείναιμι πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ὑμῖν προέσθαι.

ταῦτα

ταῦτα μὲν τῶν τριῶν πρεσβευτῶν παρόντων ἔλεξεν· ἰδίᾳ δὲ τὸν Φαβρίκιον ἀπολαβών· ἐγὼ δέ, φησιν, ὦ Φαβρίκιε, πυνθάνομαί σε κράτιστον ἐν ἡγεμονίαις πολέμων εἶναι, καὶ τῷ βίῳ δίκαιον καὶ σώφρονα, καὶ τὰς ὅλας ἁπάσας ἔχοντα ἀρετάς, χρημάτων τε ἄπορον, καὶ καθ' ἓν τὸ μέρος τοῦτο ἐλασσούμενον ὑπὸ τῆς τύχης· ὥστε μηδὲν ἄμεινον τῶν πενεστάτων βουλευτῶν ἐν τοῖς κατὰ τὸν βίον διατελεῖν. τοῦτο δὴ τὸ μέρος ἐκπληρῶσαι προθυμούμενος ἕτοιμός εἰμι, διδόναι σοι πλῆθος ἀργυρίου καὶ χρυσίου τοσοῦτον, ὅσον κτησάμενος, ἅπαντας ὑπερβαλεῖς πλούτῳ τοὺς μάλιστα δοκοῦντας ῥωμαίων εὐπορεῖν, καλὸν νομίσας ἀνάλωμα, καὶ πρέπον ἡγεμόνι, τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἀναξίως τῆς ἀρετῆς διὰ πενίαν πράττοντας εὐεργετεῖν, καὶ βασιλικοῦ πλούτου τοῦτ' ἀνάθημα, καὶ κατασκεύασμα λαμπρότατον. μαθὼν δὲ τὴν ἐμὴν προαίρεσιν Φαβρίκιε, καὶ πᾶσαν ἀποθέμενος αἰδῶ, μετάλαβε τῶν παρ' ἡμῖν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν. ὡς ἐμοῦ μέλλοντος εἴσεσθαι καὶ μεγάλην σοι χάριν καὶ μάλιστ' οὐκ ἐλάττω, *καὶ ξένων τοὺς τιμιωτάτους εἶναι νόμιζε. ἐμοὶ δὲ ἀντὶ τούτων, μήτε ἄδικον, μήτε αἰσχρὸν πρᾶξιν ὑπηρετήσῃς μηδεμίαν, ἀλλ' ἐξ ὧν αὐτὸς κρείττων ἔσῃ καὶ τιμιώτερος ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι. καὶ πρῶτον μὲν ἐπὶ τὰς διαλλαγὰς (ὅση δύναμις ἐν σοὶ) παρόρμησον τὴν ἄχρι τοῦδε δύσεριν καὶ οὐδὲν τῶν μετρίων φρονοῦσαν βουλήν, διδάσκων, ὡς ἐπὶ κακῷ τῆς πόλεως ἡμῶν ἀφῖγμαι, Ταραντίνοις καὶ τοῖς ἄλλοις Ἰταλιώταις ὑποσχόμενος βοηθήσειν, οἷς οὔτε ὅσιον, οὔτε εὔσχημον ἐστί μοι παρόντι μετὰ δυνάμεως, καὶ τὴν πρώτην νενι-

κότι μάχην ἐγκαταλιπεῖν· καὶ ἐπειδὴ πολλὰ καὶ ἀναγκαῖα πράγματα κατὰ τοῦτον γινόμενα τὸν καιρὸν, ἐπὶ τὴν ἰδίαν με ἀρχὴν μετακαλεῖ· πίστεις τε ὑπέχομαι πάσας, ὁπόσαι βεβαιοῦσιν ἀνθρώπων ὁμολογίας, καὶ μόνῳ καὶ μετὰ τῶν ἄλλων πρεσβευτῶν περὶ τῆς οἴκαδε ἀνακομιδῆς εἶναι, ῥωμαίους ποιήσαντα φίλους· ἵνα θαῤῥῶν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ πολίτας λέγῃς. εἰ δὲ τισὶ τὸ τῆς βασιλείας ὄνομα ὕποπτόν ἐστιν, ὡς ἀπατηλὸν ἐν ὁμολογίαις, ἐξ ὧν ἕτεροι τινὲς ἐν ὅρκοις καὶ σπονδαῖς παρανομεῖν ἔδοξαν, ὅμοια καὶ περὶ ἐμοῦ τεκμαιρόμενοι. γινομένης δὲ τῆς εἰρήνης, ἴθι μετ' ἐμοῦ. σύμβουλός τε ἁπάντων ἐσόμενος ἐμοὶ καὶ ὑποστράτηγος, καὶ τῆς βασιλικῆς εὐτυχίας μέτοχος. ἐμοί τε γὰρ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ πιστοῦ φίλου δεῖ· σοί τε χορηγίας βασιλικῆς καὶ πραγμάτων βασιλικῶν. ἐὰν δὴ συνενέγκωμεν ταῦτ' εἰς τὸ κοινὸν, τὰ μέγιστα τῶν ἀγαθῶν παρ' ἀλλήλων ἀποισόμεθα. παυσαμένου δὲ αὐτοῦ, μικρὸν ἐπισχὼν ὁ φαβρίκιος εἶπε. περὶ μὲν τῆς ἀρετῆς, ἥτις ἐστὶ περὶ ἡμᾶς, ἢ κατὰ τὰς κοινὰς πράξεις, ἢ κατὰ τὸν ἴδιον βίον, οὐδὲν ἐμὲ δεῖ ἐπ' ἐμαυτοῦ λέγειν, ἐπειδὴ πέπυσαι παρ' ἑτέρων. οὐδέ γε περὶ τῆς πενίας, ὅτι μοι γήδιον μικρὸν ἐστὶ κομιδῆ, καὶ φαῦλον οἰκίδιον, καὶ οὔτε ἀπὸ δανεισμάτων, οὔτε ἀπ' ἀνδραπόδων ὁ βίος. φαίνῃ γὰρ καὶ τούτων ἀκριβῶς ἀκηκοέναι παρ' ἑτέρων. περὶ δὲ τοῦ κάκιόν με ῥωμαίων τινὸς πράττειν δι' ἀπορίαν, καὶ μηδὲν εἶναί μοι πλέον ἀσκοῦντι καλοκαγαθίαν, ὅτι τῶν πλουσίων οὐκ εἰμὶ, κακῶς ὑπείληφας· εἴτε ἀκούσας τινός· εἴτε αὐτὸς εἰκάζων. ἐμοὶ γὰρ οὐδεμία πώποτε κακοδαιμονίας αἴσθησις,

παρὰ τῷ μὴ πολλὰ κεκτῆσθαι, γέγονεν, οὐδ' ἔστιν, οὐδὲ ὠδυράμην τὴν ἐμαυτοῦ τύχην, οὔτ' ἐν τοῖς κοινοῖς πράγμασιν, οὔτ' ἐν τοῖς ἰδίοις. τί γὰρ καὶ παθὼν, ἐγκαλοίην ἂν αὐτῇ, πότερον, ὅτι μοι τῶν καλῶν καὶ περιμαχήτων, ἐφ' οἷς ἅπασα φύσις ἐσπούδακεν εὐγενὴς, οὐδενὸς ἐξεγένετο παρὰ τῆς πατρίδος μεταλαβεῖν διὰ πενίαν; ὃς ἄρχω τε τὰς μεγίστας ἀρχὰς, καὶ πρεσβεύω τὰς ἐπιφανεστάτας πρεσβείας, καὶ σεβασμίους, ἱερῶν τε πιστεύομαι τοὺς ἁγιωτάτους, καὶ γνώμην ἀγορεύειν ἀξιούμενος, περὶ τῶν ἀναγκαιοτάτων καλοῦμαι· ἐν ᾧ προσήκει μετώπῳ ἐπαινοῦμαί τε καὶ ζηλοῦμαι, καὶ οὐδενὸς δεύτερος εἰμὶ τῶν μέγιστα δυναμένων· καὶ παράδειγμα τοῖς ἄλλοις εἶναι δοκῶ καλοκαγαθίας· οὐδὲν ἐκ τῆς ἐμῆς οὐσίας εἰς ταῦτα δαπανῶν· ὥσπερ οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδείς. οὐ γὰρ ἐνοχλεῖ τοῖς ἑκάστου βίοις ἡ πόλις ἡ ῥωμαίων, ὥσπερ τινες ἕτεραι, ἐν αἷς ὁ κοινὸς μὲν πλοῦτος ὀλίγος ἐστίν· ὁ δὲ τῶν ἰδιωτῶν πολύς· ἀλλ' αὐτὴ παρέχει τοῖς πρὸς τὰ κοινὰ προσιοῦσιν ἅπαντα, ὅσων δέονται, λαμπρὰς καὶ μεγαλοπρεπεῖς ὑποτιθεῖσα χορηγίας· ὥστε μηδὲν ἀτιμότερον εἶναι τὸν πενέστατον τοῦ πλουσιωτάτου κατὰ τὴν ἀπαξίωσιν τῶν καλῶν, ἀλλὰ πάντας εἶναι ῥωμαίοις, ὅσοι ἂν ὦσι διὰ καλοκαγαθίαν τούτων ἄξιοι τῶν τιμῶν, ἀλλήλοις ἴσοις. ὁπότε δὲ πενόμενος οὐδὲν παρὰ τοῦτ' ἔλαττον ἔχω τῶν πολλὰ κεκτημένων, τί παθὼν ἂν κατηγόρηκα τῆς τύχης· ὅτι οὐχὶ ἴσοις ὑμῖν ἐποίησε τοῖς βασιλεῦσιν; οἷς ὁ πολὺς θησαυρίζεται χρυσός. ἀλλὰ μὴν ἔνγε τοῖς ἰδίοις, τοσοῦτον ἀπέχω κακοδαιμονίας, ὥστε

ἐν ὀλίγοις πάνυ τῶν μακαρίων εἶναι δοκῶ παρὰ τοὺς πλουσίοις ἐξετάζων, καὶ ἐπὶ τούτῳ μέγισον φρονῶ. ἐπειδὴ τὰ μὲν ἀναγκαῖα, τὸ λυπρὸν ἀπόχρη μοι γήδιον φιλεργοῦντι καὶ ταμιευομένῳ παρέχειν· τὰ δ' ἔξω τῶν ἀναγκαίων οὐ βιάζεται ζητεῖν ἡ φύσις· ἀλλὰ καὶ τροφὴ πᾶσα ἡδία μοι, ἣν ἂν ὁ λιμὸς σκεδάσῃ, καὶ ποτὸν ἅπαν γλυκὺ, ὅ, τ' ἂν ἡ δίψα πορίσῃ. καὶ ὕπνος μαλθακὸς, ὅταν ἡγήσηται κόπος· ἐσθήστε ἡ παράσχουσα μὴ ῥιγοῦν, αὐταρκεστάτη· καὶ σκεῦος ὅπερ ἂν εὐτελέστατον, τῶν δυναμένων τὰς αὐτὰς παρέχειν χρείας, οἰκειότατον· ὥστε οὐδὲ κατὰ τοῦτο δίκαιος εἶναι τῆς τύχης κατηγορεῖν· ἥ μοι τοσαύτην παρέσχεν οὐσίαν, ὅσην ἡ φύσις ἐβούλετο ἔχειν. τῶν δ' ὑπερβαλλόντων, οὔτε πόθον ἐνέφυσεν, οὔτε εὐπορίαν ἔδωκεν νὴ δί'· ἀλλ' οὐ περίεστί μοι τοῖς πλουσίοις ἐπαρκεῖν. οὐδ' ἐκ περιουσίας ἐπιστήμην ἔδωκέ μοι ὁ θεὸς ἔχειν, οὐδὲ μαντικὴν, αἷς ὠφέλουν ἂν τοὺς δεομένους, οὐ γὰρ ἄλλα πολλὰ, ἅ ἐστιν ἐν ἐμοὶ, τούτων μεταδιδοὺς καὶ πόλει καὶ φίλοις, καὶ ἀφ' ὧν δύναμαι ποιεῖν εὖ τινὰς, ταῦτα τὰ κοινὰ τοῖς δεομένοις παρέχων, οὐκ ἂν ἡγησαίμην αἴτιον ἐμαυτόν. ταῦτα δ' ἐστὶν ἃ σὺ κράτιστα νομίζεις εἶναι· καὶ πολλῶν χρημάτων αἴτιος εἶ πειρᾶσθαι. εἰ δὲ δεῖ καὶ τὰ μάλιστα διὰ τὰς εὐεργεσίας τῶν δεομένων τι πολλὰ κεκτῆσθαι χρήματα, μεγάλης ἦν σπουδῆς καὶ φιλοτιμίας ἄξιον, καὶ μακάριον τοῦτο ὑπῆρχεν, εἶναι τοὺς πλουσιωτάτους, ὡς τοῖς βασιλεῦσιν ὑμῖν δοκεῖ· πότερος ἦν μοι τρόπος εὐπορίας κρείττων, ἀφ' ὧν σύ μοι νῦν μεταδίδως αἰσχρῶς, ἢ ἀφ' ὧν αὐτὸς ἐκτησάμην καλῶς πρότερον.

τερον. παρέσχε γάρ μοι τὰ πολιτικὰ πράγματα χρη-
ματισμῶν ἀφορμὰς δικαίας, πολλάκις μὲν καὶ πρότε-
ρον, μάλιστα δ' ἐπὶ σαυνίτας, καὶ λευκανοὺς, καὶ βρετ-
τίους στρατιὰν ἄγων ἐστάλην τετάρτῳ πρότερον ἐνιαυτῷ
τὴν ὕπατον ἀρχὴν ἔχων· καὶ πολλὴν μὲν χώραν ἐλεη-
λάτησα, πολλαῖς δὲ μάχαις τοὺς ἀντιταξαμένους
ἐνίκησα· πολλὰς δὲ καὶ εὐδαίμονας πόλεις κατὰ κράτος
ἐξελὼν ἐξεπόρθησα, ἐξ ὧν τὴν στρατιὰν ἅπασαν ἐπλού-
τησα, καὶ τὰς εἰσφορὰς τοῖς ἰδιώταις, ἃς εἰς τὸν πόλεμον
προσήνεγκαν ἀπέδωκα, καὶ υ τάλαντα μετὰ τὸν θρι-
άμβον εἰς τὸ ταμεῖον εἰσήνεγκα. ἔπειτ' ἐκείνων τῶν δορυ-
κτήτων ἐξόν μοι λαβεῖν ὁπόσα βουλόμην, οὐ λαβών·
ἀλλὰ καὶ τὸν ἐκ τοῦ δικαίου πλοῦτον ὑπεριδὼν, ἕνεκα δό-
ξης, ὡς οὐαλέριος ποπλικόλας ἐποίησε, καὶ ἄλλοι πλεῖ-
στοι πρὸς τούτοις συχνοί, δι' οὓς ἡ πόλις ἡμῶν τηλικαύτη
γέγονε, τὰς παρὰ σοῦ δέξωμαι δωρεάς; καὶ ἀντὶ τῆς
κρείττονος εὐπορίας, ἀλλάξομαι τὴν χείρονα; ἐκείνῃ
μέν γε τῇ κτήσει, καὶ τὸ μεθ' ἡδονῆς ποιεῖσθαι τὰς ἀπο-
λαύσεις πρὸς τὸ καλῶς καὶ δικαίως πόσος ἦν; ταύτης
δὲ καὶ τοῦτ' ἄπεστι. δανείσματα γάρ ἐστιν ὅσα προσλαμ-
βάνουσιν ἄνθρωποι παρ' ἑτέρων· βαρύνοντες τὴν ψυχὴν
ἕως ἂν ἀποδοθῇ, κἂν ὀνόμασι καλοῖς αὐτὰ κοσμήσας
τὶς, φιλανθρωπίας καλῶν καὶ δωρεὰς, ἢ χάριτας. φέρε,
ἐὰν δὴ μανεὶς δέξωμαι χρυσὸν, ὃν δίδως μοι. καὶ τοῦθ'
ἅπασι ῥωμαίοις γένηται φανερόν· ἔπειθ' ὁ τὴν ἀνυπεύ-

θυνον

θυνον ἔχοντες ἀρχὴν, οὓς ἡμεῖς τιμητὰς καλοῦμεν, οἷς ἀποδέδοται τοὺς ἁπάντων ῥωμαίων ἐξετάζειν βίους, καὶ τοὺς ἐκβαίνοντας ἐκ τῶν πατρίων ἐθῶν ζημιοῦν, καλέσαντές με λόγον ἀποδοῦναι κελεύσωσι τῆς δωροδοκίας, ἁπάντων παρόντων.

ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΟΔΩΡΟΥ
ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ
ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΙΩΝ.

I.

Ὅτι ἐπὶ ὁστιλίου τύλλου τοῦ ῥωμαίων βασιλέως, ἀλβανοὶ τὴν αὔξησιν τῶν ῥωμαίων ὑφορώμενοι, προσεποιήσαντο ἐπὶ τῆς ἑαυτῶν χώρας γεγονέναι λῃστὰς ῥωμαίων, καὶ ἔπεμψαν εἰς ῥώμην πρεσβευτὰς, τοὺς τὸ δίκαιον αἰτήσοντας. εἰ δὲ μὴ προσέχωσι, πόλεμον καταγγέλλοντας. ὁστίλιος δὲ ὁ τῶν ῥωμαίων βασιλεὺς, πυθόμενος ὡς ζητοῦσι πρόφασιν πολέμου· τοῖς μὲν φίλοις παρήγγειλε τοὺς πρέσβεις ἐνδέξασθαι, καὶ παρακαλεῖν ἐπὶ ξενίαν. αὐτὸς δὲ ἐκκλίνας τὴν πρὸς τούτους ἔντευξιν, ἔπεμψεν εἰς ἀλβανοὺς τὸ παραπλήσιον τοῖς ἐκείνων ποιήσοντας. τοῦτο δὲ συνετέλεσεν ἀρχαϊκῷ τινὶ προαχθεὶς ἔθει, διὰ τὸ τοὺς παλαιοὺς μηδὲν οὕτω σπουδάζειν, ὡς τὸ δικαίοις ἐφίστασθαι πολέμοις. εὐλαβεῖτο γὰρ μὴ τοὺς αἰτίους τῆς λῃστείας, οὔθ' εὑρεῖν δυνάμενος, οὔτε παραδιδοὺς τοῖς ἐξαιτοῦσι, δόξῃ πόλεμον ἄδικον ἐπαναιρεῖσθαι. ἐντυχόντων δὲ προτέρων τῶν εἰς ἄλβαν πεμφθέντων τὸ

μὴ λαμβάνειν τὸ δίκαιον, εἰς ἡμέραν τριακοστὴν πόλεμον κατήγγειλαν· ὃν οἱ μὲν τῶν ἀλβανῶν πρεσβευταὶ κατὰ τὴν ἐξαίτησιν ἀπόκρισιν ἔλαβον. ὅτι πρότερον ἐκείνων οὐ διδόντων τὸ δίκαιον, οἱ ῥωμαῖοι πόλεμον αὐτοῖς κατηγγελκότες εἴησαν. οἱ δὲ δῆμοι πρὸς ἀλλήλους ἐπιγαμίας ἔχοντες καὶ φιλίαν, ἀπὸ ταύτης τῆς αἰτίας, εἰς διαφορὰν κατέστησαν.

II. Ὅτι καμβύσου τοῦ περσῶν βασιλέως κυριεύσαντος πάσης αἰγύπτου, πρὸς τοῦτον οἱ λίβυες καὶ κυρηναῖοι συνεστρατευκότες τοῖς αἰγυπτίοις, ἀπέστειλαν δῶρα, καὶ τὸ προσταττόμενον ποιήσειν ἐπηγγείλαντο.

III. Ὅτι οἱ παρὰ νάβιδος καὶ φλαμινίνου πεμφθέντες εἰς ῥώμην πρεσβευταὶ περὶ τῶν συνθηκῶν, ἐπεὶ διελέχθησαν τῇ συγκλήτῳ περὶ ὧν τὰς ἐντολὰς εἶχον, ἔδοξε τῇ γερουσίᾳ βεβαιοῦν τὰς ὁμολογίας, καὶ τὰς φρουρὰς τὰς ἐκ τῆς ἑλλάδος, καὶ τὰς στρατείας ἀπάγειν. ὁ δὲ φλαμινῖνος ἀκούσας τὰ διῳκημένα, πανταχόθεν τοὺς ἀρίστους τῶν ἑλλήνων μετεπέμψατο, καὶ συναγαγὼν ἐκκλησίαν, τὰς τῶν ῥωμαίων εἰς τοὺς ἕλληνας εὐεργεσίας ἀνενεώσατο· καὶ περὶ τῶν κατὰ τὸν νάβιν ἀπελογεῖτο, διότι κατὰ τὸ δυνατὸν πεποιήκασι· καὶ ὅτι κατὰ τὴν τοῦ δήμου προαίρεσιν ἅπαντες οἱ τὴν ἑλλάδα κατοικοῦντες, εἰσὶν ἐλεύθεροι, καὶ ἀφρούρητοι, καὶ τὸ μέγιστον, τοῖς ἰδίοις νόμοις πολιτευόμενοι. ἠτήσατο δὲ παρὰ τῶν ἑλλήνων χάριν, ὅπως τοὺς δουλεύοντας παρ' αὐτοῖς ἰταλιώτας ἀναζητήσαντες, ἀποστείλωσιν ἐν ἡμέραις τριάκοντα, ὃ καὶ γέγονεν.

Ὅτι

Ὅτι πάλιν ἡ σύγκλητος διήκουσε τῶν ἀπὸ τῆς ἑλλάδος πρεσβευτῶν, καὶ ταύταις φιλανθρώπως προσεφώνει, βουλομένη προθύμους αὐτοὺς ἔχειν, πρὸς τὸν ἀντιοχικὸν πόλεμον, ὃν ταχέως προσεδόκα. τοῖς δὲ παρὰ φιλίππου πρέσβεσιν ἀπεκρίθη, διότι φυλάττοντος αὐτοῦ τὴν πίστιν, τῶν τε φόρων αὐτὸν ἀπολύσει, καὶ δημήτριον τὸν υἱόν. τοῖς δὲ ἐληλυθόσι παρὰ ἀντιόχου συνέστησεν ἐκ τῆς βουλῆς ἄνδρας δέκα τοὺς διακουσομένους περὶ ὧν ἔφησαν ἐντολὰς ἔχειν παρὰ τοῦ βασιλέως· ὧν συνεδρευσάντων, ὁ τῆς πρεσβείας ἐφηγούμενος μένιππος ἔλεγεν ἥκειν, ὅπως ἀντιόχῳ φιλίαν καὶ συμμαχίαν συνάψηται πρὸς ῥωμαίους. ἔφησε δὲ θαυμάζειν τὸν βασιλέα, διὰ τίνα ποτ᾽ αἰτίαν προστάττουσιν αὐτῷ ῥωμαῖοι, τινὰ μὲν τῶν κατὰ τὴν εὐρώπην μὴ πολυπραγμονεῖν· τινῶν δὲ τῶν πόλεων ἀφίστασθαι, καὶ παρ᾽ ἐνίων τοὺς ὀφειλομένους φόρους μὴ λαμβάνειν. ταῦτα γὰρ οὐ τοῖς ἐξ ἴσου τὴν φιλίαν ποιουμένοις ἔθος εἶναι ποιεῖν· ἀλλὰ τοῖς πολέμῳ νενικηκόσι. τοὺς δὲ πρὸς αὐτὸν πρεσβεύοντας ἐπὶ λυσιμαχίαν, ἐπιτακτικῶς αὐτῷ διαστέλλειν περὶ τούτων. ἀντιόχῳ δὲ πρὸς ῥωμαίους πόλεμον μὲν μηδέποτε γεγονέναι. φιλίαν δ᾽ ἂν συνθέσθαι βούλονται πρὸς αὐτὸν, ἕτοιμον εἶναι. ὁ δὲ φλαμινῖνος ἔφη δυοῖν πραγμάτων ὄντων, ἕτερον τῷ βασιλεῖ τὴν σύγκλητον συγχωρεῖν, εἰ μὲν βούλεται τῆς εὐρώπης ἀπέχεσθαι, μηδὲν πολυπραγμονεῖν ῥωμαίους τῶν κατὰ τὴν ἀσίαν. εἰ δὲ τοῦτο μὴ προαιρεῖται, γινώσκειν, ὅτι ῥωμαῖοι τοῖς ἑαυτῶν φίλοις καταδουλωμένοις βοηθήσουσι. τῶν δὲ πρεσβευτῶν ἀπο- IV.

ἀποκεκριναμένων, ὡς οὐδὲν τοιοῦτο συνθήσονται, δι᾽ οὗ ταπεινώσουσι τὴν βασιλέως ἀρχήν, τῇ ἐχομένῃ τοῖς Ἕλλησιν ἡ σύγκλητος εἶπεν, ὡς ἐὰν Ἀντίοχος περιεργάζηταί τι τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην, Ῥωμαῖοι μετὰ πολλῆς σπουδῆς, τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἕλληνας ἐλευθερώσουσιν. ἐπισημηναμένων δὲ τῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος πρεσβευτῶν, οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως ἠξίουν τε τὴν σύγκλητον ἐνθυμηθῆναι, ἡλίκων ἑκατέροις καταρχέται κινδύνων, καὶ μηδὲν ταχέως πράττειν· ἀλλὰ τῷ βασιλεῖ δοῦναι χρόνον εἰς βουλήν, καὶ αὐτὴν ἐπιμελέστερον περὶ τούτων βουλεύεσθαι.

V. Ὅτι τοῖς Αἰτωλοῖς διαπρεσβευσαμένοις περὶ διαλύσεων, ἐδογμάτισεν ἡ σύγκλητος, ἢ τὰ καθ᾽ ἑαυτοὺς ἐπιτρέπειν Ῥωμαίοις, ἢ χίλια τάλαντα ἀργυρίου δοῦναι παραχρῆμα Ῥωμαίοις. οἱ δὲ διὰ τὴν ἀποτομίαν τῆς ἀποκρίσεως, οὐ προσδεξάμενοι τὰ προσταττόμενα, εἰς φόβους καὶ μεγάλους κινδύνους ἐνέπεσον· συνηγωνισμένοι τῷ βασιλεῖ, ἐκλενέσατα εἰς ἀπορίαν ἐνέπιπτον, οὐδεμίαν ἔκβασιν ἔχοντες τῶν κακῶν.

VI. Ὅτι ὁ Ἀντίοχος πυθόμενος τοὺς Ῥωμαίους εἰς τὴν Ἀσίαν διαβεβηκέναι, πρεσβευτὴν ἐξέπεμψε πρὸς τὸν ὕπατον Ἡρακλείδην τὸν Βυζάντιον περὶ διαλύσεων. ἀποδιδοὺς μὲν τὴν ἡμισείαν τῆς δαπάνης, διδοὺς δὲ Λάμψακον, καὶ Σμύρναν, καὶ Ἀλεξάνδρειαν, δι᾽ ἃς ὁ πόλεμος ἐδόκει κεκινῆσθαι. αὗται γὰρ αἱ πόλεις, πρῶται τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλλήνων ἐπεπρεσβεύκεσαν πρὸς τὴν σύγκλητον, παρακαλοῦσαι περὶ τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν.

Ὅτι

Ὅτι ὁ ἀντίοχος ποπλίῳ σκιπίωνι τῷ τοῦ συνεδρίου προεστῶτι τὸν υἱὸν προσεπηγγείλατο ἄνευ λύτρων ἀποδώσειν· ὃν ἦν εἰληφὼς, ὅταν περὶ εὔβοιαν διέτριβεν· οὐδὲν δ᾽ ἧττον καὶ χρημάτων πλῆθος, συνεπιλαβομένῳ τῆς εἰρήνης. ὁ δὲ σκιπίων ὑπὲρ μὲν τῆς κατὰ τὸν υἱὸν ἀποδόσεως, ἔφησε χάριν ἕξειν τῷ βασιλεῖ, χρημάτων δὲ πλήθους μὴ προσδεῖσθαι. ἀντὶ δὲ ταύτης τῆς εὐεργεσίας, συμβουλεύειν αὐτῷ μὴ παρατάττεσθαι ῥωμαίοις, πεπειραμένον τῆς ἀρετῆς αὐτῶν. ὁ δὲ δόξας βαρύτερα τοῦ προσήκοντος προστάττειν, τούτου οὐ προσεδέξατο τὰς ἀποκρίσεις. VI.

Ὅτι ἐν τῇ ῥώμῃ περὶ τῆς κατὰ τὸν ἀντίοχον ἥττης, εἰσα- VIII.
χθέντων εἰς τὴν σύγκλητον, τῶν ἐξ αἰτωλίας πρεσβευτῶν, καὶ περὶ μὲν τῶν ἰδίων ἁμαρτημάτων οὐδὲν διαλεχθέντων· αὐτῶν δὲ τὰ τοῖς αἰτωλοῖς καλῶς πρὸς τοὺς ῥωμαίους πραχθέντα διεξιόντων· ἀναστάς τις τῶν ἐκ τοῦ συνεδρίου, τοὺς πρέσβεις ἠρώτησεν, εἰ παραδιδόασιν ἑαυτοὺς αἰτωλοὶ εἰς τὴν πίστιν τῶν ῥωμαίων. ἀποσιωπησάντων δὲ τῶν πρέσβεων, ἡ σύγκλητος ὑπολαβοῦσα τοὺς αἰτωλοὺς ἀντέχειν ταῖς κατὰ τὸν ἀντίοχον ἐλπίσιν, ἀπράκτους ἀπέστειλεν εἰς τὴν ἑλλάδα.

Ὅτι ὁ ἀντίοχος ἀπογνοὺς τὸν πόλεμον, ἀπέστειλε IX.
πρέσβεις πρὸς τὸν ὕπατον, ἀξιῶν αὐτῷ συγγνώμην δοθῆναι περὶ τῶν ἡμαρτημένων, καὶ τυχεῖν ἐφ᾽ οἷς δυνατὸν ἐστὶ τῆς εἰρήνης. ὁ δὲ ὕπατος διατηρῶν τὴν πάτριον τῆς ῥώμης ἐπιείκειαν, καὶ παρακληθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ ποπλίου, συνεχώρησε τὴν εἰρήνην ἐπὶ τοῖσδε· ἐκχωρῆσαι τὸν βα-

σιλέα τοῖς ῥωμαίοις τῆς τε εὐρώπης, καὶ τῆς ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου χώρας, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πόλεων καὶ ἐθνῶν. παραχωρῆσαι δὲ τῶν τε ἐλεφάντων καὶ μακρῶν νηῶν, καὶ τὰς δαπάνας τὰς γεγενημένας εἰς τὸν πόλεμον ἀποδοῦναι, ὧν ἦν ἡ διατίμησις ταλάντων εὐβοϊκῶν μυρίων πεντακισχιλίων. ἐκδότους δὲ παραδοῦναι τόν τε καρχηδόνιον ἀννίβαν, καὶ τὸν αἰτωλὸν θόαντα καί τινας ἑτέρους, καὶ ὁμήρους εἴκοσιν, οὓς ἀπογράψωσι ῥωμαῖοι. ὁ δὲ πάντα προσδεξάμενος διὰ τὴν τῆς εἰρήνης ἐπιθυμίαν, ἀπελύθη τοῦ πολέμου.

X. Ὅτι μετὰ τὴν κατὰ τὸν ἀντίοχον ἧτταν, ἀπὸ πασῶν τῶν κατὰ τὴν ἀσίαν πόλεων καὶ δυναστῶν καταντησάντων πρέσβεων, τῶν μὲν περὶ τῆς ἐλευθερίας· τῶν δὲ καὶ περὶ εὐχαριστηρίων, ἀνθ' ὧν εὐεργετήκασι τὴν ῥώμην, καταγωνισάμενοι κατὰ ἀντιόχου. οἷς πᾶσιν ἡ σύγκλητος, ἀγαθὰς ἐλπίδας ὑπογράφουσα, ἔφησε, δέκα πρεσβευτὰς ἀποστελεῖν εἰς τὴν ἀσίαν, τοὺς μετὰ τῶν στρατηγῶν ἅπαντα ἕξοντας. ἐπανελθόντων δὲ εἰς τὰς πατρίδας, καὶ τῶν δέκα πρέσβεων μετὰ τῶν περὶ σκιπίωνα καὶ τὸν αἰμίλιον συνεδρευσάντων, ἔκριναν οὕτω καὶ διεσάφησαν· τὴν μὲν ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου χώραν εὐμένει εἶναι, καὶ τοὺς ἐλέφαντας. ῥοδίοις δὲ προσώρισαν, καρίαν καὶ λυκίαν. τῶν δὲ πόλεων, τὰς μὲν εὐμένει φόρους δεδωκυίας, ὑπὸ τὸν εὐμένη τετάχθαι· τὰς δὲ ἀντιόχῳ φόρον φερούσας, ἀπολελῦσθαι τῶν φόρων.

XI. Ὅτι γνάϊος μάλλιος ὁ ἀνθύπατος, παραγενομένων πρὸς αὐτὸν πρεσβευτῶν παρὰ γαλατῶν περὶ διαλύσεως τοῦ πο-

τοῦ πολέμου, τούτοις ἔδωκεν ἀπόκρισιν, ὅτι τότε ποιήσεται πρὸς αὐτοὺς τὰς ὑπὲρ τῆς εἰρήνης συνθήκας, ὅταν οἱ βασιλεῖς αὐτῶν καταντήσωσι πρὸς αὐτόν.

Ὅτι ὁ αὐτὸς παρελθὼν εἰς λυκαονίαν, τὸν προσοφειλόμενον σῖτον ἐκομίσατο παρὰ ἀντιόχου, καὶ τὸν κατὰ τὰς συνθήκας φόρον ἐνιαυτοῦ χίλια τάλαντα. XII.

Ὅτι κατὰ τὴν πελοπόννησον, τῆς κοινῆς συνόδου τῶν ἀχαιῶν συνελθούσης, συνήχθησαν οἱ τῶν ῥωμαίων πρέσβεις. οὗτοι δ' ἔφησαν τὴν σύγκλητον δυσαρεστεῖσθαι τῇ τῶν τειχῶν τῶν ἐν λακεδαίμονι καθαιρέσει, ἣν ἐποίησε τὸ κοινὸν τῶν ἀχαιῶν, ὅτε τῆς σπάρτης ἐκράτησε, καὶ τοὺς λακεδαιμονίοις κατέταξεν εἰς τὴν κοινὴν πολιτείαν. μετὰ δὲ τούτοις συνήχθησαν οἱ παρ' εὐμένους πρέσβεις κομίζοντες δωρεὰν ταλάντων εἴκοσιν, ἐξ ὧν ᾤετο δεῖν ὁ βασιλεὺς ὀψωνιάζεσθαι τὴν τῶν ἀχαιῶν σύνοδον. οἱ δὲ ἀχαιοὶ τὴν δόσιν τῶν χρημάτων ἀποδοκιμάσαντες, οὐ προσεδέξαντο τὴν δωρεάν. ἧκον δὲ καὶ παρὰ σελεύκου πρέσβεις, τὴν προγεγενημένην εἰς τὸν ἀντίοχον τὸν βασιλέα συμμαχίαν ἀνανεούμενοι. οἱ δὲ τὴν συμμαχίαν ἀνενεώσαντο, καὶ τὴν δωρεὰν προσεδέξαντο. XIII.

Ὅτι καταντησάντων εἰς ῥώμην τῶν ἀπὸ τῆς ἀσίας βασιλέων πρεσβευτῶν ἀποσταλέντων, οἱ περὶ τὸν ἄτταλον βασιλεῖς, μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυχον. ἀπάντησις γὰρ αὐτοῖς ἐγένετο μεγαλοπρεπὴς, καὶ ξένια, καὶ τἄλλα φιλάνθρωπα διαφέροντα. σφόδρα γὰρ οἱ βασιλεῖς οὗτοι φιλορωμαῖοι καθεστῶτες, καὶ πάντα τῇ συγκλήτῳ πειθαρχοῦντες. XIV.

χοῦντες. ἔπι δὲ τοὺς παραβάλλοντας ῥωμαίων εἰς τὴν βασιλίδα ὑποδεχόμενοι φιλανθρωπότατα, μεγίστης ἀποδοχῆς μεγάλως ἠξιοῦντο, δι' ὧν καὶ τῶν πρέσβεων ἁπάντων ἡ σύγκλητος ἀκούσασα, καὶ μάλιστα σπεύδουσα τοῖς περὶ τὸν εὐμένη βασιλεῦσι χαρίζεσθαι, προσηνῆ τούτοις τὴν ἀπόκρισιν ἐποιήσατο. ἀπεφήνατο γὰρ ἀποστελεῖν ἐκ τοῦ συνεδρίου πρέσβεις τοὺς ἐκ παντὸς τρόπου συλλύοντας τὸν πρὸς φαρνάκην πόλεμον.

XV Ὅτι τῆς παρὰ τοῖς αἰτωλοῖς χρεωκοπίας κατὰ τὴν θεσσαλίαν ζηλωθείσης, καὶ πάσης πόλεως εἰς στάσεις καὶ ταραχὰς ἐμπιπτούσης, ἡ σύγκλητος ὑπέλαβεν ἐκ τοῦ περσέως γεγονέναι τὴν σύγχυσιν, καὶ ἀπελογίσατο τοῖς τοῦ περσέως πρεσβευταῖς, περὶ μὲν τῶν ἄλλων ἀπολύσειν αὐτὸν ἐγκλημάτων. περὶ δὲ τῆς ἀβρουπόλιδος τοῦ θρᾳκὸς, ἐκ τῆς βασιλείας ἐκβολῆς, ἐκέλευσε διορθώσασθαι τὸν περσέα τὸ γεγονός.

XVI. Ὅτι τοῦ ἁρπάλου τοῦ περσέως πρεσβευτοῦ σιωπήσαντος, ἡ σύγκλητος τὸν εὐμένη ἐλεφαντίνῳ τιμήσασα δίφρῳ, καὶ τῆς ἄλλης ἀποδοχῆς ἀξιώσασα φιλοφρόνως, ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν ἀσίαν.

XVII. Ὅτι ἡ σύγκλητος αὐθημερὸν ἐψηφίσατο τὸν πρὸς περσέα πόλεμον, καὶ τοῖς πρεσβευταῖς ἐχρημάτισε μὲν, ἀπόκρισιν δὲ οὐδεμίαν δέδωκε. προσέταξε δὲ τοῖς ὑπάτοις ἐν ἐκκλησίαις διαρρήδην ἀπαγορεύειν. τοὺς δὲ πρεσβευτὰς καὶ πάντας μακεδόνας, ἐκ μὲν ῥώμης ἀπελθεῖν αὐθημερόν. ἐκ δὲ τῆς ἰταλίας, ἐν ἡμέραις τριάκοντα.

Ὅτι

Ὅτι ὁ πτολεμαῖος ὁ τῆς αἰγύπτου βασιλεὺς εἰδὼς τοὺς αὐτοῦ XVIII.
προγόνους, ἐσχηκότας κοίλην συρίαν, παρασκευὰς ἐποιεῖτο μεγάλας, ἀμφισβητῶν ταύτης· ἤλπιζέ τε τὴν ἀδίκῳ πολέμῳ πρότερον ἀνειμένην, τότε δικαίως τοῖς αὐτοῖς νόμοις ἀνακτήσασθαι. ἃ δὴ πυθόμενος ὁ ἀντίοχος, ἐξαπέστελλεν εἰς ῥώμην πρέσβεις, ἐντειλάμενος μαρτύρασθαι τὴν σύγκλητον, ὅτι πολεμεῖν ἀδίκως ἐπιβάλλεται πτολεμαῖος. ἐξαπέστειλε δὲ καὶ ὁ προειρημένος τοὺς ἀπολογησομένους καὶ διδάξοντας τὴν σύγκλητον, ὅτι παρὰ πάντα τὰ δίκαια κρατεῖ τῆς κοίλης συρίας ἀντίοχος, ἑαυτοῦ προγονικῆς ὑπαρχούσης. ἐνετείλατο δὲ τά τε φιλάνθρωπα πρὸς ῥωμαίους ἀνανεώσασθαι, καὶ περὶ τῆς πρὸς περσέα διαλύσεως πειραθῆναι.

Ὅτι εἰς ῥώμην παρεγένοντο πρεσβευταὶ ῥοδίων πρὸς XIX.
τὰς γεγενημένας κατ᾽ αὐτῶν διαβολὰς ἀπολογησόμενοι. ἐδόκουν γὰρ ἐν τῷ πρὸς περσέα πολέμῳ ταῖς ἐννοίαις ἀποκεκλικέναι πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προδεδωκέναι τὴν πρὸς ῥωμαίοις φιλίαν. ὁρῶντες δὲ τὴν ἀλλοτριότητα τὴν πρὸς αὐτοὺς, εἰς ἀθυμίαν ἐνέπιπτον. ὡς δὲ καὶ τῶν στρατηγῶν τις συναγαγὼν ἐκκλησίαν, παρεκάλει τὰ πλήθη πρὸς τὸν κατὰ ῥοδίων πόλεμον. τότε ὁλοσχερῶς δείσαντες περὶ τῆς πατρίδος, εἰς τοιαύτην ἦλθον κατάπληξιν, ὥστε πένθιμον ἀναλαβεῖν ἐσθῆτα. κατὰ δὲ τὰς ἐντεύξεις τῶν φίλων, μηκέτι παρακαλεῖν, μηδὲ ἀξιοῦν· ἀλλὰ δεῖσθαι μετὰ δακρύων, μηδὲν ἀνήκεστον περὶ αὐτῶν βουλεύεσθαι. εἰσαγαγόντος δὲ αὐτοὺς εἰς τὴν σύγκλητον ἑνὸς τῶν δημάρχων,

καὶ τὸν παρακαλοῦντα πρὸς τὸν πόλεμον στρατηγὸν, κατασπάσαντος ἀπὸ τῶν ἐμβόλων, ἐποιεῖτο τοὺς λόγους. καὶ πολλὰ πρὸς δέησιν εἰπόντες, ἔλαβον ἀποκρίσεις, δι' ὧν τοῦ μὴ ὁλοσχεροῦς φόβου παρείθησαν. περὶ δὲ τῶν κατὰ μέρος ἐγκλημάτων, πικρῶς ὠνειδίσθησαν.

XX. Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, ἧκον εἰς ῥώμην πάντοθεν οἱ πρεσβευταὶ, συγχαρησόμενοι τοῖς γεγονόσι κατορθώμασιν. ἡ δὲ σύγκλητος φιλανθρώπως ἅπαντας ἀποδεχομένη, καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἐπιεικεῖς διδοῦσα, συντόμως ἑκάστοις ἀπέλυσεν εἰς τὰς πατρίδας.

XXI. Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους πολλῶν παραγεγονότων πρεσβευτῶν, πρώτοις τοῖς περὶ ἄτταλον ἐχρημάτισεν ἡ σύγκλητος· ὑπόπτως γὰρ εἶχον οἱ ῥωμαῖοι τὰ πρὸς τὸν εὐμένη, ἕνεκεν τῶν γραμμάτων τῶν εὑρημένων, ἐν οἷς συμμαχίαν ἦν συντεθειμένος πρὸς περσέα κατὰ ῥωμαίων. κατηγορησάντων δὲ πλειόνων ἀπὸ τῆς ἀσίας πρεσβευτῶν, καὶ μάλιστα τῶν ἀπεσταλμένων παρὰ προυσίου βασιλέως καὶ γαλατῶν, οἱ περὶ τὸν ἄτταλον ἐνδεχομένως ἀπολογησάμενοι πρὸς ἕκαστον τῶν ἐγκαλουμένων, οὐ μόνον ἀπετρίψαντο τὰς διαβολὰς, ἀλλὰ καὶ τιμηθέντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν. ἡ δὲ σύγκλητος οὐ κατὰ πᾶν ἔληγε τῆς κατ' εὐμένους ὑποψίας· προχειρισαμένη δὲ γάϊον ἐξαπέστειλε κατοπτεύσαντα τὰ κατ' εὐμένη.

XXII. Ὅτι προυσίας, ἀνάξιος γεγονὼς τοῦ τῆς βασιλείας προσχήματος, καὶ διατελέσας πάντα τὸν τοῦ ζῆν χρόνον αἰσχρῶς, κολακεύων τοὺς ὑπερέχοντας, καί ποτε ῥωμαίων πρὸς

αὐτὸν παραγενομένων πρεσβευτῶν· τὰ μὲν τῆς βασιλείας σύμβολα, τό τε διάδημα, καὶ τὴν πορφύραν ἀπέθετο. μιμησάμενος δὲ τὴν τῶν προσφάτως ἀπελευθερουμένων παρὰ ῥωμαίοις τάξιν, ἀπήντησεν ἐξυρημένος τὴν κεφαλὴν, καὶ πίλεον ἔχων λευκόν· ἔτι δὲ φορῶν τήβενναν, καὶ κάλτιον. ἀσπασάμενος δὲ τοὺς πρεσβευτὰς, ἀπέφαινεν ἑαυτὸν ἀπελεύθερον εἶναι ῥωμαίων. ἧς ἀγεννεστέραν φωνὴν οὐ ῥᾴδιον εὑρεῖν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τούτοις οἰκεῖα πρότερον διεπράξατο. καὶ τότε δὲ κατὰ τὴν εἴσοδον γενόμενος τὴν εἰς τὴν σύγκλητον, κατὰ τὸ θύρετρον ἀντίον στὰς τοῦ συνεδρίου, καὶ καθεὶς τὰς χεῖρας ἀμφοτέρας, προσεκύνησε τὸν οὐδὸν, καὶ τοὺς καθημένους ἐπιφθεγξάμενος, χαίρετε θεοὶ σωτῆρες, ὑπερβολὴν οὐδεμίαν ἀπολιπὼν κολακείας ἀνάνδρου, καὶ γυναικισμοῦ. ἀκολούθως δὲ τούτοις, καὶ τὸν λόγον ἐν τῇ συγκλήτῳ ποιησάμενος, τοιαῦτα διῆλθεν, ὥστε καὶ γράφειν ἡμῖν, ἀπρεπὲς εἶναι. ἡ δὲ σύγκλητος, τοῖς πλείστοις τῶν λεγομένων προσκόψασα, πρεπούσας τῇ κολακείᾳ τὰς ἀποκρίσεις ἐποιήσατο. ῥωμαῖοι γὰρ καὶ πολεμίοις ἐπ' ἀνδρείᾳ μεγαλοφροσύνας νικᾶν σπεύδουσιν.

Ὅτι ἧκον πρεσβευταὶ εἰς ῥώμην παρά τε τοῦ νέου πτολεμαίου, καὶ παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου. δοθέντος δὲ αὐτοῖς ἐν τῷ συνεδρίῳ λόγου, διακούσασα ἡ σύγκλητος κατὰ μέρος, ἐδογμάτισε, τοὺς μὲν παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου πτολεμαίου πρεσβευτὰς, ἐν ἡμέραις πέντε ταῖς πάσαις ἐκ τῆς ἰταλίας ἀπαλλάττεσθαι, καὶ τὴν συμμαχίαν ἀνελεῖν τὴν πρὸς αὐτόν. πρὸς δὲ τὸν νεώτερον πτολεμαῖον πέμψαι XXIII.

πρεσβευτὰς τοὺς ἐμφανιοῦντας αὐτῷ τὴν ἔννοιαν τῆς συγκλήτου· καὶ τὰ διασεσαφημένα τἀδελφῷ.

XXIV. Ὅτι κατὰ τὴν ρνε ὀλυμπιάδα πρέσβεις παρεγένοντο παρὰ ἀριαράθου, στέφανον κομίζοντες ἀπὸ χρυσῶν μυρίων, καὶ διασαφοῦντες τὴν ἔννοιαν τοῦ βασιλέως, ἣν ἔχει πρὸς ῥωμαίους· ἔτι δὲ τὴν δι' ἐκείνους γενομένην ἀπόρρησιν τοῦ γάμου, καὶ φιλίας πρὸς δημήτριον. Συνεπιμαρτυρούντων δὲ καὶ τῶν περὶ τὸν γράκχον πρεσβευτῶν, ἡ σύγκλητος ἐπαινέσασα τὸν ἀριαράθην, τόν τε στέφανον ἐδέξατο, καὶ τὰ μέγιστα τῶν παρ' αὐτοῖς νομιζομένων δώρων ἀπέστειλεν.

XXV. Ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον συνεισήχθησαν καὶ οἱ παρὰ δημητρίου πρέσβεις, οἱ τὸν στέφανον κομίζοντες, ἀπὸ μυρίων χρυσῶν, καὶ τοὺς αἰτίους τοῦ κατὰ τὸν ὀκταουΐου φόνου, δεσμίους ἀγαγόντες. ἡ δὲ σύγκλητος ἐπὶ πολὺν μὲν χρόνον διηπόρησε, πῶς χρηστέον ἦν τοῖς πράγμασι. καὶ ἡ σύγκλητος τὸν μὲν στέφανον προσεδέξατο. τοὺς δὲ μετὰ τοῦ στεφάνου παραδιδομένους ἰσοκράτη καὶ λεπτίνην οὐκ ἐβουλήθη παραλαβεῖν.

XXVI. Ὅτι οἱ κελτίβηρες μετὰ τὴν νίκην οὐκ ἀφρόνως προνοούμενοι τοῦ μέλλοντος, πρεσβευτὰς ἐξαπέστειλαν πρὸς τὸν ὕπατον περὶ διαλύσεως. ὁ δὲ ἀναγκαῖον ἡγούμενος τηρεῖν τὸ τῆς πατρίδος μεγαλόψυχον, ἀπεκρίθη τούτοις, ἢ διδόναι περὶ πάντων ἐπιτροπὴν ῥωμαίοις, ἢ πράττειν ἐνεργῶς τὰ τοῦ πολέμου.

XXVII. Ὅτι τῶν ῥωμαίων στρατευσάντων πρὸς καρχηδονίους, οἱ καρ-

ὅτι καρχηδόνιοι πυθόμενοι τὸν εἰς τὸ λιλύβαιον κατάπλουν, καὶ πρὸς τὸν πόλεμον οὐδαμῶς καταβαίνοντες, πρεσβευτὰς ἐξέπεμψαν εἰς ῥώμην. οἳ ἐνεχείρισαν τοῖς ῥωμαίοις ἑαυτούς τε, καὶ τῆς πατρίδος τὰ πράγματα. ἡ δὲ σύγκλητος δεξαμένη τὴν παράδοσιν τῆς χώρας, ἔδωκεν ἀπόκρισιν, ἐπεὶ καλῶς βουλεύονται καρχηδόνιοι, δίδωσιν αὐτοῖς ἡ σύγκλητος, νόμοις, χώραν, ἱερὰ, τάφους, ἐλευθερίαν, ὕπαρξιν, οὐδαμοῦ προσθεῖσα πόλιν τὴν καρχηδόνα (παρακρύπτουσα διὰ τούτων τῶν φιλανθρωπιῶν) ἐὰν ὁμήρους δῶσι τριακοσίους υἱοὺς τῶν συγκλητικῶν, καὶ πείθωνται τοῖς ὑπὸ τῶν ὑπάτων παραγγελλομένοις. ὅτι δὲ νομίσαντες ἀπολελύσθαι τοῦ πολέμου, τοὺς ὁμήρους ἐξέπεμψαν μετὰ πολλῆς οἰμωγῆς. εἶτα ἦλθον εἰς τὴν ἰτύκην. ὅτι δὲ πάλιν πρεσβευτὰς ἐξέπεμψαν τοὺς πευσομένους εἴ τι ἕτερον αὐτοῖς ὅτι ῥωμαῖοι ποιεῖν κελεύουσι. τῶν δὲ ὑπάτων εἰπόντων παραδοῦναι τὰ ὅπλα ἀδόλως καὶ τοὺς καταπέλτας· ὅτι δὲ τὸ μὲν πρῶτον διὰ τὸν πρὸς ἀσδρούβαν πόλεμον, βαρέως ἔφερον. παρέλαβον δ' ὅπλων παντοδαπῶν εἴκοσι μυριάδας, καὶ καταπέλτας δισχιλίους. εἶτα πάλιν ὅτι ῥωμαῖοι διεπέμψαντο πρὸς καρχηδονίους, ἀποστεῖλαι τινὰς ἐκ τῆς γερουσίας κελεύοντες, οἷς τὸ καταλειπόμενον πρόσταγμα διασαφήσουσιν. ὅτι δὲ τριάκοντα τῶν ἐπιφανεστάτων ἀπέστειλαν. ὁ δὲ πρεσβύτερος τῶν ὑπάτων μανίλιος εἶπεν, ὅτι τῇ συγκλήτῳ δέδοκται, τὴν μὲν νῦν οἰκοῦσι πόλιν, ἐκλιπεῖν· ἑτέραν δὲ κτίσαι τῆς θαλάσσης ἀπέχουσαν σταδίοις ὀγδοήκοντα. τῶν δὲ πρεσβευτῶν εἰς οἶκτον καὶ ἔλεον τραπέν-

των, καὶ πάντων ῥιψάντων ἑαυτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ πολὺν κλαυθμὸν μετὰ δακρύων προϊεμένων, διατροπὴ μεγάλη τὸ συνέδριον ἐπέσχε. μόγις δὲ τῶν καρχηδονίων ἀπὸ τῆς καταπλήξεως ἀναψυξαμένων, μόνος ὁ βλάννων καλούμενος, οἰκείαν τῆς περιστάσεως φωνὴν προέμενος, διελέχθη πειστικῶς ἅμα καὶ παρρησιαζόμενος· εἰς δὲ οἶκτον προαγόμενος τοὺς ἀκούοντας.

XXVIII. Ὅτι οἱ ῥωμαῖοι ἀμετάθετοι ταῖς γνώμαις ὄντες πρὸς τὴν κατάλυσιν τῆς καρχηδόνος, προσέταξαν ἀπιέναι ταχέως εἰς τὴν καρχηδόνα, καὶ τὰ δεδογμένα τοῖς πολίταις ἀπαγγέλλειν. τῶν δὲ πρέσβεων τινὲς, οἱ μὲν ἀπογνόντες τὴν εἰς τὴν πατρίδα πορείαν, ἔφυγον *ὁποσουοῦν ἕκαστος ἐδύνατο. οἱ δὲ λοιποὶ τὴν ἐπάνοδον ἑλόμενοι, ἐπανῆλθον τὴν ὀλέθριον πρεσβείαν τετελεκότες. τῶν δὲ ὄχλων ὑπαπαντώντων, τούτοις μὲν οὐδὲν ἐλάλουν. τὰς δὲ ἑαυτῶν κεφαλὰς τύπτοντες, καὶ τὰς χεῖρας ἐπανατείνοντες, καὶ τοὺς θεοὺς ἐπιβοώμενοι, προῆγον εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ τῇ γερουσίᾳ ἀπήγγειλαν τὰ προστεταγμένα.

*γρ. ὅπῃ τ' οὖν

XXIX. Ὅτι οἱ τὴν ἄραδον οἰκοῦντες, ὑπέλαβον καιρὸν εἰληφέναι, πρὸς τὴν τῶν μαραθηνῶν ἀπώλειαν. ἀποστείλαντες δὲ οὖν ἐν ἀπορρήτοις πρὸς ἀμμώνιον τὸν προεστηκότα τῆς βασιλείας, ἔπεισαν τριακοσίοις ταλάντοις παραδοῦναι τὴν μάραθον αὐτοῖς. ὁ δὲ ἰσίδωρον αὐτοῖς ἀπέστειλε, λόγῳ μὲν ὡς ἐφ' ἑτέρας χρείας, ἔργῳ δὲ τὴν πόλιν ἐξαιρήσοντα, καὶ παραδώσοντα τοῖς ἀραδίοις. οἱ δὲ μαραθηνοὶ τὸν κεκυρωμένον καθ' αὐτὸν ὄλεθρον ἀγνοοῦντες, τοὺς δὲ ἀραδίους

ὁρῶντες

ὁρῶντες ἐν προτιμήσει παρὰ τῷ βασιλεῖ φερομένοις, ἔγνωσαν τοὺς μὲν παρὰ τοῦ βασιλέως στρατιώτας, εἰς τὴν πόλιν μὴ προσδέχεσθαι, τῶν δὲ ἀραδίων αὐτοὺς ἱκέτας γίνεσθαι. εὐθὺς οὖν τῶν πρεσβυτάτων τοὺς ἐπιφανεστάτους παρὰ τέτοις δέκα πρεσβευτὰς ἐξέπεμψαν εἰς τὴν ἄραδον ἱκετηρίαν κομίζοντας μεθ' ἑαυτῶν, καὶ τὰ παλαιότατα τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἀφιδρυμάτων. ὑπελάμβανον γὰρ ἐλέῳ συγγενείας, καὶ θεῶν εὐσεβείᾳ, μεταθήσειν τὴν πᾶσαν ὀργὴν τῶν ἀραδίων. οἱ δὲ κατὰ τὰς δεδομένας ἐντολὰς ἐκβάντες τῆς νηὸς, εἰς ἱκεσίαν καὶ δέησιν ἐτρέποντο τῶν ὄχλων. οἱ δὲ ἀράδιοι ταῖς ψυχαῖς ἀνηρτημένοι, κατεφρόνησαν μὲν τῶν κοινῶν τῆς ἱκεσίας νόμων. παρ' οὐδὲν δὲ ἡγήσαντο τὴν τῶν συγγενικῶν ἀφιδρυμάτων καὶ θεῶν εὐσέβειαν· διόπερ τὰ μὲν τῶν θεῶν ἀγάλματα συντρίψαντες ὑβριστικῶς κατεπάτησαν· τοὺς δὲ πρεσβευτὰς ἐπεβάλλοντο τοῖς λίθοις καταλεύειν. πρεσβυτέρων δέ τινων ἐπιλαβομένων τῆς ὁρμῆς τῶν ὄχλων, μόγις διὰ τὴν τούτων ἐντροπὴν τοῦ βάλλειν ἀποσχόμενοι, προσέταξαν εἰς τὴν φυλακὴν αὐτοὺς ἀπαγαγεῖν.

Ὅτι νομαντῖνοι καὶ τερμίσιοι περὶ διαλύσεως διαπρεσβευσάμενοι πρὸς ῥωμαίους, συνεχώρησαν αὐτοῖς τὴν εἰρήνην ἐπὶ τούτοις· δοῦναι τῶν πόλεων ἑκατέραν ῥωμαίοις, ὁμήρους τριακοσίους· σάγους ἐννακισχιλίους, βύρσας τρισχιλίας, ἵππους πολεμιστὰς ὀκτακοσίους, ὅπλα πάντα· καὶ ταῦτα πράξαντας, φίλους εἶναι καὶ συμμάχους. ταχθείσης δὲ ἡμέρας, ἐν ᾗ ταῦτα συντελεῖν ἔδει τὰς XXX.

πόλεις

πόλεις, καὶ τὰς ὁμολογίας πάντα ἐτέλεσαν. ὡς δὲ ἐπὶ τελευτῆς ἔδει τὴν τῶν ὅπλων παράδοσιν ποιήσασθαι, ὀδυρμὸς ἦν τις εὐγενὴς, καὶ παράστασις ψυχῆς πρὸς ἐλευθερίαν ἐνέπεσε τοῖς πλήθεσι. διὸ πρὸς ἀλλήλους ἐδεινοπάθουν, εἰ γυναικῶν τρόπον γυμνώσουσιν ἑαυτοὺς ὅπλων. μεταμελόμενοι δὲ τοῖς ψηφισθεῖσιν, ἀλλήλοις κατεμέμφοντο, καὶ πατέρες μὲν υἱέσιν ἐνεκάλουν, παῖδες δὲ γονεῦσι, γυναῖκες δὲ ἀνδράσι· καὶ ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς διάθεσιν ἀναδραμόντες, καὶ τῶν ὅπλων οὐ παραχωρήσαντες, ἀνεκαίνισαν τὸν πρὸς ῥωμαίους πόλεμον.

XXXI. Ὅτι τρύφων ἐξ ἰδιώτου βασιλεὺς γεγονὼς, ἔσπευδε τὴν δυναστείαν αὐτῷ διὰ δόγματος συγκλητικοῦ βεβαιῶσαι. διόπερ κατασκευάσας νίκην χρυσῆν, ἄγουσαν ὁλκὴν χρυσίνων μυρίων, ἐξαπέστειλε πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην τοὺς ταύτην κομιοῦντας τῷ δήμῳ. ὑπελάμβανε γὰρ τοὺς ῥωμαίους, ἅμα μὲν διὰ τὸ λυσιτελὲς, ἅμα δὲ διὰ τὸ εὐοιώνιστον εἶναι προσδέξασθαι τὴν νίκην, καὶ προσαγορευθῆναι βασιλέα. εὗρε δὲ τὴν σύγκλητον πάνυ πανουργοτέραν ἑαυτοῦ, καὶ τοὺς ἀπάτῃ παρακρουομένους, συνέσει καταμαρτυροῦσαν· τὸ μὲν γὰρ δῶρον ἐδέξατο, καὶ τὴν εὐφημίαν μετὰ τοῦ λυσιτελοῦς ἐτήρησεν. ἀντὶ δὲ τρύφωνος μεταχηματίσασα τὴν δόσιν, εἰς τὸν ὑπ' αὐτοῦ δολοφονηθέντα βασιλέα, τὴν ἐπιγραφὴν ἐποιήσατο. διὰ δὲ ταύτης τῆς πράξεως, ἀνέδειξεν ἑαυτὴν μισοπονηροῦσαν ἐπὶ τῇ τοῦ παιδὸς ἀναιρέσει, καὶ δωρεὰ ἀσεβῶν ἀνδρῶν οὐ προσδεχομένη.

Ὅτι

Ὅτι ἧκον εἰς ἀλεξάνδρειαν οἱ περὶ τὸν σκιπίωνα τὸν XXXII.
ἀφρικανὸν πρεσβευταὶ, κατασκεψόμενοι τὴν ὅλην βα-
σιλείαν· ὁ δὲ πτολεμαῖος μετὰ μεγάλης ἀπαντήσεως καὶ πα-
ρασκευῆς προσδεξάμενος τοὺς ἄνδρας, τάς τε ἑστιάσεις πο-
λυτελεῖς ἐποιεῖτο, καὶ τὰ βασίλεια περιάγων ἐπεδείκνυτο,
καὶ τὴν ἄλλην τὴν βασιλικὴν γάζαν. οἱ τῶν ῥωμαίων
πρέσβεις ἀρετῇ διαφέροντες, τοῖς μὲν βρωτοῖς τοῖς ὀλίγοις
καὶ πρὸς ὑγείαν διατείνουσι χρώμενοι κατεφρόνουν τῆς πο-
λυτελείας, ὡς διαφθειρούσης καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα. τῶν
δὲ ὑπὸ τοῦ βασιλέως θαυμαζομένων, ἐν παρέργῳ τὴν
θέαν, ὡς οὐδενὸς ἀξίαν ποιησαμένων, τὰ θέας ἄξια πρὸς
ἀλήθειαν ἐπολυπραγμόνησαν ἀκριβῶς· τῆς πόλεως τὴν
θέσιν καὶ τὸ βάρος καὶ τὰς περὶ τὸν φάρον ἰδιότητας· πρὸς
δὲ τούτοις ἀναπλεύσαντες εἰς μέμφιν, τὴν ἀρετὴν τῆς χώ-
ρας, καὶ τὰς κατὰ τὸν νεῖλον εὐκαιρείας, τό τε πλῆθος τῶν κατ'
αἴγυπτον πόλεων, καὶ τὰς ἀναριθμήτους τῶν οἰκητόρων μυ-
ριάδας, καὶ τὴν ὀχυρότητα τῆς αἰγύπτου, καὶ τὴν ὅλην τῆς
χώρας ὑπεροχὴν, ὡς εὖ διάκειται πρὸς ἡγεμονίας ἀσ-
φάλειάν τε καὶ μέγεθος. καὶ θαυμάσαντες τὰ πλήθη
τῶν κατοικούντων αἴγυπτον, καὶ τὰ τῶν τόπων ἐπιτεύγματα,
διέλαβον μεγίστην ἡγεμονίαν δύνασθαι συσταθῆναι τυ-
χούσης τῆς βασιλείας ταύτης ἀξίων τῶν ἡγεμόνων. οἱ μὲν
οὖν πρεσβευταὶ κατασκεψάμενοι τὰ κατὰ τὴν αἴγυπτον ἐπὶ
κύπρου, κἀκεῖθεν ἐπὶ συρίας τὴν ἀναγωγὴν ἐποιήσαντο.
καθόλου δὲ καὶ τὰ πλεῖστα μέρη τῆς οἰκουμένης ἐπῆλθον. καὶ
παρὰ πᾶσι σώφρονα καὶ θαυμαστὴν ποιησάμενοι τὴν

ἀποδημίαν, μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυχον, καὶ τὰ πλεῖστα μέρη τῆς οἰκουμένης ἐπεληλυθότες, μετ' εὐφημίας ὑπὸ πάντων συμφωνουμένης, ἐπανῆλθον. τῶν γὰρ ἐχόντων τὰς ἀμφισβητήσεις, οὓς μὲν διηλλάγησαν ἀλλήλοις, οὓς δ' ἐπεπείκησαν, τὰ δίκαια ποιῆσαι τοῖς ἐγκαλοῦσι· τοὺς δὲ ἀναισχυντοῦντας, διὰ τῆς ἀνάγκης κατεστάλκεσαν· τοὺς δὲ δυσδιακρίτους ἀναπεπόμφεσαν ἐπὶ τὴν σύγκλητον. ὡμιληκότες δὲ βασιλεῦσι καὶ δήμοις, καὶ τὴν προϋπάρχουσαν αὐτοῖς φιλίαν πρὸς ἅπαντας ἀνανεωσάμενοι, πρὸς εὔνοιαν τὴν ἡγεμονίαν ἐπηύξησαν, καὶ πάντες ταῖς αἱρέσεσιν οἰκείως διατεθέντες, ἐξαπέστειλαν πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην, καὶ τοὺς περὶ σκιπίωνα πρέσβεις ἐπῄνεσαν, ὅτι τοιούτους ἄνδρας ἐξέπεμψαν.

XXXIII. Ὅτι βόκχος ὁ κατὰ τὴν λιβύην βασιλεύων, πολλὰ καταμεμψάμενος τοῖς πείσασιν αὐτὸν πολεμεῖν τοῖς ῥωμαίοις, πρέσβεις ἔπεμψε πρὸς τὸν μάριον· περὶ μὲν τῶν ἡμαρτημένων αἰτούμενος συγγνώμην· ἀξιῶν δὲ φιλίαν συνθέσθαι, καὶ πολλὰ κατεπαγγελλόμενος χρήσιμος ἔσεσθαι ῥωμαίοις. τοῦ δὲ μαρίου κελεύσαντος περὶ τούτων πρεσβεύειν πρὸς τὴν σύγκλητον· ὁ μὲν βασιλεὺς ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν ῥώμην πρεσβευτὰς περὶ τούτων. ἡ δὲ σύγκλητος αὐτοῖς ἀπόκρισιν ἔδωκεν, ἁπάντων τεύξεσθαι τῶν φιλανθρωπιῶν τὸν βόκχον, ἐὰν μάριον πείσῃ. τοῦ δὲ μαρίου σπεύδοντος αἰχμάλωτον λαβεῖν ἰογόρθαν τὸν βασιλέα, ὑπακούσας ὁ βόκχος καὶ μεταπεμψάμενος τοῦτον, ὡς περί τινων κοινῇ συμφερόντων διαλεξόμενος, συνέλαβε

τὸν ἰογόρ-

τὸν ἰογόρθαν· καὶ δήσας παρέδωκε λευκίῳ σύλλᾳ τῷ ταμίᾳ, τῷ πρὸς τὴν παράπεμψιν ἐκπεμφθέντι. τῇ δὲ τούτου συμφορᾷ, τὴν ἰδίαν σωτηρίαν πορισάμενος, διελύθη τῆς παρὰ τῶν ῥωμαίων τιμωρίας.

Ὅτι εἰς τὴν ῥώμην ἧκον πρεσβευταὶ μιθριδάτου τοῦ βασιλέως, κομίζοντες μετ᾽ αὐτῶν χρημάτων πλῆθος πρὸς τὴν τῆς συγκλήτου δωροδοκίαν. ὁ δὲ σατουρνῖνος δόξας ἀφορμὴν ἔχειν κατὰ τῆς συγκλήτου, μεγάλην ὕβριν τῇ πρεσβείᾳ ἐνεδείξατο. καὶ τῶν συγκλητικῶν παροξυνάντων τοὺς πρεσβευτὰς, καὶ συνεργήσειν ἐπαγγελλομένων, οἱ καθυβρισθέντες ἐπήνεγκαν κρίσιν τῷ σατουρνίνῳ περὶ τῆς εἰς αὐτοὺς ὕβρεως. τοῦ δὲ ἀγῶνος ὄντος δημοσίου καὶ μεγάλου διὰ τὴν τῶν πρεσβευτῶν ἀσυλίαν, καὶ τὴν συνήθη παρὰ ῥωμαίοις πρὸς τὴν ὑπὲρ τῶν πρεσβευτῶν μισοπονηρίαν· ὁ δὲ σατουρνῖνος θανάτου κατηγορούμενος ὑπὸ τῶν συγκλητικῶν, ὡς ἂν ἐκείνων δικαζόντων τὰς τοιαύτας κρίσεις, εἰς τοὺς μεγίστους ἐνέπεσε φόβους τε καὶ κινδύνους. καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν ὑποκειμένων ἀγώνων, πλήξας κατέφυγεν ἐπὶ τὸν κοινὸν τῶν ἀκληρούντων ἔλεον· καὶ τὴν ἐσθῆτα τὴν πολυτελῆ κατέθετο, πιναρὰν δὲ μεταμφιασάμενος καὶ κοινὴν, καὶ πώγωνα τρέφων, περιῄει εἰς τοὺς κατὰ τὴν πόλιν ὄχλους. καὶ τοῖς μὲν πρὸς τὰ γόνατα πίπτων, τοῖς δὲ ταῖς χερσὶν ἐπιφυόμενος ἐδεῖτο, καὶ μετὰ δακρύων καθικέτευε, βοηθῆσαι τοῖς ἀκληρήμασι· καταστασιάζεσθαι γὰρ ἑαυτὸν ἐπεφαίνετο παρὰ πᾶν τὸ δίκαιον ὑπὸ τῆς συγκλήτου· καὶ τοῦτο πάσχειν ἑαυτὸν ἀπεδείκνυε διὰ τὴν εἰς τὸν δῆμον XXXIV.

εὔνοιαν· καὶ τοὺς αὐτοὺς ἔχειν ἐχθρούς τε καὶ κατηγόρους καὶ κριτάς. τοῦ δὲ δήμου συνεξαιρομένου ταῖς δεήσεσι, πολλαὶ μυριάδες συνέδραμον ἐπὶ τὸ κριτήριον, καὶ παραδόξως ἀπελύθη· καὶ συνεργὸν ἔχων τὸν δῆμον, πάλιν ἀνερρήθη δήμαρχος.

XXXV. Ὅτι μάρκος ἀντώνιος συνθέμενος πρὸς κρῆτας εἰρήνην, μέχρι μέν τινος ταύτην ἐτήρουν. μετὰ δὲ ταῦτα συντεθεμένης βουλῆς, ὅπως ἂν μάλιστα τῆς ὠφελείας προνοήσαιντο, οἱ πρεσβύτατοι καὶ φρονήσει διαφέροντες, συνεβούλευον πρέσβεις ἐκπέμπειν εἰς τὴν ῥώμην· καὶ περὶ τῶν ἐπιφερομένων ἐγκλημάτων ἀπολογεῖσθαι, καὶ πειρᾶσθαι τὴν σύγκλητον εὐγνώμοσι λόγοις, καὶ δεήσεσιν ἐξιλάσκεσθαι· διόπερ ἀπέστειλαν εἰς τὴν ῥώμην τριάκοντα πρεσβευτὰς, τοὺς ἐπιφανεστάτοις ἄνδρας. οὗτοι δὲ κατ᾽ ἰδίαν περιπορευόμενοι τὰς οἰκίας τῶν συγκλητικῶν, καὶ πᾶσαν δεητικὴν προϊέμενοι φωνὴν, ἐξεθεράπευον τοὺς τὸ συνέδριον συνέχοντας. εἰσαχθέντες δὲ εἰς τὴν σύγκλητον, καὶ περὶ τῶν ἐγκλημάτων ἐμφρόνως ἀπολογησάμενοι, τάς τε ἰδίας εὐεργεσίας καὶ συμμαχίας πρὸς τὴν ἡγεμονίαν ἀκριβῶς διελθόντες, ἠξίουν αὐτοὺς εἰς τὴν προγεγενημένην εὔνοιαν τε καὶ συμμαχίαν ἀποκαταστῆναι. ἡ δὲ σύγκλητος ἀσμένως τοὺς λόγους προσδεξαμένη, δόγμα ἐξέβαλε τὸ κυροῦν, δι᾽ οὗ τῶν ἐγκλημάτων τοὺς κρῆτας ἀπολύουσα, φίλους καὶ συμμάχους τῆς ἡγεμονίας ἀνηγόρευεν· ἄκυρον δὲ τὸ δόγμα ἐποίησε λέντουλος ὁ ἐπικαλούμενος ἀσινθής. οἱ δὲ κρῆτες ἀπηλλάγησαν. ἡ δὲ σύγκλητος περὶ

τῶν κρητῶν πολλάκις λόγου γινομένου, ὅτι κοινωνοῦσι τῆς λῃστείας τοῖς πειραταῖς, δόγμα ἔγραψαν, ὅπως οἱ κρῆτες πάντα τὰ πλοῖα ἕως τετρασκάλμου ἀναπέμψωσιν εἰς ῥώμην, καὶ τριακοσίους ὁμήρους δῶσι τοὺς ἐπιφανεστάτους· ἐκπέμψωσι δὲ καὶ λασθένην καὶ παναρῆν· κοινῇ δὲ πάντες ἐκτίσωσιν ἀργυρίου τάλαντα τετρακισχίλια. οἱ δὲ κρῆτες πυθόμενοι τὰ δεδογμένα τῇ συγκλήτῳ, περὶ τῶν προσηγγελμένων ἐβουλεύοντο. καὶ οἱ μὲν φρονήσει διαφέροντες ἔφρασαν δεῖν πάντα ποιεῖν τὰ προσταττόμενα. οἱ δὲ περὶ τὸν λασθένην, τοῖς ἐγκλήμασιν ὄντες ἔνοχοι, καὶ φοβούμενοι μὴ ἀναπεμφθέντες εἰς τὴν ῥώμην, τιμωρίας τύχωσιν, ἀνέσειον τὰ πλήθη, παρακαλοῦντες τὴν ἐξ αἰῶνος παραδεδομένην ἐλευθερίαν διαφυλάττειν.

ΕΚ ΤΩΝ ΑΠΠΙΑΝΟΥ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ

ΠΑΡΕΚΒΟΛΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΙΩΝ.

Ι.

Τι τὸν πόλεμον τὸν πρὸς ῥωμύλον τατίου, αἱ ῥωμαίων γυναῖκες, καὶ σαβίνων θυγατέρες διῄτησαν, αὗται γὰρ τῷ χάρακι τῶν γονέων προσελθοῦσαι, χεῖράς τε προτείνουσαι καὶ βρέφη τὰ ἤδη σφίν ἐκ τῶν ἀνδρῶν γενόμενα ἐπιδεικνύουσαι, καὶ τοῖς ἀνδράσι μαρτυροῦσαι, μηδὲν ὑβριστικὸν ἐς αὐτὰς ἁμαρτεῖν. ἐδέοντό τε οἶκτον λαβεῖν τινα τοὺς σαβίνοις, σφῶν τε αὐτῶν, καὶ κηδεστῶν, καὶ ἐκγόνων, καὶ θυγατέρων· καὶ φείσασθαι συγγενοῦς καὶ μιαροῦ πολέμου· ἢ πρώτας ἀνελεῖν, αἳ τὴν αἰτίαν ἔχουσι τοῦ πολέμου. οἱ δὲ τῶν τε παρόντων ἀπορίᾳ, καὶ οἴκτῳ τῶν γυναικῶν συγγινώσκοντες, ἤδη, μὴ καθ' ὕβριν εἰργάσθαι ταῦτα ῥωμαίους, ἀλλὰ ὑπὸ χρείας, ἐς τὰς διαλλαγὰς ἐνεδίδουν. καὶ συνελθόντες, ῥωμύλος τε καὶ τάτιος ἐς τὴν ἐξ ἐκείνου γενομένην ἱερὰν ὁδὸν, ἐπὶ τοῖς δὲ συνέβησαν· βασιλεύειν μὲν ἄμφω, τάτιόν τε καὶ ῥωμύλον· σαβίνους δὲ τοὺς τότε τῷ τατίῳ συστρατεύσαντας, καὶ

εἴ τινες ἄλλοι τῶν σαβίνων ἐθέλοιεν ἐς τὸ ῥωμαίων μετοικί-
ζεσθαι ἐπ' ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ.

Ὅτι τοῦ μαρκίου φυγαδευθέντος, καὶ ἐς βουλούσκους 11.
καταφυγόντος, καὶ κατὰ ῥωμαίων ἐκστρατεύσαντος, καὶ μ
σταδίους ἀποσχόντος ἀπὸ τοῦ ἄστεος, καὶ στρατοπεδεύσαντος,
ὁ δῆμος ἠπείλει τῇ βουλῇ παραδώσειν τὰ τείχη τοῖς πολε-
μίοις, εἰ μὴ πρεσβεύσοιντο περὶ διαλλαγῶν πρὸς μάρ-
κιον. ἡ δὲ μόλις ἐξέπεμψεν αὐτοκράτορας περὶ εἰρήνης
ῥωμαίους πρέσβεις· οἳ παρελθόντες ἐς τὸ βουλούσκων ἀκροω-
μένῳ, προὔτεινον αὐτῷ ἀμνηστείαν καὶ κάθοδον, εἰ καταλύσας τὸν
πόλεμον, τῆς τε βουλῆς αὐτὸν ὑπεμίμνησκον, ὡς οὐχ ἁμαρ-
τούσης εἰς αὐτόν. ὁ δὲ πολλὰ τοῦ δήμου κατηγορήσας, περὶ
ὧν ἐς αὐτὸν καὶ βουλούσκους ἐξημαρτήκεσαν, ἐπηγγέλλει
ὅμως βουλούσκους αὐτοῖς διαλλάξειν. ἂν ἥν τε * μὲν ἔχουσι * ἴσως
βουλούσκων, καὶ τὰς πόλεις ἀποδῶσι, καὶ ποιήσωνται πο- γῆν
λίτας, ὥσπερ λατίνους· ἕως δ' ἂν ἔχωσι τὰ τῶν κρα-
τούντων, οἱ κρατούμενοι οὐχ ὁρᾶν τίνες αὐτοῖς ἔσονται δια-
λύσεις. ταῦτα μετοίσοντας ἀπέλυε τοὺς πρέσβεις, λ' ἡμέ-
ρας εἰς τὴν σκέψιν ἐδίδου. τραπεὶς δ' ἐπὶ τοὺς ἄλλους λα-
τίνους, ἑπτὰ πόλεις αὐτῶν εἷλε ταῖς λ' ἡμέραις· καὶ ἧκεν
ἐπὶ τὰς ἀποκρίσεις. οἱ δ' ἀπεκρίναντο, ἐὰν ἐκ τῆς ῥωμαίων
γῆς ἀπαγάγῃ τὸν στρατὸν, πέμψειν τοὺς συνθησομένους
αὐτῷ τὰ πρέποντα. πάλιν δ' ἀντειπόντος, ἔπεμπον ἑτέ-
ρους ι' δεησομένους, μηδὲν ἀνάξιον ποιεῖν τῆς πατρίδος,
μηδ' ἐξ ἐπιτάγματος· ἀλλ' ἑκουσίους ἐᾶν γίνεσθαι τὰς
συνθήκας. αἰδούμενόν τε τὴν πατρίδα, καὶ τὸ τῶν προ-
γόνων

γόνων ἀξίωμα τιμῶντα, τῶν ἐς αὐτὸν οὐχ ἁμαρτόντων. ὁ δὲ τοσοῦτον αὖθις ἀπεκρίνατο, τριῶν ἄλλων ἡμερῶν ἥκειν, βουλευσαμένους τι κάλλιον. οἱ μὲν δὴ τοὺς ἱερέας ἔπεμπον, ταῖς ἱεραῖς ἐσθῆσιν ἐσταλμένους, ταυτὰ τοῦ μαρκίου δεησομένους· ὁ δὲ καὶ τούτοις ἔφη δεῖν, ἢ τὰ κελευόμενα ποιεῖν, ἢ μηδ' ἂν ἀφικνεῖσθαι πρὸς αὐτόν. ἐς οὖν πολιορκίαν καθίσαντο· καὶ τὸ τεῖχος ἐπλήρουν λίθων, καὶ βελῶν, ὡς ἄνωθεν ἀμυνόμενοι μάρκιον. βαλερία δὴ ποπλικόλα θυγάτηρ, πολλὰς ἀγομένη γυναῖκας, ἐπί τε τὴν μητέρα τοῦ μαρκίου βετουρίαν καὶ ἐπὶ τὴν γυναῖκα βολουμνίαν, πένθιμα ἠμφιεσμέναι πᾶσαι, καὶ τὰ παιδία ταῖς ἱκεσίαις ἐπιφέρουσαι, συνεξελθεῖν αὐταῖς πρὸς μάρκιον ἠξίουν αὐτάς, καὶ δεηθῆναι φείσασθαι σφῶν τε αὐτῶν καὶ τῆς πατρίδος. αἱ μὲν δὴ τῆς βουλῆς ἐπιτρεπούσης, ἐξῄεσαν μόναι γυναῖκες, εἰς ἐχθρῶν στρατόπεδον. ὁ δὲ μάρκιος θαυμάζων τῆς εὐτολμίας τὴν πόλιν, οἷα ῥωμαίων ἐστὶ καὶ τὰ γύναια, προσιούσαις ἀπήντα· καὶ τὰς ῥάβδους καθῄρει, καὶ τοὺς πελέκεας διὰ τὴν μητέρα, προσδραμών τε ἠσπάζετο, καὶ ἦγεν ἐπὶ τὸ συνέδριον τῶν βουλούσκων, καὶ λέγειν ἐκέλευσεν ὅ, τι χρῄζοι. ἡ δὲ συναδικεῖσθαι, ἐξελαυνομένη τῆς πόλεως οὖσα μήτηρ, ἔφη· ὁρᾶν δ' ὅτι ῥωμαῖοι πολλὰ πρὸς αὐτοῦ πεπόνθασιν ἤδη, καὶ τίσιν ἔτισαν ἱκανὴν, ὧν χώρα τε τοσαύτη διέφθαρται, καὶ πόλεις ἀπολώλασι πολλαί· καὶ τὸ ῥωμαίοις ἔσχατον, παρακαλοῦσι· καὶ πρέσβεις πέμπουσιν ὑπάτους καὶ ἱερέας. καὶ μητέρα καὶ γυναῖκα, τό,τε ἀδίκημα ἰῶνται ἀμνηστίᾳ καὶ καθόδῳ. σὺ δὲ μὴ ἀνιάτῳ

κακῷ

κακῷ τὸ κακὸν ἰῶ· μηδὲ συμφοραῖς ἐπιχείρει κοιναῖς, αὐτοῦ τε σοῦ, καὶ τῶν ἀδικουμένων. ποῖ φέρων οἴσεις τὸ πῦρ; μετὰ τὴν χώραν ἐπὶ τὴν πόλιν; μετὰ τὴν πόλιν ἐπὶ τὴν ἑστίαν τὴν σήν; μετὰ τὴν ἑστίαν, ἐπὶ τὰ ἱερά; δὸς χάριν ὦ παῖ κἀμοί, καὶ τῇ πατρίδι παρακαλούσαις. ἡ μὲν δὴ τοσαῦτα εἶπεν. ὁ δὲ μάρκιος οὐκ εἶναι πατρίδα τὴν ἐκβαλοῦσαν, ἀλλὰ τὴν ὑποδεδεγμένην. οὐδὲν γὰρ εἶναι φίλιον ἂν ἀδικῇ, οὐδὲ ἐχθρὸν ἂν εὖ ποιοίη. καὶ τὸ τῶν παρόντων ἐκέλευσεν ὁρᾶν, πίστιν τε δόντων αὐτῷ, καὶ λαβόντων, καὶ πολίτην πεποιημένων, καὶ στρατηγὸν ἀποφηνάντων, καὶ τὰ ἴδια ἐπιτρεψάντων, τιμάς τε ὅσων ἠξίωτο, καὶ ὅρκων οὓς ὤμοσεν αὐτοῖς, ἐπεξῄει· καὶ παρεκάλει τὴν μητέρα σὺν αὐτοῖς τίθεσθαι πολεμίους καὶ φίλους. ἡ δ᾽ ἔτι λέγοντος ἀγανακτήσασα, καὶ τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνασχοῦσα, θεοὺς γενεθλίους ἐμαρτύρετο. δύο μὲν ἤδη πρεσβείαις γυναικῶν ἀπὸ ῥώμης ἐν μεγάλοις ἔσταλθαι κακοῖς ἐπὶ τατίου βασιλέως, καὶ γαΐου μαρκίου. τούτοιν δὲ τάτιον μὲν ὄντα ξένον καὶ ἀληθῆ πολέμιον ἐνδοῦναι ταῖς γυναιξὶν αἰδούμενον. μάρκιον δ᾽ ὑπερορᾶν πρεσβείας γυναικῶν τοσῶνδε, καὶ τῆς γεγαμημένης καὶ μητρὸς ἐπὶ ταύταις· ἄλλη μὲν ἔφη μηδεμία μήτηρ ἀτυχοῦσα παιδὸς ἐς ἀνάγκην ἀφίκοιτο προσπεσεῖν αὐτῷ. ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτο ὑφίσταμαι, προκυλίσομαί σου, καὶ λέγουσα· εἰς τὸ ἔδαφος ἑαυτὴν ἐῤῥίπτει. ὁ δ᾽ ἐδάκρυσέ τε καὶ ἀνεπήδα, καὶ ἀντείχετο αὐτῆς, ὑπό τε τοῦ πάθους ἐξεφώνησε· νικᾷς ὦ μᾶτερ· ἀλλὰ νίκην ἕξεις, τὸν υἱὸν ἀπολεῖς. ταῦτα εἰπὼν, ἀπῆγε τὴν στρατιάν, ὡς

λόγον ἀποδώσων βουλούσκοις, καὶ τὰ ἔθνη συναλλάξων, ἐλπίζειν ἔφη ὅτι καὶ ταῦτα πείσει βουλούσκους. κατελεύσθη δὲ φθονούμενος παρὰ τοῦ στρατηγοῦ ἀτγιδίου.

III. Ὅτι σαυνῖται ἐς τὴν φρεγελλανῶν ἐμβαλόντες, ἐπόρθουν. ῥωμαῖοι δὲ σαυνιτῶν καὶ δαυνίων, ὀγδοήκοντα κώμας καὶ μίαν εἷλον· καὶ ἄνδρας ἐξ αὐτῶν χιλίους καὶ δισμυρίους ἀνελόντες, ἀπανέστησαν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς φρεγέλλης. καὶ πάλιν ἐς ῥώμην ἐπρέσβευον οἱ σαυνῖται νεκρὰ σώματα ἀνδρῶν φέροντες, ὡς αἰτίους τοῦδε τοῦ πολέμου γεγονότας ἀνῃρηκότες, καὶ χρυσίον ὡς ἀπὸ τῆς ἐκείνων περιουσίας πεπορισμένον. ἐφ' οἷς αὐτοὺς ἡ βουλὴ πάνυ νομίζουσα τετρῦσθαι, προσεδόκα κακοπαθοῦντας ἐνδώσειν περὶ τῆς ἡγεμονίας. οἱ δὲ τὰ μὲν ἄλλα ἐδέχοντο. καὶ εἴ τι ἀντέλεγον ἢ παρῃτοῦντο· καὶ παρεκάλουν ἢ ἐς τὰς πόλεις ἀνετίθεντο. περὶ δὲ τῆς ἡγεμονίας, οὐκ ἀναχόμενοι πάλιν οὐδ' ἀκοῦσαι. οὐκ ἐνδωσόμενοι δὲ τὰς πόλεις ἔφασαν ἥκειν, ἀλλ' ἐς φιλίαν συνάξοντες. λυσάμενοι δὴ τοῦ χρυσίου τοὺς αἰχμαλώτους, ἀπῄεσαν ὀργῇ· καὶ τὴν πεῖραν ἔχοντες τὴν περὶ τῆς ἡγεμονίας. καὶ ῥωμαῖοι μὲν ἐψηφίζοντο, μήτε πρεσβείας ἔτι παρὰ σαυνιτῶν προσίεσθαι· ἀλλὰ ἄσπονδον καὶ ἀκήρυκτον πόλεμον αὐτοῖς πολεμεῖν, ἕως κατὰ κράτος ἐξέλωσι· θεὸς δὲ ἐνεμέσησε τῆς μεγαληγορίας, καὶ ὕστερον ἡττήθησαν ὑπὸ σαυνιτῶν· καὶ ὑπὸ ζυγὸν ἤχθησαν οἱ ῥωμαῖοι. ἐς γὰρ στενότατον χῶρον τούτοις συγκλείσαντες οἱ σαυνῖται, τοῦ ποντίου σφῶν στρατηγοῦντος, καὶ λιμῷ πιεζομένων ῥωμαίων, οἱ στρατηγοὶ σφῶν πρεσβευσάμενοι, παρε-

παρεκάλουν τὸν πόντιον καταθέσθαι ῥωμαίοις χάριν, ἣν οὐ πολλοὶ παρέχουσι καιροί. ὁ δ' ἀπεκρίνατο, μὴ δεῖν μηδὲ πρεσβεύειν ἔτι πρὸς αὐτὸν, εἰ μὴ τὰ ὅπλα καὶ αὐτοὺς παραδοῖεν. θρῆνος οὖν ἦν οἷα πόλεως ἁλούσης. καὶ οἱ στρατηγοὶ διέτριψαν μὲν ἔτι ἄλλας ἡμέρας, ὀκνοῦντες ἀνάξιόν τι τῆς πόλεως ἐργάσασθαι. ὡς δ' οὔτε μηχανὴ σωτηρίας ἐφαίνετο, ὅ τε λιμὸς ἐπίεζεν αὐτούς· καὶ νεότης ἦν πέντε μυριάδων, ἣν ὤκνουν φθειρομένην ὑπεριδεῖν, ἐπέτρεψαν ἑαυτοὺς τῷ ποντίῳ, καὶ παρεκάλουν, εἴτε κτείνειν, εἴτε πωλεῖν, εἴτε φυλάττειν, ἐπὶ λύτροις ἕλοιτο, μηδὲν ἐς σώματα ἀνδρῶν ἀτυχούντων ὑβρίσαι. ὁ δὲ τῷ πατρὶ συνεβουλεύετο, μεταπεμψάμενος αὐτὸν ἐκ τοῦ καυδίου φερόμενον ὑπὸ γήρως ἁμάξῃ. καὶ ὁ πρεσβύτης ἔφη· ἔνεστιν ὦ παῖ μεγάλης ἔχθρας φάρμακον, εὐεργεσίας ἢ κολάσεως ὑπερβολή. αἱ μὲν οὖν κολάσεις καταπλήσσουσιν. ἴσθι νίκην τὴν δὲ πρώτην καὶ μεγίστην θησαυρίζειν τὴν εὐτυχίαν· καὶ πάντας ἀπόλυσον ἀπαθεῖς· μήτ' ἐνυβρίσας, μήτ' ἀφελόμενος μηδὲν ἵνα σῶον ᾖ σοι τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας. εἰσὶ δ' ὡς φιλότιμοι κακὸν, ἀλλὰ μόναις εὐεργεσίαις ἡττώμενον, διαγωνιοῦνταί σοι περὶ τῆσδε τῆς χάριτος. ἔχεις ἐνέχυρον τὴν δὲ τὴν εὐεργεσίαν εἰρήνης ἀθανάτου λαβεῖν. ἢν δέ σε ταῦτα μὴ πείθῃ, κτεῖνον ἅπαντας ὁμαλῶς, μήδ' ἄγγελον ὑπολιπών. λέγω δ' ἐκεῖνα μὲν αἱρούμενος· ταῦτα δ' ὡς ἀναγκαῖα. ῥωμαῖοι γὰρ ὅπη οὖν ὑβρισθέντες, ἀμυνοῦνταί σε πάντως· ἀμύνεσθαι δὲ μέλλοντας αὐτοὺς προκατάβλαπτε. μεῖζον δ' οὐκ ἂν εὕροις βλάβος. νέων ὁμοῦ πέντε

μυριάδων. ὁ μὲν τοσαῦτα εἶπεν. ὁ δὲ παῖς ἀντέλεξεν· ὅτι μὲν ὦ πάτερ ἐναντιώτατα εἶπας ἀλλήλοις, οὐ θαυμάζω· προεῖπας γὰρ ἐρεῖν ὑπερβολὰς ἑκατέρων. ἐγὼ δὲ οὐ κτενῶ μὲν ἄνδρας τοσούτους, νέμεσίν τε θεοῦ φυλασσόμενος, καὶ φθόνον ἀνθρώπων αἰδούμενος, καὶ τὰ ἔθνη τὰς ἐς ἀλλήλους ἐλπίδας οὐκ ἀφαιρήσομαι δι' ἀνηκέστου κακοῦ. περὶ δὲ τῆς ἀφέσεως οὐδ' αὐτῷ μέν μοι δοκεῖ. Ῥωμαίων, πολλὰ καὶ δεινὰ δεδρακότων ἡμᾶς, καὶ χωρία καὶ πόλεις ἡμετέρας ἔτι νῦν ἐχόντων, τοὺς δὲ σὺν εἰλημμένους ἀπολύειν παντὸς ἀπαθεῖς, οὐ ποιήσω· ἐμπληξία γὰρ ἡ ἄλογος φιλανθρωπία. ἐπισκόπει δὲ παρεὶς ἐμέ, καὶ τῶν σαυνιτῶν ὧν παῖδες καὶ πατέρες καὶ ἀδελφοὶ τεθνᾶσιν ὑπὸ Ῥωμαίων, καὶ κτήματα καὶ χρήματα ἀφῃρημένοι, χρῄζουσι παραμυθίας· φύσει δὲ γαῦρον ὁ νενικηκώς, καὶ τὰ κέρδη περιβλέπονται. τίς οὖν ἀνέξεταί μου τούσδε μὴ κτείνειν, μήτε πωλεῖν, μὴ δὲ ζημιοῦν, ἀλλ' ὡς εὐεργέτας ἀπαθεῖς προπέμπειν. διὰ μὲν δὴ ταῦτα, παρεὶς μὲν τὰς ὑπερβολάς· ἐπεὶ τῆς μὲν οὐ κύριος ἐγώ· τῆς δ' ἀπανθρωποτέρας οὐκ ἀνέχομαι. ὡς δ' ἂν καὶ Ῥωμαίων τι τοῦ φρονήματος περιέλοιμι, καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους ἀδιάβλητος εἴην, ὅπλα μὲν αὐτοὺς οἷς ἐχρήσαντο ἀεὶ καθ' ἡμῶν ἀφαιρήσομαι καὶ χρήματα. καὶ γὰρ ταῦτα ἔχουσι παρ' ἡμῶν. ἐκπέμψω δ' ὑπὸ ζυγὸν σώους. ἥ τινι αἰσχύνῃ καὶ αὐτοὶ κατ' ἄλλων ἐχρήσαντο. καὶ εἰρήνην εἶναι τοῖς ἔθνεσι συνθήσομαι, τῶν τε ἱππέων ἐπιλέξομαι τοὺς ἐπιφανεστάτους, ὅμηρα τῶνδε τῶν συνθηκῶν, ἕως ἅπας ὁ δῆμος ἐπιψηφίσῃ· καὶ τάδε ποιῶν ἡγοῦμαι νενικηκότος τε ἔργα

ποιήσειν

ποιήσειν καὶ φιλανθρώπου· ῥωμαίοις τε ἀγαπήσειν, ὅσα καὶ αὐτοὶ φάσκοντες ἀρετῆς ἀντιποιεῖσθαι, πολλάκις ἐς ἄλλους ἔδρασαν. ταῦτα τοῦ ποντίου λέγοντος, ὁ πρεσβύτης ἐδάκρυσέ τε καὶ ἐπιβὰς τῆς ἀπήνης, εἰς τὸ καύδιον ἀπήλαυνεν. ὁ δὲ πόντιος τοὺς πρέσβεις καλέσας ἤρετο, εἴ τις εἰρηνοδίκης αὐτοῖς παρείη. τοῖς δὲ παρῆν οὐδεὶς, ὡς ἐπὶ ἄσπονδον καὶ ἀκήρυκτον πόλεμον ἐστρατευκόσι. τοῖς οὖν ὑπάτοις καὶ τοῖς ἄλλοις ἄρχουσι τῆς στρατιᾶς καὶ παντὶ τῷ πλήθει λέγειν ἐκέλευσεν τοὺς πρέσβεις. ἡμεῖς ἀεὶ ῥωμαίοις ἐσπενδόμεθα φιλίαν, ἣν αὐτοὶ διελύσατε σιδικίνοις τοῖς ἡμετέροις ἐχθροῖς συμμαχοῦντες. εἶτ' αὖθις αὖ φιλίας ἡμῖν γιγνομένης, νεαπολίταις ἐπολεμεῖτε τοῖς ἡμετέροις γείτοσι. καὶ οὐκ ἠγνοοῦμεν ὅτι ταῦτ' ἦν ὑμῖν παρασκευὴ πλεονεξίας, ἐπὶ ὅλην τὴν ἰταλίαν· ἔν τε ταῖς προτέραις μάχαις, πολλὰ παρὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν ἡμετέρων στρατηγῶν περιλαβόντες, οὐδὲν ἐπεδείξασθε μέτριον ἐς ἡμᾶς. οὐδ' ἠρκεῖσθε τὴν χώραν πορθοῦντες, καὶ χωρία καὶ πόλεις ἔχοντες ἀλλοτρίας, καὶ κληρούχους ἐς αὐτὰ πέμποντες· ἀλλὰ καὶ πρεσβευσαμένων ἡμῶν δὶς πρὸς ὑμᾶς, καὶ πολλὰ συγχωρούντων ὑπερήφανα ἡμῖν, ἀλλ' ἐπετάσετε, τὴν ἀρχὴν ὅλην ἀποθέσθαι, καὶ ὑμῶν ὑπακούειν, ὥσπερ οὐ σπενδομένους, ἀλλὰ ἑαλωκότας· καὶ ἐπὶ τοῖσδε τὸν πόλεμον τόνδε, ἄσπονδον καὶ ἀκήρυκτον ἐψηφίσασθε, καθ' ἀνδρῶν ποτὲ φίλων, καὶ σαβίνων ἐκγόνων τῶν ὑμῖν συνοικούντων. ἕνεκα μὲν οὖν τῆς ὑμετέρας πλεονεξίας, ἔδει καὶ τὰ παρ' ἡμῶν ὑμῖν ἄσπονδα εἶναι. ἐγὼ δὲ νέμεσίν τε θεῶν αἰδούμενος, ἣν ὑμεῖς ὑπερί-

δεσθε καὶ συγγενείας καὶ φιλίας τῆς ποτὲ μνημονεύων, δίδωμι ἕκαστον ὑμῶν, σὺν ἱματίῳ σῶον ὑπὸ ζυγὸν ἀπελθεῖν, ἢν ὀμόσητε τήν τε γῆν καὶ τὰ χωρία πάνθ᾽ ἡμῖν ἀποδώσειν, καὶ τοὺς κληρούχους ἀπὸ τῶν πόλεων ἀπάξειν· καὶ μηδέποτ᾽ ἐπὶ σαυνίτας στρατεύσειν. ἀπαγγελθέντων δὲ τούτων ἐς τὸ στρατόπεδον, ὀλοφυρμὸς ἦν καὶ θρῆνος ἐπὶ πλεῖστον· θανάτου γὰρ ἡγοῦντο εἶναι χείρονα τὴν ὕβριν τὴν ὑπὸ τῷ ζυγῷ. ὡς δὲ καὶ περὶ τῶν ἱππέων ἐπύθοντο, αὖθις ἐθρήνουν ἐπὶ πλεῖστον. ὑπὸ δὲ ἀπορίας αὐτὰ ἐδέχοντο, καὶ τοὺς ὅρκους ὤμνυον· ὅ, τε πόντιος, καὶ οἱ ῥωμαίων ὕπατοι δύο ὄντες, ποστούμιός τε καὶ βετούριος· καὶ ταμία δύο· καὶ ταξίαρχαι δ. καὶ χιλίαρχοι δώδεκα σύμπαντες, ὅσοι μετὰ τοὺς διεφθαρμένους ἦρχον. γενομένων δὲ τῶν ὅρκων, ὁ μὲν πόντιος παραλύσας τι τοῦ διατειχίσματος, καὶ δυσὶ δόρασιν ἐς τὴν γῆν ἐμπεπηγόσιν, ἐπικάρσιον ἄλλο ἐπιθείς, ἐξέπεμπε ῥωμαίων ἕκαστον ἐπὶ τούτῳ· καί τινα ὑποζύγια ἔδωκεν αὐτοῖς, ἐς τοὺς ἀρρωστοῦντας, καὶ τροφὴν ἄχρι τῆς ῥώμης φέρεσθαι. δύναται δ᾽ ἐμοὶ δοκεῖν, τὸ εἶδος τῆς ἀφέσεως, ὃ καλοῦσιν οἱ τῇδε ζυγὸν, ὀνειδίζειν, ὡς δορυαλώτοις. ἀπαγγελθείσης δὲ τῆς συμφορᾶς ἐς τὴν πόλιν, οἰμωγὴ καὶ θρῆνος ἦν ὡς ἐπὶ πένθει, καὶ αἱ γυναῖκες ἐκόπτοντο τοὺς αἰσχρῶς περισεσωσμένους, ὡς ἀποθανόντας. ἥ τε βουλὴ τὴν ἐπιπόρφυρον ἐσθῆτα ἀπέθετο, καὶ θυσίαι καὶ γάμοι, καὶ ὅσα ἄλλα τοιουτότροπα ἐπέχετο ἐπὶ τὸ ἔτος ὅλον, ἕως τὴν συμφορὰν ἀνέλαβον. τῶν δὲ ἀφειμένων, οἱ μὲν ἐς τοὺς ἀγρούς διέφυγον ὑπὸ αἰδοῦς· οἱ δὲ νυκτὸς ἐς τὴν πόλιν ἐσῄεσαν·

ἐσῄεσαν. οἱ δὲ ἄρχοντες ἡμέρας μὲν ἐσῆλθον ὑπ' ἀνάγκης, καὶ τὰ σημεῖα τῆς ἀρχῆς ἐπέκειτο αὐτοῖς. ἔπρασσον δὲ οὐδέν.

Ὅτι κελτῶν σενόνων πολὺ πλῆθος, τυῤῥηνοῖς συνεμά- IV.
χουν κατὰ ῥωμαίων· ῥωμαῖοι δὲ πρὸς τὰς σενόνων πόλεις ἐπρέσβευον· καὶ ἐνεκάλουν ὅτι ὄντες ἔνσπονδοι, μισθοφοροῦσι κατὰ ῥωμαίων· τοὺς δὲ πρέσβεις βειτόμαρις μετὰ τῶν κηρυκείων, καὶ τῆς ἱερᾶς στολῆς, κατέτεμεν ἐς πολλὰ καὶ διέῤῥιψεν ἐγκαλῶν, ὅτι αὐτοῦ ὁ πατὴρ ἐν τυῤῥηνίᾳ πολεμῶν, ἀνῄρετο ὑπὸ ῥωμαίων. κορνήλιος δὲ ὁ ὕπατος, τοῦ μίσους ἐν ὁδῷ πυθόμενος, τὰ μὲν τυῤῥηνῶν εἴασεν. ἐς δὲ τὰς σενόνων πόλεις συντόνῳ σπουδῇ, διὰ σαβίνων καὶ πικεντίνων ἐσβαλὼν, ἅπαντα καθῄρει, καὶ ἐνεπίμπρη. καὶ τὰς μὲν γυναῖκας καὶ τὰ παιδία ἐξηνδραποδίζετο. τοὺς δὲ ἡβῶντας πάντας ἔκτεινε, πλὴν βειτομάρεως, ὃν δεινῶς αἰκισάμενος, ἦγεν ἐς τὸν θρίαμβον. οἱ δὲ σενόνων ὅσοι ἦσαν ἐν τυῤῥηνίᾳ, πυθόμενοι ἀνῃρῆσθαι, τυῤῥηνοὺς ἦγον ἐπὶ ῥώμης, καὶ πολλῶν μεταξὺ γινομένων, οἱ σένονες, οὔτε πατρίδας ἔχοντες, ἐς ἃς διαφύγωσιν, ὀργιζόμενοί τε τῶν γεγονότων, ἐνέπιπτον τῷ δομιτίῳ, καὶ διεφθάρησαν πολλοί. τὸ δὲ λοιπὸν, σφᾶς αὐτοὺς διεχρῶντο μανικῶς. καὶ δίκη μὲν ἥδε παρανομίας ἐς πρέσβεις ἐγένετο σένοσιν.

Ὅτι κορνήλιος ἐπὶ καταφράκτων δέκα νεῶν ἐθεᾶτο V.
τὴν μεγάλην ἑλλάδα, καί τις ἐν ταράντῳ δημαγωγὸς φιλόχαρις, αἰσχρῶς τε βεβιωκὼς, καὶ παρὰ τοῦτο καλούμενος θαΐς, παλαιῶν τοὺς ταραντίνους ἀνεμίμνησκε συνθηκῶν·

μὴ πλεῖν ῥωμαίοις πρόσω λακινίας ἄκρας. παροξύνας τε ἔπεισεν ἐπαναχθῆναι τῷ κορνηλίῳ, καὶ τέσσαρας μὲν αὐτοῦ ναῦς κατέδυσαν οἱ ταραντῖνοι, μίαν δὲ ἔλαβον αὐτοῖς ἀνδράσιν, ἔστε θουρίοις ἐγκλήματα ποιούμενοι, ὅτι ἕλληνες ὄντες ἐπὶ ῥωμαίους κατέφυγον ἀντὶ σφῶν, καὶ παρελθεῖν αὐτοὺς ἐπέκεινα αἴτιοι μάλιστα ἐγεγένηντο. τοὺς μὲν ἐπιφανεῖς αὐτῶν ἐξέβαλον· τὴν δὲ πόλιν διήρπασαν, καὶ τοὺς ῥωμαίων φρουροὺς ὑποσπόνδους ἀφῆκαν. ῥωμαῖοι δὲ τούτων πυθόμενοι, πρέσβεις ἐς τάραντα πέμπουσι. τοὺς μὲν αἰχμαλώτους κελεύοντες, οὓς οὐ πολεμοῦντας, ἀλλὰ θεωμένους ἔλαβον, ἀποδοῦναι. θουρίων δ' οὓς ἐξέβαλον, εἰς τὴν πόλιν καταγαγεῖν, ἅ, τε διηρπάκεσαν αὐτούς, ἢ τὴν ζημίαν τῶν ἀπολωλότων ἀποτίσαι, σφίσι δὲ δοῦναι τοὺς αἰτίους τῆς παρανομίας, εἰ ῥωμαίων ἐθέλουσιν εἶναι φίλοι. οἱ δὲ τοὺς πρέσβεις μόλις ποτὲ ἐπὶ τὸ κοινὸν ἐπήγαγον, καὶ ἐπελθόντας ἐχλεύαζον, εἴτι μὴ καλῶς ἑλληνίσειαν. ἔσκωπτον δὲ καὶ τὴν στολὴν αὐτῶν, καὶ τὸ ἐπιπόρφυρον. φιλωνίδης δέ τις ἀνὴρ γελοῖος καὶ φιλοσκώμμων, ποστουμίῳ, τῷ τῆς πρεσβείας ἡγουμένῳ προσελθὼν, ἀπεστράφη τε, καὶ ἐπικύψας, τὴν ἐσθῆτα ἀνεσύρατο τὴν ἑαυτοῦ, καὶ τὴν τοῦ πρεσβύτου κατησχημόνησεν· καὶ τὸ μὲν θέατρον ἔπαιζεν ὡς ἐπὶ γελοίῳ. ποστούμιος δὲ προτείνας τὸ μεμολυσμένον, ἐκπλυνεῖ τ' ἔφη τοῦτο αἵματι πολλῷ, τοιούτοις ἀρεσκόμενοι γέλωσι. καὶ οὐδὲν τῶν ταραντίνων ἀποκριναμένων, ἀπῆλθον οἱ πρέσβεις. ὁ δὲ ποστούμιος τὴν ὕβριν ἐκ τῆς ἐσθῆτος οὐκ ἀποπλύνας, ἐπέδειξε ῥωμαίοις. καὶ

ὁ δῆμος

ὁ δῆμος ἀγανακτῶν, αἰμιλίῳ πολεμοῦντι σαυνίταις ἐπέστειλε· τὰ μὲν σαυνιτῶν ἐν παρέργῳ ἐᾶν· εἰς δὲ τὴν ταραντίνων εἰσβάλλειν· καὶ αὐτοὺς ἐφ᾽ οἷς ἠξίουν οἱ πρέσβεις, ἐς διαλλαγὰς προκαλέσασθαι. ἂν δ᾽ ἀπειθῶσι, πολεμεῖν κατὰ κράτος. ὁ μὲν δὴ τάδε προὔτεινε τοῖς ταραντίνοις. οἱ δὲ οὐκ ἐγέλων ἔτι τὴν στρατιὰν ὁρῶντες· ἀλλ᾽ ἐγίνοντο ταῖς γνώμαις ἀγχέμαλοι, μέχρι τις ἀποροῦσι καὶ βουλευομένοις ἔφη· τὸ μὲν ἐκδοῦναί τινας, ἤδη δεδουλωμένων εἶναι· τὸ δὲ πολεμεῖν μόνους, ἐπισφαλές· εἰ δὲ καὶ τῆς ἐλευθερίας ἐγκρατῶς ἐξόμεθα, καὶ πολεμήσομεν ἐξ ἴσου, πύῤῥον ἐξ ἠπείρου τὸν βασιλέα καλοῦμεν, καὶ στρατηγὸν ἀποφήνομεν τοῦδε τοῦ πολέμου, ὃ καὶ γέγονεν.

Ὅτι ὁ πύῤῥος ὁ βασιλεὺς τῆς ἠπείρου, νικήσας τοὺς ῥωμαίους, καὶ ἀναλαβεῖν χρήζων τὴν στρατιὰν ἐκ μάχης ἐντόνου, καὶ ῥωμαίους ἐλπίζων ἐς διαλύσεις τότε μάλιστα ἐνδώσειν, ἔπεμπεν ἐς ῥώμην κινέαν τὸν θεσσαλὸν, δόξαν ἐπὶ λόγοις ἔχοντα μιμεῖσθαι τὴν δημοσθένους ἀρετήν. καὶ παρελθὼν ὁ κινέας ἐς τὸ βουλευτήριον, ἄλλα τε πολλὰ περὶ τοῦ βασιλέως ἐσεμνολόγει, καὶ τὴν ἐπὶ τῷ ἀγῶνι μετριοπάθειαν κατελογίζετο, μήτ᾽ ἐπὶ τὴν πόλιν εὐθὺς ἐλάσαντος, μήτ᾽ ἐπὶ τὸ ἡσσωμένον στρατόπεδον· ἐδίδου δ᾽ αὐτοῖς εἰρήνην καὶ φιλίαν καὶ συμμαχίαν πρὸς πύῤῥον. εἰ ταραντίνους μὲν ἐς ταῦτα συμπεριλάβοιεν, τοὺς δ᾽ ἄλλους ἕλληνας τοὺς ἐν ἰταλίᾳ κατοικοῦντας, ἐλευθέρους καὶ αὐτονόμους ἐῷεν· λευκανοῖς δὲ καὶ σαυνίταις καὶ δαυνίοις καὶ βρεττίοις ἀποδοῖεν ὅσα αὐτῶν ἔχουσι πολέμῳ λαβόντες. VI.

καὶ γιγνομένων ἔφη τούτων, πύῤῥον ἀποδώσειν αὐτοῖς τοὺς αἰχμαλώτους ἄνευ λύτρων. οἱ δ' ἐνεδοίαζον ἐπὶ πλεῖστον. τῇ τε δόξῃ τοῦ πύῤῥου, καὶ τῷ συμβεβηκότι πάθει καταπλαγέντες, ἕως ἄππιος κλαύδιος ὁ καῖκος ἐπίκλησιν, ἤδη τετυφλωμένος, εἰς τὸ βουλευτήριον τοῖς παισὶν αὐτὸν ἀγαγεῖν κελεύσας· ἠχθόμην εἶπεν ὅτι μὴ βλέπω, νῦν δ' ὅτι ἀκούω. τὰ γὰρ τοιαῦτα ὑμῶν βουλεύματα, ἠξίουν μήτ' ὁρᾶν μήτ' ἀκούειν. οἱ δ' ἓν ἀτύχημα, ἀθρόως οὕτως ἑαυτῶν ἐκλέλησθε. καὶ τὸν τοῦτο δράσαντα αὐτόν τε καὶ τοὺς ἐπαγομένους αὐτὸν βουλεύεσθαι· φίλους ἀντὶ πολεμίων θέσθαι· καὶ τὰ τῶν προγόνων κτήματα, λευκανοῖς καὶ βρεττίοις δοῦναι. τί τοῦτ' ἐστὶν ἢ ῥωμαίους ἐπὶ μακεδόσι γίνεσθαι; καὶ ταῦτά τινες εἰρήνην ἀντὶ δουλείας τολμῶσιν ὀνομάζειν. ἄλλα τε πολλὰ ὅμοια τούτοις ὁ ἄππιος εἰπὼν, καὶ ἐρεθίσας, εἰσηγήσατο, πύῤῥον εἰ δέοιτο τῆς ῥωμαίων φιλίας καὶ συμμαχίας, ἐξ ἰταλίας ἀπελθόντα πρεσβεύειν· παρόντα δὲ μήτε φίλον ἡγεῖσθαι, μήτε σύμμαχον, μήτε ῥωμαίοις δικαστὴν ἢ διαιτητήν. καὶ βουλὴ ταῦθ' ἅπερ καὶ ἄππιος εἶπεν, ἀπεκρίνατο κινέᾳ· λαιουΐνου δ' ἄλλα δύο τέλη καταλέγοντος, ἐκήρυξαν οὕτως· εἴτις ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων αὐτὸν ἐπιδίδωσιν ἐς τὴν στρατιὰν ἀπογράφεσθαι. καὶ ὁ κινέας ἔτι παρὼν, καὶ θεώμενος αὐτοὺς ὠθουμένους ἐς τὰς ἀπογραφὰς, λέγεται πρὸς τὸν πύῤῥον ἐπανελθὼν εἰπεῖν· ὅτι πρὸς ὕδραν ἐστὶν αὐτοῖς ὁ πόλεμος. οἱ δὲ οὐ κινέαν, ἀλλὰ πύῤῥον αὐτὸν εἰπεῖν τοῦτο τὸ ἔπος, ἰδόντα τὴν στρατιὰν τῶν ῥωμαίων τῆς προτέρας πλείονα. καὶ γὰρ ὁ ἕτερος ὕπατος τῷ

λαιουΐνῳ.

λαιουΐνῳ κορουγκάνιος ἧκεν ἐκ τυῤῥηνίας, μεθ' ἧς εἶχε παρασκευῆς. λέγεται δὲ καὶ τἆλλα περὶ τῆς ῥώμης πυνθανομένῳ πύῤῥῳ κινέας εἰπεῖν, ὅτι πόλις ἐστὶ στρατηγῶν ὅλη. καὶ τοῦ πύῤῥου θαυμάσαντος, μεταλαβὼν φάναι, βασιλέων μᾶλλον ἢ στρατηγῶν. πύῤῥος δ' ὡς οὐδὲν εἰρηναῖον ἐκ τῆς βουλῆς ἀπήντησεν, ἐπὶ τὴν ῥώμην ἠπείγετο πάντα δῃῶν· καὶ φθάνει μὲν ἐς πόλιν ἀναγνίαν. βαρεῖαν δ' ἔχων ἤδη τὴν στρατιὰν ὑπὸ λείας, καὶ πλήθους αἰχμαλώτων, ἀναθέμενος μάχην, ἀνέστρεφεν ἐπὶ καμπανίας, ἡγουμένων τῶν ἐλεφάντων. καὶ τὴν στρατιὰν εἰς χειμασίαν κατὰ πόλεις διῄρει. ῥωμαίων δὲ πρέσβεις αὐτὸν ἠξίουν λύσασθαι τῇ πόλει τοὺς αἰχμαλώτους· ἢ ἀντιλαβεῖν ὅσους ἔχουσι ταραντίνων, καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων αὐτοῦ. ὁ δὲ σπενδομένοις μὲν ἔφη καθάπερ προεῖπε κινέας χαριεῖσθαι τοὺς αἰχμαλώτους. πολεμοῦσι δ' οὐ δώσειν ἐφ' ἑαυτὸν ἄνδρας τοιούτους καὶ τοσούτους. ἐξένιζε δ' αὐτοὺς βασιλικῶς. καὶ τὸν τῆς πρεσβείας ἡγούμενον φαβρίκιον πυνθανόμενος ἐν τῇ πόλει μέγα δύνασθαι, καὶ δεινῶς πένεσθαι, καθωμίλει λέγων· εἰ πράξειεν αὐτῷ τὰς διαλύσεις, ὑποστράτηγον καὶ κοινωνὸν τῶν παρόντων ἀγαθῶν ἀπάξειν ἐς ἤπειρον. χρήματά τε αὐτὸν λαβεῖν ἐντεῦθεν ἤδη παρεκάλει, πρόφασιν ὡς δώσοντα τοῖς τὴν εἰρήνην ἐργασαμένοις. ἐπιγελάσας ὁ φαβρίκιος, περὶ μὲν τῶν κοινῶν οὐδ' ἀπεκρίνατο. τὴν δὲ ἐμὴν ἔφη παῤῥησίαν, οὔτε τῶν σῶν φίλων οὐδείς, οὔτε αὐτὸς οἴσεις σὺ ὦ βασιλεῦ· καὶ τὴν πενίαν τὴν ἐμαυτοῦ μακαρίζω μᾶλλον, ἢ τὸν τῶν τυράννων πλοῦτον ὁμοῦ καὶ φόβον·

οἱ δὲ οὐχ οὕτω φασὶν αὐτόν, ἀλλ' ὅτι μου τῆς φύσεως ἠπεί-ρωται μεταλαβόντες, ἐμὲ σοῦ προσθήσουσιν. ὁποτέρως δ' οὖν ἀπεκρίνατο, θαυμάσας αὐτὸν τοῦ φρονήματος ὁ πύρ-ρος, ἑτέραν ὁδὸν ἐς τὰς διαλλαγὰς ἐπενόει· καὶ τοὺς αἰχμα-λώτους ἐς τῶν κρονίων τὴν ἑορτὴν ἔπεμπεν ἄνευ φυλά-κων· ἐφ' ᾧ δεχομένης μὲν τῆς πόλεως, ἃ ὁ πύρρος προὔτεινε, μένειν καὶ τῆς αἰχμαλωσίας ἀπολελύσθαι· μὴ δεχομέ-νης δὲ, ἑορτάσαντας, ἐπανήκειν ἐς αὐτόν. τούτους ἡ βουλὴ πάνυ παρακαλοῦντας καὶ ἐνάγοντας ἐς τὰς διαλύσεις, ἐκέ-λευσεν ἑορτάσαντας, πύρρῳ παραδοῦναι σφᾶς αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ, καὶ θάνατον ἐπέταξε τοῖς ἀπολειφθεῖσι τῆς ἡμέρας. οἱ δὲ καὶ αὐτὴν ἅπαντες ἐφύλαξαν. καὶ πύρρῳ πολεμητέα πάντως αὖθις ἐδόκει.

VII. Ὅτι τὸν πύρρον ἤδη μὲν τὰ ῥωμαίων κατέπληξεν, ἐτά-ραξε δὲ καὶ τὰ ἐν μολοσσοῖς θορυβούμενα. ἀγαθοκλῆς τε ἄρχων σικελίας ἄρτι ἐτεθνήκει· οὗ θυγατέρα λάνειαν ἔχων ὁ πύρρος, ἐν ταῖς γυναιξὶ τὴν νῆσον οἰκείαν ἔχων ὁ πύρρος, ἀντὶ τῆς ἰταλίας περιέβλεπε. ὤκνει δ' ὅμως ἔτι τοὺς ἐπικαλέσαντας, ἄνευ τινὸς εἰρήνης καταλιπεῖν. ἀσμε-νος οὖν τῆς προφάσεως τῆς περὶ τὸν αὐτόμολον ἐπιβὰς, ἐμαρτύρει τοῖς ὑπάτοις, καὶ κινέαν ἔπεμπεν ἐς ῥώμην, χά-ριν ὁμολογήσοντα τῆς σωτηρίας τοῦ βασιλέως, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἀμοιβὴν ἄγοντα· εἰρήνην τε ὅποι δύναιτο πράξοντα. δῶρα δ' ὁ κινέας ἔφερε πολλὰ μὲν ἀνδράσι· πολλὰ δὲ γυναιξί, φιλοχρήματον καὶ φιλόδωρον εἶναι τὴν πόλιν πυθόμενος· καὶ τὰς γυναῖκας ἰσχύειν παρὰ ῥω-μαίοις

μαίοις ἐκ παλαιοῦ. οἱ δὲ περὶ μὲν τῶν δώρων ἐνεκελεύ-
σαντο ἀλλήλοις, καὶ φασὶν οὐδένα λαβεῖν οὐδὲν, οὔτε ἄνδρα
οὔτε γυναῖκα. ἀπεκρίναντο δ' αὐτῷ καθὰ καὶ πρότερον,
ἀπελθόντα πύῤῥον ἐξ ἰταλίας, πρεσβεύειν πρὸς αὐτοὺς
ἄνευ δώρων· ἀπορήσειν γὰρ οὐδενὸς τῶν δικαίων. τοὺς δὲ πρέσ-
βεις καὶ αὐτοὶ πολυτελῶς ἐξένιζον· καὶ πύῤῥῳ τοὺς ταραν-
τίνων, καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ συμμάχων αἰχμαλώτους ἀν-
τέπεμπον. ὁ μὲν δὴ πύῤῥος ἐπὶ τούτοις, ἐς σικελίαν διέπλει
μετά τε τῶν ἐλεφάντων, καὶ ὀκτακισχιλίων ἱππέων, ὑποσχό-
μενος τοῖς συμμάχοις ἐκ σικελίας ἐπανήξειν ἐς τὴν ἰτα-
λίαν· καὶ ἐπανῆλθεν ἔτει τρίτῳ, καρχηδονίων αὐτὸν ἐξε-
λασάντων ἐκ σικελίας.

Ὅπ ὀλυμπία τοῖς ἕλλησιν ζ̄ καὶ ϛ̄ γεγενημένα, τῆς VIII.
γῆς τῶν κελτῶν οὐκ ἀρκούσης αὐτοῖς διὰ τὸ πλῆθος, ἀνίστα-
ται μοῖρα κελτῶν, τῶν ἀμφὶ τὸν ῥῆνον ἱκανὴ κατὰ ζήτησιν
ἑτέρας γῆς, οἱ τότε ἄλπιον ὄρος ὑπερέβησαν, καὶ κλου-
σινοῖς εὐδαίμονα γῆν ἔχουσι τυῤῥηνῶν ἐπολέμουν. οὐ πάλαι
δὲ οἱ κλουσινοὶ ῥωμαίοις ἔνσπονδοι γεγονότες ἐπ' αὐτοὺς
κατέφυγον· καὶ οἱ ῥωμαῖοι πρέσβεις συνέπεμψαν αὐ-
τοῖς, φαβίους τρεῖς· οἱ τοῖς κελτοῖς ἔμελλον προσαγορεύειν
ἀνίστασθαι τῆς γῆς, ὡς ῥωμαίων φίλης, καὶ ἀπειλήσειν
ἀπειθοῦσιν. ὑποκριναμένων δὲ τῶν κελτῶν, ὅτι ἀνθρώπων
οὐδένα δεδίασιν, οὔτε ἀπειλοῦντα σφίσιν, οὔτε πολεμοῦντα·
χρήζοντες δὲ γῆς, οὔπω τὰ ῥωμαίων πολυπραγμονοῦσιν. οἱ
πρέσβεις οἱ φάβιοι τοὺς κλουσινοὺς ἀνῆγον ἐπιθέσθαι τοῖς
κελτοῖς τὴν χώραν λεηλατοῦσιν ἀπερισκέπτως· καὶ συνεκ-

δημοῦντες αὐτοῖς, ἀναιροῦσι τῶν κελτῶν πολὺ πλῆθος ἐν προνομῇ, καὶ τὸν ἡγούμενον ἐκείνου τοῦ μέρους αὐτὸς ὁ ῥωμαίων πρεσβευτὴς, κόϊντος φάβιος, ἀνεῖλέ τε καὶ ἐσκύλευσε. καὶ τὰ ὅπλα φορῶν, ἐπανῆλθεν εἰς κλούσιον.

IX. Ὅτι ὁ τῶν κελτῶν βασιλεὺς βρέννος, τῶν φαβίων τῶν ῥωμαίων πολλοὺς ἀνελόντων κελτῶν, μὴ δεξάμενος τοὺς ῥωμαίων πρέσβεις, ἐπὶ τούτοις πρέσβεις ἐπιλεξάμενος ἐς κατάπληξιν, οἳ κελτῶν ἁπάντων μεγάλων τὰ σώματα ὄντων ὑπερέβαλλον, ἐξέπεμπεν ἐς ῥώμην, αἰτιώμενος τοὺς φαβίους, ὅτι πρεσβεύοντες, παρὰ τοὺς κοινοὺς νόμους ἐπολέμησαν· ᾔτει τε τοὺς ἄνδρας ἐς δίκην ἐκδότους οἱ γενέσθαι, εἰ μὴ θέλουσι ῥωμαῖοι κοινὸν αὐτῶν εἶναι τὸ ἔργον. οἱ δὲ ῥωμαῖοι συνεγίνωσκον μὲν τοὺς φαβίους ἁμαρτεῖν. αἰδοῖ δὲ οἴκου διαφέροντος, χρήματα τοὺς κελτοὺς πράξασθαι, παρὰ σφῶν παρεκάλουν. οὐ πειθομένων δὲ, χειροτονοῦσι τοὺς φαβίους ἐπὶ τὴν ἐτήσιον ἀρχὴν χιλιάρχους, καὶ τοῖς πρεσβεύουσι τῶν κελτῶν ἔφασαν, οὐ δύνασθαι νῦν οὐδὲν ἐς τοὺς φαβίους ἄρχοντας ἤδη· τοῦ δ' ἐπιόντος ἔτους, ἥκειν αὖθις, ἂν ἔτι μηνιῶσιν, ἐκέλευον. βρέννος δὲ καὶ ὅσοι κελτῶν ἦσαν ὑπ' ἐκείνῳ, νομίσαντες ὑβρίσθαι, καὶ χαλεπῶς ἐνεγκόντες, ἐς τοὺς ἄλλους κελτοὺς περιέπεμπον, ἀξιοῦντες αὐτοὺς συνεφάψασθαι τοῦδε τοῦ πολέμου. καὶ πολλῶν ἀφικομένων, ἄραντες ἤλαυνον ἐπὶ τὴν ῥώμην.

X. Ὅτι τὸ τῶν σενόνων ἔθνος ἔνσπονδον ἦν ῥωμαίοις, καὶ ἐμισθοφόρουν κατὰ ῥωμαίων· ἡ δὲ βουλὴ πρέσβεις ἔπεμψεν ἐγκαλέσοντας, ὅτι ὄντες ἔνσπονδοι μισθοφοροῦσι κατὰ ῥωμαίων.

μαίων. τούτοις βελτόμαρις ὁ κελτὸς, ἀγανακτῶν ὑπὲρ τοῦ πατρὸς, ὅτι συμμαχῶν τυῤῥηνοῖς ὑπὸ ῥωμαίων ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ διέφθαρτο, τά τε κηρύκεια φέροντας, καὶ τὴν ἄσυλον ἐσθῆτα περικειμένους, κατέτεμνεν ἐς πολλὰ, καὶ τὰ μέρη τῶν σωμάτων διέῤῥιψεν ἐς τὰ πεδία. καὶ τοῦ μίσους ὁ κορνήλιος ἐν ὁδῷ πυθόμενος, ἐς τὰς σενόνων πόλεις, συντόνῳ σπουδῇ διὰ σαβίνων καὶ πικεντίνων ἐσβαλὼν, ἅπαντα καθῄρει καὶ ἐνεπίμπρη. τῶν τε ἀνθρώπων, τὰς μὲν γυναῖκας καὶ τὰ παιδία ἐξηνδραποδίζετο. τοὺς δὲ ἐν ἥβῃ πάντας ἔκτεινεν ὁμαλῶς, καὶ τὴν χώραν ἐλυμαίνετο ποικίλως, καὶ ἄοικον εἰς τὸ λοιπὸν ἐποίει. βελτόμαριν δὲ μόνον ἦγεν αἰχμάλωτον ἐπὶ λύμῃ. ὕστερον δὲ σένονες, οὐκ ἔχοντες ἔτι πατρίδας, εἰς ἃς διαφύγωσι, συνέπεσον εἰς χεῖρας ὑπὸ τόλμης τῷ δομετίῳ, καὶ ἡττώμενοι, σφᾶς αὐτοὺς ὑπὸ ὀργῆς διεχρῶντο μανικῶς. καὶ δίκη μὲν ἥδε παρανομίας ἐς πρέσβεις ἐγένετο σένοσιν.

Ὅτι οἱ σαλύων τοῦ ἔθνους ἡττηθέντες ὑπὸ ῥωμαίων, ἐς ἀλλόβριγας κατέφυγον. καὶ αὐτοὺς ἐξαιτοῦντες οἱ ῥωμαῖοι στρατεύουσιν ἐπὶ τοὺς ἀλλόβριγας οὐκ ἐκδιδόντας, ἡγουμένου σφῶν γναίου δομετίου, ᾧ παροδεύοντι τῶν σαλύων ἐντυγχάνει πρεσβευτὴς βιτύλτου βασιλέως τῶν ἀλλοβρίγων, ἐσκευασμένος τε πολυτελῶς, καὶ δορυφόροι παρείποντο αὐτῷ κεκοσμημένοι, καὶ κύνες. δορυφοροῦνται γὰρ δὴ καὶ πρὸς κυνῶν οἱ τῇδε βάρβαροι, μουσικός τε ἀνὴρ εἵπετο βαρβάρῳ μουσικῇ τὸν βασιλέα βιτοῦλτον, εἶτ' ἀλλόβριγας, εἶτε τὸν πρεσβευτὴν αὐτὸν, ἔς τε γένος καὶ ἀνδρείαν, XI.

δρείαν, καὶ περιουσίαν ὑμνῶν, οὗ δὴ καὶ μάλιστα ἕνεκα, αὐτοὺς
οἱ τῶν πρεσβευτῶν ἐπιφανεῖς ἐπάγονται· ἀλλ' ὁ μὲν συγ-
γνώμην αἰτῶν τοῖς σαλύων δυνάσταις ἀπέτυχεν.

XII. Ὅτι τῶν τευτόνων μοῖρα λῃστεύουσα πολύανδρος, ἐς
τὴν γῆν τῶν νωρικῶν ἐσέβαλλεν. καὶ ὁ ῥωμαίων ὕπατος
παπίριος κάρβων δείσας μὴ εἰς τὴν ἰταλίαν ἐσβάλοιεν,
ἐφήδρευε τοῖς ἀλπίοις ᾗ μάλιστα ἐστὶν ἡ διάβασις στενοτά-
τη. οὐκ ἐπιχειρούντων δ' ἐκείνων, αὐτὸς ἐπέβαινεν αὐτοῖς,
αἰτιώμενος ἐς νωρικοὺς ἐσβαλεῖν, ῥωμαίων ξένους ὄντας.
ἐποιοῦντο δ' οἱ ῥωμαῖοι ξένους, οἷς ἐδίδοσαν μὲν εἶναι φίλους,
ἀνάγκη δ' οὐκ ἐπῆν ὡς φίλοις ἐπαμύνειν. οἱ μὲν δὴ τεύ-
τονες πλησιάζοντι τῷ κάρβωνι προσέπεμπον, ἀγνοῆσαί τε
τὴν ἐς ῥωμαίους νωρικῶν ξενίαν, καὶ αὐτῶν ἐς τὸ μέλλον
ἀφέξεσθαι. ὁ δ' ἐπαινέσας τοὺς πρέσβεις, καὶ δοὺς αὐτοῖς
ὁδῶν ἡγεμόνας, κρύφα τοῖς ἡγουμένοις ἐνετείλατο, μακρο-
τέραν αὐτοὺς περιάγειν. τῇ βραχυτέρᾳ δὲ αὐτοὺς δια-
δραμὼν ἀδοκήτως, ἀναπαυομένοις ἔτι τοῖς τεύτοσιν ἐμ-
πεσὼν, ἔδωκε δίκην ἀπιστίας, πολλοὺς ἀποβαλών. τάχα
δ' ἂν καὶ πάντας ἀπώλεσεν, εἰ μὴ ζόφος καὶ ὄμβρος, καὶ
βρονταὶ βαρεῖαι τῆς μάχης ἔτι συνεστώσης ἐπιπεσοῦ-
σαι, διέστησαν αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων· καὶ ὁ ἀγὼν ἀπὸ τῆς
ἄνωθεν ἐκπλήξεως διελύθη. σποράδες δὲ καὶ ὡς ἐς ὕλας οἱ
ῥωμαῖοι διαφεύγοντες, τρίτῃ μόλις ἡμέρᾳ συνῆλθον, καὶ
τεύτονες ὡς γαλάτας ἐχώρησαν.

XIII. Ὅτι ἔθνη δύο τιγυρινοὶ καὶ ἐλβήτιοι, ἐς τὴν ῥωμαίων
κελτικὴν ἐσέβαλον· καὶ τούτων τὸν στόλον ὁ καῖσαρ γάϊος
πυθόμε-

πυθόμενος, διετείχισεν ὅσα περὶ ῥοδανόν ἐστι ποταμὸν ἐς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα σταδίους μάλιστα, καὶ πρεσβευσαμένοις ἐπὶ διαπείρᾳ τοῖς πολεμίοις ὑπὲρ σπονδῶν, ἐκέλευσεν ὅμηρα δοῦναι καὶ χρήματα. ἀποκριναμένων δ' εἰθίσθαι ταῦτα λαμβάνειν, οὐ διδόναι· βουλόμενος φθάσαι τὴν ὁμαιχμίαν αὐτῶν, ἐπὶ μὲν τοὺς τιγυρινοὺς ἐλάσσονας ὄντας, ἔπεμπε λαβιηνόν, αὐτὸς δ' ἐπὶ τοὺς ἐλβητίους ἐχώρει, προσλαβὼν γαλατῶν τῶν ὀρείων *ὡς δισμυρίους. καὶ γίνεται λαβιηνῷ τὸ ἔργον εὐμαρές, ἀδοκήτοις λιγυρινοῖς περὶ τὸν ποταμὸν ἐπιπεσόντι, καὶ τρεψαμένῳ καὶ σκεδάσαντι τοὺς πολλοὺς ἐν ἀσυνταξίᾳ. * ἢ. ἐς

Ὅτι ἀριόβιστος γερμανῶν βασιλεὺς τῶν ὑπὲρ ῥῆνον ἐπιβαίνων τῆς πέραν αἰδούοις ἔτι πρὸ τοῦ καίσαρος ἐπολέμει φίλοις οὖσι ῥωμαίων· τότε μὲν δὴ τοῖς ῥωμαίοις κελεύουσι πεισθείς, ἀνέζευξεν ἀπὸ τῶν αἰδούων, καὶ φίλος ἠξίωσε ῥωμαίοις γενέσθαι. καὶ ἐγένετο ὑπατεύοντος αὐτοῦ καίσαρος καὶ ψηφισαμένου. XIV.

Ὅτι ἀριόβιστος ὁ γερμανῶν βασιλεύς, φίλος γενόμενος ῥωμαίων, εἰς λόγους ἦλθε τῷ καίσαρι, καὶ διαχωρισθέντων ἀπ' ἀλλήλων, αὖθις συνελθεῖν εἰς λόγους ἠξίωσεν. τοῦ δὲ καίσαρος οὐ συνελθόντος, ἀλλὰ τοὺς πρωτεύοντας γαλατῶν ἀποστείλαντος, ἔδησε τοὺς πρέσβεις. καὶ ὁ καῖσαρ ἐστράτευσεν ἐπ' αὐτὸν μετ' ἀπειλῆς. δέος δ' ἐμπίπτει κατὰ κλέος τῷ στρατῷ τῶν γερμανῶν. XV.

Ὅτι οἱ οὐσιπέται ἔθνος γερμανικόν, καὶ ταγχρέαι, δοκοῦσι πρότεροι, σφετέροις ἱππεῦσιν ὀκτακοσίοις, τρέψα- XVI.

σθαι τῶν καίσαρος ἱππέων ἐς πεντακισχιλίους· ὁ δὲ καίσαρ αὐτοῖς πρεσβευομένοις ἐς αὐτὸν ἐπιθέσθαι, τοὺς πρέσβεις κατασχών· καὶ τὸ πάθος ἐκείνοις ἐς τέλος αἰφνίδιον οὕτω συνενεχθῆναι, ὡς τεσσαράκοντα χιλιάδας τούτων συγκοπῆναι. κάτωνά τε ἐν ῥώμῃ τῶν τις συγγραφέων φησὶ, γνώμην ἐσενεγκεῖν, ἐκδοῦναι τοῖς βαρβάροις τὸν καίσαρα, ὡς ἐναγὲς ἔργον ἐς διαπρεσβευσαμένοις ἐργασάμενον. ὁ δὲ καίσαρ ἐν ταῖς ἰδίαις ἀναγραφαῖς τῶν ἐφημέρων ἔργων φησὶ τοὺς οὐσιπέτας καὶ ταγχρέας κελευομένους ἐκπηδᾶν ἐς τὰ ἀρχαῖα σφῶν, φάναι πρέσβεις ἐς τοὺς ἐκβαλόντας σουήβους ἀπεσταλκέναι, καὶ τὰς ἀποκρίσεις αὐτίκα ἀναμένειν· καὶ ἐν ταῖσδε ταῖς διαπρεσβεύσεσιν, ἐπιθέσθαι τοῖς ὀκτακοσίοις· καὶ παρ' αὐτὸ τρέψαι τοὺς ῥωμαίων πεντακισχιλίους. ἐπιπρεσβευομένων δ' αὐτῶν καὶ περὶ τοῦ παρασπονδήματος ἀπολογουμένων, ὑποτοπήσας ἐνέδραν ὁμοίαν ἐπιθέσθαι πρὸ τῶν ἀποκρίσεων.

XVII. Ὅτι ἀποροῦντες ῥωμαῖοι τὲ καὶ καρχηδόνιοι χρημάτων, οἱ μὲν οὐκ ἔτι ἐναυπήγουν, τετρυμένοι διὰ τὰς εἰσφοράς· ἀλλὰ πεζὴν στρατιὰν καταλέγοντες ἐξέπεμπον ἐς λιβύην καὶ ἐς σικελίαν ἀνὰ ἔτος ἕκαστον. καρχηδόνιοι δ' εἰς πτολεμαῖον ἐπρεσβεύοντο τὸν πτολεμαίου τοῦ λάγου, βασιλέα αἰγύπτου, δισχίλια τάλαντα κιχρώμενοι. τῷ δ' ἦν ἔς τε ῥωμαίους καὶ καρχηδονίους φιλία, καὶ συναλλάξαι σφᾶς ἐπεχείρησεν ἀλλήλοις. οὐ δυνηθεὶς δ' ἔφη, χρῆναι φίλοις κατ' ἐχθρῶν συμμαχεῖν, οὐ κατὰ φίλων.

XVIII. Ὅτι οἱ καρχηδόνιοι δὶς ἐν τῇ γῇ τοῦ αὐτοῦ χρόνου, καὶ δὶς

ἐν τῇ θαλάσσῃ παθόντες, ἐν ᾗ δὴ καὶ πάνυ προύχειν ἐνόμιζον, καὶ χρημάτων ἀποροῦντες ἤδη καὶ νεῶν καὶ ἀνδρῶν, ᾔτουν ἀνοχὰς παρὰ τοῦ λυτατίου, καὶ λαβόντες ἐπρεσβεύοντο εἰς ῥώμην, περὶ διαλλαγῶν ἐπὶ βραχυτέροις, συνέπεμπόν τε τοῖς πρέσβεσιν ἀτίλιον ῥῆγλον τὸν ὕπατον, αἰχμάλωτον ὄντα σφῶν, δεησόμενον τῆς πατρίδος ἐπὶ τοῖσδε συνθέσθαι. ὁ δὲ ἧκε μὲν ὡς αἰχμάλωτος ἐσταλμένος φοινικικῶς· ὑπολειφθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν πρέσβεων ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, τετρῦσθαι τὰ καρχηδονίων ἐδήλου, καὶ παρῄνεσεν ἢ πολεμεῖν ἐγκρατῶς, ἢ ἐπὶ πλείοσι συνθέσθαι. καὶ τόνδε μὲν ἐς καρχηδόνα ἑκόντα ἐπανελθόντα ἔκτειναν οἱ καρχηδόνιοι, κέντρα σιδήρεα σανίσιν ἐνηρμοσμένα πάντοθεν ἐς ὦπι περιθέντες, ἵνα μηδαμόσε δύναιτο ἐπικλίνεσθαι. αὐτοὶ δὲ τὴν εἰρήνην ἐπὶ πλέοσι συνέθεντο. καὶ ἦν ἐφ' οἷς συνέθεντο, τὰ μὲν αἰχμάλωτα ῥωμαίων, καὶ τοὺς αὐτομόλους, ὅσοι παρὰ καρχηδονίοις εἰσὶ, ῥωμαίοις εὐθὺς ἀποδοῦναι. καὶ σικελίας ῥωμαίοις ἀποστῆναι, καὶ τῶν βραχυτέρων νήσων ὅσαι περὶ σικελίαν. συρακουσῶν δὲ, ἢ ἱέρωνι τῷ συρακουσῶν τυράννῳ πολέμου καρχηδονίοις μὴ κατάρχειν, μηδὲ ἐκ τῆς ἰταλίας ξενολογεῖν· ποινὴν δὲ τοῦ πολέμου ῥωμαίοις ἐνεγκεῖν τάλαντα εὐβοϊκὰ δισχίλια ἐν ἔτεσιν εἴκοσι· τὸ μέρος ἑκάστου ἔτους ἐς ῥώμην ἀναφέροντας. ἔχει δὲ τὸ εὐβοϊκὸν τάλαντον, ἀλεξανδρείους δραχμὰς ἑπτακισχιλίας. ὁ μὲν δὴ πρῶτος περὶ σικελίας ῥωμαίοις καὶ καρχηδονίοις πόλεμος ἔτεσιν εἴκοσι καὶ τέσσαρσιν αὐτοῖς γενόμενος, ἐς τοῦτο ἐτελεύτα. καὶ ἀπώλοντο νῆες ἐν αὐτῷ ῥωμαίων ἑπτακόσιαι.

καρχηδονίων δὲ πεντακόσιαι. σικελίας δὲ οὕτω τοῦ πλέονος ῥωμαῖοι κατέχον, ὅσων καρχηδόνιοι κατεῖχον, φόρους τε αὐτοῖς ἐπέθεσαν, καὶ τέλη τὰ θαλάσσια ταῖς πόλεσι μερισάμενοι, στρατηγὸν ἐτήσιον ἔπεμπον ἐς σικελίαν. ἱέρωνα δὲ τὸν συρακουσίων τύραννον, ἀνθ᾽ ὧν αὐτοῖς ἐς τόνδε τὸν πόλεμον συνεπεπράχθει, φίλον καὶ σύμμαχον ἔθεντο. καταλυθέντος δὲ τοῦ πολέμου τοῦδε, κελτοὶ καρχηδονίους τόν τε μισθὸν ᾔτουν τὸν ἐποφειλόμενον σφίσιν ἐκ σικελίας, καὶ δωρεὰς ὅσας ὑπέσχη αὐτοῖς δώσειν ἀμίλχας. ᾔτουν δὲ καὶ λίβυες, ὑπήκοοι μὲν ὄντες οἵδε καρχηδονίων. ἀπὸ δὲ τῆς ἐν σικελίᾳ στρατιᾶς, ἐπὶ φρονήματος γεγονότες, καὶ τοὺς καρχηδονίους ἀσθενεῖς καὶ ταπεινοὺς ὁρῶντες, ἐχαλέπαινόν τε αὐτοῖς τῆς ἀναιρέσεως τῶν τρισχιλίων, οὓς ἐσταυρώκεσαν τῆς ἐς ῥωμαίους μεταβολῆς οὕνεκα. ἀπωθουμένων δὲ τῶν καρχηδονίων ἑκατέρους, κατέλαβον ἄμφω τήν τε πόλιν, καὶ ἰτύκην, ἣ μεγίστη λιβύης ἐστὶ μετὰ καρχηδόνα, ὅθεν ὁρμώμενοι, τήν τε ἄλλην ἀφίστανον, καὶ τῶν νομάδων τινὰς ἔπειθον, καὶ δούλων πολὺ πλῆθος ἀποδιδρασκόντων ὑπεδέχοντο· τά τε καρχηδονίων πάντα ἐλεηλάτουν. οἱ δὲ πανταχόθεν τε πολεμούμενοι, συμμάχους ἐπὶ τοὺς λίβυας ῥωμαίους ἐπεκαλοῦντο. καὶ ῥωμαῖοι στρατιὰν μὲν αὐτοῖς οὐκ ἔπεμψαν. ἀγορὰν δ᾽ ἔκ τε ἰταλίας καὶ σικελίας ἐπάγεσθαι, καὶ ξενολογεῖν ἐκ τῆς ἰταλίας ἐς μόνον τόνδε τὸν πόλεμον ἐπέτρεψαν. ἔπεμψαν δὲ καὶ πρέσβεις ἐκ λιβύης, εἰ δύναιντο διαλύσαι τὸν πόλεμον· οἳ ἐπανῆλθον ἄπρακτοι. καὶ καρχηδόνιοι ἐγκρατῶς εἴχοντο τοῦ πολέμου.

Οὐπ

Ὅτι ῥωμαῖοι τοῦ φιλίππου τοῦ μακεδόνος, οὐ πολεμήσαντος αὐτοῖς πρίν, πάμπαν ἐπολυπραγμόνουν οὐδέν· οὐδὲ σφίσιν ἐνθύμιος ἦν ὅλως· πονουμένοις ἔτι τῆς ἰταλίας ὑπὸ ἀννίβου τοῦ καρχηδονίων στρατηγοῦ· καὶ αὐτοὶ μεγάλοις στρατοῖς λιβύην καὶ καρχηδόνα, καὶ ἰβηρίαν περικαθήμενοι, καὶ καθιστάμενοι σικελίαν. αὐτὸς δὲ φίλιππος ἀρχῆς ἐπιθυμίᾳ μείζονος, οὐδέν τι προπαθών, ἔπεμπε πρὸς ἀννίβαν ἐς τὴν ἰταλίαν πρέσβεις, ὧν ἡγεῖτο ξενοφάνης, ὑπισχνούμενος αὐτῷ συμμαχήσειν ἐπὶ τὴν ἰταλίαν, εἰ κἀκεῖνος αὐτῷ συνθοῖτο κατεργάσασθαι τὴν ἑλλάδα. συμβάντος δ' ἐνταῦθα ἀννίβου, καὶ ἐπὶ τῇ συνθήκῃ ὀμόσαντος, πρέσβεις τε ἀντιπέμψαντος ἐπὶ τοῖς ὅρκοις τοῦ φιλίππου, ῥωμαίων τριήρης ἔλαβε τοὺς ἑκατέρων πρέσβεις ἀναπλέοντας, καὶ ἐς ῥώμην ἐκόμισεν. ἐφ' ᾧ φίλιππος ἀγανακτῶν, κερκύρᾳ προσέβαλεν, ἣ ῥωμαίοις συνεμάχει. XIX.

Ὅτι πτολεμαίου τοῦ βασιλεύοντος αἰγύπτου πρέσβεις καὶ σὺν αὐτοῖς ἕτεροι, παρά τε χίων καὶ μιτυλιναίων καὶ ἀμυνάνδρου τοῦ ἀθαμάνων βασιλέως, δὶς, ἔνθαπερ οἱ αἰτωλοὶ τὰς πόλεις ἐπισκεψόμενοι ἐκάλουν, συνῆλθον ἐπὶ διαλλαγῇ ῥωμαίων καὶ αἰτωλῶν, καὶ φιλίππου. σουλπικίου δ' εἰπόντος οὐκ εἶναι κυρίου περὶ τῆς εἰρήνης τι κρῖναι, καὶ ἐς τὴν βουλὴν κρύφα ἐπιστέλλοντος, ὅτι ῥωμαίοις συμφέρει πολεμεῖν αἰτωλοὺς φιλίππῳ· ἡ μὲν βουλὴ τὰς συνθήκας ἐκώλυσε, καὶ τοῖς αἰτωλοῖς ἔπεμπε συμμαχίαν, πεζοὺς μυρίους, καὶ ἱππέας χιλίους· μεθ' ὧν οἱ αἰτωλοὶ κα- XX.

λαβον ἀμβρακίαν, ἣν οὐ πολὺ ὕστερον αὐτῶν Φίλιππος ἀποπλευσάντων ἀνέλαβεν. οἱ δὲ πρέσβεις αὖθις συνῆλθον, καὶ πολλὰ φανερῶς ἔλεγον, ὅτι Φίλιππος καὶ αἰτωλοὶ διαφερόμενοι τοὺς ἕλληνας, ἐς δουλείαν ῥωμαίοις ὑποβάλλουσιν, ἐθίζοντες αὐτοὺς τῆς ἑλλάδος θαμινὰ πειρᾶσθαι. ἐφ' οἷς ὁ μὲν σουλπίκιος ἀντιλέξων ἀνίστατο. τὸ δὲ πλῆθος οὐκ ἤκουσεν· ἀλλ' ἐνεκεκράγεσαν τοὺς πρέσβεις εὖ λέγειν. καὶ τέλος αἰτωλοί τε πρῶτοι καθ' σφᾶς ἄνευ ῥωμαίων Φιλίππῳ συνέβησαν, καὶ πρέσβεις αὐτοῦ Φιλίππου καὶ ῥωμαίων ἐπὶ διαλλαγαῖς, ἀφίκοντο ἐς ῥώμην. καὶ ἐγένοντο συνθῆκαι ῥωμαίοις καὶ Φιλίππῳ· μηδετέρους ἀδικεῖν τοὺς ἑκατέρωθεν φίλους. ἐς μὲν δὴ τοῦτ' ἔληξεν ἡ Φιλίππου καὶ ῥωμαίων ἐς ἀλλήλους πεῖρα, πρῶτα. καὶ τὰς συνθήκας οὐδέτεροι βεβαίους, οὐδ' ἀπ' εὐνοίας ἐδόκουν πεποιῆσθαι.

XXI. Ὅτι μετ' οὐ πολὺ Φίλιππος μὲν τῶν ὑπηκόων τοῖς ἐπὶ θαλάσσης στόλον ἐπαγγείλας, σάμον καὶ χῖον εἷλε, καὶ μέρος τῆς ἀττάλου γῆς ἐπόρθησεν. καὶ αὐτῆς ἀπεπειρᾶσε περγάμου, μὴ φειδόμενος ἱερῶν ἢ τάφων, τήν τε ῥοδίων περαίαν ἐδῄου, διαλλακτήρων οἱ γεγονότων, καὶ ἑτέρῳ μέρει στρατοῦ τὴν ἀττικὴν ἐλυμαίνετο, καὶ τὰς ἀθήνας ἐπολιόρκει, ὡς οὐδενὸς τῶνδε ῥωμαίοις προσηκόντων. λόγος τε ἦν ὅτι Φίλιππος καὶ ἀντίοχος ὁ σύρων βασιλεὺς ὑπόσχοιντο ἀλλήλοις· ἀντιόχῳ μὲν ὁ Φίλιππος συστρατεύσειν ἐπί τε αἴγυπτον, καὶ ἐπὶ κύπρον, ὧν τότε ἦρχεν ἔτι παῖς ὢν πτολεμαῖος ὁ τέταρτος, ᾧ φιλοπάτωρ ἐπώνυμον ἦν· Φιλίππῳ δ' ἀντίοχος, ἐπὶ κυρήνην καὶ τὰς κυκλάδας νήσους καὶ ἰωνίαν. καὶ τήνδε

τὴν δόξαν ἐκταράσσουσιν ἅπαντας, ῥόδιοι μὲν ῥωμαίοις ἐμήνυσαν· ἐπὶ δὲ τοῖς ῥοδίων ἀθηναίων πρέσβεις. ἠτιῶντο δὲ φίλιππον τῆς πολιορκίας, καὶ αἰτωλοὶ μεταγινώσκοντες κατηγόρουν, ὡς καὶ περὶ σφᾶς ἀπίστου γεγονότος. ἠξίουν τε αὖθις ἐς τοὺς ῥωμαίων συμμάχους ἐγγραφῆναι. ῥωμαῖοι δ' αἰτωλοῖς ἐμέμψαντο τῆς οὐ πρὸ πολλοῦ μεταβολῆς. πρέσβεις δ' ἐς τοὺς βασιλέας ἔπεμπον· οἳ προηγόρευον αὐτοῖς ἀντίοχον μὲν αἰγύπτῳ μὴ ἐπιχειρεῖν, φίλιππον δὲ μηδὲν ἐς ῥοδίους, ἢ ἀθηναίους, ἢ ἄτταλον, ἢ ἐς ἄλλον τινὰ ῥωμαίων φίλον ἁμαρτάνειν. τούτοις ὁ φίλιππος ἀπεκρίνατο, ῥωμαίοις ἕξειν καλῶς, ἂν ἐμμένωσιν ᾗ συνέθεντο πρὸς αὐτὸν εἰρήνῃ. οὕτω μὲν αἱ γινόμεναι σπονδαὶ ἐλέλυντο· καὶ στρατιὰ ῥωμαίων ἐς τὴν ἑλλάδα ἠπείγετο, στρατηγοῦντος ποπλίου, καὶ ναυαρχοῦντος λευκίου.

Ὅτι λεύκιος κοΐντιος ἐς τὸν τῶν ἀχαιῶν σύλλογον ἀπέ- XXII.
στειλε πρέσβεις, οἳ μετὰ ἀθηναίων καὶ ῥοδίων ἔπειθον αὐτοὺς μεταθέσθαι πρὸς σφᾶς ἀπὸ τοῦ φιλίππου αἰτοῦντος βοήθειαν ἐς συμμάχους. οἱ δὲ ἐνοχλούμενοι μὲν οἰκείῳ καὶ γείτονι πολέμῳ νάβιδος τοῦ λακεδαιμονίων τυράννου. διεστῶτες δὲ ταῖς γνώμαις, ἠπόρουν, καὶ οἱ πλείονες ἡροῦντο τὰ φιλίππου, καὶ ἀπεστρέφοντο ῥωμαίους διά τινα ἐς τὴν ἑλλάδα, σουλπικίου τοῦ στρατηγοῦ παρανομήματα. ἐγκειμένων δὲ βιαίως τῶν ῥωμαϊζόντων οἱ πολλοὶ τῆς ἐκκλησίας ἀπεχώρουν δυσχεραίνοντες, καὶ οἱ λοιποὶ διὰ τὴν ὀλιγότητα ἐκβιασθέντες, συνέθεντο τῷ λευκίῳ, καὶ εὐθὺς ἠκολούθουν ἐπὶ κόρινθον, μηχανήματα φέροντες.

Ὅτι

XXIII. Ὅτι φλαμινῖνος αὖθις συνῆλθεν ἐς λόγους φιλίππῳ, κατὰ τὸν μηλιέα κόλπον· ἔνθα κατηγορούντων τοῦ φιλίππου ῥωμαίων καὶ αἰτωλῶν, καὶ ἀμυνάνδρου τοῦ ἀθαμᾶνος, ἐκέλευσε φίλιππον ἐξάγειν τὰς φρουρὰς ἐκ φωκίδος· καὶ πρέσβεις ἀμφοτέρους ἀποστεῖλαι. γενομένων δὲ τούτων, οἱ μὲν ἕλληνες ἐν τῇ βουλῇ τῇ ῥωμαίων ἠξίουν τὸν φίλιππον ἐξαγαγεῖν ἐκ τῆς ἑλλάδος τὰς τρεῖς φρουρὰς, ἃς αὐτὸς πέδας ἐκάλει τῆς ἑλλάδος· τὴν μὲν ἐν χαλκίδι βοιωτοῖς καὶ εὐβοεῦσι, καὶ λοκροῖς ἐπικειμένην· τὴν δὲ ἐν κορίνθῳ, καθάπερ ἐν πύλαις τὴν πελοπόννησον ἀποκλείουσαν· καὶ τρίτην ἐν δημητριάδι, τὴν αἰτωλοῖς καὶ μάγνησιν ἐφεδρεύουσαν. ἡ δὲ βουλὴ τοὺς φιλίππου πρέσβεις εἴρετο τί φρονοίη περὶ τῶν φρουρῶν ὁ βασιλεύς; ἀποκριναμένων δὲ, ἀγνοεῖν, φλαμινῖνον ἔφη κρίνειν καὶ πράξειν ὅτι ἂν δίκαιον ἡγεῖται. οὕτω μὲν οἱ πρέσβεις ἐκ ῥώμης ἐπανήεσαν. φλαμινῖνος δὲ καὶ φίλιππος ἐς οὐδὲν συμβαίνοντες ἀλλήλοις, αὖθις ἐς πόλεμον καθίσταντο.

XXIIII. Ὅτι ἡττηθεὶς πάλιν ὁ φίλιππος, περὶ συμβάσεων ἐπεκηρυκεύετο πρὸς φλαμινῖνον. ὁ δὲ αὖθις αὐτῷ συνελθεῖν ἐς λόγους συνεχώρει (πολλὰ μὲν τῶν αἰτωλῶν δυσχεραινόντων, καὶ διαβαλλόντων αὐτὸν ἐς δωροδοκίαν) καταγινώσκων τῆς ἐς ἅπαντα εὐχαιροῦς μεταβολῆς. ἡγούμενος δ᾽ οὔτε ῥωμαίοις συμφέρειν, οὐδὲ τοῖς ἕλλησι φιλίππου καθαιρεθέντος ἐπιπολάσαι τὴν αἰτωλῶν βίαν· τάχα δ᾽ αὐτὸν καὶ τὸ παράδοξον τῆς νίκης ἀγαπᾶν ἐποίει. συνθέμενος δὲ χωρίον ᾗ τὸν φίλιππον ἐπελθεῖν ἔδει, τοὺς

συμμά-

συμμάχοις ἐκέλευσε γνώμην προαποφήνασθαι κατὰ πόλεις. τὰ μὲν δὴ παρὰ τῶν ἄλλων φιλάνθρωπα ἦν, τό, τε τῆς τύχης ἄδηλον, ἐξ ὧν ἔπαθεν ὁ φίλιππος ὑφορωμένων· καὶ τὸ πταῖσμα τοῦτο οὐ κατ' ἀσθένειαν, ἀλλὰ πλέον ἐκ δυστυχίας αὐτὸν παθεῖν ἡγουμένων. ἀλέξανδρος δὲ ὁ τῶν αἰτωλῶν πρόεδρος ἀγνοεῖν ἔφη τὸν φλαμινῖνον, ὅτι μηδὲν ἄλλο, μήτε ῥωμαίοις, μήθ' ἕλλησι συνοίσει, πλὴν ἐξαιρεθῆναι τὴν ἀρχὴν τὴν φιλίππου. ὁ δέ, ἀλέξανδρον ἀγνοεῖν ἔφη τὴν ῥωμαίων φύσιν· οἳ οὐδένα πώποτε τῶν ἐχθρῶν εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ἀνέτρεψαν· ἀλλὰ πολλῶν ἐς αὐτοὺς ἁμαρτόντων, καὶ καρχηδονίων ἔναγχος ἐφείσαντο, τὰ σφέτερα αὐτοῖς ἀποδόντες, καὶ φίλους ποιησάμενοι τοὺς ἠδικηκότας· ἀγνοεῖς δὲ ἔφη καὶ τοῦθ', ὅτι τοῖς ἕλλησιν ἔθνη πολλὰ ὅσα βάρβαρα τὴν μακεδονίαν περικάθηνται· εἴ τις ἐξέλοι τοὺς μακεδόνων βασιλέας, ἐπιδραμεῖται ῥᾳδίως. ὅθεν ἐγὼ δοκιμάζω τὴν μὲν ἀρχὴν ἐᾶν τῶν μακεδόνων προπολεμεῖν ὑμῶν πρὸς τοὺς βαρβάρους· φίλιππον δὲ ἐκστῆναι τοῖς ἕλλησιν, ὧν πρότερον ἀντέλεγε χωρίων, καὶ ῥωμαίοις ἐς τὴν τοῦ πολέμου δαπάνην ἐσενεγκεῖν τάλαντα διακόσια· ὅμηρά τε δοῦναι τὰ ἀξιολογώτατα, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ δημήτριον. μέχρι δὲ ταῦθ' ἡ σύγκλητος ἐπικυρώσει, τετραμήνους ἀνοχὰς γενέσθαι. δεξαμένου δὲ πάντα τοῦ φιλίππου, τὴν μὲν εἰρήνην ἡ βουλὴ μαθοῦσα ἐπεκύρωσε, τὰς δὲ προτάσεις τὰς φλαμινίνου, σμικρύνασα καὶ φαυλίσασα, ἐκέλευσε τὰς πόλεις ὅσαι ἦσαν ἑλληνίδες ὑπὸ φιλίππῳ, πάσας ἐλευθέρας εἶναι, καὶ τὰς φρουρὰς ἀπ'

αὐτῶν, φίλιππον ἐξαγαγεῖν πρὸ τῶν ἐπιόντων ἰσθμίων·
ναῦς τε ὅσας ἔχει χωρὶς ἑξήρους μιᾶς, καὶ σκαφῶν πέντε
καταφράκτων, παραδοῦναι τῷ φλαμινίνῳ, καὶ ἀργυρίου
τάλαντα ῥωμαίοις ἐσενεγκεῖν, πεντακόσια μὲν αὐτίκα,
πεντακόσια δὲ ἐν ἔτεσι δέκα, ἑκάστου τὸ μέρος ἔτους ἐς ῥώμην
ἀναφέροντα· ἀποδοῦναι δὲ καὶ αἰχμάλωτα καὶ αὐτόμολα
αὐτῶν ὅσα ἔχοι· τάδε μὲν ἡ βουλὴ προσέθηκε, καὶ φίλιπ-
πος ἐδέξατο ἅπαντα, ᾧ καὶ μάλιστα ἡ σμικρολογία φλα-
μινίνου καταφανὴς ἐγένετο. συμβούλους δ᾽ ἔπεμπον αὐτῷ
καθάπερ εἰώθεσαν ἐπὶ τοῖς λήγουσι πολέμοις δέκα ἄνδρας,
μεθ᾽ ὧν αὐτὸν ἔδει τὰ εἰλημμένα καθίστασθαι· καὶ τάδε μὲν
διετίθετο σὺν ἐκείνοις. αὐτὸς δ᾽ ἐς τὸν τῶν ἰσθμίων ἀγῶνα
ἐπελθών, πληθύοντος τοῦ σταδίου, σιωπήν τε ἐσήμηνεν ὑπὸ
σάλπιγγι, καὶ τὸν κήρυκα ἀνειπεῖν ἐκέλευσεν, ὁ δῆμος ὁ ῥω-
μαίων καὶ ἡ σύγκλητος, καὶ φλαμινῖνος ὁ στρατηγὸς, μα-
κεδόνας καὶ βασιλέα φίλιππον ἐκπολεμήσαντες, ἀφίησι
τὴν ἑλλάδα ἀφρούρητον, ἀφορολόγητον, ἰδίοις ἤθεσι καὶ
νόμοις χρῆσθαι. πολλῆς δ᾽ ἐπὶ τούτῳ βοῆς καὶ χαρᾶς γινο-
μένης, θόρυβος ἥδιστος ἦν. ἑτέρων μεθ᾽ ἑτέρους, τὸν κήρυ-
κα καὶ παρὰ σφᾶς ἀνειπεῖν μετακαλούντων, στεφάνους τε
καὶ ταινίας ἐπέβαλλον τῷ στρατηγῷ, καὶ ἀνδριάντας ἐψη-
φίζοντο κατὰ πόλεις· πρέσβεις τε μετὰ χρυσῶν στεφάνων, ἔπεμ-
πον εἰς τὸ καπιτώλιον, οἳ χάριν ὡμολόγουν, καὶ ἐς τοὺς ῥω-
μαίων συμμάχοις ἀνεγράφοντο. καὶ δεύτερος ὅδε πόλε-
μος ῥωμαίοις τε καὶ φιλίππῳ ἐς τοῦτο ἐτελεύτα. οὐ πολὺ
δ᾽ ὕστερον καὶ συνεμάχησε ῥωμαίοις ὁ φίλιππος ἐν τῇ
ἑλλάδι.

ἑλλάδι κατὰ ἀντιόχου βασιλέως· περῶντάς τε ἐπὶ ἀντίοχον ἐς τὴν ἀσίαν διὰ θράκης καὶ μακεδονίας ὁδὸν οὐκ εὐμαρῆ, παρέπεμπεν οἰκείοις τέλεσι, καὶ τροφαῖς καὶ δαπανήμασιν ὁδοποιῶν, καὶ ποταμοὺς δυσπόρους ζευγνύς. καὶ σὺν ἐπικειμένους θρᾶκας διακόπτων, ἕως ἐπὶ τὸν ἑλλήσποντον τοὺς ἤγαγεν. ἐφ' οἷς ἡ μὲν βουλὴ τὸν υἱὸν αὐτοῦ δημήτριον παρὰ σφίσιν ὁμηρεύοντα ἀπέλυσε· καὶ τῶν χρημάτων ἀφῆκεν, ὧν ἔτι ὤφειλεν. οἱ δὲ θρᾷκες οἵδε ῥωμαίοις ἀπὸ τῆς ἐπ' ἀντιόχῳ νίκης ἐπανιόντας, οὐκ ἔτι φιλίππου παρόντος, τὴν τελείαν ἀφείλοντο καὶ πολλοὺς διέφθειραν· ᾧ καὶ μάλιστα ἐπεδείχθη ὅσον αὐτοῦ ἀπιόντος, ὤνησεν ὁ φίλιππος. ἐκτελεσθέντος δὲ τοῦ κηρύγματος, πολλοὶ κατηγόρουν τοῦ φιλίππου, τὰ μὲν ἀδικεῖν αὐτόν· τὰ δὲ οὐ ποιεῖν ὧν ὥρισε φλαμινῖνος, ὅτε διετίθετο τὴν ἑλλάδα. καὶ δημήτριος ἐς ἀντιλογίαν ἐπρέσβευεν ὑπὲρ αὐτοῦ, κεχαρισμένος μὲν ἐκ παλαι ῥωμαίοις ἀπὸ τῆς ὁμηρείας. φλαμινίνου δὲ αὐτὸν τῇ βουλῇ γνωρίζοντος ἰσχυρῶς, νεώτερον δὲ ὄντα καὶ θορυβούμενον, ἐκέλευσαν τὰ τοῦ πατρὸς ὑπομνήματα ἀναγνῶναι· ἐν οἷς ἦν ἐφ' ἑκάστου, τὰ μὲν ἤδη γεγονέναι, τὰ δὲ γενήσεσθαι, καίπερ ἀδίκως ὡρισμένα. καὶ γὰρ τοῦτο προσέκειτο πολλοῖς. ἡ δὲ βουλὴ τὴν ὑπόγυον αὐτοῦ ἐς ἀντίοχον προθυμίαν αἰδουμένη, συγγινώσκειν τε ἔφη, καὶ προσεπεῖπε δημήτριον. ὁ δ' ὁμολογουμένως αὐτοῖς ἐς τὸν πρὸς ἀντίοχον πόλεμον, χρησιμώτατος τε γεγονώς, καὶ βλαβερώτατος ἂν φανεὶς, εἰ ἀντιόχῳ παρακαλοῦντι συνέπραξε, πολλὰ ἐλπίσας ἐπὶ τῷδε· καὶ ὁρῶν αὐτὸν ἀπιστούμενον καὶ κατηγορούμενον, καὶ συγγνώμης ἀντὶ χαρίτων ἀξιού-

μενον, καὶ τῆσδε διὰ δημητρίου, ἤχθετο καὶ ἠγανάκτει, καὶ ἀπέκρυπτεν ἄμφω. ὡς δὲ ἐν δίκῃ τινὶ ῥωμαῖοι πολλὰ τῶν φιλίππου πρὸς εὐμένη μετέφερον, ἀσθενοποιοῦντες ἀεὶ τὸν φίλιππον, ἐς πόλεμον ἤδη λανθάνων ἡτοιμάζετο.

XXV. Ὅτι ῥωμαῖοι ταχέως αὐξανόμενον τὸν περσέα ὑφορῶντο· καὶ μάλιστα αὐτοὺς ἠρέθιζεν ἥ τε ἑλλήνων φιλία καὶ γειτνίασις. οἷς ἔχθος ἐς ῥωμαίους ἐπεποιήκεσαν οἱ ῥωμαίων στρατηγοί. ὡς δὲ καὶ οἱ πρέσβεις οἱ ἐς βαστάρνας ἀπεσταλμένοι, τὴν μακεδονίαν ἔφασκον ἰδεῖν ἀσφαλῶς ὠχυρωμένην, καὶ παρασκευὴν ἱκανήν, καὶ νεότητα γεγυμνασμένην, ῥωμαίοις καὶ τάδε διετάρασσεν. αἰσθόμενος δ' ὁ περσεύς, ἑτέρους ἔπεμπε πρέσβεις τὴν ὑπόνοιαν ἐκλύων. ἐν δὲ τούτῳ καὶ εὐμένης, ὁ τοῦ περὶ τὸ πέργαμον ἀσίας βασιλεύς, ἀπὸ τῆς πρὸς φίλιππον ἔχθρας δεδιὼς περσέα, ἧκεν ἐς ῥώμην, καὶ κατηγόρει φανερῶς αὐτοῦ, παρελθὼν εἰς τὸ βουλευτήριον, ὅτι ῥωμαίοις δυσμενὴς γένοιτο ἀεί, καὶ τὸν ἀδελφὸν οἰκείως ἐς αὐτοὺς ἔχοντα ἀνέλοι, καὶ φιλίππῳ τε παρασκευὴν τοσήνδε κατ' αὐτῶν συναγαγόντι συμπράξειεν· καὶ βασιλεὺς γενόμενος, οὐδὲν ἐκλύσειεν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ προσεξεργάσαιτο ἕτερα, καὶ τὴν ἑλλάδα ἀμέτρως θεραπεύοι, βυζαντίοις τὲ καὶ αἰτωλοῖς καὶ βοιωτοῖς συμμαχήσας· καὶ θράκην κατακτῷτο μέγα ὁρμητήριον, καὶ θετταλοὺς καὶ περραιβοὺς διαστασιάσειε βουλομένους τι πρεσβεῦσαι πρὸς ὑμᾶς. καὶ τῶν ὑμετέρων ἔφη φίλων καὶ συμμάχων, ἀβρούπολιν μὲν ἀφῄρηται τὴν ἀρχήν· ἀρθέταυρον δ' ἐν ἰλλυριοῖς, καὶ δυνάστην ἔκτεινεν

ἐπιβουλεύσας, καὶ τοὺς ἐργασαμένοις ὑποδέδεκται. διέ-
βαλλε δ' αὐτοῦ καὶ τὰς ἐπιγαμίας βασιλικὰς ἄμφω
γενομένας, καὶ τὰς νυμφαγωγίας ὅλῳ τῷ ῥοδίων στόλῳ πα-
ραπεμφθείσας. ἔγκλημα δ' ἐποίει καὶ τὴν ἐπιμέλειαν
αὐτοῦ, καὶ τὸ νηφάλιον τῆς διαίτης, ὄντος οὕτω νέου. καὶ ὅτι
πρὸς πολλῶν ὀξέως ἐν ὀλίγῳ ἀγαπῷτο καὶ ἐπαινοῖτο, ζή-
λουτε καὶ φθόνου καὶ δέους μᾶλλον ἢ ἐγκλημάτων οὐδὲν ὁ
εὐμένης ἀπολιπὼν, ἐκέλευε τὴν σύγκλητον ὑφορᾶσθαι
νέον ἐχθρὸν εὐδοκιμοῦντα καὶ γειτονεύοντα· ἤδ' ἔργῳ μὲν οὐκ
ἀξιοῦσα βασιλέα σώφρονα καὶ φιλόσοφον, καὶ ἐς πολ-
λοὺς φιλάνθρωπον, ἀθρόως οὕτως ἐπαιρόμενον, καὶ πατρι-
κὸν ὄντα σφίσιν ἐχθρὸν ἐν πλευραῖς ἔχειν. λόγῳ δ' ἃ
προὔτεινεν ὁ εὐμένης αἰτιωμένη, πολεμεῖν ἔκρινε τῷ περ-
σεῖ. καὶ ταῦτ' ἀπόρρητα ἔτι ἐν σφίσιν αὐτοῖς ποιούμενοι, ἁρ-
παλόντε πεμφθέντα παρὰ περσέως ἐς ἀντιλογίαν εὐμέ-
νους, καὶ ῥοδίων τινὰ πρεσβευτὴν, βουλομένους ἐς ὄψιν τὸν
εὐμένη διελέγχειν, παρόντος μὲν ἔτι τοῦ εὐμένους, οὐ προσ-
ήκαντο· μεταστάντος δὲ ἐδέξαντο. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τῷδε πρῶ-
τον ἀγανακτοῦντες τε καὶ παῤῥησίᾳ χρώμενοι πλέον, βου-
λομένοις δ' ἤδη ῥωμαίοις περσεῖ καὶ ῥοδίοις μᾶλλον ἐξη-
γρίωσαν. τῶν δὲ βουλευτῶν πολλοὶ τὸν εὐμένη δι' αἰτίας εἶ-
χον, ὑπὸ φθόνου καὶ δέους αἴτιον τοσοῦδε πολέμου γενόμε-
νον. καὶ ῥόδιοι τὴν θεωρίδα αὐτοῦ μόνου βασιλέων ἐς τὴν
ἑορτὴν τοῦ ἡλίου πεμπομένην οὐκ ἐδέξαντο. αὐτὸς δ' ἐς τὴν
ἀσίαν ἐπανιὼν ἐκ κίῤῥας ἐς δελφοὺς ἀνέβαινε θύσων. καὶ
αὐτῷ τέσσαρες ἄνδρες ὑπὸ τὸ τειχίον ὑποστάντες ἐπεβού-

 λευον.

λυον· καὶ ἄλλας δέ τινας αἰτίας οἱ ρωμαῖοι ἐς τὸν περσέως πόλεμον, ὡς οὔπω κεκριμένον προσελάμβανον, καὶ πρέσβεις ἐς τοὺς φίλους βασιλέας, εὐμένη, καὶ ἀντίοχον, καὶ ἀριαράθην, καὶ μασανάσσην, καὶ πτολεμαῖον τὸν αἰγύπτου περιέπεμπον. ἑτέρους δὲ ἐς τὴν ἑλλάδα καὶ θεσσαλίαν, καὶ ἤπειρον καὶ ἀκαρνανίαν, καὶ ἐς τὰς νήσους, ὅσας δύναιντο προσαγαγέσθαι, καὶ μάλιστα τοὺς ἕλληνας ἐτάραττον, ἡδομένους μὲν τῷ περσεῖ φιλέλληνι ὄντι· ἀναγκαζομένους δ' ἐνίους, ρωμαίοις ἐς συμβάσεις χωρεῖν. ὧν ὁ περσεὺς αἰσθόμενος, ἔπεμπεν ἐς ρώμην. ἀπορῶν δὲ καὶ πυνθανόμενος τί παθόντες ἐκλήθονται τῶν συγκειμένων, καὶ πρέσβεις κατ' αὐτοῦ περιπέμπουσιν ὄντος φίλου, δέον εἰ καί τι μέμφονται, λόγῳ διακριθῆναι. οἱ δ' ἐνεκάλουν, ὅσα εὐμένης εἴποι καὶ πάθοι, καὶ μάλιστα ὅτι θράκην κατακτῷτο· καὶ στρατιὰν ἔχοι καὶ παρασκευὴν, οὐκ ἐπιβουλεύοντος ἀνδρός. ὁ δὲ αὖθις ἔπεμπεν ἑτέρους, οἳ εἰς τὸ βουλευτήριον ἀπαχθέντες ἔλεγον ὧδε. τῆς μὲν προφάσεως ἐς πόλεμον ὦ ρωμαῖοι δεομένοις, ἱκανὰ πάντα ἐς τὴν πρόφασιν ἐστίν. εἰ δ' αἰδεῖσθε συνθήκας, οἱ πολλὴν ἀξιοῦντες αὐτῶν λόγον ἔχειν, τί παθόντες ὑπὸ περσέως αἱρεῖσθε πόλεμον; οὐ γὰρ ἔτι στρατιὰν ἔχει καὶ παρασκευήν· οὐ γὰρ ἔχει ταῦτα καθ' ὑμῶν· οὐδὲ τοὺς ἄλλους κεκτῆσθαι βασιλέας κωλύετε· οὐδ' ἄδικον ἀσφαλῶς ἔχειν ἐς τοὺς ἀρχομένους καὶ τὰ περίοικα. καὶ εἴ τις ἔξωθεν ἐπιβουλεύοι, πρὸς δὲ ὑμᾶς ὦ ἄνδρες ρωμαῖοι ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ἐπρέσβευσε, καὶ τὰς συνθήκας ἔναγχος ἀνεκαίνισεν· ἀλλὰ ἀβρούπολιν ἐξέβαλεν τῆς ἀρχῆς

ἐπι-

ἐπιδραμόντα γε τοῖς ἡμετέροις ἀμυνόμενος. καὶ ταῦτ' αὐτὸς ἐδήλωσε περσεύς· καὶ τὰς συνθήκας αὐτῷ μετὰ τοῦτο ἀνανεώσασθαι, οὔπω διαβάλλοντος εὐμένους· τὸ μὲν δὴ περὶ ἀβρούπολιν, καὶ πρεσβύτερόν ἐστι τῶν συνθηκῶν· καὶ παρ' ὑμῖν ὅτε συνετίθεσθε, δίκαιον ἐφάνη. δόλοψι γὰρ ἐπεστράτευσεν οὖσι τῆς ἰδίας ἀρχῆς· καὶ δεινὸν, εἰ τῶν ἑαυτοῦ λογισμῶν ὑμῖν ὀφλήσει, δίδωσι δ' ὅμως περὶ πολλοῦ ποιούμενος ὑμᾶς καὶ δόξαν ἀγαθήν. ἔκτειναν δὲ οἱ δόλοπες οἵδε τὸν ἡγούμενον αὐτῶν αἰκισάμενοι, καὶ ζητεῖ περσεὺς τί ἂν ὑμεῖς ἐδράσατε τοὺς ὑπηκόους τοιαῦτα πράξαντας· ἀλλὰ ἀρθέταυρον τινὲς ἀνελόντες, ἐν μακεδονίᾳ διέτριβον, κοινῷ γε πάντων ἀνθρώπων νόμῳ, καθὰ καὶ ὑμεῖς τοὺς ἑτέρων φεύγοντας ὑποδέχεσθε. μαθὼν δὲ καὶ τοῦθ' ὅτι ἔγκλημα ποιεῖσθε, ἐξεκήρυξεν αὐτοὺς τῆς ἀρχῆς ὅλης. βυζαντίοις δὲ καὶ αἰτωλοῖς καὶ βοιωτοῖς, οὐ καθ' ἡμῶν, ἀλλὰ καθ' ἑτέρων συνεμάχησε. καὶ ταῦτα πρὶν ὑμῖν ἡμέτεροι πρέσβεις ἐμήνυον· καὶ οὐκ ἐμέμφεσθε μέχρι τῆς εὐμένους διαβολῆς. ἣν οὐκ εἰάσατε τοὺς ἡμετέρους πρέσβεις εἰς ὄψιν αὐτὸν ἐλέγξαι· ἀλλὰ τὴν ἐπιβουλὴν τὴν ἐν δελφοῖς αὐτῷ γινομένην προσγράφετε περσεῖ, πόσων ἑλλήνων, πόσων δὲ βαρβάρων κατ' εὐμένους πρεσβευσάντων πρὸς ὑμᾶς· οἷς πᾶσιν ἐχθρὸς ἐστὶ τοιοῦτος ὤν. ἐρρένιον τὸν ἐν βρεντεσίῳ τίς ἂν πιστεύσειεν, ὅτι περσεὺς ῥωμαῖον ὄντα καὶ φίλον ὑμέτερον καὶ πρόξενον, εἴληφεν ἐπὶ τὴν τῆς βουλῆς φαρμακείαν, ὡς ἀναλῶσαι τὴν σύγκλητον δι' αὐτοῦ δυνάμενος, ἢ τοὺς ὑπολοίπους εὐμενεστέρους ἕξων, διὰ τοὺς ἀναιρουμένους·

ἀλλ'

ἀλλ' ἐρρένιος μὲν ἐψεύσατο τοῖς ἐπιτρέψασιν ἐς τὸν πόλε-
μον ὑμᾶς, πρόφασιν εὐσχήμονα διδούς. εὐμένης δ' ὑπ'
ἔχθρας τε καὶ φθόνου καὶ δέους, οὐδὲ τοῦτ' ὤκνησεν ἐγκα-
λέσαι περσεῖ· ὅτι πολλοῖς ἔτεσι κεχαρισμένος, καὶ φι-
λέλλην, καὶ σωφρόνως ἀντὶ μέθης καὶ τρυφῆς ἄρχει. καὶ
ταῦθ' ὑμεῖς αὐτοῦ λέγοντος ὑπέστητε ἀκροάσασθαι. τοι-
γάρτοι τὴν ἐκείνου διαβολὴν αὔξετε καθ' ὑμῶν, ὡς οὐ φέ-
ροντες σώφρονας καὶ δικαίους καὶ φιλοπόνους γείτονας.
περσεὺς δ' ἐρρένιον μὲν καὶ εὐμένη, καὶ εἴ τις ἄλλος ἐθέλοι,
προκαλεῖται παρ' ὑμῖν εἰς ἐξέτασιν καὶ κρίσιν. ὑμᾶς δ'
ἀναμιμνήσκει μὲν τῆς ἐς ἀντίοχον τὸν μέγαν τοῦ πατρὸς
ἑαυτοῦ προθυμίας καὶ βοηθείας· ἧς ἐπιγιγνομένης κα-
λῶς ᾐσθάνεσθε· αἰσχρὸν δὲ παρελθούσης ἐπιλαθέσθαι.
προφέρει δὲ συνθήκας πατρῴας τε καὶ ἰδίας πρὸς αὐτὸν
ὑμῖν γενομένας, καὶ ἐπὶ τοῖσδε οὐκ ὀκνεῖ καὶ παρακαλεῖν
ὑμᾶς θεούς, οὓς ὠμόσατε, αἰδεῖσθαι. καὶ μὴ πολέμου κα-
τάρχειν ἀδίκως ἐς φίλους· μηδ' ἔγκλημα ποιεῖσθαι, γειτ-
νίασιν καὶ σωφροσύνην καὶ παρασκευήν. οὐ γὰρ ἄξιον ὡς εὐ-
μένοις, καὶ ὑμῶν ἅπτεσθαι φθόνον ἢ φόβον. τὸ δ' ἐναντίον
ἐστὶ σωφρόνων, φείδεσθαι γειτόνων ἐπιμελῶν, καὶ ὡς εὐ-
μένης φησὶν, εὖ παρεσκευασμένων. οἱ μὲν δὴ πρέσβεις
τοιαῦτα εἶπον. οἱ δ' οὐδὲν αὐτοῖς ὑποκρινάμενοι, τὸν πό-
λεμον ἐς τὸ φανερὸν ἐκύρουν, καὶ ὁ ὕπατος ἐκέλευε τοὺς
πρέσβεις, ἐκ μὲν τῆς πόλεως αὐτῆς ἡμέρας· ἐκ δὲ τῆς ἰτα-
λίας, τριάκοντα ἄλλας ἐξιέναι. τὰ δ' αὐτὰ καὶ τοῖς ἐπιδη-
μοῦσι μακεδόνων ἐκήρυττε. καὶ θόρυβος αὐτίκα μετὰ τὸ βου-

λευτή

λυτήριον ἐπίφθονος ἦν, ἐν ὀλίγαις ὥραις ἐλαυνομένων τοσῶνδε ὁμοῦ· καὶ οὐδὲ ὑποζύγια εὑρεῖν ἐν οὕτω βραχεῖ διαστήματι, οὐδὲ πάντα φέρειν δυναμένων. ὑπὸ δὲ σπουδῆς, οἳ μὲν οὐκ ἔφθανον ἐπὶ τοὺς σταθμοὺς, ἀλλ' ἐν μέσαις ἀνεπαύοντο ταῖς ὁδοῖς. οἱ δὲ παρὰ ταῖς πύλαις μετὰ παίδων ἑαυτοὺς ἐρρίπτουν, καὶ μετὰ γυναικῶν. πάντα τε ἐγίγνετο, ὅσα εἰκὸς ἐν αἰφνιδίῳ τε τοιῷδε κηρύγματι. αἰφνίδιον γὰρ αὐτοῖς ἐφαίνετο, διὰ τὰς ἔτι πρεσβείας.

Ὅτι μετὰ τὴν νίκην ὁ περσεὺς, εἴτ' ἐπιγελῶν κρείσσω καὶ τωθάζων αὐτὸν, εἴτ' ἀποπειρώμενος ὅπως ἔτι φρονήματος ἔχοι, εἴτε τὴν ῥωμαίων δύναμίν τε καὶ παρασκευὴν ὑφορώμενος, εἴθ' ἑτέρῳ τῷ λογισμῷ, προσέπεμπεν αὐτῷ περὶ διαλλαγῶν, καὶ πολλὰ δώσειν ὑπισχνεῖτο. ὧν ὁ πατὴρ φίλιππος οὐ συνεχώρει, ᾧ καὶ μᾶλλον ὕποπτος ἦν ἐπιγελῶν καὶ πειρώμενος. ὁ δὲ περσεῖ μὲν ἀπεκρίνατο ῥωμαίων ἀξίας οὐκ εἶναι διαλύσεις αὐτῷ, εἰ μὴ καὶ μακεδόνας καὶ ἑαυτὸν ἐπιτρέψειε ῥωμαίοις. αἰδούμενος δ' ὅτι ῥωμαῖοι τῆς ἥττας κατῆρξαν, ἐκκλησίαν συναγαγὼν, θεσσαλοῖς μὲν ἐμαρτύρησεν ὡς ἀνδράσιν ἀγαθοῖς περὶ τὴν συμφορὰν γενομένοις· αἰτωλῶν δὲ καὶ ἑτέρων ἑλλήνων κατεψεύσατο, ὡς πρώτων τραπέντων, καὶ τούτοις ἐς ῥώμην ἔπεμψεν. XXVI.

Ὅτι ῥόδιοι πρέσβεις ἐς μάρκιον ἔπεμψαν, συνηδόμενοι τῶν γεγονότων περσεῖ. ὁ δὲ μάρκιος τοὺς πρέσβεις ἐδίδασκε ῥοδίους πεῖσαι πέμψαντας ἐς ῥώμην, διαλῦσαι τὸν πόλεμον, ῥωμαίοις τε καὶ περσεῖ. καὶ ῥόδιοι πυθόμενοι XXVII.

μετέπιπτον ὡς οὐ φαύλως ἔχοντος τοῦ περσέως, οὐ γὰρ εἴκαζον ἄνευ ῥωμαίων ταῦτα μάρκιον ἐπισκήπτειν. ὁ δ' ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ τάδε, καὶ ἕτερα πολλὰ δι' ἀτολμίαν ἔπραττε. ῥόδιοι μὲν οὖν, καὶ ὡς πρέσβεις ἔπεμπον * πρὸς ῥώμην, καὶ ἑτέροις πρὸς μάρκιον.

* ἐς

XXVIII. Ὅτι τοῦ μαρίου ἐς κίρταν ἀφικομένου, πρέσβεις βόκχου παρῆσαν, οἳ πεμφθῆναί τινας ἐς λόγους βόκχῳ παρεκάλουν. καὶ ἐπέμφθησαν, αὖλός τε μάλλιος ὁ πρεσβευτὴς, καὶ κορνήλιος σύλλας ὁ ταμίας. οἷς ὁ βόκχος ἔφη ῥωμαίοις πολεμῆσαι διὰ μάριον. γῆν γὰρ ἣν αὐτὸς ἰογόρθαν ἀφείλετο, πρὸς μαρίου νῦν ἀφῃρεῖσθαι. βόκχος μὲν δὴ ταῦτα ἐνεκάλει. μάλλιος δ' ἔφη τὴν γῆν τήνδε ῥωμαίους ἀφελέσθαι σύφακα πολέμου νόμῳ· καὶ δοῦναι μασσανάσσῃ δωρεάν. διδόναι δὲ ῥωμαίοις τὰς δωρεὰς ἔχειν τοῖς λαβοῦσιν, ἕως ἂν τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ δοκῇ· οὐ μὴν ἀλόγως μεταγνῶναι. μασσανάσσην τε γὰρ ἀποθανεῖν, καὶ τὸν μασσανάσσου παῖδας ἰογόρθαν κατακαίνοντα ῥωμαίοις πολέμιον γενέσθαι. οὔκουν ἔτι εἶναι δίκαιον, οὔτε τὸν πολέμιον ἔχειν δωρεὰν, ἣν ἔδομεν φίλῳ, οὔτε σε δοκεῖν ἰογόρθαν ἀφαιρεῖσθαι τὰ ῥωμαίων. ὁ μάλλιος μὲν τάδε περὶ τῆς γῆς ἔλεξεν.

XXIX. Ὅτι ὁ βόκχος ἑτέροις ἔπεμπε πρέσβεις, οἳ μαρίου μὲν ἔμελλον περὶ εἰρήνης δεήσεσθαι. σύλλα δὲ ἵνα συμπράξαιεν ἐς τὰς διαλύσεις· λῃστευθέντας δ' ἐν ὁδῷ τούς τε πρέσβεις τούσδε, ὁ σύλλας ὑπεδέξατο, καὶ ξενίζων μέχρι μάριον ἀπὸ γαιτούλων ἐπανελθεῖν. παρῄνει δὲ βόκχον διδάσκειν,

ὅτι χρὴ

ὅτι χρὴ σύλλᾳ πείθεσθαι περὶ ἁπάντων. ἐνδιδοὺς οὖν ἤδη πρὸς τὴν τοῦ ἰογόρθα προδοσίαν ὁ βόκχος, ἐς μὲν ὑπόκρισιν ἐπ' ἄλλον στρατὸν περιέπεμπεν, ἐς αἰθίοπας τοὺς γείτονας· οἳ ἐπὶ ἑσπέραν ἀπὸ τῶν ἑῴων αἰθιόπων διήκουσιν ἐς τὸ μαυρούσιον ὄρος, ὃ καλοῦσιν ἄτλαντα. μάριον δ' ἠξίου σύλλαν οἱ πέμψαι συνελθεῖν ἐς λόγους. καὶ μάριος μὲν ἔπεμπε τὸν σύλλαν. ἅμα δὲ ἰογόρθου φίλον ἐν βόκχου καταλελειμμένον, ἐφορᾶν τὰ γιγνόμενα, αὐτός τε βόκχος καὶ μαγδάλσης φίλος βόκχου, καί τις ἐξελεύθερος ἀνδρὸς καρχηδονίου κορνήλιος ἐνήδρευσαν ὧδε.

Ὅτι κρήτη ἐξ ἀρχῆς εὐνοϊκῶς ἔχειν ἐδόκει μιθριδάτῃ, XXX.
βασιλεύοντι πόντου, καὶ αὐτῷ μισθοφορῆσαι πολεμοῦντι ῥωμαίοις ἐλέγετο· ἔδοξε δὲ καὶ τοῖς πλεύσασι τότε λῃσταῖς ἐς χάριν τοῦ μιθριδάτου, συλλαβεῖν, καὶ συμμαχῆσαι σαφῶς, διωκομένοις ὑπὸ μάρκου ἀντωνίου. πρεσβευσαμένου δὲ τοῦ ἀντωνίου πρὸς αὐτούς, ὑπεριδεῖν, καὶ ὑπερηφάνως ἀποκρίνασθαι· καὶ πολεμῆσαι μὲν αὐτοῖς εὐθὺς ἐπὶ τῷδε ἀντώνιος, καὶ οὐ πρᾶξαι καλῶς. κληθῆναι δ' ὅμως διὰ τὴν πρᾶξιν κρητικός. καὶ ἦν ὅδε πατὴρ μάρκου ἀντωνίου τοῦ πολεμήσαντος ὕστερον καίσαρι τῷ κληθέντι σεβαστῷ περὶ ἄκτιον. ψηφισαμένων δὲ ῥωμαίων κρησὶ πολεμεῖν, διὰ τάδε οἱ κρῆτες ἐπρέσβευσαν ἐς ῥώμην περὶ διαλλαγῶν. οἱ δ' αὐτοὺς ἐκέλευον ἐκδοῦναί τε αὐτοῖς λασθένην τὸν πολεμήσαντα ἀντωνίῳ, καὶ τὰ σκάφη τὰ λῃστικὰ πάντα παραδοῦναι, καὶ ὅσα ῥωμαίων εἶχον αἰχμάλωτα, καὶ ὅμηρα τριακόσια, καὶ ἀργυρίου τάλαντα τετρακισχίλια. οὐ δεξαμένων δὲ

ταῦτα κρητῶν, ᾑρέθη στρατηγὸς ἐπ' αὐτοὺς μελέλλος. καὶ νικᾷ μὲν ὁ μελέλλος ἐν κυδωνίᾳ λασθένη, καὶ φυγόντος ἐς κνωσσὸν, πανάρης μετέλλῳ τὴν κυδωνίαν παρέδωκεν ἐπὶ συνθήκῃ, μηδὲν παθεῖν αὐτός. μετέλλου δὲ κνωσσὸν περικαθημένου, ὁ λασθένης τὴν οἰκίαν χρημάτων πλήσας κατέφλεξε, καὶ διέφυγεν ἀπὸ τῆς κνωσσοῦ. καὶ οἱ κρῆτες, ἐς πομπήιον μάγνον στρατηγοῦντα τοῦ λῃστικοῦ καὶ μιθριδατίου πολέμου, πέμψαντες ἔφασαν ἑαυτοὺς ἐλθόντι ἐπιτρέπειν. ὁ δὲ ἀχολως τότε ἔχων, ἐκέλευε τὸν μετέλλον, ὡς οὐ δέον ἔτι πολεμεῖν τοῖς ἑαυτοὺς ἐπιτρέπουσιν, ἐξανίστασθαι τῆς νήσου· παραλήψεσθαι γὰρ αὐτὸς αὐτὴν ἐπελθών. ὁ δὲ οὐ φροντίσας ἐπέμεινε τῷ πολέμῳ μέχρι ὑπηγάγετο αὐτήν. λασθένει συνθέμενος ὅμοια πανάρει· καὶ ἐθριάμβευσε· καὶ κρητικὸς ἐκλήθη *οὗτος, δικαιότερον αὐτωνίου τὴν νῆσον ἐξεργασάμενος.

* γρ. ὅδε

ΕΚ

ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΩΝΟΣ

ΡΩΜΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ ΠΕΡΙ ΠΡΕΣΒΕΙΩΝ.

I.

Τι οἱ αἴκουοι τότε τούσκουλον λαβόντες, καὶ μάρκον μινούκιον νικήσαντες, ἐν φρονήματι ἐγένοντο, ὥστε καὶ τοῖς πρέσβεσι τοῖς τῶν ῥωμαίων, οὓς ἐπὶ τῇ τοῦ χωρίου καταλήψει αἰτιώμενοι πρὸς σφᾶς ἔπεμψαν, πρὸς μὲν τὸ ἐπίκλημα, μηδὲν ἀποκρίνασθαι, δρῦν δέ τινα διὰ τοῦ στρατηγοῦ σφῶν κοιλίου γράκχου δείξαντας, πρὸς ἐκείνην εἴ τι βούλοιντο λέγειν αὐτοὺς κελεῦσαι.

Ὅτι τῆς στρατιᾶς τῶν γαλατῶν αἰτία αὕτη ἐγένετο· οἱ 11.
κλούσιοι πολέμῳ ὑπ' αὐτῶν κακωθέντες, πρὸς τοὺς ῥωμαίους κατέφυγον· ἐλπίδα οὐκ ἐλαχίστην ἔχοντες, ἐπειδὴ τοῖς βένταις, καίπερ ὁμοφύλοις οὖσιν οὐ συνήραντο, πάντως τινὰ ὠφέλειαν παρ' αὐτῶν εὑρήσεσθαι. ὡς δ' ἐκεῖνοι τὴν ἐπικουρείαν οὐκ ἐψηφίσαντο, πρέσβεις δὲ πρὸς τοὺς γαλάτας πέμψαντες, εἰρήνην αὐτοῖς ἔπραττον, ταύτην παρὰ μικρὸν (ἐπὶ γὰρ μέρει τῆς χώρας περιετείνετο) σφίσι ἐποιήσαντο. συμπεσόντας δὲ τοῖς βαρβάροις ἐκ τῶν λόγων

ἐς μάχην τοὺς τῶν ῥωμαίων πρέσβεις προσπαρέλαβον. οἱ οὖν γαλάται, χαλεπῶς ἐπὶ τῇ ἀντιτάξει αὐτῶν ἐνεγκόντων, τὸ μὲν πρῶτον ἀνταπέστειλαν τινὰς ἐς τὴν ῥώμην, αἰτούμενοι τοὺς πρέσβεις. εἶτ' ἐπειδὴ μήτε τιμωρία σφίσιν ἐγένετο, καὶ χιλίαρχοι πάντες ἀπεδείχθησαν, θυμοῦ τε ἐπληρώθησαν, ὄντες καὶ ἄλλως ὀργὴν ἄκρατοι, καὶ κλουσίους ἐν ὀλιγωρίᾳ θέμενοι, πρὸς τὴν ῥώμην ὥρμησαν.

III. Ὅτι ἄπουλλαι ἐπειδὴ ᾔσθοντο τοὺς ῥωμαίους σφίσι πολεμῆσαι βουλομένους, πρέσβεις δὲ εἰς τὴν ῥώμην ἀπέστειλαν, πρὶν καὶ ὅτι οὖν ψηφισθῆναι, καὶ εἰρήνης ἐπὶ τῷ ἡμίσει τῆς χώρας ἔτυχον. καὶ ὁ πτολεμαῖος ὁ τῆς αἰγύπτου βασιλεὺς ὁ φιλάδελφος ἐπικληθεὶς, ὡς τόν τε πύῤῥον κακῶς ἀπηλλαχότα, καὶ τοὺς ῥωμαίους αὐξανομένους ἔμαθε, δῶρά τε αὐτοῖς ἔπεμψε, καὶ ὁμολογίαν ἐποιήσατο. οἱ οὖν ῥωμαῖοι ἡσθέντες, ὅτι καίτοι διὰ πλείστου ὢν, περὶ πολλοῦ σφᾶς ἐπεποίητο, πρέσβεις πρὸς αὐτὸν ἀνταπέστειλαν. ἐπειδή τε ἐκεῖνοι δῶρα παρ' αὐτοῦ μεγαλοπρεπῆ λαβόντες εἰς τὸ δημόσιον σφᾶς ἀπέδειξαν, οὐκ ἐδέξαντο αὐτά.

IIII. Ὅτι νικηθέντες οἱ σαυνῖται ὑπὸ ῥωμαίων, ἐπεκηρυκεύσαντο τοῖς ἐν τῇ πόλει ῥωμαίοις, τούς τε αἰχμαλώτους ὅσους εἶχον αὐτῶν πέμψαντες σφίσι, καί τινος παπίου, ἀνδρὸς ἔστε πρῶτα τῶν παρ' αὐτοῖς ἀξιουμένων, καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ πολέμου πᾶσαν φερομένου, τήν τε οὐσίαν καὶ τὰ ὀστᾶ, ἐπειδὴ φθάσας ἑαυτὸν διεχρήσατο, ἔτυχον τῆς εἰρήνης. ἄπιστοί τε γὰρ δόξαντες εἶναι καὶ πρὸς τὰς συμφορὰς ἐς παράκρουσιν τοῦ ἀεὶ κρατοῦντος σφῶν προσείδεσθαι, οὐχ ὅσον

οὐχ

οὐχ εὗρεν τὸ τι συμβατικόν, ἀλλὰ καὶ ἄσπονδον σφίσι τὸν πόλεμον παρεσκεύασαν. οἱ γὰρ ῥωμαῖοι καίτοι τοὺς αἰχμαλώτοις λαβόντες, ἀκηρυκτεὶ πολεμεῖν αὐτοῖς ἐψηφίσαντο.

Ὅτι πυθομένων τῶν ῥωμαίων ὡς ταραντῖνοι καὶ ἄλλοι V.
τινὲς, πόλεμον ἀρτύουσι κατ' αὐτῶν, καὶ πρεσβευτὴν φαβρίκιον, εἰς τὰς πόλεις τὰς συμμαχίδας, ὅπως μηδὲν νεωτερίσωσι, στειλάντων * ἐκεῖνόν τε συνέλαβον καὶ πέμψαντες πρὸς τοὺς τυρσηνοὺς καὶ ὀμβρικοὺς, καὶ γαλάτας, συχνοὺς αὐτῶν τοὺς μὲν παραχρῆμα, τοὺς δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον προσαπέστησαν. *

Ὅτι λεύκιος ἀπεστάλη παρὰ ῥωμαίων ἐς τάραντα· οἱ VI.
δὲ ταραντῖνοι διονύσια ἄγοντες, καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ διακορεῖς οἴνου τὴν δείλης καθήμενοι, πλεῖν ἐπὶ σφᾶς αὐτὸν ὑπετόπησαν, καὶ παραχρῆμα δι' ὀργῆς, καί τι καὶ τῆς μέθης αὐτοῖς ἀναπειθούσης, ἀντανήχθησαν. καὶ προσπεσόντες αὐτῷ μήτε χεῖρας ἀνταιρομένῳ, μήθ' ὅλως πολέμιόν τι ὑποτοπουμένῳ, κατέδυσαν κἀκεῖνον καὶ ἄλλους πολλούς. πυθόμενοι δὲ ταῦθ' οἱ ῥωμαῖοι, χαλεπῶς μὲν (ὥσπερ οὖν εἰκὸς) ἔφερον, οὐ μὴν καὶ στρατεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς εὐθὺς ἠθέλησαν. πρέσβεις μέντοι, τοῦ μὴ κατασεσιωπηκέναι δόξαι, κἀκ τούτου θρασυτέρους αὐτοὺς ποιῆσαι, ἔστειλαν. καὶ αὐτοὺς οἱ ταραντῖνοι, οὐχ ὅπως καλῶς ἐδέξαντο, ἢ τρόπον γέ τινα ἐπιτήδειον ἀποκρινάμενοι, ἀπέπεμψαν, ἀλλ' εὐθὺς πρὶν καὶ λόγον σφίσι δοῦναι, γέλωτα, τά τε ἄλλα καὶ τὴν στολὴν αὐτῶν ἐποιοῦντο. ἣν δ' ἡ ἀστικὴ, ἣ κατ' ἀγορὰν χρώμεθα.

ταύτην

ταύτην γὰρ ἐκεῖνοι, εἴτ' οὖν σεμνότητος ἕνεκα, εἴτε καὶ διὰ δέος, ἵν' ἔκ γε τούτου αἰδεσθῶσιν αὐτοὺς, ἐσταλμένοι ἦσαν. μετὰ συστάσεις τε οὖν κωμάζοντες, ἐτώθαζον. καὶ γὰρ καὶ τότε ἑορτὴν ἦγον, ὑφ' ἧς καίτοι μηδένα χρόνον σωφρονοῦντες, ἔτι καὶ μᾶλλον ὕβριζον, καὶ τέλος, προσστάς τις τῷ ποστουμίῳ, καὶ κύψας ἑαυτὸν, ἐξέβαλεν· καὶ τὴν ἐσθῆτα αὐτοῦ ἐκηλίδωσε. θορύβου δὲ ἐπὶ τούτῳ παρὰ πάντων τῶν ἄλλων γενομένου, καὶ τῶν μὲν ἐπαινούντων ὥσπερ τι θαυμαστὸν εἰργασμένων, ἐς δὲ δὴ τοὺς ῥωμαίους πολλὰ καὶ ἀσελγῆ ἀναπαιστα ἐν ῥυθμῷ, τοῦ τε κρότου καὶ τῆς βαδίσεως, ᾀδόντων, ὁ ποστούμιος γελᾶτε, ἔφη, γελᾶτε, ἕως ἔξεστιν ὑμῖν. κλαυσεῖσθε γὰρ ἐπὶ μακρότατον, ὅταν τὴν ἐσθῆτα ταύτην τῷ αἵματι ὑμῶν ἀποπλύνητε.

VII. Ὅτι ὁ πύρρος πρέσβεις ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων, ἄλλοις τε καὶ τὸν φαβρίκιον προσιέναι πυθόμενος, φρουράν τε σφίσι πρὸς τὰ μεθόρια, μὴ καὶ βίαιόν τε ὑπὸ τῶν ταραντίνων πάθωσιν ἔπεμψε. καὶ μετὰ τοῦτο καὶ ἀπήντησεν. ἔστε τὴν πόλιν αὐτοὺς ἐπαγαγὼν, καὶ ἐξένισε λαμπρῶς, καὶ τἄλλα ἐδεξιώσατο, ἐλπίσας σπονδῶν τε δεήσεσθαι, καὶ ὁμολογίαν, οἵαν ἡττηθέντας εἰκὸς ἦν, ποιήσασθαι.

VIII. Ὅτι οἱ καρχηδόνιοι, φοβηθέντες μὴ ἁλῶσι, προεκηρυκεύσαντο πρὸς τὸν ὕπατον, ὅπως ὁμολογίᾳ τινὶ ἐπιεικεῖ ἀποπέμψαντες αὐτὸν, τὸ παραχρῆμα δεινὸν ὑπεκφύγωσιν. ἐπειδή τε οὐκ ἠθέλησαν σικελίας τε πάσης καὶ σαρδοῦς ἀποστῆναι, καὶ τοὺς μὲν τῶν ῥωμαίων αἰχμαλώτους προῖκα ἀφεῖναι, τοὺς δὲ σφετέρους λύσασθαι, τά τε δαπανη-

θέντα

θέντα τοῖς ῥωμαίοις εἰς τὸν πόλεμον πάντα διαλῦσαι, καὶ
χωρὶς ἄλλα καθ' ἕκαστον ἔτος συντελεῖν, οὐδὲν ἤνυσαν.
πρὸς γὰρ δὴ τοῖς εἰρημένοις καὶ ἐκεῖνα αὐτοὺς ἐλύπει, ὅτι
μήτε πολεμεῖν τε, μήτε συμβαίνειν ἄνευ τῶν ῥωμαίων, καὶ
αὐτοὶ μὴ πλειόσι μιᾶς ναυσὶ μακραῖς χρῆσθαι. ἐκείνοις δὲ
πεντήκοντα τριήρεσιν ἐπικουρεῖν, ὁσάκις ἂν ἐπαγγελθῇ
σφίσιν· ἄλλα τέ τινα οὐκ ἐκ τοῦ ὁμοίου ποιεῖν ἐκελεύοντο. ἐξ
οὖν τούτων ἅλωσιν σφῶν ἀκριβῆ τὰς σπονδὰς νομίσαντες
ἔσεσθαι, πολεμεῖν αὖθις μᾶλλον εἵλοντο.

Ὅτι φασὶ καρχηδονίους ἐπικηρυκεύσασθαι τοῖς ῥω- IX.
μαίοις, διά τε τἆλλα, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν αἰχμαλώ-
των· μάλιστα μὲν εἴπως καὶ τὴν εἰρήνην ἐπὶ μετρίοις τισὶ
ποιήσαιντο. εἰ δὲ μή, ἵνα τούς γε ἑαλωκότας κομίσαιντο.
φασὶ δὲ καὶ τὸν ῥήγουλον ἐν τοῖς πρέσβεσι πεμφθῆναι διά-
τε τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀρετήν. ὑπέλαβον γὰρ πᾶν
ὁποιοῦν τοὺς ῥωμαίους ἐπὶ τῷ κομίσασθαι αὐτὸν ἐλπίσαι
σφᾶς πρᾶξαι, ὥστε καὶ μόνον ἀντὶ τῆς εἰρήνης ἢ πάντως γε
ἀντὶ τῶν αἰχμαλώτων ἀνταποδοθῆναι (ὥρκωσάν τε οὖν
αὐτὸν πίστεσί τε μεγάλαις ἦ μὴν ἐπανήξειν· ἄν τε μηδέτε-
ρον αὐτῶν διαπράξηται) καὶ πρεσβευτὴν μεθ' ἑτέρων
ἔστειλαν. καὶ ὃς τά τ' ἄλλα καθάπερ τις καρχηδόνιος, ἀλλ'
οὐ ῥωμαῖος ὤν, ἔπραττεν. καὶ οὔτε τὴν γυναῖκα ἐς λόγους
ἐδέξατο, οὔτε εἰς τὴν πόλιν, καθάπερ ἐκβληθείς, εἰσῆλθεν,
ἀλλ' ἔξω τοῦ τείχους, τῆς βουλῆς ἀθροισθείσης, ὥσπερ τοῖς
τῶν πολεμίων πρέσβεσιν ἔθος εἶχον χρηματίζειν, τήν τε πρόσ-
οδον μετὰ τῶν ἄλλων, ὥς γε καὶ ὁ λόγος ἔχει, ἐποιήσατο.

X. Ὅτι οἱ ῥωμαῖοι τοῖς καρχηδονίοις χρήματα ἐπιπραξάμενοι, τὰς σπονδὰς ἀνενεώσαντο· καὶ τὸ μὲν πρῶτον πρεσβεία αὐτῶν ἐλθοῦσα, ὅτι τε τῆς σφετέρας παρασκευῆς ἥττοντο, καὶ ὅτι αὐτοὶ τῷ πρὸς τοὺς ὁμόρους πολέμῳ ἔτι καὶ τότε κατείχοντο, μέτριον οὐδὲν ἀπεκείναντο. μετὰ δὲ τοῦτον ἄννωνος τινὸς νέου τῇ ἡλικίᾳ, καὶ δεινοῦ παρρησίᾳ πεμφθέντος, καὶ ἄλλα τὲ πολλὰ ἀπαρακαλύπτως, καὶ τέλος ὅτι εἰ μὴ βούλεσθε εἰρηνεῖν, ἀπόδοτε ἡμῖν καὶ σαρδῶ καὶ σικελίαν, οὐ γὰρ πρὸς καιρόν τινα ἀνοχὴν, ἀλλ᾽ ἀΐδιον φιλίαν ἀπ᾽ αὐτῶν ἐπριάμεθα εἰπόντος, ἠπιώτεροί τε αἰχυνθέντες ἐγένοντο.

XI. Ὅτι οἱ ῥωμαῖοι τοῖς ἰσαίοις προσχωρήσαντας αὐτοῖς, ἀνθυπουργεῖν τι εὐθὺς τούτοις προθύμως, τοῖς πρὸς ἑαυτοὺς προσδακόσι βοηθεῖν δοκεῖν· καὶ τοὺς σαρδιαίοις ἀμύνεσθαι διότι τοὺς ἐκ τοῦ βρεντεσίου ἐκπλέοντας ἐκακούργουν, ἐθελήσαντες ἔπεμψαν πρὸς ἄγρωνα· τοὺς μὲν παραιτούμενοι, τὸν δὲ, ὅτι μηδὲν προπαθὼν ἀδικοίη σφᾶς, αἰτιώμενοι· καὶ ἐκεῖνον μὲν οὐκ ἔτι περιόντα εὗρον. ἀλλὰ τι παιδίον πίννην ὄνομα καταλιπὼν, ἐτεθνήκει. τευτὰ δὲ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, μητρυιὰ δὲ τοῦ πίννου ἐκράτει τῶν σαρδιανῶν
* * ὑπὸ θρασύτητος οὖσα, οὐδὲν μέτριον αὐτοῖς ἀπεκείνατο. ἀλλ᾽ οἷα γυνὴ πρὸς τῇ ἐμφύτῳ προπετείᾳ, καὶ ὑπὸ τῆς δυνάμεως, ἧς ἦρχε, χαυνομένη, τοὺς μὲν ἔδησεν τῶν πρέσβεων, τοὺς δὲ καὶ ἀπέκτεινε· ὅτι ἐπαρρησιάσαντο. καὶ τότε μὲν ταῦτα ἔπραξε, καὶ φρόνημα ἀπ᾽ αὐτῶν, ὥσπερ τινα ἰσχὺν ἐν τῷ προχείρῳ τῆς ὠμότητος ἀποδεδειγμένη, ἔλαβε.

ἔλαβε. διήλεγξε δὲ δι' ἐλαχίστου, τὴν τοῦ γυναικείου γένους ἀσθένειαν· ταχὺ μὲν ὑπὸ βραχύτητος γνώμης ὀργιζομένην, ταχὺ δὲ καὶ ὑπὸ δειλίας φοβουμένην. ἐπειδὴ τάχιστα τὸν πόλεμον τοὺς ῥωμαίους ἐψηφίσθαι ὅτι ἐπύθετο, καλέπληξεν. καὶ τούς τε ἄνδρας οὓς εἶχεν αὐτῶν, ἀποδώσειν ὑπέσχετο. καὶ ἐπὶ τοῖς τετελευτηκόσιν ἀπελογεῖτο λέγουσα, ὑπὸ λῃστῶν τινῶν αὐτοὺς πεφονεῦσθαι· τῶν τε ῥωμαίων τὰ τῆς στρατείας διὰ τοῦτ' ἐπισχόντων, τοὺς δὲ αὐτόχειρας ἐξαιτησάντων, κατεφρόνησέ τε αὖθις, ὅτι μηδέπω τὰ δεινὰ αὐτῇ παρῆν, καὶ οὔτε τινὰ ἐκδώσειν ἔφη, καὶ ἐπὶ τὴν ἴσσαν στράτευμα ἀπέστειλεν. ἐπειδὴ δὲ τοὺς ὑπάτους παρόντας ᾔσθετο, κατέδεισεν αὖ, καὶ τοῦ θυμοῦ ὑφῆκε· καὶ ἐς πᾶν ὅτι οὖν ἐπακοῦσαι σφῶν ἑτοίμη ἐγένετο. οὐ μέντοι καὶ παντάπασιν ἐσωφρονίσθη. τῶν γὰρ ὑπάτων πρὸς κέρκυραν περαιωθέντων, ἀνεθάρσησε, καὶ ἀποστᾶσα, ἐπὶ ἐπίδαμνον στράτευμα ἀπέστειλε. τῶν δὲ ῥωμαίων τὰς πόλεις ῥυσαμένων, καὶ πλοῖα αὐτῆς μετὰ χρημάτων λαμβανόντων, ἐμέλλησεν αὖθις πειθαρχῆσαι σφίσι· ἐπεὶ δὲ ἀναβάντες ὑπὲρ τῆς θαλάσσης κακῶς, περὶ τὸν ἀτύριον λόφον ἀπήλλαξαν, ἐπέσχε, ἐλπίσασα αὐτοὺς (ἤδη γὰρ καὶ χειμὼν ἦν) ἀπαναστήσεσθαι. αἰσθομένη δὲ τὸν ἀλβῖνον κατὰ χώραν μένοντα· καὶ τὸν δημήτριον ἐκ τοῦ τῆς ἐμπληξίας ἐκείνης, καὶ ἐκ τοῦ τῶν ῥωμαίων φόβου μεθεστηκότα καί τινας ἄλλους αὐτομολῆσαι πεπεικότα, παντελῶς κατέδεισε, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀφῆκε.

Ὅτι οἱ ῥωμαῖοι διεκηρυκεύσαντο τῷ ἀννίβᾳ, ἀνταπό- XII.

δοσιν τῶν αἰχμαλώτων ἀξιοῦντες γενέσθαι. οὐ κατηλλάξαντο δ' αὐτούς, καίπερ καὶ ἐκείνου καρθάλωνα ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἀντιπέμψαντος. ἐπειδὴ δ' οὐκ ἐδέξαντο αὐτὸν εἴσω τοῦ τείχους ὡς πολέμιον, οὐδὲ ἐς λόγους αὐτοῖς ἐλθεῖν ἠθέλησεν, ἀλλ' εὐθὺς δι' ὀργῆς ἀνέστρεψεν.

XIII. Ὅτι ἐπικηρυκευσάμενοι οἱ καρχηδόνιοι τῷ σκιπίωνι, τῶν τε ἐπιταχθέντων σφίσιν ὑπ' αὐτοῦ οὐδὲν ὁτιοῦν ὑποσχόμενοι, οἷα μηδὲν αὐτῷ παρέξειν μέλλοντες, χρήματα μὲν αὐτῷ εὐθὺς ἔδωσαν, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους πάντας ἀπέδωκαν. ὑπὲρ δὲ τῶν ἄλλων ἐς τὴν ῥώμην ἐπρεσβεύσαντο, καὶ αὐτοὺς ἐκεῖνοι, τότε οὐ προσεδέξαντο, λέγοντες οὐκ εἶναι σφίσι πάτριον στρατοπέδων τισὶν ἐν τῇ ἰταλίᾳ ὄντων, ὑπὲρ εἰρήνης χρηματίζειν. ὕστερον δὲ ἀπάραντος τοῦ τε ἀννίβου καὶ τοῦ μάγωνος, λόγον αὐτοῖς ἔδωκαν, καὶ ἦλθον μὲν εἰς ἀμφισβήτησιν πρὸς ἀλλήλους, ἐπ' ἀμφότερα ταῖς γνώμαις γιγνόμενοι. τέλος δ' ἐψηφίσαντο τὰς σπονδάς, ἐφ' οἷς ὁ σκιπίων συνετίθετο.

XIV. Ὅτι οἱ καρχηδόνιοι τῷ σκιπίωνι ἐπέθεντο, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν· τοῦ δὲ σκιπίωνος ἀγανακτήσαντος ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἔγκλημα ποιησαμένου, οὔτε τι μέτριον τοῖς πρέσβεσιν ἀπεκρίναντο, καὶ προσέτι καὶ ἐπεβούλευσαν αὐτοῖς ἀποπλεύσασιν· καὶ εἴγε μὴ ἄνεμος σφίσι κατὰ τύχην ἐπιγενόμενος ἐβοήθησεν, ἥλωσαν ἂν ἢ ἀπώλοντο. καὶ διὰ τοῦτο ὁ σκιπίων, καίπερ ἐπελθόντων ἐν τούτῳ τῶν τὴν εἰρήνην αὐτοῖς φερόντων, οὐκ ἔτ' αὐτὴν ἐποιήσατο.

XV. Ὅτι διεκηρυκεύσαντο οἱ καρχηδόνιοι τῷ σκιπίωνι· τὴν

δὲ τὰ

δὲ τὰ διωμολογημένα, ὁμήρους τε σφᾶς δοῦναι, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους, τούς τε αὐτομόλους οὓς ἤτει τῶν ῥωμαίων ἢ τῶν συμμάχων ἐφ' ὧν εἶχον ἀποδοῦναι, καὶ τοὺς ἐλέφαντας πάντας, καὶ τὰς τριήρεις πλὴν δέκα παραδοῦναι, καὶ τὸ λοιπὸν μὴ κεκτῆσθαι, μήτε ἐλέφαντας, μήτε ναῦς, καὶ τῷ μασινίσσα πάντων ὧν εἶχον αὐτοῦ ἀποστῆναι, καὶ ἐκείνῳ δοῦναι, τήν τε χώραν καὶ τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ αὐτοῦ οὔσας ἀφεῖναι, καὶ μήτε καταλόγους ποιεῖσθαι, μήτε μισθοφόροις χρῆσθαι, μήτε πόλεμον πρὸς μηδένα παρὰ τὴν τῶν ῥωμαίων γνώμην ἀναιρεῖσθαι.

Ὅτι ἡ καρχηδὼν πολλοῖς ῥωμαίων ἐξαιρετέα ἐδόκει XVI.
εἶναι, καὶ κορνηλίῳ ὑπάτῳ. καὶ ἔλεγεν ὅτι ἀδύνατόν ἐστι συνεστώσης αὐτῆς, ἀδεεῖς σφᾶς εἶναι.

Ὅτι ὁ φίλιππος ἡττηθεὶς ἐπεκηρυκεύσατο τῷ φλα- XVII.
μινίνῳ· καὶ ὅς, εἰ καὶ τὰ μάλιστα καὶ τῆς μακεδονίας ἐγλίχετο, καὶ τῇ παρούσῃ τῆς εὐτυχίας ἐπίπαν ἐξελθεῖν ἐπεθύμει, ὅμως ἐσπείσατο. αἴτιον δέ, ὅτι ἐφοβήθη μὴ οἵτε ἕλληνες ὑπεξαιρεθέντος αὐτοῦ, τότε φρόνημα τὸ παλαιὸν ἀναλάβωσι· καὶ σφᾶς οὐκ ἔτι θεραπεύσωσι· καὶ οἱ αἰτωλοὶ ἐν μεγάλῳ καὶ τότε αὐχήματι, ὅτι τὸ πλεῖστον τῆς νίκης κατειργάσαντο ὄντες, ἐπαχθέστεροι σφίσι γίνωνται, ὅτε ἀντίοχος ἔς τε τὴν εὐρώπην ὥσπερ ἠγγέλλετο ἔλθῃ, καὶ τῷ φιλίππῳ συμμαχήσῃ.

Ὅτι νεανίσκοι τινὲς καρχηδονίων, πρέσβεις εἰς τὴν ῥώμην XVIII.
ἐλθόντες ὑβρίσαντες, ἐπέμφθησαν μὲν εἰς τὴν καρχηδόνα, καὶ ἐξεδόθησαν σφίσιν, οὐκ ἔπαθον δὲ ὑπ' αὐτῶν δεινὸν οὐδέν, ἀλλ' ἀφείθησαν.

XIX. Ὅτι ὁ περσεὺς σπονδῶν ἐδεήθη παρὰ ῥωμαίοις, κἂν ἔτυχεν αὐτῶν, εἰ μὴ οἱ ῥόδιοι συνεπρέσβευσαν αὐτῷ, δέει τοῦ μὴ ῥωμαίοις τὸν ἀντίπαλον ὑπεξαιρεθῆναι. μέτριον μὲν γὰρ οὐδὲν (οἷα δεομένοις εἰκὸς ἦν εἰπεῖν) ἔλεξαν· καὶ τῆς εἰρήνης οὐκ αἰτηταὶ μᾶλλον τῷ περσεῖ, ἢ δοταὶ ὄντες, ἀλλά τε πολλὰ ὑπερήφανα διελέχθησαν, καὶ τέλος ἠπείλησαν τοῖς αἰτίοις τοῦ μὴ συμβῆναι σφᾶς γενομένοις, μετὰ τῶν ἑτέρων πολεμήσειν· κἀκ τούτου οὐδὲ τὸ πρὶν ἀνύποπτοι τοῖς ῥωμαίοις ὄντες, μᾶλλον διεβλήθησαν, καὶ τὸν περσέα τῶν σπονδῶν τυχεῖν ἐκώλυσαν.

XX. Ὅτι δὲ ῥόδιοι φρόνημα πολὺ πρότερον ἔχοντες, ὡς καὶ αὐτοὶ τόν τε φίλιππον καὶ τὸν ἀντίοχον νενικηκότες, τῶν τε ῥωμαίων κρείττους ὄντες, ἐς τοσοῦτον δέους ἀφίκοντο, ὥστε καὶ πρεσβευτὴν πρὸς τὸν ἀντίοχον τὸν τῆς συρίας βασιλέα σταλέντα πόπλιον μεταπέμψασθαι· καὶ παρόντος αὐτοῦ καταψηφίσασθαι πάντων τῶν τἀναντία τοῖς ῥωμαίοις φρονησάντων, τούς τε συλληφθέντας αὐτῶν, ἐπὶ τιμωρίαν πέμψαι.

XXI. Ὅτι δὲ αὐτοὶ πρεσβευσάμενοι πρὸς αὐτοὺς πολλάκις, ὥσπου καὶ ἐδέοντο τινὸς, οὐδὲν ἔτ' αὐτοῖς προσέφερον ὥσπερ καὶ πρότερον· ἀλλ' ὅσα εἰς τὸ παραιτήσασθαι μὴ μνησικακεῖν σφίσιν αὐτοὺς χρήσιμα ἐξ ὧν ὑπούργησαν ποτὲ αὐτοῖς, λαβεῖν ἐδύναντο, μόνα ἔλεγον, καὶ τήν γε πρόσρησιν τῆς συμμαχίας τῆς πρὸς αὐτοὺς, μὴ προσδεχόμενοι πρόσθεν (ἵνα καὶ ὡς μεταταξάσθαι ποτὲ ἀπ' αὐτῶν, ἐκ τοῦ μηδεμίαν ἔνορκον ἀνάγκην φιλίας ἔχειν, δυνάμενοι, φοβεροί τε

βεργίτε αὐτοῖς ὦσι, καὶ πρὸς τῶν ἀεὶ πολεμούντων σφίσιν ἐπιθεραπεύονται) οὔτε πάνυ προσθέσθαι ἐσπούδαζον, τήν τε παρὰ τῶν ῥωμαίων εὔνοιαν ἅμα βεβαιούμενοι, καὶ τιμὴν ἐκ τούτου καὶ παρὰ τῶν ἄλλων θηρώμενοι.

Ὅτι ὁ προυσίας, αὐτοῦ τε εἰς τὴν ῥώμην, καὶ εἰς τὸ βουλευτήριον εἰσελθὼν, τό τε οὐδὸν αὐτοῦ κατεφίλησε, καὶ τοὺς βουλευτὰς θεοὺς ἐπωνόμασε καὶ προσεκυνήσεν· ἐξ οὗ περ καὶ ἠλεήθη, ὅτι μάλιστα καίτοι καὶ τῷ ἀττάλῳ παρὰ τὴν τῶν ῥωμαίων γνώμην πολεμήσας. ἐλέγετο γὰρ καὶ οἴκοι τοὺς πρέσβεις αὐτῶν ὁσάκις ἀφίκοιντο τινὲς προσκυνεῖν. ἀπελεύθερόν τε ἑαυτὸν τοῦ δήμου ἐκάλει, καὶ πίλιον πολλάκις ἐπετίθετο. XXII.

Ὅτι ποπίλλιος οὕτω κατεφόβησε τὸν οὐιρίαθον· ὥστε καὶ ὑπὲρ σπονδῶν οἱ εὐθὺς πρὶν καὶ μάχης τινὸς πειραθῆναι προσπέμψαι· τούς τε κορυφαίους τῶν ἀποστάντων ἀπὸ τῶν ῥωμαίων ἐξαιτηθέντα· τοὺς μὲν ἀποκτεῖναι, ἐν οἷς καὶ ὁ κηδεστὴς ἦν αὐτοῦ· καίπερ ἰδίαν δύναμιν ἔχων ἐφονεύθη· τοὺς δὲ καὶ ἐκδοῦναι. ὧν πάντων ὁ ὕπατος τὰς χεῖρας ἀπέκοψε· κἂν παντελῶς κατελύσατο, εἰ μὴ καὶ τὰ ὅπλα ᾐτήθη. τοῦτο γὰρ οὔτ' αὐτὸς, οὔτε τὸ λοιπὸν πλῆθος ὑπομεῖναι ἐποίησεν. XXIII.

Ὅτι ἐλθόντων νουμαντίνων πρέσβεων, οἱ ῥωμαῖοι ἔξω τοῦ τείχους ἐδέξαντο αὐτοὺς, ἵνα μὴ καὶ βεβαιοῦν ἐκ τούτου τὰς σπονδὰς δόξωσι· ξένια μὲν σφίσι καὶ ὣς, ἐξέπεμψαν· μὴ βουληθέντες πω τὴν ἐλπίδα αὐτῶν, ὡς καὶ συναλλαγησομένων, ἀφελέσθαι. ἔλεγον δὲ οἱ μὲν περὶ τὸν XXIV.

μαγκῖνον

μαγκῖνον τήν τε ἀνάγκην τῶν ὁμολογησαμένων, καὶ τὸ
πλῆθος τῶν σεσωμένων. ὅτι τε πάνθ' ὅσα καὶ πρότερον
ἐν τῇ ἰβηρίᾳ ἐκέκτηντο, εἶχον· ἠξίουν τ' αὐτοὺς μὴ πρὸς
τὴν παροῦσαν σφῶν ἄδειαν, ἀλλὰ πρὸς τὸν τότε περι-
στάντα τοὺς στρατιώτας κίνδυνον, ἐκλογίζεσθαι, οὐχ ὅσα
ἔδει γεγονέναι, ἀλλ' ὅσα ἐνεδέχετο πραχθῆναι. Ὅτι οἱ νου-
μαντῖνοι, πολλὰ μὲν περὶ τῆς προτέρας σφῶν εἰς αὐτοὺς
εὐνοίας, πολλὰ δὲ καὶ περὶ τῆς ἐκείνων μετὰ ταῦτα ἀδικίας,
ὑφ' ἧς ἐς τὸν πόλεμον κατέστησαν, τήν τε τοῦ πομπηΐου ψευ-
δορκίαν προέφερον, καὶ τῆς τοῦ μαγκίνου, καὶ τῶν ἄλλων
σωτηρίας, εὐεργεσίαν ἀπῄτουν, καὶ τὰς σπονδὰς ἔλυσαν·
καὶ τὸν μαγκῖνον ἐκδοθῆναι τοῖς νουμαντίνοις ἔγνωσαν.

XXV. Ὅτι ἦρξαν τῆς διαφορᾶς οἱ ἀχαιοὶ, τοῖς λακεδαιμο-
νίοις ἐγκαλοῦντες· διηνέχθησαν γὰρ ἀλλήλοις, ὡς τῶν συμ-
βεβηκότων σφίσιν αἰτίοις γεγονόσι· διογένοις μάλιστα τοῦ
στρατηγοῦ αὐτοὺς ἐνάγοντος· καὶ τῶν γε ῥωμαίων, κα-
ταλλάκτας αὐτοῖς πολλάκις πεμψάντων, οὐκ ἐπείσθη-
σαν. ἀλλὰ καὶ τοὺς πρέσβεις, οὓς ἐκεῖνοι διασπάσαι πῃ τὸ
ἑλληνικὸν ὅπως ἀσθενέστεροι ὦσιν ἐθελήσαντες, ἔπεμψαν,
πρόφασιν, τοῦ μὴ δεῖν τὰς πόλεις τὰς τοῦ φιλίππου γενο-
μένας, ὧν καὶ κόρινθος ἦν, ἔστε τὰ ἄλλα ἀνθοῦσα, καὶ ἐν
τῷ συνεδρίῳ κρατιστεύουσα, μετέχειν αὐτοῦ, ποιησάμενοι,
* παρ' ὀλίγον ἦλθον ἀποκτεῖναι *φυγῇ δοῦναι, αὐτῶν ἐκ
τοῦ ἀκροκορίνθου, ἐν ᾧ ἦσαν προαποχωρησάντων. ἐπρεσ-
βεύσαντο μὲν εἰς τὴν ῥώμην ἀπολογούμενοι ὑπὲρ τοῦ γε-
γονότος. οὐ γὰρ ἐπ' ἐκείνους, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς λακεδαιμονίους

τοὺς μετ' αὐτοῦ ὄντας ὁρμῆσαι ἔφασκον. τῶν δὲ ῥωμαίων τὴν μὲν σκῆψιν αὐτῶν οὐκ ἐλεγξάντων· τοῖς τε γὰρ καρχηδονίοις ἔτι ἐπολέμουν· καὶ τὰ τῶν μακεδόνων οὐδέπω καλῶς βέβαια εἶχον. ἄνδρας δὲ στείλαντες καὶ τὴν ἄδειαν αὐτοῖς ἂν μηδὲν ἔτι νεωτερίσωσι, δώσειν ὑπισχομένων· τὸ συνέδριον αὐτοῖς οὐ παρέσχον· ἀλλ' εἰς ἕτερον σφᾶς σύλλογον, ὃς μεθέγμιον ἔμελλεν ἔσεσθαι, ἀνεβάλλοντο.

Ὅτι οἱ ῥωμαῖοι στασιάσαντες πρὸς ἀλλήλους, τὸν μέ- XXVI.
τελλον μετεπέμψαντο, κελεύσαντες αὐτῷ πρὸς τοὺς σαυνίτας, ὅπως ποτ' ἂν δύνηται συμβῆναι. οὗτοι γὰρ ἔτι τότε μόνοι τὴν καμπανίαν, καὶ τὴν ἐπέκεινα αὐτῆς, ἐκακούργουν. ὁ δὲ τούτοις οὐκ ἐσπείσατο. τήν τε γὰρ πολιτείαν ἠξίουν οὐχ ἑαυτοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ηὐτομοληκόσι πρὸς σφᾶς δοθῆναι. καὶ οὔτε τι τῆς λείας, ἣν εἶχον ἀποδοθῆναι ἤθελον, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους τούς τε αὐτομόλους σφῶν πάντας ἀπῄτουν, ὥστε μὴ δὲ τοὺς βουλευτὰς τὴν εἰρήνην ἔτι τὴν πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τούτοις ἑλέσθαι.

Ὅτι τῷ ἰουγούρθα ὁ μέτελλος προσπέμψαντι οἱ ὑπὲρ XXVII.
τῆς εἰρήνης, πολλὰ καθ' ἓν ἕκαστον ὡς καὶ μόνον ἐπέταξε. καὶ οὕτως ὁμήρους τε παρ' αὐτοῦ καὶ ὅπλα, τούς τε ἐλέφαντας καὶ τοὺς αἰχμαλώτους, τούς τε αὐτομόλους ἔλαβε, καὶ τούτους μὲν πάντας ἀπέκτεινεν· οὐ κατελύσατο δὲ, ὅτι ἰουγούρθας οὐκ ἠβουλήθη πρὸς αὐτὸν (μὴ συλληφθῇ) ἐλθεῖν. καὶ ὁ μάριος ὅ, τε γναῖος ἐνεπόδισαν.

Ὅτι τῆς κίρτας καθ' ὁμολογίαν ἁλούσης, ὁ βόκχος XXVIII.
ἐπεκηρυκεύσατο τῷ μαρίῳ, καὶ τὰ μὲν πρῶτα τὴν τοῦ ἰουγούρ-

θου ἀρχὴν, μισθὸν τῆς μεταστάσεως ᾔτει· ἔπειτα μὴ τυχὼν αὐτῆς, ἁπλῶς ἠξίωσε συμβῆναι, καὶ ὁ μὲν πρέσβεις εἰς τὴν ῥώμην ἔπεμψεν. ὁ δὲ ἰουγούρθας τούτων γινομένων, ἀπεχώρησεν εἰς τὰ ἐρημότατα τῆς ἑαυτοῦ γῆς.

XXIX. Ὅτι ὁ μάριος πρέσβεις τοῦ βόκχου κομισάμενος, οὐκ ἔφη αὐτῷ σωθήσεσθαι, εἰ μὴ τὸν ἰουγούρθαν ἔκδοτον παρ' αὐτοῦ λάβοι, ὃ καὶ γέγονεν.

XXX. Ὅτι ὁ μιθριδάτης, πρέσβεων ὄντων ῥωμαίων, οὐδὲν ἐκίνησεν, ἀλλ' ἀνταιτιασάμενος τινὰ καὶ προσαποδείξας τοῖς πρέσβεσι τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων, ὧν τότε κοινῇ καὶ ἰδίᾳ τισὶν ἀναλώκει, ἡσυχίαν ἔσχεν. ὁ δὲ νικομήδης τῇ συμμαχίᾳ αὐτῶν ἐπαρθεὶς, χρημάτων δεηθεὶς, ἐσέβαλεν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

XXXI. Ὅτι ὁ μιθριδάτης πρέσβεις ἀπέστειλεν εἰς τὴν ῥώμην, ἀξιῶν εἰ μὲν φίλον τὸν νικομήδην νομίζουσι, πεῖσαι αὐτὸν καὶ καταναγκάσαι τὰ δίκαια οἱ ποιῆσαι· εἰ δὲ μὴ, αὐτῷ γε ἐπιτρέψαι τὸν ἐχθρὸν ἀμύνασθαι. οἱ δὲ οὐχ ὅτι τι ἔπραξαν ὧν ἤθελεν, ἀλλὰ καὶ ἐπηπείλησαν αὐτῷ, ἂν μὴ τῷ ἀριοβαρζάνῃ τὴν καππαδοκίαν ἀποδῷ, καὶ πρὸς τὸν νικομήδην εἰρήνην ἄγῃ. τούς τε πρέσβεις αὐτοῦ αὐθημερὸν ἀπέπεμψαν, καὶ προσαπηγόρευσαν αὐτῷ, μηκέτι μηδένα ἄλλον, ἂν μὴ πειθαρχῇ σφίσι, πέμψαι.

XXXII. Ὅτι οἱ ῥωμαῖοι τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἐνεστηκότος, τὸν μέτελλον μετεπέμψαντο κελεύσαντες βοηθεῖν.

XXXIII. Ὅτι ὁ ἀρχέλαος παρεκάλει τὸν σύλλαν, διαλλαγῆναι πρὸς τὸν μιθριδάτην. δεξαμένου δὲ τούτου τὴν πρό-

κλησιν,

κλησιν, ἐγένοντο συνθῆκαι· μιθριδάτην μὲν τὴν ἀσίαν ἀφεῖναι καὶ παφλαγονίαν, ἐκστῆναι δὲ βιθυνίας νικομήδη, καὶ νικομηδείας ἀριοβαρζάνῃ· καταβαλεῖν δὲ ῥωμαίοις δισχίλια τάλαντα, καὶ δοῦναι ναῦς ἑβδομήκοντα χαλκήρεις, μετὰ τῆς οἰκείας παρασκευῆς· σύλλαν δὲ ἐκείνῳ τήν τε ἄλλην ἀρχὴν βεβαιοῦν, καὶ σύμμαχον ῥωμαίων ψηφίσασθαι. ταῦτα οὕτως ὡμολογήθη. καὶ ἐβάδιζε διὰ θεσσαλίας καὶ μακεδονίας ἐπὶ τὸν ἑλλήσποντον, ἔχων μεθ᾽ ἑαυτοῦ τὸν ἀρχέλαον ἐν τιμῇ, καὶ νοσήσαντος ἐπισφαλῶς, περὶ λαρίσαν, ἐπιστήσας τὴν πορείαν, ὡς ἑνὸς τῶν ὑφ᾽ αὐτὸν ἡγεμόνων καὶ στρατηγῶν ἐπεμελήθη. ταῦτα δὲ διεβάλλετο περὶ χαιρώνειαν ἔργον ὡς οὐχὶ καθαρῶς ἀγωνισθέν. καὶ ὅτι τοὺς ἄλλοις μιθριδάτου φίλοις, οὓς εἶχεν αἰχμαλώτους, ἀποδοὺς ὁ σύλλας, ἀριστίωνα μόνον ἀνεῖλεν, ἀρχελάῳ διάφορον ὄντα. μάλιστα δὲ ἡ δοθεῖσα γῆ τῷ καππάδοκι μυρίων πλεθρῶν ἐν εὐβοίᾳ, καὶ τὸ ῥωμαίων φίλον αὐτὸν καὶ σύμμαχον ἀπογραφῆναι.

Ὅτι πρεσβευτῶν παραγενομένων παρὰ τοῦ μιθριδάτου πρὸς σύλλαν, καὶ τὰ μὲν ἄλλα φασκόντων δέχεσθαι. παμφλαγονίαν δὲ ἀξιούντων μὴ ἀφαιρεθῆναι· τὰς δὲ ναῦς, οὐδὲ ὅλως ὁμολογηθῆναι. χαλεπήνας ὁ σύλλας τί φατὲ, εἶπεν· μιθριδάτης παμφλαγονίας ἀντιποιεῖται, καὶ περὶ τῶν νηῶν ἔξαρνός ἐστιν; ὃν ἐγὼ προσκυνήσειν ἐνόμιζον, εἰ τὴν δεξιὰν αὐτῷ καταλείποιμι χεῖρα, δι᾽ ἧς τοσούτους ῥωμαίων ἀνεῖλεν· ἑτέρας μέντοι φωνὰς ἀφήσει διαβάντος μου εἰς τὴν ἀσίαν. νῦν δὲ ἐν περγάμῳ καθήμενος, ὃν XXXIV.

οὐχ ἑώρακε διαστρατηγεῖ πόλεμον. οἱ μὲν οὖν φοβηθέντες ἡσύχαζον. ὁ δὲ ἀρχέλαος ἐδεῖτο τοῦ σύλλου, καὶ κατεπράϋνε τὴν ὀργὴν, ἁπτόμενος τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ καὶ δακρύων· καὶ ἔπεισεν ἀποσταλῆναι πρὸς μιθριδάτην, διαπράξασθαι γὰρ ἐφ' οἷς βούλεται τὴν εἰρήνην. εἰ δὲ μὴ πείσοι, κτεῖνειν αὐτὸς ἑαυτὸν ἐπὶ τούτοις.

XXXV. Ὅτι συνεισῆλθεν ὁ σύλλας τῷ μιθριδάτῃ ἐν δαρδάνῳ τῆς τρωάδος, ἔχων ναῦς διακοσίας ἐνήρεις, καὶ τῆς πεζῆς δυνάμεως ὁπλίτας μὲν δισμυρίους· ἱππεῖς δὲ ἑξακισχιλίους. σύλλας δὲ τέσσαρας σπείρας, καὶ διακοσίους ἱππεῖς. ἀπαντήσαντος δὲ τοῦ μιθριδάτου καὶ τὴν δεξιὰν προτείνοντος, ἠρώτησεν αὐτὸν, εἰ καταλύσει τὸν πόλεμον, ἐφ' οἷς ὡμολόγησεν ἀρχέλαος.

XXXVI. Ὅτι τὰς συνθήκας ποιήσαντες σύλλας καὶ μιθριδάτης, ἀριοβαρζάνην καὶ νικομήδην τοὺς βασιλεῖς διήλλαξαν. καὶ ὁ μὲν μιθριδάτης ἑβδομήκοντα ναῦς παραδοὺς, καὶ τοξότας ὡς πλείστους, ἐν αὐταῖς εἰς τὸν πόντον ἀποπλεῖν ἔμελλον. ὁ δὲ σύλλας ἀχθομένους ἰδὼν τοὺς στρατιώτας τῇ διαλύσει. τὸν γὰρ ἔχθιστον τῶν βασιλέων, καὶ ιε μυριάδας ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τῶν ἐν ἀσίᾳ ῥωμαίων ἀποσφαγῆναι παρασκευάσοντα, δεινὸν ἡγοῦντο μετὰ πλούτου καὶ λαφύρων ὁρᾶν ἐκπλέοντα τῆς ἀσίας, ἣν ἔτη δ λεηλατῶν, καὶ φορολογῶν διετέλεσεν. ὁ δὲ ἀπελογεῖτο, ὡς οὐκ ἦν φλάκκῳ καὶ μιθριδάτῃ πολεμεῖν, εἰ συσταίησαν, δυνατός.

XXXVII. Ὅτι τῶν κρητῶν πρεσβευσαμένων πρὸς τοὺς ῥωμαίους· καὶ ἐλπιζόντων τάς τε παλαιὰς σπονδὰς ἀνανεώσασθαι·

καὶ

καὶ προσέτι καὶ εὐεργεσίαν τῆς τοῦ ταμίου, τῶν τε στρατιωτῶν αὐτῶν σωτηρίας εὑρήσεσθαι· οὔτοι ὀργὴν μᾶλλον ὅτι μὴ ἑάλωσαν λαβόντες ἢ χάριν αὐτοῖς ὅτι μὴ ἐκείνους ἔφθειραν γνόντες, οὔτ' ἄλλως μέτριόν τι ἀπεκρίναντο, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους τούς τε αὐτομόλους ἅπαντας παρ' αὐτῶν ἀπῄτησαν, καὶ ὁμήρους· χρήματά τε πολλὰ αἰτήσαντες, τάς τε ναῦς τὰς μείζους, καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς κορυφαίους ἐξαιτήσαντες, οὐκ ἀνέμειναν τὴν οἴκοθεν αὐτῶν ἀπόκρισιν· ἀλλὰ τῶν ὑπάτων αὐτίκα τὸν ἕτερον, ταῦτά τε ληψόμενον καὶ πολεμήσαντα σφίσιν ἂν μὴ διδῶσιν, ὥσπερ οὐκ ἔμελλον, ἐξέπεμψαν. οἱ γὰρ ἀπαρχῆς πρὶν αἰτηθῆναί τι τούτου ἐκρατῆσαι, μὴ θελήσαντες ὁμολογῆσαι, πῶς ἂν μετὰ τὴν νίκην τοσαῦτά τε ἅμα καὶ τοιαῦτα προσταττόμενοι ἤνεγκαν; τοῦτό τε οὖν σφᾶς εἰδότες, καὶ προσυποπτεύσαντες τοὺς πρέσβεις ἐπιχειρήσειν τινὰς, ὡς καὶ κωλύσοντας τὴν στρατείαν διαφθαρῆναι χρήμασιν, ἐψηφίσαντο ἐν τῇ βουλῇ μηδένα αὐτοῖς μηδὲν δανεῖσαι.

Ὅτι ὁ καῖσαρ ὁ αὔγουστος ἐπὶ τοὺς κελτοὺς ἐστράτευ- XXXVIII.
σε· καὶ αὐτὸς μὲν ἐν τῇ οἰκίᾳ ὑπέμεινεν. ὁ δὲ τιβέριος τὸν ῥῆνον διέβη. φοβηθέντες οὖν αὐτὸν οἱ βάρβαροι, ἐπεκηρυκεύσαντο ἄνευ τῶν καντάβρων· καὶ οὔτε τότε ἔτυχόν τινος. ὁ γὰρ αὔγουστος οὐκ ἔφη σφίσιν ἄνευ ἐκείνων σπείσεσθαι, οὔθ' ὕστερον. ἔπεμψαν μὲν γὰρ καὶ οἱ σύγαμβροι πρέσβεις. τοσούτου δὲ ἐδέησαν διαπράξασθαί τι, ὥστε καὶ ἐκείνους πάντας καὶ πολλοὺς καὶ ἐλλογίμους ὄντας προσαπολέσθαι. ὁ γὰρ αὔγουστος συλλαβὼν αὐτοὺς ἐς πόλεις τινὰς κατέθετο.

οἱ δὲ δυσαναχετήσαντες, ἑαυτοὺς κατεχρήσαντο· κἀκ τούτου χρόνον μέν τινα ἡσύχασαν. ἔπειτα ἐπὶ πολλῷ τὸ πάθημα σφῶν τοῖς ῥωμαίοις ἀνταπέδοσαν.

XXXIX. Ὅτι ὡς ἐπύθοντο οἱ βάρβαροι τὴν ἐπιστρατείαν τοῦ Γαΐου, φραάτης ἔπεμψε πρὸς τὸν αὔγουστον ὑπὲρ τῶν γεγονότων ἀπολογούμενος, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἐπὶ εἰρήνῃ ἀπαιτῶν· καὶ αὐτῷ ἐκεῖνος φραάτῃ ἄνευ τῆς τοῦ βασιλέως ἐπικλήσεως ἀντεπιστείλας τό τε ὄνομα τὸ βασιλικὸν καταθέσθαι, καὶ τῆς ἀρμενίας ἀποστῆναι, προσέταξεν· ἐφ᾽ ᾧ δὴ ὁ πάρθος, οὐχ ὅσον οὐ κατέπληξεν, ἀλλὰ καὶ ἀντέγραψεν οἱ τά τε ἄλλα ὑπερφρόνως, καὶ αὐτὸν μὲν βασιλέα βασιλέων. ἐκεῖνον δὲ καίσαρα μόνον ὀνομάσας. ὁ δὲ δὴ τιγράνης, εὐθὺς μὲν οὐκ ἐπρεσβεύσατο. τοῦ δ᾽ ἀρταβάζου νόσῳ ὕστερον τελευτήσαντος, δῶρά τε τῷ αὐγούστῳ, ὡς καὶ τοῦ ἀντιπάλου ὑπεξῃρημένου οἱ ἔπεμψε· τὸ τοῦ βασιλέως ὄνομα ἐς τὴν ἐπιστολὴν μὴ ἐγγράψας· καὶ τὴν βασιλείαν δῆθεν παρ᾽ αὐτοῦ ᾔτησε. τούτοις οὖν ὑπαχθεὶς, καὶ τὸν πόλεμον ἅμα τῶν πάρθων φοβηθεὶς, τάδε δῶρα ἐδέξατο, καὶ μετ᾽ ἐλπίδων αὐτὸν χρηστῶν ἐς τὴν συρίαν πρὸς τὸν γάϊον ἐλθεῖν ἐκέλευσεν.

XL. Ὅτι ὁ πάλλας συνὼν τῇ ἀγριππίνῃ, πάνυ φορτικὸς καὶ ἐπαχθὴς ἦν· ὁ δὲ σενέκας καὶ ὁ βοῦῤῥος φρονιμώτατοι καὶ δυνατώτατοι τῶν περὶ τὸν νέρωνα ἀνδρῶν ὄντες (ὁ μὲν γὰρ ἔπαρχος τοῦ δορυφορικοῦ ἦν· ὁ δὲ διδάσκαλος) ἔπαυσαν ἑκάτερον, τοιᾶσδε ἀφορμῆς λαβόμενοι. πρεσβείας ἀρμενίων ἐλθούσης, καὶ ἡ ἀγριππῖνα ἐπὶ τὸ βῆμα, ἀφ᾽ οὗ

σφίσιν ὁ νέρων διελέγετο, ἀναβῆναι ἠθέλησεν. ἰδόντες οὖν αὐτὴν ἐκεῖνοι πλησιάζουσαν, ἔπεισαν τὸν νεανίσκον προκαταβῆναι καὶ προαπαντῆσαι τῇ μητρί, ὡς καὶ ἐπὶ δεξιώσει τινί. πραχθέντος δὲ τούτου, οὔτε τότε ἐπανῆλθον ἐμβαλόντες τινὰ αἰτίαν, ὥστε μὴ καὶ ἐς τοὺς βαρβάρους τὸ νόσημα τῆς ἀρχῆς ἐκφανῆναι. καὶ μετὰ τοῦτ' ἔπραττον, ὅπως μηδὲν ἔτι αὐτῇ τῶν κοινῶν ἐπιτρέψηται. κατεργασάμενοι δὲ τοῦτο αὐτοί, τὴν ἀρχὴν πᾶσαν παρέλαβον.

Ὅτι ὁ βολόγαισος ἀκούσας ὡς τὴν ἀρμενίαν ὁ νέρων ἄλλοις διένειμεν· καὶ τὴν ἀδιαβηνὴν ὑπὸ τοῦ τιγράνου πορθουμένην· αὐτὸς μὲν ὡς ἐς τὴν συρίαν ἐπὶ τὸν κορβούλωνα στρατεύσων ἡτοιμάζετο· τὸν δὲ τῶν ἀδιαβηνῶν βασιλέα μονόβαζον, καὶ μοναίσην πάρθον εἰς τὴν ἀρμενίαν ἔπεμψεν. οὗτοι δὲ τὸν τιγράνην, ἐς τὰ τιγρανόκερτα καθεῖρξαν. καὶ ἐπεὶ ἐν τῇ προσεδρείᾳ, οὐδὲν αὐτὸν ἐλύπουν, ἀλλὰ καὶ ὁσάκις προσμίξειαν αὐτῷ, ἀπεκρούοντο καὶ ὑπ' ἐκείνου καὶ ὑπὸ τῶν ῥωμαίων τῶν συνόντων αὐτῷ· καὶ ὁ κορβούλων ἀκριβῆ φρουρὰν τῆς συρίας ἐποιήσατο * ἐγνωσιμάχησε· καὶ τὴν παρασκευὴν ἀφῆκε. καὶ πέμψας πρὸς τὸν κορβούλωνα, ἀνοχῆς ἔτυχεν, ἐπὶ τῷ πρός τε τὸν νέρωνα, αὖθις πρεσβεύσασθαι, καὶ τὴν πολιορκίαν λῦσαι, καὶ τοὺς στρατιώτας ἐκ τῆς ἀρμενίας ἐξαγαγεῖν. νέρων δὲ ἐκείνῳ μὲν οὐδὲ τότε οὐδὲν σαφὲς ἀπεκρίνατο. λούκιον δὲ σένιον παῖτον ἐς τὴν καππαδοκίαν, ὅπως μηδὲν περὶ τὴν ἀρμενίαν νεοχμωθῇ, ἀπέστειλεν. XLI.

Ὅτι ὁ κορβούλων ἐν μὲν τῷ φανερῷ τὸν πρὸς οὐολό- XLII.

γαισον

γαῖσον πόλεμον παρασκευάζετο, καὶ πέμψας ἑκατοντάρχην, ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀπαλλαγῆναι τῆς χώρας. ἰδίᾳ δὲ συνεβούλευεν οἱ, τὸν ἀδελφὸν ἐς τὴν ῥώμην πέμψαι· καὶ ἔπεισεν, ἐπειδὴ κρείττων αὐτοῦ τῇ δυνάμει ἐδόκει εἶναι. συνῆλθον οὖν ἐν αὐτῇ τῇ ῥανδείᾳ, ὅ τε κορβούλων, καὶ ὁ τηριδάτης. τοῦτο γὰρ τὸ χωρίον ἀμφοτέροις ἤρεσε· τῷ μὲν ὅτι ἀπολαβόντες ἐς αὐτὸ τοὺς ῥωμαίους ὑποσπόνδους ἀφῆκαν πρὸς ἔνδειξιν ὧν εὐεργέτηντο· τῷ δὲ ὅτι τὴν δύσκλειαν τὴν ἐν αὐτῷ πρότερον συμβᾶσαν σφίσι ἀποτρίψεσθαι ἔμελλον. οὐδὲ γὰρ ἁπλῶς λόγους τινὰς ἐποιήσαντο· ἀλλὰ καὶ βῆμα ὑψηλὸν ἠγέρθη, καὶ ἐπ' αὐτοῦ εἰκόνες τοῦ νέρωνος ἐστάθησαν· ὅτι τηριδάτης πολλῶν μὲν ἀρμενίων, πολλῶν δὲ πάρθων καὶ ῥωμαίων παρόντων προσῆλθέ τε αὐταῖς καὶ προσεκύνησαν, θύσας τε καὶ ἐπευφημήσας, τὸ διάδημα ἀπό τε τῆς κεφαλῆς ἀφεῖλε, καὶ παρέθηκεν αὐταῖς· καὶ μονόβαζος καὶ βολόγαισος πρὸς τὸν κουρβούλωνα ἦλθον, καὶ ὁμήρους αὐτῷ ἔδωκαν· καὶ ἐπὶ τούτοις ὁ νέρων, αὐτοκράτωρ τε πολλάκις ἐπεκλήθη, καὶ τὰ ἐπινίκια ἔπεμψε παρὰ τὸ νενομισμένον.

XLIII. Ὅτι ὁ βολόγαισος τοῖς τιγρανοκέρτοις προσέμιξε, καὶ τὸν παῖτον ἐπιβοηθήσαντα σφίσιν, ἀπεώσατο. φεύγοντα δὲ αὐτὸν ἐπιδιώξας, τήν τε ἐπὶ τοῦ ταύρου καταληφθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ φρουρὰν ἐξέκοψε. καὶ ἐκεῖνον ἐς ῥάνδειαν πρὸς τῷ ἀρσανίᾳ ποταμῷ οὖσαν, κατέκλεισε· κἂν ἀπανέστη μηδὲν περάνας (μήτε γὰρ πελάσαι πῃ τῷ ἐρύματι, ἅτε χωρὶς ὁπλιτῶν ὤν, ἐδύνατο, οὔτε τῆς τροφῆς, ἄλλως τε καὶ πλήθει

πολλῷ,

πολλῷ, ἄνευ παρασκευῆς σιτίων ἀφιγμένος εὐπόρει) εἰ μὴ ὁ παῖτος τήν τε ταχεῖαν αὐτοῦ, καὶ ἐς αὐτὸ τὸ στρατόπεδον ἀφικνουμένην, καὶ τὴν ἵππον πανταχοῦ φαινομένην δείσας, λόγους τε ὑπὲρ σπονδῶν αὐτῷ ἔπεμψε, καὶ ὡμολόγησε καὶ ὤμοσεν αὐτός τε τὴν ἀρμενίαν ἅπασαν ἐκλείψειν, καὶ τὸν νέρωνα τῷ τηριδάτῃ αὐτὴν δώσειν. ἀγαπήσας γὰρ ἐπὶ τούτοις ὁ πάρθος, ὡς καὶ τὴν χώραν ἀπονητὶ ληψόμενος, καὶ εὐεργεσίαν ἐς τοὺς ῥωμαίους μεγάλην καταθησόμενος, καὶ ἅμα καὶ τὸν κορβούλωνα, ὃν ὁ παῖτος πρὶν περισοιχισθῆναι μετεπέμπετο, πλησιάζειν πυθόμενος, ἀφῆκεν αὐτὸν προδιομολογησάμενος, ἵνα τὸν ποταμὸν αὐτῷ ἀρσανίαν ζεύξωσιν· οὐχ ὅτι γεφύρας ἐδεῖτο (πεζῇ γὰρ αὐτὸν διεληλύθει) ἀλλ' ἵνα ἐνδείξηται σφίσιν, ὅτι κρείττων αὐτῶν ἦν· ἀμέλει οὐδὲ τόδε διὰ τοῦ ζεύγματος ἀνεχώρησεν· ἀλλ' αὐτὸς μὲν ἐπ' ἐλέφαντος. οἱ δ' ἄλλοι ὥσπερ καὶ πρότερον. ἄρτι τε ἡ ὁμολογία ἐγεγόνει, καὶ ὁ κορβούλων ἀμηχάνῳ τάχει πρὸς τὸν εὐφράτην ἐλθὼν, ἐνταῦθ' ὑπέμεινεν. ὅτε δ' οὖν συνεγίνοντο ἀλλήλοις, πλεῖστον ἄν τις τὸ διάφορον, τῶν στρατοπέδων καὶ τῶν στρατηγῶν, τῶν μὲν χαιρόντων τε καὶ λαμπρυνομένων ἐπὶ τῇ σπουδῇ· τῶν δὲ λυπουμένων τε καὶ αἰσχυνομένων ἐπὶ τῇ συνθήκῃ, κατενόησεν. ὁ δὲ οὐολόγαισος μοναίσην πρὸς κορβούλωνα πέμψας, ἠξίωσεν αὐτὸν τὸ ἔρυμα τὸ ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ ἐκλιπεῖν. καὶ διελέχθησαν ἐκεῖνοι πολλὰ ἀλλήλοις ἐν αὐτῇ τῇ τοῦ εὐφράτου γεφύρᾳ, τὸ μέσον αὐτῆς λύσαντες. ὑποσχομένου δὲ τοῦ κορβούλωνος ἀπαλλαγήσεσθαι ἐκ τῆς χώρας, ἂν

καὶ ὁ πάρθος τὴν ἀρμενίαν ἐκλείπῃ, ἑκάτερον ἐγένετο· μέχρις οὗ ὁ νέρων τὰ πραχθέντα πυθόμενος, καὶ τοῖς πρέσβεσι τοῦ βολογαίσου, οὓς αὖθις ἔπεμψε, χρηματίσας, τούτοις μὲν ἀπεκρίνατο τὴν ἀρμενίαν δώσειν τῷ τιριδάτῃ, ἂν ἐς τὴν ῥώμην ἀνέλθῃ. τὸν δὲ δὴ παῖτον τῆς ἀρχῆς παύσας, τοὺς στρατιώτας τοὺς σὺν αὐτῷ γενομένους, ἄλλοσέ ποι πέμψας, τὸν κορβούλωνα αὖθις τῷ κατ' αὐτῶν πολέμῳ, προσέταξεν. ἐβουλεύσατο μὲν γὰρ αὐτὸς συστρατεῦσαι, ἐπεὶ δὲ θύων ἔπεσεν, οὐκ ἐτόλμησεν ἐξορμῆσαι· ἀλλὰ κατὰ τὴν χώραν ἔμεινεν.

XLIIII. Ὅτι οἱ στρατιῶται τοῦ βιτελλίου τῷ πριάμῳ τῇ ὑστεραίᾳ ὑπαγομένῳ σφᾶς δι' ἀγγέλων ὁμολογῆσαι ἀντέπεμψαν ἀντιπαραινοῦντες τὰ τοῦ βιτελλίου προελέσθαι, καὶ εἰς χεῖρας ἐλθόντες τοῖς στρατιώταις αὐτοῦ προθυμότατα ἠγωνίσαντο. ἡ δὲ δὴ μάχη οὐκ ἐκ παρασκευῆς ἐγένετο, ἀλλ' αἰφνίδιον ὀλίγοι τινὲς τῶν ἱππέων οἷα παρὰ τοῖς ἀντιστρατοπεδευομένοις γίγνεται, προνομεύουσι τῶν ἑτέρων ἐπέθεντο. κἀκ τούτου προσβοηθούντων ἑκατέροις ἀμφοτέρωθεν· ὥς που ἐτύγχανον αἰσθόμενοι· τότε μὲν τοῖς, τότε δὲ τοῖς, ἄλλων, εἶτ' ἄλλων, καὶ πεζῶν καὶ ἱππέων· καὶ ταῖς μάχαις αἱ τροπαὶ συνεγίγνοντο, μέχρις οὗ πάντες συνέδραμον. τότε δὲ ἐς τάξιν τινά, ὥσπερ ἐκ συγκειμένου κατέστησαν· καὶ ἐν κόσμῳ τὸν ἀγῶνα ἐποίησαν, καίπερ ἄναρχοι. ὁ γὰρ ἀλλιηνὸς ἐν κρεμῶνι ἐδέδετο. κἀκ τούτου καὶ ἴση καὶ ἀντίρροπος, οὐκ ἐν τῇ ἡμέρᾳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἡ μάχη αὐτῶν ἐγένετο· οὐδὲ νὺξ αὐτὴν διέλυε. τοσαύτῃ που καὶ ὀργῇ καὶ προθυ-

προθυμίᾳ, καίπερ καὶ γνωρίζοντες ἀλλήλοις, καὶ λαλοῦντες σφίσιν ἐχρήσαντο· ὅθεν οὐθ' ὁ λιμὸς αὐτοὺς, οὔτε ὁ κάματος, οὔτε τὸ ψύχος, οὐθ' ὁ σκότος, οὔτε τὰ τραύματα, οὐχ οἱ φόνοι, οὐ τὰ λείψανα τῶν προτέρων νεκρῶν, οὐχ ἡ μνήμη τοῦ πάθους, οὐ τὸ πλῆθος τῶν ἀπολωλεμένων ἐπράϋνε. τοιαύτη τις μανία ἀμφοτέρους κατεῖχεν ὁμοίως, καὶ οὕτως ἐπεθύμουν, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ χωρίου μνήμης παροξυνόμενοι, οἱ μὲν καὶ τότε νικῆσαι, οἱ δὲ μὴ, καὶ τότε ἡττηθῆναι, ὥσπερ ἀλλοφύλοις τισὶν, ἀλλ' οὐκ οἰκείοις πολεμοῦντες. καὶ μέλλοντες ἐξ ἑκατέρου πάντες ὁμοίως ἢ αὐτίκα ἀπολέσθαι, ἢ μετὰ ταῦτα δουλεύειν. οὔκουν οὐδὲ τῆς νυκτὸς ἐπελθούσης, ὥσπερ εἶπον, ἐνέδοσαν· ἀλλὰ καὶ ἐκκαμόντες, καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις καὶ ἀναπαυόμενοι, καὶ ἐκ λόχου ἀλλήλοις ἰόντες ὅμως ἠγωνίζοντο. καὶ ἦν ἰδεῖν ὁσάκις γε καὶ ἡ σελήνη διέλαμψε (νέφη γὰρ αὐτὴν πολλὰ καὶ ποικίλα διαθέοντα, συνεχῶς συνέκρυπτεν) ἔστι μὲν ὅτε μαχομένους αὐτούς· ἔστι δ' ὅτε ἑστηκότας, καὶ ἐπὶ τὰ δόρατα ἐπερηρεισμένους, ἢ καὶ καθημένους· καὶ τότε μὲν κοινῇ τε συνεβόων· οἱ μὲν τὸν Βεσπεσιανὸν, οἱ δὲ τὸν Βιτέλλιον ὀνομάζοντες, καὶ ἀντιπροεκαλοῦντο ἀλλήλοις· λοιδοροῦντές τε καὶ ἐπαινοῦντες ἑκάτερον. τότε δὲ καὶ ἰδίᾳ ἄλλος ἄλλῳ διελάλει, συστρατιῶτα, πολῖτα, τί ποιοῦμεν, τί μαχόμεθα; δεῦρ' ἧκε πρὸς ἐμὲ, μὴ δῆτα, ἀλλὰ σὺ πρὸς ἐμέ. καὶ τί ἄν τις τοῦτο θαυμάσοιεν, ὁπότε καὶ συνήθιον. πάντες γὰρ καὶ ᾔδεσαν ἀλλήλοις καὶ ἐγνώριζον. λάβε ἔφη συστρατιῶτα, καὶ φάγε. οὐ γὰρ ξίφος, ἀλλὰ ἄρτον σοι δίδωμι· λάβε καὶ πίε. οὐ

γὰρ ἀσπίδα, ἀλλὰ κύλικά σοι προτείνω· ἵνα ἄν τε ἀποκτείνῃς με, ἄν τε καὶ ἀποθάνῃς, ῥᾷον ἀπαλλάξωμεν. μὴ δὲ ἐκλελυμένῃ καὶ ἀσθενεῖ χειρί, μήτε ἐμὲ σὺ κατακόψῃς, μήτε ἐγώ σε. ταῦτα γὰρ ἡμῖν ζῶσιν ἔπι τὰ ἐναγίσματα, καὶ Βιτέλλιος καὶ Βεσπεσιανὸς διδοῦσιν, ἵν' ἡμᾶς τοῖς πάλαι νεκροῖς καταθύσωσι. τοιαῦτα τινὲς πρὸς ἀλλήλους εἰπόντες, καὶ διαναπαυσάμενοι, καὶ ἐμφαγόντες, πάλιν ἀνεμαχέσαντο· εἶτ' ἀναχωροῦντες αὖθις συνέβαλον. * καὶ ταῦτα οὕτω δι' ὅλης τῆς νυκτὸς μέχρι ἕω ἐγένετο· * καὶ ὁ Πρίμος καὶ ὁ Κερεάλιος εἰς τὴν Ῥώμην ἐρχόμενοι, καὶ τὸ πῦρ ἐκ τοῦ Καπιτωλίου, ὥσπερ ἐκ φρυκτωρίας αἰρόμενον ἰδόντες, ἐπείχθησαν. καὶ πρότερος τῇ πόλει μετὰ τοῦ ἱππικοῦ ὁ Κερεάλιος προσμίξας, ἡττήθη μὲν κατ' αὐτὴν τὴν εἴσοδον· ἅτε ἐν στενῷ μεθ' ἱππέων ἀποληφθείς. ἐπέσχε δ' οὖν τό, τὸ κακὸν ὑπὸ τῶν ἐναντίων γενέσθαι. ὁ γὰρ Βιτέλλιος καταλλαγήσεσθαι ἐκ τῆς ἐπικρατείας ἐλπίσας, τοὺς στρατιώτας ἀνεχαίτισε, καὶ πρέσβεις πρὸς Κερεάλιον ἔπεμψεν. ἔπραξαν δ' οὐδέν. τὰς δὲ τοῦ Τιβέρεως γεφύρας ῥᾳδίως διελθόντες, πολλὰ δεινὰ ἔδρασαν. συχνοὶ δὲ καὶ αὐτῶν ἀπό τε τῶν στεγῶν τῷ κεράμῳ βαλλόμενοι, καὶ ἐν ταῖς στενοχωρίαις ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἀνθισταμένων ὠθούμενοι, ἐκόπτοντο· ὥστε ἐς πέντε μυριάδας ὅλας ἀνθρώπων διαφθαρῆναι.

XLV. Ὁ πὸ Τίτος τῷ τῶν Ἰουδαίων πολέμῳ προσταχθείς, ἐπεχείρισε μὲν αὐτούς, λόγοις τισί, καὶ ἐπαγγελίαις προσποιήσασθαι· μὴ πειθοῦσι δ' ἐπολέμει. καὶ μάχαις μὲν πρώταις ἀγχώμαλα ἀγωνισάμενος, εἶτα κρατήσας, ἐπολιόρκει.

λιόρκει τὰ ἱεροσόλυμα. ἦν δὲ τρία αὐτῆς σὺν τῷ τοῦ νεὼ περιβόλῳ τείχη. οἵ τε οὖν ῥωμαῖοι χώματά τε πρὸς τὸ τεῖχος ἐχώννυσαν, καὶ μηχανήματα προσῆγον. τούς τε ἀπεκθέοντας ὁμόσε ἰόντες ἀνέστελλον, καὶ τοὺς ἐπὶ τοῦ τείχους ἐπόντας, σφενδόναις καὶ τοξεύμασιν ἀνεῖργον. συχνοὺς γὰρ καὶ παρὰ βαρβάρων τινῶν βασιλέων πεμφθέντας εἶχον· καὶ οἱ ἰουδαῖοι, πολλοὶ μὲν αὐτόθεν· πολλοὶ δὲ καὶ παρὰ τῶν ὁμοήθων, οὐχ ὅτι ἐκ τῆς αὐτῆς τῶν ῥωμαίων ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν πέραν εὐφράτου προσβεβοηθηκότες, βέλη τε καὶ αὐτοὶ καὶ λίθοις, τοὺς μὲν ἐκ χειρός, τοὺς δὲ καὶ μηχαναῖς σφοδρότερον ἅτε καὶ ἀφ' ὑψηλοῦ ἔπεμπον. καὶ ἐπεξιόντες ᾗ καιρὸς ἦν νυκτός τε καὶ ἡμέρας, τὰς μηχανὰς ἐνεπίμπρασαν, συχνοὺς ἀπεκτείνουσαν· τόν τε χοῦν ὑπορύσσοντες ὑπὸ τὸ τεῖχος ὑφεῖλκον. τοὺς δὲ ἁρπάγαις ἀνέσπων, ἑτέρων τὰς προσβολὰς, σανίσι παχείαις, συμπεπηγμέναις τε καὶ σεσιδηρωμέναις, ἃς πρὸ τοῦ τείχους καθίεσαν, ἀπέστρεφον. τὸ δὲ δὴ πλεῖστον οἱ ῥωμαῖοι τῇ ἀνυδρίᾳ ἐκακοπάθουν. καὶ φαῦλον καὶ πόρρωθεν ὕδωρ ἐπαγόμενοι· οἱ δὲ ἰουδαῖοι διὰ τῶν ὑπονόμων ἴσχυον. ὀρωρυγμένους τε γὰρ αὐτοὺς ἔνδοθεν ὑπὸ τὰ τείχη μέχρι πόρρω τῆς χώρας εἶχον, καὶ δι' αὐτῶν διεξιόντες, τοῖς τε ὑδρευομένοις ἐπετίθεντο, καὶ τοὺς ἀποσκεδαννυμένους ἐλυμαίνοντο, οὓς ὁ τίτος πάντας ἀπέφραξε, κἀν τοῖς ἔργοις τούτοις πολλοὶ ἐτιτρώσκοντο ἑκατέρων καὶ ἔθνησκον. καὶ ὁ τίτος αὐτὸς, λίθῳ τὸν ἀριστερὸν ὦμον ἐπλήγη· καὶ ἀπ' αὐτοῦ τὴν χεῖρα ἀσθενεστέραν εἶχεν. χρόνῳ δ' οὖν ποτὲ τοῦ ἔξω περιβόλου οἱ ῥωμαῖοι ἐπέβησαν. ἐν

μέσῳ δὲ τῶν δύο περιβόλων στρατοπεδευσάμενοι, πρὸς τὸ ἕτερον τεῖχος προσέβαλον. οὐ μέντοι καὶ ὁμοία ἡ πρόσμιξις σφίσιν ἐγίγνετο. ἀναχωρήσαντες γὰρ εἰς ἐκεῖνο πάντες ῥᾷον ἅτε καὶ ἐκ βραχυτέρας τῆς τοῦ κόσμου περιβολῆς ἠμύνοντο. ὁ οὖν τίτος κήρυγμα αὖθις, ἄδειαν αὐτοῖς διδούς, ἐποιήσατο. ἐκεῖνοι δὲ καὶ ὣς ἐκαρτέρουν. καὶ οἱ ἁλισκόμενοι, οἵ τε αὐτομολοῦντες σφῶν, τὸ ὕδωρ τῶν ῥωμαίων, λανθανόντως ἔφθειρον· καὶ τῶν ἀνθρώπων οὓς που μένους ἀπολάβοιεν ἔσφαζον. ὁ δὲ τίτος οὐκ ἔτ' οὐδένα αὐτῶν ἐδέχετο· κἀν τούτῳ καὶ τῶν ῥωμαίων τινὲς ἀδημονήσαντες οἷα ἐν χρόνῳ πολιορκίᾳ, καὶ προσυποτοπήσαντες ὅπερ ἐθρυλλεῖτο, ἀπόρθητον ὄντως τὴν πόλιν εἶναι, μετέστησαν. καὶ αὐτοὺς ἐκεῖνοι καίπερ σπανίζοντες τῆς τροφῆς περιεῖπον, ὡς ἐπίδειξιν τοῦ καὶ αὐτοὶ αὐτομόλους ἔχειν. διακοπέντος δὲ τοῦ τείχους μηχαναῖς, κατὰ μὲν τοῦτο, οὐδ' ὡς ἑάλωσαν, ἀλλὰ καὶ πάνυ πολλοὺς ἐσβιαζομένους ἀπέκτειναν. ἐμπρήσαντες δέ τινα τῶν ἐγγὺς οἰκοδομημάτων, ὡς καὶ ἐκ τούτου τοὺς ῥωμαίους περαιτέρω, κἂν τοῦ κύκλου κρατήσωσι, προσελθεῖν κωλύσοντες, τό, τε τεῖχος ἐλυμήναντο, καὶ τὸν περίβολον τὸν περὶ τὸ τεμένισμα, ἄκοντες συγκατέφλεξαν. καὶ ἀνεῴχθη ἡ εἴσοδος ἡ ἐπὶ τὸν νεὼν τοῖς ῥωμαίοις. οὐ μὴν καὶ παραχρῆμα διὰ τὸ δεισιδαιμονῆσαι ἐσέδραμον· ἀλλ' ὀψέποτε τοῦ τίτου σφᾶς καταναγκάσαντος εἴσω προεχώρησαν. καὶ αὐτοὺς οἱ ἰουδαῖοι πολὺ προθυμότερον, ὥσπερ τι ἕρμαιον τὸ πρὸς τε τῷ ναῷ, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ μαχόμενοι πεσεῖν, εὑρηκότες ἠμύνοντο. ὁ μὲν δῆμος

κάτω

κάτω ἐν τῷ προνάῳ· οἱ δὲ βουλευταὶ ἐν τοῖς ἀναβασμοῖς· οἵ θ' ἱερεῖς ἐν αὐτῷ τῷ μεγάρῳ τεταγμένοι, καὶ οὐ πρότερόν γε ἐνικήθησαν, καίπερ ὀλίγοι πρὸς πολλῷ πλείους μαχόμενοι, πρὶν ὑποπρησθῆναί τι τοῦ νεώ. τότε γὰρ ἐθελούσιοι, οἱ μὲν ξίφεσι σφᾶς τοῖς τῶν ῥωμαίων περιέπειρον, οἱ δὲ ἀλλήλους ἐφόνευον, ἄλλοι ἑαυτοὺς κατεχρῶντο· οἱ δὲ ἐς τὸ πῦρ ἐσεπήδων. καὶ ἐδόκει πᾶσι μὲν, μάλιστα δὲ ἐκείνοις οὐχ ὅτι ὄλεθρος, ἀλλὰ καὶ νίκη καὶ σωτηρία, εὐδαιμονία τε εἶναι, ὅτι τῷ ναῷ συναπόλλοιντο. ἑάλωσαν δ' οὖν καὶ ὡς, ἄλλοι τε καὶ ὁ βαρπόρης. καὶ μόνος γε οὗτος ἐν τοῖς ἐπινικίοις ἐκολάσθη. οὕτω τὰ ἱεροσόλυμα ἐν τῇ τοῦ κρόνου ἡμέρᾳ, ἣν μάλιστα, ἔτι καὶ νῦν σέβουσιν, ἐξώλετο.

Ὅτι ὁ δομετιανὸς κουάδους καὶ μαρκομάννους ἀμύνασθαι, ὅτι μὴ ἐβοήθησαν οἱ κατὰ δακῶν, ἠθέλησε, καὶ ἦλθεν ἐς παννονίαν σφίσι πολεμήσων, καὶ τοὺς πρεσβευτὰς τοὺς δευτέρους, οὓς ἔπεμψαν ὑπὲρ εἰρήνης, ἀπέκτεινεν. XLVI.

Ὅτι χαριόμηρος ὁ τῶν χερούσκων βασιλεὺς, ὑπὸ χάττων ἐκ τῆς ἀρχῆς διὰ τὴν πρὸς ῥωμαίους φιλίαν ἐκπεσών· τὸ μὲν πρῶτον ἑτέρους τινὰς παρέλαβε, καὶ κρείττων ἐν τῇ καθόδῳ ἐγένετο· ἔπειτα ἐγκαταλειφθεὶς ὑπ' αὐτῶν, ἐπειδὴ ὁμήρους τοῖς ῥωμαίοις ἔπεμψε, τὸν δομετιανὸν ἱκέτευσε· καὶ συμμαχίας μὲν οὐκ ἔτυχε, χρήματα δὲ ἔλαβεν. XLVII.

Ὅτι ἐν τῇ μυσίᾳ λύγιοι σουήβοις τισὶ πολεμηθέντες, πρέσβεις ἔπεμψαν αἰτοῦντες συμμαχίαν παρὰ δομετιανοῦ, καὶ ἔλαβον, οὐ τῷ πλήθει ἰσχυρὰν, ἀλλὰ τῷ ἀξιώματι. ἑκατὸν γὰρ ἱππεῖς μόνοι αὐτοῖς ἐδόθησαν, ἀγανακτή- XLVIII.

σαντες

σαντες ἐπὶ τούτῳ οἱ σούηβοι, προσπαρέλαβον ἰάζυγας, καὶ προσπαρεσκευάζοντο, ὡς καὶ μετ᾽ αὐτῶν τὸν ἴστρον διαβησόμενοι.

XLIX. Ὅτι μάσυος ὁ νασαμόνων βασιλεὺς καὶ γάννα παρθένος ἦν μετὰ τὴν βελήδα ἐν κελτικῇ θειάζουσα ἦλθον πρὸς τὸν δομιτιανὸν, καὶ τιμῆς παρ᾽ αὐτοῦ τυχόντες ἀνεκομίσθησαν.

L. Ὅτι ὁ δομετιανὸς ἡττηθεὶς ὑπὸ μαρκομάννων καὶ φυγὼν, ἔπεμψε διὰ ταχέων πρὸς τὸν δεκέβαλον τὸν δακῶν βασιλέα, καὶ ἐς σπονδὰς αὐτὸν ὑπηγάγετο, ἃς πολλάκις αἰτήσαντι αὐτῷ πρότερον οὐκ ἐδεδώκει. καὶ ὃς ἐδέξατο μὲν τὴν σύμβασιν (δεινῶς γὰρ ἐταλαιπώρητο) οὐ μέντοι καὶ αὐτὸς ἠθέλησεν ἐς λόγους αὐτῷ ἐλθεῖν. ἀλλ᾽ ἔπεμψε τὸν διήγιν μετὰ τῶν ἀνδρῶν τά τε ὅπλα καὶ αἰχμαλώτους τινὰς, ὡς καὶ μόνους ἐκείνους ἔχων, δώσοντα. γενομένου δὲ τούτου ὁ δομετιανὸς τῷ διήγιδι διάδημα ἐπέθηκε, καθάπερ ὡς ἀληθῶς κεκρατηκὼς, καὶ βασιλέα τινὰ τοῖς δακοῖς δοῦναι δυνάμενος, καὶ τοῖς στρατιώταις καὶ τιμὰς καὶ ἀργύριον ἐχαρίσατο. καὶ ἐς τὴν ῥώμην ὡς νενικηκὼς ἀπέστειλεν τά τε ἄλλα, καὶ πρέσβεις παρὰ τοῦ δεκεβάλου, ἐπιστολήν τε, ὥς γε ἔφασκεν, ἣν ἐλέγετο πεπλακέναι, καὶ πολλοῖς τὴν ἑορτὴν πομπείοις ἐκόσμησεν, οὐκ ἐξ ὧν εἷλε (πάντα γὰρ τοὐναντίον), καὶ προσανάλωσε ταῖς σπονδαῖς. συχνὰ μὲν καὶ αὐτίκα χρήματα, καὶ δημιουργοὺς παντοίας τέχνης καὶ εἰρηνικῆς, καὶ πολεμικῆς τῷ δεκεβάλῳ δοὺς, συχνὰ δὲ καὶ ἀεὶ δώσειν ὑποσχόμενος, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν βασιλικῶν ἐπίπλων.

τούτοις

τούτοις γὰρ ὡς καὶ αἰχμαλώτοις ἀεί ποτε ἐχρῆτο, ἅτε καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ δεδουλωμένος.

LI. Ὅτι ὁ τραϊανὸς τοὺς πρεσβευτὰς τοὺς παρὰ τῶν βασιλέων ἀφικνουμένους, ἐν τῷ βουλευτικῷ θεάσεως ἐποίει.

LII. Ὅτι ὁ δεκέβαλος, ἐπεπόμφει μὲν καὶ πρὸ τῆς ἥττης πρέσβεις οὐκ ἔτι τῶν κομητῶν ὥσπερ πρότερον, ἀλλὰ τῶν πιλοφόρων τοὺς ἀρίστους· καὶ ἐκεῖνοι τά τε ὅπλα ῥίψαντες, καὶ ἑαυτοὺς ἐς τὴν γῆν καταβαλόντες, ἐδεήθησαν τοῦ τραϊανοῦ. μάλιστα μὲν αὐτῷ τῷ δεκεβάλῳ, ἢ ἐς ὄψιν ἢ ἐς λόγους αὐτοῦ ἐλθεῖν, ὡς καὶ πάντα τὰ κελευσθησόμενα ποιήσοντι, ἐπιτραπῆναι· εἰ δὲ μὴ, σταλῆναί γέ τινα τὸν συμβησόμενον αὐτῷ· καὶ ἐπέμφθη ὅ τε σούρας, καὶ κλαύδιος λιβιανὸς ὁ ἔπαρχος. ἐπράχθη δὲ οὐδέν· ὁ γὰρ δεκέβαλος, οὐδὲ ἐκείνοις ἐτόλμησε συμμῖξαι. ἔπεμψε δὲ καὶ τότε· * ὁ δὲ τραϊανὸς * ὄρη τε ἐντετειχισμένα ἔλαβε. καὶ ἐν αὐτοῖς τά τε ὅπλα, τά τε μηχανήματα, καὶ τὰ αἰχμάλωτα· τό, τε σημεῖον τὸ ἐπὶ τοῦ φούσκου ἁλὸν εὗρε. δι' οὖν ταῦτα ὁ δεκέβαλος ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ ὁ μάξιμος ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ, τήν τε ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ χωρίον τι ἰσχυρὸν εἷλεν, οὐδὲν ὅτι οὐχ ἑτοίμως τῶν προσταχθέντων ἔχρῃ συνθέσθαι· οὐχ ὅτι καὶ ἐμμένειν αὐτοῖς ἔμελλεν, ἀλλ' ἵν' ἐκ τῶν παρόντων ἀναπνεύσῃ. τὰ γὰρ ὅπλα καὶ τὰ μηχανήματα, τούς τε μηχανοποιοὺς παραδοῦναι, καὶ τοὺς αὐτομόλους ἀποδοῦναι, τά τε ἐρύματα καθελεῖν, καὶ τῆς χώρας τῆς ἑαλωκυίας ἀποστῆναι· καὶ προσέτι τοὺς τε αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους τοῖς ῥωμαίοις νομίζειν, καὶ μήτ' αὐτὸν ὅλως τινὰ ὑποδέχεσθαι, μήτε στρα-

τιώτῃ τινὶ ἐκ τῆς τῶν ῥωμαίων ἀρχῆς χρῆσθαι (τοὺς γὰρ πλείστους τούς τε ἀρίστους ἐκεῖθεν ἀναπείθων προσεποιεῖτο) καὶ ἄκων ὡμολόγησε. πρός τε τὸν τραϊανὸν ἐλθών, καὶ ἐς τὴν γῆν πεσών, καὶ προσκυνήσας αὐτόν, καὶ τὰ ὅπλα ἀπορρίψας, καὶ πρέσβεις ἐπὶ τούτοις ἐς τὸ βουλευτήριον ἔπεμψεν, ὅπως καὶ παρ' ἐκείνου τὴν εἰρήνην βεβαιώσηται. ταῦτα συνθέμενος καὶ τὸ στρατόπεδον ἐν ζερμιγεζεθούσῃ καταλιπών, τήν τε ἄλλην χώραν φρουραῖς διαλαβών, ἐς ἰταλίαν ἀνεκομίσθη.

LIII. Ὅτι τῶν δακῶν συχνῶν μεθισταμένων πρὸς τραϊανόν, καὶ δι' ἄλλα τινά, ἐδεήθη αὖθις ὁ δεκέβαλος εἰρήνης. ὡς δ' οὐκ ἐπείσθη τά τε ὅπλα καὶ ἑαυτὸν παραδοῦναι, τὰς δυνάμεις φανερῶς ἤθροιζε· καὶ τοὺς περιχώρους προσπαρεκάλει λέγων· ὅτι ἐὰν αὐτὸν προῶνται, καὶ αὐτοὶ κινδυνεύσουσι· καὶ ὅτι ἀσφαλέστερον καὶ ῥᾷον μεθ' ἑαυτοῦ πρὶν τὶ κακὸν παθεῖν, ἀγωνισάμενοι τὴν ἐλευθερίαν φυλάξουσιν, ἢ ἂν σφᾶς τε ἀπολλυμένους περιίδωσι· καὶ αὐτοὶ ὕστερον ἐρημωθέντες τῶν συμμάχων ὠθῶσιν.

LIIII. Ὅτι ὁ δεκέβαλος ὁ τῶν δακῶν βασιλεύς, συλλαβὼν λογγῖνον τὸν τοῦ τραϊανοῦ στρατιάρχην δόλῳ, πρέσβιν τινὰ πέμψας πρὸς τὸν τραϊανόν, ἠξίου τήν τε χώραν μέχρι τοῦ ἴστρου κομίσασθαι· καὶ τὰ χρήματα ὅσα ἐς τὸν πόλεμον ἐδεδαπανήκει ἀπολαβεῖν, ἐπὶ τῷ τὸν λογγῖνον αὐτῷ ἀποδοῦναι. ἀποκρινομένου δέ τινα αὐτῷ μέσα, ἐξ ὧν οὔτε ἐν μεγάλῳ, οὔτε ἐν σμικρῷ λόγῳ τὸν λογγῖνον ποιεῖσθαι δόξειν ἔμελλε, τοῦ μήτ' ἀπολέσθαι αὐτόν, μήτ' ἐπὶ πολλῷ σφίσιν

ἀναδο-

ἀναδοθῆναι, δεκέβαλος μὲν ἐπιδιασκοπῶν ὅτι πράξῃ, ἀνεῖχεν. λογγῖνος δὲ ἐν τούτῳ φαρμάκου διὰ τοῦ ἀπελευθέρου εὐπορήσας, ὑπέσχετό τε αὐτῷ τὸν τραϊανὸν καταλλάξειν, ἵνα ὡς ἥκιστα ὑποτοπήσῃ τὸ γενησόμενον, μὴ καὶ φυλακὴν αὐτοῦ ἀκριβεστέραν ποιήσηται. καὶ γράμματά τινα, ἱκετείαν ἔχοντα γράψας, ἔδωκε τῷ ἐξελευθέρῳ πρὸς τὸν τραϊανὸν ἀποκομίσαι, ἵν' ἐν ἀσφαλείᾳ γένηται. καὶ οὕτως ἀπελθόντος αὐτοῦ τὸ φάρμακον νυκτὸς ἔπιε, καὶ ἀπέθανε. γενομένου δὲ τούτου ὁ δεκέβαλος ἐξήτησε παρὰ τοῦ τραϊανοῦ τὸν ἀπελεύθερον. τό τε σῶμα τοῦ λογγίνου καὶ δέκα αἰχμαλώτους ἀντιδώσειν ὑποσχόμενος, καὶ εὐθύς γε τὸν ἑκατόνταρχον τὸν ἁλόντα μετ' αὐτοῦ ἔπεμψεν, ὡς καὶ ταῦτα διαπράξοντα, παρ' οὗ πάντα τὰ κατὰ τὸν λογγῖνον ἐγνώσθη· οὐ μέντοι οὔτε ἐκεῖνον ὁ τραϊανὸς ἀπέπεμψεν, οὔτε τὸν ἐξελεύθερον ἐξέδωκε, προτιμωτέραν τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ πρὸς τὸ τῆς ἀρχῆς ἀξίωμα, τῆς τοῦ λογγίνου ταφῆς ποιησάμενος.

Ὅτι πλεῖσται ὅσαι πρεσβεῖαι πρὸς τραϊανὸν παρὰ βαρβάρων ἄλλων τε καὶ ἰνδῶν ἀφίκοντο. LV.

Ὅτι τοῦ τραϊανοῦ ἐπὶ πάρθους στρατεύσαντος, καὶ ἐς ἀθήνας ἀφικομένου, πρεσβεία αὐτῷ ἐνταῦθα παρὰ τοῦ ὀσρόου ἐνέτυχε, τῆς εἰρήνης δεομένη, καὶ δῶρα φέρουσα. ἐπειδὴ γὰρ ἔγνω τήν τε ὁρμὴν αὐτοῦ, καὶ ὅτι τοῖς ἔργοις τὰς ἀπειλὰς ἐτεκμηρίου, κατέδεισε, καὶ ὑφεὶς τοῦ φρονήματος, ἔπεμψεν ἱκετεύων μὴ πολεμηθῆναι, τήν τε ἀρμενίαν παρθαμεσίριδι πακόρου καὶ αὐτῷ υἱεῖ ἤτει· καὶ ἐδεῖτο τὸ διάδημα LVI.

αὐτῷ πεμφθῆναι. τὸν γὰρ ἐξηδάρην ὡς οὐκ ἐπιτήδειον, οὔτε τοῖς ῥωμαίοις, οὔτε τοῖς πάρθοις ὄντα, *πεποιηκέναι ἐλέγε-
Γρ. πεπαυκέναι το. καὶ ὃς οὔτε τὰ δῶρα ἔλαβεν· οὔτ' ἄλλο τι ἀπεκρίνατο ἢ καὶ ἀπέστειλε· πλὴν ὅτι ἡ φιλία ἔργοις καὶ οὐ λόγοις κρίνεται. καὶ διὰ τοῦτ' ἐπειδὰν εἰς τὴν συρίαν ἔλθῃ, πάντα τὰ προσήκοντα ποιήσει. καὶ οὕτω διανοίας ὤν, ἐπί τε τῆς ἀσίας, καὶ ἐπὶ λυκίας, τῶν τε ἐχομένων ἐθνῶν ἐς σελεύκειαν ἐκομίσθη. Γενομένῳ δὲ αὐτῷ ἐν ἀντιοχείᾳ, αὔγαρος ὁ ὀσροηνός, αὐτὸς
γρ. ὤφθη μὲν οὐκ *ἔφθη, δῶρα δὲ δὴ καὶ λόγους φιλίους ἔπεμψεν. ἐκεῖνον τε γὰρ ὁμοίως καὶ τοὺς πάρθους φοβούμενος ἐπημφοτέριζε· καὶ διὰ τοῦτ' οὐκ ἠθέλησε αὐτῷ συμμίξαι.

LVII. Ὁ πὸ παρσαμάσειρις, βίαιόν τι ἐποίησε. γράψας δὲ δὴ τὰ πρῶτα τῷ τραϊανῷ ὡς βασιλεύς· ἐπειδὴ μηδὲν ἀντεγράφη. ἀπέστειλέ τε αὖθις τοὔνομα τοῦτο περικόψας, καὶ ἤτησε μάρκον ἰούνιον τὸν τῆς καππαδοκίας ἄρχοντα πεμφθῆναι αὐτῷ, ὡς καὶ δι' αὐτοῦ τι αἰτησόμενος. ὁ οὖν τραϊανὸς ἐκείνῳ μὲν τὸν τοῦ ἰουνίου υἱὸν ἔπεμψεν. αὐτὸς δὲ μέχρι σαμωσάτου προχωρήσας, καὶ ἀμαχεὶ αὐτὰ παραλαβών, ἐς τὰ σάτα ἦλθε. καὶ ἀγχίαλον τὸν ἡνιόχων τε καὶ μαχελόνων βασιλέα δώροις ἠμείψατο· ἐν δὲ ἐλεγείᾳ τῆς ἀρμενίας τὸν παρθαμάσειριν προσεδέξατο. καθῆστο δὲ ἐπὶ βήματος ἐν τῷ ταφρεύματι· καὶ ὃς ἀσπασάμενος αὐτόν, τότε διάδημα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀφεῖλε, καὶ πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ἔθηκε· σιγῇ τε εἱστήκει καὶ προσεδόκα αὐτὸ ἀπολήψεσθαι. συμβοησάντων δὲ ἐπὶ τούτῳ τῶν στρατιωτῶν, καὶ αὐτοκράτορα τὸν τραϊανὸν ὡς καὶ ἐπὶ νίκῃ τινὶ ἐπικαλεσάντων.

νίκην γὰρ ἀσώληνον ἄναιμον ὠνόμαζον, ὅτι τὸν βασιλέα τὸν Ἀρσακίδην, τὸν Πακόρου παῖδα, τὸν Ὀσρόου ἀδελφιδοῦν, προσεστηκότα αὐτῷ ἄνευ διαδήματος, εἶδον ὥσπερ αἰχμάλωτον, ἐξεπλάγητε καὶ ἐνόμισαν ἐπὶ ὕβρει καὶ ὀλέθρῳ αὐτοῦ γεγονέναι. καὶ μετεστράφη μὲν ὡς καὶ φευξόμενος, ἰδὼν δὲ ὅτι περιεστοίχισται, ἐξῃτήσατο, τὸ μὴ ἐν τῷ ὄχλῳ τι εἰπεῖν. καὶ οὕτως ἐς τὴν σκηνὴν εἰσαχθεὶς, οὐδενὸς ἔτυχεν ὧν ἐβούλετο. ἐκπηδήσαντος οὖν ὀργῇ, καὶ ἐκεῖθεν ἐκ τοῦ στρατοπέδου μετεπέμψατο αὐτὸν ὁ Τραϊανὸς, καὶ ἀναβὰς αὖθις ἐπὶ τὸ βῆμα, ἐκέλευσεν αὐτῷ πάντων ἀκουόντων εἰπεῖν ὅσα ἤθελεν· ἵνα μὴ ἀγνοήσαντές τινες, τὰ κατὰ μόνας σφίσιν εἰρημένα, λογοποιήσωσι τινὰ διάφορα. ἀκούσας τοῦτο ὁ Παρθαμάσιρις, οὐκ ἔτι τὴν ἡσυχίαν ἦγεν. ἀλλὰ μετὰ πολλῆς παῤῥησίας, ἄλλα τέ τινα εἶπε. καὶ ὅτι οὐχ ἡττηθεὶς οὐδὲ ζωγρηθεὶς, ἀλλ' ἑκὼν ἀφίκετο πιστεύσας ὅτι οὔτε τι ἀδικηθήσεται, καὶ τὴν βασιλείαν ἀπολήψεται. ὥσπερ καὶ ὁ Τηριδάτης παρὰ τοῦ Νέρωνος. καὶ αὐτῷ ὁ Τραϊανὸς πρός τε τἆλλα ἀντέλεξεν ὅσα ἥρμοζεν. καὶ Ἀρμενίαν μὲν οὐδενὶ προήσεσθαι ἔφη. Ῥωμαίων τε γὰρ εἶναι καὶ ἄρχοντα Ῥωμαῖον ἕξειν. ἐκείνῳ μέντοι ἀπελθεῖν ὅποι βούλεται ἐπιτρέψειν, καὶ τὸν μὲν Παρθαμάσιριν μετὰ τῶν Πάρθων συνόντων οἱ ἀπέπεμψεν, ἀγωγοὺς σφίσιν ἱππέας, ὅπως μήτε τινι συγγένωνται, μήτε τι νεοχμώσωσι, δούς. τοὺς δὲ Ἀρμενίους πάντας τοὺς μετ' αὐτοῦ ἐλθόντας, προσέταξε κατὰ χώραν, ὡς καὶ αὐτοῦ ἤδη ὄντας μεῖναι.

Ὅτι ὁ Τραϊανὸς, φρουρὰς ἐν ἐπικαίροις καταλιπὼν, LVIII.

 ἦλθεν

ἦλθεν ἐς ἔδεσσαν, κἀνταῦθα πρῶτον, αὔγαρον εἶδεν. πρότερον μὲν γὰρ καὶ πρέσβεις καὶ δῶρα τῷ βασιλεῖ πολλάκις ἔπεμψεν. αὐτὸς δὲ ἄλλοτε κατ' ἄλλας προφάσεις, οὐ παρεγίνετο, ὥσπερ ὁ μάννος ὁ τῆς ἀραβίας τῆς πλησιοχώρου, οὔτε ὁ σποράκης ὁ τῆς ἀνθεμουσίας φύλαρχος. τότε δὲ τὰ μὲν καὶ ὑπὸ τοῦ υἱέος ἀρβάνδου καλοῦ καὶ ὡραίου ὄντος, καὶ διὰ τοῦτο τῷ τραϊανῷ ᾠκειωμένου, πεισθείς· τὰ δὲ καὶ τὴν παρουσίαν αὐτοῦ φοβηθείς· ἀπήντησέ τε αὐτῷ προσιόντι, καὶ ἀπελογήσατο, συγγνώμης τε ἔτυχεν. ὁ γὰρ παῖς λαμπρὸν ἱκέτευμα ἦν. καὶ ὁ μὲν φίλος τε ἐκ τούτου τῷ τραϊανῷ ἐγένετο· καὶ εἱστίασεν αὐτόν· ἔν τε τῷ δείπνῳ παῖδα ἑαυτοῦ ὀρχησάμενον βαρβαρικῶς πως παρήγαγεν.

LIX. Ὅτι τοῦ τραϊανοῦ ἐς μεσοποταμίαν ἐλθόντος, καὶ τοῦ μάννου ἐπικηρυκευσαμένου, καὶ τοῦ μανισάρου πρέσβεις ὑπὲρ εἰρήνης διὰ τὸ τὸν ὀσρόην ἐπιστρατεύειν αὐτῷ πέμψαντος· καὶ τῆς τε ἀρμενίας καὶ τῆς μεσοποταμίας ἑαλωκυίας ἀποστῆναι ἑτοίμως ἔχοντος· οὔτε ἐκείνῳ πιστεύσειν τι ἔφη πρὶν ἀνελθὼν πρὸς αὐτόν· ὥσπερ ὑπισχνεῖτο, τοῖς ἔργοις τὰς ἐπαγγελίας βεβαιώσῃ· καὶ τὸν μάννον ὑπώπτευεν. ἄλλως τε καὶ ὅτι συμμαχίαν βηβαρσάπῃ τῷ τῆς ἀδιαβηνῆς βασιλεῖ πέμψας, πᾶσαν αὐτὴν ὑπὸ τῶν ῥωμαίων ἀποβεβλήκει. διόπερ οὐδέποτε ἐπιόντας αὐτοὺς ὑπέμεινεν· ἀλλ' ἐς τὴν ἀδιαβηνὴν πρὸς ἐκείνους ἐξεχώρησε. καὶ οὕτω τά τε σίγγαρα καὶ ἄλλα τινὰ ἀμαχεὶ, διὰ τοῦ λουσίου κατεσχέθη.

Ὅτι

Ὅτι ἀδήνυστραι τεῖχον ἰχυρὸν, πρὸς ὃ σέντιός τις ἑκα- LX.
τόνταρχος πεμφθεὶς πρὸς τὸν βηβαρστάπην πρεσβευτὴς, καὶ δεθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, ἔν τε τῷ χωρίῳ ἐκείνῳ ὢν, ἔπειτ' ἐπειδὴ οἱ ῥωμαῖοι ἐπλησίασαν αὐτῷ, τῶν τε συνδεσμωτῶν τινὰς παρεσκεύασε, καὶ μετ' αὐτῶν ἔκ τε τῶν δεσμῶν διαδρὰς, καὶ τὸν φρούραρχον ἀποκτείνας, ἀνέῳξε τὰς πύλας τοῖς ὁμοφύλοις.

Ὅτι πρεσβευτὰς πεμφθέντας παρὰ τοῦ βολογαίσου, LXI.
καὶ παρὰ τῶν ἰαζύγων· ἐκείνου μὲν κατηγοροῦντος τινὰ φαρασμάνου· τούτων δὲ τὴν εἰρήνην πιστουμένων, ἐς τὸ βουλευτήριον ἐσήγαγεν· καὶ παρ' αὐτοῦ τὰς ἀποκρίσεις ποιήσασθαι ἐπιτραπεὶς, συνέγραψέ τε αὐτὰς, καὶ ἀνέγνω σφίσιν.

Ὅτι φαρασμάνῃ τῷ ἴβηρι ἐς τὴν ῥώμην μετὰ τῆς γυ- LXII.
ναικὸς ἐλθόντι, τήν τε ἀρχὴν ἐπηύξησε, καὶ θῦσαι ἐν τῷ καπιτωλίῳ ἐφῆκε, ἀνδριαντά τε ἐπὶ ἵππου ἐν τῷ ἐνυείῳ ἔστησε. καὶ γυμνασίαν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ υἱέος, τῶν τε ἄλλων πρώτων ἰβήρων ἐνόπλους εἶδεν.

Ὅτι ὁ μάρκος ἀντωνῖνος ἐν τῇ παννονίᾳ κατέμεινεν, LXIII.
ἵνα καὶ ταῖς τῶν βαρβάρων πρεσβείαις χρηματίζῃ· πολλοὶ γὰρ καὶ τότε πρὸς αὐτὸν ἦλθον. οἱ μὲν συμμαχίας ὑπισχνούμενοι, ὧν ἡγεῖτο βαττάριος παῖς ἐτῶν ιβ. καὶ χρήματά τε ἔλαβον, καὶ τάρβον δυνάστην πλησιόχωρον σφῶν, ἔς τε τὴν δακίαν ἐλθόντα, καὶ ἀργύριον αἰτοῦντα, ἀπειλοῦντά τε πολεμήσειν, εἰ μὴ λάβοι, ἀνεῖρξαν. οἱ δὲ εἰρήνην αἰτούμενοι, ὥσπερ οἱ κούαδοι, καὶ ἔτυχόν γε αὐτῆς· ἵνα τε ἀπὸ τῶν μαρκομάνων ἀποσπασθῶσι· καὶ ὅτι ἵππους

καὶ βοῦς

καὶ βοῦς πολλὰς ἔδωκαν· τούς τε αὐτομόλους πάντας, καὶ τοὺς αἰχμαλώτους· πρότερον μὲν ἐς μυρίους καὶ τρισχιλίους· ὕστερον δὲ καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποδώσειν ὑπέσχοντο. οὐ μέντοι καὶ ἐν ταῖς ἐπιμιξίαις, καὶ ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἔτυχον, ἵνα μὴ καὶ οἱ μαρκομάννοι, οἵτε ἰάζυγες, οὓς οὔτε δέξασθαι, οὔτε διήσειν διὰ τῆς χώρας ὁμωμόκεσαν, ἅμα μιγνύωνται σφίσιν. καὶ ὡς κούαδοι καὶ αὐτοὶ ὄντες, τά τε τῶν ῥωμαίων κατασκέπτωνται, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἀγοράζωσιν. οὗτοί τε οὖν πρὸς τὸν μάρκον ἀφίκοντο. καὶ ἕτεροι συχνοὶ παραδώσοντες ἑαυτούς, οἱ μὲν κατὰ γένη, οἱ δὲ καὶ κατὰ ἔθνη ἐπρεσβεύσαντο· καὶ αὐτῶν οἱ μὲν ἐστρατεύσαντο, ἄλλοσέ ποι πεμφθέντες, ὥσπερ καὶ τῶν ἁλισκομένων, τῶν τε αὐτομολούντων δυνάμενοι· οἱ δὲ καὶ γῆν, οἱ μὲν ἐν δακίᾳ, οἱ δὲ ἐν παννονίᾳ, οἱ δὲ μυσίᾳ καὶ γερμανίᾳ, τῇ τε ἰταλίᾳ αὐτῇ ἔλαβον. καὶ αὐτῶν ἐν ῥαυέννῃ τινὲς οἰκοῦντες ἐνεωτέρισαν, ὥστε καὶ τὴν πόλιν κατασχεῖν τολμῆσαι, καὶ διὰ τοῦτ' οὐκέτ' ἐς τὴν ἰταλίαν οὐδένα τῶν βαρβάρων ἐσήγαγεν· ἀλλὰ καὶ τοὺς προαφιγμένους ἐξῴκισεν.

LXIIII. Οἱ ἄστιγγοι, ὧν ῥᾶος τε καὶ ῥάπτος ἡγοῦντο, ἦλθον μὲν ἐς τὴν δακίαν οἰκῆσαι, ἐλπίδι τοῦ καὶ χρήματα καὶ χώραν ἐπὶ συμμαχίᾳ λήψεσθαι· μὴ τυχόντες δὲ αὐτῶν, παρακατέθεντο τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς παῖδας τῷ κλήμεντι, ὡς καὶ τὴν τῶν κοστουβώκων χώραν τοῖς ὅπλοις κτησόμενοι. νικήσαντες δὲ ἐκείνους, καὶ τὴν δακίαν οὐδὲν ἧττον ἐλύπουν. δείσαντες δὲ οἱ δάγκριγοι, μὴ καὶ ὁ κλήμης φοβηθεὶς, σφᾶς ἐς τὴν γῆν ἣν αὐτοὶ ἐνῴκουν, ἐσαγάγῃ, ἐπέθεντο αὐτοῖς

μὴ προσ-

μὴ προσδεχομένοις· καὶ πολὺ ἐκράτησεν, ὥστε μηδὲν ἔτι πολέμιον τοὺς ἀστίγγους πρὸς τοὺς ῥωμαίους πρᾶξαι. πολλὰ δὲ δὴ τὸν μάρκον ἱκετεύσαντας, χρήματά τε παρ' αὐτοῦ λαβεῖν, καὶ χώραν γε ἀπαιτῆσαι, ἄν γέ τι κακὸν τοὺς τότε πολεμοῦντας οἱ δράσωσι. καὶ οὗτοι μὲν ἔπραξάν τι ὧν ὑπέσχοντο. κοτινοὶ δὲ ἐπηγγείλαντο μὲν αὐτοῖς ὅμοια. ταῤῥούντιον δὲ πατέρνον, τὸν τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ τὰς λατίνας διὰ χειρὸς ἔχοντα παραλαβόντες, ὡς καὶ ἐπὶ τοὺς μαρκομάννους αὐτῷ συστρατεύσοντες, οὐ μόνον οὐκ ἐποίησαν τοῦτο, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον δεινῶς ἐκάκωσαν. καὶ μετὰ ταῦτα ἀπώλοντο.

Ὅτι ἐπρεσβεύσαντο καὶ οἱ ἰάζυγες εἰρήνης δεόμενοι πρὸς LXV.
μάρκον, οὐ μέντοι καὶ ἔτυχόν τινος· ἄπιστόν τε γὰρ τὸ φῦλον αὐτῶν ὁ μάρκος εἰδὼς ὄν, καὶ προσέτι καὶ ὑπὸ τῶν κουάδων ἀπατηθεὶς, ἐπίπαν ἐξελθεῖν ἠθέλησεν. οἱ γὰρ κούαδοι, οὐχ ὅτι ἐκείνοις τότε συνεμάχησαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς μαρκομάννους πρότερον ὡς ἔτι ἐπολέμουν καταφεύγοντας εἰς τὴν σφετέραν, ὅτι βιασθῇ, ἐνεδέχοντο. καὶ οὔτ' ἄλλό τι ὧν ὡμολογήκεσαν ἐποίουν· οὔτε τοὺς αἰχμαλώτους πάντας ἀπέδοσαν, ἀλλ' ὀλίγους, καὶ τούτους, οἷς οὔτε ἐς πρᾶσιν, οὔτε ἐς ὑπηρεσίαν τινὰ χρήσασθαι ἐδύναντο. εἰ δ' οὖν τινὰς καὶ τῶν ἀκμαζόντων ἀπεδίδοσαν, ἀλλὰ τούς τε συγγενεῖς αὐτῶν οἴκοι κατεῖχον, ἵνα καὶ ἐκεῖνοι πρὸς αὐτοὺς αὐτομολῶσι, καὶ τὸν βασιλέα σφῶν, φούρτιον ἐκβαλόντες, ἀριόγαισον αὐτοὶ ἀφ' ἑαυτῶν βασιλέα, σφίσιν ἐστήσαντο. καὶ τούτοις διὰ ταῦτα ὁ αὐτοκράτωρ, οὔτε ἐκεῖνον, ὡς καὶ νόμῳ τινὶ γεγονότα ἐβεβαίωσε, οὔτε τὰς σπονδάς· καίπερ πέντε μυριάδας

αἰχμαλώτων ἀποδώσειν ὑπισχνουμένοις ἀνενεώσατο.

LXVI. Ὅτι τοῖς μαρκομάνοις πρεσβεύσασιν, ὅτι πάντα τὰ προσταχθέντα σφίσι, χαλεπῶς μὲν καὶ μόλις, ἐποίησαν δ' οὖν, τό τε ἥμισυ τῆς χώρας τῆς μεθορίας ἀνῆκεν· ὥστε αὐτοῖς, ὀκτώ που καὶ τριάκοντα σταδίους ἀπὸ τοῦ ἴστρου ἀποικεῖν, καὶ τὰ χωρία τάς τε ἡμέρας τῆς ἐπιμιξίας ἀφώρισε· πρότερον γὰρ οὐ διεκέκριντο, τούς τε ὁμήρους ἤλλαξαντο.

LXVII. Ὅτι οἱ ἰάζυγες κακωθέντες, ἐς ὁμολογίαν ἦλθον· αὐτοῦ ζαντικοῦ τὸν ἀντωνῖνον ἱκετεύσαντος. πρότερον μὲν γὰρ τὸν βαναδασπουδὸν, δεύτερον σφῶν βασιλέα ἔδησαν, ὅτι διεκηρυκεύσατο αὐτῷ. τότε δὲ πάντες οἱ πρῶτοι μετὰ τοῦ ζαντικοῦ ἦλθον καὶ συνέθεντο τὰ αὐτὰ τοῖς κουάδοις καὶ τοῖς μαρκομάννοις· πλὴν καθόσον τὸ διπλάσιον αὐτῶν, ἀπὸ τοῦ ἴστρου ἀποικήσειν ἤθελον. ὁ γὰρ αὐτοκράτωρ ἤθελε μὲν καὶ αὐτοὺς παντάπασιν ἐκκόψαι. ὅτι γὰρ καὶ τότε ἔτι ἔρρωντο, καὶ ὅτι μεγάλα τοὺς ῥωμαίους κακὰ ἔδρασαν, ἐξ ἐκείνου κατεφάνη· τῶν τε αἰχμαλώτων μυριάδας ἀπέδοσαν. οὓς πολλοὺς μὲν πραθέντας, πολλοὺς δὲ τελευτήσαντας, πολλοὺς δὲ καὶ ἱππέας εὐθὺς ὀκτακισχιλίους ἐς συμμαχίαν οἱ παρέσχον. ἀφ' ὧν πεντακισχιλίους ἐς βρεττανίαν ἔπεμψεν.

LXVIII. Ὅτι ὁ κάσιος καὶ ἡ συρία νεοχμώσαντες, ἠνάγκασαν καὶ παρὰ γνώμην τὸν μάρκον ἀντωνῖνον τοῖς ἰάζυξι συμβῆναι. οὕτω γὰρ πρὸς τὰ ἀγγελθέντα ἐξεπλάγη, ὥστε μηδὲ ἐπιστεῖλαι τῷ συνεδρίῳ τὰς αἱρέσεις, ἐφ' αἷς αὐτοῖς συνηλλάγη· καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐποίει.

LXIX. Ὅτι οἱ ἰάζυγες ἐπρεσβεύσαντο καὶ ᾔτησαν τινὰ ἀφεθῆναι

θῆναι σφίσιν ἐκ τῶν ὁμολογημένων, καὶ συνεχωρήθησάν τινα αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ παντελῶς ἀλλοτριωθῶσιν· οὐ μέντοι πρότερον οὔτε οὗτοι, οὔτε οἱ βοῦροι συμμαχῆσαι τοῖς ῥωμαίοις ἠθέλησαν, πρὶν πίστεις παρὰ μάρκου λαβεῖν· ἦ μὴν μέχρι παντὸς τῷ πολέμῳ χρήσεσθαι. ἐφοβοῦντο γὰρ μὴ καταλλαγεὶς τοῖς κουάδοις ὥσπερ καὶ πρότερον, προσοίκους σφίσι πολεμίους ὑπολείπῃ.

Ὅτι ὁ μάρκος τοῖς πρεσβευσομένοις τῶν ἐθνῶν ἐδέχετο, οὐκ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πάντας· ἀλλ᾽ ὥσπου ἕκαστον αὐτῶν, ἢ πολιτείαν ἢ ἀτέλειαν ἢ ἀΐδιον, ἢ καὶ πρὸς χρόνον τινὰ λύσιν τοῦ φόρου λαβεῖν, ἢ καὶ τὴν τροφὴν ἀθάνατον ἔχειν ἄξιοι ἦσαν. καὶ ἐπειδὴ οἱ ἰάζυγες χρησιμώτατοι αὐτῷ ἐγίγνοντο, πολλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐπιτεταγμένων σφίσιν ἀφῆκε, μᾶλλον δὲ πάντα· πλὴν τῶν κατά τε τὰς συνόδους αὐτῶν, καὶ κατὰ τὰς ἐπιμιξίας συγκειμένων· τό τε μὴ ἰδίοις πλοίοις σφᾶς χρῆσθαι, καὶ τὸ τῶν νήσων τῶν ἐν τῷ ἴστρῳ ἀπέχεσθαι, καὶ ἀφῆκεν αὐτοῖς, πρὸς τοὺς ῥοξολάνους διὰ τῆς δακίας ἐπιμίγνυσθαι ὁσάκις ἂν ὁ ἄρχων αὐτῆς ἐπιτρέψῃ σφίσιν. LXX.

Ὅτι τοῖς κουάδοις, καὶ τοῖς μαρκομάνοις πρεσβευσαμένοις δύο μυριάδες ἑκατέροις στρατιωτῶν ἐν τείχεσιν ὄντες, οὔτε νέμειν, οὔτε γεωργεῖν, οὔτ᾽ ἄλλο τι μετὰ ἀδείας ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ αὐτομόλους παρ᾽ αὐτῶν καὶ αἰχμαλώτους τῶν σφετέρων πολλοὺς ὑπεδέχοντο· μὴ πάνυ τι αὐτοὶ ταλαιπωρούμενοι, διὰ τὸ καὶ βαλανεῖα, καὶ πάντα ἀφθόνως ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια· ὥστε τοὺς κουάδους μὴ φέροντας τὸν ἐπιτειχισμὸν, μεταναστῆναι πανδημεὶ πρὸς νασαμόνας LXXI.

ἐπιχειρῆσαι. ὁ δὲ ἀντωνῖνος προμαθὼν τὴν διάνοιαν αὐτῶν, τὰς διόδους ἀποφράξας ἐκώλυσεν. οὕτως οὐ τὴν χώραν αὐτῶν προσκτήσασθαι, ἀλλὰ τοὺς ἀνθρώπους τιμωρήσασθαι ἐπεθύμει.

LXXII. Ὅτι καὶ ναρισταὶ ταλαιπωρήσαντες, τρισχίλιοι ἅμα ἠυτομόλησαν καὶ γῆν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἔλαβον.

LXXIII. Ὅτι οἱ μαρκομάννοι, οὔτε τροφὴν, οὔτ' ἄνδρας συχνοὺς, ὑπό τε τοῦ πλήθους τῶν ἀπολλυμένων, καὶ ὑπὸ τῆς ἀεὶ τῶν χωρίων κακώσεως ἔτι εἶχον. δύο γοῦν μόνους τῶν πρώτων, καὶ δύο ἄλλους τῶν καταδεεστέρων πρέσβεις πρὸς αὐτὸν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ἔπεμψαν· καὶ ἐξεργάσασθαι αὐτοὺς δυνάμενος ῥαδίως, μισόπονος δὲ δὴ ὢν, καὶ πρὸς τὰς ἀστικὰς ῥαστώνας ἐπειγόμενος, ἐσπείσατο αὐτοῖς· ἐπί τε τοῖς ἄλλοις ἐφ' οἷς ὁ πατὴρ αὐτοῦ συνετέθειτο. καὶ ἵνα τούς τε αὐτομόλους καὶ τοὺς αἰχμαλώτους, οὓς μετὰ ταῦτα ἔλαβον, ἀποδῶσιν αὐτῷ. καὶ σῖτον τινὰ κατ' ἔτος τακτὸν τελῶσιν, ὃν ὕστερον αὐτοῖς ἀφῆκεν· ὅπλα τέ τινα παρ' αὐτῶν ἔλαβε, καὶ στρατιώτας παρὰ μὲν τῶν κουάδων, μυρίους καὶ τρισχιλίους. παρὰ δὲ τῶν μαρκομάννων ἐλάττους· ἀνθ' ὧν ἀνῆκεν αὐτοῖς τῶν κατ' ἔτος διδόναι τινάς. προσεπέταξε μέντοι σφίσιν ἵνα μήτε πολλάκις, μήτε πολλαχοῦ τῆς χώρας ἀθροίζωνται· ἀλλ' ἅπαξ ἐν ἑκάστῳ μηνὶ, καὶ ἐς τόπον ἕνα, ἑκατοντάρχου τινὸς ῥωμαίου παρόντος. πρὸς δὲ καὶ ἵνα μήτε τοῖς ἰάζυξι, μήτε τοῖς βούροις, μήτε τοῖς βανδήλοις πολεμῶσιν· ἐπὶ μὲν τούτοις συνηλλάγη. καὶ τά τε φρούρια πάντα τὰ ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν ὑπὲρ τὴν

μεθορίαν τὴν ἀποτετμημένην ὄντα ἐξέλιπεν.

Ὅτι τοῖς βούροις ὁ κόμμοδος εἰρήνην ἔδωκε πρεσβεύσασι. πρότερον μὲν γὰρ, καίτοι πολλάκις αὐτὴν αἰτηθεὶς οὐκ ἐποιήσατο, ὅτι τε ἔρρωντο, καὶ ὅτι οὐκ εἰρήνην, ἀλλὰ ἀνοχὴν ἐς τὸ παρασκευάσασθαι λαβεῖν ἤθελον. τότε δὲ ἐπειδὴ ἐξετρυχώθησαν, συνηλλάγη σφίσιν, ὁμήρους λαβὼν καὶ αἰχμαλώτους, παρά τε τῶν βούρων πολλοὺς, καὶ παρὰ τῶν ἄλλων μυρίους, καὶ πεντακισχιλίους κομισάμενος. καὶ ἀναγκάσας τοὺς ἄλλους ὀμόσαι, ὥστε μὴ ἐνοικήσειν ποτὲ, μήτε ἐννέμειν τεσσαράκοντα στάδια τῆς χώρας σφῶν τῆς πρὸς τῇ δακίᾳ οὔσης. ὁ αὐτὸς σαβιανὸς καὶ δακῶν τῶν προσόρων μυρίους καὶ δυσχιλίοις ἐκ τῆς οἰκείας ἐκπεσόντας, καὶ μέλλοντας τοῖς ἄλλοις βοηθήσειν ὑπηγάγετο, γῆν τινὰ αὐτοῖς ἐν τῇ δακίᾳ τῇ ἡμετέρᾳ δοθήσεσθαι ὑποσχόμενος. LXXIIII.

Ὅτι οἱ ὀρρονηνοὶ καὶ οἱ ἀδιαβηνοὶ ἀποστάντες, καὶ νίσιβιν πολιορκοῦντες, καὶ ἡττηθέντες ὑπὸ σεβήρου, ἐπρεσβεύσαντο πρὸς αὐτὸν μετὰ τὸν τοῦ νίγρου θάνατον, οὐχ ὅπως ὡς καὶ ἠδικηκότες τι παραιτούμενοι, ἀλλὰ καὶ εὐεργεσίαν ἀπαιτοῦντες, ὡς καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦτο πεποιηκότες. τοὺς γὰρ στρατιώτας τὰ τοῦ νίγρου φρονήσαντας, ἔλεγον ἐκείνου ἕνεκα ἐφθαρκέναι· καί τινα καὶ δῶρα αὐτῷ ἔπεμψαν, τούς τε αἰχμαλώτους, καὶ τὰ λάφυρα τὰ περιόντα ἀποδώσειν ὑπέσχοντο· οὐ μέντοι οὔτε τὰ τείχη, ἃ ᾑρήκεσαν ἐκλιπεῖν, οὔτε φόρους λαβεῖν ἤθελον· ἀλλὰ καὶ τοὺς λοιποὺς ἐξαχθῆναι ἐκ τῆς χώρας ἠξίουν. διὰ ταῦτα ὁ πόλεμος οὗτος συνέστη. LXXV.

LXXVI. Ὅτι οἱ ἀράβιοι ἐπειδὴ μηδεὶς σφίσι τῶν πλησιοχώρων βοηθῆναι ἠθέλησε, πρὸς σεβῆρον αὖθις ἐπρεσβεύσαντο, ἐπιεικέστερά τινα προτεινόμενοι. οὐ μέντοι καὶ ἔτυχον ὧν ἐβούλοντο, ἐπειδὴ μὴ καὶ αὐτοὶ ἦλθον.

LXXVII. Ὅτι τῷ βολογαίσῳ τῷ σανουτρούκου παιδὶ, ἀντιπαραταξαμένῳ τοῖς περὶ σεβῆρον· καὶ διακωχὴν πρὶν συμμίξαι σφίσιν αἰτήσαντι, καὶ λαβόντι, πρέσβεις τε πρὸς αὐτὸν ἀπέστειλε, καὶ μέρος τι τῆς ἀρμενίας ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ ἐχαρίσατο.

LXXVIII. Ὅτι τῶν ἀλβανῶν τῶν καὶ μεσσαγετῶν καλουμένων, *κινηθέντων ὑπὸ φαρασμάνου, καὶ τὴν ἀλβανίδα καὶ τὴν μηδίαν ἰσχυρῶς λυπησάντων, τῆς τε ἀρμενίας, τῆς τε καππαδοκίας ἁψαμένων· ἔπειτα τῶν ἀλβανῶν, τὰ μὲν δώροις ὑπὸ τοῦ βολογαίσου πεισθέντων· τὰ δὲ καὶ διὰ φλάβιον ἀρριανὸν, τὸν τῆς καππαδοκίας ἄρχοντα φοβηθέντων, ἐπαύσαντο.

* νικηθέντων.

LXXIX. Ὅτι διὰ τὸ τοὺς καλυδονίους μὴ ἐμμείναντας ταῖς ὑποσχέσεσι, καὶ τοῖς μαιάταις παρεσκευασμένοις ἀμῦναι, διὰ τὸ τότε τὸν σεβῆρον τῷ παροίκῳ πολέμῳ προσκεῖσθαι, κατηναγκάσθη ὁ λοῦπος, μεγάλων χρημάτων τὴν εἰρήνην παρὰ τῶν μαιατῶν ἐκπρίασθαι, αἰχμαλώτους τινὰς ὀλίγους ἀπολαβών.

LXXX. Ὅτι ὁ μακρῖνος ὁ τῶν ῥωμαίων βασιλεὺς ἰδὼν τὸν ἀρτάβανον τὸν τῶν πάρθων βασιλέα, ἐφ᾽ οἷς ἐπεπόνθει θυμούμενον, καὶ δυνάμει πολλῇ εἰς τὴν μεσοποταμίαν ἐμβεβληκότα· τὸ μὲν πρῶτον τούς τε αἰχμαλώτους αὐτῷ αὐτε-

πάγγελ-

πάγγελτος, καὶ λόγους φιλίους ἔπεμψε, πρός τε τὴν εἰρήνην αὐτὸν προκαλούμενος, καὶ τὴν αἰτίαν τῶν γεγονότων ἐς καρακάλλον τρέπων. ὡς δὲ ἐκεῖνος οὔτε τοῦτο προσεδέξατο, καὶ προσέτι καὶ τὰ φρούρια αὐτὸν, τάς τε πόλεις κατασκαφείσας ἀναστῆσαι, τῆς τε μεσοποταμίας παντελῶς ἐκστῆναι, καὶ δίκας ἐπί τε τοῖς ἄλλοις, καὶ ἐπὶ τῇ τῶν βασιλικῶν μνημάτων λύμῃ δοῦναι ἐκέλευε· τῇ τε γὰρ δυνάμει τῇ πολλῇ ἣν ἠθροίκει θαῤῥῶν, καὶ τοῦ μακρίνου ὡς καὶ παρὰ τὴν ἀξίαν καταρχοῦντος καταφρονῶν, τῆς τε ὀργῆς ἀπλήστῳ ἐχρῆτο, καὶ ἤλπιζε καὶ ἄκοντος αὐτοῦ πάνθ' ὅσα ἐβούλετο κατεργασάσθαι, οὐ δὲ καιρὸν οὐδένα διαβουλεύσασθαι ἔσχεν.

Ὅτι ὁ μακρῖνος καὶ ὁ ἀρτάβανος διαπρεσβευόμενοι καὶ διακηρυκευόμενοι, συνηλλάγησαν. ὁ γὰρ μακρῖνος ὑπὸ δειλίας, καὶ ὑπὸ τῆς τῶν στρατιωτῶν ἀταξίας, οὐκ ἐτόλμησε πολεμῆσαι, ἀλλὰ καὶ πάνυ πολλὰ τῆς εἰρήνης ἕνεκα, καὶ δῶρα, καὶ χρήματα, καὶ αὐτῷ τῷ ἀρταβάνῳ, καὶ παραδυναστεύουσιν οἱ ἐδαπάνησεν· ὥστε καὶ ἐς πεντακισχιλίας μυριάδας τὸ σύμπαν ἀνάλωμα γενέσθαι, καὶ οἱ πάρθοι τῇ τοῦ χρόνου τριβῇ, ὃν πολὺν ἀπ' οἴκου, οὐκ εἰωθότες ἦσαν, καὶ τῇ τῆς τροφῆς σπάνει, ἣν οὐκ ἐκ παρασκευῆς ἑτοιμάζονται, συνηλλάγησαν. LXXXI.

Ὅτι καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀρμενίαν πολεμηθέντα κατέστη, τοῦ τηριδάτου πεμφθὲν αὐτῷ τὸ διάδημα παρὰ τοῦ μακρίνου λαβόντος, καὶ τὴν μητέρα, ἣν ἕνδεκα μησὶν ὁ καρακάλλος ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ κατεσχήκει, τήν τε λείαν τὴν ἐκ τῆς LXXXII.

ἀρμενίας ἁλοῦσαν κομισαμένου. καὶ χωρία ὅσα ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐν τῇ καππαδοκίᾳ ἐκέκτητο. οὔτε γὰρ ἀργύριον, ὃ καὶ ἔτος παρὰ τῶν ῥωμαίων εὑρίσκετο, ἐλπίσαντος λήψεσθαι. οὔτε δακοὶ πολλὰ λυμαινόμενοι ἀνέχον, τοὺς ὁμήρους οὓς ὁ καράκαλλος ἐν συμμαχίας λόγῳ παρ' αὐτῶν εἰλήφει, κομισάμενοι.

LXXXIII. τῷ βιβλίῳ τῷ περὶ αὐτοῦ γραφέντι ὃ ἐνέτυχον. οὕτω γάρ πως πρὸς πάντας τοὺς βουλευτὰς διακείμενος συνήδει, ὥστε μηδὲ εἷς*. καὶ ἀσθενέστατος ποιῆσαι ἦν, οὔτε γὰρ, οὔτε τὸ καῦμα, οὔθ' ὅπλα φέρειν ἔτι ἐδύνατο, ὥστε καὶ τοὺς χειριδωτοὺς χιτῶνας ἐς θώρακος τρόπον τινὰ *σιδος, πεποιημένους ἐνδύεσθαι, καὶ τὴν τοῦ ἁπλοῦ δόξαν χωρὶς τοῦ βάρους αὐτοῦ ἔχων, μήτε ἐπιβουλεύηται, καὶ θαυμάζηται, καὶ αὐτοῖς καὶ ἄνευ μάχης πολλάκις ἐχρῆτο· χλαμύδα τε οὔτε μὲν ὁλοπόρφυρον, οὔτε δὲ μεσόλευκον, ἔστι δ' ὅτε καὶ μεσοπόρφυρον, ὥσπερ καὶ ἐρυθρὸν ἐφόρει. ἐν γὰρ τῇ συρίᾳ, τῇ τε μεσοποταμίᾳ κελτικοῖς καὶ ἐσθήμασι, καὶ ὑποδήμασιν ἐχρήσατο, καί τινα ἰδίαν ἔνδυσιν, βαρβαρικῶς πως ..* εγας κόπτων, καὶ συρράπτων ἐς μανδύης τρόπον, προσεξεῦρεν· καὶ αὐτός τε συνεχέστατα αὐτὴν ἐνέδυεν, ὥστε καὶ καράκαλλος διὰ τοῦτ' ἐπικληθῆναι, καὶ τοὺς στρατιώτας μάλιστα ἀμφιέννυσθαι ἐκέλευεν. αὐτόν τε οὖν τοιοῦτον οἱ βάρβαροι ὁρῶντες ὄντα, καὶ ἐκείνῳ τε πολλοὺς μὲν ἀκούοντες εἶναι, ἐκ τῆς δὴ τῆς προτέρας τρυφῆς (τά τε γὰρ ἄλλα καὶ ἐν οἰκίᾳ ἐχείμαζον, πάντα τὰ τῶν ξενοδοχούντων σφᾶς ὡς καὶ ἴδια ἀναλίσκοντες) καὶ ἐκ τῶν πόνων, τῆς τε

ταλαι-

* εἶδος

ταλαιπωρίας τῆς τότε αὐτοῖς παρούσης, οὕτω καὶ τὰ σώματα τετρυχωμένοις, καὶ τὰς ψυχὰς τεταλαιπωρημένοις, ὥστε μήδ' ἐκ τῶν λημμάτων ἔτι, ἃ πολλὰ ἀεὶ παρ' αὐτοῦ ἐλάμβανον *πεπρωμένον αὐτῷ, λήψεσθαι προσδοκῶν, καὶ τὸ παρωνύμιον ἀπ' αὐτοῦ τοῦτο ἐπεποίητο, καὶ τούτου δύο τε χιλιάρχους τῶν ἐν τῷ δορυφορικῷ τεταγμένων, νεμεσιανόντε καὶ ἀπολλινάριον ἀδελφοὺς, *αὐρηλίους, καὶ ἰούλιον μαρτιάλιον, ἐντε τοῖς ἀνακλήτοις στρατευόμενον, καὶ ὀργὴν οἰκείαν τῷ ἀντωνίνῳ ἔχοντα, ὅτι ἑκατονταρχίαν αἰτήσαντι, οὐκ ἐδεδώκει, παρασκευάσας, ἐπεβούλευσεν αὐτῷ. ἐπράχθη δὲ ὧδε. τῇ ὀγδόῃ τοῦ ἀπριλίου ἐξορμήσαντά τε αὐτὸν ἐξ ἐδέσσης ἐς κάῤῥας, καὶ κατελθόντα ἀπὸ τοῦ ἵππου, ὅπως ἀποπατήσῃ, προσελθὼν ὁ μαρτιάλιος, ὥσγε εἰπεῖν τι δεόμενος, ἐπάταξε ξιφιδίῳ μικρῷ. καὶ αὐτὸς μὲν αὐτίκα ἀπέφυγε, καὶ διέλαθεν ἂν, εἰ τὸ ξίφος ἀπεῤῥίφει. νῦν δὲ γνωρισθεὶς ἀπ' αὐτοῦ ὑπό τινος τῶν σκυθῶν τῶν συνόντων ἀντωνίνῳ, κατηκοντίσθη· ἐκεῖνον δὲ οἱ χιλίαρχοι ὡς καὶ βοηθοῦντες κατέσφαξαν. Ὁ δὲ δὴ σκύθης οὗτος *ὡς καὶ συμμαχῶν αὐτῷ μόνον, ἀλλ' ὡς καὶ φρουρὰν αὐτοῦ τρόπον τινὰ ἔχων, συνῆν. καὶ γὰρ σκύθας καὶ κελτοὺς οὐ μόνον ἐλευθέρους, ἀλλὰ καὶ δούλους, καὶ ἀνδρῶν, καὶ γυναικῶν ἀφελόμενος ὡπλίκει, καὶ περὶ αὐτὸν εἶχεν, ὡς καὶ μᾶλλον αὐτοῖς ἢ στρατιώταις θαρσῶν. τά τε γὰρ ἄλλα καὶ ἑκατονταρχίαις σφᾶς ἐτίμα, λέοντάς τε ἐκάλει· καὶ δὴ καὶ τοῖς πρέσβεσι τοῖς ἐκ τῶν ἐθνῶν αὐτῷ πεμπομένοις, καὶ διελέγετο πολλάκις, μηδενὸς ἄλλου πλὴν τῶν ἑρμηνέων παρόντος, καὶ ἐνετέλλετο

* αὐρηλιανὸν

* οὐχ, alia manu.

ὅπως αὐτὶ πάθη, ἐς τὴν ἰταλίαν ἐσβάλωσι, καὶ ἐπὶ τὴν ῥώμην ἐλαύνωσιν ὡς εὐαλωτοτάτην οὖσαν. καὶ ἵνα τε μηδὲν ἐξ αὐτῶν ἐς ἡμᾶς ἐκφοιτήσῃ, τοὺς ἑρμηνέας εὐθὺς ἐφόνευεν. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἀπ' αὐτῶν τῶν βαρβάρων ὕστερον ἐμάθομεν, καὶ τὸ τῶν φαρμάκων παρὰ τοῦ μακρίνου, πολλὰ γὰρ καὶ ποικίλα παρὰ τῶν ἐν τῇ ἄνω ἀσίᾳ ἀνθρώπων, τὰ μὲν μετεπέμψατο, τὰ δὲ ἐπρίατο ὥστε ἑπτακόσια καὶ πεντήκοντα μυριάδας ἐς αὐτὴν ἀριθμηθῆναι, ἵνα καὶ παμπόλλους ὅσοις ἂν θελήσῃ, καὶ διαφόρως δολοφονήσῃ. καὶ ἐκεῖνα μὲν ἐν τῷ βασιλικῷ μετὰ ταῦτα εὑρεθέντα κατεκαύθη. τότε δὴ οἱ στρατιῶται καὶ διὰ τοῦτο καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις τῷ τοὺς βαρβάρους σφῶν προτιμᾶσθαι δυσχεραίνοντες, οὔτ' ἄλλως ἔτι ὁμοίως ἔχαιρον αὐτῷ, καὶ ἐπιβουλευθέντι οὐκ ἐβοήθησαν. τοιούτῳ μὲν τέλει ἐχρήσατο, βιοὺς τε ἔτη ἐννέα καὶ εἴκοσι, καὶ ἡμέρας τέσσαρας, τῇ γὰρ τετάρτῃ τοῦ ἀπριλίου ἐγεγέννητο, καὶ αὐταρχήσας ἔτη τε ἕξ, καὶ μῆνας δύο, καὶ ἡμέρας δύο. καί μοι καὶ ἐνταῦθα τοῦ λόγου θαυμάσαι πάμπολλα ἐπέρχεται. ὅ, τε γὰρ πατὴρ αὐτοῦ μέλλοντι οἱ ἐκ τῆς ἀντιοχείας τὴν τελευταίαν ἔξοδον ποιήσασθαι ζιφήρης ὄναρ ἐπέστη λέγων, ὅτι ὡς σὺ τὸν ἀδελφὸν ἀπέκτεινας, καὶ ἐγώ σε ἀποσφάξω. καὶ οἱ μάντεις εἶπον αὐτῷ τὴν ἡμέραν ἐκείνην φυλάσσεσθαι, τούτῳ τῷ ῥήματι ἄντικρυς χρησάμενοι, ὅτι αἱ τοῦ ἥπατος τοῦ ἱερείου πύλαι κέκλινται· ἀφ' οὗ δὴ καὶ διὰ θύρας τινὸς ἐξῆλθεν μηδὲν μὴ ὅτι τοῦ λέοντος, ὃν καὶ ἀκινάκην ὠνόμαζε, καὶ ὁμοτράπεζον, ὁμόκλινόν τε ἐποιεῖτο, φροντίσας, ὅτι καὶ ἐκράτησεν αὐτὸν

ἐξιόντα,

ἐξιόντα, καὶ τὴν ἐσθῆτα αὐτοῦ περιεκατέρρηξεν. ἔτρεφεν
μὲν γὰρ καὶ ἄλλους λέοντας πολλούς, καὶ ἀεί τινας περὶ αὑτὸν
εἶχεν, ἐκεῖνον δὲ καὶ δημοσίᾳ πολλάκις κατεφίλει. ταῦτα
τε οὖν οὕτως ἔσχε. καὶ ὀλίγον "πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔν τε τῇ " πρὸ p.
ἀλεξανδρείᾳ πῦρ "ἐξεφλύη πολὺ, ὥστε καὶ ἤκουσα πάν- " ἐξαίφνης
τα τὸν τοῦ σαράπιδος ναὸν ἔνδοθεν κατασχὸν, ἄλλο μὲν οὐδὲν p. p. ex v.c.
τὸ παράπαν ἐλυμήνατο, τὸ δὲ ξίφος ἐκεῖνο· ᾧ τὸν ἀδελφὸν
ἀπεσφάκει, μόνον ἔφθειρε. καὶ μετὰ τοῦτο παυσαμένου αὐ-
τοῦ ἀστέρες πολλοὶ ἐφάνησαν. καὶ ἐν τῇ ῥώμῃ δαίμων τὶς
ἀνθρώπου σχῆμα ἔχων, ὄνον ἔς τε τὸ καπιτώλιον, καὶ μετὰ
τοῦτο ἔς τε τὸ παλάτιον ἀνήγαγεν ζητῶν τὸν δεσπότην
αὐτοῦ, ὥσπερ καὶ ἔφασκεν, καὶ λέγων ἐκεῖνον μὲν ἀπολω-
λέναι, τὸν δὲ δία ἄρχειν. συλληφθείς τε ἐπὶ τούτῳ, καὶ πρὸς
τὸν ἀντωνῖνον ὑπὸ τοῦ μαλερνιανοῦ πεμφθείς, ἀπέρχομαι
μὲν ἔφη, ὡς κελευσθεὶς, ἀφίξομαι δὲ, οὐ πρὸς τοῦτον τὸν
αὐτοκράτορα, ἀλλὰ πρὸς ἕτερον, καὶ μετὰ τοῦτ᾽ ἐς τὴν
καπύην ἐλθὼν, ἀφανὴς ἐγένετο. τοῦτο μὲν ζῶντος ἔτι αὐ-
τοῦ συνηνέχθη. τῇ δὲ ἱπποδρομίᾳ τῇ τοῦ σευήρου ἀρχῆς ἕνε-
κα ποιουμένῃ, κατέπεσε μὲν καὶ τὸ τοῦ ἄρεος ἄγαλμα
*ταῦτ᾽ εἶπεν χρωμένῳ ὅτι σὸς δ᾽ οἶκος πᾶς βήσεται δι᾽ αἵ-
ματος. τὸ δὲ ἀντωνίνου τότε σῶμα ἐκαύθη, καὶ τὰ ὀστᾶ ἐν
τῷ ἀντωνί*νῳ κρύφα νυκτὸς ἐς τὴν ῥώμην κομισθέντα ἐτέ- *νείῳ
θη, πάνυ γὰρ πάντες οἱ βουλευταὶ, καὶ οἱ ἰδιῶται, καὶ ἄν-
δρες, καὶ γυναῖκες ἰσχυρότατα αὐτὸν ἐμίσησαν, ὥστε καὶ
λέγειν, καὶ ποιεῖν πάντ᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ, ὡς καὶ πολεμιωτάτῳ.
δόγματι μὲν γὰρ οὐκ ἠτιμήθη, διὰ τοὺς στρατιώτας, τῆς

μὲν ἐρήμης, ἧς ἀντείληπτο παρὰ τοῦ Μακρίνου λήψεσθαι, μὴ τυγχάνειν, τῶν δὲ δὴ κερδῶν, ὧν παρ' ἐκείνου ἐλάμβανον στερημένοις, πάλιν αὐτὸν ποθῆσαι, ἀλλὰ καὶ ἐς τοὺς ἥρωας μετὰ τοῦτ' "ἐκινηκησάντων αὐτῶν ἐσεγράφη, καὶ τοῦτο καὶ τῇ βουλῇ δηλονότι ἐψηφίσθη, ἄλλως τε πολλὰ καὶ κακὰ ὑπὸ πάντων ἤκουεν ἀεί, οὐδὲ γὰρ Ἀντωνῖνον αὐτὸν ἐπεκάλουν. ἄλλοι μὲν Βασσιανὸν τὸ ἀρχαῖον ὄνομα, οἱ δὲ Καράκαλλον, ὥσπερ εἶπον, οἱ δὲ καὶ Ταραύταν ἐκ μονομάχου τινὸς προσηγορίας, τό τ' εἶδος καὶ σμικροτάτου, καὶ κακοειδεστάτου, καὶ τὴν ψυχὴν καὶ θρασυτάτου, καὶ μιαιφονωτάτου. καὶ τὰ μὲν ἐκείνου, ὅπως πότ' ἂν καὶ ὀνομάσῃ τις αὐτὸν, οὕτως ἔχεν. ἐμοὶ δὲ καὶ πρὶν ἐς τὴν μοναρχίαν καταστῆναι, προεδηλώθη τρόπον τινὰ παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὅτι καὶ ταῦτα γράψοιμι. ἐν γὰρ πεδίῳ μεγάλῳ τινὶ, πᾶσαν τὴν τῶν ῥωμαίων δύναμιν ἐξωπλισμένην ὁρᾶν τεθνηκότος αὐτοῦ ἤδη ἔδοξα, καὶ ἐνταῦθα τὸν σευῆρον, ἐπί τε γηλόφου, καὶ ἐπὶ βήματος ὑψηλοῦ καθήμενον διαλέγεσθαί τι αὐτοῖς, καί με προσστάντα ἰδὼν, ὅπως τῶν λεγομένων ἀκούσω, δεῦρο, ἔφη, δίων, ἐνταῦθα πλησίον πρόσελθε, ἵνα πάντα καὶ τὰ λεγόμενα καὶ τὰ γινόμενα μάθῃς ἀκριβῶς, καὶ συγγράψῃς. τοιοῦτος μὲν ὁ τοῦ ταραύτου καὶ βίος καὶ ὄλεθρος ἐγένετο. καὶ αὐτῷ ἐπαπώλοντο μὲν καὶ οἱ τῆς κατ' αὐτοῦ ἐπιβουλῆς μετασχόντες, οἱ μὲν αὐθὺς, οἱ δ' οὐ πολλῷ ὕστερον. προσδιεφθάρησαν δὲ οἱ πάνυ ἑταῖροι αὐτοῦ καὶ οἱ καισάριοι. οὕτω που φονικῷ δαίμονι καὶ ἐς τοὺς ἐχθροὺς, καὶ ἐς τοὺς φίλους συνεκεκλήρωτο. Ὁ δὲ δὴ μακρῖνος, τὸ μὲν γένος

" ἐκνικησάντων

μαῦρος

μαῦρος ἀπὸ καισαρείας γονέων ἀδοξοτάτων ἦν, ὥστε καὶ σφόδρα εἰκότως αὐτὸν τῷ ὄνῳ ἐς τὸ παλάτιον ὑπὸ τοῦ δαιμονίου ἐσαχθέντι εἰκασθῆναι, (τάτε γὰρ ἄλλα καὶ τὸ οὖς τὸ ἕτερον κατὰ τὸ τοῖς πολλοῖς τῶν μαύρων ἐπιχώριον διετέτρητο) τῇ τε ἐπιεικίᾳ καὶ ἐκεῖνο συνεσκίαζεν. τάτε νόμιμα οὐχ οὕτως ἀκριβῶς ἠπίστατο, ὡς πιστῶς μετεχείριζετο, κἀκ τούτου τε καὶ τῷ πλαυτιανῷ διὰ φίλου τινὸς συνηγόρημα γνωρισθεὶς, τὸ μὲν πρῶτον τῶν ἐκείνου χρημάτων ἐπετρόπευεν, ἔπειτα συναπολέσθαι οἱ κινδυνεύσας, καὶ παρὰ δόξαν ὑπὸ τοῦ κίλωνος ἐξαιτησαμένου αὐτὸν, σωθεὶς, πρὸς μὲν τοῦ σευήρου τοῖς ὀχήμασι τοῖς κατὰ τὴν φλαμινίαν ὁδὸν διαθέουσιν ἐπελάχθη. παρὰ δὲ τοῦ ἀντωνίνου ὀνόματά τινα ἐπιτροπίας ὀλιγοχρονίου λαβὼν, ἔπαρχος ἀπεδείχθη, καὶ διῴκησε τὰ τῆς ἡγεμονίας ταύτης ἄριστα καὶ δικαιότατα, ὅσα τε καὶ αὐτογνωμονήσας ἔπραξε. τοιοῦτος δή τις ὢν, καὶ οὕτως αὐξηθεὶς, ἔσχε τὸν νοῦν τὴν τῆς αὐταρχίας ἐλπίδα ζῶντος ἔτι τοῦ ταράντου, δι᾽ ὅπερ εἶπον, ἐνεβάλετο, καὶ τελευτήσαντος αὐτοῦ, φανερῶς μὲν οὔτε ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, οὔτε ταῖς ἔπειτα ταῖς δύο ἐπεβάτευσεν αὐτῆς, ἵνα μὴ ἐπὶ τοῦτ᾽ αὐτὸν ἀπεκτονέναι δόξῃ, ἀλλὰ ἄναρκτα παντελῶς τὸν χρόνον ἐκεῖνον ἀπ᾽ αὐτοτελοῦς ἄρχοντος τὰ τῶν ῥωμαίων πράγματα, οὔτε εἰδότων αὐτῶν τοῦτο διεγένετο. πέμψας δὲ ὡς ἑκασταχόσε πρὸς τοὺς στρατιώτας, τοὺς ἐν μὲν τῇ μεσοποταμίᾳ διὰ τὸν πόλεμον μὴ μέντοι καθ᾽ ἓν ὄντας, ἀλλ᾽ ἄλλοις ἄλλῃ διεσπαρμένους, προσεταιρίσατο αὐτοὺς διὰ τῶν ἐπιτηδείων, ὅστά τε ἄλλα ἐπαγγειλάμενος, καὶ τοῦ πολέμου, ᾧ μά-

λιστα ἐβαρύνοντο, ἀπαλλάξειν ἐπελπίσας, καὶ οὕτω τῇ τε-
τάρτῃ ἡμέρᾳ, ἣ τοῦ σευήρου γενέθλια ἦν, αὐτοκράτωρ τε
ὑπ' αὐτῶν, ὡς καὶ καταβιασθεὶς ᾑρέθη. καὶ πολλὰ μὲν καὶ
χρηστὰ ἐκείνοις ἐδημηγόρησε, πολλὰ δὲ ἀγαθὰ τοῖς ἄλλοις
ἀνθρώποις ὑπετείνατο, τούς τε ἐπ' ἀσεβείᾳ τινὶ, οἵα γε ἡ
ἀσέβεια αὕτη, ἡ ἐς τοὺς αὐτοκράτορας λέγεται γίνεσθαι,
τιμωρίαν τινὰ ἔνβιον ὠφληκότας ἀπαλλάξας τῆς κατα-
δίκης, καὶ τοὺς ἐγκαλουμένους τι τοιοῦτον ἀπολύσας, τά-
τε περὶ τοὺς κλήρους, καὶ τὰ περὶ τὰς ἐλευθερίας κατα-
δειχθέντα ὑπὸ τοῦ καρακάλλου παύσας, καὶ τὸν αὐρη-
λιανὸν ἐξαιτηθέντα ὑπ' αὐτῶν *ἐπαινούμενος, ἰσοστά-
σιόν πως αὐτοῖς αἰτίαμα παρὰ τῶν ἐμφρόνων ἔσχεν, ὅτι ἔς-
τε τοὺς ὑπατευκότας τινὰς ἐνέγραψε, καὶ εὐθὺς ἀρχαῖς
ἐθνῶν προσέταξεν, καίτοι μὴ θελήσας. δεύτερον δὴ πρὸ
εἰπόντι ἔτι ὑπατευκέναι δόξαι, ὅτι τῶν ὑπατευκότων τιμὰς
ἐσχήκοι, ὅπερ ἐπὶ τοῦ σευήρου ἀρξάμενον, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ
ἐπεποιήκει. τοῦτο γὰρ δὴ ἡ νομιμώτατα καὶ περὶ ἑαυτοῦ, καὶ
περὶ τοῦ ἀδουέντου πράξας, ἀλογώτατα μαρκιόντε ἀγρίπ-
παν, πρότερον μὲν ἐς παννονίαν, εἶτ' ἐς δακίαν ἡγεμονεύ-
σοντα ἔπεμψεν. τοὺς γὰρ ἄρχοντας αὐτῶν τόν τε σαβῖνον, καὶ
τὸν καστῖνον, λόγῳ μὲν ὡς καὶ τῆς συνουσίας αὐτῶν δεό-
μενος, ἔργῳ δὲ, τό τε πάνυ φρόνημα, καὶ τὴν φιλίαν
αὐτῶν τὴν πρὸς τὸν καράκαλλον φοβηθεὶς, εὐθὺς μετεπέμ-
ψατο. τόν τε οὖν ἀγρίππαν ἐς τὴν δακίαν, καὶ δέκιον τρικ-
κιανὸν ἐς τὴν παννονίαν ἔστειλεν, ἐκεῖνον μὲν δοῦλόν τε κομ-
μώτην γυναικός τινος γεγονότα, καὶ διά τε τοῦτο κρι-
θέντα ὑπὸ τοῦ σευήρου, καίτοι καὶ τῷ βασιλικῷ συνδεδι-

κηκότα, καὶ ἐπὶ προδοσίᾳ πράγματός τινος ἐς νῆσον ἐμ-
πεσόντα, καὶ μετὰ τοῦτο ὑπὸ τοῦ Ταράντου σὺν τοῖς ἄλλοις
καταλεχθέντα, τάς τε διαγνώσεις αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐπιστο-
λὰς διοικήσοντα, καὶ τὸ τελευταῖον ἐς τοὺς βουλευτὰς τοὺς
ἐστρατηγηκότας ἀπωσθέντα, ὅτι μειράκια ἔξωρα ἐς τὴν στρα-
τιὰν ἐπῆκτο. τὸν δὲ δὴ τρικκιανὸν ἔντε τῷ πλήθει τῷ παννο-
νικῷ στρατευόμενον, καὶ θυρωρὸν ποτὲ τοῦ ἄρχοντος αὐτῆς
γεγονότα, καὶ τότε τοῦ ἀλβανίου στρατοπέδου ἄρχοντα. ταῦτά τε
οὖν αὐτοῦ πολλοὶ ᾐτιῶντο, καὶ ὅτι καὶ τὸν ἄδουεντον ἐν τοῖς διό-
πταις τε καὶ ἐρευνηταῖς μεμισθοφορηκότα, καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς
τάξιν λελοιπότα, ἔς τε τοὺς γραμματοφόρους τελέσαντα,
καὶ πρόκοιτον ἀποδειχθέντα, καὶ μετὰ τοῦτο ἐς ἐπιτρόπευσιν
προαχθέντα, καὶ βουλευτὴν, καὶ σύνυπατον, καὶ πολί-
αρχον, μήθ' ὁρᾶν ὑπὸ γήρως, μήτ' ἀναγινώσκειν ὑπ' ἀπαι-
δευσίας, μήτε πράττειν ὑπ' ἀπειρίας δυνάμενον ἀπέφη-
νεν. τετολμήκει μὲν γὰρ ὁ ἄδουεντος τοῖς στρατιώταις μετὰ τὸν
καρακάλλου θάνατον εἰπεῖν, ὅτι ἐμοὶ μὲν ἡ μοναρχία, ἅτε
καὶ πρεσβεύοντι τοῦ μακρίνου προσήκει. ἐπεὶ δ' ὑπέργη-
ρώς εἰμι, ἐκείνῳ αὐτῆς ἐξίσαμαι, ληρεῖν δέ πως ἔδοξεν,
ὥσπερ που καὶ ὁ μακρῖνος τὸ μέγιστον τῆς γερουσίας ἀξίωμα
τοιούτῳ ἀνδρὶ δοὺς, ὅστις οὐδὲ διαλεχθῆναι τινὶ ἐν τῷ συνε-
δρίῳ καλῶς ὑπατεύων ἐδυνήθη. καὶ διὰ τοῦτο τῇ τῶν ἀρ-
χαιρεσιῶν ἡμέρᾳ νοσεῖν προσεποιήσατο, ὅθεν οὐκ εἰς μα-
κρὰν τῷ μαξίμῳ τῷ μαρίῳ τὴν τῆς πόλεως προστασίαν
ἀντ' αὐτοῦ προσέταξεν, καθάπερ ἐπὶ τοῦτο μόνον πολίαρ-
χον αὐτὸν ποιήσας, ἵνα μιάνῃ τὸ βουλευτήριον, οὐ κατ'

ἐκεῖνο μόνον, ὅτι ἐν τῷ μισθοφορικῷ ἐστράτευτο, καὶ τὰ τῶν δημίων ἔργα, καὶ προσκόπων, καὶ ἑκατοντάρχων, ἐπεποιήκει, ἀλλ᾽ ὅτι καὶ τὴν τῆς πόλεως ἀρχὴν πρὸ τοῦ τῆς ὑπατείας ἔργου εἰλήφει, τουτέστι πολίαρχος πρότερον ἢ βουλευτὴς ἐγεγόνει. ταῦτα γὰρ περὶ αὐτὸν, ὥσπερ τὰ καθ᾽ ἑαυτὸν, ὅτι τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἱππεύων ἔτι ἡρπάκει, ἐπηλυγασάμενος ἔπραξεν. ἐκεῖνα λέγουσί τινες αὐτοῦ οὐκ ἀπεικότως ἐμέμφοντο, καὶ ὅτι ἐπάρχους τόν τε Ἰουλιανὸν τὸν Οὔλπιον, καὶ Ἰουλιανὸν Νέστορα ἀπέδειξεν, μήτ᾽ ἄλλην τινὰ ἀρετὴν ἔχοντας, μήτε ἐν πολλαῖς πράξεσιν ἐξητασμένους, ἀλλὰ καὶ πάνυ περιβοήτους ἐπὶ πονηρίᾳ ἐν τῇ τοῦ Καρακάλλου ἀρχῇ γενομένους, διὰ τὸ πολλὰ αὐτῷ τῶν ἀγγελιαφόρων σφᾶς ἡγουμένους παρὰ τὰς ἀνοσίους πολυπραγμοσύνας ὑπηρετῆσαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὀλίγοι ἐλογίζοντο, καὶ ἀπ᾽ αὐτῶν οὐ καθαρῶς ἐθάρσουν. ⊙ οἱ δὴ πλείους τῶν ἰδιωτῶν πρός τε τὴν διὰ βραχέως παρ᾽ ἐλπίδα τοῦ ταράντου ἀπαλλαγὴν, καὶ πρὸς τὴν ἐκείνου παραπλησίαν, ἐξ ὧν ὑποδεδείχει σφίσιν πρὸς πάντα καὶ τὰ λοιπὰ προσδοκίαν, οὐχ ἔχον καιρὸν δι᾽ ὀλίγου οὕτως αὐτοῦ καταγνῶναι. ἢ διὰ τοῦτ᾽ ἰσχυρῶς ἀποθανόντα ἐπόθησαν, ὃν πάντως ἂν εἴπερ ἐπὶ πλεῖον ἐβεβιώκει, διὰ μίσους ἐσχήκεσαν. καὶ γὰρ τρυφερώτερόν πως ζῆν ἤρξατο, καὶ τῶν διαμεμφομένων τι αὐτοῦ ἐπεστρέφετο. τὸν μὲν γὰρ Ματερνιανὸν, τόν τε Δάτον οὐκ εὐλόγως μὲν, τί γὰρ ἠδικήκεσαν τὸν αὐτοκράτορα σφῶν πρε * είας λέγεσθαι ὑπώπτευσαν, ὥστε καὶ δημοσιευθῆναι αὐτὰ ἀξιῶσαι, ἔπεμψεν ἡμῖν, ἅτινα καὶ αὐτὰ ὁ ταμίας,

ὥσπερ

ὥσπερ καὶ ἕτερα αὖθις τῶν ὁμοίων ἀνέγνω. ὁ στρατηγὸς δέ τις τὰ αὐτοῦ πόλεως μακρίνου γράμματα τῷ συγκλητοῦντε οὔτε τὴν βουλὴν γενέσθαι, καὶ μηδένα τῶν ταμιείων παρεῖναι, ἐπελέξατο. τῆς δ' οὖν πρώτης ἐπιστολῆς ἀναγνωσθείσης, καὶ ἐκείνῳ ὅσα εἰκὸς ἦν, καὶ τῷ υἱεῖ αὐτοῦ ἐπεψηφίσθη, εὐπατρίδης τε καὶ πρόκριτος τῆς νεότητος, καῖσαρ τε ἀπεδείχθη. καὶ ὃς τὰ μὲν ἄλλα προσεδέξατο, τὴν δὲ δὴ ἱπποδρομίαν τὴν ἐπὶ τῇ ἀρχῇ τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ ψηφισθεῖσαν παρῃτήσατο, εἰπὼν αὐτάρκως αὐτὴν τῇ τῶν σευήρου γενεσίων θέᾳ τετιμῆσθαι. τοῦ μὲν τοῦ ταραύτου οὐδεμίαν μνείαν οὔτε γε οὔτ' ἄτιμον, οὔτ' ἔντιμον ἐποιήσατο, πλὴν καθόσον αὐτοκράτορα αὐτὸν ὠνόμασεν. οὔτε γὰρ ἥρωα, οὔτε πολέμιον ἀποδεῖξαι ἐτόλμησεν, ὡς μὲν ἐγὼ δοκῶ, ὅτι τὸ μὲν διά τε τὰ πραχθέντα αὐτῷ, καὶ διὰ τὸ πολλῶν ἀνθρώπων μῖσος, τὸ δὲ διὰ τοὺς στρατιώτας ὤκνησε πρᾶξαι, ὡς δέ τινες ὑπώπτευσαν, ὅτι τῆς τε γερουσίας καὶ τοῦ δήμου τὴν ἀτιμίαν αὐτοῦ ἔργον γενέσθαι μᾶλλον ἢ ἑαυτοῦ, ἄλλως τε καὶ ἐν τοῖς στρατεύμασιν ἐντὸς ἐθέλησε. τοῦ τε γὰρ πολέμου αἰτιώτατον αὐτὸν ἐξ ἀδικίας γεγονέναι, καὶ τὸ δημόσιον ἰσχυρῶς τῇ τῶν χρημάτων τοῖς βαρβάροις διδομένων αὐξήσει βεβαρηκέναι ἔφη, ἰσάριθμα γὰρ αὐτὰ τῇ τῶν στρατευομένων μισθοφορίᾳ εἶναι, οὐ μέντοι καὶ ἐτόλμησέ τις δημοσίᾳ τι τοιοῦτο κατ' αὐτοῦ θρασύνασθαι, ὥστε καὶ πολέμιον αὐτὸν ψηφίσασθαι, δεδιὼς μὴ καὶ παραυτίκα ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει στρατευομένων φθαρῇ, ἀλλ' ἄλλως μὲν καὶ ἐλοιδόρουν αὐτόν, καὶ ὕβριζον ὅσα ἐδύναντο. τάς τε μιαιφονίας

αὐτὸν ὀνόμασι καταλέγοντες, καὶ πρὸς πάντας αὐτὸν τοὺς πώποτε κακῶς τυραννήσαντας σφῶν παραδεικνύντες. τήν τε ἱπποδρομίαν τὴν τοῖς γενεθλίοις αὐτοῦ τελουμένην καταλυθῆναι, καὶ τοὺς ἀνδριάντας τούς τε χρυσοῦς, καὶ τοὺς ἀργυροῦς πάντας ἁπλῶς δι' ἐκεῖνον συγχωνευθῆναι, τούς τε μεμηνυκότας τι αὐτῶν πολλῇ σπουδῇ καὶ φανερωθῆναι, καὶ κολασθῆναι δεόμενοι, πολλοὶ γὰρ οὐχ ὅτι δοῦλοί γε καὶ ἐξελεύθεροι, καὶ στρατιῶται, καὶ καισάρειοι, ἀλλὰ καὶ ἱππεῖς, βουλευταί τε, καὶ γυναῖκες, τῶν τε ἐπιφανεστάτων συχνοί, καὶ ἐνδείξεις λαθρίους ἐπ' αὐτοὺς πεποίηνται, καὶ σεσυκοφαντηκέναι τινὰς ἐνομίζοντο. οὐ μὴν οὔτε ἐκείνῳ τὸ τοῦ πολεμίου ὄνομα προσέθεσαν, καίτοι τὸν μαρτιάλιον ἐπὶ προσχήματι τῆς πρὸς τὸν ἄρεα τοῦ ὁμωνυμίας, καὶ ἐπαίνοις, καὶ ἀγάλμασι τιμηθῆναι δεῖν ἀεί ποτε ἐπιβοῶντες, οὔτε τῷ μακρίνῳ ὡς καὶ ἀχθόμενοί τι τότε ἐνεδείξαντο. αἴτιον δ' ὅτι προκαταληφθέντες τῇ διὰ τὸν τοῦ ταραύτου θάνατον χαρᾷ, οὐδὲ ἐννοῆσαι τι περὶ τῆς ταπεινότητος αὐτοῦ ἐσχόλασαν, ἀλλ' ἀγαπητῶς αὐτὸν ἐς τὴν ἀρχὴν ἐδέξαντο, οὐχ οὕτως ὅτι τίνι δουλεύουσιν, ὡς οὗ ἐστέρηντο ἐνθυμούμενοι, καὶ πάντα τινὰ καὶ τὸν τυχόντα αἱρετώτερον αὐτοῦ νομίζοντες ἔσεσθαι· καί τι αὐτοὺς καὶ ἡ τῶν ἐπιτέτων ὑπ' ἐκείνου καταδειχθέντων κατάλυσις, πάντα γὰρ ὅσα πολὺ παρὰ τὸ καθεστηκός, οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ δημοσίου τοῦ τῶν ῥωμαίων, ἀλλὰ καὶ οἴκοθέν τισιν ἐξ ἐπιτροπῆς αὐτοῦ πρός τινων δήμων ἀνηλίσκετο, ἀνετάγη, καὶ ἡ ἐς τὸ ἔπειτα μηδὲν ὅμοιον αὐτοῖς πραχθήσεσθαι ἐλπίς, ἀνέπεισε στέρξαι τοῖς παροῦσιν. ὡς μέντοι

τούτε

τόντε αὐρηλιανὸν τεθνηκότα, καὶ τὸν διαδουμενιανὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ καίσαρα, λόγῳ μὲν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, δι' ὧν ἀπὸ τῆς ἀντιοχείας μεταπεμφθεὶς πρὸς αὐτὸν διήει, ἔργῳ δὲ ὑπὸ τοῦ μακρίνου ὄνομα προσειληφότα ἔμαθον. ταῦτα γὰρ ἐπὶ τῇ τῶν στρατιωτῶν θεραπείᾳ, τὸ μὲν ἵνα μὴ δόξῃ τὴν τοῦ τεθνηκότος μνήμην παντάπασιν ἀτιμάζειν, καὶ μάλισθ' ὅτι τῶν ἀνδριάντων τινὰς τῶν ἐν τῇ ῥώμῃ ὑπὸ τοῦ ἀλεξάνδρου αὐτῷ ἀνατεθέντων, καὶ αὐτῷ ἐκείνῳ σταθέντων λάθρα καθῃρήκει, τὸ δὲ ἵνα ἄλλας ἑπτακοσίας καὶ πεντήκοντα αὐτοῖς δραχμὰς προσυποσχῆτε ἐποίησεν, οὐκ ἔτι ὁμοίως φρονεῖν ἤρξαντο, ἀλλ' ἐνθυμούμενοι ὅτι πρότερον ἐν οὐδενὶ λόγῳ ἐπεποίηντο * ῥωμαίων αὔγουστος, τοῦτον ἔχοντες, πάντα ἔχομεν, οὕτως που πολὺ τοῖς ἀνθρώποις καὶ αὖθις εἰς τὸ κρεῖττον, καὶ καταφρονήματος πρὸς τὸ χεῖρον ἐμπέφυκεν, ὥστε καὶ ἐκείνους μήδ' ἀρχὴν ἔτι εἶναι, τὸν δὲ μακρῖνον, καὶ τὸν διαδουμενιανὸν νομίζειν, ἄλλως καὶ τεθνηκότας αὐτοὺς ἤδη καταπατεῖν, οὐχ ἥκιστα καὶ οἱ στρατιῶται κατεφρόνησαν αὐτοῦ, ἐν οὐδενὶ λόγῳ τὰ ἐπὶ τῇ θεραπείᾳ σφῶν πραχθέντα τιθέμενοι, καὶ μάλισθ' ὅτι πρότερον στερηθέντες ὧν παρὰ τοῦ ταραύτου πρότερον εἰλήφεσαν, πολλὰ καὶ ἄτοπα εἰς αὐτὸν ἐξύβρισαν, ἐφ' ᾧ δὴ καὶ δημοσίᾳ ἀτιμίαν ὑπ' αὐτοῦ ὦφλον. καὶ τὰ μὲν τῶν στρατιωτῶν αὐτίκα λελέξεται. τότε δὲ γράμμα μὲν οὐδὲν ὁ μακρῖνος τῶν μηνυτικῶν, οὔτε ἐσέπεμψεν ἐς τὴν γερουσίαν ὥσπερ ἠξίουν, οὔτ' ἄλλως ἐξέφηνε, φήσας, εἴτ' οὖν ἀληθῶς, εἴτε καὶ ψευδῶς, ἵνα μὴ πολλὴ ταραχὴ γένηται, ὅτι μηδὲν

ἐν τῷ βασιλικῷ τοιοῦτον εὑρέθη, ὁ γάρ τοι ταραύτας ἤτοι διέφερε τὰ πλείω τῶν ἔνδειξίν τινα ἐχόντων, ἢ καὶ αὐτοῖς αὐ.... τὰ διέπεμπεν, ὥσπερ εἶπον, ὡς μηδεὶς ἔλεγχος τῆς κακίας αὐτοῦ ὑπολείπηται. τρεῖς δὲ δὴ τῶν βουλευτῶν, οὓς μάλιστα καὶ αὐτὸς ἐξ ὧν ἐπεφωράκει, ἀξιομισεῖς ἐνόμιζεν εἶναι ἐκδήλους ἐποίησε, τόν τε μανίλιον, καὶ τὸν ἰούλιον, καὶ προσέτι σουλπίκιον ἀρρηνιανὸν, ὃς ἄλλοις τέ τινας καὶ τὸν βάσσα τὸν τοῦ πομπωνίου παῖδα, ᾧ τῆς μυσίας ἄρξαντι ὑπεστρατήγει, ἐσεσυκοφαντήκει, καὶ οὗτοι τε ἐς νήσοις ὑπερωρίσθησαν, ἀπεῖπε γὰρ ἄντικρυς μηδένα αὐτῶν θανατωθῆναι, αὐτὸ τοῦτο γράψας, ἵνα μὴ ἃ ἐκείνοις ἐγκαλοῦμεν, αὐτοὶ ποιοῦντες φανῶμεν. καὶ λούκιος πρισκιλλιανὸς ὑπ' αὐτῆς τῆς βουλῆς προβληθεὶς, οὕτω περιβόητος ἐπὶ ταῖς ἐπηρείαις, ὥσπερ καὶ ἐπὶ ταῖς τῶν θηρίων σφαγαῖς. ἔν τε γὰρ τῷ τουσκούλῳ πολλοῖς ἀεὶ πολλάκις ἐμαχέσατο, ὥστε καὶ σημεῖα τῶν δηγμάτων αὐτῶν φέρειν, καί ποτε καὶ ἄρκτῳ καὶ παρδάλει, λεαίνῃ τε καὶ λέοντι ἅμα μόνοις συνηνέχθη. καὶ πολὺ πλείους ἄνδρας καὶ τῶν ἱππέων καὶ τῶν βουλευτῶν ἐκ τῶν διαβολῶν ἐξώλεσεν, ἐφ' οἷς ἀμφοτέροις ὑπὸ μὲν τοῦ καρακάλλου μεγάλως ἐτιμήθη, καὶ ἐς τοὺς ἐστρατηγηκότας ἐσεγράφη, καὶ τῆς ἀχαΐας καὶ παρὰ τὸ καθῆκον ἦρξε, καὶ ὑπὸ τῆς γερουσίας ἰσχυρῶς ἐμισήθη, καὶ ἐπίκλητός τε ἐγένετο, καὶ ἐς νῆσον κατεκλείσθη. οὗτοί τε οὖν οὕτως ἀπήλλαξαν, καὶ ὁ φλάκκος τὴν τῶν τροφῶν διάδοσιν, ἣν ὁ μανίλιος πρότερον εἶχε, τῆς κατ' αὐτοῦ συκοφαντίας γέρας εἰλήφει, ἐπετράπη καὶ αὐτήν. καὶ μετὰ τοῦτο τό, τε

διαδί-

διαδίδοσθαί τινα ἐν ταῖς τῶν στρατηγούντων πάνυ θέαις, πλὴν τῶν τῇ Φλώρᾳ τελουμένων, δικαιονόμοι οἱ τὴν ἰταλίαν διοικοῦντες ἐπαύσαντο ὑπὲρ τὰ νομισθέντα ὑπὸ τοῦ μάρκου δικάζοντες. δομίτιός τέ τις φλῶρος προσδρομῇ θεραπείας πρὸς δημαρχίαν, καί τοι πρότερόν ποτε τὰ τῆς βουλῆς ὑπομνήματα διὰ χειρὸς ἔχων, καὶ ἀγορανόμος ἐπ' αὐτοῖς ἀποδειχθῆναι ὀφείλων, εἶτα πρὶν ἄρξαι, τῆς ἐλπίδος διὰ πλαυτιανὸν ἐκπεσὼν, κατεστήσατο, καὶ δήμαρχος ἀπεδείχθη. ὅ,τε φῆστος ὁ ἀνίκιος ἐς τὴν ἀσίαν ἀντὶ τοῦ ἄσπρου ἄρξων ἐπέμφθη. ἐκεῖνος μὲν γὰρ τὸ μὲν πρῶτον, καὶ πάνυ πολλῆς παρὰ τοῦ μακρίνου τιμῆς, ὡς καὶ καταστῆσαι τὰ ἐν τῇ ἀσίᾳ δυνησόμενος ἔτυχεν, ἔπειτ' ἐν ὁδῷ ὄντα αὐτὸν ἤδη, καὶ πλησιάζοντα τῷ ἔθνει, τὴν γὰρ παραίτησιν ἣ παρὰ τοῦ καρακάλλου παρῃτῆτο εἰς αὐτὸν ἐλθοῦσαν, οὐκ ἐδέξατο, δεινῶς περιύβρισεν ἀπωσάμενος, καὶ γάρ τινα καὶ διηγγέλλετο αὐτῷ λελαληκὼς οὐκ ἐπιτήδεια, καὶ δῆτα ὡς καὶ αὖθις αὐτοῦ παρεμένου διά τε γῆρας καὶ νόσον τῷ φήστῳ τὴν ἀσίαν καίπερ παρεφθέντι, τὴν τοῦ κλήρου τάξιν ὑπὸ τοῦ σευήρου ἐνεχείρισεν. καὶ ἐπειδή γε βαρὺς ὁ χρόνος τῆς ἡγεμονίας αὐτῷ ἐγίνετο, καὶ ἐς τὸ ἐπιὸν ἔτος ἄρξαι αὐτὸν ἀντ' αὐφιδίου φρόντωνος ἐκέλευσε. τούτῳ γὰρ οὔτε τὴν ἀφρικὴν κατακληρωσαμένῳ ἐπέτρεψεν, τῶν ἄφρων αὐτὸν παραιτησαμένων, οὔτε τὴν ἀσίαν, καίτοι μεταθεὶς αὐτὸν ἐκεῖσε πρότερον. τό γε μὴν ἱκνούμενον γέρας, καὶ οἴκοι μένοντι αὐτῷ, τὰς πέντε καὶ εἴκοσι μυριάδας, δοθῆναι ἐσηγήσατο. οὐ μέντοι καὶ ἐκεῖνος αὐτὰς ἔλαβεν, εἰπὼν, οὐκ ἀργυρίου, ἀλλ' ἡγεμο-

ἡγεμονίας δεῖται. καὶ διὰ τοῦθ᾽ ὕστερον * ας αὐτὴ ὅποι βού-
λοιτο ἐκέλευσεν. καὶ ἐπεὶ τὰ ἐν τῇ ῥώμῃ περὶ τοῦ υἱέος αὐ-
τῆς λεχθέντα ἤκουσεν, οὐκ ἔτ᾽ ἐφιλοψύχησεν, ἀλλ᾽ ἤδη
τρόπον τινὰ καὶ ὑπὸ τοῦ καρκίνου, ὃν ἐν τῷ μαστῷ ἐκ πάνυ
πολλοῦ χρόνου ἡσυχάζοντά πως ἔχουσα, ὅτε ἐκ τῆς πληγῆς,
ἣν ἐπὶ τῷ τοῦ παιδὸς θανάτῳ κοψαμένη, ἐς τὰ τῶν στέρνων
ἐπέπληκτο συναιρουμένη, προσδιέφθειρεν ἑαυτὴν ἀποκαρ-
τερήσασα. καὶ ἡ μὲν οὕτω τε ἐκ δημοτικοῦ γένους ἐπὶ μέγα
ἀρθεῖσα, καὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς ἡγεμονίᾳ περιαλγῶς πάνυ διὰ
τὸν πλαυτιανὸν ζήσασα, τῶν τε υἱέων τόν γε νεώτερον ἐν τοῖς
*αὐτῆς *αὐτοῖς κόλποις κατασφαγέντα ἐπιδοῦσα, καὶ τὸν πρεσ-
βύτερον ζῶντά τε ἀεὶ διὰ τέλους φθόνου ἔχουσα, καὶ φονευ-
θέντα οὕτω μαθοῦσα, τῆς ἀρχῆς ζῶσα ἐξέπεσεν, καὶ ἑαυτὴν
προσκατειργάσατο, ὥς τέ τινα ἐς αὐτὴν ἀποβλέψαντα
μὴ πάνυ πάντας τοὺς ἐν ταῖς μεγάλαις ἐξουσίαις γενο-
μένους μακαρίζειν, ἂν μὴ καὶ ἡδονή τις αὐτοῖς τοῦ βίου, καὶ
ἀληθὴς καὶ ἀκήρατος, καὶ εὐτυχία, καὶ ἀκραιφνὴς, καὶ διαρ-
κὴς ὑπάρχῃ. καὶ τὰ μὲν τῆς ἰουλίας οὕτως ἔσχεν. τότε σῶμα
αὐτῆς ἐς τὴν ῥώμην ἀναχθὲν ἐν τῷ τοῦ γαΐου, τοῦ τε λου-
κίου μνήματι κατετέθη. ὕστερον μέντοι καὶ ἐκεῖνα, ὥσπερ καὶ
τὰ τοῦ γέτα ὀστᾶ πρὸς τῆς μαίσης τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς ἐς
τὸ τοῦ ἀντωνίνου τεμένισμα μετεκομίσθη. ἔμελλεν δ᾽ οὐδ᾽
ἔσεσθαι p. ex V.C. ὁ μακρῖνος ἐπὶ πολὺ περι*εἶναι, ὥσπερ που καὶ προεδηλώθη
αὐτῷ. ἡμίονός τε γὰρ ἡμίονον ἐν τῇ ῥώμῃ, καὶ χοῖρος χοιρί-
διον ὦτα τέσσαρα, καὶ γλώσσας δύο, πόδας τε ὀκτὼ ἔχον ἔτε-
κε. καὶ σεισμὸς ἰσχυρὸς ἐγένετο· αἷμά τε ἐκ σωλῆνος ἐρρύη.

καὶ μέ-

καὶ μέλισσα κηρία ἐν τῇ ἀγορᾷ τῇ βοαρίᾳ ἐνέπλασεν. τό τε θέατρον τὸ κυνηγετικὸν κεραυνῷ ἐν αὐτῇ τῇ τῶν ἡφαιστείων ἡμέρᾳ βληθὲν οὕτω κατεφλέχθη, ὥστε τήν τε ἄνω περιβολὴν αὐτοῦ πᾶσαν, καὶ τὰ ἐν τῷ τοῦ κύκλου ἐδάφη πάντα κατακαυθῆναι. κἀκ τούτου τὰ λοιπὰ πυρωθέντα θραυσθῆναι, οὐδὲ ἐπήρκεσεν αὐτῷ οὔτε ἀνθρωπίνη ἐπικουρία, καίπερ παντὸς, ὡς εἰπεῖν, ὕδατος ῥέοντος, οὔθ' ἡ τοῦ οὐρανίου ἐπίρῥοια, πλείστη τε καὶ σφοδροτάτη γενομένη ἠδυνήθη. οὕτω που καὶ τὸ ὕδωρ ἑκάτερον ὑπὸ τῆς τῶν σκηπτῶν δυνάμεως ἀνηλίσκετο. καὶ ἐν μέρει καὶ αὐτὸ τοῦτο περιεγένετο, ὅθεν ἡ θέα τῶν μονομαχιῶν ἐν τῷ σταδίῳ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐτελέσθη. τοῦτό τε οὖν τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι προεσήμαινεν. ἐνεπρήσθη μὲν γὰρ καὶ ἄλλα τινὰ τῶν βασιλικῶν κτημάτων μάλιστ' ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ πολλάκις, ὅπερ που καὶ αὐτὸ ἐξαίσιον ἀεί ποτε νενόμισται. ἐκεῖνο δὲ δὴ ἄντικρυς ἐς αὐτὸν φέρειν ὅτι καὶ τὴν ἱπποδρομίαν τοῦ ἡφαίστου καταλελυκέναι ἔδοξεν. ἔκ τε οὖν τούτου νέον τι γίνεσθαι ἐτοπάσθη, καὶ ὅτι ὁ τίβερις ἐν τῇ αὐτῇ ἐκείνῃ ἡμέρᾳ πληθύσας, ἔς τε τὴν ἀγορὰν, καὶ ἐς τὰς περὶ αὐτὴν ὁδοὺς τοσαύτῃ ῥύμῃ ἐσέβαλεν, ὥστε καὶ ἀνθρώποις παρασυρῆναι. γυνή τέ τις ὥς γε ἤκουσα βλοσυρὰ καὶ ὑπέρογκος ὀφθεῖσά τισιν ἔφη, ὅτι ἐλάχιστα ταῦτα πρὸς τὰ μέλλοντα αὐτοῖς συμβήσεσθαι ἐστίν. καὶ εἶχεν οὕτως. οὐδὲ γὰρ ἐν τῇ πόλει μόνῃ τὸ δεινὸν ἔμεινεν, ἀλλὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην αὐτῆς, ὑφ' ἧς τὸ θέατρον ἀείποτε ἐπληροῦτο, ἐπέσχεν. τὸν μὲν γὰρ πρὸς τοὺς βαρβάρους πόλεμον, καὶ ἐλαττωθέντες κατέθεντο. τῇ δὲ ἐκ τῶν στρατιωτῶν

πλεονε-

πλεονεξίᾳ καὶ στάσει δεινῶς ἐκακώθησαν. ἐπράχθη δὲ ἑκά-
τερον. ὁ γὰρ δὴ μακρῖνος ἰδὼν τὸν ἀρτάβανον σφόδρα τε ἐφ'
οἷς ἐπεπόνθει θυμούμενον, καὶ δυνάμει πολλῇ ἐς τὴν με-
σοποταμίαν ἐμβεβληκότα, τὸ μὲν πρῶτον τούς τ' αἰχμα-
λώτους αὐτῷ αὐτεπάγγελτος, καὶ λόγους φιλίους ἔπεμψε,
πρός τε τὴν εἰρήνην αὐτὸν προκαλούμενος, καὶ τὴν αἰτίαν
τῶν γεγονότων εἰς τὸν ταραύταν τρέπων. ὡς δ' ἐκεῖνος οὔτε
τοῦτο προσεδέξατο, καὶ προσέτι καὶ τὰ φρούρια αὐτὸν,
τάς τε πόλεις κατασκαφείσας ἀναστῆναι, τῆς τε μεσοποτα-
μίας παντελῶς ἐκστῆναι, καὶ δίκας ἐπί τε τοῖς ἄλλοις, καὶ
ἐπὶ τῇ τῶν βασιλικῶν μνημάτων λύμῃ δοῦναι ἐκέλευ-
σεν, τῇ τε γὰρ δυνάμει, ἣν πολλὴν ἠθροίκει, θαῤῥῶν, καὶ τοῦ
μακρίνου ὡς καὶ παρὰ τὴν ἀξίαν αὐταρχοῦντος καταφρο-
νῶν, τῇ τε ὀργῇ ἀπλήστῳ ἐχρῆτο, καὶ ἤλπιζε καὶ ἄκοντος
αὐτοῦ πάνθ' ὅσα ἐβούλετο κατεργάσασθαι, οὐδὲ καιρὸν οὐδέ-
να διαβουλεύσασθαι ἔσχεν, ἀλλ' ἀπαντήσας αὐτῷ πρὸς τὴν
*θαι. τὰ δ' ἐν τοῖς τείχεσιν εἶναι ἠπόρουν, δεινῶς ἤχαλ-
λον, οὐκ ἀκουσίως κατηλλάγη. οὐ μέντοι καὶ πάντα τὰ πρα-
χθέντα αὐτοῖς ἀκριβῶς ὁ μακρῖνος τῇ τε βουλῇ ἐπέστειλε.
καὶ διὰ τοῦτο καὶ θυσίαι αὐτῷ ἐπινίκιοι ἐψηφίσθησαν, καὶ τὸ
ὄνομα τὸ παρθικὸν ἐδόθη, οὐ μὲν ἐδέξατο, αἰσχυνθεὶς ὡς
ἔοικεν, ἐπίκλησιν πολεμίων λαβεῖν, ὑφ' ὧν ἥττητο. καὶ
μέντοι καὶ τὰ κατὰ τὸν ἀρμένιον πολεμωθέντα, ὥσπερ
εἶπον, κατέστη. τοῦ τε τηριδάτου πεμφθὲν αὐτῷ τὸ διάδημα
παρὰ τοῦ μακρίνου λαβόντος καὶ τὴν μητέρα, ἣν ἕνδεκα
μησὶν ὁ ταραύτας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ κατεσχήκει· τήν τε
λείαν

λείαν τὴν ἐκ τῆς ἀρμενίας ἁλοῦσαν κομισαμένου, καὶ τὰ χωρία ὅσα ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐν τῇ καππαδοκίᾳ ἐκέκτητο. οὔτε γὰρ ἀργύριον, ὃ καθ᾽ ἔτος παρὰ τῶν ῥωμαίων εὑρίσκετο, ἐλπίσαντος λήψεσθαι, οἵτε δάκοι λυμηνάμενοί τινα τῆς δακίας, καὶ πολεμησείοντες, ἐπὶ πλεῖον ἔσχον τοῦ ὁμήρους, οὓς ὁ καράκαλλος ἐν συμμαχίας λόγῳ παρ᾽ αὐτῶν εἰλήφει, κομισάμενοι. ταῦτα μὲν οὖν οὕτως ἔσχεν. πόλεμος δὲ δὴ τοῖς ῥωμαίοις ἕτερος οὐκ ἔτ᾽ ὀθνεῖος, ἀλλ᾽ ἐμφύλιος συνεῤῥάγη. οἱ γὰρ στρατιῶται τὸ μέν τι τοῖς πταίσμασιν ἀχθόμενοι, τὸ δὲ πλέον οὔτε πόνον οὐδένα ἔθ᾽ ἑκούσιον ὑπομένοντες, ἀλλ᾽ ἐς πάντα δὴ πάντως ἐκδεδιῃτημένοι, οὔτ᾽ αὐτοκράτορα οὐδένα ἐγκρατῶς σφῶν ἄρχοντα ἔχειν ἐθέλοντες, ἀλλὰ λαμβάνειν μὲν ἄπλετά τινα ἀξιοῦντες, ἔργον δ᾽ οὐδὲν ἄξιον αὑτῶν ποιεῖν δικαιοῦντες, ἐταράσσοντο, καὶ σφᾶς ἥτε τῆς μισθοφορᾶς συντομὴ, καὶ ἡ τῶν γερῶν, τῶν τε ἀτελειῶν τῶν ἐν τοῖς στρατιωτικοῖς ὑπηρετήμασιν, ἃ παρὰ τοῦ ταραύτου εὕρηντο στέρησις, καίπερ μηδὲν αὐτοὺς μέλλοντας σφῶν ἀπολαύσειν ἐπιπαρώξυνεν, ἥτε ἐν ταὐτῷ τρόπον τινὰ διατριβὴ, ἣν τοῦ πολέμου ἕνεκα χειμάζοντες ἐν τῇ συρίᾳ ἐπεποίηντο, προσεπεχίευσεν. ἔδοξε μὲν γὰρ στρατηγικῶς πως καὶ νουνεχόντως ὁ μακρῖνος πεποιηκέναι, τῶν μὲν ἐν τοῖς ὅπλοις ὄντων μηδὲν παρελόμενος, ἀλλὰ ἀκέραια αὐτοῖς πάντα τὰ πρὸς ἐκείνου νομισθέντα τηρήσας. τοῖς δ᾽ αὖθις στρατευσομένοις προειπὼν ὅτι τοῖς ἀρχαίοις τοῖς ὑπὸ σευήρου καταδειχθεῖσιν καταλεχθήσοιντο, τούτοις τε γὰρ ἅτε καὶ κατ᾽ ὀλίγους ἐς τὴν στρατείαν ἥξοντας, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὑπό τε τοῦ ἀμάχου

καὶ ὑπὸ δέους, τὸ δ' ἔπειτα ὑπό τε τοῦ χρόνου, καὶ ὑπὸ τοῦ ἔθους,
οὐδὲν νεοχμώσειν, καὶ τοὺς ἑτέρους ἅτε μηδὲν ἀπολλύντας
αὐτοὺς ἡσυχάσειν ἤλπισεν, τοῦτο δὲ, εἰ μὲν ἀναχωρη-
σάντων τε αὐτῶν εἰς τὰ οἰκεῖα τείχη, καὶ κατὰ τοῦτο διασπα-
ρέντων ἐγεγόνει, ὀρθῶς ἂν ἐπέπρακτο, ἴσως μὲν γὰρ οὐδ' ἂν
ἠγανάκτησάν τινες αὐτῶν, πιστεύσαντες ὄντως μηδὲν αὐτοὶ
ζημιωθήσεσθαι, τῷ μὴ παραχρῆμα αὐτὸ πεπονθέναι. εἰ δὲ δὴ
καὶ ἐχαλέπηναν, ἀλλ' ὀλίγοι πως ἕκαστοι ὄντες, καὶ τοῖς ἐκ
τῆς βουλῆς ἄρχουσιν ὑποτεταγμένοι οὐδὲν ἂν μέγα κακὸν
δρᾶσαι ἠδυνήθησαν. ἐν δὲ δὴ τῇ συρίᾳ συνεστραμμέ-
νοι, καὶ τὸ μέντοι καὶ περὶ αὐτούς, εἰ σκεδασθεῖεν, ὑποπτεύ-
σαντες καινοτομήσεσθαι, (τέως τε γὰρ διὰ τὴν τοῦ πολέμου
χρείαν κολακεύεσθαι ἐδόκουν) τὸ δε, καὶ τῷ ἐκείνῳ μὲν καὶ
στρατιώτας τινὰς ἀπέκτειναν, καὶ τῆς μεσοποταμίας τινὰ
ἐλυμήναντο. οὗτοι δὲ καὶ ἀλλήλων συχνοὺς κατέκοψαν, καὶ
τὸν αὐτοκράτορα σφῶν κατέλυσαν· καὶ ὃ τούτου δεινότε-
ρόν ἐστιν, τοιοῦτον ἕτερον ἐστήσαντο, ὑφ' οὗ οὐδὲν ὅτι οὐ κακὸν
καὶ αἰσχρὸν ἐγένετο. καί μοι δοκεῖ ἐναργέστατα καὶ τοῦτο εἴ-
περ τι ἄλλο τῶν πώποτε προδειχθῆναι, ἡλίου τε γὰρ ἔκλει-
ψις περιφανεστάτη ὑπὸ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἐγένετο, καὶ
ὁ ἀστὴρ ὁ κομήτης ἐπὶ πλεῖον ὤφθη, ἕτερόν τέ τι ἄστρον ὑπὸ
δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς τὸ ἀκροφύσιον ἐπὶ πολλὰς νύκτας
ἀνατεῖνον δεινῶς ἡμᾶς ἐξετάραττεν, ὥστε τοῦτο δὴ τὸ τοῦ ὁμή-
ρου διὰ στόματος ἀεὶ ποιεῖσθαι. ἀμφὶ δ' ἐσάλπιγξεν μέ-
γας οὐρανὸς, ἄιε δὲ ζεύς. ἐπράχθη δὲ ὧδε. ἡ μαῖσα ἡ τῆς
ἰουλίας τῆς αὐγούστης ἀδελφὴ, δύο τε θυγατέρας σοαιμίδα,

καὶ μαμαίαν ἐξ ἰουλίου τοῦ ἀνδρὸς ὑπατευκότος καὶ δύο ἐγόνους ἄρσενας, ἐκ μὲν τῆς σοαιμίδος, οὐαρίου τε μαρκέλλου ἀνδρὸς ὁμοεθνοῦς, ἐξ ἀπαμείας γὰρ ἧς κἀκεῖνος ἦν, καὶ ἔν τε ἐπιτροπαῖς ἐξετασθέντος, καὶ ἐς τὸ συνέδριον ἐγγραφέντος, καὶ μετὰ τοῦτο *τελευτῶντος αὐτοῦ *ἄλλους τέ τινας καὶ θυγατέρα τοῦ μαρκιανοῦ, γαμβρόν τε ἐφόνευσεν, κἀκ τῶν λοιπῶν στρατιωτῶν ἀθροίσας τινὰς, ὡς δι' ὀλίγου προσέμιξεν, ὁ γὰρ μάρκελλος ἐτεθνήκει, τοῦτον μὲν ἀπέκτεινεν, αὐτὸς δὲ ἀποτολμήσας περαιτέρω χωρεὶς τοῦ μακρίνου προχωρῆσαι μετεπέμψατο αὐτόν. καὶ ὃς ἐς τὴν ἀπάμειαν ἐς τοὺς ἀλβανίους στρατιώτας διὰ ταχέων ἦλθεν. καὶ τὸν αὐτοκράτορα, καίπερ δέκατον ἔτος ἄγοντα ἀπέδειξεν, ὅπως ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ τοὺς στρατιώτας τοῖς τε ἄλλοις, καὶ πεντακισχιλίων δραχμῶν ὑποσχέσει τιθασεύσῃ, καὶ παραυτίκα τε αὐτοῖς κατὰ χιλίας ἔνειμε, τήν τε τροφὴν καὶ τοῖς λοιποῖς ἐντελῆ, καὶ τὰ ἄλλα ἃ ἀφῄρητο αὐτοὺς ἀποκατέστησεν, ἐλπίζων σφᾶς διὰ τούτων εἰλεώσασθαι, κἀκ τῆς αὐτῆς ταύτης αἰτίας, καὶ τῷ δήμῳ δεῖπνον κατὰ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν δραχμὰς ἔνειμε πρὶν καὶ ὁτιοῦν περὶ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῖς διαδηλῶσαι, ἵνα μὴ δι' ἐκείνην ἀλλ' ἐς τὴν τοῦ υἱέος τιμὴν ἐστιᾶν αὐτοὺς νομισθείη, καὶ αὐτῷ ταῦτα πρῶτον στρατιώτης ἀπὸ τῶν ἀφεστηκότων προσῆλθεν τὴν τοῦ ἰουλιανοῦ κεφαλὴν, (εὑρέθη γὰρ κεκρυμμένος που, καὶ ἐσφάγη) κομίζων ἐν ὀθονίοις πολλοῖς ἰσχυρῶς σφόδρα σχοινίοις καταδεδεμένην, ὡς καὶ τοῦ ψευδαντωνίνου οὖσαν, καὶ γὰρ τῷ τοῦ ἰουλιανοῦ δακτυλίῳ ἐσημήναντο, καὶ ὁ μὲν τοῦτο

ποιήσας ἐξέδρασεν, ὡς ἐκείνη ἐξεκαλύπτετο. γνοὺς δ' ὁ μακρῖνος τὸ πεπραγμένον, οὐκέτ' ἐτόλμησεν οὔτε κατὰ χώραν μεῖναι, οὔτε πρὸς τὸ τεῖχος προσελάσαι, ἀλλ' ἐς τὴν ἀντιόχειαν κατὰ τάχος ἀνεκομίσθη, καὶ * οὕτως οἵτε ἀλβίνιοι, οἵτε ἄλλοι οἱ παρ' ἐκεῖνα τὰ χωρία χειμάζοντες προσαπέστησαν. καὶ οἱ μὲν τάτε ἄλλα ἀντιπαρεσκευάζοντο, καὶ ἀντέπεμπον ἐς τὰ ἔθνη, καὶ ἐς τὰ στρατόπεδα ἀγγέλοις καὶ γράμματα, ἀφ' ὧν πολλαχόθι πρός τε τὴν πρώτην ἑκατέρου περὶ τοῦ ἑτέρου πέμψιν, καὶ πρὸς τὰς συνεχεῖς καὶ διαφόρους ἀλλήλαις ἀγγελίας ἐταράχθη. κἀκ τούτου συχνοὶ μὲν καὶ τῶν γραμματοφόρων ἀμφοτέρωθεν ἐφθάρησαν, οὐδένα δὲ τῶν θανατωσάντων σφῶν αὐτῶν ἐνίοις αἰτίαν ἔχον. καὶ οἱ μὲν καὶ ἀπώλοντο διὰ τοῦτο, οἱ δ' ἄλλοι τί ὤφλον ὡς ἐγώ, τὰ μὲν ἄλλα ὁμοιοτροπώτατά τε γάρ ἐστιν, καὶ οὐδὲν μέγα λεπτολογηθέντα ἔχει, παρήσω. τὰ δὲ ἐν τῇ αἰγύπτῳ γενόμενα κεφαλαιώσας ἐρῶ. ἦρχεν μὲν αὐτῆς ὁ *βασιλιανός, ὃν καὶ ἐς τὴν τοῦ ἰουλιανοῦ χώραν ἔπαρχον ὁ μακρῖνος ἐπεποιήκει. διῆγεν δέ τινα καὶ μάριος σεκοῦνδος, καί περ βουλευτής τε ὑπὸ τοῦ μακρίνου γεγονώς, ὁ τῆς φοινίκης προστατῶν, καὶ ἦσαν κατὰ ταῦτα ἀμφότεροι αὐτῷ προσκείμενοι, καὶ διὰ τοῦτο καὶ σφῶν τοὺς ψευδαντωνίνου δρομοκήρυκας ἀπέκτειναν. μέχρι μὲν δὴ οὖν ἐν ἀμφιβόλῳ τὰ πράγματα ἦν, μετέωροι καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ στρατιῶται, οἵτε ἰδιῶται ἦσαν. οἱ μέν τινες αὐτῶν ταῦτα, οἱ δὲ ἐκεῖνα κατὰ στασιωτικὸν, καὶ βουλόμενοι, καὶ εὐχόμενοι, καὶ διαθρυλλοῦντες. ἐπεὶ δὲ τῆς ἥττης τοῦ

* οὕτως

* Zonar. Εὐτυχιανὸς

μακρίνου ἀγγελία ἀφίκετο, στάσις ἰσχυρὰ ἐγένετο, καὶ τότε δήμου πολλοὶ, καὶ τῶν στρατιωτῶν οὐκ ὀλίγοι διώλοντο, ὅτε σεκοῦνδος ἐν ἀμηχανίᾳ ἔπεσε, καὶ ὁ βασιλιανὸς φοβηθεὶς μὴ καὶ ἐν χερσὶν ἀπόληται, ἔκ τε τῆς αἰγύπτου ἐξέδρα, καὶ ἐς τὴν ἰταλίαν τὴν περὶ τὸ βρεντέσιον ἐλθὼν ἐφωράθη, προδοθεὶς ὑπὸ φίλου τινὸς, ᾧ ἐν τῇ ῥώμῃ ὄντι κρύφα προέπεμψεν τροφὴν αἰτῶν. καὶ ὁ μὲν οὕτως ὕστερον ἐς τὴν νικομήδειαν ἀναχθεὶς ἐσφάγη. ὁ δὲ δὴ μακρῖνος ἔγραψε μὲν καὶ τῇ βουλῇ περὶ τοῦ ψευδαντωνίνου ὅσα καὶ τοῖς ἑκασταχόσε ἄρχουσι, παιδίον τε ἀποκαλῶν αὐτὸν, καὶ ἔμπληκτον εἶναι λέγων. ἔγραψε δὲ καὶ τῷ μαξίμῳ τῷ πολιαρχῷ τά τε ἄλλα οἷα εἰκὸς ἦν, καὶ ὅτι οἱ στρατιῶται καὶ οἱ νεωστὶ καταλεγμένοι, πάνθ᾽ ὅσα καὶ πρὶν εἶχον, λαμβάνειν ἀξιοῦσιν, καὶ κοινὴν ἐπὶ τοῖς οὐ διδομένοις σφίσιν ὀργὴν, καὶ οἱ ἄλλοι οἱ μηδενὸς ἐστερημένοι, ποιοῦνται. καὶ ἵνα γέ τις ἄλλα ὅσα παρά τε τοῦ σεουήρου, καὶ τοῦ υἱέος αὐτοῦ πρὸς διαφθορὰν τῆς ἀκριβοῦς στρατείας εὕρηντο, παραλείπῃ, οὔτε δίδοσθαι σφίσιν τὴν μισθοφορὰν τὴν ἐντελῆ πρὸς ταῖς ἐπιμισθοφοραῖς ἃς ἐλάμβανον, οἷόν τε εἶναι ἔφη, ἐς γὰρ ἑπτακισχιλίας μυριάδας ἐτησίους τὴν αὔξησιν αὐτῆς, τὴν γὰρ ὑπὸ τοῦ ταραύτου γενομένην τείνειν, οὔτε μὴ δίδοσθαι τοῦτο γενὸν ὅτις *οὐδεὶς ἀφελόμενος αὐτῶν, κουφοτέρους σφᾶς ἐν ταῖς μάχαις ἐπεποιήκει, τῇ τε ἑαυτοῦ δειλίᾳ ἡττήθη, καθάπερ καὶ τὸ δαιμόνιον αὐτῷ προεδήλωσεν. ἐν γὰρ δὴ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐν ᾗ πρῶτα αὐτοῦ περὶ τῆς ἀρχῆς γράμματα ἡμῖν ἀνεγνώσθη, περιστερά τις ἐπὶ εἰκόνι σεουήρου, οὗ τὸ ὄνομα

αὐτὸς ἑαυτῷ ἐτέθειτο, ἐν τῷ συνεδρίῳ ἀνακειμένην ἐπέπλατο· καὶ μετὰ τοῦτο, ὅτε τὰ περὶ αὐτοῦ υἱέος ἔπεμψεν, οὔτε ὑπὸ τῶν ὑπάτων, οὔθ᾽ ὑπὸ τῶν στρατηγῶν συνήλθομεν, οὐ γὰρ ἔτυχον παρόντες, ἀλλ᾽ ὑπὸ τῶν δημάρχων, ὅπερ ἐν τῷ χρόνῳ τρόπον τινὰ ἤδη κατελέλυτο, οὐ μὴν οὐδὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ τῆς ἐπιστολῆς προοιμίῳ, καί τοι τὸν καίσαρα αὐτοκράτορα αὐτὸν ὀνομάσας, καὶ τὰ γραφέντα, ὡς καὶ παρ᾽ ἀμφοτέρων ἐπισταλέντα προδηλώσας ἐνέγραψεν. ἔν τε τῇ διηγήσει τῶν πεπραγμένων, τοῦ μὲν τοῦ διαδουμενιανοῦ προσηγορίας ἐμνήσθη, τὴν δὲ τοῦ ἀντωνίνου, καίπερ ἔχοντος αὐτοῦ καὶ ταύτην, παρέλειπεν. ταῦτα μὲν οὕτως ἔσχεν. καὶ νὴ δία τὸ ὅτε περὶ τῆς τοῦ ψευδαντωνίνου ἐπαναστάσεως ἐπέστειλεν, εἶπον μέν τινα καὶ οἱ ὕπατοι κατ᾽ αὐτοῦ, ὥσπερ εἴωθεν ἐν τοῖς τοιούτοις γίνεσθαι. εἶπεν δὲ καὶ τῶν στρατηγῶν τις, τῶν δὲ δημάρχων ἕτερος, καὶ ἐκείνῳ μὲν τῷ ἀνεψιῷ αὐτοῦ, καὶ ταῖς μητράσιν, τῇ τε τήθῃ πόλεμός τε ἐπηγγέλθη, καὶ ἐπεκηρύχθη, τοῖς δὲ συνεπαναστᾶσιν αὐτῷ, ἄδεια ἂν γνωσιμαχήσωσιν, ὥσπερ καὶ ὁ μακρῖνος αὐτοῖς ὑπέσχητο, ἐδόθη. καὶ γὰρ ἃ διελέχθη τοῖς στρατιώταις, ἀνεγνώσθη, ἐξ ὧν ἔτι καὶ μᾶλλον τὴν ταπεινότητα, καὶ τὴν μωρίαν αὐτοῦ πάντες κατέγνωμεν. τά τε γὰρ ἄλλα καὶ ἑαυτὸν μὲν πατέρα, τὸν δὲ διαδουμενιανὸν υἱὸν αὐτῷ συνεχέστατα ἀπεκάλει, καὶ τὴν ἡλικίαν τοῦ ψευδαντωνίνου διέβαλλεν, πολὺ νεώτερον αὐτοῦ τὸν υἱὸν αὐτοκράτορα ἀποφήνας. ἐν δ᾽ οὖν τῇ μάχῃ ὁ μὲν γαίννις καὶ *τις τενα τὰ προ τῆς *κώπης σπουδῇ προκατέλαβε, καὶ τοὺς στρατιώτας εὖ πο-

* τὰ στενὰ τὰ

* κώμης

τας εὐπολέμως διέταξεν, καί τοι καὶ ἀπειροτάτος τῶν στρατιωτικῶν ὤν, καὶ ἐν τρυφῇ βεβιωκώς. οὕτω που μεγάλη τύχη πρὸς πάντα ἁπλῶς διαφέρει, ὥστε καὶ ἐπιστήμας τοῖς γνοῦσιν αὐτὴν χαρίζεσθαι. τὸ δὲ δὴ στράτευμα αὐτοῦ ἀσθενέστατα ἠγωνίσατο, καὶ εἴγε μὴ ἥτε μαῖσα, καὶ ἡ σοαιμία (συνῆσαν γὰρ ἤδη τῷ παιδίῳ) ἀπό τε τῶν ὀχημάτων καταπηδήσασαι, καὶ ἐς τοὺς φεύγοντας ἐσπεσοῦσαι ἐπέσχον αὐτοὺς τῆς φυγῆς ὀδυρόμεναι, καὶ ἐκεῖνο σπασάμενον τὸ ξιφίδιον, ὃ παρέζωστο, ὤφθη σφίσιν ἐπὶ ἵππου θείᾳ τινὶ φορᾷ, ὡς καὶ ἐς τοὺς ἐναντίους ἐλάσων, οὐκ ἄν ποτε ἔστησαν. καὶ ὣς δ' ἂν αὖθις ἐτράποντο, εἰ μὴ ὁ μακρῖνος ἰδὼν αὐτοὺς ἀνθισταμένους, ἔφυγεν. καὶ ὁ μὲν οὕτως τῇ ἰουλίου ὀγδόῃ ἡττηθεὶς, τὸν μὲν υἱὸν πρὸς τὸν ἀρτάβανον τὸν τῶν πάρθων βασιλέα διά τε τοῦ ἐπαγάθου, καὶ δι' ἄλλων τινῶν ἔπεμψεν. αὐτὸς δὲ ἐς τὴν ἀντιόχειαν, ὡς καὶ νενικηκὼς ὅπως καταδεχθῇ εἰσελθών. ἔπειτα διαγγελθείσης τῆς ἥττης αὐτοῦ, καὶ φόνων ἐκ τούτων πολλῶν, κἂν ταῖς ὁδοῖς κἂν τῇ πόλει, ὥσπου καὶ εὐνοίας ἑκατέρου τὶς αὐτῶν εἶχε γιγνομένων ἀπέδρα, καὶ ἐκεῖθεν νυκτὸς ἐπὶ ἵππων, τήν τε κεφαλὴν καὶ τὸ γένειον πᾶν ξυράμενος, καὶ ἐσθῆτα φαιὰν κατὰ τῆς ἀλουργοῦς ἵν' ὅτι μάλιστ' ἰδιώτῃ τινὶ ἐοίκῃ, λαβὼν, καὶ οὕτω μετ' ὀλίγων εἰς αἰγὰς τῆς κιλικίας ἐλθὼν, ὀχημάτων τε ἐνταῦθα, ὡς καὶ στρατιώτης τὶς τῶν ἀγγελιαφόρων ὢν ἐπέβη, καὶ διεξήλασε διὰ τῆς καππαδοκίας, καὶ τῆς γαλατίας, τῆς τε βιθυνίας μέχρι ἐριβώλου ἐπινείου καταντιπέρας τῆς τῶν νικομηδέων πόλεως ὄντος, γνώμην ἔχων ἐς

τὴν

τὴν ῥώμην ἀναδραμεῖν, ὡς καὶ ἐκεῖ παρά τε τῆς βουλῆς, καὶ παρὰ τοῦ δήμου βοηθείας τινὸς τευξόμενος, καὶ εἴπερ ἐπεφεύγει, πάντως ἄν τι κατείργαστο. ἡ γὰρ εὔνοια σφῶν παρὰ πολὺ ἐς αὐτὸν πρός τε τὸ τῶν σύρων τόλμημα, καὶ πρὸς τὴν τοῦ ψευδαντωνίνου ἡλικίαν, τότε τοῦ γάννυ καὶ τοῦ κωμάζοντος αὐτεπίταχτον σκοπούντων ἐποίει, ὥστε καὶ τοὺς στρατιώτας θνήσκοντας μετανοῆσαι, καὶ ἄκοντας καταδαμασθῆναι. νυνὶ δὲ τῶν μὲν ἄλλων ἀνθρώπων, δι' ὧν διῄει, εἰ καὶ ἐγνώρισέν τις αὐτὸν, ἀλλ' οὔτι καὶ ἐφάψασθαι ἐτόλμησεν αὐτοῦ, ὡς δὲ ἐκ τοῦ ἐριβώλου διαπλέων ἐς τὴν χαλκηδόνα· οὐ γὰρ ἐθάρσησεν
*καὶ αὐτῷ καὶ ὁ υἱὸς προσαπώλετο. οὕτω που οὐδεὶς οὐδὲ τῶν σφόδρα δοκούντων ἐρρῶσθαι, βεβαίαν τὴν ἰσχὺν ἔχει. ἀλλὰ καὶ οἱ πάνυ εὖ πράττοντες, ἐξ ἴσου τοῖς λοιποῖς αἰωροῦνται. καὶ οἱ μὲν ἐπαινέθησαν ὑπὲρ πάντας ἀνθρώπους, εἴγε μὴ αὐτὸς αὐταρχῆσαι ἐπετεθυμήκει· ἀλλ' ἐπιλεξάμενός τινα τῶν εἰς τὴν γερουσίαν τελούντων, τῆς τῶν ῥωμαίων ἀρχῆς προστατῆσαι αὐτοκράτορα αὐτὸν ἀπεδοδίχει, καὶ μόνως ἂν οὕτως τὸ αἰτίαμα τὸ τῆς ἐπὶ τὸν καράκαλλον ἐπιβουλῆς, ὡς καὶ διὰ τὴν αὐτοῦ σωτηρίαν, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν τῆς ἡγεμονίας ἐπιθυμίαν ποιησάμενος αὐτὴν, ἐκφυγὼν, καὶ διέβαλεν ἅμα ἑαυτὸν καὶ διέφθειρεν ὥς γε καὶ ἐν ὀνείδει καὶ ἐν παθήματι ἀξιωτάτου αὐτοῦ γενέσθαι. τῆς γὰρ μοναρχίας μηδ' ὄνομα βουλευτοῦ ἔχων ὀριγνηθεὶς, καὶ τάχιστα καὶ βαρυσυμφορώτατα αὐτὴν ἀπέβαλε. ἐνιαυτῷ τε γὰρ καὶ δύο μησὶν τριῶν ἡμερῶν, ὥστε καὶ μέχρι τῆς μάχης λογιζομένοις συμβῆναι, δέουσιν, ἦρξεν.

ΔΙΩΝΟΣ ΡΩΜΑΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ Ο Θ.

Περὶ ἀβίτου, τοῦ καὶ ψευδαντωνίνου, καὶ τῶν φόνων, ὧν ἠργάσατο. α.

Περὶ ὧν παρενόμησεν, καὶ ὡς τὴν ἀειπαρθένον ἔγημε. β.

Περὶ τοῦ ἐλεογαβάλου, καὶ ὡς τὴν οὐρανίαν ἐς τὴν ῥώμην μεταπεμψάμενος, τῷ ἐλεγαβάλῳ συνῴκισεν. γ.

Περὶ τῆς ἀσελγείας αὐτοῦ. δ.

Ὡς τὸν ἀνεψιὸν ἐποιήσατο, ὃν καὶ ἀλέξανδρον μετωνόμασεν. ε.

Ὡς κατελύθη, καὶ ἐσφάγη. ζ.

Χρόνου πλῆθος, τὰ λοιπὰ τοῦ μακρίνου τὰ ἀδβέντου ὑπατείας, καὶ ἄλλα ἔτη δ. ἐν οἷς ἄρχοντες οἱ ἀριθμούμενοι οἵδε ἐγένοντο.

Ψευδαντωνῖνος τὸ β. καὶ *κτίνα σακέρδως. * λικίνιος

Ψευδαντωνῖνος τὸ γ. καὶ *λολλουαλι κωμάζων. *αὐρήλιος

... στράτος σαβιανὸς. τὸ μ *φαβιτεαλ σέλευκος. *κλαύδιος

Ψευδαντωνῖνος τὸ δ. καὶ αὐρήλιος σευῆρος ἀλέξανδρος.

Ὁ δὲ δὴ ἄουειτος, εἴτε ψευδαντωνῖνος, εἴτε καὶ ἀσσύριος, ἢ καὶ σαρδανάπαλος, τιβερῖνός τε (καὶ γὰρ καὶ ταύτην τὴν προσηγορίαν, ἐπειδὴ τὸ σῶμα σφαγέντος αὐτοῦ ἐς τὸν τίβεριν ἐνεβλήθη, ἔλαβεν) τότε μὲν μετὰ τὴν νίκην ἐς τὴν ἀντιόχειαν τῇ ὑστεραίᾳ εἰσῆλθε πεντακοσίας τοῖς ἀμφ' αὐτὸν στρατιώταις δραχμὰς, ὅπως μὴ διαρπάσωσιν αὐτὴν, ὅπερ τὰ μάλιστα ἐπεθύμουν, προσυποσχόμενος,

ἅς που καὶ παρὰ τοῦ δήμου εἰσέπραξεν, καὶ ἐς τὴν ῥώμην ἄλλα τε οἷα εἰκὸς ἦν ἐπέστειλε, πολλὰ μὲν τὸν μακρῖνον, ἄλλως τε καὶ ἐς τὴν δυσγένειαν, ὥστε ἐπὶ τὸν ἀντωνῖνον ἐπιβουλὴν διαβάλλων, πρὸς γοῦν τοῖς ἄλλοις τοῦτο ἔφη, ὅτι, ᾧ μηδ' ἐσελθεῖν ἐς τὸ συνέδριον μετὰ τὸ κήρυγμα τὸ χωρὶς τῶν βουλευτῶν, τοὺς λοιποὺς ἐξεῖργον, ἐξῆν, οὗτος ἐτόλμησε τὸν αὐτοκράτορα, οὗ τὴν φρουρὰν ἐπεπίστευτο, δολοφονήσας, τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ παρασπάσασθαι, καὶ αὐτοκράτωρ πρότερον ἢ βουλευτὴς γενέσθαι, πολλὰ δὲ καὶ περὶ ἑαυτοῦ, οὐχ ὅτι τοῖς στρατιώταις, ἀλλὰ καὶ τῇ βουλῇ, τῷ τε δήμῳ καθυπισχνούμενος. κατά τε γὰρ τὸν τοῦ αὐγούστου, ᾧ καὶ τὴν ἡλικίαν τὴν ἑαυτοῦ ἀφομοίου, καὶ κατὰ τὸν τοῦ ἀντωνίνου τοῦ μάρκου ζῆλον, ἅπαντα ἅπαξ πράξειν ἐπηγγείλατο. καὶ δῆτα καὶ αὐτὸ τοῦτο ἔπραξεν, αἰνιττόμενος πρὸς τὰς διαβολὰς τὰς ἐς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ μακρίνου θρυλληθείσας, ὅτι τὴν ἡλικίαν τὴν ἐμὴν διαβάλλειν ἐπεχείρησεν, αὐτὸς πενταετῆ υἱὸν ἀποδείξας. ταῦτά τε οὖν τῇ βουλῇ ἐπέστειλεν, καὶ τὰ ὑπομνήματα τὰ παρὰ τοῖς στρατιώταις γενόμενα, τά τε γράμματα τοῦ μακρίνου τῷ μαξίμῳ γραφέντα, ἔπεμψε μὲν καὶ τῇ γερουσίᾳ. ἔπεμψε δὲ καὶ τοῖς στρατεύμασιν, ὡς ἐξ αὐτῶν ἔτι μᾶλλον τήν τε ἐκείνου μνήμην μισήσωσι, καὶ ἑαυτὸν ἀγαπήσωσιν. καὶ ἐν μὲν τῇ πρὸς τὴν βουλὴν ἐπιστολῇ, τῷ τε πρὸς δῆμον γράμματι, καὶ αὐτοκράτορα καὶ καίσαρα, τοῦ τε ἀντωνίνου υἱὸν, καὶ τοῦ σευήρου ἔγγονον, εὐσεβῆ τε καὶ εὐτυχῆ, καὶ αὔγουστον, καὶ ἀνθύπατον, ὥστε ἐξουσίαν τὴν δημαρχικὴν ἔχοντα αὐτὸν ἐνέγραψεν προ-

λαμβά-

λαμβάνων αὐτά * τῆς τε βουλῆς καὶ ἰδίᾳ καὶ κοινῇ ἔς τε τὸν καράκαλλον, καὶ ἑαυτὸν ἐκ τῶν τοῦ μακρίνου γραμμάτων καὶ λόγῳ, καὶ ἔργῳ ὑβρισάντων οὐδὲν τὸ παράπαν, οὔτε ἐπεξελθεῖν ἔφη, οὔτε ἐπεξῆλθεν. εἰς δὲ δὴ τἄλλα πάντα καὶ αἴσχιστα καὶ παρανομώτατα, καὶ μιαιφονώτατα ἐξοκείλας, ὥστε τὰ μέν τινα αὐτῶν μήδ᾽ ἀρχὴν πώ ποτ᾽ ἐν τῇ ῥώμῃ γενόμενα ὡς καὶ πατρίδι ἀκμάσαι, τὰ δὲ καὶ τοῦ λμη … θέντα ἄλλα τε ἄλλοις ὡς ἑκάστοις, ἔτεσι τρισὶ καὶ ἐν μησὶ ἐννέα, ἡμέραις τέτρασιν ἐναπῆρξεν, ὡς ἄν τις ἀπὸ τῆς μάχης, ἐν ᾗ τὸ παντελὲς κράτος ἔσχεν, ἀριθμήσειεν, ἀνθῆσαι. ἐφόνευσε μὲν γὰρ ἐν τῇ συρίᾳ τόν τε νέστορα, καὶ φάβιον ἀγριππῖνον τὸν ἄρχοντα αὐτῆς, τῶν τε ἱππέων τῶν ἀμφὶ τὸν μακρῖνον τοὺς πρώτους, ὅπερ που καὶ τῶν ἐν τῇ ῥώμῃ τοὺς μάλιστα οἰκειωθέντας αὐτῷ εἰργάσατο. κἀν τῇ ἀραβίᾳ πεῖκαν, καὶ ῥιανὸν τὸν ἐπιτετραμμένον αὐτήν, ὅτι μὴ παραχρῆμα αὐτῷ προσέθετο. ἔν τε τῇ κύπρῳ κλαύδιον ἄτταλον τὸν τῆς θρᾴκης ποτὲ ἄρξαντα, καὶ ὑπὸ μὲν τοῦ σεβήρου ἐκ τοῦ συνεδρίου ἐν τῷ τοῦ νιγρίνου πολέμῳ ἐκπεσόντα, ὑπὸ δὲ τοῦ ταραύτου ἐς αὐτὸ ἐπαναχθέντα, καὶ τότε ἐκ τοῦ κλήρου τῇ κύπρῳ προσαχθέντα, ὅτι τῷ κωμάζοντι προσεκεκρούκει, στρατευόμενον γάρ ποτε αὐτὸν ἐν θρᾴκῃ, καὶ κακουργήσαντά τι ἐς τοὺς τριαρχίτας ἀπεώσατο. τοιοῦτος γάρ τις ὁ κωμάζων ὤν, καὶ τοῦτο γὰρ ὄνομα ἐκ τε μίμων, καὶ γελωτοποιίας ἔχων, τῶν τε δορυφόρων ἦρξεν, ἐν μηδεμιᾷ τὸ παράπαν ἐπιτροπείᾳ, ἢ καὶ προστασίᾳ τινὶ πλὴν τοῦ τοῦ στρατοπέδου ἐξετασθεὶς καὶ τὰς τιμὰς τὰς ὑπατικὰς

ἔλαβε, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ ὑπάτευσεν, καὶ ἐπολιάρχησεν, οὐχ ἅπαξ μόνον, ἀλλὰ καὶ δεύτερον καὶ τρίτον, ὃ μηδενὶ πώποτε ἄλλῳ ὑπῆρξεν· ὅθεν που καὶ τοῦτ' ἐν τοῖς παρανομωτάτοις ἐξαριθμήσεται). ὁ μὲν οὖν ἄτταλος δι' ἐκεῖνον ἀπέθανεν. ὁ δὲ δὴ τρικκιανὸς διὰ τοὺς ἀλβινίους, ὧν ἐγκρατῶς ἐπὶ τοῦ μακρίνου ἡγεῖτο, καί τινος ὅτι δραστήριός τε ἦν, καὶ πολλοῖς στρατιώταις ἔκ τε τῶν ἀρχῶν, ὧν ἦρξεν, καὶ ἐκ τῆς πρὸς τὸν ἀντωνῖνον συνουσίας ἔγνωστο. διόπερ ..... οὐ τὴν ἄλλως περιπεμφθεὶς ἐν βιθυνίᾳ τὴν δίαιταν ἐποιεῖτο. τοῦτον τε οὖν ἀπέκτεινεν, καίτοι τῇ γερουσίᾳ περὶ αὐτοῦ γράψας, ὅτι αὐτὸν εἰρχθέντα τῆς ῥώμης, ὥσπερ καὶ τὸν ἄσπρον τὸν ἰούλιον ὑπὸ τοῦ μακρίνου ἀποκατέστησεν, καὶ σύλλαν τὸν τῆς καππαδοκίας ἄρξαντα, καίπερ ἀπηλλαγμένον ἐξ αὐτῆς, ὅτι τε ἐπολυπραγμόνει τινὰ, καὶ ὅτι τε μεταπεμφθεὶς ὑπ' αὐτοῦ ἐκ τῆς ῥώμης, ἀπήντησε τοῖς στρατιώταις τοῖς κελτικοῖς οἴκαδε μετὰ τὴν ἐν τῇ βιθυνίᾳ χειμασίαν, ἐν ᾗ τινα ὑπετάραξεν ἀπιοῦσιν. οὗτοι μὲν δὴ διὰ ταῦτα ἀπώλοντο, καὶ οὐδὲ ἐπεστάλη τι περὶ αὐτῶν τῇ γερουσίᾳ. σεῖος δὲ δὴ κάρσος τοῦ φουσκιανοῦ τοῦ πολιορχήσαντος ἔγγονος, ὅτι τε ἐπλούτει, καὶ ὅτι μέγας καὶ νοῦν ἔχων ἦν, πρόφασιν ὡς καὶ συνιστάς τινας τῶν ἐν τῷ ἀλβανῷ στρατευομένων, καὶ μόνου τε ἐκείνου ἀποδεικνῦντος τινὰ ἤκουσεν ἐν τῷ παλατίῳ, ἐν ᾧ καὶ ἐσφάγη· οὐαλεριανός τε παῖτος, ὅτι εἰκόνας τινὰς αὐτοῦ ἐπιχρύσους πρὸς παλλακίδων κοσμήματα ἐξετύπωσεν. ἐκ γὰρ τούτου καὶ αἰτίαν ἔσχεν, ὡς καὶ καππαδοκίαν ὁμόρον τῇ πατρίδι αὐτοῦ οὖσαν (γαλάτης γὰρ ἦν) ἀπελθεῖν

ἐπὶ

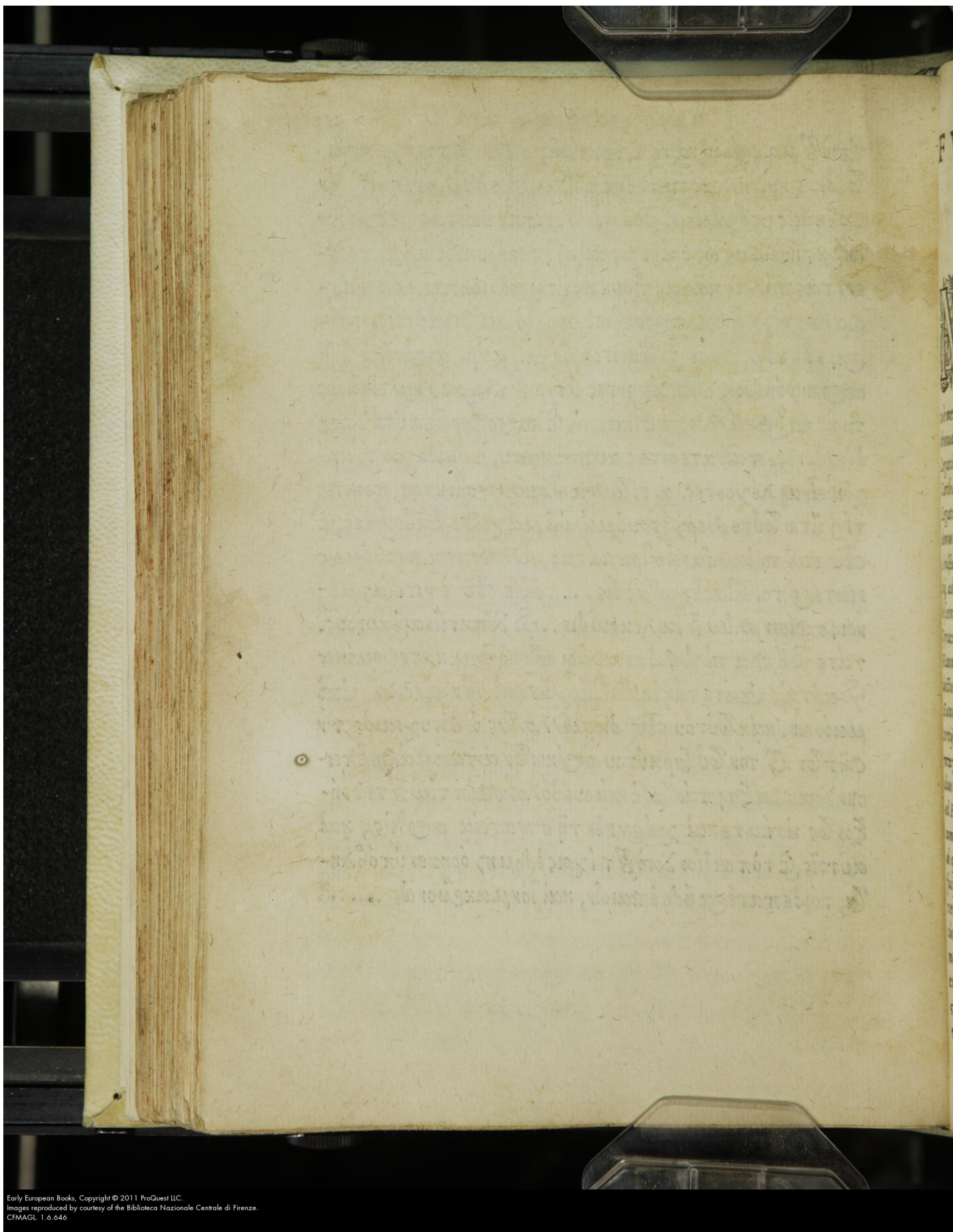
ἐπὶ νεωτερισμῷ διανοούμενος, ἐκ τοῦ τοῦτο χρυσοῦς ἑαυτοῦ γλύμμα φέροντας ποιούμενος· καὶ ἐπὶ τούτοις καὶ ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐθανατώθη, μεσσάλας ὁ σίλιος, ὅ, τε βάσσος πομπώνιος ἐγκλήματα λαβόντες, ὅτι ἐπὶ τοῖς πραττομένοις ὑπ᾽ αὐτοῦ οὐκ ἠρέσκοντο. τοῦτο γὰρ οὐδὲ τῇ βουλῇ γράψαι περὶ αὐτῶν ὤκνησεν, ἐξεταστὰς αὐτοὺς τοῦ ἑαυτοῦ βίου, καὶ ἐπιτιμητὰς τῶν ἐν τῷ παλατίῳ δρωμένων εἰπὼν εἶναι, τὰς γάρ τοι τῆς ἐπιβουλῆς δῆθεν αὐτῶν ἀποδείξεις οὐκ ἔπεμψα ὑμῖν ἔφη, ὅτι μάτην ἀναγνωσθήσεσθαι ἔμελλον, ἤδη σφῶν τεθνηκότων. ἐπῆν δέ τι καὶ ἕτερον αἰτίαμα πρὸς μεσσάλαν, ὅτι πολλὰ ἐρρωμένως ἐν τῷ συνεδρίῳ ἀπεφαίνετο. διόπερ καὶ κατ᾽ ἀρχὰς αὐτὸν ἐς τὴν συρίαν, ὡς καὶ πάνυ τι αὐτοῦ δεόμενος μετεπέμψατο, ὅπως μὴ καὶ καθηγεμὼν αὐτῷ ἀλλοδοξίας γένηται). τῷ δὲ δὴ βάσσῳ, ὅτι γυναῖκα καὶ εὐπρεπῆ καὶ εὐγενῆ εἶχεν, τοῦτε

* .... ὁ δὲ σευῆρος ἐπιτολμήσας καὶ αὐτὸς τῇ μοναρχίᾳ ἐν τῷ τρίτῳ στρατοπέδῳ τῷ γαλλικῷ, οὗ ἦρχεν καὶ γέλλιος μάξιμος ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας, καίπερ ὑποστρατηγῶν ἐν τῇ συρίᾳ τῇ ἑτέρᾳ τοῦ τετάρτου τοῦ σκυθικοῦ τείχους, ἐδικαιώθησαν. οὕτω γὰρ πεπλῶτα ἄνω κάτω συνεχύθη, ὥστε ἐκείνοις τὴν ἔφεσιν τῆς ἀρχῆς τὸν μὲν ἐξ ἑκατοντάρχων ἐς τὴν γερουσίαν ἐγγραφέντα, τὸν δὲ ἰατροῦ υἱὸν ὄντα, ἐς τὸν νοῦν ἐμβάλλεσθαι. τούτοις δὲ δὴ μόνοις ὠνόμασα, οὐχ ὅτι καὶ μόνοι ἐξεφρόνησαν, ἀλλ᾽ ὅτι βουλῆς ἦσαν, ἐπεί τοι καὶ ἕτερός τις ἑκατοντάρχου υἱὸς ἐπεχείρισε τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο στρατόπεδον τὸ γαλλικὸν συνταράξαι, καὶ μάλα ἄλ-

λος τις ἐριουργὸς τὸ τέταρτον, ἕτερός τε ἰδιώτης τὸν στόλον, τὸν ἐν τῇ Κυζίκῳ ναυλοχοῦντα, ὅτε καὶ ὁ Ψευδαντωνῖνος ἐν τῇ Νικομηδείᾳ ἐχείμαζεν, καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ ἄλλοθι, καὶ ἀλλαχόθι, ὥστε καὶ ἑτοιμότατον ἐν τοῖς βουλομένοις ἄρξαι, τῷ καὶ παρ' ἐλπίδα καὶ παρὰ τὴν ἀξίαν πολλοὺς τῆς ἡγεμονίας ἐπιβεβατευκέναι νεωτερίσαι τολμῆσαι. καὶ μηδεὶς ἀπιστήσῃ τῷ λεχθησομένῳ.... πατὰ τῶν ἰδιωτῶν παρ' ἀνδρῶν ἀξιοπίστων μαθόμενος. τὸ δὲ δὴ κατὰ τὸν στόλον αὐτὸς ἐγγύθεν ἐκ τοῦ Περγάμου ἀκριβώσας ἔγραψα, ἧς ὥσπερ καὶ τῆς Σμύρνης ταχθεὶς ὑπὸ τοῦ Μακρίνου ἐπεστάτησα, ἀφ' οὗπερ οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν ἄπιστόν μοι κατεφάνη. φόνων μὲν οὖν ἐχόμενα ταῦτα αὐτῷ ἐπράχθη. ἔξω δὲ δὴ τῶν πατρίων ἁπλᾶ μὲν, καὶ μηδὲν μέγα κακὸν ἡμῖν φέροντα, πλὴν παρ' ὅσον παρὰ τὸ καθεστηκὸς ἐκαινοτομήθη, ὅτι τε τῶν ὀνομάτων τινὰ τῶν ἐς τὴν ἡγεμονίαν αὐτῷ τεινόντων, πρὶν ψηφισθῆναι, ὥσπερ εἶπον, αὐτὸς ἑαυτῷ ἔθετο. καὶ ὅτι τῇ τοῦ Μακρίνου ὑπατείᾳ μήτε χειροτονηθεὶς ἐφ' αὐτὴν, μήτε ὅλως ἐφαψάμενος αὐτῆς, προδιήνυστο γὰρ, αὑτὸν ἀντέγραψε· καίτοι τὸ κατ' ἀρχὰς ἀπὸ τοῦ Αδβέντου μὲν ὡς καὶ μόνου ὑπατευκότος τὸν ἐνιαυτὸν ἐν τρισὶ γράμμασι διαδηλώσας, ὅτι δεύτερον δὴ ὑπατεύειν ἐπεχείρησεν, μηδεμίαν πρόσθεν μήτε ἀρχὴν λαβὼν, μήτε τιμὴν ἀρχῆς, καὶ ὅτι τῇ ἐπινικίῳ στολῇ ὑπατεύων ἐν τῇ Νικομηδείᾳ ἐν τῇ τῶν εὐχῶν ἡμέρᾳ .. * .. ὡς καὶ πολεμιωτάτῳ τείχει. διωνηθεὶς δ' ἂν αὐτὸν αὐθημερὸν λαβεῖν, οἱ γὰρ μαῦροι τῷ ταραύτα κατὰ τὸ συμμαχικὸν πεμφθέντες προθυμότατα

ὑπὸ τοῦ

ὑπὸ τοῦ μακρίνου, ἅτε καὶ ὁμοεθνοῦς σφίσιν ὄντος ἠγωνίσαντο, ὥστε καὶ πύλας τινὰς διαρρῆξαι, οὐκ ἠθέλησεν, εἴτ' οὖν φοβηθεὶς εἰσδραμεῖν, εἴτε καὶ ἐλπίσας ἑκόντας τοὺς ἔνδον παραστήσεσθαι· ὡς δ' οὔτέ τις αὐτῷ ἐπεκηρυκεύετο, καὶ προσέτι τὰς πύλας πάσας τῆς νυκτὸς ἐπῳκοδόμησαν, ὥστε ἐν ἀσφαλεστέρῳ εἶναι, προσέβαλεν μὲν αὖθις αὐτοῖς, ἐπέρανε δ' οὐδέν. τόν τε γὰρ ἄουιτον, ὃν Μ. αὐρ. ἀντωνῖνον ἤδη προσηγόρευον, ἐπιφέροντες ὑπὲρ τοῦ τείχους, καὶ εἰκόνας τινὰς καρακάλλου παιδικὰς, ὡς καὶ προσφερεῖς αὐτῷ ἀποδεικνύντες, παῖδά τε ὄντως αὐτὸν ἐκείνου, καὶ διάδοχον τῆς ἀρχῆς εἶναι λέγοντες. καὶ τί ταῦτα ὦ συστρατιῶται, ποιεῖτε; τί δὲ οὕτω τῷ τε εὐεργέτου ὑμῶν υἱεῖ μάχεσθε; ἐκβοῶντες, καὶ τοὺς σὺν τῷ ἰουλιανῷ στρατιώτας, ἄλλως τε καὶ προθύμως νεωτεροποιοῦντας ἔχοντας διε .... ὥστε τοὺς ἐπιτεταγμένους σφίσιν πλὴν τοῦ ἰουλιανοῦ διε .. γὰρ ἀποκτεῖναι ἑαυτούς. τά τε γὰρ ὅπλα τῷ ψευδαντωνίνῳ παραδοῦναι. κατεχομένους γὰρ αὐτοὺς ὑπό τε τῶν ἑκατοντάρχων καὶ τῶν ἄλλων ὑπομειόνων. καὶ τούτου τοὺς διαμέλλοντας ὁ εὐτυχιανὸς τὸν φῆστον κατὰ τὸν τοῦ ταραύτου πρόκοιτον ἀντωνομάσθη ἔπεισεν ἀποσφάξαι πάντας ἐκείνους δόλον σφίσι πλὴν τοῦ τεθνήξοντος οὐσίαν τε καὶ χώραν ἐν τῇ στρατείᾳ προθεὶς, καὶ αὐτοῖς, καὶ τὸ παιδίον ἀπὸ τοῦ τείχους ἐδημηγόρησεν ὑπόβλητα, τόνδε πατέρα ἤδη ἐπαινῶν, καὶ τὸν μακρῖνον ὡς ......*

FVLVI VRSINI NOTÆ IN POLYBIVM.

I.

ΜΕΤΑ τὴν ἐπιβουλὴν τὴν κατὰ ἱερωνύμου τοῦ βασιλέως. *Liuius libro* XXIV. *æmulatur hoc fragmentum, & verbum* ἐπιβουλὴν, *vertit, coniuratio:* βασιλέως *autem, tyranni. inquit enim, coniuratio in tyranni caput facta.* Ἐκχωρήσαντος τοῦ θράσωνος. *Liuius vertit; Thrasone sublato è medio.* Οἱ περὶ τὸν Ζώϊππον, καὶ Ἀνδρανόδωρον. *Liuius habet, Andronodorus & Zoilus.* Πρεσβευτὰς πρὸς τὸν Ἀννίβαν πέμψαι. *Liuius, Legatiq; ad Hannibalem missi. & paulò pòst: Hieronymus legatos Carthaginem misit ad fœdus ex societate cum Hannibale faciendum. Legati autem nominantur à Polybio, Polyclitus Cyrenensis, & Philodemus Argiuus.* Σπουδῇ πάλιν ἀπέπεμψε τοὺς πρέσβεις, σὺν δὲ τούτοις Ἀννίβας τὸν Καρχηδόνιον. *Totum hunc locum ita vertit Liuius: Legatiq; ad Hannibalem missi: ac remissi ab eo cum Hannibale nobili adolescentulo Hippocrates & Epicydes, nati Carthagine, sed oriundi ab Syracusis, exule auo, Pœni ipsi materno genere: per hos iuncta societas Hannibali, & Syracusano tyranno. Ex verbis autem Polybij apparet doctos viros non rectè apud Liuium reposuisse: ac remissi ab eodem Hannibale nobiles adolescentuli Hippocrates, &c. nam Hannibalis tertij legati satis apertè à Polybio fit mentio.* Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον ὁ τεταγμένος ἐπὶ τοῦ λιλυβαίου στρατηγὸς τῶν ῥωμαίων. *Liuius: Ap. Claudius Pr. cuius Sicilia prouincia erat: vbi ea accepit; extemplò legatos ad Hieronymum misit. qui cùm sese ad renouandam societatem, quæ cum auo fuisset, venisse dicerent; per ludibrium auditi, dimissiq; sunt ab quærente per iocum Hieronymo, quæ fortuna eis pugnæ ad Cannas fuisset; vix credibilia enim Legatos Hannibalis narrare: velle quid veri sit scire, vt ex eo vtram spem sequatur, consilium capiat. Romani, cùm seriò legationes audire cœpisset, redituros se ad eum dicentes esse, monito &c. Cùm autem Polybij locus mutilus sit, & mendosus, potest ex hoc Liuij suppleri, & ita emendari:* Ὁ δὲ τεταγμένος ἐπὶ λιλυβαίου στρατηγὸς τῶν ῥωμαίων, ταῦτα πυνθανόμενος, εὐθέως ἔπεμψε πρεσβευτὰς πρὸς τὸν ἱερώνυμον, τοὺς ἀνανεωσομένους τὰς πρὸς τοὺς προγόνους

αὐτοῦ συντεθειμένας συνθήκας. ὁ δὲ ἱέρων, εἴτ᾽ ἐν μίσει ὄντων τῶν πρεσβευτῶν, εἴτ᾽ ἐν μίσει ὄντων τῶν Καρχηδονίων, ἔφη συλλυπεῖσθαι τοῖς ῥωμαίοις, &c. Παρακαλούντων δὲ μηδὲν ποιεῖν παρὰ τὰς συνθήκας. *Liuius, Monito magis eo, quàm rogato, ne fidem temerè mutaret, &c.* Ἐπὶ τοῖσδε ποιεῖν τὰς συνθήκας, ἐφ᾽ ᾧ Καρχηδονίους βοηθεῖν καὶ ναυτικαῖς καὶ πεζικαῖς δυνάμεσι, καὶ συνεκβάλλοντα ῥωμαίους ἐκ Σικελίας, οὕτω διελέσθαι τὰ κατὰ τὴν νῆσον, ὥστε τῆς ἑκατέρων ἐπαρχίας ὅρον εἶναι τὸν ἱμέραν ποταμὸν, ὃς μάλιστά πως δίχα διαιρεῖ τὴν σικελίαν. οὗτοι μὲν οὖν ἀφικόμενοι πρὸς Καρχηδονίους. *Liuius: Pacto conuenit, vt cùm Romanos Sicilia expulissent (id autem breui fieri, si naues atque exercitum misissent) Himera amnis, qui fermè insulam diuidit, finis regni Syracusani, ac Punici imperij esset. Polybij verba in manuscripto exemplari corruptè leguntur: sed nos ita protulimus hæc, & alia, vt emendari debere existimauimus.* Μηδενὶ καθήκειν μᾶλλον τὴν ἁπάντων σικελιωτῶν ἀρχὴν, ὡς ἐκείνῳ, πρῶτον μὲν διὰ τὸ τῆς πύρρου θυγατρὸς υἱὸν εἶναι Νηρηΐδος. *Totum hunc locum ita imitatus est Liuius: Aliam deinde inflatus assentationibus eorum, qui eum non Hieronis tantùm, sed Pyrrhi etiam regis materni aui iubebant meminisse; qua æquum censebat, Siciliam sibi omnem cedi: Italiæ imperium proprium quæri Carthaginiensi populo.* Τὴν μὲν οὖν ὅλην ἀκαταστασίαν, καὶ μανίαν καλῶς συνθεωρούμενοι Καρχηδόνιοι τοῦ μειρακίου. *Liuius: hanc leuitatem ac iactationem animi, neque mirabantur in iuuene furioso, neque arguebant, dummodo auerterent eum ab Romanis: sed omnia in eo præcipitia ad exitum fuerunt, &c. Verbum* ἀκαταστασίαν, *Liuius vertit, leuitatem ac iactationem animi.* μανίαν *autem expreßit, cùm dixit in iuuene furioso.* Εἴρετο τὸν ἱπποκράτην. *Videtur sine dubio legendum,* τοὺς περὶ τὸν ἱπποκράτην: *sequitur enim,* ποίας μετέχουσι γνώμης, *&c.*

III.

Ἄτταλος δὲ καταπλεύσας εἰς τὸν πειραιᾶ. *Liuius lib.* XXXI. *totum hoc fragmentum expreßit: inquit enim, Rex Piræeum renouandæ firmandæque cum Atheniensibus societatis causa traiecit.* Ἀνέβαινεν εἰς ἄστυ μετὰ μεγάλης προστασίας. *Erat in exemplari manuscripto,* προδοσίας: *quod verbum reiecimus, & pro eo reposuimus* προστασίας: *quo Polybius in* XXX *fragmento vsus est, & alibi, vertitque Liuius libro* XXXVIII. *comitatum.* Οὐ γὰρ μόνον οἱ τὰς ἀρχὰς ἔχοντες, μετὰ τῶν ἱππέων, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ πολῖται μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν, ἀπήντων αὐτοῖς.

αὐτοῖς. *Hunc locum ita expreßit Liuius: Ciuitas omnis obuiam effusa cum coniugibus ac liberis, Sacerdotes cum insignibus suis intrantem vrbem, ac dij propè ipsi exciti sedibus suis exceperunt. Cùm autem in manuscripto exemplari legatur,* μετὰ τῶν ἱππέων, *nos* ἱερέων *emendandum esse existimamus, vel ex vna Liuiana versione: quid enim equitibus opus est Athenis, ad mare positæ ciuitati?* Ἐπεὶ δ' εἰσῄει κατὰ τὸ δίπυλον. *Liuius: ad Dipylon acceßit. porta ea velut in ore vrbis posita, maior aliquantò, patentiorq; quàm ceteræ, est.* Τὸ δὲ τελευταῖον ἐψηφίσαντο τιμὰς τηλικαύτας, ἡλίκας οὐδενὶ ταχέως τῶν πρότερον εἰς αὐτοὺς εὐεργετῶν γεγονότων. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις, καὶ φυλὴν ἐπώνυμον ἐποίησαν Ἀττάλῳ, καὶ κατένειμαν αὐτὸν εἰς τοὺς ἐπωνύμους τῶν ἀρχηγετῶν. *Liuius: Honoresq; Regi primùm Attalo immodici, &c. Tum primum mentio illata de tribu, quam Attalida appellarent, ad decem veteres tribus addenda, &c. De tribu Attalida meminit Pausanias in Atticis, cuius verba ad illustrandum hunc locum subiiciam.* Οἳ δὲ μέν εἰσιν Ἀθηναίοις ἐπώνυμοι τῶν ἀρχαίων. ὕστερον δὲ καὶ ἀπὸ τῶν δὲ φυλὰς ἔχουσιν, Ἀττάλου τοῦ Μυσοῦ, καὶ Πτολεμαίου τοῦ Αἰγυπτίου, καὶ κατ' ἐμὲ ἤδη βασιλέως τοῦ Ἀδριανοῦ. *paullò pòst:* ἀπαιτεῖ δὲ ὁ λόγος καὶ τὰ εἰς Ἄτταλον δηλῶσαι ἔχοντα· ὅτι καὶ οὗτος τῶν ἐπωνύμων ἐστὶν Ἀθηναίοις, *&c.* Μετὰ δὲ ταῦτα συναγαγόντες ἐκκλησίαν, ἐκάλουν τὸν προειρημένον. παραιτουμένου δὲ καὶ φάσκοντος εἶναι φορτικὸν, τὸ κατὰ πρόσωπον ἐλθόντα διαπορεύεσθαι τὰς εὐεργεσίας τὰς αὐτοῦ τοῖς εὖ πεπονθόσιν, τῆς εἰσόδου παρῆκε. γράψαντα δ' αὐτὸν, ἠξίουν ἐκδοῦναι περὶ ὧν ὑπολαμβάνει συμφέρειν πρὸς τοὺς ἐνεστῶτας καιρούς. *Liuius: In concionem extemplò populus vocatus: vt Rex, quæ vellet, coràm ageret. deinde ex dignitate magis visum, scribere eum, de quibus videretur; quàm præsentem aut referendis suis in ciuitatem beneficiis erubescere, aut significationibus, acclamationibusq; multitudinis, assentatione immodica pudorem onerantis, &c.* Εἰσήνεγκαν τὴν ἐπιστολὴν οἱ προεστῶτες. ἦν δὲ κεφάλαια τῶν γεγραμμένων, ἀνάμνησις τῶν πρότερον ἐξ αὐτοῦ γεγονότων εὐεργετημάτων εἰς τὸν δῆμον. ἐξαρίθμησις τῶν πεπραγμένων αὐτῷ πρὸς Φίλιππον. *Liuius: In litteris autem, quæ missæ in concionem, recitatæq; sunt, commemoratio erat beneficiorum primùm in ciuitatem suam; deinde rerum, quas aduersus Philippum geßisset, &c.* Τελευταία δὲ παράκλησις εἰς τὸν κατὰ Φίλιππον πόλεμον. *Liuius: ad postremum adhortatio: capessendum bellum dum se, dum Rhodios, tum quidem dum Romanos etiam haberent, &c.* Μετὰ δὲ ταῦτα παρέντες τοὺς καιρούς, *&c.* ἀστοχήσειν αὐτοὺς τοῦ τῇ πατρίδι

συμφέροντος. *Liuius: Ne quicquam posteà, si tum cessassent, prætermissam occasionem quæsituros.* Ἀλλὰ καὶ τῶν Ῥοδίων ἐπεισελθόντων. *Liuius: Rhodij deinde Legati auditi sunt, &c.* Ἔδοξε τοῖς Ἀθηναίοις ἐκφέρειν τῷ φιλίππῳ πόλεμον. *Liuius: Itaque ingenti consensu bellum aduersus Philippum decretum.* Καὶ τόντε δῆμον ἐστεφάνωσαν ἀριστείῳ στεφάνῳ, καὶ πᾶσι Ῥοδίοις ἰσοπολιτείαν ἐψηφίσαντο. *Liuius: Rhodiorum populus corona aurea virtutis ergò donatus, ciuitasq́ Rhodiis data, quemadmodum Rhodij prius Atheniensibus dederant, &c. Videndum autem num in Polybij verbis* ἀριστείας, *potius quàm* ἀριστείῳ *legi debeat.* Τάς τε ναῦς ἀποκαταστῆσαι τὰς αἰχμαλώτους γενομένας, καὶ τοὺς ἄνδρας. *Liuius: Quorum recens erat beneficium, quòd naues longas quatuor Atheniensium captas nuper à Macedonibus, recuperatásque remiserant.* Ἀνήχθησαν εἰς τὴν Κίον ἐπὶ τὰς νήσους μετὰ τοῦ στόλου. *Liuius: Rhodij Ceam ab Aegina, indè per insulas Rhodum nauigarunt, &c. Mirum quàm bellè se Liuius & Polybius mutuò emendent. apud Liuium enim, pro Ceam, ex Polybio reponendum est Ciam; quæ insula est Eubœæ opposita, vt scribit Ptolemæus: apud Polybium verò, pro* ἐπὶ τὰς νήσους, *ex Liuio legendum videtur* ἔπειτα τὰς νήσους, *vt post* μετὰ τοῦ στόλου, *verbum* παραπλέοντες, *vel tale aliquid desideretur: atque integra lectio sit,* οἱ μὲν οὖν πρέσβεις οἱ τῶν Ῥοδίων ταῦτα διαπράξαντες, ἀνήχθησαν εἰς τὴν Κίον· ἔπειτα τὰς νήσους μετὰ τοῦ στόλου παραπλέοντες, εἰς τὴν Ῥόδον.

V I.

Κυκλιάδας ὁ λιμναῖος. *Ita legendum, & ita habet Liuius lib.* XXXI. *Cycliades Prætor Achæorũ. hæc autem de pace cum Philippo facienda, Titi & Græcorum consultatio, expressa fortaßè fuit à Liuio in ea libri xxxij parte quæ desideratur.* Μετὰ χιλιάρχων πέντε. *Liuius: Quinctius cũ fratre & Tr. mil. paucis.* Συνετάξατο δὲ καὶ συμπορεύεσθαι τῷ φιλίππῳ κοινολογησομένοις ὑπὲρ τῶν καθεστώτων. *De simili re dixit Liuius lib. xxxij. & ipsos mittere singulos ad edocendum Senatum, ne fraude Regis caperetur, placuit.* Ἤδη κατὰ τὴν Ἑλλάδα τῆς δωροδοκίας ἐπιπολαζούσης, καὶ τοῦ μηδένα μηδὲν δωρεὰν πράττειν. *Ita hunc locum restituendum putamus, cùm in manuscripto sit* ἐπιπελαζούσης, *&* μηδὲν δωρεὰν πράττειν, *corruptè, vt opinor: licet* δωρεὰν *retineri poßit.* Καὶ καθότι νῦν ἑκάστοις ἄξιοῖ λέγειν τὸ φαινόμενον. *Locus hic fœdè in exemplari corruptus legebatur,* καθόλου νῦν ἑκάστοις ἄξιον. *de Alexandro autem Aetolorum Prætore meminit Liuius libro* XXXIII.

Αἰτωλὸς

Αἰτωλοὺς δὲ κυρίοις εἶναι βουλευομένοις ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν. *Ita videtur legendum. in manuscripto autem exemplari,* βουλομένοις, *malè (vt existimamus) scriptum est.* Ὁ δὲ Τίτος, τῶν μὲν ἄλλων οὐκ ἔφη δεῖν οὐδεμίαν. θήβας δὲ μόνον τὰς φθίας. *Verbum* δεῖν *mihi quidem mendosum videtur. pro eo autem libenter reponerem* λαβεῖν, *vel tale aliquid, quod ad* δεῖν *verbum propiùs accedat. Sententia tamen, quouis modo legatur, vel ex ipsa Liuij versione patet, qui lib.* XXXIII. *ita scribit: Aetolis Pharsalum, Larisámque reddere: Thebas non reddere.* Νῦν κομίζεσθαι τὰς πόλεις τὰς πρότερον μεθ' αὐτῶν συμπολιτευομένας. *Hunc locum respexit Liuius in eodem libro. Redderentúrque Aetolis vrbes, quæ quondam iuris, aut ditionis eorum fuissent.* Καθ' ὃν καιρὸν τὰς διαλύσεις ἐποιήσαντο πρὸς φίλιππον ἐγκαταλείποντες ῥωμαίους. *Liuius lib.* XXXI. *Quid ad nos venitis Aetoli, sine quorum auctoritate pacem cum Philippo fecistis?* Λαβόντα τετραμήνους ἀνοχάς. *Liuius libro* XXXIII. *induciísque datis in duos menses. Appianus tamen habet* τετραμήνους. *in Macedonico, Polybium, vt videtur, sequutus.*

VII.

Ἧκον εἰς τὴν Ῥώμην, οἵτε παρὰ τοῦ φιλίππου πρέσβεις, οἵτε παρὰ τοῦ τίτου. *Liuius* XXXIII. *breui pòst legati & à T. Quinctio, & ab rege venerunt.* Λόγων δὲ πλειόνων γενομένων. *Liuius: haud multa verba facta.* Εὐθέως ἡ σύγκλητος ἄνδρας δέκα καταστήσασα τῶν ἐπιφανῶν, ἐξέπεμψε τοὺς χειριοῦντας τὰ κατὰ τὴν ἑλλάδα μετὰ φιλίππου. *Liuius: Decem Legati more maiorum, quorum ex consilio T. Quinctius Imp. leges pacis Philippo daret.* Οἱ περὶ Δαμόξενον τὸν Ἀτταλεέα. *Ita nos emendandum opinamur, cùm in exemplari manuscripto corruptè sit,* τοῦ Ἀττέα: *sed* Ἀτταλεέα, *non* Ἀτταλέα, *vt habet Stephanus, magis placet, quia ita inscriptum est in veteribus horum populorum nomismatibus.* Μεσσηνίοις δ' ὑπὲρ ἀσίου καὶ πύλου. *Opinor scribendum* περὶ ἀσίνης, *ita enim habet Strabo lib. viij. & Stephanus,* ἀσίνη, *inquit,* πόλις μεσσήνης, παρὰ τὴν λακωνικὴν οἰκισθεῖσα ὑπὸ Ἀργείων, *&c.* Περὶ τῆς ἡραιέων πόλεως. *Ita nos emendari debere existimamus, cùm in manuscripto legatur,* περὶ τῆς κρεῶν πόλεως, *sine dubio mendosè.* Ἡραία *verò, cuius Strabo & alij meminerunt,* πόλις ἐστὶν, *vt scribit Stephanus,* ἀρκαδίας κατὰ μεσσήνην πρὸς πελοπόννησον, *cuius fecit Liuius mentionē in libro xxxiij. Corinthus, & Triphylia, & Herea. sed Heræa apud Liuium scribendum esse, & alij iam admonuerunt ex eo, quem modò protulimus, Stephani loco.*

 VIII. Τίτου

VIII.

Τίτου παραχειμάζοντος ἐν ἐλατείᾳ, βοιωτοὶ σπουδάζοντες ἀνακομίσασθαι τοὺς ἄνδρας, τοὺς παρ' αὐτῶν στρατευσαμένους τῷ φιλίππῳ, διεπρεσβεύοντο, &c. *Liuius libro xxxiij. Hibernabat eo tempore Athenis Quinctius, à quo cùm multa socij peterent, Bœoti petierunt, impetrauerúntque, vt hi, qui suæ gentis militassent apud Philippum, sibi restituerētur, &c. Omnia rectè Liuius, nisi quòd pro Elatiæ, habet Athenis, contra huius historiæ fidem. & tamen hoc ipso in libro dixit: Eodem hoc anno T. Quinctius Elatiæ, quo in hiberna reduxerat copias, totum hiemis tempus iuredicundo consumpsit.* Ὁ δὲ βουλόμενος ἐκκαλεῖσθαι τοὺς βοιωτοὺς πρὸς τὴν σφετέραν εὔνοιαν, διὰ τὸ προορᾶσθαι τὸν Ἀντίοχον, ἑτοίμως συνεχώρησεν. *Liuius ibidem: Id à Quinctio facilè impetratum: non quia satis dignos eos credebat, sed quia Antiocho rege iam suspecto, fauor conciliandus nomini Romano apud ciuitates erat. verbum Liuianum suspecto, indicat* ὑφορᾶσθαι *legendum esse apud Polybium.* Τούτων δὲ πάντων ἀνακομισθέντων ἐκ τῆς μακεδονίας, ἐν οἷς ἦν καὶ βραχύλλης, τοῦτον μὲν εὐθέως βοιωτάρχην κατέστησαν, &c. ἔπεμψαν δὲ καὶ πρεσβείαν πρὸς τὸν φίλιππον τὴν εὐχαριστήσουσαν ἐπὶ τῇ τῶν νεανίσκων καθόδῳ, λυμαινόμενοι τὴν τοῦ τίτου χάριν. *Liuius ibidem: Restitutis confestim apparuit, quàm nulla inita apud Bœotos gratia esset. nam & ad Philippum gratias agentes pro redditis hominibus, perinde atque id ipsi à Quinctio & Romanis datum esset: & comitiis proximis Bœotarchen nullam aliam ob causam Barcillam quendam, quàm quòd præfectus Bœotorum apud Regem militantium fuisset, fecerunt, præteritis Zeuxippo & Pisistrato, aliisque qui Romanæ societatis auctores fuerant, &c. in manuscriptis Liuij codicibus est, Brachillam, minus corruptè. Legendum autem videtur: perinde atque id ipsis non à Quinctio, & Romanis datum esset. nam eorum lectio, qui emendant, perinde atque ab ipso hi, & non à Quinctio & Romanis dati essent, nimis longè abest à vulgata scriptura.* Δυχερῶς ἔφερον προορώμενοι τὸ μέλλον, καὶ δεδιότες περὶ σφῶν αὐτῶν. *Liuius ibidem: id ægrè & in præsentia paßi, & in futurum etiam metum ceperunt.* Ὡς ἐὰν μὲν Ῥωμαῖοι χωρισθῶσιν ἐκ τῆς Ἑλλάδος. *Liuius: profectis in Italiã Romanis.* Ὁ δὲ φίλιππος μένῃ παρὰ πλευρὰν συνεπισχύων ἀεὶ τοῖς πρὸς σφᾶς ἀντιπολιτευομένοις. *Liuius: Philippo ex propinquo socios adiuuante, & infesto his qui partis aduersæ fuissent.* Βραχύλλην ἐπανελόμενοι. *Liuius, tollere Barcillam principem fautorum Regis statuerunt.* Τρεῖς

μὲν

μὲν τῶν αἰτωλικῶν συνέστησε, τρεῖς δὲ τῶν ἰταλικῶν νεανίσκων, τοὺς προσοίσοντας τὰς χεῖρας τῷ βραχύλλῃ. *Liuius : ab ſex armatis, quorum tres Italici, tres Aetoli erant, circunuentus occiditur. In hoc autem fragmento, cùm multa eſſent in exemplari malè ſcripta, nos illa partim ex Liuiana verſione, partim ex coniectura emendauimus.*

IX.

Ἧκον ἐκ ῥώμης οἱ δέκα δι᾽ ὧν ἔμελλε χειρίζεσθαι τὰ κατὰ τοὺς ἕλληνας, κομίζοντες τὸ τῆς συγκλήτου δόγμα, τὸ περὶ τῆς πρὸς φίλιππον εἰρήνης. *Liuius libro xxxiij: Poſt paucos dies decem legati ab Roma venerunt: quorum ex conſilio pax data Philippo in has leges eſt, &c. deerat in manuſcripto exemplari vox* δόγμα, *quæ tamen neceſſariò requiritur.* Ἕλληνας πάντας τοὺς κατὰ τὴν ἀσίαν καὶ κατὰ τὴν εὐρώπην ἐλευθέρους ὑπάρχειν, καὶ νόμοις χρῆσθαι τοῖς ἰδίοις. τοὺς δὲ τεταγμένους ὑπὸ φίλιππον. *Liuius ibidem : Omnes Græcorum ciuitates, quæ in Europa, quæque in Aſia eſſent, libertatem ac ſuas leges haberent. quæ earum ſub ditione Philippi eſſent, præſidia ex his Philippus deduceret.* Εὔρωμον δὲ καὶ πήδασα, καὶ βαργύλλα, καὶ τὴν ἰαδέων πόλιν, ὁμοίως ἄβυδον, θάσον, μύριναν, πέρινθον, ἐλευθέραν ἀφεῖναι. *Liuius ibidem: Euromo, Pedaſisque, & Bargyllis, & Iaſſo, & Myrina, & Abydo, & Thaſo, & Perintho. eas quoque placere liberas eſſe, &c. in exemplari corruptè legitur* τὴν ἰαδέων πόλιν, *pro quo* ἰασέων *reponimus. & pro* βαργύλλα, *ſcriptum eſt* βαργύλια, *tum hîc, tum aliis infrà locis. nos tamen* βαργύλλα, *vt eſt apud Stephanum, retinendum putamus, Liuianam ſequuti ſcripturam.* Περὶ τῆς κιανῶν ἐλευθερώσεως, τίτον γράψαι πρὸς προυσίαν, κατὰ τὸ δόγμα τῆς συγκλήτου. *Liuius ibidem : De Cianorum libertate, Quinctius Pruſiæ ac Bithyniorum regi ſcriberet, quod ſenatui ac decem legatis placuiſſet, &c. ex Græco autem Polybij loco corriguntur Liuiana verba de Cianorum, quæ in vnam tantùm vocē mutata erant, Decianorum.* Τὰ δ᾽ αἰχμάλωτα, καὶ τοὺς αὐτομόλους ἅπαντας ἀποκαταστῆσαι φίλιππον ῥωμαίοις. *Liuius ibidem: Captiuos, transfugasque reddere Philippum Romanis.* Ὁμοίως δὲ καὶ τὰς καταφράκτους ναῦς, πλὴν πέντε σκαφῶν, καὶ τῆς ἑκκαιδεκήρους. *Liuius ibidem: & naues omnes tectas tradere, præter lembos: quin & Regiam vnam inhabilis propè magnitudinis. quam ſexdecim verſus remorum agebant, &c. ex Polybij verbis apparet apud Liuium ſcribendum eſſe, præter lembos quinque & Regiam vnam. confirmat hanc lectionem Appianus, apud quem*

ita est in Macedonico, ναῦς τε ὅσας ἔχει χωρὶς ἑξήρεις μιᾶς καὶ σκαφῶν πέντε καταφράκτων, *&c. pro* χωρὶς, *Polybius habet* πλὴν, *quod vertit Liuius, præter.* Οἱ μὲν ἄλλοι πάντες εὐθαρσεῖς ἦσαν καὶ περιχαρεῖς, μόνοι δ' αἰτωλοί. *Liuius ibidem: Omnibus Græciæ ciuitatibus hanc pacem approbantibus, soli Aetoli id decretum legatorum clàm mussantes carpebant, &c.* Φάσκοντες οὐ πραγμάτων, ἀλλὰ γραμμάτων μόνον ἔχειν διάθεσιν. *Liuius ibidem: litteras inanes vana specie libertatis adumbratas esse.* Καί τινας ἐλάμβανον πιθανότητας. *Liuius: nec tota ex vano criminatio erat, &c. in exemplari manuscripto* διασύρειν *legebatur nullo sensu, pro* διασείειν τοὺς ἀκούοντας, *hoc est, ad incitandos animos audientium.* Τὴν δ' ἑτέραν, διάγοντα τὰς φρουρὰς ἐλευθεροῦν τὰς πόλεις. τὰς μὲν οὖν ἐλευθερουμένας, ἐπ' ὀνόματος δηλοῦσθαι. ταύτας δ' εἶναι τὰς κατὰ τὴν ἀσίαν· τὰς δὲ παραδιδομένας ῥωμαίοις, φανερὸν, ὅτι τὰς κατὰ τὴν εὐρώπην. εἶναι δὲ ταύτας, ὠρεὸν, ἐρέτριαν, χαλκίδα, δημητριάδα, κόρινθον. *Liuius ibidem: Cur enim alias Romanis tradi vrbes; nec nominari eas? alias nominari, & sine traditione iubere liberas esse? nisi vt quæ in Asia sint, liberentur longinquitate ipsa tutiores: quæ in Græcia sint, ne nominatæ intercipiantur, Corinthus, & Chalcis, & Oreum, cum Eretria & Demetriade.* Καὶ γίνεται μεθαρμωσις δεσποτῶν, οὐκ ἐλευθέρωσις τῶν ἑλλήνων. *Liuius: ad liberandam Græciam, non transferendum à Philippo ad se imperium, se mare traiecisse.* Ὁ δὲ Τίτος ὁρμήσας ἐκ τῆς ἐλατείας μετὰ τῶν δέκα, καὶ κατάρας εἰς τὴν ἀντίκυραν, *&c. Liuius ibidem: Ab Elatia Anticyram cum decem legatis, indè Corinthum traiecit.* Καὶ διελάμβανε περὶ τῶν ὅλων. *Liuius: ibi consilia decem legatorum tractabantur, &c. alibi vertit, de summa rerum consultabat.* Πλεοναζούσης δὲ τῆς τῶν αἰτωλῶν διαβολῆς, *&c. Totum hunc locũ ita vertit Liuius. Identidem Quinctius: liberandam omnem Græciam, si Aetolorum linguas retundere: si veram caritatem, maiestatemq́; apud omnes nominis Romani vellent esse: si fidem facere, ad liberandam Græciam, non ad transferendum à Philippo ad se imperium, se mare traiecisse.* Ταύτην δὲ συνέβαινε γίνεσθαι τὴν ἀπορίαν ἐν τῷ συνεδρίῳ, διὰ τὸ περὶ μὲν τῶν ἄλλων, ἐν τῇ ῥώμῃ προδιειληφέναι, καὶ ῥητὰς ἔχειν τοὺς δέκα παρὰ τῆς συγκλήτου τὰς ἐντολάς. περὶ δὲ χαλκίδος καὶ κορίνθου, καὶ δημητριάδος, ἐπιτροπὴν αὐτοῖς δεδόσθαι διὰ τὸν ἀντίοχον, ἵνα βλέποντες πρὸς τοὺς καιροὺς, βουλεύωνται περὶ τῶν προειρημένων πόλεων κατὰ τὰς αὐτῶν προαιρέσεις. *Liuius: nec tota ex vano criminatio erat. dubitabatur enim de Corintho, & de Chalcide, & Demetriade, quia in*

S. C. quo

S. C. quo mißi decem legati ab vrbe erant; cetera Græciæ atque Aſiæ haud dubiè liberabantur: de his tribus vrbibus legati, quod tempora Reip. poſtulaſſent, id è Rep. fideq́ ſua facere, ſtatuere iußi erant, &c. Expreßit autem Liuius veterem ſenatusconſulti formulam, I. V. E. E. R. P. F. S. V. *hoc eſt, ita vt eis è Rep. fideq́ ſua videbitur: ad quam etiam reſpexit Polybius verbis illis,* βουλεύωνται κατὰ τὰς αὐτῶν προαιρέσεις, *&c.* Ὁ γὰρ Ἀντίοχος δῆλος ἦν, ἐπέχων πάλαι τοῖς κατὰ τὴν Εὐρώπην πράγμασιν. *Liuius: Antiochus rex erat, quem tranſgreſſurum in Europam, cùm primùm ei res ſuæ placuiſſent, non dubitabatur.* Τὴν μὲν Κόρινθον ὁ Τίτος ἔπεισε τὸ συνέδριον ἐλευθεροῦν, καὶ παραχρῆμα καὶ τοῖς Ἀχαιοῖς ἐγχειρίζειν διὰ τὰς ἐξ ἀρχῆς ὁμολογίας. τὸν δ᾽ Ἀκροκόρινθον, καὶ Δημητριάδα, καὶ Χαλκίδα παρακατέχειν. *Liuius: poſtremò ita decretum eſt: Corinthus redderetur Achæis; vt in Acrocorintho tamen præſidium eſſet: Chalcidem, ac Demetriadem retineri, donec cura de Antiocho deceßiſſet.* Καὶ τῆς Ἰσθμίων πανηγύρεως ἐπελθούσης, καὶ σχεδὸν ἀπὸ πάσης τῆς οἰκουμένης τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν συνεληλυθότων. *Liuius: Iſthmiorum ſtatum ludicrum erat, ſemper quidem & aliâs frequens, cùm propter ſpectaculi ſtudium inſitum genti, quo certamina omnis generis artium, viriumq́ ac pernicitatis viſuntur; tum quia propter opportunitatem loci per duo diuerſa maria omnium Græcorum vndique conuentus erat, &c.* Διὰ τὴν προσδοκίαν τῶν ἀποβησομένων. *Liuius: expectatione erecti, qui deinde ſtatus futurus Græciæ, quæ ſua fortuna.* Αὐτοὶ καθ᾽ αὑτοὺς, καὶ διὰ τῆς πρὸς ἀλλήλους εὑρησιλογίας. *Ita hunc locum emendaui, cùm in exemplari deſit* καὶ, *&* εὑρησιαλογίας *legatur nullo ſenſu, pro* εὑρησιλογίας: *eadem ſententia vſus eſt infrà Polybius, cùm inquit,* πάντες δὲ διαλαλοῦντες οἱ μὲν πρὸς ἀλλήλους, οἱ δὲ πρὸς σφᾶς αὐτούς. *quam ita vertit Liuius: alij non taciti ſolùm opinabantur, ſed ſermonibus etiam ſerebant.* καθ᾽ αὑτοὺς, *valet, per ſe, vt idem Liuius vertit. paulò ſuprà, pro* φάσκειν, *vt mendosè erat in exemplari, repoſuimus* φασκόντων, *&c.* Ἀθροισθέντος τοῦ πλήθους εἰς τὸ στάδιον ἐπὶ τὸν ἀγῶνα, προελθὼν ὁ κῆρυξ, καὶ σιωπησάμενος τὰ πλήθη διὰ τοῦ σαλπικτοῦ, τόδε κήρυγμα ἀνηγόρευσεν. *Liuius: Romani ad ſpectaculum conſederunt; & præco, cum tubicine (vt mos eſt) in mediam arenam, vndè ſolenni carmine ludicrum indici ſolet, proceßit, & tuba ſilentio facto, ita pronuntiat.* Ἡ σύγκλητος ἡ Ῥωμαίων, καὶ Τίτος Κοΐντιος στρατηγός. *Liuius: Senatus Romanus & T. Quinctius Imp.* Καταπολεμήσαντες βασιλέα Φίλιππον καὶ Μακεδόνας. *Liuius: Philippo rege,*

Macedonibusq́. deuictis. Ἀφιᾶσιν ἐλευθέρους, ἀφρουρήτους, ἀφορολογήτους, νόμοις χρωμένους τοῖς πατρίοις. *Liuius: liberos, immunes, suis legibus esse iubet.* Λοκροὺς, Εὐβοεῖς. *Liuius habet, Locrenses omnes, & insulam Eubœam. pro Perrhæbios autem, lege Perrhæbos, licet apud Polybium corruptè erat* πεῤῥαίοις. Τίνες μὲν οὖν οὐδ' ἠγνόησαν τοῦ κηρύγματος. *Liuius: vix satis credere se quisque audisse.* Διαπιστούμενον, καὶ δοκοῦν ὡσανεὶ καθ' ὕπνον ἀκούειν τῶν λεγομένων. *Liuius: mirabundi, velut somnij vanam speciem, &c.* Ἐξ ἄλλης ὁρμῆς ἐβόα προσάγειν τὸν κήρυκα. *Liuius: reuocatus præco, &c.* Βουλομένων τῶν ἀνθρώπων μὴ μόνον ἀκούειν, ἀλλὰ καὶ βλέπειν τὸν λέγοντα. *Liuius: cùm vnusquisque non audire, sed videre libertatis suæ nũtium aueret.* Ἀνηγόρευσε ταυτὰ, καὶ ὡσαύτως τοῖς πρόσθεν. *Liuius: iterum pronuntiat eadem, &c. locus Polybij mẽdosè in exemplari legebatur.* Τηλικοῦτον συνέβη καταῤῥαγῆναι τὸν κρότον. *Liuius: tantus cum clamore plausus est ortus.* Τῶν μὲν ἀθλητῶν ἁπλῶς οὐδεὶς οὐδένα λόγον εἶχεν ἔτι. *Liuius: ludicrum deinde ita raptim peractum est, vt nullius nec animi, nec oculi spectaculo intenti essent.* Πάντες δὲ διαλαλοῦντες, οἱ μὲν πρὸς ἀλλήλους, οἱ δὲ πρὸς σφᾶς αὐτούς. *Liuius: nec præsens omnium modò effusa lætitia est, sed per multos dies gratis & cogitationibus & sermonibus reuocata, &c.* Τινὲς δὲ τῆς δεξιᾶς ἅψασθαι σπουδάζοντες. *Liuius: contingere dextram cupientium.* Οἱ δὲ πολλοὶ στεφάνους ἐπιῤῥιπτοῦντες καὶ λημνίσκους, παρ' ὀλίγον διέλυσαν τὸν ἄνθρωπον. *Liuius: vt ruente turba in vnum adire, &c. coronas, lemniscosq́; iacientium, haud procul periculo fuerit, &c.* Μικροῦ διέφθειραν τὸν τίτον, *dixit paulò suprà.* Θαυμαστὸν γὰρ ἦν τὸ ῥωμαίους ἐπὶ ταύτης γενέσθαι τῆς προαιρέσεως, καὶ τὸν ἡγούμενον αὐτῶν τίτον, ὥστε πᾶσαν ὑπομεῖναι δαπάνην, καὶ πάντα κίνδυνον χάριν τῆς τῶν ἑλλήνων. *Liuius: esse aliquam in terris gentem, quæ sua impensa, suo labore ac periculo bella gerat pro libertate aliorum.* Μέγα δὲ καὶ τὸ δύναμιν ἀκόλουθον τῇ προαιρέσει προσενέγκασθαι. τούτων δὲ μέγιστον ἔτι, τὸ μηδὲν ἐκ τῆς τύχης ἀντιπαῖσαι πρὸς τὴν ἐπιβολήν. *Liuius: Hoc spe concipi audacis animi fuisse: ad effectum adducere, virtutis & fortunæ gentis, &c. sed videndum num pro* ἀντιπαῖσαι, *rectius sit* ἀντιπαλαῖσαι, *&c.* Ὥστε διὰ κηρύγματος ἑνὸς, ἅπαντας καὶ τοὺς τὴν ἀσίαν κατοικοῦντας ἕλληνας, καὶ τοὺς τὴν εὐρώπην, ἐλευθέρους, *&c. Liuius: vna voce præconis liberatas omnes Græciæ atque Asiæ vrbes.* Διελθούσης δὲ τῆς πανηγύρεως. *Liuius: ludis verò dimißis.* Πρώτοις μὲν ἐχρημάτισαν τοῖς παρὰ ἀντιόχου πρεσβευταῖς. *Liuius: primi omnium regis Antiochi*

vocati

vocati legati ſunt. Διακελευόμενοι τῶν ἐπὶ τῆς ἀσίας πόλεων. Liuius: *vt excederet Aſiæ vrbibus, &c. verbum* ἐκχωρεῖν, *Liuius vertit, excederet:* ἀπέχεσθαι *autem, abſtineret.* Τῶν ὑπὸ πτολεμαῖον καὶ φίλιππον ταττομένων. Liuius: *quæ aut Philippi, aut Ptolemæi regum fuiſſent.* Σὺν δὲ τούτοις προηγόρευον μὴ διαβαίνειν εἰς τὴν εὐρώπην μετὰ δυνάμεως. Liuius: *denuntiatũ, ne in Europam ipſe trãſiret, aut copias traiiceret.* Οὐδένα γὰρ ἔτι τῶν ἑλλήνων. *Ita puto legendum; & paulò ſuprà,* καὶ μηδενὶ πολεμεῖν, *&c.* Μετὰ δὲ τούτοις εἰσεκαλοῦντο πάντας τοὺς ὑπὸ τῶν ἐθνῶν καὶ πόλεων παραγεγονότας. Liuius: *ſecundùm iſta, iam Quinctius & decem legati legationes Regum, gentium, ciuitatumq́ audiuêre.* Μακεδόνων μὲν οὖν τοὺς ὀρέστας καλουμένους διὰ τὸ προσχωρῆσαι σφίσι κατὰ τὸν πόλεμον, αὐτονόμους ἀφεῖσαν. Liuius: *Oreſtis, Macedonum ea gens eſt, quòd primi ab rege defeciſſent, ſuæ leges redditæ, &c. Opinor autem pro* προχωρῆσαι, *rectius eſſe* προσχωρῆσαι, *vt nos emendauimus.* Ἠλευθέρωσαν οὖν περρεβοὺς, καὶ δόλοπας, καὶ μάγνητας. Liuius: *Magnetes & Perrhæbi, & Dolopes liberi quoque pronuntiati.* Θετταλοῖς δὲ μετὰ τῆς ἐλευθερίας, καὶ τοὺς ἀχαιοὺς τοὺς φθιώτας προσένειμαν, ἀφελόμενοι θήβας τὰς φθίας, καὶ φάρσαλον. Liuius: *Theſſalorum genti præter libertatem, Achæi Phthiotæ dati, Thebis Phthioticis & Pharſalo excepto.* Οἱ γὰρ αἰτωλοὶ περί τε τῆς φαρσάλου, μεγάλην ἐποιοῦντο φιλοτιμίαν, φάσκοντες αὐτῶν δεῖν ὑπάρχειν κατὰ τὰς ἐξ ἀρχῆς συνθήκας, ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῆς λευκάδος. οἱ δὲ ἐν τῷ συνεδρίῳ, περὶ μὲν τούτων τῶν πόλεων ὑπερέθεντο τοῖς αἰτωλοῖς τὸ διαβούλιον πάλιν ἐπὶ τὴν σύγκλητον. Liuius: *Aetolos de Pharſalo & Leucade poſtulantes, vt ex fœdere ſibi reſtituerentur, ad Senatum reiecerunt.* Τοὺς δὲ φωκέας, καὶ τοὺς λοκροὺς, συνεχώρησαν αὐτοῖς ἔχειν, καθάπερ εἶχον καὶ πρότερον ἐν τῇ συμπολιτείᾳ. Liuius: *Phocenſes, Locrenſesq́, ſicut antè fuerant, adiecta decreti auctoritate, his contribuerunt, &c. Ita legendus Liuij locus, cùm in vulgatis ſit,* Locrenſes, *& quæ ſicut antè fuerant. Poly bij quoque liber manuſcriptus mendosè* εἶπον, *pro* εἶχον, *habebat.* Κόρινθον δὲ καὶ τὴν τριφυλίαν, ἔτι δὲ τὴν ἐρετριέων πόλιν, ἐδόκει μὲν τοῖς πλειόσιν εὐμένει δοῦναι. *In exemplari Polybij deſunt quædam, quæ ſuppleri poſſunt ex* Liuiana *verſione: Corinthus & Triphylia, & Heræa (Peloponneſi & ipſa vrbs eſt) reddita Achæis. Oreum & Eretriam decem legati Eumeni regi Attali filio dabant.* Τίτου δὲ πρὸς τὸ συνέδριον διαστείλαντος. Liuius: *diſſentiente Quinctio, venit res in arbitrium ſenatus.* Ἠλευθερώθησαν αἱ πόλεις αὗται διὰ τῆς συγκλήτου, καὶ σὺν ταύταις κάρυστος.

Liuius: Senatus libertatem his ciuitatibus dedit Carysto adiecto. Ἔδωκαν δὲ καὶ πλευράτῳ λυχνίδα καὶ πάρθον, οὔσας μὲν ἰλλυρίδας, ὑπὸ φίλιππον δὲ ταττομένας. Liuius: *Pleurato* Lingus *& Partheni dati. Illyriorum vtraque gens sub ditione Philippi fuerat, &c. Opinor autem apud Polybium mendum inesse voci* λυχνίδα, *& pro ea reponendum* λυχνιδοῦντα, *vt est apud Strabonem lib.vij.* ἐξ ἐπιδάμνου, *inquit,* καὶ ἀπολλωνίας περὶ τὴν ἐπὶ κανδαουίας ὁδὸν, αἵ τε λίμναι εἰσὶν αἱ περὶ λυχνιδοῦντα, *&c. licet suprà dixerit,* ἡ μὲν οὖν πᾶσα ἰγνατία καλεῖται, ἡ δὲ πρώτη ἐπὶ κανδαουίας λέγεται) ὄρους ἰλλυρικοῦ διὰ λυχνιδίου πόλεως, καὶ πυλῶνος, τόπου ὁρίζοντος ἐν τῇ ὁδῷ τήν τε ἰλλυρίδα, καὶ τὴν μακεδονίαν: *Stephanus certè habet,* λυχνίδος πόλις ἰλλυρίας, *vt videatur apud* Liuium *omninò scribendum* Lychnidus, *pro* Lingus. *citat autem Polybij locum Stephanus in voce* πάρθος, *à qua* τὸ ἐθνικὸν παρθηνὸς *deduci scribit, vt ferri poßit Partheni apud Liuium, quanuis in Capitolinis marmoribus sit, Parthini.* Ἀμυνάνδρῳ δὲ συνεχώρησαν, ὅσα παρεσπάσατο κατὰ τὸν πόλεμον, ἐρύματα τοῦ φιλίππου, κρατεῖν τούτων. Liuius: *Amynandrum tenere iusserunt castella, quæ per belli tempus Philippo capta ademisset.* Ταῦτα δὲ διοικήσαντες, ἐμέρισαν σφᾶς αὐτοὺς, καὶ πόπλιος μὲν λέντλος εἰς βαργύλια πλεύσας, ἠλευθέρωσε τούτους. λεύκιος δὲ στερτίνιος εἰς ἡφαιστίαν καὶ θάσον ἀφικόμενος, καὶ τὰς ἐπὶ θρᾴκης πόλεις, ἐποίησε τὸ παραπλήσιον. πρὸς δὲ τὸν ἀντίοχον ὥρμησαν πόπλιος οὐίλλιος, καὶ λεύκιος τερέντιος. οἱ δὲ περὶ γνάϊον τὸν κορνήλιον πρὸς τὸν βασιλέα φίλιππον. *Mirum quàm fœdè hic locus in exemplari corruptus legebatur, quem nos ex maiori parte,* Liuianam *secuti versionem, emendauimus. ita enim habet* Liuius: *Dimisso conuentu decem legati partiti munia inter se ad liberandas suæ quisque regionis ciuitates discesserũt: P. Lentulus Bargyllas;* L. *Stertinius Hephesiam & Thasum, & Thraciæ vrbes; P. Villius &* L. *Terentius ad regem Antiochum; Cn. Cornelius ad Philippum, &c. Omninò Stertinius videtur legendum, quanuis alij ex Plutarcho Titilium restituant. nam & Polybij corrupta scriptura* στερέννιος, *quæ erat in exemplari, ad Stertinius nominis similitudinem propiùs accedit, & Stertinia gens nota est tum ex hoc Liuij loco, tum ex Horatij Satyra iij. lib. ij. cùm Titilia nusquam, quod sciã, reperiatur.* βαργύλια *autem retinui, quòd hæc scriptura constans sit apud Polybium neutro genere, licet suprà* βαργύλλα *ex Stephano reposuerim. vt appareat Liuium Bargylias scripsisse muliebri genere. quæ scriptura in Bargyllas, propter litterarum i & l similitudinem,* facilè

facilè mutari potuit. οἳ καὶ συμμίξαντες πρὸς τοῖς τέμπεσι, περί τε τῶν ἄλλων διελέχθησαν, ὑπὲρ ὧν εἶχον τὰς ἐντολάς. *Liuius: ad Tempe Thessalica Philippus est conuentus. cui de minoribus rebus editis mandatis.* Καὶ συνεβούλευον αὐτῷ πρεσβευτὰς πέμπειν εἰς τὴν ῥώμην ὑπὲρ συμμαχίας, ἵνα μὴ δοκῇ τοῖς καιροῖς ἐφεδρεύων, ἀποκαραδοκεῖν τὴν ἀντιόχου παρουσίαν. *Liuius: magnopere ei suasit, ad societatem, amicitiamq́ petendam, mitteret Romã legatos; ne si quid Antiochus moueret, exspectasse, & temporum opportunitates captasse ad bellandum videretur.* Τοῦ δὲ βασιλέως συγκατατιθεμένου τοῖς ὑποδεικνυμένοις. *Liuius: qui cùm se missurum extemplò legatos respondisset.* Ἧκον ἐπὶ τὴν τῶν θερμικῶν σύνοδον. *Liuius: Cornelius Thermopylas, vbi frequens Græciæ statis diebus esse solet conuentus (Pylaicum appellant) venit.* Παρεκάλουν τοὺς αἰτωλοὺς διὰ πλειόνων, μένειν ἐπὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς αἱρέσεως, καὶ διαφυλάττειν τὴν πρὸς ῥωμαίους εὔνοιαν. *Liuius: Aetolos præcipuè monuit, vt cõstanter & fideliter in amicitia populi Romani permanerent.* Καὶ τῶν μὲν πράως, καὶ πολιτικῶς μεμψιμοιρούντων αὐτοῖς, ἐπὶ τῷ μὴ κοινωνικῶς χρῆσθαι τοῖς εὐτυχήμασι, μὴ δὲ τηρεῖν τὰς ἐξ ἀρχῆς συνθήκας, τῶν δὲ λοιδορούντων καὶ φασκόντων, οὔτ᾽ ἂν ἐπιβῆναι τῆς ἑλλάδος οὐδέποτε ῥωμαίους, οὔτ᾽ ἂν νικῆσαι φίλιππον, εἰ μὴ δι᾽ ἑαυτούς. *Liuius: Aetolorum principes alij interquesti sunt, quòd non idem erga suam gentem Romanorum animus esset post victoriam, qui in bello fuisset. alij ferociùs incusarunt, exprobraruntq́ non modò vinci sine Aetolis Philippum, sed ne transire quidem in Græciam Romanos potuisse.* Τὸ μὲν ἀπολογεῖσθαι πρὸς ἕκαστα τούτων οἱ περὶ τὸν γναῖον ἀπεδοκίμασαν. *Liuius: aduersus ea respondere, ne altercationem excederet res, cùm supersedisset Romanus.* Παρεκάλουν δ᾽ αὐτοὺς πρεσβεύειν εἰς τὴν ῥώμην, διότι πάντων παρὰ τῆς συγκλήτου τεύξονται τῶν δικαίων, ὃ καὶ πεισθέντες ἐποίησαν. *Liuius: omnia eos æqua imperaturos, si Romam misissent, dixit. itaque ex auctoritate eius decreti legati sunt.* Καὶ τὸ μὲν τέλος τοῦ πρὸς φίλιππον πολέμου τοιαύτην ἔσχε διάθεσιν. *Liuius: hunc finem bellum cum Philippo habuit, &c. vox* πολέμου *desideratur in exemplari, quam nos ex Liuio restituimus.*

X.

Παρόντι ἐν θρᾴκῃ τῷ ἀντιόχῳ, κατέπλευσαν εἰς Σηλυμβρίαν οἱ περὶ λεύκιον κορνήλιον. οὗτοι δ᾽ ἦσαν παρὰ τῆς συγκλήτου πρέσβεις, ἐπὶ τὰς διαλύσεις ἐξαπεσταλμένοι, τὰς ἀντιόχου, καὶ πτολεμαίου. Liuius libro xxxiij:

ſub hoc tempus & L. Cornelius, miſſus à ſenatu ad dirimenda inter Antiochum, Ptolemæumq́; reges certamina, Selymbriæ ſubſtitit.

XII.

Ἀντιόχου διαχειμάζοντος ἐν τῇ χαλκίδι, καὶ τοῦ χειμῶνος καταρχομένου. *Liuius lib. xxxvi: Chalcide Antiochus ne ceſſaret per hibernũ tempus, &c.* Παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν πρεσβευταὶ, παρὰ μὲν τοῦ τῶν ἠπειρωτῶν ἔθνους, οἱ περὶ χάροπα· παρὰ δὲ τῆς τῶν ἠλείων πόλεως, οἱ περὶ καλλίστρατον. *Liuius ibidem: ſicut Epirotæ communi gentis conſenſu, & Elei è Peloponneſo venerunt.* Οἱ μὲν οὖν ἠπειρῶται παρεκάλουν αὐτὸν, μὴ προεκβιβάζειν σφᾶς εἰς τὸν πρὸς ῥωμαίους πόλεμον, θεωροῦντα, διότι πρόκειν) πάσης τῆς ἑλλάδος πρὸς τὴν ἰταλίαν. *Liuius: petebant enim ne ſe temerè in cauſam deduceret; expoſitos aduerſus Italiam pro omni Græcia & primos impetus Romanorum excepturos.* Ἀλλ' εἰ μὲν αὐτὸς δύναται προκαθίσας τῆς ἠπείρου, παρασκευάζειν σφίσι τὴν ἀσφάλειαν, ἔφασαν αὐτὸν δέξασθαι, καὶ ταῖς πόλεσι, καὶ τοῖς λιμέσι. *Liuius: ſi ipſe poſſet præſidere Epiro, eſſent cupidè vrbibus & portubus ſuis accepturos.* Εἰ δὲ μὴ κρίνει τοῦτο πράττειν, κατὰ τὸ παρὸν συγγνώμην ἔχειν ἠξίου αὐτοῖς δεδιόσι τὸν ἀπὸ ῥωμαίων πόλεμον. *Liuius: ſi id non poſſet: deprecari, ne ſe nudos atque inermes Romano bello obiiceret.* Οἱ δὲ ἠλεῖοι παρεκάλουν πέμπειν τῇ πόλει βοήθειαν, ἐψηφισμένων γὰρ τῶν ἀχαιῶν τὸν πόλεμον, εὐλαβεῖσθαι τὴν τούτων ἔφοδον. *Liuius: Elei auxilium aduerſus Achæos petebant, &c.* Τοῖς δὲ ἠλείοις ἐξαπέστειλε χιλίοις πεζοὺς, ἡγεμόνα συστήσας εὐφανῆ τὸν κρῆτα. *Liuius: mille iis pedites cum duce Cretenſi Euphane ſunt miſsi, &c. Polybij liber manuſcriptus habebat* ἐμφανῆ, *nos tamen retinuimus Liuianum Euphanen.*

XIII.

Μετὰ τὸ γενέσθαι τὴν ἡρακλείαν ὑποχείριον. *Liuius libro xxxvi: Heraclea capta: &* στρατηγὸν, *vertit, Prætorem.* Ἔκριναν διαπέμπεσθαι πρὸς τὸν μάνιον ὑπὲρ ἀνοχῶν καὶ διαλύσεως. *Liuius ibidem: pacis petendæ Oratores ad conſulem miſerunt.* Προέθεντο μὲν καὶ πλείους ποιεῖσθαι λόγους, μεσολαβηθέντες δὲ κατὰ τὴν ἔντευξιν, &c. *Liuius: quos dicere exorſos conſul interfatus, cùm alia ſibi præuertenda eſſe dixiſſet.* Δεχημέροις δὲ ποιησάμενος ἀνοχάς. *Liuius: datis dierum decẽ induciis.* Ἐκπέμψειν ἔφη μετ' αὐτῶν λεύκιον, πρὸς ὃν ἐκέλευσε λέγειν, ὑπὲρ ὧν ἂν δέοιντο. *Liuius: L. Valerio Flacco cum iis miſſo, iuſsit, ei, quæ ſecum acturi*

acturi fuissent, exponere, & si qua vellent alia. Καὶ τοῦ λευκίου συνελθόντες εἰς τὴν ὕπαταν, ἐγίνοντο λόγοι καὶ πλείους ὑπὲρ τῶν ἐνεστώτων. Liuius: *Hypatam vt est ventum, principes Aetolorum apud Flaccum concilium habuerunt.* Οἱ μὲν οὖν αἰτωλοὶ συνίσταντο τὴν δικαιολογίαν, ἀνέκαθεν προσφερόμενοι τὰ προγεγονότα σφίσι φιλάνθρωπα πρὸς τοὺς ῥωμαίους. Liuius: *parantibus iis antiqua iura fœderum ordiri, meritáque in populum Romanum.* Ὁ δὲ λεύκιος ἐπιτεμὼν αὐτῶν τὴν ὁρμὴν, οὐκ ἔφη τοῖς παροῦσι καιροῖς ἁρμόζειν. Liuius: *absistere iis Flaccus iussit, quæ ipsi violassent, &c.* οὐδὲν ἔτι συμβάλλεσθαι. Liuius: *profuturam.* Τὸν ἀξιωματικὸν λόγον. Liuius: *in preces orationem versam.* Ἔκριναν ἐπιτρέπειν τὰ ὅλα μανίῳ, δόντες αὐτοὺς εἰς τὴν ῥωμαίων πίστιν. Liuius: *Hæc vna via omnibus ad salutem visa est, vt in fidem se permitterent Romanorum.* οὐκ εἰδότες τὴν δύναμιν ἔχει τοῦτο. *Videtur legendum* ἣν δύναμιν. *vel si retineamus* τὴν, *addendum est* ἣν, *vt legatur,* οὐκ εἰδότες τὴν δύναμιν, ἣν ἔχει τοῦτο, *&c.* Ὡς οὐ διὰ τοῦτο λειοτέρου σφίσι ἠλειοῦ ὑπάρξοντος. Locus *sine dubio corruptus, potest ita corrigi,* ὡς ἂν διὰ τοῦτο λειοτέρου σφίσι τοῦ μανίου ὑπάρξοντος. *& nihilominus videtur aliquid deesse, quod ex Liuio suppleri potest. ita enim, inquit: & illis violandi supplices, verecundiam se imposituros: & ipsos nihilominus suæ potestatis fore, si quid melius fortuna ostendisset.* Ἐξέπεμψαν ἅμα τῷ λευκίῳ τοὺς περὶ φανέαν διασαφήσοντας, *etc.* ἐπὶ καταστροφῆς εἶπαν, διότι κέκριται τοῖς αἰτωλοῖς, σφᾶς αὐτοὺς ἐγχειρίζειν εἰς τὴν ῥωμαίων πίστιν. Liuius: *Phaneas legationis princeps longam orationem, & ad mitigandam iram victoris compositam, ita ad extremum finiuit, vt diceret Aetolos se, suaq; omnia fidei populi Romani permittere.* Ὁ δὲ μάνιος μεταλαβὼν, οὐκοῦν οὕτως ἔχει ταῦτα φησὶν ὦ ἄνδρες αἰτωλοί. Liuius: *id consul vbi audiuit, etiam atque etiam videte, inquit, Aetoli, vt ita permittatis, &c.* ἔχειν *habet, pro* ἔχει, *manuscriptum exemplar Polybij. quæ lectio ferri etiam potest.* Τῶν δὲ κατανευσάντων. Liuius: *tum decretum Phaneas, in quo id disertè scriptum erat, ostendit.* Τοιγαροῦν πρῶτον μὲν δεήσει, *&c.* Liuius: *quando ergo, inquit, ita permittitis, postulo, &c.* Δικαίαρχον ἔκδοτον δοῦναι, καὶ μενέστρατον τὸν ἠπειρώτην, ὃς ἐτύγχανε τότε παραβεβοηθηκὼς εἰς ναύπακτον, *&c.* Liuius: *postulo vt Dicæarchum ciuem vestrum sine mora dedatis, & Menetam Epirotam (Naupactum is cum præsidio ingressus ad defectionem compulerat) &c. Polybij verba in exemplari mendosè leguntur: nos autem ex Liuiana versione illa emendauimus. sed videtur legendum*

esse

eſſe μενέσταν, *pro* μενέστρατον, *ſi Liuianam verſionem ſequi velimus; quæ confirmatur Polybij alio loco, qui eſt in fragm. xxvij. in quo* μενέστας *hic nominatur. qui Meneſtas item eſt in libris manuſcriptis Liuianis.* Σὺν δὲ τούτοις ἀμυνάνδρον τὸν βασιλέα, καὶ τῶν ἀθαμάνων τοὺς ἅμα τούτῳ συναποχωρήσαντας πρὸς αὐτούς. Liuius: *& Amynandrum cum principibus Athamanum, quorum conſilio ab nobis defeciſtis.* Ὁ δὲ φαινέας μεσολαβήσας. Liuius: *propè dicentem interfatus Romanum.* οὐδ᾽ ἑλληνικόν ἐστι ὦ στρατηγὲ τὸ παρακαλούμενον. Liuius: *qui nobis imperes, quæ moris Gracorum non ſint.* Ὡς βουλόμενος εἰς ἔννοιαν αὐτοὺς ἀγαγεῖν τῆς περιστάσεως. Liuius: *cuius conditionis eſſent. in exemplari corruptè legebatur* ἄνοιαν, *pro* ἔννοιαν. *& videndum an* αὐτὸν, *pro* αὐτοὺς *ſit rectius.* Ἔτι γὰρ ὑμεῖς ἑλληνοκοπεῖτε φησὶ, καὶ περὶ τοῦ δέοντος καὶ καθήκοντος ποιεῖσθε λόγον δεδωκότες ἑαυτούς. Liuius: *Ad hæc conſul: nec hercule, inquit, magnopere nunc curo, quid Aetoli ſatis ex more Græcorum factum eſſe cenſeant: dum ego more Romano imperium id habeam in deditos modò decreto ſuo, ante armis victos.* Οὓς ἐγὼ δήσας εἰς τὴν ἅλυσιν, ἀπάξω πάντας, ἂν τοῦτο μὴ δόξῃ. Liuius: *itaque ni properè fit, quod impero, vinciri vos iam iubeo.* Ταῦτα λέγων, φέρειν ἅλυσιν ἐκέλευσε. Liuius: *afferri cathenas, & circumſiſtere lictores iuſsit.* Οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν φαινέαν ἔκθαμβοι γεγονότες. Liuius: *Tum fracta Phaneæ ferocia, Aetolisq́; aliis eſt, &c. paulò infrà erat,* ὁ δὲ λάρειος *in exemplari, pro* ὁ δὲ λούκιος, *vt nos exiſtimamus.* Ἤρξατο λέγειν ὁ φαινέας. ἔφη γὰρ αὐτὸν καὶ τοὺς ἀποκλήτους ποιήσειν τὰ προσταττόμενα, προσδεῖσθαι δὲ καὶ τῶν πολλῶν, εἰ μέλλει κυρωθῆναι τὰ παραγγελλόμενα. Liuius: *& ſe quidem Phaneas, & qui adſint Aetolorum, ſcire facienda eſſe, quæ imperantur, dixit, ſed ad decernenda ea concilio Aetolorum opus eſſe, &c. de Apocletis Liuius xxxv. ita meminit. Per Apocletos autem, ita vocant ſanctius concilium: ex delectis conſtat viris.* Ἠξίου πάλιν ἀνοχὰς αὐτοῖς δοθῆναι δεχημέρους. Liuius: *ad id petere vt decem dierum inducias daret.* Παραγενόμενοι δ᾽ εἰς τὴν ὕπαταν. Liuius: *& Hypatam reditum eſt.* Διεσάφουν τοῖς ἀποκλήτοις τὰ γεγονότα, καὶ τοὺς ῥηθέντας λόγους. Liuius; *Vbi in concilio delectorum, quos Apocletos vocant, Phaneas, & quæ imperarentur, & quæ ipſis propè accidiſſent, expoſuiſſet.* Καὶ τῆς ἐπιφερομένης αὐτῆς ἀνάγκης. Liuius, *cuius conditionis eſſent, ſenſerunt. quod autem Polybius dixit,* ἔννοιαν ἔλαβον, *Liuius vertit, ſenſerunt.* Καὶ συγκαλεῖν τοὺς αἰτωλούς. *Liuius: & ex omnibus opidis conuocandos Aetolos ad concilium.* Διαδοθείσης

δὲ τῆς

δὲ τῆς φήμης ὑπὸ τῶν ἀπηντημένων τοῖς περὶ τὸν φαινέαν, οὕτως ἀπεθηριώθη τὸ πλῆθος. Liuius: *Posteaquam verò omnis coacta multitudo eadem illa audiuit, adeò sæuitia imperij, atque indignitate exasperati animi sunt.* τοῦ δ' ἀδυνάτου κωλύσαντος βουλεύσασθαι περὶ τῶν ἐπιταττομένων. Liuius: *ad iram accedebat & difficultas eorum, quæ imperarentur.* Ἅμα δὲ τοῦ νικάνδρου καὶ τὸν καιρὸν τοῦτον καταπλεύσαντος ἐκ τῆς ἀσίας. *& spes fortè oblata, quòd Nicander eo ipso tempore ab rege Antiocho veniens impleuit expectatione vana multitudinem, terra mariq; ingens parari bellum, &c. vox* πέρας *in exemplari corruptè legebatur.*

Παρεγενήθη μὲν γὰρ ἐκ τῆς ἐφέσου δωδεκαταῖος εἰς τὰ φάλαρα πάλιν ἀφ' ἧς ὡρμήθη ἡμέρας. Liuius: *Is duodecimo die, quàm conscenderat nauem, in Aetoliam perfecta legatione rediens, Phalaram in sinu Maliaco tenuit.* τὰ μὲν χρήματα εἰς τὴν λαμίαν διεκόμισε. Liuius: *Indè Lamiam pecuniam cùm deuexisset.* τῆς νυκτός. Liuius: *vespere prima.* Ἐπεβάλλετο καὶ τὸν μεταξὺ τόπον τῶν στρατοπέδων διαπεσεῖν εἰς τὴν ὑπάταν. Liuius: *inter Macedonum Romanaq; castra, medio agro, dum Hypatam notis callibus petit.* Ἐπιπεσὼν δὲ εἰς τοὺς προκείτους τῶν μακεδόνων. Liuius: *in stationem incidit Macedonum.* Ἀνήγετο πρὸς τὸν φίλιππον, ἔτι τῆς συνουσίας ἀκμαζούσης. Liuius: *deductusq; ad regem est nondum conuiuio dimisso, &c.* τοῦ δὲ πράγματος ἀγγελθέντος τῷ βασιλεῖ. Liuius: *quod vbi nuntiatum est.* Ταχέως ἐκέλευσε τοὺς ἐπὶ τοῦτον ὄντας, θεραπεῦσαι τὸν νίκανδρον. Liuius: *accumbere eum, epularíque iußit.* Μετὰ δέ τινα χρόνον, αὐτὸς ἐξαναστὰς, συνέμιξε τῷ νικάνδρῳ. Liuius: *Indè dimißis aliis solum retentũ, &c.* Καὶ πολλὰ καταμεμψάμενος τὴν κοινὴν τῶν αἰτωλῶν ἄγνοιαν, ἐξ ἀρχῆς μὲν ὅτι ῥωμαίους ἐπαγάγοιεν τοῖς ἕλλησι, μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ἀντίοχον. Liuius: *Aetolorum praua consilia, atque in ipsorum caput semper recidentia accusauit; qui primùm Romanos, deinde Antiochum in Græciam adduxissent.*

Ὅμως ἔτι καὶ νῦν παρεκάλει, λήθην ποιησαμένους τῶν προγεγονότων. Liuius: *sed præteritorum, quæ magis reprehendi, quàm corrigi possunt, oblitum, &c.* Ἀντέχεσθαι τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας. Liuius: *sed Aetolos quoque finire tandem aduersus se odia debere.* Αὐτὸν δὲ τὸν νίκανδρον παρακαλέσας μνημονεύειν τῆς εἰς αὐτὸν γεγενημένης εὐεργεσίας, ἐξέπεμψε μετὰ σπουδῆς ἱκανῆς. Liuius: *& Nicandrum priuatim eius diei, quo seruatus à se foret, meminisse, &c. ita datis qui in tutum eum prosequerentur, Hypatam Nicander consultãtibus de pace Romana superuenit.* Εἰς ὑποψίαν καὶ διαβολὰς ἐμπεσών. *Ita videtur legendum, non vt est in exemplari,* ἐμπέσαι.

XIV.

τὴν ἐκ τῆς ῥώμης πρεσβείαν. *Ita emendauimus, cùm in exemplari ſit* ῥωμαίων, *malè. & infrà,* τοῖς παρ᾽ αὐτῆς ἀποστελλομένοις, *pro eo quod in manuſcripto eſt,* τοῖς παρ᾽ αὐτῶν ἀποστελλομένοις.

XV.

Ἡ σύγκλητος ἐχρημάτισε τοῖς παρὰ φιλίππου πρεσβευταῖς, ἧκον γὰρ παρ᾽ αὐτοῦ πρέσβεις. Liuius *lib. xxxvi. & Philippi regis legati ſub idem tempus in ſenatum introducti gratulantes de victoria, &c.* Τὸν μὲν οὖν δημήτριον ἀπέλυσε τῆς ὁμηρείας παραχρῆμα. Liuius *ibidem: ſed Philippi quoque filius Demetrius, qui obſes Romæ erat, ad patrem reducendus legatis datus eſt.* Παραπλησίως δὲ καὶ τοὺς τῶν λακεδαιμονίων ὁμήρους ἀφῆκε, πλὴν ἀρμένα τοῦ νάβιδος υἱόν. *Armenes Nabidis* Lacedæ*moniorum tyranni filius inter obſides numeratur etiam à* Liuio *libro xxxiiij. Et ante currum, inquit, multi nobiles captiui, obſidesq́ue, inter quos Demetrius regis Philippi filius fuit, & Armenes Nabidis tyrãni filius, Lacedæmonius.* μάνιδος, *pro* νάβιδος, *mendoſè erat in exemplari.*

XVI.

Μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς παρὰ τῶν αἰτωλῶν πρέσβεις. *Liuius libro xxxvi: nulla prius ſecũdum religiones acta in ſenatu res eſt, quàm de Aetolis.* Γενομένων δὲ πλειόνων παρ᾽ ἀμφοῖν λόγων. *Liuius: per aliquot dies certatum cùm eſſet.* Ἔδοξε τῷ συνεδρίῳ, δύο προτείνειν γνώμας τοῖς αἰτωλοῖς, ἢ διδόναι τὴν ἐπιτροπὴν περὶ πάντων τῶν καθ᾽ αὑτοὺς, ἢ χίλια τάλαντα παραχρῆμα δοῦναι, καὶ τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον νομίζειν. *Liuius: Duæ conditiones eis latæ ſunt: vel ſenatui liberum arbitrium de ſe permitterent: vel mille talentûm darent: eoſdemq́ue amicos & inimicos haberent.* Τῶν δ᾽ αἰτωλῶν ἀξιούντων διασαφῆσαι ῥητοῖς ἐπὶ τίσι δεῖ διδόναι τὴν ἐπιτροπὴν, οὐ προσδέχεται τὴν διαστολὴν ἡ σύγκλητος. διὸ καὶ τούτοις γέγονε κατάμονος ὁ πόλεμος. *Liuius: exprimere cupientibus quarum rerum in ſe arbitrium ſenatui permitterent, nihil certi reſponſum eſt. ita infecta pace dimiſſi.*

XVII.

Πολιορκουμένων τῶν ἀμφισσέων ὑπὸ μανίου. *Liuius lib. xxxvi. Oppugnare Acilius Amphiſſam ſtatuit.* Ὁ τῶν ἀθηναίων δῆμος πυνθανόμενος, τήν τε τῶν ἀμφισσέων ταλαιπωρίαν, καὶ τὴν τοῦ ποπλίου παρουσίαν, ἐξαπέστειλε πρεσβευτὰς τοὺς περὶ τὸν ἐχέδημον. *Liuius: eò legati Athenienſes primum ad P. Scipionem, prægreſſum agmẽ (ſicut antè*

dictum

dictum est) deinde ad consulem venerunt, deprecantes pro Aetolis. Ἀσμένως ἀποδεξάμενος ὁ πόπλιος ἐφιλανθρώπει τοὺς ἄνδρας, *&c.* ὁ γὰρ προῃρημένος ἀνὴρ ἐβούλετο θέσθαι μὲν καλῶς τὰ κατὰ τοὺς αἰτωλούς. εἰ δὲ μὴ συνυπακούοιεν, πάντως διειλήφει παραλιπὼν ταῦτα, διαβαίνειν εἰς τὴν ἀσίαν, *&c.* ἅμα τῷ μνησθῆναι τοὺς ἀθηναίους ὑπὲρ τῆς διαλύσεως, ἑτοίμως προσδεξάμενος τοὺς λόγους, ἐκέλευσε παραπλησίως παραφυλάζειν αὐτοὺς καὶ τῶν αἰτωλῶν. *Liuius: Clementius responsum ab Africano tulerũt, qui causam relinquendi honestè Aetolici belli quærens, Asiam & regem Antiochũ spectabat: iusseratq́; Athenienses non Romanis solùm, vt pacem bello præferrent, sed etiam Aetolis persuadere.* Εὐτόνως δὲ κἀκείνων συνυπακουόντων, κατεσάθησαν οἱ συμμίξαντες ῥωμαίοις. *Liuius: auctoribus Atheniensibus frequens ab Hypata legatio Aetolorũ venit.* Καταλαβόντες αὐτοὺς στρατοπεδεύοντας ἐν ξ. σαδίοις ἀπὸ τῆς ἀμφίσσης. *Liuius: nondum Amphissa recepta: præmisso fratre Africano, Amphissam ducit.* Καὶ προφερομένου τάς τε κατὰ τὴν ἰβηρείαν, καὶ τὴν λιβύην πράξεις, καὶ διασαφοῦντος τίνα τρόπον κέχρηται τοῖς κατ' ἐκείνους τοὺς τόπους αὐτῷ πισεύσασι, καὶ τέλος ὀρωμένου δεῖν ἐγχειρίζειν σφᾶς αὐτοὺς καὶ πισεύειν, τὰς μὲν ἀρχὰς ἅπαντες οἱ παρόντες εὐέλπιδες ἐγενήθησαν. *Liuius: & spem pacis eis sermo etiam Africani, quem priorem adierunt, auxit, commemorantis multas gentes, populosq́; in Hispania prius, deinde in Africa, in fidem suam venisse, &c. verbum* ὀρωμένου, *omninò mendosum, & fortaßè pro eo reponendum* προφερομένου, *vel aliquid tale.* Ὡς αὐτίκα μάλα τελεσιουργηθησομένης τῆς διαλύσεως· ἐπεὶ δὲ πυνθομένων τῶν αἰτωλῶν ἐπὶ τίσι δεῖ ποιεῖσθαι τὴν εἰρήνην, ὁ λεύκιος διεσάφησεν, διότι δυοῖν προκειμένοιν αὐτοῖς. *Liuius: perfecta videbatur res, cùm aditus consul illud idem responsum retulit, quo fugati ab senatu fuerant.* Διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι τὴν ἀπόφασιν ἀκόλουθον τῇ προγενομένῃ λαλιᾷ. *Liuius: nihil enim nec legatione Atheniensium, nec placido Africani responso profectum videbatur.* Πάλιν ἐπανοίσειν ἔφασαν ὑπὲρ τῶν ἐπιταττομένων τοῖς αἰτωλοῖς. *Liuius: referre ad suos dixerunt velle.* Οὗτοι μὲν οὖν ἐπανῄεσαν, *&c.* ἦν δὲ τῶν ἐπιταττομένων, τὸ μὲν ἀδύνατον, διὰ τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων· τὸ δὲ φοβερὸν, διὰ τὸ πρότερον αὐτοὺς ἀπατηθῆναι, καθ' ὃν καιρὸν ἐπινεύσαντες ὑπὲρ τῆς ἐπιτροπῆς, παρὰ μικρὸν εἰς τὴν ἄλυσιν ἐνέπεσον. *Liuius: Reditum indè Hypatam est; nec consilium expediebatur; nam neque vnde mille talentûm darent, erat: & permisso libero arbitrio, ne in corpora sua sæuiretur, metuebant, &c. in exemplari mendum erat in voce* ἄλυσιν: *&* ἀποκλήροις *legebatur, pro* ἀποκλήτοις. *de*

Apocletis autem mentio facta est à Polybio suprà duobus locis. Πάλιν ἐξέπεμπον τοὺς αὐτοὺς δεησομένους, ἢ τῶν χρημάτων ἀφελεῖν, ἵνα δυνῶνται τελεῖν, ἢ τῆς ἐπιτροπῆς ἐκτὸς ποιῆσαι τοὺς πολιτικοὺς ἄνδρας, καὶ τὰς γυναῖκας *Liuius: redire itaque eosdem legatos ad eos. & Africanum iusserunt, & petere, aut ex summa pecuniæ demerent, aut permißionem extra ciuium corpora fieri iuberent.* Τοῦ δὲ λευκίου φήσαντος ἐπὶ τούτοις ἔχειν παρὰ τῆς συγκλήτου τὴν ἐξουσίαν, ἐφ' οἷς ἀρτίως εἶπεν. οὗτοι μὲν αὖθις ἐπανῆλθον. *Liuius: nihil impetratũ, vt mutaret eos. & ea quoque irrita legatio dimissa est.* Οἱ δὲ περὶ ἐχέδημον ἐπακολουθήσαντες εἰς τὴν ὑπάταν, συνεβούλευσαν τοῖς αἰτωλοῖς, ἐπεὶ τὰ τῆς διαλύσεως ἐμποδίζοιτο κατὰ τὸ παρὸν, ἀνοχὰς αἰτησαμένους, καὶ τῶν ἐνεστώτων κακῶν ὑπέρθεσιν ποιησαμένους, πρεσβεύειν πρὸς τὴν σύγκλητον. κἂν μὲν ἐπιτυγχάνωσι περὶ τῶν ἀξιουμένων. εἰ δὲ μὴ, τοῖς καιροῖς ἐφεδρεύειν. χεῖρον μὲν γὰρ ἀδύνατον γενέσθαι τῶν ὑποκειμένων τὰ περὶ σφᾶς, βελτίω γε μὴν οὐκ ἀδύνατον διὰ πολλὰς αἰτίας. *Liuius hũc locum ita vertit: & princeps legationis eorũ Echedemus fatigatos tot repulsis Aetolos, & cõplorantes inutili lamentatione fortunã gentis, ad spem reuocauit, auctor inducias sex mensiũ petendi, vt legatos Romam mittere possent. dilationẽ nihil ad præsentia mala, quæ vltima essent adiecturam. leuari per multos casus tempore interposito præsentes clades posse, &c. omninò post verbum* ἀξιουμένων, *videtur desiderari* καλῶς ἔχειν, *vel tale aliquid, in exemplari Polybij.* Φανέντων δὲ καλῶς λέγειν τῶν περὶ τὸν ἐχέδημον, ἔδοξε πρεσβεύειν τοῖς αἰτωλοῖς ὑπὲρ τῶν ἀνοχῶν. *Liuius: auctore Echedemo iidem mißi, prius P. Scipione conuento, per eum inducias temporis eius, quod petebant, à Cos. impetrauerunt.* Ἑξαμήνους ἀνοχάς. *Liuius: inducias sex mensium.* Ὁ μὲν μάνιος, λύσας τὴν πολιορκίαν, καὶ παραδοὺς ἅπαν τὸ στράτευμα, καὶ τὰς χορηγίας τοῖς περὶ τὸν λεύκιον, εὐθέως ἀπηλλάττετο μετὰ τῶν χιλιάρχων. *Liuius: & soluta obsidione Amphissæ, M'. Acilius tradito consuli exercitu, prouincia deceßit.*

XVIII.

Διὰ τὴν σιτοδείαν. *Liuius libro xxxvij. grauem inopiam frumenti, vertit.* Ἀντιοχιστῶν φιλοτιμίαν. *Liuius ibidem: Inter hæc Phocææ seditio orta, quibusdam ad Antiochum multitudinis animos auocantibus, &c. paulò pòst: Quæ plebem in concionibus ad Antiochum trahebat.* Ἐξέπεμψαν πρεσβευτὰς πρὸς σέλευκον, ὄντα πρὸς τοῖς ὅροις τῆς χώρας αὐτῶν. *Liuius: filium Seleucum in Aeolide reliquerat cum exercitu.* Καὶ ῥόδων. *ita videtur legendum, cùm in exemplari sit* ἠρόδων.

Εἰς

XIX.

Εἰς τὴν σάμον προσέπεσε γράμματα τοῖς περὶ τὸν λεύκιον, καὶ τὸν εὐμένη. *Liuius libro xxxvij. quæ postquam Samum sunt nuntiata, primò Eumenes auocatus domestico bello, &c.* Καὶ τὴν ἐπὶ τὸν ἑλλήσποντον πορείαν τῶν πεζικῶν στρατοπέδων. *Liuius: parariq; quæ ad transitum Hellesponti opus essent.*

XX.

Ἀθροισθέντες εἰς ἐκκλησίαν οἱ πολλοὶ τῶν ἀχαιῶν, τήν τε συμμαχίαν ἐπεκύρωσαν, καὶ νεανίσκους ἐξαπέστειλαν, πεζοὺς μὲν χιλίους, ἱππεῖς δὲ ρ. ὧν ἡγεῖτο Διοφάνης ὁ μεγαλοπολίτης. *Liuius libro xxxvij. per eosdē fortè dies Elæam ex Achaia mille pedites cum centum equitibus, Diaphane omnibus his copiis præposito, accesserunt, &c. apud Liuium Diophane videtur scribendum ex hoc Polybij loco.*

XXI.

Ἀντίοχος βασιλεὺς εἰς τὴν πέργαμον ἐμβαλών. *Liuius libro xxxvij. ad peruastandum paßim Pergamenum agrum misit.* Πυθόμενος δὲ τὴν παρουσίαν εὐμένους τοῦ βασιλέως, καὶ θεωρῶν οὐ μόνον τὰς ναυτικὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς πεζικὰς δυνάμεις ἐπ' αὐτὸν παραγινομένας, ἐβουλεύετο λόγους ποιήσασθαι περὶ διαλύσεως. *Liuius ibidem: Quos vbi exposuisse copias Elææ, & tot classes in vnum conuenisse portum Antiocho allatum est, &c. tempus venisse ratus, priusquam terra, mariq; simul vrgeretur, agendi de pace.* Καὶ λαβὼν λόφον τινὰ κατάντικρυ τῆς πόλεως, τὸ μὲν πεζικὸν ἐπὶ τούτου κατέστησε. τοὺς δ' ἱππεῖς παρ' αὐτὴν τὴν πόλιν παρενέβαλε πλείους ὄντας ἑξακισχιλίων. αὐτὸς δὲ μεταξὺ τούτων γινόμενος διεπέμπετο πρὸς τοὺς περὶ τὸν λεύκιον εἰς τὴν πόλιν ὑπὲρ διαλύσεων. *Liuius: Tumultum quendam aduersus Elæam castris cepit. ibi peditum omnibus copiis relictis, cum equitatu (erant autem sex millia equitũ) in campos sub ipsa Elææ mœnia descendit: misso caduceatore ad Aemilium, velle se de pace agere.* Οὐκ ἀλλότριοι τῆς διαλύσεως ἦσαν. *Liuius eadem figura vertit, Rhodij haud aspernari pacem.* Ὁ δὲ βασιλεὺς οὔτ' εὐσχήμονα τὴν διάλυσιν, οὔτε δυνατὴν ἔφησε κατὰ τὸ παρὸν εἶναι. *Liuius: Eumenes, nec honestum esse dicere, eo tempore de pace agi; nec exitum rei imponi posse.* Εὐσχήμονα γὰρ ἔφη, πῶς οἷόν τε γίνεσθαι τὴν ἔκβασιν, ἐὰν τειχήρεις ὄντες ποιώμεθα τὰς διαλύσεις. *Liuius: Qui enim, inquit, aut honestè, inclusi mœnibus & obseßi velut leges pacis accipiemus? Videndum autem num* σύμβασιν, *pro* ἔκβασιν, *legendum sit.*

Πῶς γὰρ ἐνδέχεται μὴ προσδεξαμένοις ὕπατον, ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης, βεβαιῶσαι τὰς ὁμολογηθείσας συνθήκας. *Liuius: aut cui rata ista pax erit, quam sine consule, non ex auctoritate senatus, non iussu populi Romani pepigerimus.* Χωρίς τε τούτων, ἐὰν ὅλως γένηταί τι σημεῖον ὁμολογίας πρὸς τὸν ἀντίοχον, οὔτε τὰς ναυτικὰς δυνάμεις δυνατὸν ἐπανελθεῖν δήπουθεν εἰς τὴν ἰδίαν, οὔτε τὰς πεζικάς. *Liuius: quæro enim, pace per te facta, rediturus ne extemplo in Italiam sis? classem, exercitumq́; deducturus?* Ἐὰν μὴ πρότερον, ὅ, τε δῆμος, ἥ τε σύγκλητος ἐπικυρώσῃ τὰ δοχθέντα. *Liuius: Quid senatus censeat, aut populus iubeat.* Λείπεται δὲ καραδοκοῦντας τὴν ἐκείνων ἀπόφασιν παραχειμάζειν ἐνθάδε. καὶ πράττειν μὲν μηδέν· ἐκδαπανᾶν δὲ τὰς τῶν ἰδίων συμμάχων χορηγίας, καὶ παρασκευάς. *Liuius: restat ergo, vt maneas in Asia, & rursus in hiberna copiæ reductæ, omisso bello exhauriant commeatibus præbendis socios.* Ἐπεὶ δ' ἂν μὴ σφίσι παρῇ τῇ συγκλήτῳ διαλύεσθαι, καινοποιεῖν πάλιν ἀπ' ἀρχῆς τὸν πόλεμον· ἐν οἷς δυνάμεθα θεῶν βουλομένων, πέρας ἐπιθεῖναι τοῖς ὅλοις. *Liuius: deinde si ita visum sit iis, penes quos potestas fuerit, instauremus nouum de integro bellum: quod possumus, si ex hoc impetu rerum nihil prolatando remittitur, ante hiemem diis volentibus perfecisse.* Ὁ δὲ λεύκιος ἀποδεξάμενος τὴν συμβουλίαν, ἀπεκρίθη τοῖς περὶ τὸν ἀντίοχον, ὅτι πρὸ τοῦ τὸν ἀνθύπατον ἐλθεῖν, οὐκ ἐνδέχεται γενέσθαι τὰς διαλύσεις. *Liuius: hæc sententia vicit: responsumq́; Antiocho est: ante consulis aduentum, de pace agi non posse.* Ὧν ἀκούσαντες οἱ περὶ τὸν ἀντίοχον, παραυτίκα μὲν ἐδῄουν τὴν τῶν ἐλαϊτῶν χώραν. ἑξῆς δὲ ταύταις, σέλευκος μὲν ἐπὶ τούτων ἔμεινε τῶν τόπων. ἀντίοχος δὲ κατὰ τὸ συνεχὲς ἐπιπορευόμενος, ἐνέβαλεν εἰς τὸ θήβης καλούμενον πεδίον, καὶ παραβεβληκὼς εἰς χώραν εὐδαίμονα, καὶ γέμουσαν ἀγαθῶν, ἐπλήρου τὴν στρατείαν παντοδαπῆς λείας. *Liuius: Antiochus pace nequicquam tentata, vastatis Elæensium primùm, deinde Pergamenorum agris, relicto ibi Seleuco filio, Adramytteum hostiliter itinere facto petit agrum opulentum, quem vocant Thebes campum.*

XXII.

Διεπέμπετο συνεχῶς πρὸς προυσίαν, παρακαλῶν αὐτὸν εἰς τὴν σφετέραν συμμαχίαν, &c. πάνυ γὰρ ἐδεδίει τοὺς ῥωμαίους, μὴ ποιῶνται εἰς τὴν ἀσίαν διάβασιν ἐπὶ καταλύσει πάντων τῶν δυναστῶν. *Liuius libro xxxvij: ad Prusiam Bithyniæ regem miserat legatos, litterasq́;, quibus transitum in Asiam Romanorum increpabat. Venire eos ad omnia regna tollenda, vt nullum vsquam orbis terrarum, nisi Romanum imperium esset.*

eſſet. Παραγενομένης δ' ἐπιστολῆς αὐτῷ παρά τε λευκίου, καὶ ποπλίου τῶν ἀδελφῶν, κομισάμενος ταύτην καὶ διαγνοὺς, ἐπὶ ποσὸν ἔστη τῇ διανοίᾳ. *Liuius: His motum Pruſiam litteræ Scipionis cõſulis, ſed magis eius fratris Africani, à ſuſpicione tali auerterunt.* Οὐ γὰρ μόνον ὑπὲρ τῆς ἰδίας προαιρέσεως ἔφερον ἀπολογισμοὺς, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς κοινῆς ἁπάντων ῥωμαίων· δι' ὧν παρεδείκνυον, οὐχ οἷον ἀφῃρημένοι τινὸς τῶν ἐξ ἀρχῆς βασιλέων τὰς δυναστείας, ἀλλὰ τινὰς μὲν καὶ προσκατεσκευακότες αὐτοὶ δυνάστας· ἐνίοις δὲ ηὐξηκότες, εἰς πολλαπλασίους αὐτῶν τὰς ἀρχὰς πεποιηκότες. *Liuius: Qui præter conſuetudinem perpetuam populi Romani, augendi omni honore regum ſociorum maieſtatẽ, domeſticis ipſe exemplis Pruſiam ad promerendam amicitiam ſuam compulit.* Ὧν κατὰ μὲν τὴν ἰβηρίαν, ἀνδοβάλην καὶ καλαχάντα προεφέροντο. κατὰ δὲ τὴν λιβύην, μασσανάσσην. ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν ἰλλυρίδα τόποις, πλευρατον. οὓς ἅπαντας ἔφασαν, ἐξ ἐλαφρῶν καὶ τῶν τυχόντων δυναστῶν, πεποιηκέναι βασιλεῖς ὁμολογουμένως. *Liuius: Regulos ſe acceptos in fidem, in Hiſpania reges reliquiſſe. Maſſaniſſam non in patrio modò locaſſe regno, ſed in Syphacis, à quo antè expulſus fuiſſet, regnum impoſuiſſe, &c.* ἀνδοβάλλην *hunc, Appianus in Hiberico appellat* ἰνδίβιλιν. *& Polybius* κολίχαντα *libro xi. quem hîc* καλάχαντα, *Colcam à Liuio nominatum: ut in tanta nominis varietate de mendo dubitandum ſit.* Ὁμοίως κατὰ τὴν ἑλλάδα, φίλιππον, καὶ νάβιν. ὧν, φίλιππον μὲν καταπολεμήσαντες, καὶ συγκλείσαντες εἰς ὅμηρα καὶ φόρους, βραχεῖαν αὐτοῦ νῦν λαβόντες ἀπόδειξιν εὐνοίας, ἀποκαθεστακέναι μὲν αὐτῷ τὸν υἱὸν, καὶ τοὺς ἅμα τούτῳ συνομηρεύοντας νεανίσκους, ἀπολελυκέναι δὲ τῶν φόρων. *Liuius: Philippum & Nabim hoſtes, & bello ſuperatos ab T. Quinctio, tamen in regno relictos: Philippo quidem anno priore etiam ſtipendium remiſſum, & filium obſidem redditum.* Πολλὰς δὲ τῶν πόλεων ἀποδεδωκέναι τῶν ἁλουσῶν κατὰ πόλεμον. *Liuius: & quaſdam ciuitates extra Macedoniam, patientibus Romanis imperatoribus recepiſſe eum.* Ὧν προυσίας διακούσας, ἐπ' ἄλλης ἐγένετο γνώμης. ὡς δὲ καὶ παρεγενήθησαν πρὸς αὐτὸν πρέσβεις οἱ περὶ τὸν γάϊον λίβιον, τελέως ἀπέστη τῶν κατὰ τὸν ἀντίοχον ἐλπίδων, συμμίξας τοῖς προειρημένοις. *Liuius: Maximè confirmatus eſt animus regis, poſteaquàm ad eum C. Liuius, qui Prætor antè claſſi præfuerat, legatus ab Roma venit: & edocuit quãto & ſpes victoriæ certior Romanis, quàm Antiocho; & amicitia ſanctior, firmiorq́ apud Romanos futura eſſet.* Ἀντίοχος δὲ ταύτης ἀποπεσὼν ἐλπίδος παρῆν εἰς ἔφεσον. *Liuius: Antiochus poſteaquàm à ſpe ſocietatis Pruſiæ decidit, Epheſum ab Sardibus eſt profectus,*

profectus, ad classem. Καὶ συλλογιζόμενος, ὅτι μόνως ἂν οὕτω δύναιτο κωλύσειν τὴν τῶν πεζικῶν στρατοπέδων διάβασιν, καὶ καθόλου τὸν πόλεμον ἀπὸ τῆς ἀσίας ἀποτρίβεσθαι, εἰ βεβαίως κρατοίη τῆς θαλάσσης, προέθετο ναυμαχεῖν, καὶ κρίνειν τὰ πράγματα διὰ τῶν κατὰ θάλατταν κινδύνων. *Liuius: magis quia terrestribus copiis exercitum Romanum, & duos Scipiones impp. videbat sustineri non posse: quàm quòd res naualis ipsa per se, aut tentata sibi vnquam feliciter, aut tunc magnæ & certæ fiduciæ esset, &c. in exemplari manuscripto deerat particula* εἰ, *alioqui ad sensum necessaria: & pro* μόνως, *legebatur* μόνος. *sed Polybianam sententiam non penitus expreßit Liuius.*

XXIII.

Ἔκρινε διαπέμπεσθαι πρὸς τοὺς περὶ τὸν λούκιον, καὶ πόπλιον ὑπὲρ διαλύσεων. προχειρισάμενος οὖν ἡρακλείδην τὸν βυζάντιον, ἐξέπεμψε δοὺς ἐντολάς. *Liuius libro xxxvij. post eos fortè dies legatus ab Antiocho in castra venerat Byzantius Heraclides de pace afferens mandata.* Ὅτι παραχωρεῖ τῆς τε τῶν λαμψακηνῶν, καὶ σμυρναίων, ἔτι δὲ τῆς ἀλεξανδρέων πόλεως. *Liuius: Smyrnam enim & Lampsacum, & Alexandriam, Troadem & Lysimachiam in Europa iactatas in illis disceptationibus esse.* Ὁμοίως δὲ κἂν τινας ἑτέρας ὑφαιρεῖσθαι βούλωνται τῶν κατὰ τὴν αἰολίδα, καὶ τὴν ἰονίαν, ὅσαι τἀκείνων ᾕρηντο κατὰ τὸν ἐνεστῶτα πόλεμον. *Liuius: Et si quas alias Romani, quòd suarum partium fuerint, vindicare ab imperio regio velint.* Πρὸς δὲ τούτοις, ὅτι τὴν ἡμίσειαν δώσει τῆς γεγενημένης σφίσι δαπάνης, εἰς τὴν πρὸς αὐτὸν διαφοράν. *Liuius: impensæ quoque in bellum factæ partem dimidiam regem præstaturum populo Romano.* Ταύτας μὲν οὖν ὁ πεμπόμενος εἶχε τὰς ἐντολάς. *Liuius: hæ conditiones erant pacis.* Καὶ καταλαβόντες τοὺς ῥωμαίους ἐνόντας ἐπὶ τῆς στρατοπεδείας, οὗ πρῶτον κατεσκήνωσαν ἐπὶ τῆς διαβάσεως. *fortè* ἔτι ὄντας *legendum. Liuius: Statiua deinde ad Hellespontum aliquandiu habuerunt, quia dies fortè, quibus ancylia mouentur, religiosi ad iter inciderant.* Τὰς μὲν οὖν ἀρχὰς ἤθη, νομίζων αὐτῷ συνεργὸν εἶναι πρὸς τὴν ἔντευξιν, τὸ μένειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων, καὶ πρὸς μηδὲν ὡρμηκέναι τῶν ἑξῆς τοὺς ὑπεναντίους. *Liuius: Quam impetrabilem fore, magnam ei spem attulit mora & cunctatio Romanorum: quos simul Asiã attigissent, effuso agmine ad castra regia ituros crediderant.* Διὰ τὸ πλείστην ῥοπὴν κεῖσθαι τῶν πραγμάτων ἐν τῇ ἐκείνου προαιρέσει. *Liuius: in eo maximam spem habebat.* Αἴτιον δ' ἦν καὶ τοῦ μένειν τὸ στρατόπεδον ἐπὶ τῆς

ἐπὶ τῆς πρώτης παρεμβολῆς, καὶ τοῦ κεχωρίσθαι τὸν πόπλιον ἀπὸ τῶν δυνάμεων, τὸ, σάλιον εἶναι τὸν προειρημένον ἄνδρα. *Liuius : iidem dies P. Scipionem propiore etiam religione, quia Salius erat, disiunxerat ab exercitu; causaq; & is ipse moræ erat, dum consequeretur, &c. in exemplari manuscripto corruptè legebatur,* τὸ, σάμον εἶναι, *pro* τὸ σάλιον εἶναι, *vt apparet ex Liuiana versione.* Ἐκχωρεῖν τὸν ἀντίοχον. *Liuius : cessisse regem. paulò suprà corruptè legebatur,* βληθεὶς πρὸς τὸ συνέδριον, *in exemplari.* Πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα πρὸς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν διελέχθη, παρακαλῶν τοὺς ῥωμαίους, μήτε τὴν τύχην λίαν ἐξελέγχειν, ἀνθρώποις ὑπάρχοντας, μήτε τὸ μέγεθος τῆς αὑτῶν ἐξουσίας ἀόριστον ποιεῖν, ἀλλὰ περιγράφειν, μάλιστα μὲν τοῖς τῆς εὐρώπης ὅροις, καὶ γὰρ ταύτην μεγάλην ὑπάρχειν, καὶ παράδοξον, διὰ τὸ μηδένα καθῖχθαι τῶν προγεγονότων αὐτῆς. εἰ δὲ πάντως καὶ τῆς ἀσίας βούλονται τινὰ προσεπιδράττεσθαι, διορίσαι ταῦτα· πρὸς πᾶν γὰρ τὸ δυνατὸν, *&c. Liuius hunc locum ita vertit: Reliqua oratio fuit, vt memores rerum humanarum, & suæ fortunæ moderarentur, & alienam ne vrgerent. finirent Europa imperium; id quoque immensum esse: & parari singula acquirendo facilius potuisse, quàm vniuersa teneri posse. quòd si Asiæ quoque partem aliquam abstrahere velint, dummodo non dubiis regionibus finiant, vinci suam temperantiam Romana cupiditate, pacis & concordiæ causa regem passurum.* Διότι τῆς μὲν δαπάνης, οὐ τὴν ἡμίσειαν, ἀλλὰ πᾶσαν, δίκαιόν ἐστιν ἀντίοχον ἀποδοῦναι. φῦναι γὰρ τὸν πόλεμον ἐξ ἀρχῆς, οὐ δι' αὐτοὺς, ἀλλὰ δι' ἐκεῖνον. τῶν δὲ πόλεων, μὴ τὰς κατὰ τὴν αἰολίδα, καὶ τὴν ἰονίαν μόνον ἐλευθεροῦν, ἀλλὰ πάσης τῆς ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου δυναστείας ἐκχωρεῖν. *Liuius: nam & impensam, quæ in bellum facta est, omnem præstare regem æquum esse censebant, cuius culpa bellum excitatum esset: & non Ionia modò, atque Aeolide deduci debere præsidia regia, sed sicut Græcia omnis liberata esset, ita quæ in Asia sint, omnes liberari vrbes. id aliter fieri non posse, quàm vt cis Taurum montem possessione Asiæ Antiochus cedat.* τῶν πολεμίων, *pro* τῶν πόλεων *: &,* ἔπειτα δὲ τοῦ ταύρου, *pro* ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου, *mendosè in exemplari legebatur.*

Ὁ μὲν οὖν πρεσβευτὴς ταῦτα ἀκούσας παρὰ τοῦ συνεδρίου, διὰ τὸ πολὺ τῶν ἀξιουμένων τὰς ἐπιταγὰς ὑπεραίρειν, οὐδένα λόγον ποιησάμενος. *Liuius: legatus posteaquàm nihil æqui in concilio impetrari se censebat.* κοινὴν ἔντευξιν *videtur Liuius expreßisse, concilium.* Τὸν δὲ πόπλιον ἐθεράπευσε φιλοτίμως. *Liuius : Scipionis animum tentare est conatus.*

Πρῶτον μὲν, χωρὶς λύτρων ὁ βασιλεὺς αὐτῷ τὸν υἱὸν ἀποδώσει. *Liuius: om-*

nium primum, filium ei ſine pretio redditurum regem dixit. Ἐν ἀρχαῖς τοῦ πολέμου. *Liuius: principio belli: &* ὑποχείριον, *captũ, vertit.* Δεύτερον δέ. *Liuius: deinde.* Διδόναι πλῆθος χρημάτων. *Liuius: auri pondus ingens eſt pollicitus.* Κοινὴν ποιεῖν τὴν ἐκ τῆς βασιλείας χορηγίαν, ἐὰν συνεργήσῃ ταῖς ὑπὸ τοῦ βασιλέως προτεινομέναις διαλύσεσι. *Liuius: & nomine tantum regio excepto, ſocietatum omnis regni, ſi per eum pacem impetraſſet.* Τὴν μὲν κατὰ τοῦ υἱοῦ ἐπαγγελίαν, ἔφη, δέχεσθαι. *Liuius: Ego ex munificentia regia maximum donum filiũ habebo, etc. videtur autem aduerbium* κατὰ *abundare, vel* τὸν υἱὸν *legendum eſſe.* Περὶ δὲ τῶν ἄλλων ἀγνοεῖν αὐτὸν ἔφη, καὶ παραπαίειν ὁλοχερῶς τοῦ σφετέρου συμφέροντος, οὐ μόνον κατὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἔντευξιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν πρὸς τὸ συνέδριον. *Liuius: Quòd Romanos omnes, quòd me, ad quem miſſus es, ignoras, minus miror; cùm te fortunam eius à quo venis, ignorare cernam.* Εἰ μὲν γὰρ ἔτι λυσιμαχίας, καὶ τῆς εἰς τὴν χερρόννησον εἰσόδου κύριος ὑπάρχων, ταῦτα προὔτεινε, ταχέως ἂν αὐτὸν ἐπιτυχεῖν. ὁμοίως, εἰ καὶ τούτων ἐκχωρήσας παραγεγόνει πρὸς τὸν ἑλλήσποντον μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ δῆλος ὢν ὅτι κωλύσει τὴν διάβασιν ἡμῶν, ἐπρέσβευε περὶ αὐτῶν τούτων, ἣν ἂν οὕτως αὐτὸν ἐφικέσθαι τῶν ἀξιουμένων. *Liuius: Lyſimachia tenenda erat, ne Cherſoneſum intraremus; aut ad Helleſpontum obſiſtendum, ne in Aſiam traiiceremus: ſi pacem tanquam à ſollicitis de belli euentu petiturus erat, &c. in exemplari corruptè, vt opinor,* ἐὰν οὕτως αὐτὸν ἀφικέσθαι, *legebatur.* Ὅτε δ᾽ ἐάσας ἐπιβῆναι τῆς ἀσίας τὰς ἡμετέρας δυνάμεις, καὶ προσδεξάμενος, οὐ μόνον τὸν χαλινὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀναβάτην. *Liuius: conceſſo verò in Aſiam tranſitu, & non ſolùm frenis, ſed etiã iugo accepto.* Ἴσων εἰκότως ἂν ἀποτυγχάνειν. *Liuius: quæ diſceptatio ex æquo, cùm imperium patiẽdum ſit, relicta eſt?* ἴσως, *malè ſcriptum fuiſſe in exemplari, ex Liuiana verſione conſtat.* Ὑπισχνεῖτο δώσειν αὐτῷ συμβουλίαν ἀξίαν τῆς προτεινομένης χάριτος. *Liuius: quod in præſentia dare poßim, fidele conſilium eſt.* Παρεκάλει γὰρ αὐτὸν εἰς πᾶν συγκαταβαίνειν, μάχεσθαι δὲ κατὰ μηδένα τρόπον ῥωμαίοις. *Liuius: nuntia verbis meis, bello abſiſtat: pacis conditionem nullam recuſet.* Ἀντίοχος νομίσας οὐδὲν ἂν βαρύτερον αὐτῷ γενέσθαι πρόσταγμα τῶν νῦν ἐπιταττομένων, εἰ ληφθείη μαχόμενος, τῆς μὲν περὶ τὰς διαλύσεις ἀχολίας ἀπέστη, τὰ δὲ πρὸς ἀγῶνα πάντα, καὶ πανταχόθεν ἡτοιμάζετο. *Liuius: quando perinde ac victo iam ſibi leges dicerentur. omiſſa igitur in præſentia mentione pacis, totam curam in belli apparatum intendit.*

XXIV.

Παρειληφότες καὶ τὰς σάρδεις. *Liuius libro xxxvij. Sardibus iam consul erat. Verbum autem* ἐπικηρυκευόμενος, *vertit, caduceator.* Ἔφη βουλεύεσθαι τὸν ἀντίοχον ἐξαποστεῖλαι πρεσβευτὰς τοὺς διαλεχθησομένους περὶ τῶν ὅλων. διόπερ ἀσφάλειαν ἠξίου δοθῆναι τοῖς παραγινομένοις. *Liuius: sub idem ferè tempus caduceator ab Antiocho per P. Scipionem à consule petiit, impetrauitq́, vt oratores mittere liceret regi.* Μετὰ δέ τινας ἡμέρας ἧκον πρέσβεις παρὰ τοῦ βασιλέως ἀντιόχου, Ζεῦξις, ὁ πρότερον ὑπάρχων λυδίας σατράπης, καὶ ἀντίπατρος ἀδελφιδοῦς. *Liuius: paucos post dies Zeuxis, qui præfectus Lydiæ fuerat, & Antipater fratris filius venerunt.* Οὗτοι δὲ, πρῶτον μὲν ἔσπευδον ἐντυχεῖν εὐμενεῖ τῷ βασιλεῖ, διευλαβούμενοι μὴ διὰ τὴν προγεγενημένην παρατριβὴν, φιλοτιμότερος ἢ πρὸς τὸ βλάπτειν αὐτούς· εὑρόντες δὲ παρὰ τὴν προσδοκίαν μέτριον αὐτὸν καὶ πρᾶον. *Liuius: Hi prius Eumene conuento, quem propter vetera certamina auersum maximè à pace credebant esse; & placatiore eo, & sua & regis spe, inuento.* Φάσκοντες οὐχ οὕτως ἀντιόχῳ τοῦτο συμφέρειν, ὡς αὐτοῖς ῥωμαίοις, εἴπερ ἡ τύχη παρέδωκεν αὐτοῖς τὴν τῆς οἰκουμένης ἀρχὴν, καὶ δυναστείαν. *Liuius: quanto id maiore & placatiore animo decet vos facere in hac victoria, quæ vos dominos orbis terrarũ fecit?* Τὸ δὲ συνέχον, πρῶτον τί δεῖ ποιήσαντας τυχεῖν τῆς εἰρήνης, καὶ τῆς φιλίας τῆς πρὸς ῥωμαίους. *Liuius: quo piaculo expiare errorem regis, pacem veniamq́ impetrare à victoribus possimus.* Πρότερον ἤδη συνηδρευκότες, καὶ βεβουλευμένοι περὶ τούτων. *Liuius: Iam antequàm legati venirent decretum erat quid responderetur.* Τότε διεκέλευον διασαφεῖν τὰ δεδογμένα τὸν πόπλιον. *Liuius: respondere Africanum placuit.* Οὔτε νικήσαντας, ἔφη, ῥωμαίους οὐδέποτε γενέσθαι βαρυτέρους. *Liuius: neque eos secundæ res extulerunt, nec aduersæ minuerunt, &c. Videtur autem in manuscripto Polybij exemplari deesse alterum membrum,* οὔτε ἡττημένους, ταπεινοτέρους, *vel aliquid simile, vt suspicari possumus ex Liuiana versione.* Διὸ καὶ νῦν αὐτοῖς τὴν αὐτὴν ἀπόκρισιν δοθήσεσθαι παρὰ ῥωμαίων, ἣν καὶ πρότερον ἔλαβον. *Liuius: de pace vobis agentibus, quas pares paribus ferebamus conditiones, easdem nunc victores victis ferimus.* Δεῖν γὰρ αὐτοὺς, ἔκ τε τῆς εὐρώπης ἐκχωρεῖν, καὶ τῆς ἀσίας τῆς ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου πάσης. *Liuius: Europa abstinete; Asiaq́ omni, quæ cis Taurum montem est, decedite.* τῆς ἀσίας *deerat in exemplari, quod nos ex Liuio suppleuimus.* Εὐβοϊκὰ τάλαντα ἐπιδοῦναι μύρια, καὶ πεντακισχίλια. *Liuius: xv. millia talentorum Euboicorum dabitis.* Ἀντὶ τῆς

εἰς τὸν πόλεμον δαπάνης. *Liuius: pro impensis in bellum factis.* Τούτων δὲ φ. μὲν παραυτίκα. *Liuius: quingenta præsentia.* Δισχίλια δὲ καὶ φ. ἐπειδὰν ὁ δῆμος κυρώσῃ τὰς διαλύσεις. *Liuius: mille & quingenta, cùm S. P. Q. R. comprobauerit pacem.* Τὰ δὲ λοιπὰ τελεῖν ἐν ἔτεσι ιβ. *Liuius: mille deinde talentûm per* XII *annos.* Ἀποδοῦναι δὲ καὶ εὐμένει υ. τάλαντα. *Liuius: Eumeni quoque reddi* CCCC *talenta.* Καὶ τὸν ἐλλείποντα σῖτον κατὰ τὰς πρὸς τὸν πατέρα συνθήκας. *Liuius: & quod frumenti reliquum ex eo, quod patri debitum est.* Καὶ θόαντα τὸν αἰτωλὸν, καὶ μνασίλοχον ἀκαρνᾶνα. *Liuius: Thoantem quoque Aetolum, & Mnasimachum Acarnana. vel apud Liuium Mnasilocum, vel apud Polybium* μνασίμαχον *reponendum est.* Καὶ φίλωνα καὶ εὐβουλίδην τοὺς χαλκιδέας. *Liuius: Chalcidenses Philonē & Eubulidan.* Πίστιν δὲ τούτων ὁμήρους κ. δοῦναι. *Liuius: pignus obsides viginti.* Τοὺς παραγραφέντας. *Liuius vertit, nostro arbitrio.* Ταῦτα μὲν οὖν ὁ πόπλιος ἀπεφήνατο. *Liuius: cum his mandatis ab rege missi erant legati, vt omnem pacis conditionem acciperent.* Ἔδοξε πᾶσιν ἐξαποστεῖλαι πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην. *Liuius: itaque Romā mitti legatos placuit.* Οἱ ῥωμαῖοι διεῖλον. *Liuius vertit, diuisit.* Μετά τινας ἡμέρας παραγενομένων εἰς τὴν ἔφεσον. *Liuius: Ephesum ad cos. paucos post dies obsides ab rege deducti sunt.* Εὐθέως ἐγίνοντο περὶ τὸ πλεῖν εἰς τὴν ῥώμην, ὅτ' εὐμένης. *Eumenes quoque eodem tempore profectus est Romam.* Καὶ σχεδὸν τῶν ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου πάντων τῶν κατοικούντων ἐθνῶν καὶ πολιτευμάτων ἐπρέσβευον εἰς τὴν ῥώμην. *Liuius: secutæ eos sunt legationes omnium Asiæ populorum.*

XXV.

Παρῆν ὅ, τε βασιλεὺς εὐμένης, οἵ τε παρ' ἀντιόχου πρέσβεις, οἵ τε παρὰ τῶν ῥοδίων. *Liuius: haud multò pòst M. Aurelius Cotta legatus L. Scipionis, cum Antiochi regis legatis, & Eumenes rex, Rhodijq́; Romam venerunt.* Εἰσεκαλέσαντο πρῶτον τὸν βασιλέα. *Liuius: Tum omnium primum Eumeni senatus datus est.* Καὶ λέγειν ἠξίουν μετὰ παῤῥησίας, ὧν βούλεται τυχεῖν παρὰ τῆς συγκλήτου. *Liuius: iubentibusq́; dicere ipsum omissa in id verecundia, quid sibi à S. P. Q. R. tribui æquum cēseret.* Εἰ καὶ παρ' ἑτέρων τυχεῖν τινὸς ἐβούλετο φιλανθρώπου, ῥωμαίοις ἂν ἐχρήσατο συμβούλοις, πρὸς τὸ μήτ' ἐπιθυμεῖν μηδενὸς παρὰ τὸ δέον, μήτ' ἀξιοῦν μηδὲν παρὰ τοῦ καθήκοντος. *Liuius: si ab aliis sibi præmiorum optio daretur; libenter, data modò facultate consulendi senatum Romanum, consilio amplissimi ordinis vsurum fuisse; ne quid aut immoderatè cupisse, aut*

petisse parum modestè videretur, &c. Ὁπότε δὲ αὐτῶν πάρεσι δεόμενος ῥωμαίων, ἄριστον εἶναι νομίζει τὸ διδόναι τὴν ἐπιτροπὴν ἐκείνοις, καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν ἀδελφῶν. Liuius: *verum enimuero cùm ipsi daturi sint, multò magis munificentiam eorum in se, fratresq́ suos, ipsorũ arbitrij debere esse, &c. in exemplari corruptè* παρέσαι, *pro* πάρεσι *legebatur.* Διότι προσήκει τῇ συγκλήτῳ πᾶν αὐτῷ χαρίζεσθαι τὸ δυνατόν. Liuius: *propensius, cumulatiusq́, si quo posßit, prout eius merita sunt, senatum facturum.* Ἔμεινεν ἐπὶ τῆς αὐτῆς γνώμης. Liuius: *in eadem perstare sententia.* Ὁ μὲν βασιλεὺς ἐξεχώρησεν· ἡ δὲ ἐντὸς ἐβουλεύετο τί δεῖ ποιεῖν. Liuius: *templo excesßit, &c. notandus autẽ est antiquus mos exeundi è senatu; cuius meminit Liuius libro septimo ab V. C. his verbis: summotis deinde legatis, cùm consultus senatus esset.* Ὑποδεικνύναι. Liuius: *expromere.* περὶ ὧν πάρεσιν. Liuius: *quid petens venerit.* Καὶ γὰρ εἰδέναι τὰ διαφέροντα τοῖς ἰδίοις πράγμασιν ἐκεῖνον ἀκριβέστερον τὰ κατὰ τὴν ἀσίαν. Liuius: *vt absurdum esse diceret, ignorare regem, quid sperans, aut petens venerit: quæ commoda regno suo sint ipsum optimè scire: Asiam longè melius, quàm senatum nosse. reuocandum igitur, & cogendum, quæ vellet, quæq́ sentiret, expromere.* εἰσεκλήθη, & λέγειν ἠναγκάσθη, *vertit Liuius, reductus, & dicere iussus.* Ἔφασκεν οὖν, ἄλλο μὲν οὐδὲν εἰπεῖν περὶ τῶν καθ' αὑτὸν, ἀλλὰ μεῖναι τελέως διδοὺς ἐκείνοις τὴν ἐξουσίαν. ἕνα δὲ τόπον ἀγωνιᾶν τὸν κατὰ τοὺς ῥοδίους. Liuius: *perseuerassem, inquit, tacere P. C. nisi Rhodiorum legationem mox vocaturos vos scirem: & illis auditis, mihi necesßitatem fore dicendi.* Ἥπερ αὐτὸν ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀρχῆς. *Ita videtur legendum, vt ad Eumenem referatur; nam malè* αὐτοὺς *erat in exemplari.* Ἐρεῖν μὲν γὰρ αὐτοὺς, ἐπειδὰν εἰσπορευθῶσιν, διότι πάρεισιν, οὔτε παρ' ὑμῶν αἰτούμενοι τὸ παράπαν οὐδὲν, οὔθ' ἡμᾶς βλάπτειν θέλοντες κατ' οὐδένα τρόπον. Liuius: *Quæ quidem eò despectior erit, quòd ea postulata eorum futura sunt, vt non solùm nihil, quod contra me sit, sed ne quod ad ipsos quidem propriè pertineat, petere videantur.* πρεσβεύονται δὲ περὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν τὴν ἀσίαν οἰκούντων ἑλλήνων. Liuius: *agent enim causam ciuitatum Græcarum, & liberari eas dicent breui.* Τοῦτο δ' οὐχ οὕτως αὐτοῖς εἶναι κεχαρισμένον φήσουσιν, ὡς ὑμῖν καθῆκον, καὶ τοῖς γεγονόσιν ἔργοις ἀκόλουθον. Liuius: *&, si displicet, cùm has tantas opes affectabunt, dissimulabunt vlla parte id ad se pertinere: vos modò id decere, & conueniens esse antefactis, dicent.* Τῶν γὰρ πόλεων ἐλευθερωθεισῶν, &c. ἡμῖν μὲν ἄρδην ἀποσπάσει πάντας, οὐ μόνον τοὺς νῦν ἐλευθερωθησομένους,

ἀλλὰ καὶ τοὺς πρότερον ἡμῖν ὑποταττομένους, ἐπειδὰν ὑμεῖς ἐπὶ ταύτης ὄντες φανεροὶ γένοισθε τῆς προαιρέσεως, τούτοις δὲ προσθήσει πάντας. *Liuius: quo impetrato, cui dubium est, quin & à nobis auersuri sint non eas modò ciuitates, quæ liberabuntur, sed veteres etiam stipendiarias nostras.* γένεσθε, *pro* γένοισθε, *siue* γένησθε: *&* προσθέσει, *pro* προσθήσει, *malè, vt videtur, erat in exemplari manuscripto.* Ὀνόματι μὲν ἔσονται σύμμαχοι τούτων. τῇ δ' ἀληθείᾳ, πᾶν ποιήσουσι τὸ κελευόμενον ἑτοίμως, τῇ μεγίστῃ χάριτι γεγονότες ὑπόχρεοι. *Liuius: verbo socios, reuera subiectos imperio, & obnoxios habituri sint, tanto obligatos beneficio.*

Διόπερ ὦ ἄνδρες ἀξιοῦμεν ὑμᾶς, τοῦτον τὸν τόπον ὑπειδέσθε, μὴ λάθητε. *Liuius: hæc vos ne decipiat oratio, prouidendum vobis erit.* Τοὺς μὲν παρὰ τὸ δέον αὔξοντες, τοὺς δ' ἐλαττοῦντες τῶν φίλων ἀλόγως. ἅμα δὲ τούτοις τοὺς μὲν πολεμίους γεγονότας εὐεργετοῦντες· τοὺς δ' ἀληθινοὺς φίλους παρορῶντες, καὶ ὀλιγωροῦντες τούτων. *Liuius: néve non solùm inæqualiter alios nimium déprimatis ex socius vestris, alios præter modum extollatis: sed etiam ne qui aduersus vos arma tulerint, in meliore statu sint, quàm socij, & amici vestri.* Ἐγὼ δὲ περὶ μὲν τούτων, ὅπου δέοι παντὸς παραχωρήσαιμι τοῖς πέλας ἀφιλονείκως. περὶ δὲ τῆς ἡμετέρας φιλίας, καὶ τῆς εἰς ὑμᾶς εὐνοίας, ἁπλῶς, οὐδέποτ' ἂν οὐδενὶ τῶν ὄντων ἐκχωρήσαιμι κατὰ δύναμιν. *Liuius: Quod ad me attinet, in aliis rebus, cessisse infra finem iuris mei cuilibet videri malim. in certamine amicitiæ vestræ, beneuolentiæ erga vos, minimè æquo animo vinci possum.* Καὶ γὰρ ἐκεῖνος πρῶτος μετασχὼν τῆς ἡμετέρας φιλίας καὶ συμμαχίας, σχεδὸν πάντων τῶν κατὰ τὴν ἀσίαν, καὶ τὴν ἑλλάδα, εὐγενέστατα διεφύλαξε ταύτην ἕως τῆς τελευταίας ἡμέρας. *Liuius: Qui primus omnium Asiam, Græciamq; incolentium in amicitiam vestram venit, &c. ad extremum finem vitæ perduxit.*

Οὐ μόνον κατὰ τὴν προαίρεσιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς πράξεις. πάντων γὰρ ὑμῖν ἐκοινώνησε τῶν κατὰ τὴν ἑλλάδα πολέμων, καὶ πλείστας μὲν εἰς τοῦτον καὶ πεζικὰς, ἢ ναυτικὰς δυνάμεις παρέσχετο τῶν ἄλλων συμμάχων. *Liuius: nec animum duntaxat vobis bonum ac fidelem præstitit, sed omnibus interfuit bellis, quæ in Græcia gessistis, terrestribus, naualibusq;, &c.* καὶ πεζικὰς, *deerat in exemplari.* Πλείστην δὲ συνεβάλλετο χορηγίαν. *Liuius: omni commeatuum genere vos adiuuit.* Τέλος δὲ εἰπεῖν, κατέστρεψε τὸν βίον, ἐν αὐτοῖς τοῖς ἔργοις, κατὰ τὸν φιλιππικὸν πόλεμον, παρακαλῶν βοιωτοὺς εἰς τὴν ὑμετέραν φιλίαν, καὶ συμμαχίαν. *Liuius: in ipsa concione intermortuus haud multo pòst expirauit, cùm Bœotos ad societatem vestram hortaretur.* Ἐγὼ δὲ διαδεξάμενος τὴν ἀρχὴν, τὴν μὲν προαί-

ρεσιν

ρεσιν τὴν τοῦ πατρὸς διεφύλαξα. ταύτην γὰρ οὐχ οἷόν τ' ἦν ὑπερθέσθαι. τοῖς δὲ πράγμασιν ὑπερεθέμην. οἱ γὰρ καιροὶ τὴν ἐκ πυρὸς βάσανον ἐμοὶ μᾶλλον, ἢ ἐκείνῳ προσῆγον. *Liuius: huius ego vestigio ingressus, voluntate & studio in colendis vobis adiicere (etenim inexuperabilia hæc erant) nihil potui; rebus ipsis meritisque & impensis officiorum, vt superare possem, fortuna, tempora, Antiochus, & bellum in Asia gestum præbuerunt materiam, &c.* οἷον τὴν, & ἐκείνων, *corruptè legebatur in exemplari.* Ἀντιόχου γὰρ σπουδάζοντος ἡμῖν θυγατέρα δοῦναι. *Liuius: filiam suam in matrimonium mihi dabat.* Διδόντος παραχρῆμα μὲν τὰς πρότερον ἀπηλλοτριωμένας ἀφ' ἡμῶν πόλεις. *Liuius: restituebat extemplò ciuitates, quæ defecerant à nobis.* Πᾶν ὑπισχνούμενοι ποιήσειν, εἰ μετάσχοιμεν τοῦ πρὸς ὑμᾶς πολέμου. *Liuius: spem magnam in posterum amplificandi regni faciebat, si secum aduersus vos bellum gessissem.* Καὶ πεζικαῖς, καὶ ναυτικαῖς δυνάμεσι. *Liuius: terrestribus naualibusque copiis.* Πλείστας δὲ χορηγίας συμβεβλήμεθα. *Liuius: commeatus suppetituri.* Εἰς πάντας δὲ τοὺς κινδύνους δεδώκαμεν αὑτοὺς ἀπροφασίστως. *Liuius: nec labori meo, nec periculo vsquam peperci.* Ὑπεμείναμεν συγκλεισθέντες εἰς αὐτὴν τὴν πέργαμον πολιορκεῖσθαι καὶ κινδυνεύειν. *Liuius: obsidionem passus sum Pergami inclusus cum discrimine vltimo simul vitæ regnique, &c.* εἰς αὐτὸν τὸν πέργαμον, *est in exemplari.* Εἰ μασσανάσσην μὲν τὸν οὐ μόνον ὑπάρξαντα πολέμιον ὑμῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τελευταῖον καταφυγόντα πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἱππέων. *Liuius: Massinissa hostis vobis, antequàm socius fuit, &c. cum turma equitum in castra confugit vestra.* Ἐτήρησε τὴν πίστιν.] ἐστέρησε *malè legebatur in exemplari, pro* ἐτήρησε τὴν πίστιν: *quod Liuius vnico verbo, fideliter, expressit.* Βασιλέα τῶν πλείστων μερῶν τῆς λιβύης πεποιήκατε. *Liuius: præpotentem inter Africæ reges fecistis.* Ἡμᾶς δὲ τοὺς διὰ προγόνων τὰ μέγιστα καὶ κάλλιστα τῶν ἔργων ὑμῖν συγκατειργασμένους παρ' οὐδὲν ποιήσετε; *Liuius: Quò tandem igitur nos præmio, atque honore digni apud vos sumus, qui nunquam hostes, semper socij fuimus?* ἡμεῖς, & ποιήσεσθε, *malè scriptum erat in exemplari.* Τί οὖν ἐστὶν ἃ παρακαλεῖς. *Liuius: quid ergo postulas, dicat aliquis?* Ἐρῶ μετὰ παρρησίας, ἐπείπερ ἡμᾶς ἐξεκαλέσασθε πρὸς τὸ λέγειν ὑμῖν τὸ φαινόμενον. *Ego patres conscripti, quoniam dicere vtique volentibus vobis parendum est.* Εἰ μὲν αὐτοὶ κρίνετε τινὰς τόπους διακατέχειν τῆς ἀσίας, τῶν ὄντων ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου, τεταγμένων δὲ πρότερον ὑπ' ἀντίοχον, τοῦτο καὶ μάλιστα βουλοίμεθ' ἂν ἰδεῖν γινόμενον. καὶ γὰρ ἀσφαλέστατα βασιλεύσειν ὑμῖν γειτνιάζοντες ὑπολαμβάνομεν. *Liuius: si*

vos

vos ea mente vltra Tanai iuga Antiochum emouistis, vt ipsi teneretis eas terras: nullos accolas, nec finitimos habere, quàm vos malo; nec vlla alia re tutius, stabiliusq; regnum meum futurum spero. τὴν ἀσίαν, *pro* τῆς ἀσίας, *corruptè legebatur in exemplari: vel addendum* κατὰ, *si* τὴν ἀσίαν *retinere velimus.* Εἰ δὲ τοῦτο μὴ κρίνετε ποιεῖν, ἀλλ᾽ ἐκχωρεῖν τῆς ἀσίας ὁλοσχερῶς, οὐδ᾽ ἐνὶ φαμὲν δικαιότερον εἶναι παραχωρεῖν ὑμᾶς τῶν ἐκ τοῦ πολέμου γεγονότων ἄθλων, ἤπερ ἡμῖν. Liuius: *sed si vobis decedere inde, atque exercitus deducere in animo est; neminem digniorem ex sociis vestris, qui bello à vobis parta possideat, quàm me.* Νὴ δία κάλλιστόν ἐστιν, τοὺς δουλεύοντας ἐλευθεροῦν, εἴγε μὴ μετ᾽ ἀντιόχου πολεμεῖν ὑμῖν ἐτόλμησαν. ἐπεὶ δὲ τοῦθ᾽ ὑπέμειναν, πολλῷ κάλλιον, τὸ τοῖς ἀληθινοῖς φίλοις τὰς ἁρμοζούσας χάριτας ἀποδιδόναι μᾶλλον, ἢ τοὺς πολεμίους γεγονότας εὐεργετεῖν. Liuius: *at enim magnificum est liberare ciuitates seruas. ita opinor: si nihil hostile aduersus vos fecerunt. Sin autem Antiochi partis fuerunt; quanto est vestra prudentia, & æquitate dignius, sociis benemeritis, quàm hostibus vos consulere?* Αὐτόν τε τὸν βασιλέα, καὶ τὰ ῥηθέντα φιλοφρόνως ἀπεδέξατο. Liuius: *Grata oratio regis patribus fuit, &c. mendum erat in Græco exemplari non ferendum, quod nos sustulimus, mutata voce* τρίτον, *in* τε τὸν, *&c.* Προθύμως εἶχεν. *Liuius vertit, propenso animo.* Ἀφυστερούντος δέ τινος τῶν πρεσβευτῶν. Liuius: *quia non aderant quidam Rhodiorum.* Εἰσεκαλέσαντο τοὺς σμυρναίους. Liuius: *interposita Smyrnæorum breuis legatio est.* Διότι γεγόνασι πάντων ἐκτενέστατοι τῶν ἐκ τῆς ἀσίας αὐτονομουμένων. Liuius: *collaudatis egregiè Smyrnæis, quòd omnia vltima pati, quàm se regi tradere maluerunt.* Ἐπὶ δὲ τοῖς εἰσῆλθον οἱ ῥόδιοι. Liuius: *introducti Rhodij sunt.* Καὶ βραχέα προσανενεγκάμενοι περὶ τῶν κατ᾽ ἰδίαν σφίσι πεπραγμένων εἰς ῥωμαίους, ταχέως, *&c.* Liuius: *expositis initiis amicitiæ cum populo Romano, meritisq; Rhodiorum prius, deinde Antiochi bello, &c.* Ἐν ᾧ μέγιστον αὐτοῖς ἔφασαν γεγονέναι σύμπτωμα κατὰ τὴν πρεσβείαν, πρὸς ὃν οἰκειότατα διάκειται βασιλέα καὶ κοινῇ καὶ κατ᾽ ἰδίαν, πρὸς τοῦτον αὐτοῖς ἀντιπεπτωκέναι τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων. Liuius: *Nihil, inquit, nobis tota nostra actione, patres conscripti, neque difficilius, neque molestius est, quàm quòd cum Eumene nobis disceptatio est; cum quo vno maximè, & priuatum singulis, &, quod magis nos mouet, publicum ciuitati nostræ hospitium est.* Τῇ μὲν γὰρ αὐτῶν πατρίδι δοκεῖν τοῦτο κάλλιστον εἶναι, καὶ μάλιστα πρέπον ῥωμαίοις, τὸ τοὺς ἐπὶ τῆς ἀσίας ἕλληνας ἐλευθερωθῆναι, *&c.* εὐμένει δὲ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἥκιστα τοῦτο συμφέρειν,

φέρειν, φύσει γὰρ πᾶσαν μοναρχίαν, τὸ μὲν ἴσον ἐχθαίρειν, ζητεῖν δὲ, πάντας, εἰ δὲ μήγ', ὡς πλείστους ὑπηκόους εἶναι σφίσι καὶ πειθαρχεῖν. *Liuius: Ceterũ non animi noſtri patres cõſcripti nos, ſed rerũ natura, quæ potẽtiſsima eſt, diſiungit; vt nos liberi, etiã aliorũ libertatis cauſam agamus: reges ſerua omnia, & ſubiecta imperio ſuo eſſe velint.* Ἀλλὰ καίπερ τοιούτων ὄντων τῶν πραγμάτων, ὅμως ἔφασαν πεπεῖσθαι, διότι καθίξονται τῆς προθέσεως, οὐ τῷ πλεῖον δυναμένοις δύνασθαι παρὰ ῥωμαίοις, ἀλλὰ τῷ δικαιότερα φαίνεσθαι λέγοντες. *Liuius: Vtcũque tamen res ſe habet: magis verecundia noſtra aduerſus regẽ nobis obſtat, quàm ipſa diſceptatio aut nobis impedita eſt, aut vobis perplexam deliberationem præbitura videatur.* Εἰ μὲν γὰρ μὴ δυνατὸν ἦν ἄλλως εὐμένει χάριν ἀποδοῦναι ῥωμαίοις, εἰ μὴ παραδοῖεν αὐτῷ τὰς αὐτονομουμένας πόλεις, ἀπορεῖν εἰκὸς ἦν περὶ τῶν ἐνεστώτων. ἢ γὰρ φίλον ἀληθινὸν ἔδει παραλιπεῖν, ἢ τοῦ καλοῦ καὶ καθήκοντος αὐτοῖς ὀλιγωρῆσαι, καὶ τὸ τέλος τῶν ἰδίων πράξεων ἀμαυρῶσαι, καὶ καταβαλεῖν. *Liuius: nam ſi aliter ſocio atque amico regi, de cuius præmiis agitur, honos haberi nullus poſſet, niſi liberas ciuitates ei in ſeruitutẽ traderetis; eſſet deliberatio anceps; ne aut regẽ amicum inhonoratũ dimitteretis, aut decederetis inſtituto veſtro, & gloriã Philippi bello partã nunc ſeruitute tot ciuitatũ deformaretis, &c. in exẽplari malè, vt ex Liuiana verſione apparet, legebatur,* εὐμένη χάριν ἀποδοῦναι ῥωμαίοις. *pro* τέλος *autem libentius ſcriberem* κλέος, *quod Liuius vertit, gloriam. & Polybius infrà dixit,* καὶ τὸ τῆς ἰδίας ὑποθέσεως λαμπρὸν καταβαλεῖν, &c. Καὶ γὰρ λυκαονίαν καὶ φρυγίαν τὴν ἐφ' ἑλλησπόντου, καὶ τὴν πισιδικὴν, πρὸς δὲ τούτοις χερρόνησον, καὶ τὰ προσορεοῦντα ταῦτα τῆς εὐρώπης ἔξεστιν ὑμῖν, οἷς ἂν βούλοισθε, προστεθέντα πρὸς τὴν εὐμένους βασιλείαν, δεκαπλασίαν αὐτὴν δύνασθαι ποιεῖν τῆς νῦν ὑπαρχούσης. πάντων δὲ τούτων ἢ τῶν πλείστων αὐτῇ προσμερισθέντων, οὐδεμιᾶς ἂν γένοιτο τῶν ἄλλων δυναστειῶν καταδεεστέρα. *Liuius: Nam & Lycaonia, & Phrygia vtraque & Piſidia omnis, & Cherſoneſus, quæq; circumiacent Europæ, in noſtra ſunt poteſtate: quarum vnaquælibet regi adiecta, multiplicare regnum Eumenis poteſt: omnes verò datæ, maximis eum regibus æquare, &c. ex hac Liuij verſione Polybij verba, quæ ſunt in exemplari mutilata, poſſumus ita ſupplere:* οἷς ἂν βούλησθε δωρεῖσθαι, ὧν τινα προστεθέντα, &c. Ἔξεστιν οὖν ὦ ἄνδρες ῥωμαῖοι, καὶ τοὺς φίλους μεγαλομερῶς σωματοποιῆσαι, καὶ τὸ τῆς ἰδίας ὑποθέσεως λαμπρὸν μὴ καταβαλεῖν. *Liuius: licet ergo vobis & præmiis belli ditare reges, & non decedere inſtituto veſtro, &c. in manuſcripto deerat particula* μὴ, *alioqui neceſſaria.* Οὐ γάρ ἐστιν ὑμῖν,

καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ταὐτὸ τέλος τῶν ἔργων. *Liuius: alia enim aliis & honesta & probabilis est causa armorum, &c.* ταὐτῶν, *pro* ταὐτὸ, *malè legebatur in exemplari.* Οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ὁρμῶσι πρὸς τὰς πράξεις, ὀργόμενοι τοῦ καταστρέψασθαι, καὶ προσλαβεῖν πόλεις, καὶ χορηγίας, ναῦς. *Liuius: illi agrum, hi vicos, hi opida, hi portus, oramq́ aliquam maris vt poßideant.* Ὑμᾶς δὲ πάντων τούτων ἀπροσδεήτους πεποιήκασι, πάντα τὰ κατὰ τὴν οἰκουμένην τεθηκότες ὑπὸ τὴν ὑμετέραν ἐξουσίαν. *Liuius: vos, nec cupistis hæc, antequàm haberetis; nec nunc, cùm orbis terrarum in ditione vestra sit, cupere potestis, &c. omninò verbum* πεποιηκέναι, *vel in* πεποιήκατε *mutandum est, vel addenda vox* θεοὶ, *quæ deest ad sensum.* Δῆλον ὡς ἐπαίνου καὶ δόξης παρ᾽ ἀνθρώποις. *Liuius: pro dignitate & gloria apud omne genus humanum.* Ἃ καὶ κτήσασθαι μὲν ἐστὶ δυσχερέστερον, κτησαμένοις δὲ διαφυλάξαι χαλεπώτατον. *Liuius: parare & quærere arduum fuit; tueri difficilius, etc. in exemplari verbum* χαλεπώτατον *deerat.* Γνοίητε δ᾽ ἂν τὸ λεγόμενον οὕτως· ἐπολεμήσατε πρὸς φίλιππον. *Malè legebatur in manuscripto,* ἀγνοίητε, *&* ἐτολμήσατε. *& paulò pòst,* ἢ δοκεῖτε τοῦτο μᾶλλον, *pro eo, quod nos reposuimus,* εὐδοκεῖτε τούτῳ μᾶλλον. *mendum etiam erat in iis quæ sequuntur,* ἡ τῶν ἑλλήνων ἐλευθέρωσις. τοῦτο νῦν ἐὰν προσθῆτε, *&c. & pro* ἐὰν δὲ παρίδητε, καὶ τὸ πρὶν ἐλαττωθήσεται), *in exemplari corruptè,* ἐὰν καὶ παρίδητε, καὶ πρὶν ἐλαττωθήσετε, *legebatur.* Ἡμεῖς μὲν οὖν ὦ ἄνδρες, καὶ τῆς προαιρέσεως γεγονότες αἱρετισταὶ, καὶ τῶν μεγίστων ἀγώνων, καὶ κινδύνων ἀληθινῶς ὑμῖν μετεσχηκότες, οὐκ ἐγκαταλείπομεν τὴν φίλων τάξιν, ἀλλ᾽ ἅ, γε νομίζομεν ὑμῖν καὶ πρέπειν καὶ συμφέρειν, οὐκ ὠκνήσαμεν ὑπομνῆσαι μετὰ παρρησίας. *Liuius: Rhodij & in hoc, & in omnibus bellis, quæ in illa ora geßistis, quàm forti fideliq́ opera vos adiuuerimus, vestro iudicio relinquimus. nunc in pace id consilium afferimus; quod si comprobaueritis, magnificentius vos victoria vsos esse, quàm vicisse, omnes existimaturi sint, &c.* ἀληθινῶν ὑμᾶς, *&* ἀλλά γε, *malè, vt videtur, in exemplari legebatur.* Οἱ μὲν οὖν ῥόδιοι ταῦτα εἰπόντες, πᾶσιν ἐδόκουν μετρίως καὶ καλῶς διειλέχθαι περὶ τῶν προκειμένων. *Liuius: apta magnitudini Romanæ oratio visa est.* Ἐπὶ δὲ τούτοις εἰσήγαγον τοὺς παρ᾽ ἀντιόχου πρεσβευτὰς, ἀντίπατρον καὶ ζεῦξιν, ὧν μετ᾽ ἀξιώσεως, καὶ παρακλήσεως ποιησαμένων τοὺς λόγους. *Liuius: post Rhodios Antiochi legati vocati sunt: ij vulgato petentium veniam more, errorem faßi regis; obtestati sunt patres conscriptos, vt suæ clementiæ potius, quàm regis culpæ, qui satis superq́ pœnarum dedisset, memores consulerent.*

Εὐδόκησαν

εὐδόκησαν ταῖς γεγενημέναις ὁμολογίαις πρὸς τοὺς περὶ τὸν σκιπίωνα κατὰ τὴν ἀσίαν. *Liuius: postremò pacem datam à L. Scipione imp. quibus legibus dedisset, confirmarent auctoritate sua.* Καὶ μετά τινας ἡμέρας τοῦ δήμου συνεπικυρώσαντος. *Liuius: & Senatus eam pacem seruandam censuit, & paucos post dies populus iussit.* Ἔτεμον ὅρκια περὶ τούτων, πρὸς τοὺς περὶ τὸν ἀντίπατρον. *Liuius: fœdus in Capitolio cum Antipatro principe legationis ictum.* Μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τοὺς ἄλλους εἰσῆγον, ὅσοι παρῆσαν ἀπὸ τῆς ἀσίας πρεσβεύοντες. *Liuius: auditæ deinde & aliæ legationes ex Asia sunt.* Ἅπασι δὲ τὴν αὐτὴν ἔδωκαν ἀπόκρισιν. *Liuius: Omnibus datum est responsum.* Ὅτι δέκα πρεσβεύοντας ἀποστελοῦσι, τοὺς ὑπὲρ ἁπάντων τῶν ἀμφισβητουμένων, ταῖς πόλεσι διαγνωσομένους. *Liuius: decem legatos more maiorum Senatum missurum, ad res Asiæ disceptandas, componendasque.* Οἷς περὶ μὲν τῶν κατὰ μέρος ἔδωκαν τὴν ἐπιτροπήν. *Liuius: his quæ præsentis disceptationis essent libera mandata.* Περὶ δὲ τῶν ὅλων αὐτοὶ διελάμβανον, ὅτι δεῖ τῶν ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου κατοικούντων, ὅσοι μὲν ὑπ' ἀντίοχον ἐτάττοντο, τούτους εὐμένει δοθῆναι, πλὴν λυκίας καὶ καρίας, τὰ μέχρι τοῦ μαιάνδρου ποταμοῦ· ταῦτα δὲ ῥοδίων ὑπάρχειν. *Liuius: de summa rerum senatus constituit, &c. summam tamen hanc fore, vt cis Taurum montem, quæ intra regni Antiochi fines fuissent, Eumeni attribuerentur, præter Lyciam Cariamque, vsque ad Mæandrum amnem: ea ciuitatis Rhodiorum essent, &c.* πλὴν λυδίας, & ταύτην ῥοδίων, *malè in exemplari legebatur.* Τῶν πόλεων τῶν ἑλληνίδων, ὅσαι μὲν ἀττάλῳ φόρον ὑπετέλουν, ταύτας τὸν αὐτὸν εὐμένει τελεῖν. ὅσαι δὲ ἀντιόχῳ μόνον, ταύταις ἀφεῖσθαι τὸν φόρον. *Liuius: ceteræ ciuitates Asiæ, quæ Attali stipendiariæ fuissent, eædem Eumeni vectigal penderent. quæ vectigales Antiochi fuissent, eæ liberæ atque immunes essent, &c.* ταύτας ἀφεῖσθαι τὸν φόρον, *legebatur in exemplari.*

Προσῆλθον αὖθις οἱ ῥόδιοι πρὸς τὴν σύγκλητον ἀξιοῦντες περὶ σόλων τῶν κιλικίων, διὰ γὰρ τῆς συγγενείας ἔφασαν καθήκειν αὐτοῖς προνοεῖσθαι τῆς πόλεως ταύτης. εἶναι γὰρ ἀργείων ἀποίκους σολεῖς, καθάπερ καὶ ῥοδίους, ἐξ ὧν ἀδελφικὴν οὖσαν ἀπεδείκνυον τὴν συγγένειαν πρὸς ἀλλήλους. *Liuius: de Solis vrbe, quæ in Cilicia est, egerunt: Argis & illos, sicut sese, oriundos esse. ab ea germanitate fraternam sibi cum iis caritatem esse, &c. videndum autem num in Polybio,* διὰ τὴν συγγένειαν, *legi debeat.* Ὧν ἕνεκα δίκαιον ἔφασαν εἶναι τυχεῖν αὐτοὺς τῆς ἐλευθερίας. *Liuius: petere hoc extraordinarium munus, vt eam ciuitatem ex seruitute regia eximerent.* Εἰσεκαλέσαντο τοὺς παρ' ἀντιόχου πρεσβευτάς. *Liuius: vocati sunt regis*

Antiochi legati. Πάσης κιλικίας. *Corruptè in exemplari* ἡλικίας *legebatur.* Οὐ προσδεχομένων δὲ τῶν περὶ τὸν ἀντίπατρον διὰ τὸ παρὰ τὰς συνθήκας εἶναι. *Liuius: nec quicquam impetratũ, testante fœdera Antiocho.* Φιλοτίμως δὲ πρὸς τοῦτο διερειδομένων τῶν πρεσβευτῶν· τούτους μὲν ἀπέλυσαν, τοὺς δὲ ῥοδίους εἰσκαλεσάμενοι, διεσάφουν τὰ συναντώμενα παρὰ τῶν περὶ τὸν ἀντίπατρον. καὶ προσεπέλεγον, ὅτι πᾶν ὑπομενοῦσιν, εἰ πάντως τοῦτο κέκριται ῥοδίοις. *Liuius: reuocatis in senatum Rhodiis, cùm quantopere tenderet legatus regius exposuissent; adiecerunt, si vtique eam rem ad ciuitatis suæ dignitatem pertinere censerent Rhodij, Senatum omni modo expugnaturum pertinaciam legatorum.* Ταῦτα μὲν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων ἔμεινεν. *Liuius: ita nihil de Solis mutatum est. sed corrupta hæc erant in manuscripto Polybij libro.*

XXVI.

Ἀμύνανδρος ὁ τῶν ἀθαμάνων βασιλεὺς, δοκῶν ἤδη τὴν ἀρχὴν ἀνειληφέναι βεβαίως, εἰς ῥώμην ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς, καὶ πρὸς τοὺς σκιπίωνας εἰς τὴν ἀσίαν. ἔτι γὰρ ἦσαν περὶ τοὺς κατὰ τὴν ἔφεσον τόπους. *Liuius: Amynander recuperato regno, legatos & Romam ad Senatum, & ad Scipiones in Asiam, Ephesi post magnum cum Antiocho bellum morantes, misit.* Τὰ μὲν ὁμολογούμενος, τῷ δοκεῖν δι' αἰτωλῶν πεποιῆσθαι τὴν κάθοδον. *Liuius: pacem petebat, excusabatq́ sese, quòd per Aetolos recuperasset paternum regnum.* Τὰ δὲ, κατηγορῶν τοῦ φιλίππου. *Liuius: Philippum incusabat.* Οἱ δ' αἰτωλοὶ νομίσαντες ἔχειν εὐφυῆ καιρὸν, πρὸς τὸ τὴν ἀμφιλοχίαν, καὶ τὴν ἀπεραντίαν ἀνακτήσασθαι, προέθεντο στρατεύειν εἰς τοὺς προειρημένους τόπους, &c. ἐνέβαλον εἰς τὴν ἀμφιλοχίαν. τῶν δὲ πλείστων ἐθελοντὴν προσχωρησάντων, μετῆλθον εἰς τὴν ἀπεραντίαν. *Liuius: Aetoli ex Athamania in Amphilochos profecti sunt, & maioris partis voluntate, in ius ditionemq́ totam redegerunt gentem, &c. pro* μετελθεῖν *autem, vt in exemplari Polybij scriptum erat, reposuimus* μετῆλθον, *Liuianam versionem sequuti, quæ habet, Transcenderunt in Aperantiam: ea quoque magna ex parte sine certamine in deditionem venit, ex illis Græcis,* προσθεμένων ἑκουσίως, &c. Ἀθροίσαντες δὲ νικάνδρου τοῦ στρατηγοῦ, &c. Liuius: *iam edicto Nicandri Prætoris conuenerãt Aetoli, &c. ex qua versione apparet scribendum esse apud Polybium,* ἀθροίσαντος, &c. Ὡς ἀντιποιησόμενοι. Liuius: *ij primùm ad arma cõcurrerant, &c. sed* ἄν τι ποιησόμενοι *apud Polybium mallem.* Τηρήσαντες τὴν πρὸς φίλιππον πίστιν. Liuius: *Dolopes nunquam Aetolorum fuerunt:*

fuerunt; Philippi erant. Λαβόντες δὲ πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ περὶ τοὺς ἀθαμᾶνας, καὶ τὴν τοῦ φιλίππου συνήθειαν, ταχέως μετενόησαν, καὶ προσέθεντο πρὸς τοὺς αἰτωλούς. Liuius: *ceterùm posteaquàm Amphilochos cum Aetolis esse, fugamq́ ex Athamania Philippi, & eædem præsidij eius accepere, & ipsi à Philippo ad Aetolos desiciunt, &c. Videtur autem* φυγὴν, *pro* συνήθειαν *scribendum esse apud Polybium ex hac Liuij versione.* Δοκῶν ἠσφαλίσθαι τὰ κατὰ τὴν αἰτωλίαν τοῖς προειρημένοις ἔθνεσι, καὶ τόποις. Liuius: *his circumiectis gentibus, iam vndique se à Macedonibus tutos credentibus esse.* Προσέπεσε φήμη περὶ τῆς κατὰ τὴν ἀσίαν μάχης, ἐν ᾗ γνόντες ἡττημένον ὁλοσχερῶς τὸν ἀντίοχον. Liuius: *fama affertur Antiochum in Asia victum ab Romanis.* Ὡς δὲ παραγενηθεὶς ἐκ τῆς ῥώμης ὁ δαμοτέλης, τόν τε πόλεμον ἀνήγγειλε, διότι μένει κατάμονος, καὶ τὴν τοῦ μαρκου, καὶ τῶν δυνάμεων διάβασιν ἐπ᾽ αὐτούς. Liuius: *nec ita multo pòst legati ab Roma rediere sine spe pacis, Fuluiumq́ Cos. nuntiantes iam cum exercitu traiecisse.* Τότε δὴ παντελῶς εἰς ἀμηχανίαν ἐνέπιπτον. Liuius: *his conterriti, &c. in exemplari malè legebatur* συμμαχίαν, *pro quo nos* ἀμηχανίαν *reposuimus.* Ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς πρός τε ῥοδίους πέμπειν, καὶ πρὸς ἀθηναίους, ἀξιοῦντας καὶ παρακαλοῦντας πρεσβεῦσαι περὶ αὐτῶν εἰς τὴν ῥώμην. Liuius: *prius ab Rhodo & Athenis legationibus excitis, vt per auctoritatem ciuitatum earum, suæ preces nuper repudiatæ, faciliorem aditum ad senatum haberent, &c.* ἀθαμᾶνας, *pro* ἀθηναίους, *corruptè legebatur apud Polybium.* Ἐξέπεμψαν πάλιν πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην. Liuius: *principes gentis ad tentandam vltimam spem, Romam miserunt.* Φαινέαν, σὺν δὲ τούτοις χάεοπα, ἔτι δ᾽ ἄλυπον, *&c. Videtur scribendum* φανέαν, *est enim apud* Liuium: *legati ab Aetolis Phaneas & Damoteles. sed legatorum nomina apud Polybium corruptè legebantur,* σὺν δὲ τούτοις χαλεπόν. ἔτι δ᾽ ἄλιπον, *&c.*

XXVII.

Ἐξ ἠπείρου πρεσβευτῶν, ἐκοινολογεῖτο τούτοις περὶ τῆς ἐπὶ τοὺς αἰτωλοὺς στρατείας. Liuius: *cum Epirotarum principibus consultabat, vndè bellum inciperet, &c. in exemplari Polybij manuscripto deerat vox* ἠπείρου, *& pro* τούτοις *legebatur* τούτῳ, *&c.* Τῶν δὲ πρεσβευτῶν στρατεύειν ἐπὶ τὴν ἀμβρακίαν συμβουλευόντων. συνέβαινε γὰρ τότε πολιτεύεσθαι τοὺς ἀμβρακιώτας μετὰ τῶν αἰτωλῶν. Liuius: *Epirotis Ambraciam placebat aggredi, quæ tum contribuerat se Aetolis.* Διότι καὶ πρὸς τὸ μάχεσθαι τοῖς στρατοπέδοις, ἐὰν εἰς τοῦτο βούλωνται συγκαταβαίνειν αἰτωλοὶ, καλλίστους εἶναι τό-

προς συμβαίνῃ. *Liuius: apertos circa campos ad dimicandum esse; siue ad eum tuendum uenirent Aetoli, &c.* Κἂν ἀποδειλιῶσιν. *Liuius: sin detrectarent certamen.* Εὐφυῶς αὐτὴν κεῖσθαι πρὸς πολιορκίαν. *Liuius: oppugnationem fore haud difficilem.* Καὶ γὰρ ἄφθονον ἔχειν τὴν χώραν εἰς χρεῖαν, πρὸς τὰς τῶν ἔργων παρασκευάς. *Liuius: nam & copiam in propinquo materiæ ad aggeres excitandos, & cetera opera esse.* Καὶ τὸν ἄρατον ποταμόν. *Liuius habet, Arethontem; vt videatur apud Polybium ἀρέθοντα scribendum esse. sed magis placet, vt apud Liuium, Arachthum, scribatur; qui est vnus è quatuor nobilißimis Epiri fluuiis, vt est apud Strab. Ptolem. & Plin. eodemq; modo Polybius corrigendus erit.* Ῥέοντα παρὰ τὴν πόλιν συνεργήσειν πρὸς τὰς τοῦ στρατοπέδου χρείας. *Liuius: præter ipsa mœnia fluere, &c. ad cōportanda quæ vsui sunt.* Ἅτε θέρους ὄντος. *Liuius: & æstatem aptam rei gerendæ adesse.* Δοξάντων δὲ τῶν πρεσβυτῶν καλῶς συμβουλεύειν, ἀναζεύξας ὁ στρατηγὸς ἦγε διὰ τῆς ἠπείρου τὸν στρατόν. *Liuius: his persuaserunt, vt per Epirum duceret.* Κατήχθησαν εἰς χάρανδρον. *Videndum an* χάραδραν *rectius sit, Peloponnesi vrbem, vt habet Strabo.* Εἰς βούχετον. *Placet* βουχαίτιον, *vt est apud Strabonem,* ἠπείρου πόλιν. Πολὺ γάρ τι ἀργύρειον φαίνεται. *Opinor scribendum* φαίνεσθαι, *&c. & paulò pòst, verba* παρακαλῶσι, καὶ κελεύσωσιν *corrupta erant in exemplari.* Καὶ τέλος ἀποδύσας αὐτόν. *Ita emendauimus, cùm in manuscripto legeretur,* ἀπὸ γάας αὐτόν, *nullo sensu.* Τὴν ἀναλογίαν αὐτοῦ. *Magis placeret* ἀλογίαν, *nisi alibi eadem voce vsus esset Polybius, eadem etiam significatione. paulò pòst,* μέχρι σελευκίδου, *omninò corruptam vocem habebat exemplar. nos autem pro ea* λευκάδος *reponendum putauimus.*

XXVIII.

Οἱ παρὰ τῶν ἀθηναίων, καὶ τῶν ῥοδίων πρέσβεις ἧκον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τῶν ῥωμαίων, συνεπιληψόμενοι τῶν διαλύσεων. *Liuius: Cùm iam Atheniensium Rhodiorumq; legati, qui ad deprecandum pro his venerant, apud Cos. essent.* Ὅ τε βασιλεὺς τῶν ἀθαμάνων ἀμύνανδρος παρεγένετο, σπουδάζων ἐξελέσθαι τοὺς ἀμβρακιώτας ἐκ τῶν περιεστώτων κακῶν, δοθείσης αὐτῷ τῆς ἀσφαλείας. *Liuius: Amynander quoque Athamanum rex, fide accepta venerat in castra Romana, magis pro Ambracia, quàm pro Aetolis sollicitus.* Διὰ τὸ καὶ πλείω χρόνον ἐν τῇ πόλει ταύτῃ διατετρίφθαι κατὰ φυγήν. *Liuius: vbi maiorem partem temporis exulauerat.* Ἧκον δὲ καὶ παρὰ τῶν ἀκαρνάνων μετ᾽ ὀλίγας ἡμέρας ἄγοντες τινὲς τοὺς περὶ

δαμο-

δαμοτελῆ. ὁ γὰρ μάρκος πυθόμενος τὴν περιπέτειαν αὐτῶν, ἔγραψε τοῖς ψυρειεῦσιν, ἀνακομίζειν τοὺς ἄνδρας ὡς αὐτόν. *Liuius: certior factus de casu legatorum, adduci eos à Tyrrheo iussit, &c. Stephanus in voce* θυρέα, ἔστι δὲ, *inquit,* καὶ ἀκαρνανίας θυρεῖον, διὰ τοῦ ι. τὸ ἐθνικὸν θυρειεύς, ὡς σουνιεύς. ἀνδροτίων δὲ θουρειεῖς φησί. *vnde apparet apud Polybium* θυρειεῦσιν *scribendum esse, siue* θουρειεῦσιν, *vt est in fragmento* LXXV. *apud Liuium verò, à Thyreo siue Thureo: quod malè in Purheum à quibusdam mutatum est.* Ὁ μὲν οὖν ἀμυνάνδρος κατὰ τὴν αὑτοῦ πρόθεσιν, εἴχετο τῶν ἀμβρακιωτῶν, παρακαλῶν σώζειν σφᾶς αὐτούς. *Liuius: Amynander, quod sui maximè operis erat, impigrè agebat, vt Ambracienses compelleret ad deditionem.* Ἐὰν βουλεύσωνται). *Ita videtur legendum, cùm in exemplari sit,* ἐὰν μὴ βουλεύσονται), *&c.* Προσπελάζοντες αὐτοῦ τῷ τείχει. *Liuius: succedens murum.* Τοῦ δὲ στρατηγοῦ συγχωρήσαντος. *Liuius: permissu consulis.* Οὗτος μὲν οὖν εἰσελθών. *Ingressus vertit Liuius. & in exemplari erat* οὕτω, *vt opinor, malè.* Τοῖς δὲ περὶ τὸν δαμοτελῆ καὶ φαινέαν. *Liuius: Phaneas & Damoteles.* Καὶ θεραπεύειν τὸν γάϊον οὐαλέριον. οὗτος δ' ἦν μάρκου μὲν υἱὸς, τοῦ πρώτου συνθεμένου πρὸς αἰτωλοὺς τὴν συμμαχίαν. μάρκου δὲ τοῦ τότε στρατηγοῦντος ἀδελφὸς ἐκ μητρός. *Liuius: & Aetolos C. Valerius Læuini filius, qui cum ea gente primùm amicitiam pepigerat, consulis frater, matre genitus eadem, egregiè adiuuit, &c. paulò pòst:* ἴδιον ἐστὶ τὰ πράγματα, *pro* τὸ πρᾶγμα, *erat in exemplari.* Καὶ παρέδωκαν τὴν πόλιν ἐφ' ᾧ τοὺς αἰτωλοὺς ὑποσπόνδους ἀπελθεῖν. *Liuius: Ambracienses prius pacti, vt Aetolorum auxiliares sine fraude emitterent.* Διακόσια παραχρῆμα. CC. *præsentia, Liuius.* Τριακόσια δ' ἐν ἔτεσιν ἕξ. CCC *per annos sex pensionibus æquis.* Ἀποκαταστῆσαι δὲ καὶ τοὺς αἰχμαλώτους, καὶ τοὺς αὐτομόλους ῥωμαίοις. *Liuius: captiuos, perfugasq́; redderent Romanis, &c. vox* αἰχμαλώτοις *deerat in exemplari.* Πόλιν δὲ μηδεμίαν ἔχειν ἐν τῇ συμπολιτείᾳ, μὴ δὲ μετὰ ταῦτα προσλαβέσθαι τούτων, ὅσαι μετὰ τὴν τίτου κοϊντίου διάβασιν ἑάλωσαν ὑπὸ ῥωμαίων, ἢ φιλίαν ἐποιήσαντο πρὸς ῥωμαίους. *Liuius: Vrbem nequam formulæ sui iuris facerent, quæ post id tempus, quo T. Quinctius traiecisset in Græciam, aut vi capta ab Romanis esset, aut voluntate in amicitiam venisset, &c. in exemplari manuscripto multa erant mendosè scripta; nam &* φιλοτιμίαν, *pro* φιλίαν, *&* λουκίου κορνηλίου, *pro* τίτου κοϊντίου, *contra historiæ fidem legebatur.*

Κεφαλλωνίους δὲ πάντας ἐκσπόνδους εἶναι τούτων τῶν συνθηκῶν. *Liuius: Cephalenia insula, vt extra ius fœderis esset, &c. in exemplari* κεφάλαιον,

λαιον, pro κεφαλληνίας *scriptum erat.* Εὐδοκῆσαι. *Confirmare, vertit Liuius.* Περὶ δὲ τῶν πόλεων τῶν πρότερον συμπολιτευομένων αὐτοῖς διαπορήσαντες ἐπὶ ποσὸν, τέλος συγκατέθεντο τοῖς προτεινομένοις. *Liuius: parua disceptatio de vrbibus tenuit: quæ cùm sui iuris aliquando fuissent, auelli velut à corpore suo ægrè patiebantur. ad vnum tamen omnes accipi pacem iusserunt.* Τὰ δ᾽ ἀγάλματα, καὶ τοὺς ἀνδριάντας, καὶ τὰς γραφὰς, ἀπήγαγεν ἐκ τῆς πόλεως, ὄντα καὶ πλείω, διὰ τὸ γεγονέναι βασίλειον πύῤῥου τὴν ἀμβρακίαν. *Liuius: Signa ænea, marmoreaque, & tabulæ pictæ, quibus ornatior Ambracia, quia regia ibi Pyrrhi fuerat, quàm ceteræ regionis eius vrbes erant, sublata omnia, auectaque.* Ἐδόθη δ᾽ αὐτῷ καὶ στέφανος ἀπὸ ταλάντων πεντήκοντα καὶ ρ. *Liuius: Ambracienses coronam auream Cos. centum & quinquaginta pondo dederunt.* Ἐποιεῖτο τὴν πορείαν εἰς τὴν μεσόγαιον τῆς αἰτωλίας. *Liuius: profectus ab Ambracia in mediterranea Aetoliæ.* Θαυμάζων ἐπὶ τῷ. *Liuius: mirante consule.* Πρὸς ἄργος τὸ καλούμενον ἀμφιλοχικόν. *Liuius: ad Argos Amphilochium.* Κατεστρατοπέδευσεν. *Liuius: castra posuit.* Ὅπερ ἀπέχει τῆς ἀμβρακίας ρπ. στάδια. *Liuius:* XXII *ab Ambracia abest.* Καὶ διασαφέντων, ὅτι δέδοκται τοῖς αἰτωλοῖς βεβαιοῦν τὰς δι᾽ ἑαυτῶν γεγενημένας ὁμολογίας. *Liuius: indè posteaquàm approbasse pacem conciliũ Aetolorum accepit.* Οὗτος μὲν ἐγίνετο περὶ τὸ περαιῶσαι τὴν δύναμιν εἰς κεφαλληνίαν. *Liuius: ipse in Cephaleniam traiecit, &c. malè* οὕτω *legebatur in exemplari.* Προχειρισάμενοι φαινέαν καὶ νίκανδρον, πρεσβευτὰς ἐξέπεμψαν εἰς τὴν ῥώμην περὶ εἰρήνης. *Liuius: iussis proficisci Romam ad Senatum, &c.* Οὗτοι δὲ παραλαβόντες τούς τε ῥοδίους καὶ τοὺς ἀθηναίους ἔπλεον ἐπὶ τὸ προκείμενον. *Liuius: permissoque, vt & Athenienses & Rhodij deprecatores irent.* Ἐξαπέστειλε γάϊον τὸν οὐαλέριον, καί τινας ἑτέρους τῶν φίλων. *Liuius: dato, qui simul cum iis proficisceretur C. Valerio fratre.* Πάλιν ἐκαινοποιήθη τὰ τῆς ὀργῆς πρὸς αἰτωλοὺς διὰ φιλίππου τοῦ βασιλέως. *Liuius: præoccupatas aures, animósque principum Romæ criminibus Philippi inuenerunt.* Ἐκεῖνος γὰρ δοκῶν ἀδίκως ὑπὸ τῶν αἰτωλῶν ἀφαιρεῖσθαι τὴν ἀθαμανίαν, καὶ τὴν δολοπίαν, &c. *Liuius: qui per legatos, per litteras, Dolopas, Amphilochosque & Athamaniam ereptas sibi quærens.* Παρήκουεν ἡ σύγκλητος. *Liuius: auerterat Senatum ab audiendis precibus eorum.* Τῶν δὲ ῥοδίων καὶ ἀθηναίων ἀξιούντων ἀνετράπη καὶ προσέσχε τὸν νοῦν. *Liuius: Rhodij tamen & Athenienses cum silentio auditi sunt.* Καὶ γὰρ ἐδόκει δάμις ὁ ἱκεσίου. *Malè in exemplari* ὁ κιχησίων, *pro* ὁ ἱκεσίου *legebatur. Liuius tamen habet,*

bet, Leon Icesiæ filius. Παραδείγματι πρὸς τὸ παρὸν οἰκείῳ. *Liuius: vulgata similitudine, dixit.* Ἀλλ' εἰς μέσον ἀνενηνοχέναι κίνδυνον. *Corruptum hoc erat in exemplari, in quo paulò pòst* φέρῃ, *pro* φέρειν, *libentius scriberem.* Εἶναι γὰρ τὸ συμβαῖνον ἐν ταῖς πολιτείαις περὶ τὰ πλήθη, παραπλήσιον τῷ γινομένῳ περὶ τὴν θάλασσαν. καὶ γὰρ ἐκείνην, κατὰ μὲν τὴν αὑτῆς φύσιν, ἀεί ποτ' εἶναι γαληνὴν, καὶ καθεστηκυῖαν, καὶ συλλήβδην τοιαύτην, ὥστε μηδέ ποτ' ἐνοχλῆσαι μηδένα τῶν προσπελαζόντων αὐτῇ καὶ χρωμένων. ἐπειδὰν δ' ἐμπεσόντες εἰς αὐτὴν ἄνεμοι βίαιοι ταράξωσι, καὶ παρὰ φύσιν ἀναγκάσωσι κινεῖσθαι, τότε μηδὲν ἔτι δεινότερον εἶναι, μηδὲ φοβερώτερον θαλάσσης. *Liuius: mari tranquillo, quod ventis concitaretur æquiperando multitudinem, &c. Sed Polybij locum Cicero in Cluentiana clarius expreßit. ex quo, inquit, intelligi potuit id, quod sæpè dictum est: vt mare quod sua natura tranquillum sit, ventorum vi agitari, atque turbari: sic & populum Romanum sua sponte esse placatum; hominum seditiosorum vocibus, vt violentißimis tempestatibus, concitari.*

Ἕως μὲν οὖν ἀκέραιοι, πάντων τῶν ἑλλήνων ὑπῆρχον ὑμῖν εὐνούστατοι συνεργοὶ πρὸς τὰς πράξεις. ἐπεὶ δ' ἀπὸ μὲν ἀσίας πνεύσαντες θόας καὶ δικαίαρχος, ἀπὸ δὲ τῆς εὐρώπης μενέστας καὶ δαμόκριτος συνετάραξαν τοὺς ὄχλους. *Liuius: cùm in fide Romanæ societatis mansissent, insita gentis tranquillitate quiesse eos aiebat: posteaquàm flare ab Asia Thoas & Dicæarchus; ab Europa Menestas & Damocritus cœpissent; tum illam tempestatem coortam, quæ ad Antiochum eos, sicuti in scopulum, intulisset, &c. cùm autem in Græco exemplari* πλεύσαντες *scriptum esset, nos* πνεύσαντες *reposuimus ex Liuiana versione: & ita scripsisse Polybium putamus, vt perstaret in tralatione.* Δεῖ δὲ ὑμᾶς πρὸς μὲν ἐκείνους ἔχειν ἀπαραιτήτως. *Hic locus, vt apparet, in exemplari mutilus est: nam desunt verba* δεῖ δὲ ὑμᾶς, *quæ nos suppleuimus, quia necessariò ad sententiam requiruntur.* Ἔπεισε τὴν σύγκλητον διαλύεσθαι πρὸς τοὺς αἰτωλούς. *Liuius huc respexit, cùm vertit: Atheniensis legatus Leon, Icesiæ filius, eloquentia etiam dicitur mouisse.* Τὰ δὲ κατὰ μέρος ἦν τῶν συνθηκῶν ταῦτα. *Conditiones pacis, vertit Liuius.* Ὁ δῆμος ὁ τῶν αἰτωλῶν τὴν ἀρχὴν, καὶ τὴν δυναστείαν τοῦ δήμου τῶν ῥωμαίων. *Deest hìc verbum* συνδιατηρείτω, *vel* συμφυλαττέτω ἄνευ δόλου, *vel aliquod tale, vt ex Liuiana versione apparet, quæ est: Gens Aetolorum imperium, maiestatemq; populi Romani conseruato sine dolo malo.* Μὴ διαγέτω διὰ τῆς χώρας καὶ τῶν πόλεων ἐπὶ ῥωμαίους, ἢ τοὺς συμμάχους καὶ φίλους αὐτῶν. *Liuius: ne quem exercitum, qui aduersus socios, amicosq; eorum ducetur, per*

fines ſuos tranſire ſinito. Μὴ δὲ χορηγείτω μηδέν. *Liuius: néve vlla ope iuuato.* Ἐχθρὸν καὶ φίλον τὸν αὐτὸν ἐχέτω τοῖς ῥωμαίοις. *Hæc in exemplari deerant, quæ ſic vertit Liuius: hoſtes eoſdem habeto, quos populus Romanus.* Ἐὰν πολεμῶσι πρός τινας ῥωμαῖοι, πολεμείτω πρὸς αὐτοὺς ὁ δῆμος ὁ τῶν αἰτωλῶν. *Liuius: armaq́ in eos ferto, bellumq́ pariter gerito.* Τοὺς δὲ δραπέτας καὶ τοὺς αἰχμαλώτους πάντας τοὺς ῥωμαίων καὶ τῶν συμμάχων, ἀποδότωσαν αἰτωλοὶ, χωρὶς τῶν, ὅσοι κατὰ πόλεμον ἁλόντες, εἰς τὴν ἰδίαν ἀπῆλθον, καὶ πάλιν ἑάλωσαν. καὶ χωρὶς τῶν, ὅσοι πολέμιοι ῥωμαίων ἐγένοντο, καθ' ὃν καιρὸν αἰτωλοὶ μετὰ ῥωμαίων συνεπολέμουν. *Liuius: perfugas, fugitiuos, captiuosq́ reddito Romanis, ſociisq́, præterquam ſi qui capti, cùm domos rediſſent, iterum capti ſunt: aut ſi qui eo tempore ex iis capti ſunt, qui tum hoſtes erant Romanis, cùm inter præſidia Romana Aetoli eſſent.* Ἡμέραις ρ. *Liuius: intra dies centum, &c. Opinor autem apud Polybium deſiderari* ἐν *particulam, vt integra lectio ſit,* ἐν ἡμέραις ρ. *&c.* Τῷ ἄρχοντι τῷ ἐν κορκύρᾳ. *Corcyræorum magiſtratibus vertit Liuius.* Ἐὰν δὲ μὴ εὑρεθῶσι τινὲς ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ, ὅταν ἐμφανεῖς γένωνται. *Liuius: qui non comparebunt, quando quiſque eorum primùm inuentus fuerit.* Χωρὶς δόλου. *Liuius: ſine dolo malo.* Ἀντὶ τρίτου μέρους τοῦ ἀργυρίου, χρυσίον ἐὰν βούλωνται, διδόντες τῶν δέκα μνῶν ἀργυρίου, χρυσίου μνᾶν. *Liuius: pro argẽto ſi aurum dare mallent, dare conuenit: dum pro argenteis decem aureus vnus valeret.* Δότωσαν αἰτωλοὶ ὁμήρους τῷ στρατηγῷ μ. μὴ νεωτέρους ἐτῶν ιβ. μὴ δὲ πρεσβυτέρους μ. *Liuius: obſides* XL. *ne minores* XII *annorum: neu maiores* XL. Οὓς ἂν ῥωμαῖοι προκρίνωσι. *Liuius: arbitratu conſulis Romani.* Χωρὶς στρατηγοῦ καὶ ἱππάρχου, καὶ δημοσίου γραμματέως, καὶ τῶν ὁμηρευκότων ἐν ῥώμῃ. *Liuius: obſes ne eſto prætor, præfectus equitum, ſcriba publicus, neu quis, qui ante obſes fuerit apud Romanos.* Περὶ δὲ κεφαλληνίας, μὴ ἔστω ἐν ταῖς συνθήκαις. *Liuius: Cephalenia extra pacis leges eſto.* Ὅσας χώρας, καὶ πόλεις, καὶ ἄνδρας, οἷς οὗτοι ἐχρῶντο ἐπὶ λευκίου κοϊντίου, καὶ γναΐου δομετίου στρατηγῶν, ἢ ὕστερον ἑάλωσαν, ἢ εἰς φιλίαν ἦλθον ῥωμαίοις, τούτων τῶν πόλεων, καὶ τῶν ἐν ταύταις μηδένα προσλαβέτωσαν αἰτωλοί. *Liuius: Quæ vrbes, qui agri, qui homines Aetolorum iuris aliquando fuerunt, qui eorum L. Quinctio Cn. Domitio Cos. póſtve eos conſules, aut armis ſubacti, aut voluntate in ditionem populi Romani venerunt, ne quem eorum Aetoli recepiſſe velint.* Ἡ δὲ πόλις καὶ ἡ χώρα ἡ τῶν οἰνιαδῶν, ἀκαρνάνων ἔστω. *Liuius: Aeniadæ cum vrbe, agrisq́ Acarnanum ſunto, &c. cùm*

autem

autem apud Græcos omnes ſcriptores, οἰνιάδαι, *ſcriptum ſit, (quæ ciuitas eſt Acarnaniæ prope Acheloum fluuium) non eſt dubiũ, quin apud Liuium, vel ex hoc Polybij loco, Oeniadæ, legi debeat.* Τμηθέντων δὲ τῶν ὁρκίων ἐπὶ τούτοις. *Liuius: his legibus fœdus ictum cum Aetolis eſt.* Τοιαύτην ἔχε τὴν ἐπιστραφήν. *Ita emendauimus, cùm in exemplari eſſet* ἐπιγραφήν.

XXIX.

Κατὰ δὲ τὴν ἑλλάδα, τὸ τῶν αἰτωλῶν ἔθνος ἐπολεμεῖτο, κατὰ τοῦτον συνέβη. *Liuius: eadem non æſtate ſolùm, ſed iiſdẽ propè diebus, quibus hæc à M. Fuluio Cos. in Aetolia geſta ſunt, &c.* Ὑπὲρ οὗ νῦν ἐνιστάμεθα τὴν διήγησιν. *Liuius: quod nunc ordiri pergam.*

XXX.

Ὅτι μοαγέτης ὁ τῆς κιβύρας τύραννος, ὠμὸς ἦν καὶ δόλιος, πλὴν συνεγγίζοντος ὑπάτου ῥωμαίων τῇ κιβύρᾳ, καὶ τοῦ ἑλουΐου πεμφθέντος εἰς ἀπόπειραν, ἐπί τινος ἔστι γνώμης, πρεσβευτὰς ἐξέπεμψε, παρακαλῶν μὴ φθεῖραι τὴν χώραν, ὅτι φίλος ὑπάρχει ῥωμαίων, καὶ πᾶν ποιήσει τὸ παραγγελλόμενον. *Liuius: Haud procul à Cibyra aberant: nec legatio vlla à Moagete tyranno ciuitatis eius, homine ad omnia infido atque importuno, veniebat. ad tentandum eius animum, C. Heluium cum quattuor millibus peditum, & quingentis equitibus cõſul præmittit. huic agmini iam fines ingredienti legati occurrerunt, nuntiantes, paratum eſſe tyrannum imperata facere; orabant vt pacatos fines iniret, cohiberetq́; à populatione agri militem, &c. In exemplari Græco multa erant mendosè ſcripta, quæ nos, vt legi debere exiſtimamus, emendauimus. cùm autem pro* ὠμὸς ἦν καὶ δόλιος, *ſcriptum eſſet,* ἐμὸς ἦν καὶ δόλιος, *Liuianam ſecuti verſionem, ita reſtituimus; quãuis Græcum verbum* ὠμὸς, *non planè Latino illi, importuno, reſpondeat.* Προύτεινε στέφανον ἀπὸ πεντεκαίδεκα ταλάντων. *Liuius: & in coronam auream* XV *talenta afferebant.* Αὐτὸς μὲν ἀφέξεσθαι τῆς χώρας ἔφη. πρὸς δὲ τὸν στρατηγὸν ἐκέλευσε πρεσβεύειν. *Liuius: Heluius integros à populatione agros ſeruaturum pollicitus, ire ad conſulem legatos iuſſit.* Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν εὐρώπην ὅλην εἰς καθαίρεσιν τῆς ῥωμαίων ἀρχῆς. *Ita emendauimus, cùm in exemplari legeretur,* ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ῥώμην ὅλην εἰς καθαίρεσιν τῆς ἀρχῆς. *&, pro* ἵνα τατικῶς, *verbo corrupto,* ἐντατικῶς *nos repoſuimus. paulò infrà videtur legendum,* καὶ ἄξιον ἐπιστροφῆς εἶναι καὶ κολάσεως μᾶλλον ἢ φιλίας, *&c. & ita reſtituimus ex Liuiana verſione, quæ habet: vt de pœna eius magis, quàm de amicitia nobis cogitandum ſit.* Οἱ δὲ πρεσβευταὶ κατα-

παλαγέντες τὴν ἐπίτασιν τῆς ὀργῆς, τῶν μὲν ἄλλων ἐντολῶν ἀπέστησαν, ἠξίουν δ' αὐτὸν εἰς λόγους ἐλθεῖν· συγχωρήσαντος δὲ, τότε μὲν ἐπανῆλθον εἰς τὴν κιβύραν. *Liuius: perturbatiq; hac voce legati, nihil aliud petere, quàm vt coronam acciperet, veniendiq; ad eum potestatem tyranno & copiam loquendi, ac purgandi se faceret. permissu consulis postero die in castra tyrannus venit, &c. in libro manuscripto erat* ἐπίφασιν, *pro* ἐπίτασιν: *& post verbum* ἐλθεῖν, *opinor* τὸν μοαγέτην *desiderari.* Κατά τε τὴν ἐσθῆτα καὶ τὴν ἄλλην προστασίαν, λιτὸς καὶ ταπεινός. *Liuius: vestitus, comitatusq; vix ad priuati modicè locupletis habitum.* Ἔν τε τοῖς ἀπολογισμοῖς κατολοφυρόμενος τὴν ἀδυναμίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀσθένειαν, ὧν ἦρχε πόλεων. *Liuius: & oratio fuit intermissa & infracta, extenuantis opes suas, vrbiumq; suæ ditionis egestatem quærens.* Ἐκράτει δὲ τῆς κιβύρας, καὶ συλλίου, καὶ τῆς ἀλίμνης πόλεως. *Liuius: erant autem sub eo præter Cibyram, Syleum, & quæ Alimne appellatur, &c.* ἀλίμνης *emendauimus ex Liuio, pro eo quod est in exemplari,* τῆς ἐντεμένη, *voce, vt videtur, corrupta: pro qua tamen magis placeret,* τῆς ἀλίνδης, *quòd* ἄλινδα, *vt est in vetere numismate* ΑΛΙΝΔΕΩΝ, *non* ἄλινα, *vt est apud Stephanum, vrbs sit Cariæ.* Καταπλαγεὶς τὴν ἀπόνοιαν. *Videtur Liuius hanc vocem, modò impudentiam, modò ludificationem vertisse: at in fragmento* LXXXXIII. *defectionem. de Gallis item,* τὴν γαλατῶν ἀπόνοιαν, *&c.* Ἐὰν δὲ μὴ διδῷ φ. τάλαντα μετὰ μεγάλης χαρᾶς, οὐ τὴν χώραν ἔφη φθερεῖν, ἀλλὰ τὴν πόλιν αὐτὴν πολιορκήσειν. *Liuius: quingenta ergò talenta nisi triduo numeras, populationem in agris, obsidionem in vrbe expecta, &c. ex hac versione videtur legendũ apud Polybium,* οὐ μόνον τὴν χώραν ἔφη φθερεῖν, *&c.* Ὁ μοαγέτης καταρρωδήσας τὸ μέλλον. *Liuius: hac denuntiatione conterritus.* Καὶ προσετίθει κατὰ βραχὺ τῶν χρημάτων. *Liuius: paulatim illiberali adiectione.* Καὶ μυρίους μεδίμνους λαβόντα πυρῶν. *Liuius: adiecta* X *millia medimnûm frumenti.*

XXXI.

Ἡνίκα γναῖος διῄει τὸν κολοβάτον προσαγορευόμενον ποταμόν. *Liuius libro xxxviij. postero die ad Cobulatum amnem progreßi, &c. huius fluuij mentio, quòd sciam, non extat: ex Polybiana verò scriptura apparet apud Liuium litterarum transpositionem à librario factã fuisse.* Ἦλθον πρὸς αὐτὸν πρέσβεις ἐκ τῆς ἰσίνδης προσαγορευομένης πόλεως, δεόμενοι σφίσι βοηθῆσαι. *Liuius: Termessenses eo tempore Isiondæ arcem, vrbe capta, oppugnabant, &c. legatos ad Cos. orantes opem miserunt,*

serunt, &c. opinor autem apud Liuium Isindæ scribendum esse ex Stephano, cuius etiam scripturam in emendanda voce Polybiana, quæ in ἰούδα mutata erat, secuti sumus: nam Ptolemæus corruptè habet πισίνδα, & Glareani, Hyriensium correctio inepta prorsus est. Νῦν τε πολιορκεῖν τὴν ἄκραν συμπεφευγότων εἰς αὐτὴν πάντων τῶν πολιτῶν, ὁμοῦ γυναιξὶ καὶ τέκνοις. Liuius: cum coniugibus ac liberis in arce inclusos se mortem in dies aut ferro, aut fame patiendam expectare, &c. Τοὺς γὰρ τερμησσεῖς ἐπιπαρασαμένους φιλόμηλον. Opinor legendū φιλομηλεῖς. est enim φιλομήλιον πόλις μεγάλης φρυγίας. corruptè autē τοὺς γὰρ τελμεῖς legebatur in exemplari, pro τοὺς γὰρ τερμησσεῖς: nam apud Liuium, siue Termessenses legatur, siue, vt est in ænea tabula apud Cardinalē Farnesium, Thermenses, parum refert. quamuis Liuiani manuscripti codices, Telmenses, omnes planè habeant, propriore scriptura, ad Thermenses. Αὐτὸς δὲ νομίσας ἕρμαιον εἶναι τὸ προσαπεσταλκώς, ἐποιεῖτο τὴν πορείαν ὡς ἐπὶ τῆς παμφυλίας. Liuius: volenti Consuli causam in Pamphyliam diuertendi oblata est. Ὁ δὲ γναῖος συνεγγίσας τῇ τερμησσῷ, πρὸς μὲν τούτους συνέθετο φιλίαν, λαβὼν ν. τάλαντα· παραπλησίως δὲ καὶ πρὸς ἀσπενδίους. Liuius: Termesso pacem dedit; quinquaginta talentis argenti acceptis. item, Aspendiis, ceterisq́ue Pamphyliæ populis, &c. in exemplari Græco scriptum erat τελμισσῷ, quæ est Cariæ, vel (vt Straboni placet) Lyciæ ciuitas maritima: cùm Termessus sit Pamphyliæ mediterranea. error autem ex litterarum similitudine fluxit; & apud Liuium, Termesso etiam in Telmesso, vt est in libris manuscriptis, mutatum est. Ἅμα δὲ καὶ τοὺς ἰσινδεῖς ἐξελόμενος ἐκ τῆς πολιορκίας. Liuius: obsidione Isiondenses exemit. ἰουδεῖς habet Polybius; malè. &, Isindenses puto scribendum apud Liuium, vt suprà.

XXXII.

Ὅτι κύρμασα πόλιν λαβὼν ὁ γναῖος, καὶ λείαν ἄφθονον, ἀνέζευξεν. Liuius libro xxxviij. profectus inde continentibus itineribus ad Cormasam vrbem peruenit, plenam omnium rerum copia. κόρμασα habet Ptolemæus, & ita videtur legendum apud Polybium: nam κύρβασα, non κύρμασα, vrbs est Cariæ, κόρβασα Ptolemæo. Προαγόντων δὲ αὐτῶν παρὰ τὴν λίμνην, παρεγένοντο πρέσβεις ἐκ λυσινόης, διδόντες αὐτοὺς εἰς τὴν πίστιν. Progredienti præter paludes ab Lysinoe dedentes ciuitatem venerunt, &c. placeret apud Polybium προάγοντος δὲ αὐτοῦ. cùm autem in exemplari corruptè scriptum esset, ἐκ Δυλωόνης, nos ἐκ λυσινόης

emendauimus, quòd ad hanc lectionem, Liuij Lysinoe propius accedat, quàm Ptolemæi λυσωνία, quam retinuit Glareanus. Ἐνέβαλον εἰς τὴν τῶν σαγαλασσέων γῆν, καὶ πολὺ πλῆθος ἐξελασάμενος λείας. Liuius: inde in agrum Vagalassenum, vberem, fertilemque omni genere frugum ventum est. σαγάλασσος, inquit Stephanus, πόλις πισιδίας, τὸ ἐθνικὸν, σαγαλασσεὺς, καὶ σαγαλασσηνὸς, &c. Παραγινομένων δὲ πρεσβευτῶν ὡς αὐτὸν, ἀποδεξάμενος τοὺς ἄνδρας, καὶ λαβὼν ν. ταλάντων στέφανον, καὶ δισμυρίοις κριθῶν μεδίμνοις, καὶ δισμυρίοις πυρῶν, προσεδέξατο τούτους εἰς τὴν φιλίαν. Liuius: legatis missis pacti quinquaginta talentis, & XX millibus medimnûm tritici, & XX hordei, pacem impetrarunt.

XXXIII.

Ὅτι γναῖος ὁ στρατηγὸς τῶν ῥωμαίων πρέσβεις ἐξαπέστειλε πρὸς τὸν ἐποσσογνάτον τὸν γαλάτην. Liuius libro xxxviij. concione dimissa, missisque ad Epossognatũ legatis. Καὶ ὁ ἐποσσογνάτος ἔπεμψε πρὸς γναῖον πρέσβεις, καὶ παρεκάλει τὸν γναῖον τὸν τῶν ῥωμαίων στρατηγὸν, μὴ προεξαναστῆναι, μὴ δ' ἐπιβαλεῖν χεῖρας τοῖς τολιστοβογίοις γαλάταις, καὶ διότι πρεσβεύσεται πρὸς τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἐποσσογνάτος, καὶ ποιήσεται λόγους ὑπὲρ τῆς φιλίας, καὶ πείσεσθαι πρὸς πᾶν αὐτοὺς καλῶς ἔχον. Liuius: eò missi ad Epossognatum redierunt, & legati Compulsi reguli orantes, ne Tectosagis bellum inferrent. & ipsum in eam gentem iturum & Epossognatum, persuasurumque vt imperata faciant, &c. pro τολιστοβογίοις, Liuius habet Tectosagis: τολιστοβογίοις autem retinuimus, quòd ita sit in exemplari Græco, non τολιστοβόγιοις, vt habet Ptolemæus: pro πείσεσθαι autem, malè πεσεῖσθαι erat in manuscripto. Οὗτος δὲ τοῦ γναίου πρὸς τὸ πολισμάτιον τὸ καλούμενον γορδίειον, ἧκον παρ' ἐποσσογνάτου πρέσβεις ἀποδηλοῦντες, ὅτι παρευθὺς διαλεχθεὶς τοῖς τῶν γαλατῶν βασιλεῦσιν, οἱ δ' ἁπλῶς εἰς οὐδὲν συγκαταβαίνοιεν φιλάνθρωπον. ἀλλ' ἠθροικότες ὁμοῦ τέκνα καὶ γυναῖκας, καὶ τὴν ἄλλην κτῆσιν ἅπασαν εἰς τὸ καλούμενον ὄρος ὄλυμπον, ἕτοιμοι πρὸς μάχην εἰσί. Liuius: Ibi statiua habentibus legati ab Epossognato venerunt, nuntiantes, profectum eum ad regulos Gallorum, nihil æqui impetrasse. ex campestribus vicis, agrisque frequentes demigrare, & cum coniugibus ac liberis, quæ ferre atque agere possent, præ se agentes, portantesque, Olympum montem petere, vt indè armis locorumque situ se tueantur.

XXXIV.

Στρατοπεδευόντων πρὸς τὴν ἄγκυραν πόλιν. Liuius libro xxxviij.

ad Ancyram

ad Ancyram in statiua. Παραγίνονται πρέσβεις παρὰ τῶν τεκτοσάγων, ἀξιοῦντες τὸν γνάϊον, τὰς μὲν δυνάμεις ἐᾶσαι κατὰ χώραν, αὐτὸν δὲ κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν προελθεῖν εἰς τὸν μεταξὺ τόπον τῶν στρατοπέδων. Liuius: *Tectosagum oratores ad Consulem venerunt, petentes ne antè ab Ancyra castra moueret, quàm collocutus cum suis regibus esset. locusq; qui maximè medius inter castra Gallorum & Ancyram, &c.* Τοῦ δὲ γναΐου συγκατατιθεμένου, καὶ παραγενηθέντος κατὰ τὸ συνταχθὲν μετὰ φ. ἱππέων, τότε μὲν οὐκ ἦλθον οἱ βασιλεῖς. ἀνακεχωρηκότος δὲ αὐτοῦ πρὸς τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν, αὖθις ἧκον οἱ πρέσβεις, ὑπὲρ μὲν τῶν βασιλέων σκήψεις τινὰς λέγοντες. Liuius: *Quò cùm Cos. ad tempus, cum præsidio quingentorum equitũ venisset, nec vllo Gallorum ibi viso, regressus in castra esset, oratores iidem redeunt excusantes, &c.* Τοὺς πρώτους ἄνδρας ἐκπέμψουσι κοινολογησομένους ὑπὲρ τῶν ὅλων. Liuius: *principes ciuitatis, per quos res transigi posset, venturos.* Ὁ δὲ γνάϊος κατανεύσας ἥξειν, αὐτὸς μὲν ἔμεινεν ἐπὶ τῆς ἰδίας στρατοπεδείας, ἄτταλον δὲ καὶ τῶν χιλιάρχων τινὰς ἐξαπέστειλεν. Liuius: *Consul se quoque Attalum missurum dixit, &c. Polybij sententiam non expreßit* Liuius, *quòd ea fortasse non deceret Romanum consulem.* Μετὰ τριακοσίων ἱππέων. Liuius: *trecentos equites Attalus præsidij causa cùm attulisset.* Ἦλθον μὲν κατὰ τὸ συνταχθέν. Liuius: *ad hoc colloquium vtrinque ventum est.* Καὶ λόγους ἐποιήσαντο περὶ τῶν πραγμάτων. Liuius: *actæ sunt pacis cõditiones.* Τέλος δ' ἐπιθεῖναι τοῖς προειρημένοις, ἢ κυρῶσαί τι τῶν δοξάντων, οὐκ ἔφασαν εἶναι δυνατόν. Liuius: *finis rei, quia absentibus ducibus imponi non poterat.* Τοὺς δὲ βασιλεῖς τῇ κατὰ πόδας ἥξειν διωρίζοντο, συνθησομένους καὶ πέρας ἐπιθήσοντας, εἰ καὶ γναῖος ὁ στρατηγὸς ἔλθοι πρὸς αὐτούς. Liuius: *conuenit, vti consul, regesq; eo loco postero die congrederentur, &c. verbum autem Conuenit, refertur ad Polybianum illud, quod sequitur,* ἐπὶ τούτοις, *etc.* Ἐποιοῦντο δ' ὑποθέσεις ταύτας οἱ γαλάται, καὶ διεστρατήγουν τοὺς ῥωμαίους, βουλόμενοι τῶν τε σωμάτων τινὰ τῶν ἀναγκαίων, καὶ τῶν χρημάτων ὑπεκθέσθαι πέραν ἅλυος ποταμοῦ. μάλιστα δὲ τὸν στρατηγὸν τῶν ῥωμαίων εἰ δυνηθεῖεν λαβεῖν ὑποχείριον. Liuius: *frustratio Gallorum eò spectabat: primùm, vt tererent tempus, donec res suas, cum quibus periclitari nolebant, cum coniugibus ac liberis trans Halyn flumen traiicerent: deinde, quòd ipsi consuli parum cauto aduersus colloquij fraudem insidiabantur.* Ἑτοίμους ἔχοντες ἱππεῖς χιλίους. Liuius: *mille ad eam rem ex omni numero audaciæ expertæ delegerunt equites.* Τοὺς ἐπὶ τὰς ξυλίας καὶ χορτολογίας ἐκπορευομένους ἐκ τοῦ τῶν ῥωμαίων χάρακος ἐπὶ ταῦτα τὰ

μέρη

μέρη πεποιῆσθαι τὴν ἔφοδον. Liuius: *pabulatores, lignatoresq́ in eam partem, in qua colloquium futurum erat, ducti sunt.* Τοὺς ἐφεδρείᾳ χρωμένους. Liuius: *statione.* Συνέταξαν οἱ χιλίαρχοι τοὺς εἰθισμένους ἐφεδρεύειν τοῖς προνομεύουσιν ἱππεῖς ἐπὶ ταῦτα τὰ μέρη ποιήσασθαι τὴν ἔφοδον. Liuius: *tutius id futurum Tribunis ratis, quia consulis præsidium, & ipsum pro statione habituri erant, hosti oppositum. suam tamen alteram stationem propius castra sexcentorum equitum posuerunt, &c. in exemplari mendosè scriptum erat* συνετάραξαν, *pro eo quod nos emendauimus,* συνέταξαν.

XXXV.

Κατὰ τὴν ἀσίαν γναΐου τοῦ τῶν ῥωμαίων στρατηγοῦ παραχειμάζοντος. Liuius *libro xxxviij. ad Cn. Manlium consulem hibernãtem in Asia, etc.* Παρεγίνοντο πρέσβεις παρά τε τῶν ἑλληνίδων πόλεων τῶν ἐπὶ τῆς ἀσίας, καὶ παρ' ἑτέρων πλειόνων. *Liuius: legationes vndique ex omnibus ciuitatibus, gentibusq́ quæ cis Taurum montem incolunt, veniebant, &c. quibus verbis expreßit Polybiana illa quæ sequuntur:* ἅπαντες γὰρ οἱ τὴν ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου κατοικοῦντες, *&c.* συμφέρουσαι στεφάνοις τῷ γναΐῳ. Liuius: *sed coronas etiam aureas pro suis quæque facultatibus attulerant.* συγχωροῦσαι, *pro* συμφέρουσαι, *corruptè habebat liber manuscriptus.* Οὐχ οὕτως ἐχάρησαν ἀντιόχου ληφθέντος, ἐπὶ τῷ δοκεῖν ἀπολελύσθαι, τινὲς μὲν φόρων, οἱ δὲ φρουρᾶς, καθόλου δὲ πάντες, βασιλικῶν προσταγμάτων, ὡς ἐπὶ τῷ τὸν ἀπὸ τῶν βαρβάρων αὐτοῖς φόβον ἀφῃρῆσθαι. *Liuius: & vt clarior, nobiliorq́ victoria Romanis de rege Antiocho fuit, quàm de Gallis: ita lætior sociis erat de Gallis, quàm de Antiocho.* ἦλθε δὲ καὶ παρ' ἀντιόχου μουσαῖος, καὶ παρὰ τῶν γαλατῶν πρεσβευταὶ, βουλόμενοι μαθεῖν ἐπί τισιν αὐτοὺς δεῖ ποιεῖσθαι τὴν φιλίαν. *Liuius: & ab Antiocho legati, & ab ipsis Gallis, vt pacis leges dicerentur.* Ὁμοίως δὲ καὶ παρὰ ἀριαράθου τοῦ τῶν καππαδοκῶν βασιλέως. καὶ γὰρ οὗτος μετασχὼν ἀντιόχῳ τῶν αὐτῶν ἐλπίδων, καὶ κοινωνήσας τῆς πρὸς ῥωμαίους μάχης, ἐδεδίει καὶ διηπορεῖτο περὶ τῶν καθ' αὑτόν. Διὸ καὶ πλεονάκις πέμπων πρεσβευτὰς, ἐβούλετο μαθεῖν τί δοὺς, ἢ τί πράξας, δύναιτ' ἂν παραιτήσασθαι τὴν σφετέραν ἄνοιαν. *Liuius: & ab Ariarathe rege Cappadocum venerunt ad veniam petendam, luendamq́ pecunia noxam, quòd auxiliis Antiochum iuuisset, &c. in exenplari,* ἐβουλεύετο, *pro* ἐβούλετο, *scriptum erat.* Ὁ δὲ στρατηγὸς τὰς μὲν παρὰ τῶν πόλεων πρεσβείας πάσας ἐπαινέσας, καὶ φιλανθρώπως ἀποδεξάμενος, ἐξαπέστειλε. *Liuius: ciuitatum legationes cum benignis responsis lætiores etiam, quàm venerant, dimissæ, &c.*

περὶ τῶν πολεμίων, *pro* περὶ τῶν πόλεων, *malè legebatur in exemplari.* Τοῖς δὲ γαλάταις ἀπεκρίθη, διότι προσδεξάμενος εὐμενῆ τὸν βασιλέα, τότε ποιήσεται τὰς πρὸς αὐτοὺς συνθήκας. *Liuius: cùm Eumenes rex venisset, tum daturum iis leges.* Ἑξακόσια τάλαντα δόντας. *Liuius: ei ducenta talenta argenti sunt imperata.* Πρὸς δὲ τὸν ἀντιόχου πρεσβευτὴν συνετάξατο μετὰ τῆς δυνάμεως ἥξειν ἐπὶ τοὺς τῆς παμφυλίας ὅρους, τά τε δισχίλια τάλαντα καὶ φ. κομιούμενος καὶ τὸν σῖτον, ὃν ἔδει δοῦναι τοῖς στρατιώταις αὐτοῦς πρὸ τῆς συνθηκῶν, κατὰ τὰς πρὸς τὸν λεύκιον ὁμολογίας. *Liuius: Antiochi legati pecuniam in Pamphyliam, frumentumque ex pacto cum L. Scipione fœdere iußi aduehere. eò se cum exercitu venturum, &c.* κομιουμένους, *malè, vt videtur, legebatur in exemplari.* Μετὰ δὲ ταῦτα, καθαρμὸν ποιησάμενος τῆς δυνάμεως, καὶ τῆς ὥρας παραδιδούσης. *Liuius: principio deinde veris, lustrato exercitu profectus.* Παραγενόμενος εἰς ἀπάμειαν ὀγδοαῖος, ἐπέμεινε τρεῖς ἡμέρας, καὶ ἀναζεύξας, προῆγε, χρώμενος ἐνέργοις ταῖς πορείαις. ἀφικόμενος δὲ τριταῖος, εἶδε τὸν συνταχθέντα τόπον τοῖς περὶ τὸν ἀντίοχον. *Liuius: die octauo Apameam venit: ibi triduum statiuis habitis, tertiis rursus ab Apamea castris in Pamphyliam, quò pecuniam, frumentumque regios conuehere iusserat, peruenit.* Τὸν μὲν σῖτον ἐμέρισε ταῖς δυνάμεσι. *Liuius: frumentum exercitui diuiditur, &c.* ἐμέτρισε *scriptum est in exemplari, fortaßè pro* ἐμέρισε, *&c.* Τὰ δὲ χρήματα παραδοὺς τινὶ τῶν χιλιάρχων, συνέταξε παρακομίζειν εἰς ἀπάμειαν. *Liuius: mille & quingenta talenta argenti accepta Apameam deportantur.* Φρούραρχον. *Præfectum præsidij, vertit Liuius.* Ὥρμησε μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὴν πέργην. *Liuius: indè ad Pergam ducit.* Ἐγγίζοντος δ' αὐτοῦ τῇ πόλει, παρῆν ἀπ' αὐτῆς ὁ τεταγμένος ἐπὶ τῆς φρουρᾶς. *Liuius: appropinquanti præfectus præsidij obuius venit, &c.* ἀπ' αὐτῶν, *malè, vt videtur, erat in exemplari.* Μέχρι δὲ τοῦ νῦν ἁπλῶς οὐδέν. *In exemplari legebatur* μέτοχος δὲ τοῦ νῦν, *nullo prorsus sensu.* Διόπερ ἠξίου λθ. ἡμέρας, χάριν τοῦ διαπεμψάμενος, ἐρέσθαι τὸν βασιλέα, τί δεῖ πράττειν. *Liuius: triginta dierum tempus poscens, vt regem Antiochum de vrbe tradenda consuleret, &c. Videtur autem apud Polybium* τριάκονθ' ἡμέρας *prius scriptum fuisse, deinde à librario, qui notis eum numerum significare voluisset,* λθ' *factum esse, retenta* θ' *postrema litera, vt apparet.* Συνεχώρησε πέμπειν, καὶ πυθανέσθαι τοῦ βασιλέως. μὴ μετά τινας ἡμέρας πυθόμενος, παρέδωκε τὴν πόλιν. *Liuius: dato tempore, ad eum diem præsidio decessum est.* Κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον οἱ δέκα πρεσβευταὶ, καὶ

ὁ βασιλεὺς εὐμένης, εἰς ἔφεσον κατέπλευσαν, ἤδη τῆς θερείας ἐναρχομένης, καὶ δύο ἡμέρας ἐκ τοῦ πλοῦ προσαναλαβόντες αὑτοὺς, ἀνέβαινον εἰς τὴν ἀπάμειαν. Liuius: *Ipse, quia Eumenem regem, & decem legatos ab Roma Ephesum venisse audierat, iussis sequi Antiochi legatis, Apameam exercitum reduxit.* Λεύκιον μὲν τὸν ἀδελφὸν μετὰ τετρακισχιλίων ἐξαπέστειλε πρὸς τοὺς ὀροανδεῖς πειθανάγκης ἔχοντας διάθεσιν, χάριν τοῦ κομίσασθαι τὰ προσοφειλόμενα τῶν ὁμολογηθέντων χρημάτων. Liuius: *à Perga L. Manlio fratre cum* IIII. *millib. militum Oroanda ad reliquum pecuniæ, quod pepigerant exigendum misso, &c.* ὀροανδεῖς *habet manuscriptus liber.* Ἦν δὲ τοιαύτη τις ἡ τῶν κατὰ μέρος διάταξις. Liuius: *ibi ex decem legatorum sententia fœdus in hæc verba ferè cum Antiocho conscriptum est.* Φιλίαν ὑπάρχειν ἀντιόχῳ καὶ ῥωμαίοις εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον, ποιοῦντι τὰ κατὰ τὰς συνθήκας. Liuius: *amicitia regi Antiocho cum populo Romano his conditionibus esto.* Μὴ διϊέναι βασιλέα ἀντίοχον, καὶ τοὺς ὑποταττομένους διὰ τῆς αὑτῶν χώρας ἐπὶ ῥωμαίους καὶ τοὺς συμμάχους, πολεμίους. Liuius: *ne quem exercitum, qui cum populo Romano, sociisve bellum gesturus erit, rex per fines regni sui, eorúmve qui sub ditione eius erunt, transire sinito.* Μὴ δὲ χορηγεῖν αὐτοῖς μηδέν. Liuius: *neu commeatu, neu qua alia ope iuuato.* Ὁμοίως δὲ καὶ ῥωμαίους καὶ τοὺς συμμάχους ἐπ᾽ ἀντίοχον, καὶ τοὺς ὑπ᾽ ἐκεῖνον ταττομένους. Liuius: *idem Romani, sociique Antiocho, & iis, qui sub imperio eius erunt, præstent.* Μὴ πολεμῆσαι δὲ ἀντίοχον τοῖς ἐπὶ ταῖς νήσοις, μὴ δὲ τοῖς κατὰ τὴν εὐρώπην. Liuius: *belli gerendi ius ne esto cum iis, qui insulas colunt, néve in Europam transeundi.* Ἐκχωρείτω δὲ πόλεων καὶ χώρας. *Polybij locus in exemplari non est integer: suppleri autem potest ex Liuij versione, quæ habet ita: excedito vrbibus, agris, vicis, castellis cis Taurum montem vsque ad Tanaim amnem, & à valle Tauri, vsque ad iuga, quà in Lycaoniam vergit.* Μὴ ἐξαγαγέτω μηδὲν, πλὴν τῶν ὅπλων ὧν φέρουσιν οἱ στρατιῶται. Liuius: *ne qua arma efferto ex iis oppidis, agris, castellisque quibus excedat.* Εἰ δέ τι τυγχάνουσιν ἀπενηνεγμένοι, καθιστάτωσαν πάλιν εἰς τὰς αὐτὰς πόλεις. Liuius: *si qua extulit, quæ quoque oportebit, rectè restituito.* Μὴ δ᾽ ὑποδεχέσθωσαν τῶν ἐκ τῆς εὐμενίοις τοῦ βασιλέως, μήτε στρατιώτας, μήτ᾽ ἄλλον μηδένα. Liuius: *ne militem, neu quem alium ex regno Eumenis recipito.* Εἰ δέ τινες, ἐξ ὧν ἀπολαμβάνουσι ῥωμαῖοι πόλεων, μετὰ δυνάμεως εἰσὶν ἀντιόχου, τούτους εἰς ἀπάμειαν ἀποκατασταθήτωσαν. Liuius: *si qui earum vrbium ciues, quæ regno abscedunt, cum rege Antiocho, intraque fines eius regni sunt, A-*

pameam

pameam omnes ante diem certum redeant. Τοῖς τε ῥωμαίοις καὶ τοῖς συμμάχοις εἴ τινες εἶεν * ἔστω τὴν ἐξουσίαν καὶ μένειν εἰ βούλονται, καὶ ἀποχωρεῖν. Liuius: qui ex regno Antiochi apud Romanos, sociósq; sunt, iis ius abeundi, manendiq; esto, &c. Polybij locus desiderat ἐκ τῆς ὑπ' ἀντίοχον ταττομένης, vel, ἐκ τῆς ἀντιόχου βασιλείας, vel tale aliquid. Τοὺς δὲ δούλους ῥωμαίων καὶ τῶν συμμάχων ἀποδότω ἀντίοχος, καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν ταττόμενοι, καὶ τοὺς ἁλόντας, καὶ τοὺς αὐτομολήσαντας, καὶ εἴ τινα αἰχμάλωτον ποθὲν εἰλήφασιν. Liuius: seruos, seu fugitiuos, seu bello captos, seu qui liber captus, aut transfuga erit, reddito Romanis, sociisq;. Ἀποδότω δὲ ἀντίοχος, ἐὰν ᾖ δυνατὸν αὐτῷ, καὶ ἀννίβαν ἀμίλχου καρχηδόνιον, καὶ μνασίλοχον ἀκαρνᾶνα, καὶ θόαντα αἰτωλὸν, Εὐβουλίδαν καὶ φίλωνα χαλκιδεῖς. Liuius: de Annibale Pœno, & Aetolo Thoante, et Mnasimacho Acarnane, & Chalcidensibus Eubulida & Philone dedendis, in hoc quoque fœdere additum est. Καὶ τοὺς ἐλέφαντας τοὺς ἐν ἀπαμείᾳ πάντας, καὶ μηκέτι ἄλλους ἐχέτω. Desunt quædam in exemplari ante hæc verba, quæ nos suppleuimus ex Appiano, & ex Liuiana versione, quæ habet: elephantos tradito omnes, neque alios parato. in manuscripto autem libro erat, καὶ τούτους ἐκπλεύσαντας, τοὺς ἐν ἀπαμείᾳ, &c. mendosè prorsus. Ἀποδότω δὲ καὶ τὰς ναῦς τὰς μακρὰς, καὶ τὰ ἐκ τούτων ἄρμενα, καὶ τὰ σκεύη, καὶ μηκέτι ἐχέτω πλὴν δέκα καταφράκτων, μὴ δὲ τριακοντόκωπον ἐχέτω ἐλαυνόμενον, μὴ δ' αὐτὸ πολέμου ἕνεκεν, οὗ αὐτὸς κατάρχῃ. Et hic quoque locus haud scio an integer sit. Liuiana certè versio, Polybij verba in totum non exprimit, quæ sic habet: tradito & naues longas, armamentaq; earum: néve plures, quàm decem naues actuarias, nulla quarum plusquam XXX remis agatur, habeto: néve monerem ex belli causa, quod ipse illaturus sit. Vox ἐλαυνόμενον, ad Liuij actuarias videtur referenda. siquidem actuaria, quòd remis agerentur, dicta sunt. suspicor autem abundare apud Liuium, plusquam; & pro, monerem ex, legendum esse, vt in veteribus libris, minorem ea: & vt Latina versio cum Polybiana sententia conueniat, repono pro ea, eas; deleta voce, minorem. Μὴ δὲ πλείτωσαν ἐπὶ τάδε τοῦ καλυκάδνου ἀκρωτηρίου, εἰ μὴ φόρους, ἢ πρέσβεις, ἢ ὁμήρους ἄγοιεν. Liuius: néve nauigato citra Calycadnum, néve Sarpedonium, promontoria: extra quam, si qua nauis pecuniam, stipendium, aut legatos, aut obsides portabit. καλυκάδμου, pro καλυκάδνου, corruptè habet manuscriptum exemplar. Μὴ ἐξέστω δὲ ἀντιόχῳ, μὴ δὲ ξενολογεῖν ἐκ τῆς ὑπὸ ῥωμαίους ταττομένης, μηδ' ὑποδεχέσθω τοὺς φυγάδας. Liuius: milites mercede conducendi ex

iis gentibus, quæ sub ditione populi Romani sunt, Antiocho regi ius ne esto; ne voluntarios quidem recipiendi. Ὅσαι δὲ οἰκίαι ῥοδίων, ἢ τῶν συμμάχων ἦσαν ἐν τῇ ὑπὸ βασιλέα ἀντίοχον ταττομένῃ, ταύτας εἶναι ῥοδίων, ὡς καὶ πρὸ τοῦ τὸν πόλεμον ἐξενέγκαι. Liuius: *Rhodiorum, sociorúmve quæ ædes, ædificiaq́; intra fines regni Antiochi sunt; quo iure ante bellum fuerunt, eo Rhodiorum, sociorúmve sunto. in exemplari verba* τὸν πόλεμον *desunt; quæ tamen necessariò requiruntur.* Καὶ εἴ τι χρῆμα ὀφείλετ' αὐτοῖς, ὁμοίως ἔστω πράξιμον. Liuius: *si quæ pecuniæ debentur, earum exactio esto.* Καὶ εἴ τι ἀπελήφθη ἀπ' αὐτῶν, ἀναζητηθὲν ἀποδοθήτω. Liuius: *si quid ablatum est, id conquirendi, cognoscendi, repetendiq́; ius esto.* Εἰ δέ τινας τῶν πόλεων, ἃς ἀποδοῦναι δεῖ ἀντίοχον, ἑτέροις δέδωκεν ἀντίοχος, ἐξαγέτω καὶ ἐκ τούτων τὰς φρουρὰς, καὶ τοὺς ἄνδρας. Liuius: *si quas vrbes, quas tradi oportet, ij tenent, quibus Antiochus dedit; ex iis præsidia deducito, vtique rectè tradantur, curato.*
Ἀργυρίου δὲ δότω ἀντίοχος ἀττικοῦ ῥωμαίοις ἀρίστου τάλαντα μύρια δισχίλια ἐν ἔτεσι ιβ. διδοὺς καθ' ἕκαστον ἔτος χίλια. μὴ ἔλαττον δ' ἑλκέτω τὸ τάλαντον λιτρῶν ῥωμαϊκῶν π. καὶ τοῦ σίτου φ, καὶ μ. Liuius: *argenti probi* XII *millia Attica talenta dato intra duodecim annos pensionibus æquis. talentum ne minus pondo* LXXX *Romanis ponderibus pendat. & tritici* DXL *millia modiûm.* Δότω δὲ εὐμένει τῷ βασιλεῖ τάλαντα τνθ, ἐν ἔτεσι τοῖς πρώτοις ε. Liuius: *Eumeni regi talenta* CCCL, *intra quinquennium dato, &c. desunt autem in exemplari verba* δότω δὲ εὐμένει τῷ βασιλεῖ τάλαντα, *quæ nos ex* Liuio *suppleuimus.* Ἀποδότω δὲ καὶ τοῦ σίτου, καθὼς ἐτίμησεν ὁ βασιλεὺς ἀντίοχος, τάλαντα ρκζ, καὶ δραχμὰς χιλίας σ ὀκτώ. Liuius: *& pro frumento, quod æstimatione fiat, talenta* CXXVII. Οὓς συνεχώρησεν εὐμένης λαβεῖν. Locus *non vacat mendo. fortaßè legendum,* ἃ συνεχώρησεν εὐμένη λαβεῖν, *&c.*
Ὁμήρους δὲ διδότω ἀντίοχος, διὰ ἐτῶν τριῶν ἄλλους ἀνταποστέλλων, μὴ νεωτέρους ἐτῶν ιη. μηδὲ πρεσβυτέρους με. Liuius: *obsides Romanis* XXX *dato, & pro triennio mutato, ne minores octonum denum annorum, ne maiores quinûm quadragenûm.* Ἂν δέ τινες τῶν πόλεων, ἢ τῶν ἐθνῶν πρὸς ἃ γέγραπται μὴ πολεμεῖν ἀντίοχον, πρότεροι ἐκφέρωσι πόλεμον, ἐξέστω πολεμεῖν ἀντιόχῳ. τῶν δ' ἐθνῶν καὶ πόλεων τούτων, μὴ ἐχέτω τὴν κυρίαν αὐτὸς, μήδ' εἰς φιλίαν προσαγέσθω. Liuius: *si qui sociorum populi Romani vltrò bellum inferent Antiocho, vim vi arceri ius esto: dum ne quam vrbem aut belli iure teneat, aut in amicitiam accipiat.* Περὶ δὲ τῶν ἀδικημάτων τῶν πρὸς ἀλλήλους γινομένων, εἰς κρίσιν προκαλείσθωσαν.

Liuius:

Liuius: *controuersias inter se iure ac iudicio disceptent.* Ἐὰν δέ τι θέλωσι πρὸς τὰς συνθήκας ἀμφότεροι κοινῷ δόγματι προστεθῆναι, ἢ ἀφαιρεθῆναι ἀπ' αὐτῶν, ἐξέστω. Liuius: *& si quid postea addi, mutariue placuisset, vt id saluo fœdere fieret.* Τμηθέντων δὲ τῶν ὁρκίων ἐπὶ τούτοις, εὐθέως ὁ στρατηγὸς κόϊντον μινούκιον θέρμον, καὶ λεύκιον τὸν ἀδελφὸν, ἄρτι κεκομικότες τὰ χρήματα παρὰ τῶν ὀροανδέων, εἰς συρίαν ἐξαπέστειλε, συντάξας κομίζεσθαι τοὺς ὅρκους παρὰ τοῦ βασιλέως. Liuius: *consul iurauit in hoc fœdus: ab rege qui exigerent iusiurandum profecti Q. Minucius Thermus, &* L. *Manlius, qui tum fortè ab Oroandis rediit, &c. ex hac* Liuij *versione apparet,* κεκομικότα *legendum apud Polybium, vt ad Manlium tantùm referatur.* ὀροανδέων *autem emendauimus, cùm esset* τὸ ὀρόαν *corruptè in exemplari.* Πρὸς δὲ κόϊντον φάβιον τὸν ἐπὶ τοῦ ναυτικοῦ στρατηγὸν, ἐξέπεμψε γραμματοφόρους, κελεύων πάλιν πλεῖν αὐτὸν εἰς πάταρα, καὶ παραλαβόντα τὰς ὑπαρχούσας αὐτόθι ναῦς, διαπρῆσαι. Liuius: *& Q. Fabio* Labeoni, *qui classi præerat, scripsit vt Patara extemplò proficisceretur; quæque ibi naues regiæ essent, conciderct, crematetque, &c. ad hanc autem, vt opinor, indicandam classis præfecturam in denariis argenteis Q. Fabij* Labeonis *proræ signum impressum est.*

XXXVI.

Κατὰ τὴν ἀπάμειαν, οἵ τε δέκα, καὶ γναῖος ὁ στρατηγὸς τῶν ῥωμαίων διακούσαντες πάντων τῶν ἀπηντηκότων· τοῖς μὲν περὶ χώρας, ἢ χρημάτων, ἢ τινὸς ἑτέρου διαφερομένοις, πόλεις ἀπέδωκαν ὁμολογουμένας ἀμφοτέροις. Liuius: *Cn. Manlius, &c. deinde causas ciuitatum, multis inter nouas res turbatis, cognouit, &c. ciuitatum autem cognitis causis,* X *legati aliam aliarum fecerunt cognitionem.* Ἐν αἷς διακριθήσονται περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων. Liuius: *disceptabunt de controuersiis.* Ὅσαι μὲν τῶν αὐτονόμων πόλεων, πρότερον ὑπετέλουν ἀντιόχῳ φόρον, τότε δὲ διεφύλαξαν τὴν πρὸς ῥωμαίους πίστιν, ταύτας μὲν ἀπέλυσαν τῶν φόρων. Liuius: *quæ stipendiariæ regi Antiocho fuerant, & cum populo Romano senserant, iis immunitatem dederunt, &c.* τὸν φόρον *legebatur in exemplari; quam lectionem si retineamus,* ταύταις *pro* ταύτας *erit scribendũ: quod non ita placet. de hac re ita Appianus in Syriaco.* Τούτων δὲ ὅσοι μὲν ἀττάλῳ τῷ πατρὶ εὐμένους ἐτέλουν φόρους, ἐκέλευσεν εὐμένει συμφέρειν. ὅσοι δὲ ἀντιόχῳ πρῶτον ἐτέλουν, ἀπέλυσαν τῶν φόρων, &c. Ταύτας ἐπέταξαν τὸν αὐτὸν εὐμένει διδόναι φόρον. Liuius: *eas omnes pendere vectigal Eumeni iusserunt, &c.* συντάξιν ἐτέλουν, *vertit* Liuius, *stipendiariæ,*

diariæ, &c. Κολοφωνίους δὲ τοὺς τὸ νότιον οἰκοῦντας, καὶ κυμαίους καὶ μιλησίους, ἀφορολογήτους ἀφῆκαν. Liuius: nominatim præterea Colophoniis, qui in Notio habitant, & Cymæis, & Milesiis immunitatem concesserunt, &c. μυλασεῖς, pro μιλησίους, corruptè erat in exemplari. Κλαζομενίοις δὲ καὶ δωρεὰν προσέθηκαν τὴν δρυμοῦσαν καλουμένην νῆσον. Liuius: Clazomeniis super immunitatem, & Drymusam dono dederunt, &c. in exemplari erat δρομοῦσα; Stephanus tamen habet δρυμοῦσα. sed siue Drymussa, siue Dromussa placeat; duplex σσ omninò retinendum. Liuiani veteres libri habent Dromisa, propiore ad Dromussam Polybianam scriptura. Μιλησίοις δὲ τὴν ἱερὰν χώραν ἀποκατέστησαν. Liuius: Milesiis, quem sacrum appellant agrum, restituerunt. Χίους δὲ καὶ σμυρναίους, ἔτι δ' ἐρυθραίους, ἔν τε τοῖς ἄλλοις προῆγον, καὶ χώραν προσένειμαν ἧς ἕκαστοι κατὰ τὸ παρὸν ἐπεθύμουν, καὶ σφίσι καθήκειν ὑπελάμβανον, ἐντρεπόμενοι τὴν εὔνοιαν, καὶ σπουδὴν, ἣν παρέχοιντο κατὰ τὸν πόλεμον. Liuius: Chios quoque & Smyrnæos, & Erythræos pro singulari fide, quam eo bello præstiterunt, & agro donarunt, & in omni præcipuo honore habuerunt. Ἀπέδωκαν δὲ καὶ φωκαιεῦσι τὸ πάτριον πολίτευμα, καὶ τὴν χώραν, ἣν καὶ πρότερον εἶχον. Liuius: Phocæensibus ager, quem ante bellum habuerant, redditus: & vt legibus antiquis vterentur, permissum. Μετὰ δὲ ταῦτα ῥοδίοις ἐχρημάτισαν, διδόντες λυκίαν, καὶ καρίαν, τὰ μέχρι μαιάνδρου ποταμοῦ, πλὴν τελμεσσοῦ. Liuius: Rhodiis affirmata, quæ data priore decreto erant. Lycia & Caria datæ vsque ad Mæandrum amnem, præter Telmessum. Καὶ τότε τῆς μὲν εὐρώπης αὐτῷ προσέθηκαν χερρόννησον, καὶ λυσιμάχειαν, καὶ τὰ προσορίζοντα τούτοις ἐρύματα καὶ χώραν, ἧς ἀντίοχος ἐπῆρχεν. τῆς δ' ἀσίας φρυγίαν, τὴν ἐφ' ἑλλήσποντον, φρυγίαν τὴν μεγάλην, μυσοὺς οὓς πρότερον αὐτοῖς παρεσκευάσατο, λυκαονίαν, μιλυάδα, λυδίαν, τράλλεις, ἔφεσον, τελμεσσόν. Liuius: regi Eumeni Chersonnesum in Europa, & Lysimachiam, castella, vicos, agros eius, quibus finibus tenuerat Antiochus, adiecerunt. In Asia, Phrygiam vtranque alteram ad Hellespontum, maiorem alteram vocant. & Mysiam, quam Prusias rex ademerat, ei restituerunt, & Lycaoniam, & Milyada, & Lydiam, & nominatim vrbes, Tralles, atque Ephesum, & Telmessum, &c. Videndum autem an rectius sit Prusiam, pro Prusias. Περὶ δὲ τῆς παμφυλίας, εὐμένους μὲν εἶναι φάσκοντος αὐτὴν ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου, τῶν δὲ παρ' ἀντιόχου πρεσβευτῶν, ἐπέκεινα, διαπορήσαντες, ἀνέθεντο περὶ τούτων εἰς σύγκλητον. Liuius: de Pamphylia disceptatum inter Eumenem, & Antiochi legatos cùm esset, quia pars

eius

eius citra, pars vltra Taurũ est; integra res ad Senatum reiicitur, etc. hoc loco Polybij sensum non expreßit Liuius. Καὶ πλείστων αὐτοῖς διῳκημένων. *Liuius: his fœderibus, decretisq́ datis.* Ἀναζεύξαντες, προῆγον ἐφ' ἑλλήσποντον. *Liuius : ad Hellespontum profectus. sed* προῆγεν *apud Polybium malè legebatur.* Τὰ πρὸς τοὺς γαλάτας ἀσφαλίσασθαι. *Liuius huc respexit, cùm inquit: euocatis eò regulis Gallorum.*

XXXVII.

Λυκόρτας ὅ,περ ἡμῶν πατήρ. *Anteà legebatur ,* ὁ παρ' ἡμῶν πατήρ. *Polybij pater Lycus à Suida nominatur : sed malè. Plutarchus enim in Philopœmene, Lyccortæ filium dicit. & Pausanias sæpius appellat Polybium Lycortæ filium, & alij.*

XXXVIII.

Διὰ τὸ πλείους εἶναι τοὺς καχέκτας τῶν εὐπόρων. *In exemplari corruptè* καλέκτας *legebatur. vtitur autem Polybius hac voce in fragmento .* ἃς ἦσαν αὐτοὶ ἔτι πρότερον ὑπογεγραμμένοι, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τῶν δικῶν, μίαν μὲν αὐτῶν, *&c. Ita hunc locum emendauimus, cùm in libro manuscripto mendosè legeretur* κωδίκων, *pro* τῶν δικῶν, *& pro* αὐτοὶ, αὐτοῖς *scriptum esset.* Οἱ δὲ ἀχαιοὶ τῶν μὲν διὰ στρατοπέδων ποιεῖσθαι τὴν κάθοδον. *Ita videtur legendum pro eo quod est in exemplari :* οἱ δὲ ἀχαιοὶ τῶν μὲν στρατοπέδων ποιεῖσθαι τὴν ἔφοδον , *&c.* Παραυτίκα γὰρ ἔλαβε τῶν μυῤῥίχου θρεμμάτων. *Vide num* ἔλαβε, *pro* ἔλαχε *sit scribendum.* Εἰ μὲν οὖν ἡ σύγκλητος. *Ita opinor legendũ, cùm in exemplari sit,* ἡ μὲν οὖν σύγκλητος.

XXXIX.

Διὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς οἰκειότητα. *Huc pertinent Liuiana illa ex librò xxxvij. Originum memoria.* Φάσκοντες λυκίας καὶ καρίας μέχρι τοῦ μαιάνδρου δεδόσθαι ῥοδίοις ὑπὸ ῥωμαίων ἐν δωρεᾷ. *Opinor legendum,* λυκίαν καὶ καρίαν. *Liuius lib. xxxvij. Lycia & Caria datæ vsque ad Mæandrum amnem.* Ἀναστὰς ἐζήτησε τὴν ἑκατέρων αἵρεσιν. *Ita emendauimus, cùm esset in exemplari* ἐφήτησε.

XL.

Ἧκον εἰς τὴν ῥώμην παρά τε τοῦ βασιλέως εὐμένους πρεσβευταὶ, διασαφοῦντες τὸν ἐξοδιασμὸν τοῦ φιλίππου τῶν ἐπὶ θρᾴκης πόλεων. *Liuius lib. xxxix. Thessalorum & Perrhæborum querelæ de vrbibus suis ab eo posseßis, & legatorum Eumenis regis, de Thraciis oppidis per vim occupatis.* Καὶ παρὰ μαρωνιτῶν οἱ φυγάδες. *Liuius : & Maronitarum*

exules,

exules, &c. Ἅμα δὲ τούτοις ἀθαμᾶνες, περραιβοὶ, θεσσαλοὶ, φάσκοντες κομίζεσθαι δεῖν αὐτὰς, ἃς παρείλετο φίλιππος αὐτῶν κατὰ τὸν ἀντιοχικὸν πόλεμον. Liuius: Ciuitates Thessalorum, & Perrhæborum, & Magnetum, & cum Amynandro Athamanum gentem in eadem causa, quà Aetolos fuisse. Antiocho rege pulso, occupatum oppugnandis Aetolicis vrbibus Consulem, ad recipiendas eas ciuitates Philippum misisse: armis subactos parere. Ἧκον δὲ καὶ παρὰ τοῦ φιλίππου πρέσβεις πρὸς ἅπαντας τοὺς κατηγορήσοντας φιλίππου. Liuius: venerunt & à Philippo legati ad purganda ea. Καὶ κατεστάθησαν οἱ περὶ τὸν κόϊντον καικίλιον, μάρκον βαίβιον, καὶ τιβέριον κλαύδιον. Liuius: Senatus ne quid absente rege statueret, legatos ad eas controuersias disceptandas misit Q. Cæcilium Metellum, M. Bæbium Tampilum, & Ti. Sempronium, &c. ex Liuio corrigendus Polybius in nomine κλαύδιον, & pro eo σεμπρώνιον reponendum.

XLI.

Κατὰ δὲ τὸν ἐνεστῶτα χρόνον, ἀρισταίνου στρατηγοῦντος, οἵτε παρὰ πτολεμαίου τοῦ βασιλέως πρέσβεις ἧκον, ἐν μεγαλοπόλιδι τῆς συνόδου τῶν ἀχαιῶν ὑπαρχούσης. In exemplari deerant verba, πρέσβεις ἧκον. De Aristæno autem Achæorum Prætore sæpius facit mentionem Liuius; neque eum Polybius aliter, quàm ἀρίσταινον nominat. Plutarchus tamen in Philopœmene, si rectè memini, Aristænetum appellat. Ἐχούσης δὲ τῆς συνόδου πραγματικὰς, πρῶτοι παρῆλθον οἱ περὶ νικόδημον τὸν ἠλεῖον. Ita emendauimus hunc locum, cùm in exemplari τὴν σύνοδον, & νικόνομον τὸν ἴλιον, malè prorsus legeretur. Ἐξ ὧν ἦν λαμβάνειν ἐκδοχὴν, ὅτι καὶ δυσαρεστοῦνται μὲν καὶ τῇ τῶν τειχῶν συντελέσει. Multa erant in hoc fragmento mendosè scripta, quæ nos ita restituimus, vt emẽdari oportere existimauimus. itaque indicandis singulis correctionibus, breuitatis causa, supersedebo. videndum autem num καθαιρέσει, pro συντελέσει, aptius sit huic loco. Καὶ τῶν πλείστων καὶ μεγίστων διαβουλιῶν αἰεὶ γινομένων πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἡμῖν διαφερόντων. Videtur deesse περὶ τῶν, vt integra lectio sit, περὶ τῶν πρὸς τοὺς βασιλεῖς. & paulò pòst, ὅτι τὸ πλῆθος σουλπίκιος, in ὅτι τε πόπλιος σουλπίκιος, ex Liuio mutauimus. Τίνα τρόπον καὶ δοῖεν καὶ λάβοιεν τοὺς ὅρκους παρὰ τῶν ἀχαιῶν.] vel παρὰ τοῦ πτολεμαίου legendum, vel τίνα τρόπον καὶ λάβοιεν, καὶ δοῖεν τοὺς ὅρκους παρὰ τῶν ἀχαιῶν, scribendum. Καὶ βραχέα περὶ τῆς εὐνοίας αὐτοῦ. In exemplari corruptè χαβρέα scriptum erat. Ὅται ἐνεῦτο. Placeret magis ἀνενεῦσε: quo verbo in ea re significanda semper vtitur Polybius. Ὁ δὲ

διοφάνης

διοφάνης ὁ μεγαλοπολίτης. *Liuius vbique habet, Diaphanes. Plutarchus autem in Philopœmene*, διοφάνης. *& ita omninò legendum puto.*

Περὶ τὸ τοῦ τίτου διάγραμμα. *Opinor significari* διάγραμμα, *quo T. Quinctius Laconicæ oræ castella, vicosq; in fidem Achæorum tutelãq; tradidit. Liuius lib. xxxviij.* Τοῦ δὲ φιλοποίμενος, καὶ λυκόρτα, σὺν δὲ τούτοις ἄρχωνος, πολλοὺς καὶ ποικίλους διατιθεμένων λόγους ὑπὲρ τοῦ καλῶς μὲν διῳκεῖσθαι τὰ κατὰ τὴν σπάρτην. *Huc respiciũt Liuiana illa ex lib. xxxviij. Lycortas, ex præceptis Philopœmenis postulabat, vt Achæis ex fœdere, & legibus suis, quæ decressent, agere liceret.* Οἱ δ' ἀχαιοὶ, τὴν αἰτίαν ἀνέφερον, καὶ τὴν πρότερον παῤῥησίαν τὴν κατὰ τοῦ μάρκου τοῦ φουλβίου, καὶ τὴν τότε περὶ τὸν καικίλιον. *Ita emendauimus, cùm in exemplari corruptè scriptum esset,* καὶ τῆς πρότερον παρουσίας τοῦ μάρκου τοῦ φουλβίου, καὶ τῆς τότε τὸν περὶ τὸν καικίλιον. *Videndus Liuius libro xxxviij.*

XLII.

Τῶν περὶ τὸν καικίλιον ἀνακεχωρηκότων ἐκ τῆς ἑλλάδος, καὶ διασεσαφηκότων τῇ συγκλήτῳ. Liuius *libro xxxix. Cùm Q. Cæcilius, M. Bæbius, Ti. Sempronius, qui ad disceptandum inter Philippum & Eumenem reges, Thessalorumq; ciuitates mißi erant, legationem renuntiassent.* Εἰσῆγον εἰς τὴν σύγκλητον τοὺς περὶ τούτων γεγονότας πρεσβευτάς. Liuius: *regum quoque eorum, ciuitatumq; legatos in Senatum introduxerunt.* Καὶ ποιησαμένων τοὺς λόγους ἀκολούθως τοῖς ἐν θετταλονίκῃ ῥηθεῖσιν. Li*uius: eadem vtrinque iterata, quæ dicta apud legatos in Græcia erant.* Ἔδοξε τῇ συγκλήτῳ πέμπειν πάλιν ἄλλους πρεσβευτὰς πρὸς τὸν φίλιππον τοὺς ἐπισκεψομένους, πρῶτον μὲν, εἰ παρακεχώρηκε τῶν ἐν περῥαιβίᾳ πόλεων, κατὰ τὴν τῶν περὶ τὸν καικίλιον ἀπόκρισιν. εἶτα τοὺς ἐπιτάξοντας αὐτῷ τὰς φρουρὰς ἐξάγειν ἐξ αἴνου καὶ μαρωνείας, καὶ συλλήβδην ἀποβαίνειν ἀπὸ τῶν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς θρᾴκης ἐρυμάτων. *In exemplari malè prorsus legebatur hic locus, quem ita vertit* Liuius *libro xxxix: aliam deinde legationẽ nouam patres, cuius princeps Ap. Claudius fuit, in Macedoniam & in Græciam miserunt, ad visendum, redditæ ne ciuitates Rhodiis, & Thessalis, & Perrhæbis essent. Iisdem mandatum, vt ab Aeno & Maronea præsidia deducerentur, maritimaq; omnis Thraciæ ora à Philippo & Macedonibus liberaretur.* Ἔκ τε τῆς σπάρτης ἀρεὺς καὶ ἀλκιβιάδης ἐπρέσβευσαν. οὗτοι δὲ ἦσαν τῶν ἀρχαίων φυγάδων, τῶν ἐπὶ τοῦ φιλοποίμενος, καὶ τῶν ἀχαιῶν νεωστὶ κατηγμένων εἰς τὴν οἰκείαν. ὃ καὶ μάλιστα τοὺς ἀχαιοὺς εἰς ὀργὴν ἦγε· τῷ δοκεῖν, μεγάλης οὔσης καὶ προσφάτου τῆς εἰς τοὺς φυγάδας

εὐεργεσίας, ἐξ αὐτῆς ἐπὶ τοσοῦτον ἀχαριστεῖσθαι παρ᾽ αὐτοῖς, ὥστε καὶ καταπρεσβεύειν, καὶ κατηγορίαν ποιεῖσθαι. Liuius lib. xxxix. *Vbi Areus & Alcibiades, ambo exules suo beneficio restituti, legationem Romam aduersus gentem Achæorum ita de ipsis meritam suscepissent, &c.* Ἐξηγμένου τοῦ πλήθους μετὰ βίας. Liuius: *abductam plebem in Achaiam, & venundatam.* Εἶτ᾽ ἐν αὐτοῖς ἐπισφαλῆ μὲν ὀλίγοις οὖσι, καὶ τούτοις τῶν τειχῶν περιῃρημένων. Liuius: *muros dirutos vrbis nobilissimæ esse. & paullo suprà de eadem re: mœnia diruta, &c. verba Græca non carent mendo, & fortaßè,* εἶτ᾽ εἶναι αὐτοῖς, *&c. emendandum.* Ἀπελογήθησαν δὲ καὶ πρὸς τὸν καικίλιον ὑπὲρ τῶν ἀρχόντων οἱ παρὰ τῶν ἀχαιῶν πρέσβεις ἐν τῇ συγκλήτῳ, φάσκοντες οὐδὲν ἀδικεῖν αὐτοὺς, οὐδ᾽ ἀξίους ἐγκλήματος ὑπάρχειν, ἐπὶ τῷ μὴ συνάγειν τὴν ἐκκλησίαν. νόμον γὰρ εἶναι παρὰ τοῖς ἀχαιοῖς, μὴ συγκαλεῖν τοὺς πολλοὺς, ἐὰν μὴ περὶ συμμαχίας ἢ πολέμου δέῃ γίνεσθαι διαβούλιον, ἢ παρὰ τῆς συγκλήτου τὶς ἐνέγκῃ γράμματα. Liuius: *Achæi, maximè concilij negati crimen excusabant, recitando legem: quæ nisi belli, pacísve causa, & cùm legati ab Senatu cum litteris, aut scriptis mandatis venirent, vetaret indici concilium.* Τοῖς δὲ πρεσβευταῖς τοῖς ἀεὶ παρ᾽ ἑαυτῶν ἐκπεμπομένοις παρῄνει προσέχειν τὸν νοῦν, καὶ καταλογὴν ποιεῖσθαι τῶν ἁρμόζουσαν, καθάπερ καὶ ῥωμαῖοι ποιοῦνται τῶν παραγινομένων πρὸς αὐτοὺς πρεσβευτῶν. Liuius: *ea ne postea excusatio esset, ostendit senatus curæ iis esse debere, vt Romanis legatis semper adeundi concilium gentis potestas fieret, quemadmodum & illis quoties vellent, senatus daretur.*

XLIV.

Ὅτι φίλιππος ὁ βασιλεὺς, διαπεμψαμένων πρὸς αὐτὸν ἐκ τῆς ῥώμης τῶν ἰδίων πρεσβευτῶν, καὶ δηλούντων ὅτι δεήσει κατ᾽ ἀνάγκην ἀποβαίνειν ἀπὸ τῶν ἐπὶ τῆς θράκης πόλεων, πυθόμενος ταῦτα, καὶ βαρέως φέρων. Liuius libro xxxix. *Philippus à suis certior factus cedendum ciuitatibus, deducendaq́ præsidia esse, infensus omnibus, in Maronitas iram effundit.* Ἐναπηρείσατο τὴν ὀργὴν εἰς τοὺς ταλαιπώρους μαρωνίτας. Liuius vocẽ ταλαιπώρους, *vertit, innoxios.* Μεταπεμψάμενος γὰρ ὀνόμαστον τὸν ἐπὶ θράκης τεταγμένον. Liuius: *Onomasto, qui præerat oræ maritimæ, mandat.* Ὁ δ᾽ ὀνόμαστος ἀναχωρήσας εἰσαπέστειλε κάσσανδρον εἰς μαρώνειαν, συνήθη τοῖς πολλοῖς ὑπάρχοντα, διὰ τὸ ποιεῖσθαι τὸν πλείονα χρόνον ἐκεῖ τὴν διατριβήν. Liuius: *ille per Casandrum quendam vnum ex regiis, iamdiu habitantem Maroneæ.* Ἑτοιμασθέντων τῶν θρακῶν, καὶ τούτων εἰσελθόντων διὰ τοῦ κασάνδρου νυκτός. Liuius: *nocte Thracibus intromissis.*

sis, cædem fecit. Μετὰ δέ τινα χρόνον παραγινομένων τῶν περὶ τὸν ἄππιον, καὶ ταχέως πυθομένων τὰ γεγονότα κατὰ τὴν μαρώνειαν, καὶ πικρῶς τῷ φιλίππῳ μεμψιμοιρούντων ἐπὶ τούτοις, ἐβούλετο μὲν ἀπολογεῖσθαι, φάσκων μὴ κεκοινωνηκέναι τῆς παρανομίας, ἀλλὰ τοὺς ἐν αὐτοῖς στασιάζοντας μαρωνίτας. καὶ τοὺς μὲν ἀποκλίνοντας πρὸς εὐμένη κατὰ τὴν εὔνοιαν· τοὺς δὲ πρὸς ἑαυτόν, εἰς ταύτην ἐκπεπτωκέναι τὴν ἀτυχίαν. Liuius: *id apud legatos Romanos querentes tam crudeliter aduersus innoxios Maronitas, &c. abnuebat quicquam eorum ad se, aut quenquam suorum pertinere. Seditione inter ipsos dimicatum, cùm alij ad se, alij ad Eumenem ciuitatem traherent.* Καλεῖν δ' ἐκέλευε κατὰ πρόσωπον εἴτις αὐτοῦ κατηγορεῖ. τοῦτο δ' ἐποίει πεπεισμένος μηδένα τολμήσειν διὰ τὸν φόβον. Liuius: *id facilè scituros esse, si percunctarentur ipsos Maronitas: haud dubius, perculsis omnibus terrore tam recentis cædis, neminem hiscere aduersus se ausurum.* Τῶν δὲ περὶ τὸν ἄππιον οὐ φασκόντων προσδεῖσθαι δικαιολογίας, σαφῶς γὰρ εἰδέναι τὰ γεγονότα. Liuius: *negare Appius, rem euidentem pro dubia quærendam.* Πέμπειν ἐπέταττον τῷ φιλίππῳ τὸν ὀνόμαστον, καὶ τὸν κάσανδρον ἐξαυτῆς εἰς τὴν ῥώμην, ἵνα πύθηται ἡ σύγκλητος περὶ τῶν γεγονότων. Liuius: *si ab se culpam remouere vellet, Onomastum & Casandrum, per quos acta res diceretur, mitteret Romam, vt eos Senatus percunctari posset, &c. vox* σύγκλητος *deerat in exemplari.*

ὁ δὲ βασιλεὺς διατραπεὶς ὡς ἔνι μάλιστα, καὶ ἀπορήσας ἐπὶ πολὺν χρόνον, τὸν μὲν κάσανδρον ἔφη πέμψειν τὸν αὐθέντην γεγονότα τῆς πράξεως. Liuius: *primò adeò perturbauit ea vox regem, vt non color, non vultus ei constaret. deinde collecto tandem animo, Casandrum, qui Maroneæ fuisset, si vtique vellet, se missurum dixit.* Τὸν δ' ὀνόμαστον ἐξῃρεῖτο, καὶ παρ' αὐτά, καὶ μετὰ ταῦτα τοῖς πρεσβευταῖς ἐντυγχάνων. ἀφορμῇ μὲν χρώμενος, τῷ μὴ οἷον ἐν τῇ μαρωνείᾳ γεγονέναι τὸν ὀνόμαστον, κατὰ τὸν τῆς σφαγῆς καιρόν, ἀλλὰ μήδ' ἐπὶ τῶν συνεγγὺς τόπων γεγονέναι. Liuius: *ad Onomastũ quidem quid eam rem pertinere, qui non modò Maroneæ, sed ne in regione quidem propinqua fuisset?* Καὶ πολλῶν ἔργων αὐτῷ κεκοινωνηκὼς τοιούτων. Liuius: *qui & ipse sermonem cum eo contulerat, & multorum talium ministrum & conscium habebat.* Τὸν δὲ κάσανδρον μετὰ τὸ τοὺς πρεσβευτὰς ἀπελθεῖν, ἀποστείλας καὶ παραπέμψας ἕως ἠπείρου, φαρμάκῳ διέφθειρεν. Liuius: *Casander quoque, mißis qui per Epirum ad mare persequerentur eum, ne qua iudicium emanaret, veneno creditur sublatus.* Οἱ δὲ περὶ τὸν ἄππιον κατεγνωκότες τοῦ φιλίππου, καὶ περὶ τῆς εἰς τοὺς μαρωνίτας παρανομίας, καὶ περὶ τῆς πρὸς τοὺς ῥωμαίους ἀλλο-

ξιότητος, τοιαύτας ἔχοντες διαλήψεις ἐχωρίσθησαν. Liuius: *& legati à Philippi colloquio ita digreßi ſunt, vt præ ſe ferrent nihil eorum ſibi placere.* Καθόλου μὲν οὖν πρόθυμος ἦν, καὶ εἰς τὸ κατὰ πάντα τρόπον ἀμύνασθαι καὶ μετελθεῖν αὐτούς. πρὸς ἔνια δὲ τῶν ἐπινοουμένων ἀπόχειρος ὤν, ἐπεβάλετο πῶς ἂν ἐπιγίνοιτό τις ἀναστροφὴ, καὶ λάβοι χρόνον πρὸς τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευάς. ἔδοξεν οὖν αὐτῷ τὸν νεώτατον δημήτριον πέμπειν εἰς τὴν ῥώμην, τὰ μὲν ἀπολογησόμενον ὑπὲρ τῶν ἐγκαλουμένων, τὰ δὲ καὶ παραιτησόμενον. *Liuius: & Philippus minimè quin rebellãdum eſſet dubius: quia tamen immaturæ ad id vires erant, ad moram interponendam Demetrium minorem filium mittere Romam, ſimul ad purganda crimina, ſimul ad deprecandam iram ſenatus ſtatuit, &c.* πρόθυμος *emendauimus, cùm* πένθυμος *eſſet in exemplari, &c.* Πάνυ γὰρ ἐπέπειστο. *Liuius: ſatis credens.* Πᾶν τὸ προτεθὲν ἀνύεσθαι. *Liuius: aliquid momenti facturum.* Διὰ τὴν ὑπεροχὴν τὴν γεγενημένην τοῦ νεανίσκου κατὰ τὴν ὁμηρείαν. *Liuius: quòd Romæ obſes ſpecimen regiæ indolis dediſſet.* Ἅμα δὲ τοῖς βυζαντίοις ὑπέσχετο βοήθειαν, οὐχ οὕτως ἐκείνων στοχαζόμενος, ὡς ἐπὶ τῇ ἐκείνων προφάσει. *Liuius: per ſpeciem auxilij Byzantiis ferendi.* Βουλόμενος καταπλήξασθαι τοὺς τῶν θρᾳκῶν δυνάστας. *Liuius: ad terrorem regulis Thracum iniiciendum, &c.*

XLV.

Κοσμοῦντος ἐν γορτύνι κυδωνιάτου ἀντιτάλκους. *Ita videtur ſcribendum, cùm malè in exemplari* ἐν γορτύνη κυδάτου *ſcriptum ſit.* Παραγινομένων τῶν πρεσβευτῶν ἐκ τῆς ῥώμης εἰς τὴν κρήτην τῶν περὶ τὸν ἄππιον. *Videndus Liuius libro xxxix.* καὶ ποιησαμένων λόγους ὑπὲρ τούτων τῶν κνωσίων, καὶ γορτυνίων. *Locum in exemplari corruptum,* ὑπὲρ τούτων τῇ κνωσέων καὶ γορτύνῃ, *reſtituimus coniectura ducti.* Τὴν δὲ φαλασάρναν. *de Phalaſarna Liuius in eodem libro.* Συνεχώρησαν αὐτοῖς. *Ita opinor legendum, cùm in manuſcripto* ἀπεχώρησαν *ſcriptum ſit.* Ἀπέκτειναν τοὺς περὶ μενοίτιον. *Videtur deeſſe* οἱ, *vt ſit,* οἱ ἀπέκτειναν, *&c.*

XLVI.

Εἰς τὴν ῥώμην ἠθροίσθησαν πρεσβειῶν πλῆθος ἀπὸ τῆς ἑλλάδος, ὅσον οὐ ταχέως πρότερον. τοῦ γὰρ φιλίππου συγκλεισθέντος εἰς τὴν κατὰ τὸ συμβόλαιον δικαιοδοσίαν πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας, καὶ τῶν ῥωμαίων γνωσθέντων, ὅτι προσδέχονται τὰς κατὰ φίλιππον κατηγορίας. *Liuius libro xxxix. nec vnquam antè tantum regionis eius hominum Romæ fuerat. nam ex quo fama*

per

per gentes, quæ Macedoniam accolunt, vulgata eſt, crimina, querimoniasq́; de Philippo non negligenter à Romanis audiri, multis operæpretium fuiſſe queri, &c. διαδοσίαν, *pro* δικαιοδοσίαν, *malè in exemplari legebatur.* Ἅπαντες οἱ παρακείμενοι τῇ Μακεδονίᾳ παρῆσαν· οἱ μὲν κατ' ἰδίαν· οἱ δὲ κατὰ πόλιν· οἱ δὲ κατὰ τὰς ἐθνικὰς συστάσεις ἐγκαλοῦντες τῷ Φιλίππῳ. *Liuius: gentes, quæ Macedoniam accolunt, pro ſe quæq. ciuitates, gentesq́; ſinguli etiam priuatim. Romam aut ad ſpem leuandæ iniuriæ, aut deflendæ ſolatium venerunt.* Σὺν δὲ τούτοις οἱ παρ' Εὐμένους ἧκον ἅμ' Ἀθηναίῳ τῷ τοῦ βασιλέως ἀδελφῷ, κατηγορήσοντες αὐτοῦ, περί τε τῶν ἐπὶ Θρᾴκης πόλεων, καὶ περὶ τῆς ἀποσταλείσης παρουσίᾳ βοηθείας. *Liu. & ab Eumene rege legatio cum fratre eius Athenæo venit ad querendũ, ſimul quòd non deducerentur ex Thracia præſidia, ſimul quòd in Bithyniã Pruſiæ bellum aduerſus Eumenẽ gerenti auxilia miſſa forẽt.* Πρὸς πάντας τούτους ἀπολογησόμενος ἔχων Ἀπελλῆν καὶ Φιλοκλῆν. *Videndus Liuius libro xl. pro* τούτοις, *malè* τούτους *in exemplari legebatur.* Οἱ μὲν περὶ χώρας. οἱ δὲ περὶ σωμάτων. οἱ δὲ περὶ θρεμμάτων ἧκον ἀμφισβητοῦντες. *Liuius: de controuerſia finiũ, de hominibus raptis, pecoribusq́; abactis.* Ἔνιοι δὲ περὶ συμβολαίων, καὶ τῶν εἰς αὐτοὺς ἀδικημάτων. *Liuius: de rebus per vim, aut per gratiam iudicatis, &c. de iure, aut dicto per libidinẽ, aut non dicto.* Τινὲς μὲν οὖν φάσκοντες μὴ δύνασθαι τυχεῖν τοῦ δικαίου. *Particula* μὴ *deerat in exemplari: videtur tamen ad ſenſum neceſſaria.* Διαφθείραντος τοῦ Φιλίππου τοὺς δικαστάς. *Huc pertinent Liuiana verba: de rebus per vim, aut gratiam iudicatis.* Ὅθεν ἡ σύγκλητος οὔτ' αὐτὴ δυναμένη διευκρινεῖν, οὔτε τὸν Δημήτριον κρίνουσα δεῖν ἑκάστοις τούτων λόγον ὑπέχειν. *Liuius: Cùm haud facile eſſet, memoria complecti, &c. nihil horum neque Demetrium docere dilucidè, nec ſatis liquidò diſcere ab eo ſenatus cùm cerneret poſſe.* καὶ θεωροῦσα νέον ὄντα κομιδῇ. *Liuius: ſimul & tirocinio & perturbatione iuuenis moueretur.* Εἴρετο τὸν νεανίσκον, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ φίλους, εἴ τινα περὶ τούτων ὑπομνηματισμὸν ἔχουσι παρὰ τοῦ βασιλέως; *Liuius: quæri iuſsit ab eo, ecquem de his rebus commentarium à patre accepiſſet?* Τοῦ δὲ φήσαντος ἔχειν. *Liuius: cùm reſpondiſſet accepiſſe ſe.* βιβλίδιον *autem, vertit, librum: &* ἀπόφασιν, *reſponſa.* Ὁ δὲ, τὸ μὲν πεποιηκέναι τὸ προσταχθὲν ὑπὸ Ῥωμαίων ἔφασκεν, ἢ τὴν αἰτίαν τοῦ μὴ πεπρᾶχθαι τοῖς ἐγκαλοῦσιν ἀνετίθει. *Liuius: vt alia feciſſe ſe ſecundùm decreta legatorum doceret, alia non per ſe ſtetiſſe, quo minus faceret.* Προσέκειτο δὲ πρὸς ταῖς πλείσταις ἀποφάσεσιν. καί τι οὐκ ἴσως χρησαμένων ἡμῖν τῶν πρεσβευτῶν τῶν περὶ Καικίλιον

ἐν τούτοις. καὶ πάλιν. καίτοι γε οὐ δικαίως ἡμῶν ταῦτα παχόντων. *Liuius: interposuerat & querelas de iniquitate decretorum, & quàm non ex æquo disceptatum apud Cæcilium foret, indigneque sibi, nec vllo suo merito insultatum ab omnibus esset, &c. ex Liuiana hac versione apparet* παχόντων *legendum esse, non* παραχόντων, *vt erat in exemplari.*

Διακούσασα τῶν παραγεγονότων ἡ σύγκλητος, μίαν ἐποιήσατο περὶ πάντων διάληψιν. *Liuius: has notas irritati eius animi collegit Senatus. pro* παραγεγονότων, *videndum an* παρεγνωσμένων *rectius sit. quamuis infrà in lij. fragmēto,* διακούσας τῶν παραγεγονότων. *& in liij.* διακούσασα τῶν παραγεγονότων *Polybius dixerit.* Δημητρίῳ πιστεύει. *Liuius: & credere etiam Demetrio credendum esse.* Διότι τὰ μὲν γέγονε. τὰ δὲ ἔσαι, καθάπερ δίκαιόν ἐστι γίνεσθαι. *Liuius: ceterùm alia excusanti iuueni, alia recipienti futura ita, vt maximè vellet Senatus, responderi placuit, etc.* Διότι τὴν χάριν ταύτην ἡ σύγκλητος Δημητρίῳ δίδωσιν, ἐξαποστελεῖν ἔφη πρεσβευτὰς ἐποψομένους. *Liuius: honorisque eius causa missuros in Macedoniam legatos.* Εἰ γίνεται πάντα κατὰ τὴν τῆς συγκλήτου βούλησιν. *Liuius: ex voluntate Senatus.* Ἅμα δὲ διασαφήσοντας τῷ βασιλεῖ, διότι τῆς συμπεριφορᾶς τυγχάνει ταύτης διὰ Δημήτριον. *Liuius: velle enim sentire Philippum integra omnia sibi cum populo Romano Demetrij filij beneficio esse.* Ἐξαγηοχέναι τὰς φρουράς. *Liuius: deducta esse præsidia.* Παρακρουομένη. *Ita videtur legendum, cùm* παρακρουομένης *sit in exemplari.* Πρὸς μέν τοι γε τὴν καθόλου τῆς οἰκίας ἀτυχίαν, οὐ μικρὰ συνέβη τὴν εἰς τὴν Ῥώμην τοῦ νεανίσκου πρεσβείαν συμβάλλεσθαι. *In exemplari scriptum erat,* τῆς οἰκείας ἀτυχίας, *vt opinor, malè. ad hunc enim locū respexit Liuius, cùm inquit: hæc quæ augendæ amplitudinis eius causa facta erant, extemplò in inuidiam, mox etiam in perniciem adolescentis verterunt.* Ἥ τε γὰρ σύγκλητος ἀπερεισαμένη τὴν χάριν ἐπὶ τὸν Δημήτριον, ἐμετεώρισε μὲν τὸ μειράκιον. *Liuius: & ipse iuuenis haud dubiè inflatior redierat.* Ἐλύπησε δὲ καὶ τὸν Περσέα, καὶ τὸν Φίλιππον ἰσχυρῶς. *Liuius: & Persea cura angebat, &c. & Philippus ipse vix sui arbitrij fore, quem hæredem regni relinqueret.* Συγκατασκευασάντων αὐτῷ Ῥωμαίων τὴν βασιλείαν. *Liuius: Romanos Demetrium in paterno solio locaturos.* Ὡς πλεῖστον * καὶ χρησιμώτατον. *Deest verbum* ὠφέλιμον, *vel* ἐπιτήδειον, *vel aliquid tale.* Εἰσεκλήθησαν οἱ παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων πρέσβεις. *Liuius: Lacedæmonij deinde introducti sunt.* Τούτων δ' ἦσαν διαφοραὶ δ. οἱ μὲν γὰρ περὶ λύσιν ἥκοντες τῶν ἀρχαίων φυγάδων, ἐπρέσβευον φάσκοντες δεῖν ἔχειν αὐτοὺς πάσας τὰς κτήσεις. *Totum hunc locum ita ex-*

preßit

pressit Liuius: multæ & paruæ disceptationes iactabantur; sed quæ maximè rem continerent, erant: vtrum restituerentur, quos Achæi damnauerant, nec ne: iniquè, an iure occidissent, quos occiderant: verteretur & vtrum manerent in Achaico concilio Lacedæmonij, an, vt antè fuerant, secretum eius vnius in Peloponneso ciuitatis ius esset. Restitui, iudiciaq; facta tolli placuit. Οὗτοι δὲ ἦσαν τίτος κόϊντος καικίλιος. *Locus sine dubio corruptus. Opinor autem designari Q. Cæciliū Metellum, M. Bæbium Tampilum, & Ti. Sempronium, de quibus suprà.* καὶ περὶ τοῦ μένειν τὴν πόλιν μετὰ τῶν ἀχαιῶν, ἐγένετο πᾶσι σύμφωνον. *Liuius: restitui, iudiciaq; facta tolli placuit: Lacedæmonem manere in Achaico concilio.* Εἰς τοὺς φυγάδας. *In exemplari malè, vt puto,* εἰς τε γὰρ τοὺς φυγάδας *legebatur.* Ἔγγραπτον ὑπὲρ τῶν ὁμολογουμένων γίνεσθαι ἐκέλευον, ἐφ᾽ ᾧ πάντες ἐπεβάλλοντο τὰς ἰδίας σφραγῖδας. *Liuius: scribiq; id decretum, et consignari à Lacedæmoniis & Achæis, etc. in exemplari deerant verba* γίνεσθαι ἐκέλευον, *ad sensum necessaria.* Διότι δεῖ τὴν πόλιν τῶν λακεδαιμονίων πολιτεύειν μετὰ τῶν ἀχαιῶν. *Liuius: manere in Achaico concilio. in exemplari verbum* δεῖ *desideratur.* Ἡ δὲ σύγκλητος προχειριζομένη κόϊντον μάρκιον πρεσβευτὴν, ἐξαπέστειλεν ἐπί τε τὰ κατὰ μακεδονίαν, καὶ τὰ κατὰ πελοπόννησον. *Liuius: Legatus in Macedoniam Q. Marcius est missus, iussus idem in Peloponneso sociorum res aspicere.*

XLVII.

Ὅτι δεινοκράτης ὁ μεσσήνιος. *De Dinocrate videdus Liu. lib. xxxix. in quo est: Prætore Dinocrate dicente, &c.* καὶ καταλαβὼν τὸν τίτον, πρεσβευτὴν καθεσταμένον ὑπὸ τῆς συγκλήτου πρός τε προυσίαν, καὶ τὸν σέλευκον. *Liuius libro xxxix. ad Prusiam regem legatus T. Quinctius Flamininus venit.* Ἂν γράψῃ περὶ τίνων βούλεται, *&c. Ita emendauimus, cùm* ἀναγράψαι *corruptè scriptum sit in exemplari.*

XLVIII.

Ἀπέβη μὲν ἀπὸ τῶν ἐπὶ θρᾴκης ἑλληνίδων πόλεων ὁλοσχερῶς ὁ φίλιππος, καὶ τὰς φρουρὰς ἐξήγαγεν. *Liuius libro xxxix. vertit: decedere Thracia, præsidiaq; deducere.* Βουλόμενος ἐκείνοις μὲν, μηδεμίαν ἔμφασιν ποιεῖν ἀλλοτριότητος, λαμβάνειν δὲ ἀναστροφὴν πρὸς τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευάς. *Liuius: obedienter tamen aduersus Romanos faciebat, ne quam mouendi extemplò belli causam præberet: auertendos etiam animos à suspicione talium consiliorum ratus.* Διελθὼν δὲ διὰ μέσης τῆς θρᾴκης,

θρᾴκης, ἐνέβαλεν εἰς ὀδρύσας, καὶ δενθηλήτας. Liuius: mediã in Thraciam exercitum in Odrysam, & Dentheletas, & Bessos deduxit. Παραγινόμενος δὲ ἐπὶ τὴν προσαγορευομένην φιλίππου πόλιν, φυγόντων τῶν ἐνοικούντων εἰς τὰς ἀκρωρείας ἐξ ἐφόδου κατέσχε τὴν πόλιν. Liuius: Philippopolim vrbem fuga desertam oppidanorum, qui in proxima montium iuga cum familiis receperant sese, cepit. καὶ τοὺς μὲν ἐκπορθήσας, παρ' ὧν δὲ πίστεις λαβών. Liuius: depopulatus agros eorum in deditionem accepit. Φρουρὰν καταλιπὼν ἐν τῇ φιλίππου πόλει. ταύτην δὲ συνέβη μετά τινα χρόνον ἐκπεσεῖν ὑπὸ τῶν ὀδρυσῶν. Liuius: relicto ad Philippopolim præsidio, quod haud multo pòst ab Odrysis expulsum est, etc. placeret φιλιππόπολιν suprà, & hîc φιλίππου πόλει, vt legeretur; quamuis vetus lectio ferri poßit.

L.

Οἱ μὲν μακεδόνες ἀπεδέχοντο τὸν δημήτριον, μεγάλων ὑπολαμβάνοντες ἀπολελύσθαι φόβων καὶ κινδύνων. Liuius libro xxxix. Demetrium, vt pacis auctorem cum ingenti fauore conspicicbant. Παρὰ πολὺ τ' ἀδελφοῦ λειπόμενος. Liuius: cum omnibus aliis rebus frater superior esset. Τὸ δὲ συνέχον, ἐδεδίει περὶ τῆς ἀρχῆς, μὴ πρεσβύτερος ὢν ἐξωσθῇ. Liuius: itaque & Persea cura angebat, ne parum pro se vna ætas valeret.

L I.

Παραγινομένων πρέσβεων παρ' εὐμένους καὶ φαρνάκου, καὶ παρὰ τοῦ τῶν ἀχαιῶν ἔθνους, &c. ἧκον δὲ καὶ ῥόδιοι πρεσβεύοντες ὑπὲρ τῆς σινωπέων ἀτυχίας. Liuius libro xxxix. legationes transmarinæ deinde in Senatũ introductæ sunt. prima Eumenis & Pharnacis regum, & Rhodiorum querentium de Sinopensium clade. Τούτοις μὲν οὖν καὶ τοῖς παρ' εὐμένους καὶ φαρνάκου πρεσβεύουσιν ἡ σύγκλητος ἀπεκρίθη, διότι πέμψει πρεσβευτὰς τοὺς ἐπισκεψομένους περί τε σινωπέων. Liuius: Asiæ regibus & Rhodiis responsum est, legatos ad eas res visendas missurum Senatum. Τοῦ δὲ κοΐντου μαρκίου προσφάτως ἐκ τῆς ἑλλάδος παραγεγονότος. καὶ περί τε τῶν ἐν μακεδονίᾳ, καὶ περὶ τῶν ἐν πελοποννήσῳ διασεσαφηκότος. Liuius: prius Marcio audito, qui ad res Græciæ, Macedoniæq; visendas missus fuerat. Ὃς ὑπὲρ μὲν τοῦ φιλίππου τοῦ βασιλέως ἀπηγγέλκει, διότι πεποίηκε μὲν τὰ προσταττόμενα, πεποίηκε δὲ τὰ πάντα βαρυνόμενος, καὶ ὅτι λαβὼν καιρόν, πᾶν τι ποιήσει κατὰ ῥωμαίων. Liuius: de Philippo auxerat curam Marcius: nam ita fecisse eum, quæ Senatui placuissent, fatebatur; vt facilè appareret, non diutius, quàm necesse esset, facturum.

Κατὰ δὲ τὸ παρὸν οὐ νομίζουσιν εἶναι τοῦτο τὸ πρόσταγμα πρὸς αὐτούς. *Locus obscurus, & fortaßè mendosus. nam pro verbo* πρόσταγμα, *puto reponendum* πρᾶγμα, *ex iis quæ infrà leguntur:* ἀποκεκρίσθαι γὰρ αὐτοῖς νῦν μηθὲν εἶναι τῶν κατὰ Λακεδαίμονα πραγμάτων εἰς αὐτούς, *&c.* Εἰς τὴν Μεσσήνην εἰσαγάγῃ. τούτων μὲν οὐδενὶ προσεῖχον. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* εἰσαγαγεῖν. τούτων μὲν οὐδὲν προσέχειν *scriptum esset.*

LIII.

Ἰδίᾳ δὲ θέμενοι στήλην, ἑκάστη μετεῖχε τῆς κοινῆς συμπολιτείας. *Fœdè hic locus erat in exemplari corruptus. pro* ἰδίᾳ, *potest etiam* ἰδίαν *legi.* Ὅτι πρόνοιαν πεποιήκασι. *In exemplari erat* πεποιηκέναι: *quam scripturam si retineamus,* ὅτι *delendum erit.* Ἀποτρίβεσθαι καὶ παρορᾶν. *Ita restituimus, cùm in manuscripto sit* προορᾶν, *vt videtur, malè.* ὑπὲρ τοῦ προσλαβέσθαι τὴν Σπάρτην εἰς τὴν συμπολιτείαν. *In exemplari* τὴν Σπάρτην *deerat.* Καθ' ἕνα μὲν ὅτι τούτους προσλήψουσι. *Ita videtur legendum, cùm in exemplari* προσλήψεσθαι *scriptum sit.* Ἀλλ' ἑτέρους, αὐτῶν ἐκκεκλικότων τῆς πόλεως. *In exemplari* ἀλλ' ἑτέρων αὐτοὺς, *&c. corruptè legitur.* Τοὺς περὶ Κλῆτιν διακτόριον. *Deest in exemplari* τοὺς περί: *sed pro* κλῆτιν, *placeret* κλῦτιν, *vel potius* κλύτιον: *quamuis parum referat, vtro modo legatur, dummado* κλιτόριον, *pro* διακτόριον *retineamus.* Εἰς δὲ τὴν Ῥώμην παραγεγονότων πρεσβευτῶν, παρά τε τῶν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος φυγάδων, καὶ παρὰ τῶν Ἀχαιῶν, ἅμα δὲ καὶ τῶν παρ' Εὐμένους, καὶ παρ' Ἀριαράθου τοῦ βασιλέως ἡκόντων, καὶ τῶν παρὰ Φαρνάκου. τούτοις πρῶτον ἐχρημάτισεν ἡ σύγκλητος. *Liuius lib.xl. legationes deinde in Senatum introduxerunt: regum primas, Eumenis, & Ariarathis Cappadocis, & Pharnacis Pontici, &c. Lacedæmoniorum deinde exulum, & Achæorum legati introducti sunt.* Ἀπεκρίθη δὲ διότι πάλιν πέμψει πρεσβευτὰς τοὺς φιλοτιμότερον ἐπισκεψομένους ὑπὲρ τῶν διαφερόντων τοῖς προειρημένοις. *Liuius: nec vltrà quicquam iis responsum est, quàm missuros qui de controuersiis eorum cognoscerent, statuerentq́;.* Τοῖς δὲ φυγάσιν ἐπηγγείλατο γράψειν πρὸς τοὺς Ἀχαιοὺς περὶ τοῦ κατελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκείαν. *Liuius: & spes data exulibus est: scripturum Senatum Achæis, vt restituerentur.* Περὶ τῆς Μεσσηνίων ἀποκαταστάσεως. *Liuius: de Messene recepta.* Οὐθενὶ δυσαρεστήσασα περὶ τῶν οἰκονομουμένων ἡ σύγκλητος. *Liuius dixit, cum assensu patrum. in hoc autem fragmento cùm essent multa mendosè scripta, nos partim coniectura ducti, partim Liuianam secuti versionem, ita emendauimus, vt legi debere existimauimus.*

L V.

Τοῦ δὲ καρσιγνάτου.] ἐποσογνάτου opinor legendum esse, cuius in superioribus fragmentis mentionem fecit Polybius. Παραγενόμενοι δ' ἐκ καλπίτου πεμπταῖοι πρὸς τὸν ἅλυν ποταμόν· ἑκταῖοι πάλιν ἀνέζευξαν εἰς παρνασσόν. Vox καλπίτου mihi quidem suspecta est: & fortassè καλπείας scribendum, quæ vrbs est Bithyniæ. pro παρνασσὸν verò, ἀμισὸν reponendum opinor, quæ vrbs Ponti est, dierum sex iter ab Haly fluuio distans. & infrà, εἰς ἀμασέων χώραν, pro eo quod est in exemplari, εἰς τὴν κάμησον χώραν. est autem ἀμάσεια, & ipsa vrbs Ponti, Strabonis Stoici philosophi patria. Ἄτοπον γὰρ εἶναι παρόντων αὐτῶν. Verbum αὐτῶν deest in exemplari. videtur tamen ad sensum necessariò requiri.

L V I.

Γενομένων συνθηκῶν πρὸς ἀλλήλους, φαρνάκου καὶ ἀττάλου. In exemplari corruptè erat σπυνθηκῶν. & infrà ἐπιθῆσαι reposuimus, quia sequitur ἅμα δὲ συστῆσαι, &c. Ἔτι δὲ μεγαλομερέστερον ἡ σύγκλητος ἀπεδέξατο τὴν παρουσίαν αὐτῶν. καὶ γὰρ ξένια καὶ παροχὰς τὰς μεγίστας ἐξέθηκεν αὐτοῖς. Liuius libro xxviij. locus inde, lautiaque legatis præberi iussa. & in veteri apud me Senatusconsulto, quod est in ænea tabella incisum: MVNVSQ. EIS EX FORMVLA. LOCVM. LAVTIAQVE. Q. VRB. EIS. LOCARE. MITTEREQ. & vt Græca etiam verba eiusdem Senatusconsulti subiungamus: ΞΕΝΙΑ ΤΕ ΑΥΤΟΙϹ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΤΟΠΟΝ ΠΑΡΟΧΗΝΤΕ ΤΟΝ ΤΑΜΙΑΝ ΤΟΝ ΚΑΤΑ ΠΟΛΙΝ ΤΟΥΤΟΙϹ ΜΙϹΘΩϹΑΙ ΑΠΟϹΤΕΙΛΑΙΤΕ, &c. Festus: Dautia dicebant veteres, quæ Lautia dicimus: dabantur legatis hospitij gratia.

L V I I I.

Ὑπὲρ τῆς τῶν ἐκ λακεδαίμονος φυγάδων καθόδου τί δεῖ ποιεῖν. Vox καθόδου deerat in exemplari. & paulò pòst, corruptè, διάξῃ, pro διδάξῃ habebat. Λυσιάδην μεγαλοπολίτην: ἄρατον σικυώνιον. Ita emendauimus, cùm in exemplari λυδιάδα μεγαλοπολίτην, ἄρατον ἰώνιον scriptum esset. Τῶν μεγίστων τυγχάνειν τιμῶν. In exemplari scriptum est τυγχάνει: quod non ita placet. & infrà malè διαφόρους, pro διακόρους, vt nos emendauimus. Διότι δεῖ τούς γε τοῖς αὐτοῖς δόγμασι συνηγορεῦντας αὔξειν Corruptus erat hic locus in exemplari. καὶ συνεπασπασάμενος τὰ κατὰ μεσσηνίους. Ita videtur legendum, non vt habet liber manuscriptus,

ſcriptus, in quo deeſt τὰ. *placeret etiam* συνεπισπασάμενος.

L I X.

Ἀποδοῦναι δὲ καὶ τήϊον παρὰ τὸν πόντον. *Ptolemæus habet* τῖον: *Strabo* τίειον: *Stephanus* τίος, *inquit enim*, τίος πόλις παφλαγονίας τοῦ πόντου. *in æreo apud me numiſmate inciſum eſt* ΤΙΑΝΩΝ, *&c.* συμπεριελήφθησαν δὲ ταῖς συνθήκαις. *Ita placet vt legatur: in exemplari autem ſcriptum eſt* περιελήφθησαν.

L X.

Μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν ὑπάτων τιβερίου, καὶ κλαυδίου, πρὸς ἴστρους, καὶ ἀγρίους. *Liuius lib. xli. ita de hac re: Claudio Hiſtria, Sempronio Sardinia, obuenit.* ἡ σύγκλητος ἐχρημάτισε τοῖς παρὰ τῶν λυκίων ἥκουσι πρεσβευταῖς, *&c.* οἳ τότε παραγενηθέντες εἰς τὴν ῥώμην, πολλοὺς εἰς ἔλεον ἐξεκαλέσαντο τῶν ἐν τῷ συνεδρίῳ, τιθέντες ὑπὸ τὴν ὄψιν, τήν τε ῥοδίων βαρύτητα, καὶ τὴν αὐτῶν περίστασιν. *Liuius ibidem: æquè miſerabilis legatio Lyciorum, qui crudelitatem Rhodiorum, quibus ab L. Cornelio Scipione attributi erant, querebantur.* ὅτι τῶν ὑπομνηματισμῶν ἀναληφθέντων, ὧν οἱ δέκα πρέσβεις ἐποιήσαντο κατὰ τὴν ἀσίαν. *Ita videtur legendum, vel,* ἃ οἱ δέκα πρέσβεις. *in exemplari locus mutilus eſt.* εὕρηται λύκιοι δεδομένοι ῥοδίοις, οὐκ ἐν δωρεᾷ. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* ῥωμαίοις *ſcriptum eſſet, pro* ῥοδίοις, *ſed malè.* ἀκηκοότες τήν τε νυμφαγωγίαν τῆς νεωστὶ νενυμφαγωγηκότων αὐτῶν τὴν λαοδίκην. *De hac re ita Liuius libro xlij. Seleuci filiam duxiſſe eum non petentem, ſed petitum vltrò: ſororem dediſſe Pruſiæ precanti ac oranti: celebratas eſſe vtraſque nuptias gratulatione, doniſque innumerabilium legationum, & velut auſpicibus nobiliſſimis populis deductas eſſe. Appianus in Macedonico:* διέβαλλε δ' αὐτοῦ, *inquit,* καὶ τὰς ἐπιγαμίας, βασιλικὰς ἄμφω γινομένας καὶ τὰς νυμφαγωγίας ὅλῳ τῷ ῥοδίων στόλῳ παραπεμφθεῖσας, *etc. hæc autem è Polybio accepiſſe Appianum non dubito: & verbum* παραπεμφθεῖσας, *ex ipſo deſcriptum Polybio opinor, quod Liuius vertit, deductas.*

L X I.

Καὶ νομίσαντες ἐξηπατῆσθαι τοὺς ῥωμαίους ὑπὸ τῶν λυκίων. *Sine dubio ita legendum, non vt habet manuſcriptus liber,* ῥοδίοις, *corruptè, pro* ῥωμαίοις.

L X I I.

Ἡ σύγκλητος παραγενομένων τῶν ἐκ τῆς ῥόδου πρεσβευτῶν. *Videndus Liuius libro xli. & Appianus in Macedonico. paulò pòst:* καὶ τῆς

ἐν τοῖς κινδύνοις τόλμης, *corruptè in exemplari legebantur hæc de Bastarnis.*

LXIII.

Παρεγένοντο πρέσβεις παρὰ μὲν Θεσπιέων, οἱ περὶ Λασύν, καὶ Καλλίαν, παρὰ δὲ Νέωνος, Ἰσμενίας. *Liuius lib. xlij: ex contẽtione ortum certamen: vtriusque tamen partis legati ad Romanos venerunt; & exules accusatoresq; Ismeniæ, & Ismenias ipse.* διδοὺς εἰς τὴν τῶν πρεσβευτῶν πίστιν. *Liuius: fideiq; legatorum commendari ciuitatem iussit.* ἐνεχείριζον *paulò suprà, pro* ἐγχείριζον *reposuimus.* τοῖς περὶ τὸν Μάρκιον. *de Q. Marcio legato, Liuius lib. xlij.* ὅτε καὶ συνεπιθέμενοί τινες τῶν φυγάδων, μικροῦ κατέλευσαν τὸν Ἰσμενίαν, εἰ μὴ κατέφυγεν ὑπὸ τὰ δίθυρα τῶν Ῥωμαίων. Liuius: *nisi in tribunal legatorum perfugisset, haud multum abfuit, quin ab exulibus, fautoribusq; eorum interficeretur, &c.* Ἰσμενίαν *autem retinuimus, pro* Ἰσμηνίαν, *quia in argenteo tetradrachmo Bœotorum,* ΙΣΜΕ *notatum animaduerti; & in exemplari modò* Ἰσμηνίας, *modò* Ἰσμενίας *scriptum est.* κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐν ταῖς Θήβαις συνέβαινε ταραχὰς εἶναι καὶ στάσεις· οἱ μὲν γὰρ ἔφασαν δεῖν διδόναι τὴν πόλιν εἰς τὴν Ῥωμαίων πίστιν. οἱ δὲ Κορωνεῖς καὶ Ἁλιάρτιοι, συνδεδραμηκότες εἰς τὰς Θήβας, ἀκμὴν ἀντεποιοῦντο τῶν πραγμάτων, καὶ μένειν ἔφασαν δεῖν ἐν τῇ πρὸς τὸν Περσέα συμμαχίᾳ. Liuius: *Thebæ quoque ipsæ, quod Bœotiæ caput est, in magno tumultu erant, aliis ad regem trahentibus ciuitatem, aliis ad Romanos: & turba Coronæorum, Aliartiorumq; conuenerat ad defendendum decretum regiæ societatis.* περὶ δὲ τῶν διῳκημένων. οὗτοι γὰρ ἦσαν οἱ τὰ περὶ τὴν συμμαχίαν ᾠκονομήσαντες. *Corruptus erat hic locus in exemplari: cùm autem* διῳκομένων *habeat, pro* διῳκημένων: *videndum an rectius sit* διῳκονομημένων, *duabus scilicet omissis syllabis* νομη, *ab nimium properante librario.* πλὴν ἀποδεξάμενοι τοὺς Θηβαίους οἱ περὶ τὸν Μάρκιον, τήν τε πόλιν ἐπῄνεσαν, καὶ τοὺς φυγάδας συνεβούλευσαν ἀπαγαγεῖν εἰς τὴν οἰκείαν. Liuius: *Thebanos Marcius & Atilius læti audierunt, &c. ante omnia exules restitui iusserunt.* εὐθύς τε παρήγγειλαν πρεσβεύειν πᾶσι τοῖς ἀπὸ τῶν πόλεων εἰς τὴν Ῥώμην, διδόντας αὐτοὺς εἰς τὴν πίστιν κατ' ἰδίαν ἑκάστας. Liuius: *auctoresq; & his separatim singulis fuerunt ad renouandam amicitiam mittendi Romã legatos.* ταῦτα δ' ἦν τὸ διαλῦσαι τῶν Βοιωτῶν τὸ ἔθνος. Liuius: *Ita, quod maximè volebant, discusso Bœotico concilio, &c.* οὗτοι μὲν μεταπεμψάμενοι τὸν Σέρουιον ἐξ Ἄργους, καὶ καταλιπόντες ἐπὶ τῆς Χαλκίδος, προῆγον ἐπὶ Πελοπόννησον. Liuius: *Peloponnesum proficiscuntur, Ser. Cor-*

nelio Chalcidem accersito. Argis præbitum est iis concilium: vbi nihil aliud à gente Achæorum petierunt, quàm vt mille milites darent. id præsidium ad Chalcidem tuendã, dum Romanus exercitus in Græciam traiiceretur, missum est, &c. τὸ δὲ τῶν βοιωτῶν ἔθνος ἐπὶ πολὺν χρόνον συντετηρηκός τε τὴν κοινὴν συμπολιτείαν. *In exemplari scriptum est* συντετηρηκότες τὴν: *quam scripturam etsi scio defendi posse, & eodem modo à Liuio dictum esse, plebs fremunt, & alia similia; tamen magis placet vt ita legatur, quemadmodum nos edendum curauimus; quia sequitur,* διαπεφευγκὼς, *&c.* καὶ παρεκάλεσαν ἄρχωνα τὸν στρατηγὸν, χιλίους ἐκπέμψας στρατιώτας εἰς χαλκίδα παραφυλάξοντας τὴν πόλιν μέχρι τῆς ῥωμαίων διαβάσεως. Liuius: *vbi nihil aliud à gente Achæorum petierunt, &c. de Archone meminit idem Liuius libro xli.* οὗτοι μὲν ταῦτα διαπραξάντες, κατὰ χειμῶνα, καὶ τῷ ποπλίῳ συμμίξαντες, ἀπέπλεον εἰς τὴν ῥώμην. Liuius: *Marcius & Atilius peractis quæ agenda in Græcia erant, principio hiemis, Romam redierunt.*

LXIV.

Οἱ περὶ τὸν τιβέριον, καὶ ποσούμιον. Liuius *libro xlij. Ti. Claudium, P. Postumium, & M. Iunium legatos nominat. sed malè T. Claudius est in vulgatis.* ἐπιπορευόμενοι τὰς νήσους, καὶ τὰς κατὰ τὴν ἀσίαν πόλεις. Liuius *ibidem: inde alia legatio sub idem tempus in Asiam circum insulas missa est.* ἡγησίλοχος γὰρ τότε πρυτανεύων ἀνὴρ τῶν εὐδοκιμούντων, *&c.* καὶ μ. ναῦς συμβουλεύσας τοῖς ῥοδίοις ὑποζωννύειν, ἵνα ἐάν τις ἐκ τῶν καιρῶν γένηται χρεία, μή τότε παρασκευάζωνται πρὸς τὸ παρακαλούμενον, ἀλλ᾽ ἑτοίμως διακείμενοι πράττωσι τὸ κριθέν. Liuius: *XL nauibus auctore Hegesilo comparatis: qui cùm in summo magistratu esset (Prytanim ipsi vocant) multis rationibus peruicerat Rhodios, &c. bellum imminere cum Perseo: desideraturos Romanos eundem naualem apparatum, quem nuper Antiochi, quem Philippi ante bello vidissent: trepidaturos tum repentè paranda classe cùm mittenda esset, nisi reficere naues, nisi instruere naualibus sociis cœpissent, &c.* ἡγησίλοχος *emendauimus Liuianam secuti scripturam, cùm in exemplari scriptum esset* γησίλοχος. *sed ex Polybio emendandus etiam Liuius, apud quem pro Hegesilo, scribendum Hegesilocho.* εὐδοκουμένας τῇ πόλει. *In exemplari legebatur* οὐ δοκουμένας, *sed malè, vt opinor.*

LXV.

Μετὰ τὸν σύλλογον τὸν πρὸς τοὺς ῥωμαίους τῶν ἑλλήνων. Liuius *libro xlij. cùm à colloquio Romanorum in Macedoniam recepisset sese. opinor*

abundare τῶν ἑλλήνων, *ut apparet ex Liuij versione.* πάντα τὰ δί-
καια κατέταττεν εἰς τὴν ἐπιστολὴν, καὶ τοῖς ὑφ' ἑκατέρων ῥηθέντας λόγοις,
ἅμα μὲν ὑπολαμβάνων, ὑπερδέξιος φανήσεσθαι τοῖς δικαίοις. Liuius: *in lit-
teris eadem sententia ad omnes erat: collocutum se cum Romanorum
legatis: quæ audisset, quæque dixisset, ita disposita, ut superior fuisse in
disceptatione uideri posset.* ἐὰν δὲ ῥωμαῖοι παρὰ τὰς συνθήκας ἐγχει-
ρῶσι τὰς χεῖρας ἐπιβάλλειν τῷ περσεῖ, καὶ μακεδόσι, πειρᾶσθαι διαλύειν.
Liuius: *si pergerent Romani contra fœdus mouere bellum, tum omni
gratia, omni ope enitendum fore Rhodiis, ut reconcilient pacem.*
τοῦτο γὰρ πᾶσι συμφέρειν· πρέπειν δὲ μάλιστα ῥοδίοις. ὅσῳ γὰρ πλεῖον ὀρέγονται.
Liuius: *cum ceterorum id interesse, tum præcipuè Rhodiorũ, qui plus
inter alias ciuitates dignitate, atque opibus excellant.* ταῦτα καὶ πλείω
τούτοις παραπλήσια διαλεχθέντων τῶν πρέσβεων. ἤρεσκε μὲν πᾶσι τὰ λεγό-
μενα. Liuius: *magis & litteræ & verba legatorũ benignè sunt audita.*
καὶ νικῶντος αὐτοῖς τοῦ βελτίονος. Liuius: *potentior esse partis melioris
auctoritas cœperat.* ἠξίουν δὲ τὸν περσέα διὰ τῆς ἀποκρίσεως, εἰς μηδὲν αὐ-
τοὺς παρακαλεῖν τοιοῦτο, ἐξ οὗ φανήσονται πρὸς τὴν ῥωμαίων ἀντιπράττοντες
βούλησιν. Liuius: *responsum ex decreto est, optare pacem Rhodios: si
bellum esset, ne quid ab Rhodiis speraret, aut peteret rex, quod veterem
amicitiam, multis magnisque meritis pace belloque partam, diiungeret
sibi à Romanis.*

LXVI.

Ἔπι τινὰς τῶν ἐν τῇ βοιωτίᾳ πόλεων ἀντέχεσθαι τῆς πρὸς αὐτὸν εὐνοίας.
Liuius *libro xlij: ab Rhodo redeuntes, Bæotiæ quoque ciuitates et The-
bas, & Coroneum, & Aliartum adierunt: quibus expressum inuitis,
ut relicta regia societate Romanis adiungerentur.* εἰς δὲ κορώνειαν καὶ
θήβας, ἔπι δ' ἁλίαρτον εἰσελθών. *Corruptè in exemplari cum alia multa
huius fragmenti legebantur, tum* ἄναρτον, *pro* ἁλίαρτον *scriptum erat.*
παραγινομένων δὲ καὶ τῶν πρεσβευτῶν μετ' ὀλίγον, καὶ παρακαλούντων βοή-
θειαν ἐκπέμψαι ταῖς πόλεσι ταῖς αἱρουμέναις τὰ μακεδόνων. τοὺς γὰρ θηβαίους
βαρεῖς ὄντας ἐπικεῖσθαι, καὶ παρενοχλεῖν αὐτοὺς, διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι συμφρο-
νεῖν σφίσιν. Liuius: *Coronei & Aliartij fauore quodam insito in re-
ges, legatos in Macedoniam miserunt, præsidium petentes, quo se ad-
uersus impotentem superbiam Thebanorum tueri possent.* ὅ,περ ὁ περ-
σεὺς διακούσας, βοήθειαν μὲν οὐδαμῶς ἔφη δύνασθαι πέμπειν οὐδενὶ διὰ τὰς
ἀνοχάς. καθόλου δ' αὐτοὺς παρεκάλει, θηβαίοις μὲν ἀμύνασθαι κατὰ δύναμιν,
ῥωμαίοις δὲ μὴ πολεμεῖν. Liuius: *cui legationi responsum ab rege est:
præsidium*

præſidium ſe propter inducias cum Romanis factas, mittere non poſſe: tamen ſuadere, ita à Thebanorum iniuriis quà poſſent, vt ſe vindicarent, ne Romanis præberent cauſam in ſe ſæuiendi.

LXVII.

Ὅτι γάϊος ἔτι περὶ τὴν κεφαλληνίαν ὁρμῶν, ἐξαπέστειλε τοῖς ῥωμαίοις γράμματα περὶ πλοίων ἐξαποστολῆς. Liuius *libro xlij. C. Lucretius P R. cui claßis prouincia erat, cum* X L *triremibus ab vrbe profectus: nam ex refectis nauibus, &c. præmiſſus à Pr. eſt frater Lucretius cũ quinquereme vna: iuſſusq́ ab ſociis ex fœdere acceptis nauibus ad Cephalleniam claßi occurrere.* τὸ τοῦ βασιλέως εὐμένοις πρόσωπον. *Ita emendauimus, cùm in exemplari corruptè ſit* εὐγενὲς, *pro* εὐμένοις. *& paulò pòſt, placet, ſicut reſtituimus,* ὑπ᾽ εὐμένει ἡττωμένων, *pro* πραττομένων, *&c.* καὶ παραυτίκα καταρτήσαντες τετρήρεις ἕξ, πέντε μὲν ἐξαπέστειλαν ἐπὶ χαλκίδος. Liuius: *ad idem ferè tempus & ab ſociis naues Chalcidem conuenerunt, &c. tum quinque Rhodiæ quadriremes. pro* καταρτήσαντες, *placeret* καταρτύσαντες, *&c.* τοὺς κατὰ θάλατταν παραγεγονότας συμμάχους ἀπέλυσε τῆς χρείας, φήσας οὐ προσδεῖσθαι. *Liuius: Prætor, quia nuſquam erat bellum maritimum, remiſit ſociis, &c.*

LXVIII.

Προσεκαλέσαντο τοὺς παρὰ τοῦ περσέως πρεσβευτάς. Liuius *lib. xlij. Senatum tamen præberi legatis placuit.* ἦ παραιτεῖσθαι τὴν σύγκλητον. Liuius: *cetera deprecatio erat.* τὸ δὲ πλέον ἀπελογοῦντο περὶ τῆς ἐπιβουλῆς τῆς κατὰ τὸν εὐμένη. Liuius: *inſidiarum Eumeni factarum crimen, & maxima cura, & minimè tamen probabiliter (manifeſta enim res erat) defenſum.* πάλαι δὲ προδιειληφότες ὑπὲρ τοῦ πολεμεῖν. Liuius: *quanquam ad bellum conſilia erant deſtinata.* προσέταξαν αὐτοῖς ἐκ μὲν τῆς ῥώμης εὐθέως ἀπαλλάττεσθαι καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασι μακεδόσιν, ὅσοι παρεπιδημοῦντες ἔτυχον. ἐκ δὲ τῆς ἰταλίας ἐν τριάκονθ᾽ ἡμέραις ἐκχωρεῖν. Liuius: *denuntiatum extemplò mœnibus vrbis Romæ, Italia intra trigeſimum diem excederent.* Μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς ὑπάτους ἀνακαλεσάμενοι, παρώρμων ἔχεσθαι τοῦ καιροῦ, καὶ μὴ καθυστερεῖν. Liuius: *P. Licinio deinde conſuli, cui Macedonia prouincia obuenerat, denuntiatum, vt exercitui diem primam quamque diceret ad conueniendum.*

LXIX.

Ὑπέδειξαν τινὲς τῶν φίλων, διότι δεῖ πρεσβείαν πέμψαι τὸν βασιλέα πρὸς τὸν στρατηγὸν τῶν ῥωμαίων. Liuius *lib. xlij. auſi ſunt quidam ami-*

corum

corum consilium dare, mitteret ad Consulem, qui fœdus in easdem leges renouarent, quibus Philippus pater eius, à T. Quinctio victore accepisset. ἐπιδεχόμενον ἔτι καὶ νῦν, ὅτι φόρους δώσει ῥωμαίοις, ὅσους πρότερον ὑπέχετο ὁ πατὴρ καταπολεμηθείς. Liuius: vectigal, quantum Philippus pactus esset, daturum Persea Romanis. καὶ τόπων ἐκχωρήσειν τῶν αὐτῶν. Liuius: vrbibus, agris, locisq; cessurum. καλὴν ἔφασαν ἔσεσθαι τῷ βασιλεῖ ἐξαγωγὴν τοῦ πολέμου, πεπροτερηκόσι διὰ τῶν ὑπαίθρων. Liuius: neque finiri bellum magnificentius, quàm à tam memorabili pugna. καὶ καθόλου πρὸς τὸ μέλλον εὐλαβεστέρους ὑπάρξειν τοὺς ῥωμαίους. Liuius: molliores ad paciscendum, &c. ἐάν τε μὴ δέξωνται θυμομαχοῦντες τοῖς γεγονόσιν. Liuius: quòd si Romani tunc quoque insita pertinacia, æqua aspernarentur. ἐκείνοις μὲν δικαίως νεμεσήσειν τὸ δαιμόνιον. αὐτῷ δὲ διὰ τὴν μετριότητα, συναγωνιστὰς ὑπάρξειν τοὺς θεοὺς, καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Liuius: deos hominesq; & moderationis Persei, & illorum peruicacis superbiæ futuros testes. συγκαταθεμένου δὲ τοῦ περσέως. Liuius: nunquam ab talibus consiliis abhorrebat regis animus: ita plurium assensu comprobata est sententia. μήδων βεροιεύς. Liuius: Midon Bereus, &c. sed Beræus videtur scribendum apud Liuium, si Polybianam scripturam sequi velimus. Stephanus habet βεροιαῖος: & in æreo apud me numismate est item ΒΕΡΟΙΑΙΩΝ: quam scripturam si retineamus, erit apud Liuium legendum Beræeus. sed magis placet Beræus, quia Polybius à βέροια, quæ ciuitas est Macedoniæ, βεροιεὺς, vt apparet, deduxit. μεταστησάμενος τοὺς περὶ πάνταυχον. Liuius: summotis arbitris. ἐβουλεύοντο περὶ τῶν προσπεπτωκότων. Liuius: cùm consultarent, Romana constantia vicit in consilio. ἴδιον γὰρ τοῦτο πάντη παρὰ ῥωμαίοις ἔθος, καὶ πάτριόν ἐστι, τὸ κατὰ μὲν τὰς ἐλαττώσεις, αὐθαδεστάτους, καὶ βαρυτάτους φαίνεσθαι. κατὰ δὲ τὰς ἐπιτυχίας, ὡς μετριωτάτους. Liuius: ita tum mos erat, in aduersis vultum secundæ fortunæ gerere; moderari animos in secundis. πλὴν τότε γε τοιαύτην ἔδωκαν τὴν ἀπόκρισιν, ἐκέλευον γὰρ ἐπιτρέπειν τὸν περσέα τὰ καθ᾽ αὑτόν· καὶ καθόλου διδόναι τῇ συγκλήτῳ τὴν ἐξουσίαν, ὡς ἂν αὐτῇ δοκεῖ βουλεύεσθαι περὶ τῶν κατὰ τὴν μακεδονίαν. Liuius: responderi placuit: ita pacem dari, si de summa rerum, liberum Senatui permitteret rex de se, deq; vniuersa Macedonia statuendi ius. ὧν τινες ἐκπληττόμενοι τὴν ὑπερηφανίαν. Liuius: miraculo ignaris moris pertinacia Romanorum esse. καὶ συνεβούλευον τῷ περσεῖ μή τε διαπρεσβεύεσθαι μηκέτι. Liuius: & plerique vetare amplius mentionem pacis facere. ἀλλὰ προστιθεὶς καὶ τὸ πλῆθος αὐτῷ τῶν χρημάτων.

μάτων. Liuius: *summam pecuniæ augens, non destitit animum consulis tentare.* προκόπτων δ' οὐδέν. Liuius: *postquam nihil ex eo, quod primò responderat, mutabat, &c. placet* προκόπτοντος, *pro* προκόπτων, *vt legatur.* ἀπογνούς. Liuius: *desperata pace.* μετὰ ταῦτα ἐπανῆλθεν ἐπὶ τὸ συκύριον. Liuius: *ad Sycarium vnde profectus erat.*

LXXII.

Ἐνίκησε τῇ περὶ τὸ πάνιον μάχῃ. *Ita emendauimus, cùm in exemplari esset* σπάνιον. *est autem* πάνιον, σπήλαιον παλαιστίνης, ἀφ' οὗ ἐκρεῖ ὁ ποταμὸς ἰορδάνης, *vt scribit Stephanus.* παρηρῆσθαι τὰς κατὰ κοίλην συρίαν πόλεις αὐτόν, οὐχ οἷός τε ἦν ἐκείνῳ παραχωρεῖν τῶν τόπων τούτων. *Ita restituimus, cùm corruptus esset hic locus in exemplari.* ὡς αὐτοῖς δοκεῖ συμφέρειν ἐκ τῆς ἰδίας πίστεως. *Expreßit Polybius antiquam formulam, qua vtebantur in senatusconsultis: ita vt eis è rep. fideq́; sua videbitur. & vt incisum est in ænea apud me tabella, cuius alibi meminimus,* ΩΣ ΑΝ ΑΥΤΟΙΣ ΕΚ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΠΙΣΤΕΩΣ ΤΕ ΤΗΣ ΣΦΕΤΕΡΑΣ ΦΑΙΝΗΤΑΙ. I. V. E. E. R. P. F. S. V.

LXXIII.

Καὶ ἡδοφῶντα. *Placeret* ῥοδοφῶντα. *paulò infrà deerat in exemplari verbum* ἀφῆκαν, *post vocem* σικελίας. *& malè* σῖτον, *pro* σίτου, *legebatur.*

LXXIV.

Ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς εἰς τοὺς κατὰ τὴν ἑλλάδα τόπους, γάϊον ποπίλλιον, καὶ γνάϊον ὀκταούϊον. Liuius *lib. xlij. eodē anno C. Popillius, & Cn. Octauius legati, qui in Græciam mißi erant.* οἳ πρῶτον μὲν εἰς θήβας ἐλθόντες, *&c.* περιφερόμενοι τὰ δόγματα τὰ μικρῷ πρότερον ῥηθέντα. *Liuius ibidem: Senatusconsultum Thebis primum recitatum per omnes Peloponnesi vrbes circumtulerunt.* διὸ συναχθείσης αὐτοῖς τῆς βουλῆς εἰς αἴγιον, ἀσπαστικὴν τε καὶ παρακλητικὴν ποιησάμενοι τὴν πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς ἔντευξιν, ἀπέπλευσαν εἰς τὴν αἰτωλίαν. Liuius: *Achaico concilio Argis agitato, benignè locuti, auditiq́; egregiè spe futuri status fidißima gente relicta, in Aetoliam traiecerunt, &c. ex Polybij autem verbis apparet apud Liuium Aegij, pro Argis, scribendum esse. nam apud Aegium celebrari solitum Achæorum concilium cùm sæpius Polybius, tùm ex Polybio Liuius tradit lib. xlv. in quo ita est: T. Quinctio Aegij datum est concilium, &c. pro* διὸ, *magis* δι' ὃ *placeret.* ὁμήρους ἔφασαν δεῖν δοθῆναι σφίσιν. Liuius: *ob quæ obsidibus postulatis, &c.* οὓς

δεῖν ἅπαντας. *Ita legendum, cùm in exemplari ſit* οὐ. *& paulò pòſt ſcribendum* δοθεὶς, *cùm liber manuſcriptus habeat* δεθείς. *infrà:* ἐπὶ τίνος ὑπάρχει γνώμης. *ſed in exemplari eſt* ὑπάρχειν, *quod non placet. vel* ὑπάρχει *igitur retinendum, vel* ὑπάρχῃ *ſcribendum.* τῷ κοινῷ τῶν ἀχαιῶν. *Ita legendum ex emendatione, quæ eſt ad oram libri manuſcripti: in contextu enim ſcriptum eſt* τὸ κοινὸν, *malè.*

LXXV.

Κατὰ τὴν ἀκαρνανίαν συναχθείσης τῆς ἐκκλησίας εἰς θυρέιον. *Liuius lib. xliij. in Acarnaniã deinde legati profecti ſunt. Tyrrei cõcilium legatis Acarnanes dederunt, &c. ex his locis ſatis conſtat in fragmẽto xxviij, rectè à nobis* θυρειεῦσιν *emendatũ fuiſſe: & Thurrei, ſiue Thyrrei, non Pyrrei, apud Liuiũ in eius fragmẽti verſione ſcribendũ eſſe.* θυρειεῦσιν *autem ſcripſimus, ſecuti Stephanum, qui habet* θύρειον. *ſed ſi Polybianã retinere ſcripturã malimus, pro* θυρειεῦσιν, *erit ibi* θουρειεῦσιν *reponendũ. quod magis placet. habet enim Liuius Turrei, licet non omninò emendatè, cùm ſit ſcribendũ Thurei, delatar, & addita nota aſpirationis poſt litterã t.* αἰσχρίων μὲν καὶ γλαῦκος καὶ χρεμίας ὄντες ῥωμαίων, παρεκάλουν τοὺς περὶ τὸν γάϊον, ἔμφρουρον ποιῆσαι τὴν ἀκαρνανίαν. εἶναι δὲ περὶ αὐτοὺς τοὺς ἀποφέροντας τὰ πράγματα πρὸς περσέα καὶ μακεδόνας. *Liuius: ibi quoq. inter factiones erat certamen: quidam principũ poſtulare, vt præſidia in vrbes ſuas inducerẽtur aduerſus amentiam eorum qui ad Macedonicã gentem trahebant, &c. Polybij verba ſic reſtituerẽ,* καὶ χρέμης, φίλοι ὄντες, *&c. deeſt enim in exemplari vox* φίλοι. *apud Liuium quoque videtur deeſſe verbum res, quod ad Græcum* πράγματα *referatur, vt integra Liuij lectio ſit, qui res ad Macedonicam gentem, &c.* διογένης δὲ τὴν ἐναντίαν ἐποιήσατο τούτοις συμβουλίαν. *Liuius: pars recuſare, ne quod bello, &c. in exemplari corruptè* διὸ γινομένης δὲ τὴν, *pro* διογένης δὲ τὴν, *ſcriptum erat.* οὐ γὰρ ἔφη δεῖν φρουρὰν εἰσάγειν εἰς οὐδεμίαν πόλιν. *Verbum* εἰσάγειν *deeſt in exemplari.* ταῦτα γὰρ ὑπάρχειν τοῖς πολεμίοις γινομένοις, καὶ καταπολεμηθεῖσιν ὑπὸ ῥωμαίων. οὐδὲν δὲ πεποιηκότας ἀκαρνᾶνας, οὐκ ἀξίους εἶναι φρουρὰν εἰσδέχεσθαι κατ' οὐδένα τρόπον. *Liuius: ne quod bello captis & hoſtibus mos erat, id pacatæ & ſociæ ciuitates ignominiæ acciperent.* συγκατατεθέμενοι τῇ τοῦ διογένους γνώμῃ. *Liuius: iuſta deprecatio hæc viſa eſt.* ἀπῆραν ἐπὶ λαρίσης πρὸς τὸν ἀνθύπατον. *Liuius: Lariſam ad Hoſtilium Proconſule redierunt.*

LXXVI.

Περσεὺς πρὸς Γένθιον τὸν βασιλέα ἀπέστειλε πρεσβευτάς. *Liu. lib. xliij.*

ad

ad Gentium legatos mittit. πλευρατόν τε τὸν ἰλλυριὸν ὄντα φυγάδα παρ' αὐτοῦ. *Liuius: Pleuratum Illyrium exulantem apud se, &c.* παρ' αὐτοῦ *malè erat in exemplari.* καὶ τὸν βεῤῥιαῖον ἀδαῖον. *Hic quoque locus in exemplari corruptus est; nam* βεῤῥόλιον *habet, pro* βεῤῥιαῖον, *siue* βεῤῥιέα, *quod magis placet. Liuius pro Adæo, habet Aputeum; nescio an rectè. eius verba sunt: Aputeum Macedonem à Beræa.* δοὺς ἐντολὰς διασαφεῖν τὰ πεπραγμένα κατὰ τὸν πόλεμον, πρός τε ῥωμαίους αὐτοῦ, καὶ πρὸς δαρδανίους. *Liuius: iis mandat, vt exponerent æstatis eius, hiemisque acta sua aduersus Romanos Dardaniosque.* καὶ πρὸς ἰλλυριοὺς κατὰ τὸ παρὸν· καὶ παρακαλεῖν αὐτὸν πρὸς τὴν τούτου καὶ μακεδόνων φιλίαν καὶ συμμαχίαν. *Liuius: adiicerent recentia in Illyrico hibernæ expeditionis opera: hortarentur in amicitiam secum, & cum Macedonibus iungendam.* οἱ καὶ ποιησάμενοι τὰς πορείας ὑπὲρ τὸ σκάρδον ὄρος, διὰ τῆς ἐρήμου καλουμένης ἰλλυρίδος, ἣν οὐ πολλοῖς χρόνοις ἀνώτερον ἀνάστατον ἐποίησαν μακεδόνες, διὰ τὸ δυσεργοὺς ποιῆσαι τοῖς δαρδανεῦσι τὰς εἰς τὴν ἰλλυρίδα εἰσβολάς. *Liuius: transgressi iugum Scordi montis, per Illyrici solitudines, quas de industria populando Macedones fecerant, ne transitus faciles Dardanis in Illyrium, aut Macedoniam essent, &c. Scardi legendum apud Liuium, cùm ex hoc Polybij loco, tum ex Ptolemæo, qui* σκάρδον *habet.* μετὰ πολλῆς κακοπαθείας ἦλθον εἰς κόρδαν. *Liuius: Scodram labore ingenti tandem peruenerũt, &c.* σκόδραν *videtur scribendum apud Polybium ex hac Liuij versione, & ex Plinij etiam auctoritate, qui Scodram oppidum esse scribit ciuium Romanorum in Liburnia.* καὶ πυθόμενοι τὸν γένθιον ἐν λίσσῳ διατρίβειν. *Liuius: Lißi rex Gentius erat.* τοῦ δὲ ταχέως αὐτοὺς μεταπεμψαμένου. *Liuius: eò acciti legati.* περὶ ὧν εἶχον τὰς ἐντολάς. *Liuius: mandata exponentes benignè auditi sunt.* ὁ δὲ γένθιος οὐκ ἐδόκει μὲν ἀλλότριος εἶναι τῆς πρὸς τὸν περσέα φιλίας, ἐσκήπτετο δὲ τοῦ μὴ παραχρῆμα συγκατατίθεσθαι τοῖς ἀξιουμένοις, τὴν ἀχορηγησίαν, καὶ μὴ δύνασθαι χωρὶς χρημάτων ἀναδέξασθαι τὸν πρὸς ῥωμαίους πόλεμον. *Liuius: voluntatem sibi non deesse ad bellandum cum Romanis; ceterùm ad conandum id, quod velit, pecuniã maximè deesse.* ταύτας λαβόντες τὰς ἀποκρίσεις, ἐπανῆγον. ὁ δὲ περσεὺς παραγενόμενος εἰς τύβερραν. *Liuius: hæc Stuberam retulere regi.* τήν τε λείαν ἐλαφυροπώλησε. *Liuius: tum maximè captiuos ex Illurico vendidit.* πάλιν ἐξ αὐτῆς ἔπεμπε τὸν ἀδαῖον, καὶ σὺν τούτοις τὸν γλαυκίαν, ἕνα τῶν σωματοφυλάκων, καὶ τρίτον τὸν ἰλλυριόν. *Liuius: remittuntur legati, addito Glaucia ex numero custodum corporis, &c. Opinor legen-*

dum καὶ σὺν τούτῳ, *& addendum* πλουσιώτατον *post vocem* τρίτον. *in principio huius fragmenti numeratur inter legatos Glaucus quidam, quem non puto eundem esse cum Glaucia, qui modò nominatur.* κυρίως. *Dicertè, vertit Liuius.* ἐποιεῖτο τὴν πορείαν ἐπ' ἄγκυραν. *Liuius: Ancyram indè populatus Perseus, &c.*

LXXVII.

Οὔτ' ἀναγγέλλοντες οὐδὲν ὧν καὶ πρότερον. *Videtur deesse* πλεῖον *post verbum* ἀναγγέλλοντες, *vel tale aliquid: alioqui sensus non constabit.* δι' ἧς ὀλίγοι τε ηὐλογήθησαν τῶν ἑλλήνων, ὑπὸ τὸν τῆς πράξεως καιρόν. *Ita emendauimus, cùm in exemplari scriptum esset,* δι' ἧς ὀλίγος τελέως ἠλογήθησαν τῶν ἑλλήνων ἀπὸ τὸν τῆς πράξεως καιρόν. *corruptè, vt videtur.*

LXXVIII.

Τῆς δὲ περραιβίας στρατοπεδεύοντας ἀζωρίου μεταξὺ καὶ δολίχης. *Liuius libro xliij. in Perrhæbiam indè ducit, & inter Azorum & Dolichen statiua habuit, &c. ex Liuiana versione, & ex Stephani auctoritate apud quem* ἄζωρος *est,* ἀζώρου *scribendum apud Polybium.* ὑπὲρ ὧν ὁ κέντων ἠτεῖτο στρατιωτῶν, ἃ μὲν ὁ μάρκιος. *Ita restituimus, cùm in exemplari* οὐκ ὄντων, *pro* κέντων: *&* ἅμα μὲν, *pro* ἃ μὲν, *corruptè legeretur.* τὸ δὲ μηδεμιᾶς ὑπαρχούσης χρείας. *Vox* χρείας *deest in exemplari, ad sensum alioqui necessaria.*

LXXX.

Κρατηθείσης δὲ τῆς ὑποθέσεως. *Opinor legendum esse* κρατηθείσης: *nihil tamen mutauimus, quia antiqua lectio ferri aliquo modo potest.* ἀγέπολις. *Hic modò* ἀγέπολις, *modò* ἀγησίπολις *à Polybio vocatur: quẽadmodum* ἀγησίλοχον *nominat, quem suprà* ἡγησίλοχον *appellauit.* τὰ μὲν ὑπὸ τούτων ῥηθέντα. *Ita emendatum est ad oram libri, cùm in contextu corruptè legatur hic locus.* τῶν πρεσβειῶν. *Placeret* πρεσβευτῶν *magis.* πῶς οὐ πειρῶνται διαλύειν οἱ ῥόδιοι.] διάλυσιν *malè est in exemplari; & infrà corruptè etiam* βραχὺς ἔφεδρος, *pro* βαρὺς, *vt nos emendauimus.* ἐβούλετο τοὺς ῥοδίους παρορμῆσαι. *Ita videtur legendum: corruptè enim est in exemplari* προνύξας, *pro quo* παρορύνας *libentius legerem. & infrà legendum* ὡς ἂν αὐτοῖς φαίνηται, *pro* ἐὰν αὐτοῖς, *&c.* καὶ τῆς διὰ τ' ἀποκρίσεων εὐνοίας. *In exemplari erat* κρίσεων. *& paulò pòst,* ἑκατέρας, *pro* ἑκατέρων, *vt nos restituimus.*

LXXXI.

Τοὺς περὶ κομανὸν καὶ κιναίαν. *Vide num rectius sit* κινέαν, *siue* κυνέαν: *mirum autem, quàm sibi non constet Polybius in legatorum nominibus, vt quem*

vt quem ἄλκιθον *suprà nominauerit, modò* ἀλκίθην *vocet. sed librariorum est hic, non Polybij, vt verius dicam, error.* ἦν ἐπρέσβευον. *erat in exemplari* εἰς ἦν, *&c.* ἄλλη δὲ περὶ τοῦ τῶν ἀντιγονετῶν ἀγῶνος. *Locus sine dubio corruptus, restitui potest, si* ἀνταγωνιστῶν *legamus.* ὑπὸ τῶν παναθηναίων. *Ita restituimus, cùm in manuscr. esset* παρὰ ἀθηναίων.

LXXXII.

Ἐποιήσατο μεγαλομερῆ. *Quamuis* μεγαλομερῆ *ferri poßit,* μεγαλομερῶς *tamen vsitatius est Polybio. paulò pòst, pro* ἔφερον ἐπὶ τοὺς περὶ τὸν εὐλαῖον, *scriberem* ἀνέφερον ἐπὶ τοὺς, *etc. & mox,* ἤρξατο λέγειν ὑπὲρ τῶν, *etc. vt nos emendauimus.* ὅτι δεῖ λαβεῖν αὐτὸν ἐν φερνῇ κοίλην συρίαν, ὅτ' ἐλάμβανε κλεοπάτραν, τὴν τοῦ νῦν βασιλεύοντος μητέρα. *De hac re ita scribit Appianus in Syriaco:* ἐπιγαμίαις τοὺς ἐγγὺς βασιλέας προκατελάμβανε. καὶ πτολεμαίῳ μὲν εἰς αἴγυπτον ἔστελλε κλεοπάτραν τὴν σύραν ἐπίκλησιν, προῖκα συρίαν τὴν κοίλην ἐπιδοὺς, *&c.*

LXXXIV.

Καὶ φίλοις ὑπάρχειν.] *vel* φίλον, *vel, quod magis placet,* φιλίαν ὑπάρχειν *scribendum.*

LXXXV.

Τῶν περὶ τὸν ἱππίαν. *Liuius lib.xliv. cùm per Hippiam legatum, etc.* προεχειρίσατο πάνταυχον ἕνα τῶν πρώτων φίλων. *Liuius: Pantauchum misit ex fidißimis amicis ad ea perficienda.* ἐξαπέστειλε. *Misit, vertit Liuius, &* ὁμολογήσοντα, *pactus.* καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν. *Vltro citroq́ Liuius.* εἶτα τοὺς ὁμήρους ἐξ αὐτῆς κἀκεῖνον πέμπειν. *Liuius: ita vt obsides vltro citroq́ darentur.* περὶ τῆς ἀνακομιδῆς τῶν ταλάντων. *Liuius: CCC argenti talenta pactus.* καὶ παραγενόμενος εἰς μετέωνα τῆς λιβιπάδος, κἀνταῦθα συμμίξας τῷ γενθίῳ. *Liuius: Medeone Labeatidis terræ Pantauchus regi Illyrico occurrit, &c. ex Liuij versione, & ex Plinio, scribendum* εἰς μεδεῶνα τῆς λαβεάτιδος, *apud Polybium.* τμηθέντων δὲ τῶν ὁρκίων. *Liuius: ibi & iusiurandum à rege & obsides accepit.* ὁ γένθιος ἅμα τοὺς ὁμήρους ἔπεμπε τοὺς ὑπὸ τοῦ πανταύχου καταγραφέντας, καὶ σὺν τούτοις ὀλυμπίωνα, παραληψόμενον τοὺς ὅρκους, καὶ τοὺς ὁμήρους παρὰ τοῦ περσέως. ἑτέρους δὲ τοὺς περὶ τῶν χρημάτων ἕξοντας τὴν ἐπιμέλειαν. *Liuius: missus et à Gentio est legatus nomine Olympio, qui iusiurãdum à rege & obsides accepit. cum eo ad pecuniam accipiendam obsides mißi sunt, &c.* ἔπεισεν ὁ πάνταυχος τὸν γένθιον, καὶ πρεσβευτὰς συναποστέλλειν, οἵτινες ἅμα τοῖς παρὰ τοῦ περσέως πεμπομένοις εἰς τὴν ῥόδον πρεσβεύσωσιν. *Liuius: auctore Pantaucho, qui Rhodum cum*

Macedonibus irent, &c. καὶ προχειρισάμενος παρμενίωνα καὶ μόρκον ἐξαπέστειλε, δοὺς ἐντολάς, ὅταν λάβωσι τοὺς ὅρκους παρὰ τοῦ περσέως, καὶ τοὺς ὁμήρους, καὶ περὶ τῶν χρημάτων γένηται σύμφωνον, πρεσβεύειν εἰς τὴν ῥόδον. Liuius: *legati cum Macedonibus irent, Parmenio & Morcus destinantur: quibus ita mandatum, vt iure iurando,, obsidibusq; & pecunia accepta, tum demum Rhodum proficiscerentur.* ὁ δὲ περσεὺς παραγενομένων εἰς τὴν μακεδονίαν τῶν πρεσβευτῶν παρὰ τοῦ γενθίου καὶ τῶν ὁμηρευόντων, ὁρμήσας ἀπὸ τῆς περὶ τὸν ἐνιπέα ποταμὸν παρεμβολῆς μετὰ πάντων τῶν ἱππέων, ἀπήντα τοῖς προειρημένοις εἰς τὸ δῖον. Liuius: *venientibus Illyriis Perseus ab Enipeo amni ex castris cum omni equitatu profectus, ad Dium occurrit.* ἐναντίον πάντων τῶν ἱππέων. πάνυ γὰρ ἐβούλετο σαφῶς εἰδέναι τοὺς μακεδόνας, τήν τε τοῦ γενθίου κοινοπραγίαν, ἐλπίζων εὐθαρσεστέρους αὐτοὺς ὑπάρξειν. Liuius: *circumfuso agmine equitum, quos adesse fœderi sancitæ cum Gentio societatis volebat rex, aliquantum eam rem ratus animorum iis adiecturam.* ἔπειτα δὲ τοὺς ὁμήρους παρελάμβανε, καὶ παρεδίδου τοῖς ἑαυτοῦ, τοῖς περὶ ὀλυμπίωνα. Liuius: *& obsides in conspectu omnium dati, acceptiq;, &c. in exemplari Græco corrupta erant verba Polybij.* τοὺς μὲν ἐπὶ τὰ χρήματα παρόντας, εἰς πέλλαν ἐξέπεμπε. Liuius: *Pellam ad thesauros regios missis, qui pecuniam acciperent.* τοὺς δὲ πρεσβευτὰς τοὺς εἰς τὴν ῥόδον, εἰς θετταλίαν πρὸς μητρόδωρον. Liuius: *qui Rhodum irent cum Illyriis legatis Thessalonicæ conscendere iussi: ibi Metrodorus erat, &c.* κρυφῶντα μὲν ἐξέπεμπε πρεσβευτὴν πρὸς τὸν εὐμένη, καὶ πρότερον ἤδη ἀπεσταλμένον. τηλέμναστον δὲ τὸν κρῆτα, πρὸς τὸν ἀντίοχον. Liuius: *eodem tempore ad Eumenem, & ad Antiochum communia mandata, &c.* Σαφῶς δὲ γινώσκειν ὡς ἐὰν μὴ καὶ νῦν αὐτὸς ἐπιλαμβάνηται, μάλιστα μὲν διαλύων τὸν πόλεμον, εἰ δὲ μή, βοηθῶν. Liuius: *hæc cogitantem prouidere iubebat, vt aut ad pacem secum faciendam compelleret Romanos, aut perseuerantes in bello iniusto, communes duceret omnium regum hostes.*

LXXXVI.

Εἰς μὲν τὴν ῥώμην ἀγέπολιν. *Totus hic locus corruptè legebatur in exemplari, in quo præter alia menda,* τούτω, *pro* τούτων, *scriptum erat. placeret autem* τούτοις.

LXXXVII.

Ὅτι τῶν περὶ τὸν παρμενίωνα καὶ μόρκον, καὶ τῶν παρὰ τοῦ γενθίου, καὶ σὺν τούτοις τοῦ μητροδώρου, παραγενομένων εἰς τὴν ῥόδον, &c. καὶ γὰρ ἡ τῶν λέμβων παρουσία, &c. καὶ ἡ τοῦ γενθίου μετάθεσις, &c. Liuius lib. xliv. *Per*

idem

idem ferè tempus legati Macedones, Illyriique simul Rhodum venerunt: quibus auctoritatem addidit non lemborum modò aduentus passim per Cycladas, atque Aegeum nauigantium mare, sed etiam coniunctio ipsa regum, Perseique, &c. mirum quàm erat hic locus in exemplari Græco deprauatus: & alterius legati nomen, cùm hîc μόρκων, *tum suprà malè scriptum erat.* τῶν μὲν περὶ τὸν δίνωνα. *Dionem habet Liuius: & iam cùm accessissent animi Dioni, ac Polyarato, qui Persei partium erant. sed à Polybio* δίνων *constanter nominatur.* ἔδοξε γὰρ τοῖς ἰδίοις ἀποκριθῆναι φιλανθρώπως ἀμφοτέροις τοῖς βασιλεῦσι, καὶ διασαφεῖν, ὅτι δέδοκται διαλύειν αὐτοῖς τὸν πόλεμον, καὶ παρακαλεῖν κἀκείνους εὐδιαλύτους ὑπάρχειν. Liuius: *non benignè modò responsum regibus est, sed palàm pronuntiatum bello finem se auctoritate sua imposituros esse: itaq. ipsi quoque reges æquos adhiberent animos ad pacem accipiendam, &c. pro* τοῖς ἰδίοις, *in exemplari Græco suspicor legendum esse* τοῖς ῥοδίοις.

LXXXVIII.

Ἔδοξε τῇ συγκλήτῳ τοὺς παρὰ τῶν ῥοδίων πρεσβευτὰς παραγεγονότας ὑπὲρ τοῦ διαλύειν τὸν πρὸς περσέα πόλεμον προσκαλέσασθαι. Liuius *libro xlv. legatos Rhodios velut ad ludibrium stolidæ superbiæ, in Senatum vocatos esse.* ἀλλὰ μὴ τῶν ἐπιπλασάντων ἀνθρώπων τότε κατὰ τὴν ῥόδον. *Vide num legendum sit* ἐπιπολασάντων, *vel* ἐπιπελασάντων, *&c.* οἱ δὲ περὶ τὸν ἀγέπολιν εἰσπορευθέντες, ἐλθεῖν μὲν ἔφασαν διαλύσοντες τὸν πόλεμον. Liuius: *Agepolim principem eorum ita locutum, &c. ad pacem inter Romanos & Persea faciendam, &c.* διότι πᾶσι μὲν τοῖς ἄλλοις ἀλυσιτελὴς, καὶ αὐτοῖς δὲ ῥωμαίοις, διὰ τὸ μέγεθος τῶν δαπανημάτων. Liuius: *quòd id bellum graue, atque incommodũ Græciæ omni, sumptuosum ac damnosum ipsis Romanis esset, &c. videtur autem apud Polybium, ex hac Liuij versione,* τοῖς ἕλλησιν, *pro* τοῖς ἄλλοις, *scribendum esse.* νῦν δὲ λελυμένου τοῦ πολέμου. Liuius: *finito aliter bello.* συγχαίρειν αὐτοῖς. Liuius: *gratulandi opportunitatem dedisset.* ταῦτα μὲν οἱ περὶ τὸν ἀγέπολιν εἰπόντες. Liuius: *hæc ab Rhodio dicta.* παραδειγματίσαι ῥοδίοις. *Ita puto legendum, cùm* ῥωμαίοις, *pro* ῥοδίοις *scriptum sit in exemplari.* διότι τὴν πρεσβείαν ταύτην, οὔτε τῶν ἑλλήνων ἕνεκεν ὑπολαμβάνουσιν ἐσταλκέναι τοὺς ῥοδίους, οὔθ᾽ ἑαυτῶν, ἀλλὰ περσέως. Liuius: *Rhodios nec vtilitatum Græciæ, neque cura impensarum populi Romani, sed pro Perseo legationem eam misisse.* εἰ μὲν γὰρ ἑλλήνων χάριν ἐπρέσβευον, ἐκεῖνον οἰκειότερον εἶναι τὸν καιρὸν, ὅτε ὁ περσεὺς τὴν τῶν ἑλλήνων

χώραν ἐπόρθει, καὶ τὰς πόλεις, στρατοπεδεύων μὲν ἐν Θετταλίᾳ, σχεδὸν ἐπὶ β. ἐνιαυτούς. Liuius: *nam, si ea cura fuisset, quæ simularetur, tunc mittendos legatos fuisse, cùm Perseus in Thessaliam exercitu inducto per biennium Græcas vrbes, alias obsideret, alias denuntiatione armorum terreret.* τὸ δὲ παρέντας ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, νῦν παρεῖναι σπουδάζοντας διαλύειν τὸν πόλεμον, ὅτε παρεμβεβληκότων τῶν ἡμετέρων στρατοπέδων εἰς Μακεδονίαν, συγκεκλεισμένος ὁ Περσεὺς, &c. διότι τὰς πρεσβείας ἐξέπεμψαν, οὐ διαλύειν ἐθέλοντες τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἐξελέσθαι τὸν Περσέα. *Liuius: tum nullam pacis ab Rhodiis mentionem factam: postquam superatos saltus, transgressos in Macedoniam Romanos audirent, & inclusum teneri Persea, tunc Rhodios legationem misisse, non ad vllam aliam rem, quàm ad Persea imminenti periculo eximendum.* ταῦτα μὲν ἡ σύγκλητος ἐχρημάτισε τοῖς παρὰ τῶν Ῥοδίων πρεσβευταῖς. *Liuius: cum hoc responso legatos dimissos.*

LXXXIX.

Τὸν δὲ πρεσβύτερον ἐκ τῆς Μέμφεως καταπεπορεῦσθαι, καὶ συμβασιλεύειν τῷ ἀδελφῷ. *In exemplari corruptè legebatur* ἐκ τῆς μέμψεως. *Liuius libro xlv: relicto Memphi maiore Ptolemæo, cui regnum quæri suis viribus simulabat.* πρὸς τὸ διαλῦσαι βοηθεῖν. *Videtur deesse particula* τὸ *post verbum* διαλῦσαι: *quæ tamen ad sensum non est necessaria.* μὴ μόνον συμπορεύεσθαι τὴν βουλήν. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* οὐ πορεύεσθαι *scriptum esset.* περὶ τοῦ Φιλίππου. *Ita est in exemplari, & ita placet vt legatur, quamuis* παρὰ τῷ Φιλίππῳ *mihi videbatur aliquando scribendum. est autem totus hic locus ita interpungendus, parenthesi adiecta:* καὶ δοκοῦντος οὐκ εἰκῇ ταῦτα λέγειν (διὰ τὸ γεγονέναι τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἐν Μακεδονίᾳ) περὶ τοῦ Φιλίππου, &c. τοὺς βουλομένους. *Vide num rectius sit* τοὺς βουλευομένους: *in quo verbo sæpius errant librarij apud Polybium.*

LXXXX.

Ἡ σύγκλητος πυνθανομένη τὸν Ἀντίοχον, τῆς μὲν Αἰγύπτου κύριον γεγονέναι, τῆς δ' Ἀλεξανδρείας παρ' ὀλίγον. *Liuius lib. xlv. Antiochus, &c. ceteraq; Aegypto potius, relicto Memphi maiore Ptolemæo, &c.*

LXXXXI.

Συνέβαινε γὰρ καὶ τὴν σύγκλητον ἀπεσταλκέναι τοὺς περὶ Νεμέσιον πρεσβευτάς. *Nemesius inter regios legatos infrà numeratur à Polybio. hîc autem erant Romani legati nominandi, quorum nomina sunt apud Liuium*

nium lib. xliv, P. Popillius, C. Decimius, C. Hostilius. sed librarij hoc vitium est, non Polybij.

LXXXXII.

Τοῦ ἀντιόχου πρὸς πτολεμαῖον ἕνεκεν τοῦ πηλούσιον καταχεῖν ἀφικομένου. *Liuius libro xlv. quòd cetera Aegypto sibi tradita, Pelusij validum relictum erat præsidium.* ὁ ποπίλλιος ὁ τῶν ῥωμαίων στρατηγὸς, τοῦ βασιλέως πόῤῥωθεν ἀσπαζομένου διὰ τῆς φωνῆς, καὶ τὴν δεξιὰν προτείνοντος, πρόχειρον ἔχων τὸ δελτάριον, ἐν ᾧ τὸ τῆς συγκλήτου δόγμα κατέτακτο, προὔτεινεν αὐτῷ, καὶ τοῦτ' ἐκέλευσε πρῶτον ἀναγνῶναι τὸν ἀντίοχον. *Liuius: quos cùm aduenientes salutasset, dextramque Popillio porrigeret, tabellas ei Popillius scriptum habentes tradit: atque omnium primum, id legere iubet, &c. erratum est à librario apud Liuium, cùm S.C. notam in verbum Scriptum, mutauit. confirmat hanc nostram obseruationem Græca Polybij vox* δόγμα, *quam vertit Liuius Senatusconsultum; & Valerij Maximi testimonium, qui lib.* VI. *cap. iv. ita de hac re scribit: C. Popillius à Senatu legatus ad Antiochum missus, vt bello se, quo Ptolemæum lacessebat, abstineret: cùm ad eum venisset, atque is prompto animo atque amicissimo vultu dextram ei porrexisset: inuicem ei suam porrigere noluit, sed tabellas Senatusconsultum continentes tradidit: quas vt legit Antiochus, dixit se cum amicis collocuturum. indignatus Popillius, quòd aliquam moram interposuisset; virga solum, quo insistebat, denotauit: Ac prius, inquit, quàm hoc circulo excedas, da responsum, quod Senatui referam. Non legatum locutum, sed ipsam Curiam ante oculos positam crederes: continuò enim rex affirmauit fore, ne amplius de se Ptolemæus quereretur. Ac tum demum Popillius manum eius tanquam socij apprehendit.* πρότερον ἀπαξιούμενος. *Ita restituimus, cùm in exemplari* ἀξιοῦδι *scriptum esset, corruptè, vt nos existimamus.* ἐπεὶ δ' ὁ βασιλεὺς ἀναγνοὺς, ἔφη βούλεσθαι μεταδοῦναι τοῖς φίλοις ὑπὲρ τῶν προσπεπτωκόντων. *Liuius: quibus perlectis, cùm se consideraturum adhibitis amicis, quid faciendum sibi esset, dixisset.* ἀκούσας ὁ ποπίλλιος, ἐποίησε πρᾶγμα, βαρὺ μὲν δοκοῦν εἶναι, καὶ τελέως ὑπερήφανον, ἔχων γὰρ πρὸς χεῖρας ἀμπελίνην βακτηρίαν, περιέγραψε τῷ κλήματι τὸν ἀντίοχον· ἐν τούτῳ τε τῷ γύρῳ, τὴν ἀπόφασιν ἐκέλευσε δοῦναι περὶ τῶν γεγραμμένων. *Liuius: Popillius pro cetera asperitate animi, virga, quam in manu gerebat, circumscripsit regem: ac priusquam hoc circulo excedas, inquit, redde responsum Senatui, quod reddam.* ὁ δὲ βασιλεὺς ξενισθεὶς τὸ γινόμενον, καὶ τὴν ὑπεροχὴν, βραχὺν χρόνον ἐναπορήσας,

ἔφη ποιήσειν πᾶν τὸ παρακαλούμενον ὑπὸ ῥωμαίων. *Liuius: obstupefactus tam violento imperio, parumper cùm hæsitasset, faciam, inquit, quod censet Senatus.* οἱ δὲ περὶ τὸν ποπίλλιον, τότε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ λαμβάνοντες ἅμα πάντες, ἠσπάζοντο φιλοφρόνως. *Liuius: Tum demum Popillius dextram regi tanquam socio, atque amico porrexit.* διὸ καὶ διελθούσης αὐτοῖς ταύτης ἡμέρας. *Liuius: die deinde finita.* Οὗτος ἀπήγετο μὲν τὰς δυνάμεις εἰς τὴν ἀγρίαν. *In exemplari scriptum erat* ἔτως, *malè prorsus. de Agria meminit Stephanus, altero Polybij loco adducto ex lib. xviij.* ἀγρίαι, *inquit,* ἀρσενικῶς, ἔθνος παιονίας μεταξὺ αἵμου καὶ ῥοδόπης. παρὰ πολυβίῳ δὲ διὰ τοῦ α. εὑρέθη δὲ ἐν ὀκτωκαιδεκάτῃ. τὸ γὰρ τῶν ἀγρίων ἔθνος, &c. καταστησάμενοι τὰ κατὰ τὴν ἀλεξάνδρειαν, καὶ παρακαλέσαντες ὁμονοεῖν. *Liuius: concordia etiam auctoritate sua inter fratres firmata.* ἀνέπλευσαν ἐπὶ τῆς κύπρου. *Liuius: Cyprum nauigant.* καὶ παρήδρευσαν, ἕως ἀπέπλευσαν αἱ δυνάμεις ἐπὶ συρίας. *Liuius: & inde, quæ iam vicerat prælio Aegyptias naues, classem Antiochi dimittunt.* καὶ ῥωμαῖοι μὲν ὅσον οὔπω καταπεπονημένην τὴν πτολεμαίου βασιλείαν, οὕτω τῷ τρόπῳ διέσωσαν. *Liuius: clara ea per gentes legatio fuit; quòd haud dubiè adempta Antiocho Aegyptus habenti iam, redditumq́; patrium regnum stirpi Ptolemæi fuerat.* καὶ περὶ τὸν ἔσχατον. *In exemplari deerat* περὶ.

LXXXXIII.

Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἦλθε παρὰ τοῦ βασιλέως εὐμένους ἀδελφὸς ἄτταλος. *Liuius lib. xlv. inter multas regum, gentiumq́; & populorum legationes, Attalus frater regis Eumenis maximè conuertit in se omnium oculos, animosq́;.* ἕνεκα τοῦ συγχαρῆναι τῇ συγκλήτῳ, καὶ τυχεῖν τινὸς ἐπισημασίας, διὰ τὸ συμπεπολεμηκέναι. *Liuius: vna gratulatio conueniens in ea victoria, quam ipse adiuuisset.* καὶ πάντων εὐμενῶς σφίσι μετεσχηκέναι τῶν κινδυνῶν. *Vide, num pro* εὐμενῶς, εὐμένη *sit scribendum.* τότε δὲ καὶ διὰ τὴν γαλατικὴν περίστασιν. *Liuius: altera querimonia Gallici tumultus.* πάντων δὲ φιλοφρόνως αὐτὸν ἀποδεχομένων, διά τε τὴν ἐν τῇ στρατείᾳ γεγενημένην συνήθειαν. *Liuius: exceptus enim est ab his, qui simul eo bello militauerant, haud paulò benignius, quàm si ipse rex Eumenes venisset.* ἔνιοι τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν λαμβάνοντες εἰς τὰς χεῖρας τὸν ἄτταλον, παρεκάλουν τὴν μὲν ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ πρεσβείαν ἀποθέσθαι, περὶ δὲ αὑτοῦ ποιεῖσθαι τοὺς λόγους. βούλεσθαι γὰρ αὐτῷ τὴν σύγκλητον συγκατασκευάζειν ἰδίαν ἀρχὴν καὶ δυναστείαν, διὰ τὴν ἀλλοτριότητα τὴν πρὸς τὸν ἀδελφόν. *Liuius: erant enim quidam, Romanorum quoque non boni auctores,*

auctores, qui spe cupiditatem eius elicerent: eam opinionem de Attalo & Eumene Romæ esse, tanquam de altero Romanis certo amico, altero nec Romanis, nec Persi fido socio, &c. itaque vix statui posse, vtrum quæ pro se, an quæ contra fratrem petiturus esset ab Senatu, magis impetrabilia forent. pro βουλεύεσθαι, magis βούλεσθαι placeret. ὀττευσάμενος ὁ βασιλεὺς τὸ μέλλον, ἐπιπέμπει στράτιον τὸν ἰατρὸν εἰς τὴν ῥώμην. Liuius: Stratius cum eo fuit medicus, ad id ipsum à non securo Eumene Romam missus, speculator rerum, quæ à fratre agerentur. ὁ δὲ παραγενόμενος εἰς τὴν ῥώμην, καὶ λαβὼν εἰς τὰς χεῖρας τὸν ἄτταλον, etc. Aggressus, inquit Liuius, tempestiuis temporibus, rem propè prolapsam restituit. ὅτι καὶ μὲν τὸ παρὸν συμβασιλεύει τ' ἀδελφῷ, τούτῳ διαφέρων ἐκείνου, τῷ μὴ διάδημα περιτίθεσθαι, μὴ δὲ χρηματίζειν βασιλεύς. Liuius: quòd vnus nomen regium, & præcipuum capitis insigne gerat, omnes fratres regnent, &c. Græca Polybij verba fœdè in exemplari deprauata erant. nam pro συμβασιλεύειν, & ἐκείνου, legebatur συβουλεύει, & ἐκεῖνα, nullo sensu. εἰς δὲ τὸ μέλλον ὁμολογουμένως καταλείπεται διάδοχος τῆς ἀρχῆς, οὐ μακρὰν ταύτης ἐλπίδος ὑπαρχούσης, ἅτε τοῦ βασιλέως διὰ μὲν τὴν σωματικὴν ἀσθένειαν, ἀεὶ προσδοκῶντος τὴν ἐκ τοῦ βίου μετάστασιν. διὰ δὲ τὴν ἀπαιδίαν, οὐδ' εἰ βουληθείη, δυναμένου τὴν ἀρχὴν ἄλλῳ καταλιπεῖν. οὐδέπω γὰρ ἀναδεδειγμένος ἐτύγχανε κατὰ φύσιν υἱὸς ὢν αὐτῷ, ὁ μετὰ ταῦτα διαδεξάμενος τὴν ἀρχήν. Liuius: Attalum verò, quia ætate proximus, quis non pro rege habeat? neque eò solùm, quia tantas præsentes eius opes cernat, sed quòd haud ambiguum propediem regnaturum eum infirmitate ætateq; Eumenis esset, nullam stirpem liberûm habentis. nec dum enim agnouerat eum, qui posteà regnauit, &c. εἰ συμπνεύσαντες καὶ μιᾷ γνώμῃ χρώμενοι. Liuius: consensu enim & concordia. δυνάαιντο τὸν ἀπὸ τῶν γαλατῶν φόβον ἀπώσασθαι, καὶ τὸν ἀπὸ τούτων ἐφεστῶτα κίνδυνον. Liuius: accessisse enim nouam tempestatē regno tumultus Gallici, cui vix consensu & concordia regum resisti queat. εἰ δὲ νῦν εἰς στάσιν καὶ διαφορὰν ἥξει πρὸς τὸν ἀδελφὸν, πρόδηλον εἶναι διότι καταστρέψει τὴν βασιλείαν, καὶ στερήσει μὲν αὑτὸν καὶ τῆς παρούσης ἐξουσίας, καὶ τῆς εἰς τὸ μέλλον ἐλπίδος, στερήσει δὲ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τῆς ἀρχῆς, &c. Liuius ibidem: si verò ad externū bellum domestica seditio adiiciatur, sisti non posse: nec aliud eum quàm ne frater in regno moriatur, sibi ipsi spem propinquam regni erepturum. ἔπεισε τὸν ἄτταλον μένειν ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων. Liuius: hæc plus valuere in Attali animo. εἰσελθὼν εἰς τὴν σύγκλητον. Liuius: introductus in Senatum. συνεχάρη μὲν ἐπὶ τοῖς

γεγονόσιν. Liuius: *gratulatus victoriam.* καὶ προθυμίας, ἣν παρέσχετο εἰς τὸν κατὰ τὸν περσέα πόλεμον. Liuius: *& ſua merita in eo bello expoſuit, &c. in exemplari* εἰς τὸν *deerat.* τὴν τῶν γαλατῶν ἀπόνοιαν. Liuius: *Gallorum defectionem.* ἐποιήσατο δὲ λόγους περὶ τῆς αἰνίων, καὶ τῆς μαρωνιτῶν πόλεως, ἀξιῶν αὐτῷ δοθῆναι ταύτας ἐν δωρεᾷ. Liuius: *his pro regni vtilitate editis mandatis, Aenum ſibi & Maroneam petiit.* περὶ τοῦ μερισμοῦ τῆς ἀρχῆς. Liuius: *portionem regni.* καὶ τοῖς εἰθισμένοις δώροις ἐτίμησεν αὐτὸν μεγαλομερῶς. Liuius: *omnibus honoribus, muneribusq́; & præſens eſt cultus, & proficiſcentem proſecuti ſunt.* ἐπειδὴ δὲ παρὰ τυχὼν τῆς φιλανθρωπιῶν. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* παρὰ τοῖς τυχόντων φιλανθρωπιῶν *corruptè ſcriptum eſſet.* ἧκον δὲ καὶ παρὰ ῥοδίων πρέσβεις, πρῶτον μὲν οἱ περὶ φιλοκράτην. μετὰ δὲ τούτους, οἱ περὶ φιλόφρονα καὶ ἀστυμήδην. Liuius: *inter multas Aſiæ, Græciæq́; legationes, Rhodiorum maximè legati ciuitatem conuerterunt, &c. & poſt: Philocrates & Aſtymedes principes legationis erant, &c. inter ſecundos legatos Philocrates numeratur à Liuio, cùm Polybius inter primos nominet.* ὡς δὲ καὶ τῶν στρατηγῶν τὶς ἀναβὰς ἐπὶ τοὺς ἐμβόλους, παρεκάλει τοὺς ὄχλους ἐπὶ τὸν κατὰ ῥοδίων πόλεμον. Liuius: *M. Iuuentius Thalna Prætor, cuius inter ciues & peregrinos iuriſdictio erat, populum aduerſus Rhodios incitabat, rogationemq́; promulgauerat, vt Rhodiis bellum indicerent.* ὥστε καὶ φαιὰ βαλεῖν ἱμάτια, καὶ κατὰ τὰς παρακλήσεις, μηκέτι παρακαλεῖν, μήδ' ἀξιοῦν τοὺς φίλους, ἀλλὰ δεῖσθαι μετὰ δακρύων, μηδὲν ἀνήκεστον βουλεύσασθαι περὶ αὐτῶν. Liuius: *Extemplò veſte ſordida ſumpta, domos principum cum precibus, ac lacrymis circumibant orantes, vt prius cognoſcerent cauſam, quàm condemnarentur. ex quibus verbis apparet* λαβεῖν, *pro* βαλεῖν, *legendum eſſe.* κατὰ δέ τινας ἡμέρας, εἰσαγαγόντος αὐτοὺς ἀντωνίου δημάρχου, καὶ τὸν στρατηγὸν τὸν παρακαλοῦντα πρὸς τὸν πόλεμον, καταπαύσαντος ἀπὸ τῶν ἐμβόλων. Liuius: *huic actioni M. Antonius, & M. Pomponius Tr. Pl. aduerſabantur.* καὶ μάλιστα δὶ αὐτούς. *Ita placet magis, quàm vt erat in exemplari,* δὴ αὐτούς. *Aſtymedis autem oratio, ſed* ἀκέφαλος *extat apud Liuium libro xlv.* ὑπὲρ ὧν ὁ χρόνος εἰς λήθην ἠγνόηται, *&c. Locus erat in exemplari corruptè ſcriptus.* οἱ δὲ περὶ τὸν ἀστυμήδην αὐτόθι μένοντες παρήδρευον, χάριν τοῦ μηδὲν αὐτοὺς λανθάνειν τῶν προσπιπτόντων, ἢ λεγομένων κατὰ τῆς πατρίδος. Liuius: *partem cum Philocrate renuntiare Rhodum legationem placuit, partem cum Aſtymede Romæ ſubſiſtere, quæ agerentur, ſciret, certioresq́; ſuos faceret.* προσπεσούσης δὲ τῆς ἀποκρίσεως ταύτης εἰς ῥόδον.

δόξαντες

δόξαντες ἀπολελύσθαι τοῦ μεγίστου φόβου τοῦ κατὰ τὸν πόλεμον, τἄλλα καίπερ ἀκμὴν ὄντα δυσχερῆ ῥαδίως ἔφερον. Liuius: hæc Rhodum nuntiata, quæ per se tristia fuissent, quia maioris mali leuatus timor esset, cùm bellum timuissent, in gaudium nuntiata verterunt. διὸ καὶ παραχρῆμα ψηφισάμενοι τῇ Ῥώμῃ στέφανον ἀπὸ μυρίων χρυσῶν. Liuius: itaq. extemplò coronam XX millib. aureorum decreuerunt. καὶ καταστήσαντες πρεσβευτὴν ἅμα καὶ ναύαρχον Θεαίτητον, ἐξέπεμπον. Liuius: Theodotum præfectum classis in eam legationem miserunt, &c. ex Polybio puto corrigendum Liuium in legati huius nomine, qui Θεαίτητος, & infrà nominatur. τοῦτο δ' ἐποίησαν βουλόμενοι, οὐ διὰ τοῦ ψηφίσματος, καὶ πρεσβείας ἀποτυχεῖν, ἐὰν ἄλλως δόξῃ Ῥωμαίοις. δι' αὐτῆς δὲ τῆς τοῦ ναυάρχου προαιρέσεως τὴν κατὰ πεῖραν ποιήσασθαι. Liuius: societatē ab Romanis ita volebant peti, vt nullum de ea re scitum populi fieret, aut litteris mandaretur; quod nisi impetrarent, maior repulsis ignominia esset, &c. deerat apud Polybium post verbum βουλόμενοι, vox οὐ, quæ ad sensum necessariò requiritur, vt ex Liuij versione apparet. τὴν γὰρ ἐξουσίαν εἶχε ταύτην ὁ ναύαρχος ἐκ τῶν νόμων. Liuius: præfecti classis id vnius erat ius, vt agere de ea re sine rogatione vlla perlata posset. οὕτω γὰρ ἦν πραγματικὸν τὸ πολίτευμα τῶν Ῥοδίων, ὡς σχεδὸν ἔτη μ. πρὸς τοῖς ρ. κεκοινωνηκὼς ὁ δῆμος Ῥωμαίοις τῶν ἐπιφανεστάτων, καὶ καλλίστων ἔργων, οὐκ ἐπεποίητο πρὸς αὐτοὺς συμμαχίαν. Liuius: nam ita per tot annos in amicitia fuerant, vt sociali fœdere se cum Romanis non illigarent. τίνος δὲ χάριν οὕτως ἐχείριζον οἱ Ῥόδιοι τὰ καθ' αὑτοὺς, οὐκ ἄξιον παραλιπεῖν, βουλόμενοι γὰρ μηδένα τῶν ἐν ταῖς ὑπεροχαῖς καὶ δυναστείαις ἀπελπίζειν τὴν ἐξ αὐτῶν ἐπικουρίαν καὶ συμμαχίαν, οὐκ ἐβούλοντο συνδυάζειν. Liuius: ob nullam aliam causam, quàm ne spem regibus abscinderent auxilij sui, si cui opus esset, neu sibi ipsis fructus ex benignitate & fortuna eorum percipiendi, &c. συνδυάζειν, & κερτεύειν corruptè erat in exemplari. οὐ κατεπειγόμενοι συμμαχίας, οὐδὲ ἀγωνιῶντες ἁπλῶς οὐδένα κατὰ τὸ παρὸν πλὴν αὐτῶν τῶν Ῥωμαίων, ἀλλὰ βουλόμενοι κατὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἐπιβουλῆς, ἀφαιρεῖσθαι τῆς ἐπινοίας τῶν δυσχερές τι διανοουμένων περὶ τῆς πόλεως. Liuius: non quò tutiores eos ab iis faceret (nec enim timebant quenquam præter Romanos) sed quæ ipsis Romanis minus suspectos, &c. opinor pro, ipsis, apud Liuium legendum, ipsos: & ὑπονοίας, pro ἐπινοίας apud Polybium. ἄρτι δὲ τῶν περὶ τὸν Θεαίτητον καταπεπλευκότων ἀπέστησαν Καύνιοι. κατελάβοντο δὲ καὶ Μυλασεῖς τὰς ἐν Εὐρώμῳ πόλεις. Liuius: sub idem ferè tempus & Caunij desciuere ab his & Mylassenses Euromensium

oppida occuparunt, &c. μύλασα *apud Stephanum unico* σ. ἀπὸ μυλάσου, *&c. & ita scribendum apud Liuium.* κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἡ σύγκλητος ἐξέβαλε δόγμα, διότι δεῖ κάρας, καὶ λυκίους, ἐλευθέρους εἶναι πάντας ὅσοις προσένειμε ῥοδίοις μετὰ τὸν ἀντιοχικὸν πόλεμον. *Liuius videtur meminisse huius Senatusconsulti, cùm inquit: non ita fracti animi ciuitatis erant, ut non sentirent, si Lycia & Caria ademptæ ab Romanis essent, cetera aut se ipsa per defectionem liberarent, aut à finitimis occuparentur, &c. Opinor autem mendum inesse Liuianis verbis, & pro Romanis scribendum esse Rhodiis. ita apud Polybium sæpius in his nominibus erratum à librario animaduertimus; ut pro* ῥωμαίοις, *oscitanter* ῥοδίοις *scripserint.* τοὺς μὲν καυνίους, λύκον ἀποπέμψαντες μετὰ στρατιωτῶν, ἠνάγκασαν πάλιν ὑφ' αὑτοὺς τάττεσθαι, καίπερ κιβυρατῶν αὐτοῖς παραβοηθησάντων. *Liuius: missa igitur iuuetute, properè Caunios, quanquam Cibyratum asciuerant auxilia, coegerunt imperio parere.* ἐπὶ δὲ τὰς ἐν εὐρώμῳ πόλεις ἐνίκησαν μάχῃ μυλασεῖς, καὶ ἀλαβανδεῖς, ἀμφοτέρων παραγινομένων μετὰ στρατιᾶς ἐπ' ὀρθωσίαν. *Liuius: & Mylassenses, Alabandenosque, qui Euromensium prouincia adempta, ad ipsos coniuncto exercitu venerunt, circa Orthosiam acie vicerunt.*

LXXXXIV.

Ἐκ μὲν ἀχαΐας καλλικράτης, ἀριστόδαμος, *&c. In Achæorum apud me argenteo numismate,* ΑΡΙϹΤΟΔΑΜΟϹ, *qui modò inter legatos à Polybio nominatur, descriptus est.* ὡς ἀπεῖπαν. *Ita emendauimus, pro* ὡς ἀπεῖσαν, *ut est in exemplari.*

LXXXXVI.

Κότυς, ὁ τῶν ὀδρυσῶν βασιλεὺς ἀπέστειλε πρεσβευτὰς εἰς τὴν ῥώμην, ἀξιῶν ἀπολυθῆναι τὸν υἱὸν αὐτοῦ. *Liuius lib. xlv. legati ab Cotye rege Thracum venerunt, pecuniam ad redimendum filium, aliosque obsides adportantes.* καὶ περὶ τῆς γενομένης πρὸς περσέα κοινοπραγίας δικαιολογούμενος. *Liuius: quòd Persea bello iuuerit.* τὴν αὐτῶν πραότητα. *Ita placet, pro* αὐτὴν, *ut est in exemplari.*

LXXXXVII.

Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἦλθε καὶ προυσίας ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν ῥώμην. *Liuius libro xlv. eo anno rex Prusia venit Romam cum filio Nicomede.* ὁ δὲ προυσίας οὗτος, οὐδαμῶς γέγονεν ἄξιος τοῦ τῆς βασιλείας προσχήματος. *Liuius: Polybius eum regem indignum maiestate nominis tanti tradit.* ἐξυρημένος τὴν κεφαλὴν, καὶ πίλεον ἔχων. *Liuius: pileatum capite raso.* τήβενναν, καὶ καλίγας. *Ita emendauimus, cùm Polybius in manuscripto*

habeat

habeat corruptè καλλικίοις, *pro* καλίγας : & κάντιλον, *Diodorus qui à Polybio accepit.* καὶ καθόλου τοιαύτῃ διασκευῇ κεχρημένος, οἵαν ἔχουσιν οἱ προσφάτως ἠλευθερωμένοι, παρὰ ῥωμαίοις, οὓς καλοῦσι λιβέρτους, καὶ δεξιωσάμενος τοὺς πρεσβευτάς. Liuius: *obuiam ire legatis solitum, libertumque se populi Romani ferre.* τότε δὲ κατὰ τὴν εἴσοδον τὴν εἰς τὴν σύγκλητον, στὰς κατὰ τὸ θύρετρον ἀντίος τοῦ συνεδρίου. *Diodorus habet,* κατὰ τὸ θύρετρον, ἀντίον στὰς τοῦ συνεδρίου. Liuius *hunc locum respexit, cùm scribit: is magno comitatu vrbem ingressus ad Iorum à porta tribunalque Q. Caßij Pr. perrexit, &c. Deos, qui vrbem Romam incolerent, Senatumque & populum Romanum salutatum se dixit venisse.* καὶ καθεὶς τὰς χεῖρας ἀμφοτέρας, προσεκύνησε τὸν οὐδόν. καὶ τοὺς καθημένους ἐπιφθεγξάμενος, χαίρετε θεοὶ σωτῆρες, ὑπερβολὴν οὐ καταλιπὼν ἀνανδρίας, ἅμα δὲ καὶ γυναικισμοῦ καὶ κολακείας. Liuius : *Romæ quoque cùm veniret in Curiam, summisisse se, & osculo limen Curiæ contigisse, & deos seruatores suos Senatum appellasse : aliamque orationem non tam honorificam audientibus, quàm sibi deformem habuisse.* ἀκόλουθα δὲ τούτοις, καὶ κατὰ τὴν κοινολογίαν εἰσελθὼν ἐπετελέσατο. περὶ ὧν καὶ τὸ γράφειν ἀπρεπὲς ἦν. φανεὶς δὲ τελέως εὐκαταφρόνητος, ἀπόκρισιν ἔλαβε δι' αὐτὸ τοῦτο φιλάνθρωπον. *Diodorus de eadem re copiosius, sed ex Polybio.* ἀκολούθως δὲ, *inquit,* τούτοις καὶ τὸν λόγον ἐν τῇ συγκλήτῳ ποιησάμενος, τοιαῦτα διῆλθεν, ὥστε καὶ γράφειν ἡμῖν ἀπρεπὲς εἶναι. ἡ δὲ σύγκλητος τοῖς πλείστοις τῶν λεγομένων προσκόπτουσα, πρεπούσας τῇ κολακείᾳ τὰς ἀποκρίσεις ἐποιήσατο, *&c. Diodori autem locus auxilio nobis fuit, ad tollēda aliquot menda, quæ Polybij fragmentum maculauerant.* προσέπεσε παραγίνεσθαι τὸν εὐμένη. τοῦτο δὲ τὸ πρᾶγμα, πολλὴν ἀπορίαν παρέχε τοῖς ἐν τῷ συνεδρίῳ, *&c.* οὐκ ἐβούλοντο κατ' οὐδένα τρόπον ἐμφανίζειν αὐτοὺς, *&c.* καὶ προσδεξάμενοι δικαιολογίαν, *&c.* εὗρον το λύσιν τοῦ προβλήματος τοιαύτην. ὡς γὰρ καθόλου δυσαρεστούμενοι ταῖς τῶν βασιλέων ἐπιδημίαις, δόγμα τι τοιοῦτον ἐξέβαλον. μηδένα βασιλέα παραγίνεσθαι πρὸς αὐτούς. Liuius *in epitoma lib. xlvi. Eumenes rex Romam venit; qui, quia Macedonico bello se medium egerat, ne aut inimicus iudicatus videretur, si exclusus esset: aut liberatus crimine, si admitteretur, in cōmune lex lata, ne cuiquam regi Romam venire liceret.* καθόλου *verbum, quod est apud Polybium, confirmat veterem lectionem, in commune, pro qua in vulgatis codicibus erat, in comitio.* εἰ δὲ δουλεύοντες τῇ τῶν ἐκτὸς φαντασίᾳ. *Ita videtur legendum, cùm in exemplari corruptè scriptum sit,* εἰ δὲ βουλεύοντες τῇ τῶν ἐκτὸς φαντασίαν.

Παρακου-

LXXXXVIII.

Παρακουόμενοι δὲ περὶ τούτου τοῦ μέρους. *Ita opinor ſcribendum. in exemplari autem ſcriptum eſt corruptè* παρακονόμενοι. *& infrà,* εἰς ἑαυτὰς ἐξαιτούμενοι τὴν κλῆσιν, *pro eo quod nos repoſuimus ,* εἰς ἑαυτοὺς ἐξαιτούμενοι τὴν κλῆσιν, *&c. mox* ἀφορουμένους, *malè, pro* ἀφαιρουμένους, *vt nos emendauimus.*

C.

Ὅτι ἐξεπολέμησαν κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον κνώσιοι μετὰ γορτυνίων πρὸς ῥαυκίους. *In exemplari, præter alia menda, corruptè ſcriptum erat* ῥωμαίους, *pro* ῥαυκίους. *&* ἐν ὅρκοις, *pro* ἐνόρκοις. ῥαῦκος, *vrbs Cretæ Straboni & aliis.* ΡΑΥΚΙΩΝ *extat apud me argenteum numiſma.*

CIV.

Φάσκοντες αὐτῶν τε τινὰ χωρία παραιρεῖσθαι τὸν εὐμένη. *Opinor ſcribi debere* αὐτοῦ τε, *vt ad Pruſiam referatur, pro quo hæc legati conquerebantur.* προσκαλεσάμενοι ῥοδίους. *Vide num rectius ſit* προσκαλεσαμένη: *pendet enim verbum à ſuperiore,* σύγκλητος: *poteſt tamen defendi antiqua lectio.* μετρίως ἔστη. *Placeret* μετρίως ἔφη. *paulò pòſt,* τοῦ γὰρ ἐλλιμενίου. *Videtur legendum* ἐλλιμνίου: *& pro* εὑρήκατε, εὑρήκαμεν, *&c.* εἰ μὲν συμβεβήκει. *Ita legendum. malè enim* εἰ μὴ συμβεβήκει *ſcriptum eſt in exemplari.* διόπερ ὦ ἄνδρες. *Videtur deeſſe* ῥωμαῖοι. *& mox, legendum* ἐμφανὲς, *vt nos emendauimus , pro* ἀφανὲς , *vt erat in manuſcripto.* ἐποιήσαντο τὴν πρὸς ῥωμαίους συμμαχίαν. *Liuius in epitoma lib. xlvi. ſocietas cum deprecantibus Rhodiis iuncta eſt.*

CV.

Εἰ δὲ διὰ τοὺς περισπασαμένους. *Videndum num* περισπασμοὺς *ſit hoc loco ſcribendum.* ὅτι ὑμῖν οὐχ ὑπολαμβάνομεν συμφέρειν, οὔτε τοῖς ὑμετέροις δήμοις. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* ὅτι ἡμεῖς οὐχ ὑπολαμβάνομεν συμφέρειν, οὔτε τοῖς ἡμετέροις δήμοις *ſcriptum ſit.*

CVI.

Τοὺς καμμανούς. *Ita ſcribendum. Stephanus* : καμμανία , μοῖρα θεσπρωτίας. οἱ οἰκήτορες καμμανοί. συνέβαινε γὰρ τὸν προυσίαν, οὐ μόνον αὐτὸν ἐνεργῶς κεχρῆσθαι ταῖς διαβολαῖς, ταῖς κατὰ τὸν εὐμένη. *Liuius in epitoma lib. xlvi. legati Pruſiæ regis conqueſti ſunt de Eumene , &c.* καὶ τοὺς ἐλγεῖς. *In exemplari legebatur* σελγεῖς, *malè. Stephanus* : ἔλγος , πόλισμα λυδίας, *&c.* οὐ μὴν τῆς γε κατὰ τὸν εὐμένη, καὶ κατὰ τὸν ἀντίοχον ὑποψίας ἔληγεν ἡ σύγκλητος.] ὑποψίαν *erat in exemplari , ſed malè. Liuius in*

epitoma

epitoma lib. xlvi. de Eumene dixit: eum conspirasse cum Antiocho contra populum Romanum. διευκρινήσοντας περὶ τῆς ἀντιλεγομένης χώρας. Liuius in lib. xlv. *vertit: qui de finibus cognoscerent, statuerentque.*

CVII.

Δημήτριος ὁ σελεύκου, πολὺν ἤδη χρόνον κατεχόμενος ἐν τῇ ῥώμῃ κατὰ τὴν ὁμηρείαν. *Videndus Liuius in epitoma libro xlvi. Polybij fragmentum opinor esse ex lib. xxxiij. ut coniicere licet ex Athenæi lib. x. in quo ita scriptum est:* δημήτριον δέ φησι τὸν ἐκ τῆς ῥώμης τὴν ὁμηρείαν διαφυγόντα, ἐν τῇ τρίτῃ καὶ τριακοστῇ, βασιλεύσαντα σύρων, πολυπότην ὄντα, τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας μεθύσκεσθαι, &c. καὶ μάλιστα διὰ τὴν ἀδυναμίαν. *Ita omninò legendum. corruptè autem in exemplari* διὰ τὴν δύναμιν *scriptum est.* ὑπειδομένην τὴν ἀκμὴν τοῦ δημητρίου. *Ita placet ut legatur: non ut est in exemplari,* τὴν ἀρχήν. *& infrà,* τιβέριον ὀκτάβιον *habebat manuscriptus liber, pro* γναῖον*: quæ lectio confirmatur & historia, & loco inferiore, ex eodem fragmento.*

CVIII.

ᾠκοδομήσαντο τὴν δόκην. *Videndum num* δοκίμειον, *pro* δόκην, *sit scribendum; quæ urbs est Phrygiæ Stephano, &* ᾠκοδομήσαντο *valeat, munierunt.*

CIX.

Παρεγένοντο κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν παρὰ ἀριαράθου τοῦ νεωστὶ διαδεδεγμένου τὴν καππαδοκῶν βασιλείαν πρέσβεις, ἀνανεωσόμενοι τήν τε φιλίαν, καὶ συμμαχίαν τὴν προϋπάρχουσαν, &c. Liuius *in epitoma lib. xlvi. Ariarathe Cappadociæ rege mortuo, filius eius Ariarathes accepit regnum: & amicitiam per legatos cum populo Romano renouauit.*

CX.

Τοὺς περὶ κλεαγόραν, καὶ λύγδαμιν, ἀξιώσοντας σφίσιν. *Ita restituimus, cùm in exemplari* λυγδαμιν, ἀξιώσοντες, *corruptè scriptum esset. & paulò pòst,* κολοσσὸν, *pro* κολοις, *voce, ut videtur, mendosa, reposuimus.*

CXI.

Ἀγωνιῶντες δὲ τὸ μέλλον, πρέσβεις ἐξέπεμψαν πρὸς ῥοδίους. *In exemplari scriptum erat,* ἀγωνιῶντες δὲ τὸ μέλλον, πρεσβεύειν μὲν ἐγχειρίζοντες, *&c. sine dubio corruptè.*

CXIII.

Τοῖς περὶ τὸν μυρίθυλλον. *Ita emendauimus, cùm in manuscripto esset*

μένυλλον, *corruptè.* ὁρῶσα τὸν μερισμὸν γεγονότα τελέως. *Videtur deesse* οὐ *particula, vt legatur* οὐ γεγονότα τελέως.

CXIV.

Καὶ τὴν παρὰ τοῦ βασιλέως ἀντιόχου πρεσβευόντων, ὧν ὁ λυσίας ἔπεμψε παραγεγονότων. *Videndus Liuius in epitoma lib.xlvi.* ἐξ αὐτῆς προσεκάλει τὸν πολύβιον, *&c.* εἰ δέει πάλιν, *&c. Mendosa prorsus erant hæc in exemplari.* καὶ τῷ λμᾶντι βασιλείας ἄξιον. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* τῷ λμῶντι *scriptum sit.* ἐξηχήσας τὸ κύκνειον. *Superiorem lectionem sequuti, ita emendauimus, cùm in manuscripto corruptè* ἐξαρίσας *scriptum esset.* λοιπὸν εἶναι τὸ λαθεῖν ἐκ τῆς ρώμης ἀπελθόντας. *Ita placet vt legatur, pro eo quod est in exemplari* τὸ λαληθὲν, *vt videtur, corruptè.* παρὰ τοῦ πρεσβύτου. *Placeret* πρεσβυτέρου : *& paulò pòst,* μετὰ μεγάλης σπουδῆς, *vt est ad oram libri, non vt in contextu,* τιμῆς. *&c.* ταύτην ἐναλώσατο. *Opinor scribendum* ἐναυλώσατο, *& infrà,* ἐναυλοῦτο, *pro* ἐναλοῦτο, *vt est in exemplari.* τοῦ μηριθύλλου. *Hic quoque* μυρίλλου *habet liber manuscriptus, sed, vt opinor, malè.* ἅτε τῆς δημητρίου συμποτικοῦ φυσικῶς.] συμποσικοῦ *erat in exemplari. hunc autem locum indicari puto ab Athenæo lib.x.* δειπνοσοφιστῶν, *cùm Demetrium* πολυπότην, *à Polybio in lib.xxxij. appellatum fuisse scribit.* ἀπόρημα τι γίνεται περὶ τὴν ἔξοδον. *Ita placet, non* μένεται, *vt est in exemplari.* γράψας βραχὺ πιττάκιον.] πινάκιον, *vt opinor, scribendum, cùm hîc, tùm infrà duobus locis.* ἀπαντᾶν ἐπὶ τὸ κίρκαιον· ἐκεῖ γὰρ ἐπιμελῶς εἰώθει κυνηγετεῖν τὸ πρίν. *Ita emendauimus hunc locum, cùm in exemplari* ἀπάντων, *pro* ἀπαντᾶν, *&* τὸν υἱὸν, *pro* τὸ πρὶν *scriptum esset.* τοῖς μὲν παισὶ συντάττειν παράγειν, *&c. Ita videtur scribendum, pro* συνέταξε, *vt habet liber manuscriptus.* αὐτοὺς δὲ λαβόντας ἐσθῆτας. *Ita omninò legendum, non* αὐτὸς δὲ λαβὼν τὰς ἐσθῆτας, *vt est in exemplari.* εἰπόντας τοῖς οἰκέταις. *In exemplari erat* εἰκότας τοῖς οἰκέταις, *corruptè.*

τῶν δὲ νεανίσκων τοὺς δυσπιστοτάτους. *Omninò scribendum* ἀπιστοτάτους.

τοῦ δὲ μηριθύλλου. *Mirum quàm sæpè librarius errauerit in hoc nomine. habet enim liber manuscriptus* μηρύλλου, *vt paulò suprà,* ὁ δὲ μήρυλλος, *sed corruptè sine dubio.* ἄρτι διαφώσκοντος. *Ita emendauimus, cùm in exemplari sit* διαφάσκοντος. *suprà dixit* συσκοτάζοντος ἄρτι τοῦ θεοῦ, *&c.* οἱ μὲν γὰρ αὐτοῦ παράγοντες, ὡς ἐπὶ τὸ κίρκαιον ὡρμηκότα διελάμβανον. *Corruptus erat hic locus in exemplari. videndum etiam ne* μένοντες *sit legendum, pro* παράγοντες, *vt* αὐτοῦ *sit aduerbium.* ἀπαντῆν ἐπὶ τὸν αὐτὸν τόπον. *In exemplari scriptum est* ἀπάντων. ἕκταιον ἤδη ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ.

πορθμοῦ. *In exemplari deest* ἐπὶ *aduerbium.* ἔνθεν ἐπιβάλλοντες. *In manuscripto* εἶθεν *scriptum erat: vnde* ἔνθεν *fecimus.* τοὺς περὶ τιβέριον γράκκον.] γράκχον *poscit vsitata scribendi ratio. in veteribus tamen ex argento denariis,* TI. SEMPRONIVS GRACCVS, *sine aspirationis nota inscriptum est.*

CXV.

Οὓς κατασφάξας ἐν τῷ φακῷ τοὺς συνέδρους. *Vox* φακῷ *mihi quidem obscurum est, quid significet hoc loco. vereor autem ne corrupta sit, & pro ea σηκῷ, quod est templi adytum, reponere debeamus. nam* περὶ τοῦ φακείου, *quod est Thessaliæ opidum, non videtur intelligendum esse.* Προσαγαγόντα τὸ ξενολόγιον. *In exemplari* προσαγόντες *scriptum erat.* ἔχοντες κἀκείνους μεθ' αὐτῶν. *Opinor legendum* κἀκεῖνον, *vt de altero Ptolemæo intelligamus.* γναῖον μέρουλαν. *Liber manuscriptus habet corruptè* γνυαῖον μερόλλαν, *&c.* καὶ τῶν περὶ τὸν πρκουάτιν ἐπιγνομένων. *Omninò hîc aliquid deest, licet sensus sit apertus. itaque locum stellula notauimus.* συνεξομοιωθέντος δὲ τούτου τοῖς πρότερον. *In exemplari* τούτοις *scriptum est: quod non placet.* καὶ τὰς πόλεις συμφρονεῖν τούτοις. *Ita emendauimus, cùm in exemplari sit* συμφέρειν, *cognomen autẽ quod sequitur Ptolemæi,* συμπετήσιν, *omninò corruptũ videtur, & fortasse pro eo* συμπότην, *vel aliquid tale reponendum; quod tamen ex historia eruendum erit.* καὶ κατανοεῖν τοῦ τοῖς πολεμίοις ἐπιφαίνεσθαι. *Vide num melius sit* τοῦ τοῖς πολεμίοις, *&c. infrà legendum,* ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἀλεξάνδρειαν πραγμάτων, *vt nos emendauimus. &* ἔσαν τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, *pro eo quod est in exemplari,* ἔσαν τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ.

CXVII.

Καὶ τὴν συμμαχίαν αἱρεῖν τὴν πρὸς τὸν πρεσβύτερον.] αἱρεῖν, *ad oram libri in* ἀναιρεῖν *mutatum est. ego verò non video, cur receptam in contextum lectionem mutare opus sit.* πόπλιος ἀπούστιος. *Ita emendauimus, cùm in exemplari sit* πόπλιος ἀσούβιος. *Apustia verò gens nota, cùm ex Liuij lib. xxxi. tum ex monumentis magistratuum Capitolinis. Admonendos autem lectores putamus, duobus locis in hoc fragmento* μύρυλλον, *Ptolemæi legatũ appellari, pro* μυίθυλλον, *vt nos restituimus.*

CXVIII.

Τὸν ἀφθήρατον ἀποστάτην. *Nomen* ἀφθήρατον *mihi quidẽ suspectum est. neque verò, nisi ex historia, si qua extat, corrigi potest.* ὥστε μὴ μόνον τὰς πόλεις καὶ τὴν χώραν ἀποβαλεῖν, ἀλλὰ καὶ φ. τάλαντα προσθεῖναι τῆς καρπίας τῶν χρόνων, ἐξ οὗ συνέβη γενέσθαι τὴν ἀμφισβήτησιν. *De hac re*

ita ſcribit Liuius in epitoma lib. xlvij. miſsi à Senatu legati, qui inter Maſiniſſam, & Carthaginienſes de agro iudicarent, &c. in exemplari Græco malè ἀπολαβεῖν *legebatur, pro* ἀποβαλεῖν *: & pro* καρπίας, *opinor* ἐπικαρπίας *ſcribendum eſſe.*

CXIX.

Ἀπολογησόμενον πρὸς τὰς διαβολάς. *In exemplari erat* ἐπιβολάς, *quod non placet. refertur enim hoc verbum ad ſuperiora illa,* τοὺς κατηγορήσοντας δυμένους, *&c.*

CXX.

Τὸ μὲν πρῶτον εἰς παμφυλίαν. μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν εἰς ῥόδον· πάντα ποιήσειν ῥωμαίοις ἀναδεχόμενος, ἕως ἐξειργάσαιτο, *&c. Duo menda hærebant his verbis; nam pro* ῥόδον *legebatur* ῥάδον *: & pro* ἐξειργάσαιτο, ἐξειργάσατο *ſcriptum erat in exemplari.* τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν αὐτόν. *Ita videtur legendum, cùm in exemplari corruptè ſit* αὐτῶν, *pro quo* αὐτῷ *poſſumus etiam emendare, vt ad verbum* συνεβάλετο *referatur.*

CXXI.

Κατὰ τοσοῦτον ἐφιλοφρονεῖτο, καὶ συνηύξετο τὸν ἄτταλον. *Ita emendauimus, cùm in exemplari ſcriptum eſſet* ἐφιλοπονεῖτο, *pro* ἐφιλοφρονεῖτο. *paulò ſuprà,* καὶ πλειόνων ἑτέρων, *deerat in manuſcripto coniunctionis nota, quæ tamen neceſſaria eſt.*

CXXII.

Φάσκων δίκαια πεπονθέναι τὸν γναῖον. *Ita omninò ſcribendum, non vt in exemplari legebatur,* πεποιηκέναι *: quæ lectio nullo pacto ferri poteſt.* πρὸς τὸ μὴ δὲ τὸν ἀγγελοῦντα καταλειφθῆναι τοῖς ῥωμαίοις τὸ γεγονός. *Corrupta hæc erant in exemplari, in quo* ἀναιδὴς *etiam pro* ἀναιδοῦς *mendosè legebatur.* μὴ δεδιέναι τὸν γναΐου φόνον. *Ita videtur legendum, pro* φόβον, *vt eſt in libro manuſcripto.* ὁ δὲ ἰσοκράτης. *In exēplari erat* σωκράτης*: ſed* ἰσοκράτης *ex locis ſuperioribus repoſuimus.* ἐὰν τοὺς αἰτίους παραλαβοῦσα τιμωρήσηται. *Ita placet; vt ad vocem* σύγκλητος *referatur: malè enim* παραλαβόντα *ſcriptum eſt in exemplari.*

CXXIII.

Ὑπὲρ τῶν δηλίων. *Ita omninò legendum. mendosè enim in exemplari ſcriptum eſt* ὑπὲρ τῶν ῥοδίων.

CXXIV.

Ὅτι τῶν νιασίων, καὶ τῶν λαοσσῶν. *Pro* νιασίων *non eſt dubium quin* λισσίων *ſit legendum. eſt enim* λίσσος, πόλις ἰλλυρίας, *vt ſcribit Stephanus, cuius in ſuperioribus fragmentis mentio facta eſt, de ea ita ſcribente*

Liuio:

Liuio: rex Lißi Gentius erat. pro δαοσσῶν *verò, aut* δαυρσίων *legendum, quod* ἰλλυρίας ἔθνος *dicitur à Ptolemæo: aut* δαοσαρειτῶν*, quod & ipsum* ἰλλυρίας ἔθνος ἐστὶ*, docente Stephano, ex auctoritate Polybij in libro vij. nos manuscriptam lectionem non mutauimus, quòd fortaßè ex multis Illyricis gentibus vna sit hæc, cuius nomen sit prætermissum à Ptolemæo.* ὅτι δελματεῖς τὴν χώραν ἀδικοῦσι, καὶ τὰς πόλεις τὰς μετ' αὐτῶν παρτουθύας, *&c. De hac re ita scribit Liuius in epitoma lib. xlvij. C. Marcius Cos. aduersum Delmatas parum prosperè primùm, posteà feliciter pugnauit: cum quibus bello confligendi causa fuit, quòd Illurios populi Romani socios vastauerant.* αὗται δέ εἰσιν, ἐπέτιον, καὶ τραγύλιον.] ἐπέτιον *inter Illyricas vrbes numeratur à Ptolemæo. pro* τραγύλιον *verò, suspicor legendum esse* τραγύριον*, vnius tantùm litteræ mutatione, si modò Plinij codex est emendatus, à quo Tragurium Delmatiæ adiacens oppidum nominatur.* μέχρι μὲν ἔξῃ πλείστας ὑπήκοον ἐκείνῳ. *Corruptus erat hic locus in exemplari.*

CXXV.

Ἀδικεῖσθαι συνεχῶς. *Ita legendum. in exemplari autem scriptum est* συνεχεῖς*, mendosè, sine aduerbio* ὥστε*, quod nos addidimus, ad sententiam necessarium.* μὴ κατάλυμα δοθῆναι σφίσι, μήτε παροχήν. *Hinc intelligere possumus, malè eos fecisse, qui apud Ciceronem parochiis emendarunt, pro parochis, quæ lectio reperitur in veteribus libris. locus est ex epistola secunda libro xiij. ad Atticum, in qua ita scriptum est: Ariarathes Ariobarzanis filius Romam venit, &c. omninò eum Sextius noster parochis publicis occupauit: quod facilè patior. veruntamen, quòd mihi summo beneficio meo magna cum fratribus illius necessitudo est, inuito eum per litteras, vt apud me diuersetur, &c. Parochi autem dicebantur, qui legatis salem, & ligna, & similia præbebãt. de quibus Horatius meminit lib. 1. Serm. Sat. v.*

Proxima Campano ponti, quæ villula, tectum
Præbuit: & parochi, quæ debent ligna, salemq́.

Porphyrio in hos versus ita scribit: Parochi, Copiarij dicuntur, ἀπὸ τοῦ παρέχεσθαι*, id est, ab exhibere. hodieq́ à Copiariis præstantur hæc iis, qui reip. causa iter faciunt.*

CXXVI.

Τότε δὲ παρειληφότων τὰς ἀρχὰς, τῶν περὶ τὸν σέξτον ἰούλιον. *Ita locum emendauimus, cùm in exemplari, præter alia menda,* τούτων *abundaret, post verbum* παρειληφότων. *Sex. Iulium describit, qui consul fuit*

cum L. Aurelio, anno V. C. DXCVI. τὸ δὲ πλεῖον συγκαταςησομένοις τῷ ἀριαράθει. *Ita legendum ex iis quæ suprà habentur. in exemplari verò* τὸν ἀριθμὸν, *pro* τῷ ἀριαράθει, *corruptè prorsus scriptum est.* τὸ δὲ λεγόμενον ἀνυπεύθυνον ἦν. *Huius loci sensus poscit, vt* ἀνυπεύθυνον *legatur, quemadmodum nos emendauimus, non* ὑπεύθυνον, *vt est in exemplari.*

CXXVII.

Ὅτι δώσει περὶ τούτων ἐντολὰς τοῖς ἀποστελλομένοις πρεσβευταῖς εἰς τὴν ἰλλυρίδα μετὰ γαΐου μαρκίου. *Ita omninò legẽdũ ex Liuij epitoma lib. xlvij.*

CXXVIII.

Ἀλλ' ὑπονοοῦν τὸν ἄτταλον, βουλόμενον αὐτὸν ἐπιβαλεῖν τῇ προυσίᾳ τὰς χεῖρας. *Ita legendum, cùm in exemplari sit* βουλομένων αὐτῶν, *omninò malè.* ἀμφιδοξήσασα περὶ τῶν προσπιπτόντων ἡ σύγκλητος. *In exemplari corruptè legebatur* συμφιδοξήσασα: *pro quo nos reposuimus* ἀμφιδοξήσασα, *hoc est, cùm anceps esset, & hæreret Senatus, &c.* μετὰ τὸν περὶ τὸν πόπλιον. *P. Lentulum intelligit, de quo in sequenti fragmento facit mentionem.*

CXXIX.

Καὶ τηλεκλέα τὸν αἰγεάτην. *Legerem* τεγεάτην, *pro* αἰγεάτην, *nisi in sequenti fragmento* τηλεκλέα τὸν μεγαλοπολίτην *scriptum esset. vtraq. tamen Arcadiæ vrbs, & Tegea, & Megalopolis. est autẽ hoc fragmentum ex libro xxxij. Polybij, vt ad oram libri manuscripti notatum est.* προσέβησαν πρὸς τοὺς μὴ φάσκοντας δεῖν ἀπολύειν. *In exemplari* προσένησαν *scriptum est, ex quo vnius litteræ mutatione fecimus* προσέβησαν. *respexit enim ad antiquam formulam in Senatusconsultis faciendis, de qua ita Festus: Qui hoc censetis, illuc transite; qui alia omnia, in hanc partem, &c. hinc dixit Cicero in epistola ad Plancum libro x: Eum Senatus reliquit, & in alia omnia discessit. & Hirtius lib. viij. de bello Gallico, Discessionem, inquit, faciente Marcello, Senatus frequens in alia omnia transiit. Erit igitur* προσέβησαν, *in sentẽtiam ierunt, vel, vt dixit Liuius libro ix. pedibus in sententiam ierunt. id quid sit, clarius patebit, si Ciceronis verba ex epistola secunda lib. i. ad Lentulum adscripserimus. perspiciebant enim, inquit, in Hortensii sententiam multis partibus plures ituros. Multum autem ad antiquum hunc morem intelligendum confert Polybij locus, purgatis præsertim mendis, quæ hærebant in verbis* ταύτῃ, *&* ἀφιεμένων, *pro quibus in exemplari* ταύτης *&* ἐφιεμένων *mendosè scriptum erat.*

CXXX.

Εὐέλπιδες γινόμενοι καὶ μετεωρισθέντες. *In exemplari malè ſcriptum eſt* ἀνέλπιδες, *quod contrarium eſt verbo* μετεωρισθέντες.

CXXXI.

Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, ἧκον πρεσβευταὶ, καὶ παρὰ μασσαλιητῶν· οἱ πάλαι μὲν κακῶς πάσχοντες ὑπὸ τῶν λιγυστινῶν, τότε δὲ συγκλειόμενοι τελέως, καὶ πρὸς τούτοις καὶ πολιορκουμένων τῶν πόλεων ἀντιπόλεως καὶ νικαίας, ἐξαπέστειλαν, *&c. Locus erat in exemplari mutilus & corruptus, quem nos emendauimus additis vocibus* πρεσβευταὶ, *&* οἱ, *quæ deerant, &* ἐξαπέστειλε *verbo in* ἐξαπέστειλαν *mutato. de hac re ita ſcribit Liuius in epitoma lib. xlvij. Q. Opimius Cos. Transalpinos Ligures, qui Maſſilienſium oppida Antipolim & Nicæam vaſtabant, ſubegit.*

CXXXII.

Καθ' οὓς ἐξέπεμψεν ἡ σύγκλητος τὸν ὀπίμιον ἐπὶ τὸν τῶν ὀξυβίων πόλεμον. *Ita legendum, cùm in exemplari corruptè* ἱππώνιον *ſcriptũ ſit, pro* ὀπίμιον: *de quo videndus Liuij locus in ſuperiore fragmento adductus ex epitoma lib. xlvij.* ἀλλὰ τούτοις μὲν ἀπαναγαγεῖν ἐκ τῆς ῥώμης. *In manuſcripto erat* ἐπαναγαγεῖν, *quod non placet.* τῷ δὲ νεωτέρῳ ε. πρεσβευτὰς καταστήσασα τοὺς περὶ γναῖον μερούλαν, καὶ λεύκιον θέρμον. *De hac Ptolemæi in Cyprum reductione videndus Liuius in epitoma lib. xlvi.*

CXXXIII.

Τοὺς περὶ λεύκιον ἀνίκιον, καὶ γάϊον φάννιον, καὶ κόϊντον φάβιον μάξιμον. *Pro* ἀνίκιον, *in exemplari, corruptè, vt videtur, ſcriptum erat* ναυΐκιον: *nos in* ἀνίκιον *mutauimus, ſcripturæ ſimilitudinem ſequuti. nam huius legationis mentio apud Liuium non extat. Anicia verò gens in veteribus monumentis nota.*

CXXXIV.

Παραχρῆμα κατέστησαν φλαμίνιον καὶ πόπλιον λαινάτον, καὶ λεύκιον ποπίλλιον. *Vereor ne ſatis emendata ſint hæc legatorum nomina. in quibus duo fuerunt Popillij, P. & L. Lænates, ſi veterem lectionem ſequamur. ſuſpicor autem prænomen* λεύκιον, *poſt verbum* κατέστησαν *reponendum, & nomen* ποπίλλιον *poſt prænomen* πόπλιον, *vt duo tantùm fuerint legati L. Flamininus, & P. Popillius Lænas. pro* ποπίλλιον *in exemplari* πόπιον *ſcriptum erat.* περιέχων τῆς ὀξυβίων χώρας κατὰ πόλιν αἰγιαλόν. *Vel hîc* αἴγιτναν *reponendum, vel infrà ſcribendum eſt* ἀγιαλόν. *nos, quia vrbis huius, vt videtur, maritimæ, nomẽ nuſquam inuenimus, vndè vtra ſcriptura emendatior ſit, appareat, nihil mutandum*

tandum putauimus. hunc autem Polybij locum de Oxybiis & Deceatibus citat Strabo in lib. iv. cùm ſcribit : τῶν μὲν οὖν λιγύων, τῶν μὲν ὄντων ἰγγαύνων, τῶν δὲ ἰντεμελίων, εἰκότως τὰς ἀποικίας αὐτῶν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ, τὴν μὲν ὀνομάζεσθαι ἄλβιον ἰντεμέλιον, οἷον ἄλπιον. τὴν δὲ ἐπιτετμημένως μᾶλλον, ἀλβιγγαυνον. πολύβιος δὲ προστίθησι τοῖς δυσὶ φύλοις τῶν λιγύων τοῖς λεχθεῖσι τό, τε τῶν ὀξυβίων, καὶ τὸ τῶν δεκιήτων. *Sed præter Polybium, Ptolemæus Deceates inter Transalpinos Ligures numerat, licet* δεκιάτιοι, *pro* δεκιῆται, *in vulgatis editionibus ſcriptum ſit. Plinius etiam non modò Deceates, ſed Oxybios, trans Alpes Ligures nominat lib. iij. ca. v. & Pomponius Mela.* οἱ δὲ λιγυστῖνοι προεαλκηκότες. *Placet vt ita legatur, cùm* προσηκηκότες *ſit in exemplari.* παραχρῆμα τὸν ἕνα τῶν ὑπάτων κόϊντον ὀπίμιον, ἐξαπέστειλε μετὰ δυνάμεως, πολεμήσοντα τοῖς ὀξυβίοις καὶ δεκιήταις. *Ita legendus hic locus ex Strabone, cuius verba attulimus ſuprà.* παρὰ τὸν ἄπροφνα ποταμόν. *Fluuij nomen. alibi non extat, quòd ſciam: niſi fortè ſit is, qui* οὐάρος *à Ptolemæo dicitur.* καὶ λαβόντες ὡμὴν παράστασιν. *Ita emendauimus, cùm in exemplari ſit* ὁμὴν παραστατικήν, *&c.* καὶ διελὼν τὴν δύναμιν κατὰ τὰς πόλεις. *In exemplari corruptè ſcriptum erat,* καὶ ἑλὼν τὴν δύναμιν ἐπὶ τὰς πόλεις.

CXXXV.

Οἱ καὶ συμμίξαντες αὐτῷ περὶ κάδους. *Ita legendum, cùm in exemplari ſcriptum ſit* κάδοις. κάδοι *autem Stephano* μυσίας πόλις, *&c.* διετάφευν αὐτῷ τὰ παρὰ τῆς συγκλήτου. *In exemplari eſt* περὶ, *malè. & infrà* ἀπείπεντο, *pro eo quod nos emendauimus* ἀπείπαντο. *& mox* παρασκευάζειν *ſcribendum, vt nos correximus, pro* παρεσκεύαζεν, *quod habebat liber manuſcriptus.*

CXXXVI.

Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς ἀθήναιος κατέπλευσε ναυσὶ καταφράκτοις π. *In exemplari corruptus erat hic locus, & pro* ἀθήναιος, *qui fuit Attali frater,* ἀθήναις *legebatur.* εἰς τὸν κλητικὸν πόλεμον. *Suſpicor legendum eſſe* κρητικὸν, *ex ſuperioribus fragmentis, & inferiore* CXXXVIII. τοιοῦτος τότε κατὰ μέρος χειρισμὸς ἐγένεθη τῶν πραγμάτων. *Ita ſcribendum, cùm manuſcriptus habeat* ὅ, τε, *pro* τότε.

CXXXVIII.

Ἔτι τῆς θερείας ἀκμαζούσης.] θεραπείας *corruptè ſcriptum erat in exemplari. de Laodice & Alexandro videndus Appianus in Syriaco.* καὶ ἀστυμήδης ὁ ῥόδιος πρεσβευτὴς ἅμα καὶ ναύαρχος καθεσταμένος, παρελθὼν ἐξ αὐτῆς εἰς τὴν σύγκλητον, διελέγετο περὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς κρηταιεῖς.

ταῖς. *Ita sunt interpungenda hæc verba, non satis in libro manuscripto emendata. ex quibus apparet in* CXXXVI *fragmento* κρητικὸν πόλεμον, *pro* κλητικὸν *legi omninò debere.*

CXXXIX.

Τοὺς περὶ ἀντιφάταν τηλεμνάστου γορτύνιον. *Ita legendum ex loco inferiore· in exemplari præter alia menda, deest* τοὺς περὶ. *infrà:* διὰ τὸ τὸν πατέρα τοῦ προειρημένου τηλεμνάστου. *Locus erat mutilus in exemplari.*

CXL.

Ἧκε δὲ καὶ δημήτριος. *Demetrius Ariarathis filius designatur, de quo suprà mentio facta est.* μάλιστα δὲ συγκατασκευάζειν, *&c. infrà:* βασιλέως ἐκγόνοις. *& mox:* τὴν κατασκευὴν τοῦ δράματος ἐνενόουν. *Corruptè legebantur hæc in exemplari.* τεθεραπευμένοι διὰ τῆς ἡρακλείδου γοητείας. *Aduerbium* διὰ *deerat in manuscripto.* ἐγίνετο περὶ τὴν παρασκευήν. *In exemplari scriptum est* παρὰ τὴν παρασκευήν. *omninò aliquid deest post verba* ἐπιφανῶν ἀνδρῶν.

CXLI.

Καὶ τὴν ἐρκόβρικα πόλιν κατὰ κράτος ἑλών. *Ptolemæus appellat* ἐργάουϊκα. *sed scripturæ veritas ex Augusti æreo numismate petenda, in quo inscriptum est,* MVN. ERCAVICA. τοὺς μὲν παρὰ τῶν βελλῶν, καὶ τίττων. *Scribendum* τίγγων, *ex loco inferiore, & Ptolemæo. Appianus tamen in Hiberico habet* πιτθούς. σεγήδη, *inquit,* πόλις ἐστὶ κελτιβήρων τῶν βελλῶν λεγομένων μεγάλη τε καὶ δυνατή, καὶ ἐς τὰς σεμπρωνίου γράκχου συνθήκας ἐνεγέγραπτο. αὐτὴ τὰς βραχυτέρας πόλεις ἀνῴκιζεν ἐς αὐτήν, καὶ τεῖχος ἐς τεσσαράκοντα σταδίοις κύκλῳ περιεβάλλετο, τίτθους τε ὅμορον ·γένος ἄλλο συνηνάγκαζεν ἐς ταῦτα, *&c.* κατὰ πόλιν εἰσῆγε πρότερον τοὺς συμμάχους. *In exemplari pro* πρότερον, *legebatur* πρὸς, *corruptè: &* διαφάγωσιν, *paulò pòst, pro* διαφύγωσιν, *&c.* ἐπὶ δὲ τούτοις.] σὺν δὲ τούτοις, *malè habet manuscriptus liber: &* ὑποπεπτωκότες, *pro* ὑποπεπτωκότως, *vt nos emendauimus.* τέλος δ' ἐπὶ τὸν λόγον. *Suspicor legendum esse,* τέλος δ' ἐπὶ τῶν λόγων, *&c.* εἰ μέν τι δεῖ ῥητὸν πρόστιμον. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* δὴ *pro* δεῖ *scriptum sit.* ἐπὶ τὰς κατὰ τιβέριον ὁμολογίας. *Videndus Appianus in Hiberico.* αὖλος ποστούμιος, καὶ λεύκιος λικίνιος λεύκολλος. *Liuius in epitoma lib. xlviij. L. Licinius Lucullus, A. Postumius Albinus Consules, cùm delectum seuerè agerent, nec quemquam gratia dimitterent: à Tr. plebis, qui pro amicis suis vacationem impetrare non potuerunt, in carcerem coniecti sunt.* οὐ μόνον ἀρανάκας καταρρήσειν. *Locum, vt apparet, mutilum, asterisco notauimus.*

uimus. ἐνέπεσέ τις πτοῖα. *Ita videtur legendum: in exemplari autem vox* πτοῖα *prorsus corrupta.* εἰς γὰρ τοῦτο προὔβη τὰ τῆς ἀποδειλίας, ὥστε μήτε χιλιάρχοις προσπορεύεσθαι πρὸς τὴν ἀρχὴν τοὺς ἱκανοὺς, ἀλλ' ἐλλείπειν τὰς χώρας, τὸ πρότερον εἰθισμένων πολλαπλασίων προσπορεύεσθαι τῶν καθηκόντων· μήτε τοὺς εἰσφερομένους ὑπὸ τῶν ὑπάτων πρεσβευτὰς ὑπακούειν, οὓς ἔδει πορεύεσθαι μετὰ τοῦ στρατηγοῦ. τὸ δὲ μέγιστον, τοὺς νέους διακλίνειν τὰς καταγραφὰς, καὶ τοιαύτας πορίζεσθαι προφάσεις ἃς λέγειν μὲν αἰσχρὸν, ἐξετάζειν δ' ἀπρεπὲς, ἐπιτείνειν δ' ἀδύνατον. τέλος δὲ καὶ τῆς συγκλήτου, καὶ τῶν ἀρχόντων ἐν ἀμηχανίᾳ ὄντων, τί τὸ πέρας ἔσται τῆς τῶν νέων ἀναισχυντίας (τούτῳ γὰρ ἠναγκάζοντο χρῆσθαι τῷ ῥήματι διά τι συμβαίνοντα) πόπλιος κορνήλιος ἀφρικανὸς, νέος μὲν ὤν, &c. οἱ γὰρ πρότερον ἀποδειλιάντες, ἐκτρεπόμενοι τὸν ἐκ παραθέσεως ἔλεγχον, οἱ μὲν πρεσβεύσειν ἐθελοντὴν ἐπηγγέλλοντο τοῖς στρατηγοῖς, οἱ δὲ πρὸς τὰς στρατιωτικὰς καταγραφὰς προσεπορεύοντο, &c. *Florus in epitoma libri xlviij. Polybij locum hunc à Liuio, totidem fortaßè verbis expreſſum, ita concidit. Hiſpanienſe, inquit, bellum, cùm parum proſperè aliquoties geſtum, ita confudiſſet ciuitatem Romanam, vt ne ij quidem inuenirentur, qui aut Tribunatum exciperent, aut legati ire vellent, P. Cornelius Aemilianus proceßit, & excepturum militiæ genus quodcunque imperatum eſſet, profeſſus eſt. quo exemplo ad militandi ſtudium omnes incitauit. in verbo Polybij* ἐπιτείνειν *ſuſpicor ineſſe mendum, &* ἐπιτείνειν *emendandum eſſe.* τοῖς τῆς πατρίδος καιροῖς. *Liuius alibi, reip. tempora, vertit.*

CXLII.

Πῶς ἀπαντῆσαι * τὴν ῥωμαίων ἀπόκρισιν. *Hoc quoque fragmentum ex libro xxxiij. deſcriptũ eſſe, ex annotatione ad oram libri didicimus. Videtur autem deeſſe verbum* δεῖ, *& aduerbium* πρὸς, *vel tale aliquid poſt verbum* ἀπαντῆσαι. *itaque locum ſtellula notauimus.* καὶ τῶν ἰτυκαίων ὑποτεμνομένων τὴν ἐπίνοιαν αὐτῶν, τοῖς ῥωμαίοις τὴν ἑαυτῶν προδιδόντων πόλιν, ὁλοσχερὴς ἀμηχανία περιέστη τοὺς ἀνθρώπους. *Liuius in epitoma lib. xlix. Vticenſes legati Romam venerunt, ſe, ſuaq; omnia dedentes. ea legatio, veluti maximum belli omen, grata patribus, acerba Carthaginienſibus fuit.* εἰ συγκαταβαῖεν. *Ita legendum, pro* συγκαταβαίνειν, *vt eſt in exemplari.* οὐ δὲ παράδοξον.] ὡς δὲ παράδοξον *erat in exemplari, ſed malè.* βλέποντες πρὸς τὰ παρόντα, πράττειν τὸ δοκοῦν συμφέρειν τῇ πατρίδι. *In exemplari deerat verbum* συμφέρειν, *quod ad ſenſum neceſſariò requiritur: vereor autem ne legatorum nomina, quæ ſequuntur, ſatis emendata ſint. Videndus Appianus in Libyco.*

ἐπὶ πόσον

ἐπὶ ποσὸν ἠπόρησαν, πότε διὰ τῶν ὑπάτων αὐτοῖς ἔσται παραγγελλόμενα. *Non dubito quin ſit legendum,* πότερα διὰ τῶν ὑπάτων αὐτοῖς ἐστὶ τὰ παραγγελλόμενα, *&c. Confirmant hanc lectionem ea quæ ſequuntur,* νῦν διαπορεῖν τί διὰ τῶν ὑπάτων αὐτοῖς παραγγελθήσεται, *&c.* ἐνδεχομένως. *Ita ſcribendum: & infrà,* φασὶ μάγωνα τὸν βρέτιον: *vterque autem locus corruptus eſt in exemplari.* ἐπιδεκτέον ἐστὶ. *Ita emendauimus, pro* ἐπιλεκτέον, *vt eſt in libro manuſcripto.* ἔδωκαν τὴν ἐπιτροπὴν περὶ αὑτῶν, *&c.* καὶ παραυτίκα καταλέξαντες τριακοσίους τῶν νέων, ἐξέπεμπον μετὰ μεγάλης οἰμωγῆς καὶ δακρύων, *&c.* ἐκέλευε παραδιδόναι τάτε ὅπλα καὶ τὰ βέλη πάντα χωρὶς δόλου καὶ ἀπάτης. *Liuius in epitoma libri xlix. ita de hac re: Legati triginta Romam venerunt: per quos Carthaginienſes ſe dedebant. Catonis ſentẽtia peruicit, vt decreto perſtaretur: & vt Conſules quamprimum proficiſcerentur ad bellum. Qui, vbi in Africam tranſierunt, acceptis, quos imperauerant, trecentis obſidibus, & armis, omnibusq́ instrumentis belli, ſi qua Carthagine erant: tunc, cùm ex auctoritate patrum iuberent, vt in alio loco procul à mari decem millia paſſuum, nec minus remoto, oppidum facerent; indignitate rei ad bellum Carthaginienſes compulerunt.* εἰς τὸ τῆς ἐκκαιδεκήτου νεώριον. *Opinor legendum eſſe* εἰς τὸ ἑκκαιδέκατον νεώριον, *&c. cùm enim plura eſſent Romæ naualia, vt ex Liuio, & aliis colligitur; veriſimile eſt, numeris ea diſtincta fuiſſe, & vnum, primum nauale, alterum, ſecundum, & deinceps ex inciſis notis, ſignificari ſolita eſſe.* ἐκεῖνα δὲ λαβόντες ἀποπλεύσωσιν. *Ita videtur legẽdum, cùm in exemplari* μὴ ἀπλεύσωσιν *corruptè ſcriptum ſit.*

CXLIII.

Οὐ γὰρ ὡς κατὰ περιπέτειαν ἐπ' αὐτοὺς ἥκοντες τοῦ δεινοῦ διεσάφουν, ἀλλ' ὡς κατὰ πρόθεσιν ὡρμηκότων τῶν ἀχαιῶν ἐπὶ τὸ παραδειγματίζειν αὐτούς. *Liuius in epitoma lib.* LI. *ita de hac re: Belli Achaici ſemina referuntur hæc, quòd legati populi Romani ab Achaicis pulſati ſunt. hoc autẽ fragmentum ex libro Polybij xxxviij. deſcriptũ eſt, vt ad oram libri manuſcripti notatum animaduertimus.* ἀπερεισαμένους τὴν ἄγνοιαν ἐπὶ τοὺς αἰτίους. *Ita ſcribendum, cùm in exemplari ſit* ἀπειρασαμένους, *ſed corruptè.* οὐ διασπᾶσαι βουλομένων.] οὐ *particula deeſt in exemplari, quæ tamen neceſſaria videtur.* καθ' ὑπόκρισιν τοὺς ῥωμαίους. *Videtur deeſſe* τοῦτο ποιεῖν, *vel tale aliquid.* ἀνατοβήσαντες. *Hîc quoque videtur deeſſe verbum* καταπλήττειν, *vel aliquid tale, quod ſenſum expleat.*

CXLIV.

Οἱ περὶ τὸν σέξτιν παραγάγοντες ἐκ τῆς ῥώμης εἰς τὴν πελοπόννησον, ἀπήντησαν τοῖς περὶ Θεαρίδαν. *Totus hic locus de Achaici belli seminibus, ex Polybio, vt opinor, à Pausania sumptus, peti potest ex libro rerum Achaicarum.* ὑπὲρ τῶν εἰς τοὺς περὶ τὸν αὐρήλιον γενομένων ἀσελγημάτων. *Corruptè* ἀλγημάτων *in exemplari scriptum erat.* ἀσελγήματα *enim, hoc est, piacula commissa ab Achaicis sunt, cùm populi Romani legatos pulsarunt.* οἱ δὲ περὶ τὸν δίαιον καὶ κριτόλαον. *Ita legendum, cùm ex Pausania, tum ex Liuio, cuius verba sunt hæc in epit. lib. lij. Dux eorum Critolaus sibi mortem consciuit. in cuius locum Diæus Achaici motus primus auctor ab Achæis dux creatus, &c. Orosius lib. 5. cap. 3. Polybij locum designat, cùm inquit, Valerius Antias in Achaia pugnatum, & viginti millia Achæorum cum duce suo Diæo, cecidisse confirmat. Polybius Achiuus, quamuis tunc in Africa cum Scipione fuerit, tamen quia domesticam cladem ignorare non potuit, semel in Achaia pugnatum Critolao duce asserit. Diæum verò adducentem ex Arcadia milites ab eodem Metello prætore oppressum cum exercitu docet.* τὸ δὲ ἔθνος, καθάπερ ἐν παροιμίᾳ ἔφη, οὐ μόνον τὰ διδόμενα τῇ δεξιᾷ παρὰ ῥωμαίων ἐδέχοντο, τῇ δὲ μιᾷ χειρί. *Locus, vt videtur, mendosus, potest corrigi, si ita legatur:* τὸ δ᾽ ἔθνος, καθάπερ ἡ παροιμία ἔφη, οὐ μὲν τὰ διδόμενα τῇ δεξιᾷ παρὰ ῥωμαίων ἐδέχοντο· τῇ δὲ λαιᾷ χειρί. *Prouerbium extat apud Ciceronem in ep. 5. lib. 6. & in ep. 17. lib. 15. ad Atticum, sed mutilum & mancum. omninò apud Polybium aduerbium* μόνον *expungendum suspicor, & pro eo* μὲν *facili lapsu in* μόνον *à librario mutatum, reponendum; quod sequenti aduerbio* δὲ *respondeat; vt prouerbij sententia sit: dextra manu solere accipi, quæ dentur sine fuco & fallaciis; læua, quæ contra. Achæos igitur, quibus persuasum esset Romanos non verè, & ex animo, sed metu Carthaginiensis belli, quod imminebat, & Hispaniensis quod nondum confectum erat, simulatè secum agere; accepisse quæ dabãtur, non dextra, vt dicitur, manu, sed sinistra: in quo falsam eos de Romanis opinionem habuisse, queritur Polybius, cùm inquit,* καθόλου δὲ καὶ συλλήβδην παράπαιον τοῖς λογισμοῖς. ὑπέλαβον γάρ, *&c.* παραγενομένων γὰρ εἰς τὴν τέγεαν τῶν περὶ τὸν σέξτον, καὶ τοὺς λακεδαιμονίους ἐπισπασαμένων χάριν τοῦ σύμφωνον αὐτοῖς γενέσθαι πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς τήν τε περὶ τῶν προγεγονότων ἐγκλημάτων δικαιοδοσίαν, καὶ τὴν κατὰ τὸν πόλεμον ἐποχήν, *&c. In exemplari erat* καρχηδονίοις, *pro* ἀχαιοὺς, *corruptè prorsus. quis enim hic Carthaginiensibus est locus? & copula* καὶ *deerat.*

deerat post vocem δικαιοδοσίαν. *de hac re ita Pausanias :* καὶ ἔτυχον γὰρ τότε ἤδη οἱ παρὰ ῥωμαίων ἥκοντες τὰ λακεδαιμονίων καὶ ἀχαιῶν δικάσαι. ἀφίκετο μὲν ἐν τεγέᾳ τῆ ἀρκάδων τοῖς ἀνδράσιν ἐς λόγους ὁ κριτόλαος, *&c.* ἔκρειναν πλείστοις μὲν ἄλλοις διακλίναι τὴν ἀπάντησιν. *Pausanias in Achaicis :* ἰδίᾳ δὲ τοῖς συνέδροις ἐπέστελλεν ἐς τὰς πόλεις ἀπολείπεσθαι σφᾶς τοῦ συλλόγου, *&c.* ὁ μὲν οὖν προειρημένος. *Ita legendum , cùm* οἱ μὲν οὖν προειρημένοι *sit in exemplari.* ἐπανοίσειν δὲ τοῖς ἀχαιοῖς εἰς τὴν ἑξῆς ἔφη σύνοδον, ἥτις ἔμελλεν γίνεσθαι μετὰ μῆνας ἕξ. *Ita hunc locum emendauimus ex Pausania, cùm in exemplari corruptè prorsus scriptum esset,* ἐφ' ᾗ σύνοδον αὐτῇ γίνεσθαι, *&c. Pausaniæ verba sunt hæc:* ὃς ἄλλην ἐκέλευεν ἀναμένειν αὐτοὺς ἀχαιῶν σύνοδον, ἐς μῆνα ἐσομένην ἕκτον. αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἰδίᾳ διαλέξασθαι σφισιν ἄνευ τοῦ κοινοῦ τῶν ἀχαιῶν ἔφασκε. καὶ οἱ μὲν ἐπεὶ ἀπατώμενοι συνῆκαν, ἀπηλλάσσοντο ἐς ῥώμην, κριτόλαος δὲ, *&c.* ὁ δὲ κοΐντος καικίλιος ἐν μακεδονίᾳ τὰ δὲ πυνθανόμενος, καὶ τὴν ἐν πελοποννήσῳ, *&c. Ita legendum ; & videndus Liuius in epitoma lib. lij.* καὶ τὸν νεώτερον σκιπίωνα ἀφρικανόν. *Ita emendauimus ex corruptis verbis* ἀλίωνα μαῖνον, *quæ sunt in exemplari. in quo* ταραχὰς, *pro* πρεσβευτὰς *scriptum erat paulò suprà.* παραπλησίοις τοῖς παρὰ τοῦ σέξτου. *Ita legendum. vel si* τὸν σέξτον *retineamus, quod est in exemplari,* τοῖς τῶν περὶ τὸν σέξτον *legendum erit.* μήτε διὰ τῆς πρὸς λακεδαιμονίους προφάσεως.] διὰ τῆς *deest in exemplari.* βούλεσθαι μὲν ῥωμαίοις φίλους ὑπάρχειν. *In exemplari erat* ῥωμαίων. *omninò aliquid mendi hæret huic loco. & pro* κτησάμενος, κτησαμένους *fortaßè legendum.* καὶ τῶν πολιτευμάτων ἔνια. *In exemplari erat* πολιτευομένων: *quam lectionẽ si retinere volumus,* ἐνίους *est scribendum.* τοὺς ἐξ αὐτῶν συνεργοῦντας τοῖς ἐχθροῖς. *Ita videtur legendum ex emendatione ad oram exemplaris notata, cùm in contextu* τοῖς αὐτοῖς *scriptum sit.* διαγόραν τὸν αἰγέα, καὶ τὸν τριταῖον στρατήγιον. *Opinor legendum* διαγόραν τὸν αἰγιέα, καὶ τὸν τριταιέα στρατήγιον. τριταῖα *enim* πόλις ἀχαΐας *Stephano, à qua* ὁ πολίτης τριταιεὺς, *&c.* περὶ τὸ πραγματοκοπεῖν. *Ita legendum , cùm in exemplari corruptum sit hoc verbum.*

FVLVI VRSINI NOTÆ
IN DIONYSIVM.

I.

ΑΛΛΑ` καὶ διότι τοὺς φίλους αὐτῶν καμπανοὺς, πολλὰ καὶ μεγάλα ἔβλαπτον. *Deest fragmenti principium, in quo belli Palæpolitani, vt videtur, origo referebatur. de eo sic Liuius libro viij. Palæpolis fuit haud procul inde, vbi nunc Neapolis sita est: duabus vrbibus populus idem habitabat: Cumis erant oriundi, Cumani Chalcide Euboica originem trahunt. classe, qua aduecti ab domo fuerant, multum in ora maris eius, quod accolunt, potuere. primùm in insulas Aenariam, & Pithecusas egreßi, deinde in continentem ausi sedes transferre. Hæc ciuitas cum suis vrbibus, tum Samnitium infida aduersus Romanos societate freta; siue pestilentiæ, quæ Romanam vrbem adorta nuntiabatur, fidens; multa hostilia aduersus Romanos agrum Campanum, Falernumq́; incolentes fecit. Igitur L. Cornelio Lentulo, Q. Publilio Philone II Cos. Fetialibus Palæpolim ad res repetendas mißis, cùm relatum esset à Græcis, gente lingua magis strenua, quàm factis, ferox responsum: ex auctoritate patrum populus Palæpolitanis bellum fieri iußit, &c. Ex his autem Liuij verbis corrigitur locus Strabonis in libro 5. qui vt legi debet, correctus, ipsa Liuij verba vicißim illustrat.* μετὰ δὲ δικαιαρχίαν ἐστὶ νεάπολις κυμαίων. ὕστερον δὲ καὶ χαλκιδεῖς ἐπῴκησαν, καὶ πιθηκουσαίων τινὲς, καὶ αἰναριέων, ὥστε καὶ νεάπολις ἐκλήθη διὰ τοῦτο. *mendosè enim* ἀθηναίων *in vulgatis Strabonis editionibus scriptum est, pro* αἰναριέων. *eamq́; scripturam secuti interpretes, malè Atheniensium, pro Aenariensium verterunt. nos autem eius loci correctionem, Liuianæ recenti lectioni debemus:* ἡ δὲ βουλὴ τῶν ῥωμαίων, καμπανῶν πολλάκις ἐμφανιζόντων, καὶ ἀποδυρομένων κατὰ τῶν νεαπολιτῶν. *Aduerbium* κατὰ *deest in exemplari: videtur tamen ad sensum necessariò requiri. paulò pòst, pro* τὰ μὴ προσήκοντα, *malè in exemplari* τὰ μὴ προσήκειν *legebatur. &* ἀπέστειλε *paulò suprà reposuimus, pro* ἀποστεῖλαι, *quod est in manuscripto, vt videtur, mendosè.* τῇ τε οἰκείᾳ πιστεύοντες δυνάμει καὶ τῇ παρὰ σαμνιτῶν ἀφιξομένῃ βοηθείᾳ. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* ἀφανιζομένῃ *corruptè scriptum esset, pro* ἀφιξομένῃ. *Confirmant hanc lectionem Liuiana verba ex eodem libro: itaque cùm à Tarento, & à Samnitibus fama esset noua auxilia ventura, &c.* ὡς ἀπίστου καὶ δολίου.

δολίου. *In exemplari ſcriptum eſt* ἀπίσοις καὶ δολίοις. *& mox,* τοὺς νεαπολίτας, *pro* τοῖς νεαπολίταις, *&c. vt nos emendauimus.* ἀλλὰ κἀκείνοις.] κἀκείνοις *erat in exemplari.* διὰ ταύτας τὰς αἰτίας ἡ βουλὴ τῶν ῥωμαίων στρατιὰν ἐπὶ νεαπολίτας ἀποστεῖλαι ἐβουλεύθη. *Ita legendum. Liuius in eodem libro : ex auctoritate patrum populus Palæpolitanis bellum fieri iuſsit.*

I I.

Μαθόντες οἱ ῥωμαῖοι σαμνίτας στρατιὰν ἀγείρειν, τὸ μὲν πρῶτον πρέσβεις ἔπεμψαν. *Liuius libro viij. Ab vtroq. conſule exiguam ſpem pacis cum Samnitibus eſſe certior fit Senatus. Publilius, duo millia Nolanorum militum, & quatuor Samnitium, magis Nolanis cogentibus, quàm voluntate Græcorum recepta Palæpoli, miſerat Romam. compertum Cornelius delectum indictum à magiſtratibus : vniuerſum Samnium erectum, &c. ob hæc cùm legatos mitti placuiſſet prius ad Samnites, &c. ita videtur legendus Liuij locus ex fide vetuſtiſsimi exemplaris.* καὶ τὴν πόλιν δὲ ἡμῶν αὐτῶν ἔχετε. *Opinor* αὐτοὶ *pro* αὐτῶν *legendum eſſe.* ἐπὶ τοὺς ἡμετέρους ἐγνωκότες ἄγειν ἀποίκους. *In exemplari ſcriptum erat* ἐποίκους. *Liuius ibidem: aduerſus Romanos agrum Campanum, Falernumq́ incolentes.* φέρειν δὲ καὶ ἄγειν. *Ita ſcribendum, cùm in exemplari deſint* καὶ ἄγειν, *&c.* καὶ γὰρ ἄνδρες φουνδανῶν καὶ φορμιανῶν, ἱκανοὶ βοηθεῖν αὐτοῖς ἐσόμεθα ἐὰν καταστῶμεν εἰς ἀνάγκην πολέμου. *Liuius ibidem : Nec Fundanum, Formianúmve à ſe ſolicitatos. quippe minimè pœnitere ſe virium ſuarum, ſi bellum placeat.* διὰ φυλακαῖς. *placet vt legatur* διὰ φυλακῆς. ἐκχωρεῖν φρεγέλλης, ἣν πρὸ πολλοῦ πολέμῳ κρατησάντων ἡμῶν, ὅ, περ ἐστὶ νόμος κτήσεως δικαιότατος, ὑμεῖς οὐδενὶ δικαίῳ σφετερισάμενοι, δεύτερον ἔτος ἤδη κατέχετε. *Liuius ibidem : Ceterùm non poſſe diſsimulare ; ægrè pati ciuitatem Samnitium, quòd Fregellas ex Volſcis captas, dirutasq́ ab ſe, reſtituerit Romanus populus, &c. De Fregellana colonia paulò ſuprà ita ſcribit Liuius : Fregellas (Signinorum is ager, deinde Volſcorum fuerat) colonia deducta, &c. ſed pro Signinorum, omninò Sidicinorum, vt correxit Sigonius, licet repugnante libro vetuſtiſsimo, videtur legendum ex ipſa locorum deſcriptione. vt autem hanc correctionem vehementer probem, facit Stephani locus, cuius verba ſunt ferè ex Liuio tranſlata,* φρέγελλα πόλις ἰταλίας, ἣ τὸ μὲν ἀρχαῖον ἦν ὀπικῶν, ἔπειτα οὐολούσκων ἐγένετο. *Notum eſt autem vel ex Feſti auctoritate, Opicos & Oſcos eoſdem eſſe ; Sidicinosq́ inter Oſcos Campaniæ vetuſtos populos numerari à Strabone lib. 5. cuius ſunt hæc:* τὸ γὰρ τέχνον

τὸ καλού-

τὸ καλούμενον σιδικῖνον ἐφεξῆς κείμενον, ἐκ τοῦ ἐπιθέτου δηλοῦται. διότι τὸ σιδικίνων ἔθνη, ἔτι δὲ ὄσκοι, καμπανῶν ἔθνος ἐκλελοιπὸς, &c. καὶ πράξεις πᾶσι διδόναι ἐπὶ τοῖς πολεμίοις εὐτυχεῖς. *Ita videtur legendum, cùm in exemplari* καὶ πράξειεν πᾶσι διδόναι τοῖς πολεμίοις εὐτυχεῖν, *corruptè, vt videtur, scriptum sit. paulò suprà,* ἀρραῖς, *pro* ἀραῖς. *&* κατέχετε, *pro* τυχόντες, *mendosè in manuscripto legebatur.* ἐπί τ' αὐτοῖς τὰ εἰκότα συνέβη παθεῖν. *Locus, vt apparet, mendosus, potest aliquo modo corrigi, si ita legatur:* ἔπειτ' αὐτοῖς τὰ εἰκότα συνέβη παθεῖν, *&c.* ἣν εἶχε κορνήλιος. *Liuius ibidem: Cornelius altero exercitu Samnitibus; si qua se mouerent, oppositus, &c.*

III.

Συνειδότες μὲν ἑαυτοῖς ἐψευσμένοις ἃς πρότερον ἐποιήσαντο πρὸς αὐτοὺς ὁμολογίας, ἐν αἷς φιλίαν συνέθεντο καὶ συμμαχίαν. *De Lucanis fœdere in amicitiam P. R. primum acceptis meminit Liuius lib. viij. Lucani, inquit, atque Apuli, quibus gentibus nihil ad eam diem cum Romano populo fuerat, in fidem venerunt, arma, virosq; ad bellum pollicentes. fœdere ergo in amicitiam accepti, &c. fuit is annus vrbis* CDXXVII, *L. Papirio Mugillano, C. Pœtelio Libone Visolo* III *Cos.* οὐκ ἀπογνόντες δὲ συμπείσειν αὐτοὺς, ἐὰν ἐξ ἁπάσης τῆς πόλεως τοὺς ἐπιφανεστάτοις παῖδας ὁμήρους ἅμα τοῖς πρεσβευταῖς ἀποστείλωσιν, ὅ, περ καὶ συνέβη. ἀφικομένων γὰρ τῶν πρέσβεων, καὶ πολλὰ δεομένων, ἥ τε βουλὴ δέχεσθαι τὰ ὅμηρα ἔγνω, καὶ τὴν φιλίαν πρὸς τοὺς λουκανοὺς συνάψαι. καὶ ὁ δῆμος ἐπεκύρωσε τὰ ψηφισθέντα ὑπ' αὐτῆς. *In exemplari pro* συμπείσειν, *scriptum est* συμπεσεῖν, *vt videtur, corruptè. de Lucanis in P. R. amicitiam iterum receptis, ita scribit Liuius libro* 10. *principio huius anni, (qui fuit vrbis* CDLV, *L. Cornelio Scipione, Cn. Fuluio Maximo Centumalo Cos.) oratores Lucanorũ ad nouos Cos. venerunt questum: quia conditionibus perlicere se nequiuerint ad societatem armorum, Samnites infesto exercitu ingressos fines suos vastare: belloq; ad bellum cogere. Lucano populo satis, superq; erratum quondam. nunc ita obstinatos animos esse, vt omnia ferre, ac pati tolerabilius ducant, quàm vt vnquam posteà nomen Romanum violent. orare patres, vt & Lucanos in fidem accipiant, & vim, atque iniuriam ab se Samnitium arceant. se, quamquam bello cum Samnitibus suscepto necessaria iam facta aduersus Romanos fid[...]sit, tamen obsides dare paratos esse. breuis consultatio Senatus fuit. ad vnum omnes iungendum fœdus cum Lucanis, resq; repetendas ab Samnitibus censent. benignè responsum Lucanis: ictumq;*

ictumq́; fœdus. Fœtiales missi, qui Samnitem decedere agro sociorum, ac deducere exercitum finibus Lucanis iuberent. quibus obuiam missi à Samnitibus, qui denuntiarent, si quod adissent in Samnio concilium, haud inuiolatos habituros. Hæc postquam audita sunt Romæ, bellum Samnitibus & patres censuerunt, & populus iussit, &c. καὶ μηδὲν ἔτι πράττειν ἔργων πολεμίων.] ἔργον *magis placeret.* ὅτι τοὺς ὑπηκόους ὁμολογήσαντας ἔπεσθαι. *Vide num* ἔσεσθαι *rectius sit: quamuis* ἔπεσθαι *possit etiam ferri.* τοῖς ἀδικουμένοις καὶ καταφεύγουσιν. *Ita omninò legẽdum, cùm in manuscripto corruptè sit,* τοὺς ἀδικουμένους καὶ καταφεύγοντας. *& mox,* ἐπὶ πλεῖον, *pro* ἐπὶ πλείω, *vt est in manuscripto.*

I V.

Ὅτι ποστούμιος πρέσβις ἐστάλη πρὸς ταραντίνους. *Legatos Romanos pulsatos fuisse à Tarentinis, & præter alias grauissimas iniurias acceptas, vnum etiam vrina respersum fuisse, scribit Valerius Maximus lib. 2. cap. 2. Liuius in epitoma lib. 12. Florus libro 1. cap. 18. Orosius libro 4. cap. 1. Appianus & Dio in fragmentis, & Zonaras ex Dione.*

καὶ τελευτῶντες ἐξέβαλον ἐκ τοῦ θεάτρου. *In exemplari scriptum est* τελευτῇ, *ex quo nos* τελευτῶντες *fecimus: quod si minus placeat,* τελευταῖον *omninò scribendum erit.* ἀνασυράμενος τὴν περιβολήν. *Ita restituimus, cùm in exemplari esset* ἀναβολὴν, *corruptè. vsus est eadem voce Dionysius in fragmento 11, cùm inquit,* τήν τε περιβολὴν κατὰ κεφαλῆς εἵλκυσεν, *&c.* τὴν οὐ λέγεσθαι πρέπουσαν ἀκαθαρσίαν. *Florus: per obscœnam, turpemq́; dictu contumeliam, &c. vt videatur ad verbum ex Dionysio transtulisse.* κατὰ τῆς ἱερᾶς ἐσθῆτος.] τήβεννα *habet Ioannes in fragmento Chronicorum, cuius extat hoc principium.* ὅτι ἐπὶ λευκίου ποστουμίου, καὶ γαΐου κλαυδίου ὑπάτων, ταραντίνοις μὲν ἀποίκοις οὖσιν ἑλλήνων, οἰκοῦσι δὲ τῆς ἰταλίας τὰ ἔσχατα, ῥωμαῖοι πολεμεῖν ἔγνωσαν, ὅτι δὴ πρεσβευτὰς σφῶν, παρὰ τὸ κοινὸν ἁπάντων ἀνθρώπων νόμον λόγοις τε καὶ ἔργοις ἀσχήμοσι περιύβρισαν, ποστουμίου τοῦ ναυαρχήσαντος τὴν τήβενναν, *etc. Consulum nomina apud Ioannem mendosa sunt. non enim L. Postumio, C. Claudio, quorum consulatus ne memoria quidem extat, sed L. Aemilio Barbula, & Q. Marcio Philippo Cos. bellum contra Tarentinos susceptum est. constat hoc cùm ex aliis, tum ex ipso Dionysio, cuius verba sunt ex hoc fragmento:* ἄρτι δὲ αἰμιλίου βαρβούλα ἐπίκλησιν τὴν ἀρχὴν παρειληφότος, παρῆσαν οἱ σὺν τῷ ποστουμίῳ πεμφθέντες εἰς τὸν τάραντα πρέσβεις, *&c. Ex iis autem, quæ suprà adduximus, Ioannis verbis, colligere etiam possumus, Postumium, qui hoc anno legatus Romanus à*

Tarentinis pulsatus dicitur, priore anno C. Fabricio, Q. Aemilio Cos. præfectum classis fuisse cum P. Cornelio, eo, quem Duumvirum naualem à Tarentinis occisum scribit Liuius in epitoma lib. 12. de qua quidem iniuria, legatus à Senatu, vt quereretur, ad Tarentinos missus, vrina respersus fuit: id enim est, quod dicit Liuius, legatos pulsatos fuisse. valet enim pulsatos (non vt amicus meus, homo doctissimus existimauit) percussos & verberatos; sed violatos, & vt interpretatur Seruius, fractis fœderibus læsos, Virgilij versum explicans, qui est in libro XII.

Pulsatos referens infecto fœdere diuos.

Vsus est autem Liuius hoc verbo, eadē significatione, in epitoma lib. 51. cùm inquit, legatos populi Romani ab Achæis pulsatos fuisse. quam contumeliam exprimens Cicero in oratione pro lege Manilia, Corinthum euersam dixit, quòd legati appellati fuerant superbius. ὅτι μὴ καὶ τὰ αἰτούμενα δίδοτε ἡμῖν. *Vide num rectius sit,* ὅτι καὶ τὰ μὴ αἰτούμενα δίδοτε ἡμῖν, *&c.* ἕως λουκανοί τε ἀφεστήκασι, καὶ βρέττιοι, καὶ τὸ σαυνιτῶν πολὺ καὶ φιλοπόλεμον ἔθνος, καὶ τυῤῥηνία παρ᾽ αὐταῖς οὖσα ταῖς θύραις ἔτι ἀχείρωτος ἦν. *Ita legendus hic locus, cùm in exemplari mendosè sit* ἀχώρητος, *pro* ἀχείρωτος. *huc autem referuntur illa ex epitoma lib. 13. Res præterea contra Etruscos, Lucanos, & Bruttios, & Samnites prosperè gestas continet.*

V.

Σαυνίτας, καὶ λουκανοὺς, καὶ βρεττίους ἐνίκησε. *Videntur hæc pertinere ad Liuiana illa ex epitoma libri 12. Samnites defecerunt: aduersus eos, & Lucanos, & Bruttios, & Etruscos aliquot prœliis à compluribus ducibus bene pugnatum est.* καὶ τὴν θουρίων πολιορκίαν ἔλυσε. *C. Fabricium à Thuriis statua donatum, quòd eos obsidione exemisset, tradit Plinius; apud quem malè Thurini, pro, Thurij, scriptum est. eius verba sunt ex libro 34. cap. 4. Publicè autem ab exteris posita est Romæ C. Aelio Tr. pl. lege perlata in Stenium Statilium Lucanū, qui Thurios bis infestauerat: ob id Aelium Thurij statua & corona aurea donauerunt. ijdem posteà Fabricium donauere statua, liberati obsidione.* καὶ κόϊντον αἰμίλιον τὸν συνάρχοντα τοῦ φαβρικίου, καὶ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ τυῤῥηνικοῦ πολέμου ἔχοντα. *Ex his verbis apparet Q. Aemilio Papo, Etruriam prouinciam: C. Fabricio, Samnites obuenisse; de quibus triumphauit. fuerunt autem Consules C. Fabricius, & Q. Aemilius anno* CDLXXI. καὶ π. κορνήλιον, ὃς ἐνιαυτοῦ τετάρτῳ πρότερον ὑπατεύων,

τέυων, καλ' ἔθνος ὅλον, τοὺς καλουμένους σένωνας, ἐχθίστους ῥωμαίων ὄντας, πολεμῶν, ἅπαντας ἡβηδὸν κατέσφαξεν. *De hac P. Cornely Dolabellæ victoria ex Gallis Senonibus ita ſcribit Florus: Poſt aliquot annos omnes reliquias Gallorum in Etruria ad lacum Vadimonis Dolabella deleuit, ne quis extaret in ea gente, qui incenſam à ſe Romanam vrbem gloriaretur. & Eutropius: interiectis aliquot annis iterum ſe Gallorum copiæ contra Romanos Tuſcis, Samnitibusq; iunxerunt. ſed cùm Romam tenderent, à P. Cornelio Dolabella conſule deletæ ſunt. Fuit autē Conſul P. Cornelius Dolabella cum Cn. Domitio Caluino anno* CLXX. *In exemplari manuſcripto mendosè erat* νέωνας, *pro* σένωνας, *&* ὅλου, *pro* ὅλον. *& mox* πόλεων *habebat, pro* πολεμῶν, *vt nos emendauimus: eſt enim ſententia ſumpta ex fragmento Polybij* XXIII. εἴτε ἀργύριον ἀντὶ τῶν αἰχμαλώτων ἐβούλετο λαβεῖν. *In exemplari ſcriptum eſt* αὐτῶν, *pro* ἀντί. *huc pertinēt illa Ennij* [illegible]*ud Ciceronem: Nec mi aurum poſco, &c.* πυνθάνομαί σε κράτιστον. *Ita legendum, cùm in exemplari deſit* σε. *& mox,* μηδὲν ἄμεινον τῶν πενεστάτων βουλεύεσθαι *videtur legendum, cùm in exemplari* μηδένα *ſcriptum ſit.* ὡς ἐμοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι καὶ μεγάλην σοι χάριν, καὶ μὰ δί' οὐκ ἐλάττω. *Deſunt hîc nonnulla verba, quæ diuinare non licet. itaque locum ſtellula notauimus: pro* εἴσεσθαι *habet* ἴσε*) *liber manuſcriptus.* τὴν ἄχει τοῦδε δύστηνον. *Vox* δύστηνον *in exemplari mendosè legebatur.* καὶ τὴν προσώτην νενικηκόσι. *Quamuis* νενικηκόσι *ad* ταραντίνοις *vocem referri poßit, placeret tamē* νενικηκότι *vt ad Pyrrhum referatur.* ῥωμαίους ποιήσαντα φίλους. *Corruptè legebatur in exemplari* ῥωμαῖοι ποιήσαντες φίλοι. *ſuſpicor autem aliquid vitij ineſſe verbo* εἶ), *&c.* εἰ δὲ πισὶ τὸ τῆς βασιλείας ὄνομα. *Corrupta hæc erant in exemplari. &* λέγῃς *ſine dubio legendum.* οὐδέ γε περὶ τῆς πενίας, ὅτι μοι γήδιον μικρὸν ἐστι κομιδῆ, καὶ φαῦλον οἰκίδιον. *De Fabricij parſimonia videndus Plinius libro* 33. *cap.* 12. οὐδενὸς ἐξεγίνετο. *Vide num rectius ſit* ἐξεγένετο. *paulò pòst legendum, vt nos emendauimus,* ὃς ἄρχω τε τὰς μεγίστας ἀρχὰς, καὶ πρεσβεύω τὰς ἐπιφανεστάτας πρεσβείας καὶ σεβασμίους. *pro iis autem quæ ſequuntur,* ἱερῶν τε πιστεύομαι τὰς ἁγιωτάτας ἱερωσύνας, *in exemplari* ἱερῶν πιστεύωμαι τοὺς ἁγιωτάτους *ſcriptum erat ſine* ἱερωσύνας *verbo, quod neceſſariò requiritur.*

ἀλλήλοις ἴσοις. *Ita legendum, cùm malè* ἀλλήλους *ſit in exemplari.*

ὅτι οὐχ ἴσοις ὑμῖν ἐποίησε τοῖς βασιλεῦσιν. *Vox* ἴσοις *deeſt in exemplari: videtur tamen neceſſaria.* καὶ ἐπὶ τοῦτο μέγιστον φρονῶ. *Placet* ἐπὶ τούτῳ. *& mox videtur legendum,* ἢ ἂν τὸν λιμὸν σκεδάσῃ, *&c.* ἀλλὰ περίεστί

μοι τοῖς πλουσίοις ἐπαρκεῖν. *Ita emendauimus, pro eo quod est in exemplari,* ἀλλ' οὐ περίεστιν μοι τοὺς πλουσίους ἐπαρκεῖν, *ut videtur, mendosè.* αἷς ὠφέλουν ἂν τοὺς δεομένους. *Pro* ἂν τοὺς, αὐτοὺς *unicum verbum est in exemplari, sed non rectè, ut videtur.* καὶ πολλῶν χρημάτων αἴτιος εἶ πειρᾶσθαι. *Non video quid velit verbum* αἴτιος, *nisi pro eo* πρόθυμος, *vel tale aliquod reponamus.* εἰ δὲ δεῖ καὶ τὰ μάλιστα διὰ τὰς εὐεργεσίας τῶν δεομένων, τὰ πολλὰ κεκτῆσθαι χρήματα. *Aliter hic locus in exemplari habetur, & haud scio an rectè. sic enim in eo scriptum est:* εἰ δὲ δὴ καὶ τὰ μάλιστα διὰ τὰς εὐεργεσίας τῶν δεομένων τὸ πολλὰ κεκτῆσθαι πράγματα. *&* *mox,* μακάριον τούτοις ὑπῆρχεν, *mutauimus in* μακάριον τοῦτο ὑπῆρχεν. *si quis autem nostras emendationes minus probauerit, poterit ex antiqua scriptura, eam quæ magis placeat, lectionem elicere.* ἢ ἀφ' ὧν αὐτὸς ἐκτησάμην καλῶν. *Magis placeret* καλῶς, *ut respondeat præcedenti aduerbio* αἰσχρῶς. *sed nec* καλῶν *displicet.* μάλιστα δ' ἐπὶ σαυνίτας καὶ λευκανοὺς καὶ βρεττίους, στρατιὰν ἄγων ἐστάλην τετάρτῳ πρότερον ἐνιαυτῷ τὴν ὕπατον ἀρχὴν ἔχων. *Videtur legendum* τρίτῳ πρότερον ἐνιαυτῷ, *ex historia, & ex loco superiore, in quo est:* ὃς ἐνιαυτῷ τρίτῳ πρότερον ὑπατεύων, σαυνίτας, καὶ λευκανοὺς, καὶ βρεττίους ἐνίκησα μεγάλαις μάχαις, *&c.* πολλὰς δὲ καὶ εὐδαίμονας πόλεις κατὰ κράτος ἐξελὼν, ἐξεπόρθησα, ἐξ ὧν τὴν στρατιὰν ἅπασαν ἐπλούτησα, καὶ τὰς εἰσφορὰς τοῖς ἰδιώταις, ἃς εἰς τὸν πόλεμον προσήνεγκαν, ἀπέδωκα, καὶ υ. τάλαντα μετὰ τὸν θριάμβων εἰς τὸ ταμιεῖον εἰσήνεγκα, *&c. Ex hoc Dionysii loco satis manifestè apparet, in supplendo Capitolino fragmēto, quod est ante triumphum Q. Marcij consulis, feliciorem Panuinij cōiecturam fuisse, qui C. Fabricium, ad quem sine dubio pertinet illud fragmentum, de Samnitibus, Lucaneis, Bruttieisq́; triumphasse, scripsit; quàm ea fuerit, qua ductus Sigonius, de Etrusceis, Galleisq́; eum egisse triumphum affirmauit. hic quidem Polybij secutus auctoritatem: ille verò Liuianæ epitomæ testimonium. quod apud eos, qui Romanos triumphos post Sigonium & Panuinium ediderunt, non fuit tanti, ut Polybianis monumentis præferendum putarint. itaque ipsi quoque C. Fabricium C. F. Luscinum Cos. ann.* CDLXXI, *de Etrusceis Galleisq́; triumphasse tradiderunt. sed in tantis Romanæ historiæ tenebris doctissimos etiam viros offendisse aliquando, non est mirandum; ad quorum manus si Dionysii fragmentum, quod nobis videre licuit, peruenisset, satis ex eo intellexissent, C. Fabricio, Q. Aemilio Consulibus creatis; Aemilio, Etruriam prouinciam: Fabricio, Samnites bello persequendos obuenisse:*

nisse: sed de Etruscis Aemilium, rebus aliquoties prospere gestis, non tamen triumphasse: Fabricium verò, Samnitibus, Lucaneis, Bruttiisq; bello sæpius superatis, agro vastato, vrbibus captis, argenti talentis in ærarium populi Romani quadringentis relatis, præda militibus auctis, stipendio plebi, quod in bellum contulerat, reddito, insignem hunc, qui in Capitolino lapide desideratur, egisse triumphum. ἀλλάξομαι τὴν χεῖρα. Ita scribendum, cùm ἀλλήξομαι verbum mendosè sit in exemplari. ἁπάντων παρόντων. Deest finis orationis Fabricij ad Pyrrhum regem.

FVLVI VRSINI NOTÆ
IN APPIANVM.

I.

ΟΤΙ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς ῥωμύλον τατίου. Hoc Appiani fragmentum ex libro, qui βασιλικὴ inscriptus fuit, descriptum fuisse didicimus ex annotatione ad oram libri manuscripti. In proœmio autem historiæ à se scriptæ Appianus facit mentionem βασιλικῆς ἱστορίας, his verbis: τριῶν δὲ βίβλων οὐσῶν, αἳ τὰ ἐς τὴν ἰταλίαν ὄντα αὐτοῖς πολλὰ πεπραγμένα συνάγουσι, τὰς μὲν τρεῖς ἡγητέον εἶναι ῥωμαϊκῶν ἰταλικὰς, διὰ δὲ πλῆθος ἔργων διῄρηται. καὶ δηλοῦσιν, ἡ μὲν πρώτη τὰ τῶν βασιλέων γενόμενα ἔργα, ἐφεξῆς ἅπαντα ἐφ' ἑαυτῆς ὡς ἐγένετο, καὶ αὐτὴν ἐπιγράφω ῥωμαϊκῶν βασιλικὴν, &c. ἐδέοντό τε λαβεῖν τινα οἶκτον τοὺς σαβίνους. Erant hæc aliaq; multa in exemplari mendosè scripta: nos autem ita edidimus, vt emendari debere existimauimus. καὶ συνελθόντες ῥωμύλος τε καὶ τάτιος ἐς τὴν ἐξ ἐκείνου γενομένην ἱερὰν ὁδὸν, ἐπὶ τοῖς δὲ συνέβησαν. Alij scribunt non in Sacra via, sed in Comitio fœdus inter Romulum & Tatium ictum fuisse, ab eaq; coitione Comitium ipsum dictum esse: & rectè. nam ea pars Fori Romani in qua Comitium erat, Sacræ viæ iungebatur, vt ex recta Fori Romani descriptione intelligi potest. Videndus liber, quem scripsimus De familiis Romanis, in gente Mußidia.

I I.

Ὅτι τοῦ μαρκίου φυγαδευθέντος. Hoc fragmentum ex libro, qui Italicus inscriptus fuit, depromptum esse, ad oram exemplaris notatum est. de eo facit mentionem Appianus in eodem historiæ suæ proœmio, ita scribens:

bens: ἡ δ' ἑξῆς τὰ ἐς τὴν ἄλλην ἰταλίαν, χωρίς γε τῆς παρὰ τὸν κόλπον τὸν ἰόνιον, ἐς δὲ σύγκρισιν τῆς προτέρας ἡ δὲ λέγεται) ἡ ἑξῆς ῥωμαϊκῶν ἰταλική, *&c.* ἡ δὲ μόλις ἐξέπεμψεν αὐτοκράτορας περὶ εἰρήνης πρέσβεις. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* αὐτοκράτορας εἰρήνην περὶ ῥωμαίοις πεμπούσης, *corruptè ſcriptum eſſet. Liuius de hac re ita ſcribit libr. 2. deinde vocare Senatum, referre de legatis ad C. Marcium mittendis coegit. acceperunt relationem patres: poſtquam apparuit labare plebis animos, miſsiq́ de pace ad Marcium oratores, &c.* προὔτειναν ἀμνηστίαν, καὶ κάθοδον. *Ita legendum, pro* ἀναμνηστίαν, *vt eſt in exemplari. & mox,* ὡς οὐχ ἁμαρτούσης εἰς αὐτὸν, *pro* ἁμαρτούσης ἑαυτὸν, *vt habet liber manuſcriptus.* ἂν τὴν γε μὴν ἔχουσι βολούσκων καὶ τὰς πόλεις ἀποδῶσι. *In exemplari corruptè ſcriptum erat* αὐτὴν, *ex quo nos* ἂν τὴν *fecimus, vt* χώραν *intelligamus, conueniatq́ cum Liuio, apud quem eſt: Si Volſcis ager redderetur, poſſe agi de pace.* ταῦτα τοῦ μαρκίου δεησομένοις. *Vide num* ταυτὰ *ſcribendum ſit.* προσδεραμών τε.] προσδεραμόντες *corruptè legebatur in exemplari.* ὧν χώρα τε τοσαύτη διέφθαρται. *Ita videtur ſcribendum, pro* ὡς χώρα τε τοσαύτη διέφθαρσαι, *vt eſt in exemplari mendosè.* ποῖ φέρων οἴσεις τὸ πῦρ; μετὰ τὴν χώραν ἐπὶ τὴν πόλιν; μετὰ τὴν πόλιν, ἐπὶ τὴν ἑστίαν τὴν σήν; *In exemplari deerant* μετὰ τὴν πόλιν, *quæ verba neceſſaria ſunt.* οὐκ εἶναι πατρίδα. *In exemplari legebatur* οὐκ εἶα πατρίδα. *omninò videtur deſiderari verbum* ἔλεγεν, *ſi* εἶναι *retineamus. vel ſi* εἶα *placeat,* λέγεσθαι, *vt ſit, non patiebatur Marcius patriam dici, quæ eieciſſet. huc pertinent illa Liuij: memorem ſe & ciuium iniuriæ, & hoſpitum beneficij, &c.* ἐπεξίει] ἐπαξίοι *corruptè legebatur in exemplari.* τοὺς αὐτοὺς, ἐκείνοις.] *vel* ἐκείνῳ *legendum, vel* ἐκείνοις, *vt ad Volſcos referatur.* προσαπεστεῖν αὐτοῦ. *In exemplari* αὐτοῦ, *malè. & infrà* νίκην ἑξῆς, *pro* ἕξεις *habebat: &* συναλλάξαν, *pro* συναλλάξων: *&* κατελέσθη, *pro* κατελύθη, *vt nos emendauimus.. de Coriolani morte ita Liuius ſcribit: Adductis deinde legionibus ex agro Romano, inuidia rei oppreſſum periſſe tradunt, alij alio letho.*

III.

Ὅτι σαυνῖται ἐς τὴν φλεγελλάνων. *Ex libro, qui Samniticus ab Appiano inſcriptus eſt, hoc fragmentum deſcriptum fuiſſe, cognouimus ex annotatione ad oram exemplaris.* περὶ σαυνιτικῆς *autem* ἱστορίας *in eodem proœmio ita meminit Appianus.* τελευταίῳ δὲ ἔθνει σαυνίταις, οἳ παρὰ τὸν ἰόνιον ᾤκηνται, μεγάλῳ τε καὶ χαλεπῷ, ὀγδοήκοντα ἔτεσι συνεπλάκησαν, μέχρι καὶ τοὺς δὲ καὶ ὅσα σφίσιν ἐγγὺς ἔθνη συνεμάχει, καὶ ἕλληνας

ὅσοι

ὅσοι ὑπὸ τὴν ἰταλίαν εἰσὶν, ὑπηγάγοντο. καὶ ἔστιν ἤδη τῶν προτέρων εἰς σύλλεισιν, ῥωμαϊκῶν σαννιτικὴ, &c. ἀπανέστησαν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς φρεγέλλης. *Ita videtur legendum, cùm* ἐπανέστησαν *sit in exemplari.* καὶ πάλιν ἐς ῥώμην ἐπρέσβευον οἱ σαννῖται, νεκρὰ σώματα ἀνδρῶν φέροντες, ὡς αἰτίους τοῦ δὲ τοῦ πολέμου γεγονότας ἀνῃρηκότες, καὶ χρυσίον ὡς ἀπὸ τῆς ἐκείνων περιουσίας πεπορισμένον. *De hac re ita scribit Dio in fragmentis:* νικηθέντες οἱ σαννῖται ὑπὸ ῥωμαίων, ἐπεκηρυκεύσαντο τοῖς ἐν τῇ πόλει ῥωμαίοις, τούς τε αἰχμαλώτους ὅσους εἶχον αὐτῶν πέμψαντες σφίσι, καί τινος παπιρίου ἄνδρὸς, ἔς τε τὰ πρῶτα τῶν παρ᾽ αὐτοῖς ἀξιουμένων, καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ πολέμου πᾶσαν φερομένου τήν τε οὐσίαν, καὶ τὰ ὀστᾶ, ἐπειδὴ φθάσας ἑαυτὸν κατεχρήσατο, &c. *Liuius libro 8. Brutulum Papium appellat his verbis: Vir nobilis, potésque erat, haud dubiè proximarum induciarum ruptor. de eo coacti referre Prætores, decretum fecerunt, vt Brutulus Papius Romanis dederetur, & cum eo præda omnis Romana, captiuique vt Romam mitterentur. Fetiales Romam, vt censuerunt, missi: & corpus Brutuli exanime: ipse morte volũtaria ignominiæ se, ac supplicio subtraxit: placuit cum corpore bona quoque eius dedi, &c.* καὶ εἶπε καὶ ἀντέλεγον. *Ita emendauimus, cùm* εἶτω καὶ ἀντέλαβον *esset in exemplari.*

ὀκνοῦντες. *In libro manuscripto* οὐκ ὀκνοῦντες *legebatur.* ὁ δὲ τῷ πατρὶ συνεβουλεύετο, μεταπεμψάμενος αὐτὸν ἐκ τοῦ καυδίου φερόμενον ὑπὸ γήρως ἁμάξῃ. *Liuius lib. 9. itaque vniuersi Herennium Pontium patrem imperatoris per litteras consulendum censent, &c. paulò pòst: nec grauatus senex, plaustro in castra dicitur aduectus, vocatusque in consilium, &c.* καὶ πάντας ἀπόλυσον ἀπαθεῖς, μήτ᾽ ἐνυβρίσας, μήτ᾽ ἀφελόμενος μηδέν. *Liuius ibidem: censuit omnes indè quamprimum inuiolatos mittendos.* ἵνα σῶον ᾖ σοι τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας. *Liuius: cum potentissimo populo per ingens beneficium perpetuam firmare pacem, amicitiamque.* εἰσὶ δ᾽ ὡς φιλότιμοι. *Placeret* ἴσθι, *pro* εἰσὶ, *interpunctionis nota ad vocem* φιλότιμοι, *translata.* ἢν δέ σε ταῦτα μὴ πείθῃ, κτεῖνον ἅπαντας ὁμαλῶς, μηδ᾽ ἄγγελον ὑπολιπών. *Liuius: quæ vbi spreta sententia est: iterumque eodem remeante nuntio consulebatur: censuit ad vnum omnes interficiendos.* Ῥωμαῖοι γὰρ ὅτι οὖν ὑβρισθέντες ἀμυνοῦνταί σε πάντως. *Liuius: Ea est Romana gens, quæ victa quiescere nesciat, &c. neque eos ante multiplices pœnas expetitas à vobis quiescere sinet.* παρεὶς μὲν τὰς ὑπερβολάς.] περῶν *legebatur in exemplari.* τῶν τε ἱππέων ἐπιλέξομαι τοὺς ἐπιφανεστάτους, ὅμηρα, τῶν δὲ τῶν συνθηκῶν, ἕως ἅπας ὁ δῆμος ἐπιψηφίσῃ, &c. *Liuius ibidem: & propter necessariã fœderis dilatio-*

dilationem obſides etiam ſexcenti imperati: qui capite luerent, ſi pacto non ſtaretur. tempus inde ſtatutum tradendis obſidibus, exercitúque inermi mittendo, &c. καὶ φιλανθρώπου· ῥωμαίοις τε ἀγαπήσειν, ὅσα καὶ αὐτοὶ φάσκοντες ἀρετῆς ἀντιποιεῖσθαι. Corruptus erat hic locus in exemplari. ταῦτα τοῦ ποντίου λέγοντος, ὁ πρεσβύτης ἐδάκρυσέ τε, καὶ ἐπιβὰς τῆς ἀπήνης εἰς τὸ καύδιον ἀπήλαυνεν. Liuius ibidem: neutra ſententia accepta, Herennius domum è caſtris eſt auectus, &c. Appiani verba, quibus hæc Romanorum clades Caudina deſcribitur, tantam habent cum Liuianis ſimilitudinem, vt meritò aliquis exiſtimare poſsit, vel ex ipſo Liuio ſumpſiſſe Appianum, vel ex eodem ſcriptore, quem ſécutus ſit Liuius. καὶ πολλὰ συγχωρούντων, ὑπερήφανα ἡμῖν ἀλλ' ἐπετάσσετε, τὴν ἀρχὴν ὅλην ὑποθέσθαι. Ita videtur interpungendus hic locus, vt aptus ex eo ſenſus elici poſsit. ἣν ὑμεῖς ὑπερείδεσθε. In exemplari pro ὑπερείδεσθε, corruptè περιΐδεσθαι legebatur. ἀπαγγελθέντων δὲ τούτων ἐς τὸ στρατόπεδον, ὀλοφυρμὸς ἦν καὶ θρῆνος ἐπὶ πλεῖστον. Liuius: hæc cùm legatio renuntiaretur, tantus gemitus omnium ſubitò exortus eſt, tantaq; mœſtitia inceſsit, &c. ἀπαγγελθείσης δὲ τῆς συμφορᾶς ἐς τὴν πόλιν, οἰμωγὴ καὶ θρῆνος ἦν, ὡς ἐπὶ πένθει. Liuius: poſtquam deditionem tam fœdè factam acceperunt: extemploq; ſine vlla publica auctoritate conceſſum in omnem formam luctus eſt, &c. ἥ τε βουλὴ τὴν ἐπιπόρφυρον ἐσθῆτα ἀπέθετο. Liuius: lati claui, anuli aurei poſiti, &c. τῶν δὲ ἀφειμένων, οἱ μὲν ἐς τοὺς ἀγροὺς διέφυγον ὑπὸ αἰδοῦς. οἱ δὲ νυκτὸς ἐς τὴν πόλιν ἐσῄεσαν. οἱ δὲ ἄρχοντες, ἡμέρας μὲν ἐσῆλθον ὑπ' ἀνάγκης, καὶ τὰ σημεῖα τῆς ἀρχῆς ἐπέκειτο αὐτοῖς. Magis placeret ἀπέκειτο. Liuius ibidem: ingreſsi ſerò in vrbem, ita ſe in ſuis quiſque tectis abdiderunt, vt poſtero, atque in ſequentibus diebus nemo eorum Forum, aut publicum aſpicere vellet. Conſules in priuato abditi, nihil pro magiſtratu agere, &c.

I V.

Ὅτι κελτῶν σενόνων πολὺ πλῆθος τυρρηνοῖς συνεμάχουν. Ex eodem Samnitico hoc quoque fragmentum depromptum eſt. ad oram enim exemplaris ita notatum animaduertimus: ἐκ τῆς σαυνιτικῆς ἱστορίας, etc. τοὺς δὲ πρέσβεις βριζόμενοι μετὰ τῶν κηρυκείων, καὶ τῆς ἱερᾶς στολῆς κατέτεμον ἐς πολλὰ, καὶ διέρριψαν. Ita legendum, cùm in exemplari corruptè ſit κηρυσίων. de hac re ita ſcriptum eſt in epitoma lib. 12. Cùm à Gallis Senonibus legati Romanorum interfecti eſſent, bello ob id Gallis indicto, &c. κορνήλιος δὲ ὁ ὕπατος, τοῦ μίσους ἐν ὁδῷ πυθόμενος, τὰ μὲν

τυρ-

τυρρηνῶν εἴασεν, εἰς δὲ τὰς σενόνων πόλεις συντόνῳ σπουδῇ διὰ σαβίνων, καὶ πικεντίνων ἐσβαλὼν, ἅπαντα καθῄρει. *Ita emendauimus ex loco simili in Celtico. P. Cornelius Dolabella consul fuit cum Cn. Domitio Caluino anno* CDLXX. *Orosius: Dolabella & Domitio Cos. Lucani, Bruttij, Samnites quoque cum Etruscis, & Senonibus Gallis facta societate, cùm rediuiuum contra Romanos bellum molirentur, Romani ad exornandos Gallos misere legatos, quos cùm Galli interfecissent, &c. de re gesta cum Gallis à P. Cornelio Dolabella Cos. ita Florus: post aliquot annos omnes reliquias Gallorum in Etruria ad lacum Vadimonis Dolabella deleuit, ne quis extaret in ea gente, qui incensam à se Romanam vrbem gloriaretur, &c.* τοὺς δὲ ἡβῶντας πάντας ἔκτεινε, πλὴν βριτομάριος, ὃν δεινῶς αἰκισάμενος, ἦγεν ἐς τὸν θρίαμβον. *Dolabellam de Gallis Senonibus, & Britomari rege triumphasse, præter Appianum nemo tradit.*

V.

Ὅτι κορνήλιος ἐπὶ καταφράκτων δέκα νεῶν ἐθεᾶτο τὴν μεγάλην ἑλλάδα. *Hoc fragmentum ex eadē Appiani Samnitica historia descriptum est. De Duumviro nauali qui à Tarentinis interfectus est, siue is Cornelius, siue, vt est apud Zonaram, L. Valerius nominandus sit, (nam eius collega, Postumius appellatur à Ioanne in Chronicis) ita scriptum est in epitoma libri 12. cum à Tarentinis classis Romana direpta esset, Duumviro, qui praerat classi, occiso, &c. Liuius libro 9. P. Cornelij meminit, quem Senatus anno* CDXLIV, *oræ maritimæ præfecerat. sed non eum esse existimamus, qui anno* CDLXXII, *Duumvir ab Appiano naualis fuisse dicitur.* τοὺς μὲν ἐπιφανεῖς αὐτῶν ἐξέβαλε. *In exemplari* αὐτὸς ἐξέβαλε *corruptè scriptum erat.* ἅ, τε διηρπάκεσαν αὐτοῖς, ἀποκαταστῆσαι. *Verbum* ἀποκαταστῆσαι *desideratur in exemplari.*

φιλωνίδης δέ τις ἀνὴρ γελοῖος. *Videndus Dionysius Halicarnasseus in fragmento 4. & quæ ibi annotauimus.* καὶ τὴν τοῦ πρεσβύτου κατησχημόνησεν. *Ita legendum. & mox:* τὸ μεμολυσμένον, *vt nos emendauimus.* αἰμιλίῳ πολεμοῦντι σαυνίταις. *Aemilio Barbulæ consuli cum C. Fabricio, Etruscos, non Samnites, bello persequendos obuenisse, didicimus ex Dionysij fragmento* V. *in quo scriptum est:* καὶ κόϊντον αἰμίλιον τὸν συνάρχοντα τῷ φαβρικίῳ, καὶ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ τυρρηνικοῦ πολέμου σχόντα, *&c.*

VI.

Ὅτι πύρρος ὁ βασιλεὺς τῆς ἠπείρου, νικήσας τοὺς ῥωμαίους, καὶ ἀναλαβεῖν

χρήζων τὴν στρατιὰν ἐκ μάχης ἐντόνου. *In exemplari scriptum est* αὐτόνου: *sed* ἐντόνου *germanam esse lectionem existimamus. est autem hoc fragmentum ex eadem Samnitica historia descriptum.* ἔπεμπεν ἐς ῥώμην κινέαν τὸν θεσσαλόν. *Liuius in epitoma lib. 13. Cineas legatus à Pyrrho ad Senatum missus, petiit vt componendæ pacis causa rex in vrbem reciperetur. de qua re cùm ad frequentiorem Senatum referri placuisset: App. Claudius, qui propter inualitudinem oculorum iamdiu à consiliis publicis abstinuerat, venit in Curiam: & sententia sua tenuit, vt id Pyrrho negaretur. Val. Max. lib. 4. cap. 3. Cùm apud Cineam Thessalum narrantem audisset, &c.* ἕως ἄππιος κλαύδιος ὁ καῖκος ἐπίκλησιν, ἤδη τετυφλωμένος εἰς τὸ βουλευτήριον τοῖς παισὶν αὐτὸν ἀγαγεῖν κελεύσας. *Cicero Philipp. lib. 1. de Pyrrhi pace agebatur, cùm Appius & cæcus & senex in Senatum delatus est. Videndus Florus, & Plutarchus in Pyrrho.* οἷ δ᾽ ἦν ἀτύχημα, ἀθρόως οὕτως ἑαυτῆς ἐκλέλησθε. *Cicero in Catone: ad App. Claudij senectutem accedebat etiam vt cæcus esset: tamen cùm sententia Senatus inclinaret ad pacem cum Pyrrho, fœdusq́; faciundū, non dubitauit illa dicere, quæ versibus persecutus est Ennius,*

Quò vobis mentes, rectæ quæ stare solebant
Ante hac, dementes, sese flexere viri?

Notum enim vobis carmen est: & tum ipsius Appij extat oratio, &c. non est autem dubium, quin Appij orationem legerit Appianus; ex eaq́; sententiam sumpserit, quam æmulatus est Ennius. λαιουίνου δ᾽ ἄλλα δύο τέλη καταλέγοντος. *Corruptè in exemplari* λαβινίῳ δ᾽ ἄλλα δύο τέλη καταλέγοντες *scriptū erat. &* ὠθούμενος, *pro* ὠθουμένοις, *vt nos emendauimus.* καὶ γὰρ ὁ ἕτερος ὕπατος τῷ λαιβίνῳ κορουγκάνιος ἧκεν ἐκ τυρρηνίας, μεθ᾽ ἧς εἶχε παρασκευῆς. *Ita legendum, cùm in exemplari sit* ἧκε, *pro* εἶχε, *&* ἀλβίνῳ, *pro* λαιβίνῳ. *Ti. Coruncanio, qui cum P. Valerio Læuino consul fuit anno* CDLXXIII, *Etruscos obtigisse, ex hoc loco intelligimus.* ὅτι πόλις ἐστὶ στρατηγῶν ὅλη, καὶ τοῦ πύρρου θαυμάσαντος, μεταλαβὼν φάναι βασιλεύων μᾶλλον, ἢ στρατηγῶν. *Liuius lib. 9. victus esset consiliis iuuenis vnius, ne singulos nominem, Senatus ille? quem qui ex regibus constare dixit, vnus veram speciem Romani Senatus cepit.* ὑπὸ λείας. *Ita legendum, cùm* ὑπουλείας *corruptè sit in exemplari.*

VII.

Ὅτι τὸν πύρρον ἤδη μὲν τὰ ῥωμαίων κατέπλησσεν. *Ita scribendum, non* κατέπληθεν, *vt est in exemplari. hoc autem fragmentum ex eodem*

Samnitico ſumptum conſtat ex annotatione ad oram libri. τῆς περὶ τὸ αὐτόμολον. *Liuius in epitoma libri 13. cùm C. Fabricio conſuli is, qui ad eum à Pyrrho transfugerat, polliceretur ſe regi venenum daturum, cum indicio ad regem remiſſus eſt.* δῶρα δ' ὁ κινέας ἔφερε πολλὰ μὲν ἀνδράσι, πολλὰ δὲ γυναιξί. *Ita legendum, pro* γυναικῶν, *vt eſt in exemplari. Liuius libro 34. Patrum noſtrorum memoria per legatum Cineam Pyrrhus non virorum modò, ſed etiam mulierum animos donis tentauit.* ὁ μὲν δὴ πύῤῥος ἐπὶ τούτοις, ἐς σικελίαν διέπλει. *Liuius in epitoma libri 14. Pyrrhus in Siciliam traiecit.*

VIII.

Ὅτι ὀλύμπια τοῖς ἕλλησι. *Fragmentum hoc ex Celtico ſumptum eſſe, notatum eſt ad oram exemplaris.* περὶ κελτικῆς ἱστορίας *meminit Appianus in proœmio hiſtoriæ ſuæ.* τῆς γῆς τῶν κελτῶν οὐκ ἀρκούσης. *De Gallorum aduentu in Italiam videndus Liuius libro 5. ex quo multa ad huius fragmenti intelligentiam peti poſſunt.* οἱ δὲ τοῖς κελτοῖς ἔμελλον περιαγορεύειν. *Ita emendauimus, cùm* προσαγορεύειν *eſſet in exemplari.* οὐ πάλαι δὲ οἱ κλουσινοὶ ῥωμαίοις ἔνσπονδοι γεγονότες, ἐπ' αὐτοὺς κατέφυγον. *Non ita Liuius libro 5. quanquam aduerſus Romanos nullum eis ius ſocietatis, amicitiæve erat, niſi quòd Veientes conſanguineos aduerſus populum Romanum non defendiſſent. cum Liuio conſentit Dio in fragmentis.* οἱ κλουσινοὶ πολέμῳ ὑπ' αὐτῶν κακωθέντες, πρὸς τοὺς ῥωμαίους κατέφυγον, ἐλπίδα οὐκ ἐλαχίστην ἔχοντες, ἐπειδὴ τοῖς βεϊένταις, καί περ ὁμοφύλοις οὖσιν οὐ συνήραντο, &c. καὶ τὸν ἡγούμενον ἐκείνου τοῦ μέρους αὐτὸς ὁ ῥωμαίων πρεσβευτὴς κόϊντος φάβιος ἀνεῖλέ τε καὶ ἐσκύλευε. *Ita emendauimus ex Liuio, apud quem ita ſcriptum eſt in eodem libro: Quin etiam Q. Fabius euectus extra aciem equo, ducem Gallorum ferociter in ipſa ſigna Etruſcorum incurſantem per latus transfixum haſta occidit; ſpoliaq́; eius legentem Galli agnouere.*

IX.

Ὅτι ὁ τῶν κελτῶν βασιλεὺς βρέννος. *Ex eodem Celtico hæc quoque deſcripta ſunt. Videndus Liuius libro 5. de Gallorum legatis Romam miſſis Fabiorum iniurias queſtum.* ᾔτει τε τοὺς ἄνδρας. *Ita legendum, cùm malè* ᾔτησε *ſcriptum ſit in exemplari.* οἱ δὲ ῥωμαῖοι συνεγίνωσκον μὲν τοὺς φαβίους ἁμαρτεῖν. *Liuius ibidem: Senatui nec factum placebat Fabiorum, &c.* οὐ πειθομένων δέ. *In exemplari* οὐ πειθομένοις δὲ *ſcriptum erat.* ἂν ἔτι μηνίωσιν. *Ita emendauimus, cùm* μὴν ἴωσιν, *corruptè ſit in manuſcripto exemplari.*

X.

Ὅτι τὸ τῶν σενόνων ἔθνος. *Vide quæ suprà scripsimus ad fragmentũ* IIII *Appiani ex Samnitico.* καὶ τὴν ἄσυλον ἐσθῆτα περικειμένοις. *Placeret* περιειμένοις. *& mox legendum,* οὐκ ἔχοντες ἐπὶ πατρίδας, εἰς ἃς διαφύγωσιν, *sine particula* οὐκ: *est autem hoc fragmenttm ex eodem Celtico.*

XI.

Ἡγουμένου σφῶν γναΐου δομετίου. *Cn. Domitium Ahenobarbum cum Betulto rege Aruernorum pugnasse scribit Valerius Maximus libro 9, & Strabo libro 4. & Pro consule de Aruerneis triumphasse constat ex lapide Capitolino: in quo ita incisum est:* CN. DOMITIVS. CN. F. CN. N. AHENOBARB. A. DC... PRO. COS. DE GALLEIS. ARVERNEIS. XVI. K... δορυφοροῦνται γὰρ καὶ πρὸς κυνῶν οἱ τῇδε βάρβαροι. *Corrupta erant hæc in exemplari, &* προσκυνῶν, *pro* πρὸς κυνῶν, *scriptum erat.* τὸν βασιλέα βετοῦλτον, εἶτ' ἀλλόβριγας, εἶτα τὸν πρεσβευτὴν αὐτόν. *Ita emendauimus, cùm esset in exemplari,* εἶτ' ἀλλόβριγας, *&c.* βετοῦλτον *autem reposuimus, secuti auctoritatem triumphi Capitolini. nam Græcum Appiani exemplar habet* βιτοῖτον, *& eodem modo Strabo. Bituitum Liuius in epitoma libri 61. nominat, & Valerius Maximus, & Orosius. est autem fragmentum hoc depromptum ex eodem Celtico.*

XII.

Ὅτι τευτόνων μοῖρα. *Hoc fragmentum descriptum est ex eadem Celtica historia.* καὶ ὁ ῥωμαίων ὕπατος παπίριος δείσας μὴ εἰς τὴν ἰταλίαν ἐσβάλοιεν. *Liuius in epitoma lib. 63. Cimbri gens vaga populabundi in Illyricum venerunt. ab iis Papirius Carbo Cos. cum exercitu fusus est, &c. Iulius Obsequẽs in libro De prodigiis: C. Cæcilio, Cn. Papirio Carbone Cos. Cimbri, Teutoniq́; Alpes transgreßi fœdam stragem Romanorum sociorumq́; fecerunt. Strabo quoque libro 4. Cn. Carbonem ad Noreiam oppidũ inani conatu cùm Cimbris conflixisse scribit his verbis:* εἰς νωρήειαν πόλιν, περὶ ἣν γναῖος ὁ κάρβων συμβαλὼν κίμβροις οὐδὲν ἔπραξεν. *Videndus Velleius libro 2. Eutropius.* ὁ δ' ἐπαινέσας τοὺς πρέσβεις. *Ita legẽdum, cùm* οὐδ' ἐπαινέσας *sit in exemplari.* οἱ ῥωμαῖοι διαφεύγοντες. *Ita emendauimus, cùm in exemplari esset* διαφέροντες.

XIII.

Ὅτι ἔθνη δύο λιγύριοι, καὶ ἐλβήτιοι. *Ex eodem Celtico hoc quoq. fragmentum translatum est; ad cuius intelligentiam videndus Cæsar libro 1. De bello Gallico. pro* λιγύριοι, *videtur legendum* τιγυρινοί, *vt est*

apud

apud Plutarchum in Cæsare. & apud Cæsarem ipsum libro 1. *De bello Gallico.* διετείχισεν ὅσα περὶ ῥοδανὸν ἐστὶ ποταμὸν, ἐς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα σταδίοις μάλιστα. *Ita emendauimus ex Cæsare, apud quẽ ita scriptum est in libro* 1. *Interea ea legione, quam secum habebat, militibusq́, qui ex prouincia conuenerant, à lacu Lemano, qui in flumen Rhodanum influit, ad montem Iuram, qui fines Sequanorum ab Heluetiis diuidit, millia passuum decem nouem, murum in altitudinem pedum sexdecim, fossamq́ perducit.* ὑποκριναμένων δὲ εἰθίσθαι ταῦτα λαμβάνειν, οὐ διδόναι. *Ex Cæsare, apud quem est in eodem libro: Diuico respondit, ita Heluetios à maioribus suis institutos esse, vt obsides accipere, non dare consueuerint.* ὡς δισμυρίοις. *Placet* ἐς δισμυρίοις.

XIV.

Ὅτι ἀριόυιστος γερμανῶν βασιλεὺς. *Cæsar libro* 1. *De bello Gallico: Ariouistus, inquit, rex Germanorum, &c. Videndus Liuius in epitoma libri* 104. *est autem hoc fragmentum sumptum ex eodem Celtico.*

XV.

Ὅτι ἀριόυιστος ὁ γερμανῶν βασιλεὺς, φίλος γενόμενος ῥωμαίων. *Ex eadem Celtica historia hoc quoque fragmentum descriptum est. ad eius intelligentiam videndus Cæsar, & Plutarchus in Cæsare.*

XVI.

Ὅτι οἱ οὐσιπέται ἔθνος γερμανικὸν, καὶ ταγχρέαι. *Hoc fragmentum ex eodem Celtico depromptum est. pro* οὐσιπέται, *Plutarchus habet* ἴπας: *& pro* ταγχρέαι, τεντερίδας. *Cæsar lib.* 4. *Vsipetes, Germani, & item Tenchtheri. in exemplari manuscripto Appiani, erat* ἀπέται, *corruptè prorsus.* σφετέροις ἱππεῦσιν ὀκτακοσίοις ἐξέψαντο τῶν καίσαρος ἱππέων ἐς πεντακισχιλίους. *Ita legendum ex Cæsare, apud quem scriptum est in libro* 4. *At hostes vbi primùm nostros equites conspexerunt, quorum erat quinque millium numerus, cùm ipsi non amplius octingentos equites haberent, &c.* τοὺς πρέσβεις κατασχών. *Cæsar lib.* 4. *quos sibi Cæsar oblatos gauisus retineri iussit.* ὡς τεσσαράκοντα χιλιάδας τούτων συγκοπῆναι. *Ita magis placet, quàm vt est apud Plutarchum,* τεσσαράκοντα μυριάδες, *vel vt apud Cæsarem, Cùm hostium numerus capitum* CCCC XXX *millium fuisset.* κάτωνά τε ἐν ῥώμῃ τῶν τις συγγραφέων φησί. *Totidem ferè verbis Plutarchus:* γανύσιος δὲ λέγει κάτωνα τῆς βουλῆς ἐπὶ τῇ νίκῃ ψηφιζομένης ἑορτὰς καὶ θυσίας, ἀποφήνασθαι γνώμην, ὡς ἐκδοτέον ἐστὶ τὸν καίσαρα τοῖς βαρβάροις, *&c. Apud Appianum mendosè legebatur* τάτωνά τε, *& alia, quæ ex Plutarcho emendauimus.*

ὁ δὲ καῖσαρ ἐν ταῖς ἰδίαις ἀναγραφαῖς τῶν ἐφημέρων ἔργων. *Locus est in libro 4. de bello Gallico, quem citat etiam Plutarchus.* ἐς τὰς ἐκβαλόντας νήσοις. *Opinor legendum* σὺν ἥβοις, *ex Cæsare.* περὶ τοῦ παραπονδήματος ἀπολογουμένων. *Cæsar: simul, ut dicebatur, sui purgandi causa, &c. pro* ὑποτοπήσας, *corruptè erat in exemplari* ὑποτμήσας.

XVII.

Ὅτι ἀπορούντες ῥωμαῖοί τε καὶ καρχηδόνιοι χρημάτων. *Appianus in proœmio historiæ suæ, meminit* τῆς σικελικῆς ἱστορίας, *ex qua hoc fragmentum descriptum esse, constat ex annotatione ad oram exemplaris. pertinet autem ad annum urbis* D V, *in quo Polybius scribit Romanos prioris anni naufragio afflictos per quindecim annos, siue ut magis placet, quinque mari abstinuisse.* τῷ δ' ἦν ἔς τε ῥωμαίους, καὶ καρχηδονίους φιλία. *Ita scribendum, cùm in exemplari manuscripto non satis emendatè hic locus legatur.*

XVIII.

Ὅτι οἱ καρχηδόνιοι δὶς ἐν τῇ γῇ. *Hoc quoque fragmentum* ἐκ τῆς σικελικῆς ἱστορίας *depromptum esse cognouimus ex annotatione ad oram libri manuscripti. pertinet autem ad annum* D X I I, *in quo petentibus Carthaginiensibus pax data est.* ὑπολειφθεὶς δὲ τῶν πρέσβεων. *Videtur deesse aduerbium* ὑπὸ, *ut sit,* ὑπολειφθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν πρέσβεων, *&c.* συρακοσίοις δὲ, ἢ ἱέρωνι τῷ συρακουσῶν τυράννῳ, πολέμου καρχηδονίους μὴ κατάρχειν. *Ita emendauimus, cùm pro* συρακοσίοις, *in exemplari* συρακουσῶν, *malè scriptum esset.* ἐν αὐτῷ. *Ita legendum, cùm* αὐτῇ *corruptè sit in exemplari. & mox,* ὅσων, *pro* ὅσῳ *emendauimus.* στρατηγὸν ἐτήσιον ἔπεμπον ἐς σικελίαν. *Satis patet vel ex hoc Appiani loco, Siciliam hoc bello populi Romani prouinciam factam esse, regno Hieronis Syracusani excepto.* ὅσας ὑπέχῃ αὐτοῖς δώσειν ἀμίλχας. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* ὑπέχῃ τοῖς, *mendosè scriptum esset.* ἐπεκαλοῦντο. *Ita scribendum, cùm in manuscripto corruptè sit* ἐπεκαλούντων.

XIX.

Ὅτι ῥωμαῖοι τοῦ φιλίππου τοῦ μακεδόνος πολεμήσαντος αὐτοῖς πέρι. *Ex libro qui Macedonicus inscriptus fuit, depromptum hoc fragmentum fuisse, intelligere possumus ex iis, quæ in eo narrantur. Appianus autē in proœmio historiæ meminit* μακεδονιακῆς συγγραφῆς, *à se scriptæ.*

ἔπεμπε πρὸς ἀννίβαν ἐς τὴν ἰταλίαν πρέσβεις, ὧν ἡγεῖτο ξενοφάνης. *Videndus de hac re Liuius libro 23. in quo Xenophanem legationis principem nominat à Philippo missæ ad Annibalem; & Florus.* κερκύρᾳ

προσέβαλεν, ἢ ῥωμαίοις συνεμάχει. *Ita legendum, cùm in exemplari desit particula* ἢ.

X X.

Μεθ' ὧν οἱ αἰτωλοὶ κατέλαβον ἀμβρακίαν, ἣν οὐ πολὺ ὕστερον αὐτῶν φίλιππος ἀποπλευσάντων ἀνέλαβεν. *Corruptè legebantur hæc in exemplari. est autem hoc fragmentum ex eodem Macedonico depromptum.* σουλπικίου δ' εἰπόντος οὐκ ἔστι κυρίου περὶ τῆς εἰρήνης τι κρίναι. *P. Sulpicius Galba, qui cõsul fuit cum C. Aurelio Cotta anno* DLIII, *describitur. Videndus Liuius lib. 31.*

X X I.

Καὶ αὐτῆς ἀπεπείρασε περγάμου, μὴ φειδόμενος ἱερῶν, ἢ τάφων. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* τάφρων, *pro* τάφων, *scriptum esset. Liuius libro 31. de hac re ita scribit: quo tempore Philippo circa Pergamum vrente sacra, profanaq́;, &c. est autem hoc fragmentum ex eodem Macedonico, vt videtur, sumptum.* τήν τε ῥοδίων περαίαν. *Liuius libro 32. Rhodij Peræam, regio est continentis aduersus insulam, vetustæ eorum ditionis, repetebant.* στρατηγοῦντος ποπλίου, καὶ ναυαρχοῦντος λευκίου. *Ita legendum, vt de P. Scipione consule intelligamus, & de L. Apustio legato, qui præerat classi. Liuius libro 31.*

XXII.

Ὅτι λεύκιος κοΐντιος ἐς τὸν τῶν ἀχαιῶν σύλλογον ἀπέστειλε πρέσβεις, οἳ μετὰ τῶν ἀθηναίων, καὶ ῥοδίων ἔπειθον αὐτοὺς, &c. *In exemplari mendosè scriptũ erat* λεύκιος κάντος, *ex quo nos fecimus* κοΐντιος, *vt de L. Quinctio intelligamus, T. Flaminini fratre, cui, vt inquit Liuius lib. 32, classis cura, maritimæq́; oræ imperium mandatum ab Senatu erat. ad huius fragmenti intelligentiam, quod ex eodem Macedonico descriptum est, libet Zonaræ verba adscribere, quæ leguntur in libro 2.* λεύκιος δὲ φλαμινῖνος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἀττάλου καὶ τῶν ῥοδίων τὰς νήσους ἐχειροῦτο, καὶ τέλος κέγχρειαν ἑλόντες, καὶ πυθόμενοι πρέσβεις παρὰ τοῦ φιλίππου πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς πεπέμφθαι, ἀπέστειλαν καὶ αὐτοί, καὶ ἀθηναῖοι συνεπρεσβεύσαντο. καὶ πρότερον μὲν συνεμερίσθησαν αἱ γνῶμαι τῶν ἀχαιῶν, τῶν μὲν τῷ φιλίππῳ τὴν συμμαχίαν ψηφιζομένων, τῶν δὲ τοῖς ῥωμαίοις. ὀψὲ δ' οὖν ποτὲ τὴν βοήθειαν αὐτοῖς ἐψηφίσαντο, καὶ ἐπὶ τὴν κόρινθον συνεστράτευσαν, &c. *Apud Appianum paulò pòst,* αἰτῶν βοήθειαν, *pro* αἰτοῦντος, *mendosè, vt videtur, scriptum erat.* δεῖξαι τινὰ ἐς τὴν ἑλλάδα σουλπικίου τοῦ στρατηγοῦ παρανομήματα. *Huc pertinent illa Pausaniæ in Achaicis:* οὗτος ὁ γάλλος ἐς τὸ ἑλληνικὸν πολλὰ μὲν εἶπε, πολλὰ δὲ ἔπραξεν ὑπερήφανα, &c.

XXIII.

Ὅτι φλαμινῖνος αὖθις συνῆλθεν ἐς λόγους φιλίππῳ, κατὰ τὸν μηλιέα κόλπον, &c. *Hoc fragmentum ex eodem Macedonico depromptum est.* ἡ δὲ βουλὴ τοὺς φιλίππου πρέσβεις εἴρετο, τί φρονοίη περὶ τῶν δὲ φρουρῶν ὁ βασιλεύς, ἀποκριναμένων δὲ ἀγνοεῖν, φλαμινῖνον ἔφη κρινεῖν, καὶ πράξειν ὅτι ἂν δίκαιον ἡγεῖται. *Liuius libro 33. legati deinde regis intromißi, quibus longiorem exorsis orationem, breuis interrogatio, cessurus ne iis tribus vrbibus esset, sermonem incidit. cùm mandatum sibi de his nominatim negarent quicquam. sic infecta pace dimißi. Quinctio liberum arbitrium pacis ac belli permissum, &c. Sumpsit autem Liuius ex Polybio, à quo totam hanc Macedonicam de bello Philippico, & Persico historiam accepit, vt apparet, Appianus.*

XXIV.

Ὅτι ἡττηθεὶς πάλιν ὁ φίλιππος, περὶ συμβάσεως ἐπεκηρυκεύετο πρὸς φλαμινῖνον. *Pertinet hoc fragmentum ad eundem Macedonicum Appiani librum, ad cuius intelligentiam videndus Polybius in fragmento sexto:* συνθέμενος χωρίον, οὗ τὸν φίλιππον ἐπελθεῖν ἔδει. *In exemplari* χωρίον οἱ, *mendosè scriptum erat. fortaßè pro* οἱ, *non malè* οὗ *reponi posset.* μήθ' ἕλλησι συνοίσειν. *Placeret magis* συνοίσει. *est autem sententia sumpta ex Polybij fragmento sexto.* οἱ οὐδένα ποτὲ τῶν ἐχθρῶν εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ἀνέξεψαν. *Ita emendauimus, cùm in exemplari,* οἱ οὐδὲν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ἀνέγραψαν, *mendosè, vt apparet, scriptũ esset.*

συμβούλους δ' ἔπεμπεν αὐτῷ καθάπερ εἰώθεσαν ἐπὶ τοῖς λήγουσι πολέμοις δέκα ἄνδρας, μεθ' ὧν αὐτὸν ἔδει τὰ εἰλημμένα καθίστασθαι. *Appianus hac ex Polybio, è quo sunt Liuiana illa translata in libro 33. Decem legati more maiorum, quorum consilio T. Quinctius imp. leges pacis Philippo daret, decreti, &c.* ἐκτελεσθέντος δὲ * πολλοί. *Videtur hîc deesse verbum* τοῦ ἀγῶνος, *vel aliquid tale. itaque locum stellula meritò notauimus. fortaßè* ἐκτελεσθέντων δὲ τούτων, *non malè restitui posset. vel pro* τοῦ ἀγῶνος, *rectius esset* τοῦ κηρύγματος. *omninò aliquid desideratur.* καὶ προσεπεῖπε δημήτριον. *Verbum* προσεπεῖπε *mihi suspectum est. & pro eo* προσέπεμψε, *vel aliquid tale, reponendum opinor.* ἐς τὸν πρὸς ἀντίοχον πόλεμον. *Aduerbium* πρὸς *in exemplari deerat. videtur tamen necessarium.*

XXV.

Ὅτι ῥωμαῖοι ταχέως αὐξανόμενον τὸν περσέα ὑφορῶντο. *Ex eodem Macedonico, hoc quoque fragmentum depromptum est.* οἱ ἐς βαστάρνας

ἐσταλ-

ἐσταλμένοι. *Ita legendum. Liuius libro 42. Bastarnarum gentem excitam sedibus suis, &c.* καὶ τὸν ἀδελφὸν οἰκείως ἐς αὐτοὺς ἔχοντα ἀνέλοι. *Verbum* ἔχοντα, *corruptum erat in exemplari. hæc autem Eumenis oratio sumpta videtur ex Polybio, à quo trāstulit Liuius in libro 42. nam de Demetrij morte, ita apud eum loquitur Eumenes. Orsus inde à Philippi consiliis, necem Demetrij filij retulit, aduersantis Romano bello.*

βυζαντίοις τε καὶ αἰτωλοῖς καὶ βοιωτοῖς συμμαχῆσαι. *Ita legendū, cùm in exemplari* συμμαχήσας, *corruptè scriptum sit. hanc historiam refert Liuius in eadem Eumenis oratione: Bæotorum, inquit, gentem captatam Philippo, nunquam ad scribendum amicitiæ fœdus adduci potuisse: tribus nunc locis cum Perseo fœdus incisum literis esse, &c. paulò post: Iam Aetolos quem ignorare in seditionibus suis non ab Romanis, sed à Perseo præsidium petiisse, &c. & mox auxilium Byzantiis aduersus fœdus tulit.* καὶ θετταλοὺς καὶ περραιβοὺς διαστασιάσαι βουλομένοις τι πρεσβεῦσαι πρὸς ὑμᾶς. *Ita emendauimus, cùm in exemplari mendosè scriptum esset,* καὶ θεττιλοὺς, καὶ ἰταλοὺς διαστασιάσαι βουλόμενοι, *&c. Liuius ibidem de hac re ita: confudit & miscuit omnia in Thessalia, Perrhæbiaque, &c.* καὶ τῶν ὑμετέρων ἔφη φίλων καὶ συμμάχων ἀβρόπολιν μὲν ἀφῄρηται τῆς ἀρχῆς. *Liuius ibidem: Abrupolim socium atque amicum vestrum regno expulit, &c. non est autem dubitandum quin à Polybio sumpserit Liuius, vnde Appianus etiam ferè ad verbum accepit. opinor autem* ἀβρούπολιν, *pro* ἀβρόπολιν *legendum esse apud Appianum ex Pausania, & Pausaniam ex hoc Appiani loco ita restituendum in Achaicis.* περσεῖ γὰρ τῷ φιλίππου πρὸς ῥωμαίους ἄγοντι εἰρήνην κατὰ συνθήκας, ἃς ὁ πατὴρ οἱ φίλιππος ἐποιήσατο, ἐπῆλθεν ὑπερβῆναι τοὺς ὅρκους, καὶ ἐπί τε σαπέων τὸν βασιλέα ἀβρούπολιν, καὶ ἀρθέταυρον, στράτευμα ἀγαγὼν, ἐποίησεν ἀναστάτους ῥωμαίων συμμάχους ὄντας. *Corruptè enim in vulgatis codicibus legitur,* καὶ ἐπί τε σαπαίων τὸν βασιλέα ἄβρου πόλεως στράτευμα ἀγαγὼν, *&c. eamque inemendatam scripturam secutus Amasæus, vertit: regemque Sapæorum Abro vrbe expugnata, populi Romani socium & amicum sedibus expulisset suis. omninò* ἀβρούπολιν, *pro* ἄβρου πόλεως, *apud Pausaniam legendum: ita enim esse in libro manuscripto, posteà animaduerti: &,* ῥωμαίων ἀνάστατον σύμμαχον ὄντα, *reponendum, pro* ἀναστάτους ῥωμαίων συμμάχους ὄντας: *si* ἀρθέταυρον *nomen expungamus. quod tamen mihi retinendum videtur, vel ex his Appiani verbis, quæ sequuntur:* ἀρθέταυρον δὲ ἐν ἰλλυριοῖς, καὶ δυνάστην ἔκτεινεν ἐπιβουλεύσας: *ad quæ ex Polybio, vt diximus suprà, respexit*

Liuius, cùm ſcribit: Artetarum Illyrium, quia ſcripta ab eo quædam vobis comperit, ſocium item atque amicum veſtrum interfecit. διέβαλλε δ' αὐτοῦ καὶ τὰς ἐπιγαμίας, βασιλικὰς ἄμφω γινομένας, καὶ τὰς νυμφαγωγίας ὅλῳ τῷ ῥοδίων στόλῳ παραπεμφθεῖσας. *Ita legēdum, illuſtrantibus hanc lectionem Liuianis illis in libro 42. Seleuci filiam duxiſſe eum non petentem, ſed petitum vltrò: ſororem dediſſe Pruſiæ precanti, ac oranti: celebratas eſſe vtraſque nuptias gratulatione, donisq́; innumerabilium legationum, & velut auſpicibus nobiliſsimis populis deductas eſſe, &c. Videndus in fragmentis Polybius, à quo ſumpſit Liuius.* ταῦτ' ἀπόρρητα ἔτι ἐν σφίσιν αὐτοῖς ποιούμενοι. ἅρπαλόν τε πεμφθέντα παρὰ περσέως ἐς ἀντιλογίαν δυναμένοις, καὶ ῥοδίων τινὰ πρεσβείαν, βουλομένοις ἐς ὄψιν τὸν δυναμένη διελέγχειν. *Locus hic in manuſcripto non caret mendo. nos autem ita edidimus, vt emendari debere exiſtimauimus. huc autem pertinent Liuiana illa ex libro 42. Perſei deinde regis legatis poſt paucos dies Senatus datus eſt. ceterùm præoccupatis non auribus magis, quàm animis ab Eumene rege, omnis & defenſio & deprecatio legatorum reſpuebatur. & exaſperauit animos ferocia animi Harpali, qui princeps legationis erat. is velle quidem, & laborare dixit regem, vt purganti ſe nihil hoſtile dixiſſe, aut feciſſe fides habeatur, &c. & legatio Rhodiorum erat, ac Satyrus princeps, &c. Appiani verbum* ἐξηγρίωσαν, *quod ex Polybio mutuatus eſt, exaſperauit, Liuius vertit.*

καὶ ῥόδιοι τὴν θεωρίαν αὐτοῦ μόνου βασιλέων. *Pro* θεωρίαν, *libenter legerem* θεωρίδα, *vt nauim intelligamus, qua Theori vehebantur Rhodum, litatum ſoli, Eumenis nomine.* αὐτὸς δ' ἐς τὴν ἀσίαν ἐπανιὼν ἐκ κίρρας ἐς δελφοὺς ἀνέβαινε θύσων. *Liuius libro 42. ſatis conſtabat, Eumenem vt ſacrificaret Apollini Delphos aſcenſurum: progreſsi cum Euandro inſidiatores, nihil aliud ad peragendum inceptum, quàm loci opportunitatem, omnia circumeuntes quærebant. aſcendentibus ad templum à Cirrha, priuſquam peruenirētur ad frequētia ædificiis loca, maceria erat ab læua ſemitæ paulum extans à fundamento, &c. mox: poſt maceriam ſe abdiderunt, &c. quod Appianus dixit,* ὑπὸ τὸ τειχίον ὑποστάντες ἐπεβούλευον, *ex Polybio ſcilicet, vt iam admonuimus.* ὅτι θρᾴκην κατακτᾶτο. *Liuius ibidem: Thraciam ſubiectam eſſe, &c.*

οὐκ ἐρήμης ὄντος ἀνδρός. *Locus ſine dubio corruptus, reſtitui aliquo modo poſſet, ſi* ἐρίζοντος ἀνδρὸς *legeretur, pro* ἐρήμης ὄντος ἀνδρός. *Placeret etiam,* οὐκ ἐπιβουλεύοντος ἀνδρὸς, *quia paulò pòſt dicit,* στρατιὰν ἔχει, καὶ παρασκευὴν εἴτις ἔξωθεν ἐπιβουλεύοι. *omninò ſenſus patet, vtro modo legas.*

legas. τί παθόντες ὑπὸ περσέως αἱρεῖσθε πόλεμον. Ita emendauimus, cùm in manuscripto sit, ὑπὸ περσέως αἱρεῖσθαι, vt videtur, mendosè. καὶ ταῦτ' αὐτὸς ἐδήλωσε περσεὺς, καὶ τὰς συνθήκας αὐτῷ ἀντὶ τοῦτο ἀνανεώσασθαι. Videtur legendum, ἀντὶ τούτου: vel, quod magis placet, μετὰ τοῦτο. Liuius libro 42. Hæc qualiacumque sunt, per legatos meos non solùm indicata, sed etiam excusata sunt sæpè in Senatu vestro. οὔπω διαβάλλοντος εὐμένους. Ita legendum, vel ex Liuij auctoritate, pro οὕτω. eius verba sunt: sed nondum Romam accusator Eumenes venerat. δόλοψι γὰρ ἐπεστράτευσεν. Liuius libro 42. Dolopiæ bella intulit, &c. ἔκτειναν δὲ οἱ δόλοπες οἱ δὲ τὸν ἡγούμενον αὐτῶν αἰκισάμενοι. Liuius ibidem: quippe Euphranorem præfectum à me impositum ita occiderunt, vt mors pœnarum eius leuißima fuerit. αὐτὸν, pro αὐτῶν, malè scriptum erat in exemplari. ἀλλὰ ἀρθέταυρον τινὲς ἀνελόντες ἐν μακεδονίᾳ διέτριβον, &c. mox: μαθὼν δὲ καὶ τοῦθ' ὅτι ἔγκλημα ποιεῖσθε, ἐξεκήρυξεν αὐτοὺς τῆς ἀρχῆς ὅλης. Liuius: Artetari interfectores, vt cæde (ne quid vltrà dicam) lætatum appareret, recepisti, &c. paulò pòst: ego tamen istos, vt primum in Macedonia esse admonitus à vobis comperi, requisito abire ex regno iußi, & in perpetuum interdixi finibus meis. κοινῷ γε ἁπάντων νόμῳ, καθὰ καὶ ὑμεῖς τοὺς ἑτέρων φεύγοντας ὑποδέχεσθαι. Liuius: si vos quoque accipitis, vt quicunque exules in Italiam, aut Romam se contulerunt, &c. βυζαντίοις δὲ καὶ αἰτωλοῖς, καὶ βοιωτοῖς οὐ καθ' ὑμῶν, ἀλλὰ καθ' ἑτέρων συνεμάχησεν. Liuius: Byzantiis item contra fœdus misisti auxilia: cùm Bœotij sociis nostris secretam tibi ipsi societatem, quam non licebat, iureiurando pepigisti. καὶ ταῦτα πρὶν ὑμῖν ἡμέτεροι πρέσβεις ἐμήνυον. καὶ οὐκ ἐμέμφεσθε μέχρι τοῦ εὐμένους διαβολῆς. Ita emendauimus, cùm πλὴν, pro πρὶν, sit in exemplari. Liuius ibidem: per legatos meos non solùm indicata, &c. sed nondum Romam Eumenes venerat, qui calumniando omnia, &c. οἷς πᾶσιν ἐχθρὸς ἐστι τοιοῦτος ὤν. Liuius: scilicet nec Eumenes, cùm tam multis grauis publicè & priuatim sit, &c. ἐρρένιον τὸν ἐν βρεντεσίῳ τὶς ἂν πιστεύσειεν, ὅτι περσεὺς ῥωμαῖον ὄντα, καὶ φίλον ὑμέτερον, καὶ πρόξενον, εἴληφεν ἐπὶ τὴν τῆς βουλῆς φαρμακείαν, ὡς ἀναλῶσαι τὴν σύγκλητον δι' αὐτοῦ δυνάμενος. Ramnium, non Herrenium habet Liuius, qui hanc historiam accepit à Polybio, vnde etiam sumpsit Appianus. Liuij verba sunt ex libro 42. Princeps Brundisij Ramnius fuit: hospitio quoque & duces Romanos omnes, & legatos, exterarum quoque gentium insignes, præcipuè regios accipiebat, &c. promißis enim ingentibus præmiis petere

institit ab eo rex, quoniam duces omnes, legatiq; Romani hospitio eius vti assueßent, quibus eorum ipse scripsißet, vt venenum dandum curaret, &c. & mox: neque ego potiorem quenquam ad ministeria facinorum, quàm Ramnium, quem neque vnquam antè videram, nec eram posteà visurus, inuenire potui, &c. τὸ δ' ἐναντίον, ἐστὶ σωφρόνων. *Ita videtur scribendum, cùm* σώφρων, *sit in exemplari.* καὶ ὁ ὕπατος ἐκέλευσε τοὺς πρέσβεις, ἐκ μὲν τῆς πόλεως, αὐτῆς ἡμέρας· ἐκ δὲ τῆς ἰταλίας, τριάκοντα ἄλλας ἐξιέναι. *Liuius libro 42. Denũtiatum, extemplò mœnibus vrbis Romæ, Italia intra XXX diem excederent, &c. hæc à Polybio transtulit Liuius, vnde Appianum Macedonicam etiam historiam sumpsisse diximus.* διὰ τὰς ἔτι πρεσβείας. *Locus est corruptus & mancus. verborum tamen sensus patet.*

XXVI.

Ὅτι μετὰ τὴν νίκην ὁ περσεὺς, εἴτ' ἐπιγελῶν κεράσω, καὶ πωθάζων αὐτὸν, εἴτ' ἀποπειρώμενος ὅπως ἔτι φρονήματος ἔχοι. *Hoc fragmentum pertinet ad eundem Macedonicum librum.* ὁ δὲ, περσεῖ μὲν ἀπεκρίνατο ῥωμαίων ἀξίας οὐκ εἶ διαλύσεις αὐτῷ, εἰ μὴ καὶ μακεδόνας καὶ ἑαυτὸν ἐπιτρέψειε ῥωμαίοις. *Videtur vox* αὐτῷ *abundare. Liuius lib.40. Responderi placuit: ita pacem dari, si de summa rerum liberum Senatui permittat rex de se, deq; vniuersa Macedonia statuendi ius, &c. Videndus Polybius in fragmentis, à quo sumpsit Liuius.* ἐκκλησίαν συναγαγὼν, θετταλοῖς μὲν ἐμαρτύρησεν ὡς ἀνδράσιν ἀγαθοῖς περὶ τὴν συμφορὰν γενομένοις. *Liuius ibidem: Thessali pro concione laudati, ducesq; eorum etiam virtutis causa donati.* αἰτωλῶν δὲ καὶ ἑτέρων ἑλλήνων κατεψεύσατο, ὡς πρώτων τραπέντων, καὶ τούτοις ἐς ῥώμην ἔπεμψεν. *Liuius lib. 42. & in consilio apud Cos. pro se quisque in Aetolos conferebant causam: ab iis fugæ, terrorisq; principium ortum, secutos pauorem Aetolorum & ceteros socios Græcorum populorum. Quinque principes Aetolorum primi terga vertentes conspecti dicebantur, &c.*

XXVII.

Ὅτι ῥόδιοι πρέσβεις ἐς μάρκιον ἔπεμψαν. *Ex eodem Macedonico hoc quoque fragmentum descriptum est. ad eius autem intelligentiam videndus Liuius libro 44.* ῥόδιοι μὲν οὖν, καὶ ὡς πρέσβεις ἔπεμπον ἐς ῥώμην, καὶ ἑτέρους πρὸς μάρκιον. *Ita hunc locum emendauimus, cùm in exemplari corruptè legeretur,* πρέσβεις ἔπεμπον πρὸς ῥώμην, καὶ ἕτερα πρὸς μάρκιον.

XXVIII.

Ὅτι τοῦ μαρίου ἐς κίρταν ἀφικομένου, πρέσβεις βόκχου παρῆσαν, οἳ πεμφθῆναί τινας ἐς λόγους βόκχῳ παρεκάλουν. καὶ ἐπέμφθησαν, αὖλός τε μάλλιος ὁ πρεσβευτής, καὶ κορνήλιος σύλλας ὁ ταμίας. *Hoc fragmentum ex quo libro ſit, incertum. videtur tamē ad Libycum pertinere. eſt autem ferè ad verbum è Salluſtio trāſlatum, cuius verba in Iugurthino ſunt hæc: Poſtea loci conſul haud dubiè iam victor, peruenit in oppidū Cirtam, quò initio profectus intenderat, eò poſt diem quintum, quàm iterum Barbari malè pugnauerant, legati à Boccho veniunt, qui regis verbis à Mario petiuere, duos quàm fidiſsimos ad eum mitteret, velle de ſuo, & de populi Romani commodo, cum his diſſerere. ille ſtatim L. Sullam, & A. Manlium ire iubet, &c.* γῆν γὰρ ἣν αὐτὸς ἰογόρθαν ἀφείλετο: *& paulò ſuprà,* ἐς κίρταν, *in exemplari mendosè erant.* πρὸς μαρίου νῦν ἀφῃρεῖσθαι. *Hæc quoque ex Salluſtio, vt videtur. Nam Numidiæ partem, vnde Iugurtham expulerit, iure belli ſuam factam, eam vaſtari à Mario pati nequiuiſſe, &c.*

XXIX.

Ὅτι ὁ βόκχος ἑτέρους ἔπεμψε πρέσβεις, οἳ μαρίου μὲν ἔμελλον περὶ εἰρήνης δεήσεσθαι. *Hoc quoque fragmentum ad eandem rerum Libycarum hiſtoriam pertinet.* σύλλα δὲ ἵνα συμπράξαιεν ἐς τὰς διαλύσεις. *Ita legendum: eſt autem ſententia è Salluſtio ſumpta, qui ita ſcribit: Igitur Quæſtori mandata Bocchi patefaciunt: ſimul ab eo petunt, vt fautor, conſultorq́ ſibi adſit, &c.* λῃστευθέντας δ' ἐν ὁδῷ τοὺς πρέσβεις τούς δὲ ὁ σύλλας ὑπεδέξατο, καὶ ξενίζων μέχρι μάλλιον ἀπὸ γαιτούλων ἐπανελθεῖν. *Salluſtius ibidem: deinde à Gætulis latronibus in itinere circumuenti, ſpoliatiq́ pauidi, ſine decore ad Sullam profugiūt, quem conſul in expeditionem proficiſcens, Pro Prætore reliquerat. eos ille non pro vanis hoſtibus, vt meriti erant, ſed accuratè & liberaliter habuit, &c.* παρελθεῖν δὲ βόκχον διδάσκειν. *Hîc multa deſunt, quæ ſuppleri ex Salluſtij Iugurthino poſſunt. pro* παρελθεῖν, *videtur* παρήνει *legendum eſſe. ex* ἐπανελθεῖν *enim verbo, quod præcedit, error fluxit. ſunt autem Marij verba ad legatos Iugurthæ.* μάριον δὲ ἠξίου σύλλαν οἱ πέμψαι συνελθεῖν ἐς λόγους. καὶ μάριος μὲν ἔπεμπε τὸν σύλλαν. *Ita emendauimus, cùm in exemplari* ἠξίουν, *corruptè ſcriptum eſſet. locus trāſlatus eſt ex Iugurthino Salluſtij. Quibus rebus cognitis, Bocchus per litteras à Mario petiuit, vt Sullam ad ſe mitteret, cuius arbitratu de communibus negotiis conſuleretur, &c.* ἄψαρα δὲ ἰογόρθου φίλον ἐν

βόκχου καταλελειμμένον ἐφορᾷν τὰ γινόμενα. *Asparē appellat Sallustius: vt incertum sit in transpositione litterarum, apud vtrum errauerit librarius. Ibi cum Boccho, inquit Sallustius, Numida quidem nomine Aspar, multum & familiariter agebat, præmissus ab Iugurtha, postquam Sullam accitum audierat, orator & subdolè Bocchi consilia ierat, &c.* καὶ μαγδάλσης. *Opinor hoc nomen, & locum etiam totum non vacare mendo. nam cum alia, tum verba illa,* καί τις ἐξελεύθερος, *corrupta erant in exemplari. & Sallustius de Cornelio Liberto, ne verbum quidem profert. incertum item, an* μαγδάλσης *is sit, quem Massagradam Sallustius nominat.*

XXX.

Ὅτι κρήτη ἐξ ἀρχῆς εὐνοϊκῶς ἔχειν ἐδόκει μιθριδάτῃ τῷ βασιλεύοντι. *De hoc quoque fragmento parum constat, ex quo libro depromptum sit. ad oram exemplaris,* περὶ κρήτης, *tantùm notatum erat. Opinor autem bellum hoc Creticum in Macedonicum librum ab Appiano coniectum fuisse. Florus in huius belli historia hæc de Creta insula ad hunc locum pertinentia scribit. Fauisse Mithradati videbatur: hoc placuit armis vindicare. primus inuasit insulam M. Antonius, cum ingēti quidem victoriæ spe, atque fiducia, adeò vt plures catenas in nauibus, quàm arma portaret. dedit itaque pœnas vecordiæ: nam plerasque naues intercepere hostes, captiuaque corpora religata velis ac funibus pependere: ac sic velificantes triumphantium in modum Cretes portibus suis adnauigauerunt.* καὶ μισθοφορῆσαι. *In exemplari abundat aduerbium* ὑπὲρ: *nam habet* ὑπὲρ αὐτῷ μισθοφορῆσαι, *& mox, pro* πλεύσασι, *vt nos emendauimus, habebat* πλεονάσασι, *vt opinor corruptè.* ὑπὸ μάρκου ἀντωνίου. *Ita legendum, cùm in exemplari sit,* γαΐου ἀντωνίου. *mendosè etiam Diodorus Siculus in fragmentis habet* λευκίου ἀντωνίου. *nam M. Antonium triumviri patrem, primum contra Cretenses rem gessisse, cùm ex aliis, tum ex Appiano satis constat in hoc ipso fragmento, in quo infrà scriptum est,* καὶ ἦν ὁ δὲ πατὴρ μάρκου ἀντωνίου τοῦ πολεμήσαντος ὕστερον καίσαρι τῷ κληθέντι σεβαστῷ ὑπὲρ ἄκτιον. *Liuius etiam in epitoma lib. 97. Marci prænomine Antonium afficit, cùm de bello Cretico ita scribit: M. Antonius Prætor bellum aduersus Cretēses parum prosperè gestum morte sua finiuit.* χρηματίσαι δ' ὅμως διὰ τὴν πρᾶξιν κρητικός. *Plutarchus etiam scribit M. Antonium hunc ob rem cum Cretensibus gestam, Creticum appellatum fuisse. sed pro* χρηματίσαι, *libentius* κληθῆναι *reponerem.* καὶ νικᾷ μὲν ὁ μέτελλος ἐν κυδωνίᾳ λασθένη. *Florus:*

Metellus

Metellus deinde totam insulam igni ferroq́; populatus, intra castella & vrbes redegit, &c. & mox: victisq́; Lasthene & Panare Cydoniæ ducibus, victor rediit. καὶ οἱ κρῆτες ἐς πομπήϊον μάγνον στρατηγοῦντα τοῦ λῃστικοῦ, καὶ μιθριδατείου πολέμου πέμψαντες, ἔφασαν ἑαυτοὺς ἐλθόντι ἐπιτρέπειν. *Florus: alij deditionem suam ad Pompeium absentem mitterent, &c.* ὁ δὲ, οὐ φροντίσας ἐπέμενε τῷ πολέμῳ. *Ita legendum, pro* οὐδὲ οὐ φροντίσας, *vt est in exemplari.* καὶ κρητικὸς ἐκλήθη οὗτος. *Ad oram libri pro* οὗτος, *emendatum est* ὅδε. *Liuius in epitoma libri 99. Q. Metellus pro Cos. bello sibi aduersus Cretenses mandato Sydoniam vrbem obsedit, &c. ex hoc Liuij loco, & ex Appiani* ἐν κυδωνίᾳ, *&* τὴν κυδωνίαν, *Cydoniam, & Cydoniæ, apud Florum legendum videtur.*

FVLVI VRSINI NOTÆ
IN DIODORVM SICVLVM.

I.

Ἀρχαϊκῷ τινὶ παραχθεὶς ἔθει. *Ita videtur legendum, cùm in exemplari scriptum sit* ἀρχικῷ. *Videtur autem sentētia sumpta ex framento Polybij, quod extat apud Suidam.* οἱ δὲ ῥωμαῖοι, *inquit*, ἔθος εἶχον μὴ ἄρχοντες φαίνεσθαι χειρῶν ἀδίκων, ἀλλ᾽ ἀεὶ δοκεῖν ἀμυνόμενοι, καὶ κατ᾽ ἀνάγκην ἐμβαίνειν εἰς τοὺς πολέμους. *Verbum* ἐπίσασθαι, *quod est apud Diodorum, mihi quidem suspectum est.* εἰς ἡμέραν τριακοστὴν τὸν πόλεμον κατήγγειλαν. ὃν οἱ μὲν τῶν ἀλβανῶν πρεσβευταὶ καὶ τὴν ἐξαίτησιν ἀπόκρισιν ἔλαβον. *Et hic quoque locus non videtur carere mendo. sententia tamen vel ex Liuio patet, qui hanc historiam narrat in libro primo. Tantisper, inquit, Romani, & res repetiuerant priores: & negāti Albano bellum in trigesimum diem indixerant. hæc renuntiant Tullo. Tum legatis Tullus dicendi potestatē, quid petentes venerint, facit, etc.*

III.

Ὅτι οἱ παρὰ νάβιδος καὶ φλαμινίου πεμφθέντες εἰς ῥώμην πρεσβευταὶ περὶ τῶν συνθηκῶν, ἐπεὶ διελέχθησαν τῇ συγκλήτῳ περὶ ὧν τὰς ἐντολὰς εἶχον, ἔδοξεν τῇ γερουσίᾳ βεβαιοῦν τὰς ὁμολογίας. *De hac re ita scribit Liuius libro 34. Legati Nabidis tyranni Romam venerunt. his extra vrbem in æde Apollinis Senatus datus est. pax, quæ cum T. Quinctio*

conue-

conuenisset, vt rata esset, petierunt, impetraueruntq́, &c. sumpsit autem tam Liuius, quàm Diodorus ex Polybio. εἰσὶν ἐλεύθεροι.] ὦσιν ἐλεύθεροι, *in exemplari scriptum erat.*

IV.

Ὅτι πάλιν ἡ σύγκλητος διήκουσε τῶν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος πρεσβευτῶν. *Hoc fragmentum, ex Polybij 19. penè ad verbum descriptum est, & à Liuio in libro 34. translatum.* καὶ Δημήτριον τὸν υἱόν. *Videtur deesse* ἐκ τῆς ὁμηρείας, *quod ex Polybio suppleri potest.* τινὰ μὲν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην μὴ πολυπραγμονεῖν. *Ita legendum, non* πολυπραγμονήσειν, *vt est in exemplari.* ὁ δὲ Φλαμινῖνος ἔφη δυοῖν πραγμάτων ὄντων, ἕτερον τῷ βασιλεῖ τὴν σύγκλητον συγχωρεῖν· εἰ μὲν βούλεται τῆς Εὐρώπης ἀπέχεσθαι, μηδὲν πολυπραγμονεῖν Ῥωμαίους τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν. εἰ δὲ τοῦτο μὴ προαιρεῖται γινώσκειν, ὅτι Ῥωμαῖοι τοῖς ἑαυτῶν φίλοις καταδουλωμένοις βοηθήσουσι. *Liuius libro 34. Ad ea Quinctius: quoniam vobis distinctè agere libet, & genera iungendarum amicitiarum enumerare: ego quoq. duas conditiones ponam, extra quas nullam esse regi nuntietis amicitiæ cum populo Romano iungendæ. vnam, si nos nihil, quod ad vrbes Asiæ attinet, curare velit, vt & ipse omni Europa abstineat. alteram, si se ille Asiæ finibus non contineat, & in Europam transcendat: vt & Romanis ius sit Asiæ ciuitatum amicitias & tueri quas habeat, & nouas complecti.* τῶν δὲ πρεσβευτῶν ἀποκρινομένων, ὡς οὐδὲν τοιοῦτο συνθήσονται, δι᾽ οὗ ταπεινώσουσι τὴν τοῦ βασιλέως ἀρχήν. *Liuius ibidem: Nos verò, inquit Menippus, nec volumus, nec possumus pacisci quicquam, quo regnum Antiochi minuatur.* οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως ἠξίουν τε τὴν σύγκλητον ἐνθυμηθῆναι, ἡλίκων ἑκατέροις κατάρχεται κινδύνων, καὶ μηδὲν ταχέως πράττειν. ἀλλὰ καὶ τῷ βασιλεῖ δοῦναι χρόνον ἐς βουλήν, καὶ αὐτὴν ἐπιμελέστερον περὶ τούτων βουλεύεσθαι. *Liuius ibidem: Tum Menippus deprecari & Quinctium, & patres institit, ne festinarent decernere: quo decreto turbaturi orbem terrarum essent. tempus & sibi sumerent, & regi ad cogitandum darent, &c. Sumpsisse hæc Liuium de Polybio, apparet ex Diodori verbis, quæ ex Polybio descripta sunt.*

V.

Ὅτι τοῖς Αἰτωλοῖς διαπρεσβευσαμένοις περὶ διαλύσεων. *Hoc quoq. fragmentum ex Polybij historiis depromptum est, & VI quod sequitur. Videndus Liuius libro 37.* παρακαλοῦσαι περὶ τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν. *In exemplari deest aduerbium.*

Ὅτι

VII.

Ὅτι ὁ ἀντίοχος ποπλίῳ σκιπίωνι τῷ τοῦ συνεδρίου προεστῶτι. *Hæc quoque ex Polybio ſumpta ſunt, vt conſtat ex fragmentis, quæ extant.* τὸν υἱὸν προσεπηγγείλατο ἄνευ λύτρων ἀποδώσειν, ὃν ἦν εἰληφὼς, ὅταν περὶ εὔβοιαν διέτριβεν. *In exemplari corruptè ſcriptũ erat,* ὃ νῦν εἰληφὼς. *deſunt autem hæc in Polybio: unde tamen hauſiſſe Liuium veriſimile eſt, quæ ſcribit in libro 37. etiam quod filius eius captus in poteſtate regis erat. is vbi, & quando, & quo caſu captus ſit, ſicut pleraq. alia, parum inter auctores conſtat. alij principio belli à Chalcide Oreum petentem, circumuentum ab regiis nauibus tradunt.* αὐτὸν δὲ ταύτης τῆς εὐεργεσίας, συμβουλεύειν αὐτῷ, μὴ παρατάττεσθαι ῥωμαίοις. *Liuius ibidem: pro tanto in me munere, &c. quod in præſentia dare poßim, fidele conſilium eſt. abi, nuntia meis verbis, bello abſiſtat, &c.*

VIII.

Ὅτι ἐν τῇ ῥώμῃ περὶ τῆς κατὰ τὸν ἀντίοχον ἥττης. *Ad huius fragmenti intelligentiam, videnda ſunt quæ notauimus ex Liuio in Polybij fragmentis, vnde hæc Diodori deprompta ſunt.* αὐτῶν δὲ τὰ τοῖς αἰτωλοῖς καλῶς πρὸς τοὺς ῥωμαίους πραχθέντα διεξιόντων, ἀναστάς τις τοῦ συνεδρίου. *in exemplari mendosè erat,* αὐτὰ δὲ καλῶς τὰ τοῖς αἰτωλοῖς καλῶς πρὸς τοὺς ῥωμαίους, *&c. & ad oram libri emendatum eſt,* ἀναστάς τις τῶν ἐκ τοῦ συνεδρίου, *&c.*

IX.

Ὅτι ὁ ἀντίοχος ἀπογνοὺς τὸν πόλεμον. *Videndus Polybius in fragmento* XXXV. *& quæ ibi notata ſunt ex Liuij libro 38.* ἀξιῶν αὐτῷ συγγνώμην δοθῆναι.] αὐτὸν *in exemplari mendosè legebatur.* παραχωρῆσαι δὲ τῶν τε ἐλεφάντων, καὶ μακρῶν νηῶν. *Hæc in Polybio non ſatis emendatè habentur. nos autem ex Liuio emendauimus, apud quem eſt: Elephãtos tradito omnes, neq. alios parato. Tradito et naues lõgas, etc.*

X.

Ὅτι μετὰ τὴν κατὰ τὸν ἀντίοχον ἧτταν. *Videndus Liuius libro 38. in quo Polybiana quædam tranſlata ſunt, ad quæ pertinent hæc Diodori.* τῶν μὲν περὶ τῆς ἐλευθερίας. *In exemplari* παρὰ *ſcriptum eſt mendosè, &* ῥώμη, *pro* ῥώμην: *& mox,* ἀποστέλλειν, *pro* ἀποστελεῖν, *vt nos emendauimus.* τὴν μὲν ἐπὶ τάδε τοῦ ταύρου χώραν εὐμένους εἶναι, καὶ τοὺς ἐλέφαντας. *Liuius ibidem: cùm inter cetera, quæ accipienda ab Antiocho erant, elephantos quoque accepiſſet, donoq; Eumeni omnes dediſſet.* ἀντιόχῳ φόρον φερούσας. *Ita legendum ex Liuio, apud quem ſcriptum eſt: quæ ſtipendiariæ regi Antiocho fuerant, &c.*

R Ὅτι

XI.

Ὅτι γναῖος μάλλιος ὁ ἀνθύπατος, παραγινομένων πρὸς αὐτὸν πρεσβευτῶν παρὰ γαλατῶν περὶ διαλύσεως. Ita videtur legendum, cùm in exemplari συλλύσεως scriptum sit. Videndus Polybius in fragmentis, vnde hæc sumpsit Diodorus, & quæ in sequenti fragmento habentur.

XIII.

Ὅτι κατὰ τὴν πελοπόννησον, τῆς κοινῆς συνόδου τῶν ἀχαιῶν συνελθούσης. Pertinent hæc ad Polybij fragmentum 41, ad cuius intelligētiam multa ex Liuio notauimus, quæ huc referri possunt. ἔτι δ' ἔφησαν τὴν σύγκλητον δυσαρεστεῖσθαι τῇ τῶν τειχῶν τῶν ἐν λακεδαίμονι καθαιρέσει. Apud Polybium malè scriptum erat, ὅτι δυσαρεστοῦνται μὲν καὶ τῇ τῶν τειχῶν συντελέσει, cùm καθαιρέσει scribendum sit. habet enim Liuius, mœnia diruta, &c. δωρεὰν ταλάντων εἴκοσι. Polybius habet ρ καὶ εἴκοσι τάλαντα, vt apud Diodorum videatur ρ deesse. οἱ δὲ ἀχαιοὶ τὴν δόσιν τῶν χρημάτων ἀποκομίσαντες. Placeret ἀποδοκιμάσαντες.

XIV.

Ὅτι καταντησάντων εἰς ῥώμην τῶν ἀπὸ τῆς ἀσίας βασιλέων πρεσβευτῶν ἀποσταλέντων. Hæc quoque ex Polybio sumpsit Diodorus, vt constat ex fragmentis, quæ à Liuio quoq. translata fuisse indicauimus in Scholiis.

καὶ ξένια, καὶ τ' ἄλλα φιλάνθρωπα. Ita emendauimus, cùm malè scriptum esset in exemplari, καὶ ξένια, καὶ τ' ἄλλα φιλανθρωπία. qualia autem fuerunt ξένια, quæ legatis præbebantur, constat cùm ex Liuio, tum ex Polybio, pluribus locis. τοὺς ἐκ παντὸς τρόπου συλλύοντας τὸν πρὸς φαρνάκην πόλεμον. De hac re videndus in fragmentis Polybius. placeret autem διαλύσοντας, pro συλλύοντες : & suprà, διαλύσεως, à nobis emendatum est in fragmento XI, pro συλλύσεως, non malè, vt existimamus. quamuis & ibi συλλύσεως, & hîc συλλύοντες, ferri posſit.

XV.

Ὅτι τῆς παρὰ τοῖς αἰτωλοῖς χρεωκοπίας κατὰ τὴν θεσσαλίαν ζηλωθείσης. Diodorum hæc à Polybio accepisse, intelligere possumus ex Liuiana versione, quæ habetur in libro 42. Confudit, inquit Liuius, & miscuit omnia in Thessalia, Perrhæbiáque spe nouarum tabularum, &c. ὑπέλαβεν ἐκ τοῦ περσέως γεγονέναι τὴν σύγχυσιν. In exemplari corruptè legebatur τὴν σύγκρισιν. nostram emendationem confirmat Liuius illis verbis, confudit & miscuit, &c. περὶ δὲ τῆς ἀβρυπόλεως τοῦ θρᾳκὸς ἐκ τῆς βασιλείας ἐκβολῆς. Ita emendauimus, cùm in exemplari sit καὶ τῆς βασιλείας, pro ἐκ τῆς βασιλείας. ad oram autem libri vox ἀβρυπόλεως

πόλεως *mutata est in* ἀβρυπόλιδος. *sed parum refert, utro modo legas. de Abrupoli rege Thraciæ, facit mentionem Liuius libro 42. cùm inquit: Abrupolim socium atque amicum vestrum regno expulit. quæ verba ex Polybio transtulit Liuius, ut apparet ex Diodori loco, & ex Appiani Macedonico.*

XVII.

Ὅτι τοῦ ἁρπάλου τοῦ περσέως πρεσβευτοῦ σιωπήσαντος. *De Harpalo Persei regis legato meminit Liuius libro 42. & Appianus in Macedonico.*

ἡ σύγκλητος τὸν εὐμένη ἐλεφαντίνῳ τιμήσασα δίφρῳ, καὶ τῆς ἄλλης ἀποδοχῆς ἀξιώσασα φιλοφρόνως, ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν ἀσίαν. *Hæc de Polybio sumpta esse, satis constat vel ex Liuij versione, quæ est in libro 42. Eumeni verò conspiratio aduersus eum, fauorem apud Romanos fecit: ita omnes ei honores habiti, donaque quàm amplissima data, cum sella curuli atque eburneo scipione.*

XVII.

Ὅτι ἡ σύγκλητος αὐθημερὸν ἐψηφίσατο τὸν πρὸς περσέα πόλεμον. *Eadem de bello Persico scribit Appianus in Macedonico, & iisdem penè verbis: ut satis appareat utrumque à Polybio accepisse.* προσέταξε δὲ τοῖς ὑπάτοις ἐν ἐκκλησίαις διαῤῥήδην ἀπαγορεύειν, τούς τε πρεσβευτὰς, καὶ πάντας μακεδόνας, ἐκ μὲν ῥώμης ἀπελθεῖν αὐθημερόν. ἐκ δὲ τῆς ἰταλίας, ἐν ἡμέραις τριάκοντα. *Hæc ita Liuius libro 42. Denuntiatum extemplò mœnibus urbis Romæ, Italia intra XXX diem excederent. in Diodori exemplari manuscripto,* ἀπαγορεύουσιν, *pro* ἀπαγορεύειν, *mendosè, ut apparet, scriptum erat.*

XVIII.

Ὅτι ὁ πτολεμαῖος ὁ τῆς αἰγύπτου βασιλεὺς εἰδὼς τοὺς αὐτοῦ προγόνους ἐσχηκότας κοίλην συρίαν. *Videndus de hac re Appianus in Syriaco. & Liuius libro 42. in quo scriptum est: Antiochus imminebat quidem Aegypti regno, & pueritiam regis, & inertiam tutorum spernens: & ambigendo de Cœlesyria, causam belli se habiturum existimabat, &c. Ptolemæus propter ætatem alieni etiam tum arbitrij erat: tutores & bellum aduersus Antiochum parabant, quo vindicarent Cœlensyriam, &c.* καὶ περὶ τῆς πρὸς τὸν περσέα διαλύσεως πειραθῆναι. *Ita legẽdum. in exemplari enim abundat aduerbium* διὰ, *ante verbum* πειραθῆναι. *neque* διαπειραθῆναι *necessarium est, ut legatur. Locus autem sumptus est ex Polybio, quem imitatur etiam Liuius in fragmento 72.*

XIX.

Ὅτι εἰς ῥώμην παρεγίνοντο πρεσβευταὶ ῥοδίων πρὸς τὰς γεγενημένας

κατ' αὐτῶν διαβολὰς ἀπολογησόμενοι. *Ita legendum, cùm in exemplari corruptè ſit* ἀπολογησομένοις.] *Liuius libro 45. Inter multas Aſiæ, Græciæq; legationes, Rhodiorum maximè legati ciuitatē conuerterunt, etc. purgatumq; ciuitatis crimina dicentes veniſſe, &c. Sumpſit autem hæc Liuius ex Polybij fragmento* LXXIV, *vnde & Diodorus accepit.* ὡς δὲ καὶ στρατηγῶν τις συναγαγὼν ἐκκλησίαν, παρεκάλει τὰ πλήθη πρὸς τὸν κατὰ ῥοδίων πόλεμον. *Hæc ad verbum ferè, & quæ ſequuntur, ex Polybio deſcripta ſunt, vt ex eius fragmentis apparet. Liuius ibidem: M. Iuuentius Thalna, cuius inter ciues & peregrinos iuriſdictio erat, populum aduerſus Rhodios incitabat: rogationemq; promulgauerat, vt Rhodiis bellum indiceretur, &c.* ὥστε πένθιμον ἀναλαβεῖν ἐσθῆτα. κατὰ δὲ τὰς ἐντεύξεις τῶν φίλων, μηκέτι παρακαλεῖν, μὴ δ' ἀξιεῖν, ἀλλὰ δεῖσθαι μετὰ δακρύων. *Liuius: extemplò veſte ſordida ſumpta, domos principum cum precibus, ac lacrymis circumibant orantes, &c.* παραλιπεῖν, *pro* παρακαλεῖν, *corruptè erat in exemplari.* ἢ τὸν παρακαλοῦντα πρὸς τὸν πόλεμον, κατασπάσαντος ἀπὸ τῶν ἐμβόλων, ἐποιεῖτο τοὺς λόγους. *Hæc ex Polybio Diodorus, ſed nimis conciſè. habet enim Polybius in fragmento* XCIII: καὶ τὸν στρατηγὸν τὸν παρακαλοῦντα πρὸς τὸν πόλεμον κατασπάσαντος ἀπὸ τῶν ἐμβόλων, ἐποιεῖτο τοὺς λόγους, πρῶτον μὲν φιλόφρον, μετὰ δὲ τοῦτον ἀσυμήδης.

XX.

Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἧκον εἰς ῥώμην πάντοθεν οἱ πρεσβευταί, συγχαρησόμενοι τοῖς γεγονόσι κατορθώμασι. *Ita legendum ex Polybio, à quo hæc ſumpta ſunt.*

XXI.

Ὅτι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους πολλῶν παραγεγονότων πρεσβευτῶν, πρώτοις τοῖς περὶ ἄτταλον ἐχρημάτισεν ἡ σύγκλητος. *Hæc ex Polybij fragmento* XCIII *ſumpſit Diodorus.* κατηγορησάντων δὲ πλειόνων ἀπὸ τῆς ἀσίας πρεσβευτῶν, καὶ μάλιστα τῶν ἀπεσταλμένων παρὰ προυσίου. *Hæc in exemplari mendosè legebantur. quæ à nobis emendata, videant docti, an Liuianis illis in lib. 45, lucem aliquam afferre poſsint. altera, inquit Liuius, querimonia Gallici tumultus, Aduertæq; gladiis regnum in dubium adductum eſſe, &c.* ὑπόπτως γὰρ εἶχον οἱ ῥωμαῖοι τὰ πρὸς τὸν εὐμένη, ἕνεκεν τῶν γραμμάτων, ἐν οἷς συμμαχίαν ἦν συντεθειμένος πρὸς περσέα κατὰ ῥωμαίων. *Hæc aliter Polybius:* τῶν γὰρ πλείστων, *inquit,* ῥωμαίων ἀπηλλοτριωμένων τῆς τοῦ βασιλέως εὐμένους εὐνοίας, καὶ πεπεισμένων αὐτὸν πλάγιον ἐν τῷ πολέμῳ γεγονέναι, λαλοῦντα τῷ περσεῖ, *&c.*

προχειρισαμένη δὲ γάϊον ἐξαπέστειλε. *Polybius habet*, τοὺς δὲ περὶ τὸν πόπλιον λικίνιον ἔπεμψεν, *&c.*

XXIII.

Ὅτι ἧκον πρεσβευταὶ ἐς ῥώμην παρά τε τοῦ νέου πτολεμαίου, καὶ παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου. *Hæc ex Polybij fragmento* CXVII *ad verbum penè descripsit Diodorus.* ἐν ἡμέραις πέντε ταῖς πάσαις ἐκ τῆς ἰταλίας ἀπαλλάττεσθαι. *Polybius habet*, ἐν πένθ' ἡμέραις ἀποχωρεῖν ἐκ τῆς ῥώμης. *omninò melius ita: nam Macedonum legatis, Roma extemplò, Italia intra trigesimum diem excederent, vt inquit Liuius, denuntiatum est.* καὶ τὴν συμμαχίαν ἀνελεῖν τὴν πρὸς αὐτόν. *Polybius habebat* αἱρεῖν, *ex quo nos* ἀναιρεῖν *fecimus.*

XXIIII.

Ὅτι κατὰ τὴν ρνε ὀλυμπιάδα πρέσβεις παρεγένοντο παρὰ ἀριαράθου. *Videndus Polybius in fragmento* CXXI, *vnde hæc sumpsit Diodorus.* καὶ τὰ μέγιστα τῶν παρ' αὐτοῖς νομιζομένων δῶρον ἀπέστειλεν. *Ea expreßit Polybius, cùm inquit*, τόν τε σκήπτρον, καὶ τὸν ἐλεφάντινον δίφρον, *&c.*

XXV.

Ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον συνεισήχθησαν καὶ οἱ παρὰ δημητρίου πρέσβεις. *Hæc à Polybio sumpsit Diodorus ex fragmento* CXXII. καὶ τοὺς αἰτίους τοῦ κατὰ τὸν ὀκτάουϊον φόνου. *Ita legendum, cùm mendosè sit in exemplari*, τὰς αἰτίας. *Polybius habet*, ἅμα δὲ καὶ τὸν προσενέγκαντα τῷ γναΐῳ τὰς χεῖρας ἄγοντες, *&c.* ἰσοκράτην καὶ λεπτίνην. *Polybius modò Socratem, modò Isocratem nominat, parum constanti scriptura. sed ex Diodori loco, apparet* ἰσοκράτην *legendum esse, non* σωκράτην: *quod nomen irrepsit, vt opinor, culpa librarij.*

XXVI.

Ὅτι οἱ κελτίβηρες μετὰ τὴν νίκην οὐκ ἀφρόνως προνοούμενοι τοῦ μέλλοντος. *Videndus Polybius in fragmento* CXLI, *vnde sumpsit Diodorus.*

XXVII.

Ὅτι τῶν ῥωμαίων στρατευσάντων πρὸς καρχηδονίους. *Hæc quoque ab eodem Polybio accepit Diodorus ex fragmento* CXLII. ἱερά, τάφοις. *Ita emendauimus, cùm* ἱεροῖς τάφοις *esset in exemplari.* παρακρύπτουσα διὰ τούτων τῶν φιλανθρωπιῶν. *In exemplari* δὲ, *pro* διὰ, *malè legebatur.* οἷς τὸ καταλειπόμενον.] οἱ τὸ καταλειπόμενον, *habet liber manuscriptus: sed corruptè.* ὁ δὲ πρεσβύτερος τῶν ὑπάτων μανίλιος. *In exemplari mendosè erat* μαμίλιος. *Fuit autem M'. Manilius consul cum L. Marcio, anno* DCIIII. μόγις δὲ τῶν καρχηδονίων ἀπὸ τῆς κατα-

πλήξεως ἀναλεξαμένων. *Citat hunc locum Suidas in voce* βλάνων. *sed pro* μόγις, *habet* μόλις. *& ad oram libri pro* ἀναλεξαμένων, *emendatum est* ἀναψυξαμένων. *sed non video cur necesse fuerit ita emendare. est enim* ἀναλεξαμένων, *cùm se collegissent. reliqua emendatiora sunt apud Suidam, quàm in nostro exemplari.*

XXVIII.

Ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι ἀμετάθετοι ταῖς γνώμαις ὄντες πρὸς τὴν κατάλυσιν τῆς Καρχηδόνος. *Hoc fragmentum ex Polybio deprompsit Diodorus.* ἔφυγον ἕκαστος ὁπότ' ἐνεδύσατο. *Opinor legendum* ὅπῃ τ' οὖν.

XXIX.

Ὅτι οἱ τὴν ἄγραδον οἰκοῦντες. *Ex eodem Polybio, hoc quoque fragmentum sumpsisse Diodorum, nemo dubitabit, qui in legendis Polybianis historiis paulò diligentius versatus fuerit.* πρὸς ἀμμώνιον τὸν προεστηκότα τῆς βασιλείας. *Videndus Liuius in epitoma libri 50.* ὁ δὲ ἰσίδωρον αὐτοῖς ἀπέστειλεν. *Mendosa erant hæc in manuscripto, qui* ἰδήδωρον *habet, pro* ἰσίδωρον. *paulò pòst, pro* ἐλέῳ συγχυθεὶ, *opinor scribendum* ἐλέῳ συγχυθείας.

XXX.

Ὅτι νομαντῖνοι καὶ τερμήσιοι περὶ διαλύσεως διαπρεσβευσάμενοι πρὸς ῥωμαίους. *Appianus in Hiberico, habet* τερμίσιοι. *Liuius in epitoma libri 54, Termestini.* εἰ γυναικῶν τρόπον γυμνώσουσιν ἑαυτοὺς ὅπλων. *Ita emendauimus, cùm* γυμνάσουσιν *corruptè esset in exemplari.* πατέρες μὲν υἱοῖς. *Liber manuscriptus mendosè habet* υἱόις.

XXXI.

Ὅτι τρύφων ἐξ ἰδιώτου βασιλεὺς γεγονώς. *Hanc de Tryphone historiam sumpsit Diodorus ex Polybio, vnde Appianus accepit in Syriaco. extat Tryphonis æreum apud me numisma cum hac inscriptione,* ΒΑCΙΛΕΩC ΤΡΥΦΩΝΟC. *Liuius in epitoma libri 55. Alexandri filius, rex Syriæ, decem annos admodum habens, à Diodoto, qui Trypho cognominabatur, tutore suo per fraudem occisus est: corruptis quidem medicis, qui eum calculi dolore consumi apud populum mētiti, dum secant illum, occiderunt.* διὰ τὸ εὐοιώνιστον εἶναι προσδέξασθαι τὴν νίκην. *Liuius libro 22. de Hieronis regis aurea victoria Romanis dono data, ita scribit: aurum & à ciuitatibus quibusdam allatum, gratia rei accepta, non accepisse populum Romanum: victoriam, omenque accipere: sedemque ei se diuæ dare, dicare Capitolium, templum Iouis opti-*

mi

mi maximi. in ea arce vrbis Romæ ſacratam, volentem, propitiamq́ue, firmam, ac ſtabilem fore populo Romano.

XXXII.

Ὅτι ἧκον εἰς ἀλεξάνδρειαν οἱ περὶ τὸν σκιπίωνα τὸν ἀφρικανὸν πρεσβευταί, καὶ κατασκηψόμενοι τὴν ὅλην βασιλείαν. *Citat hoc fragmentum Suidas in voce* γάζα. *de Ptolemæo autem Euergete cognominato, videndus Liuius in epitoma libri 59.* ἐπολυπραγμόνησαν ἀκριβῶς τῆς πόλεως τὴν θέσιν καὶ τὸ βάρος. *Citantur hæc verba à Suida in voce* βάρος, *ſub nomine Polybij, è quo totum fragmentum accepiſſe Diodorum exiſtimamus. alibi etiam vſus eſt Polybius eadem voce, cùm ſcribit:* ἐπισημηνάμενος δὲ τοῦ σικυῶνος τὴν ὀχυρότητα, καὶ τὸ βάρος τῆς τῶν ἀργείων πόλεως, ἦλθεν εἰς ἐπίδαυρον. *vt de hac lectione nullo modo videatur dubitandum, quamuis* βάθος *ſit in exemplari, pro* βάρος.

XXXIII.

Ὑπακούσας ὁ βόκχος, καὶ μεταπεμψάμενος τοῦτον, ὡς περί τινων κοινῇ συμφερόντων διαλεξόμενος, συνέλαβε τὸν ἰογόρθαν. καὶ δήσας παρέδωκε λευκίῳ σύλλᾳ τῷ ταμίᾳ, τῷ πρὸς τὴν παράπεμψιν ἐκπεμφθέντι. *Corruptè legebantur hæc in exemplari. nos autem emendauimus ex Salluſtio, & ex Liuij epitoma 66, in qua ita ſcriptum eſt: Iugurtha pulſus à C. Mario ex Numidia, auxilio Bocchi Maurorum regis adiutus eſt. & cæſis prælio Bocchi quoque copiis, nolente Boccho bellum infeliciter ſuſceptum diutius ſuſtinere, vinctus ab eo, & traditus Mario eſt. in qua re præcipua opera L. Cornelij Sullæ, Quæſtoris Marij fuit.*

XXXIV.

Βοηθῆσαι τοῖς ἀκληρήμασι. *Ita legendum ex Suida, in voce* ἀκλήρημα. *& ſuprà:* ἐπὶ τὸ κοινὸν τὸν ἀκληρούντων ἔλεον, *vt nos emendauimus.* καταστασιάζεσθαι γὰρ ἑαυτὸν ἐπεφαίνετο παρὰ πᾶν τὸ δίκαιον ὑπὸ τῆς συγκλήτου. *Ita reſtituimus, cùm eſſet in exemplari hic locus corruptus.*

XXXV.

Ὅτι μάρκος ἀντώνιος συνθέμενος πρὸς κρῆτας εἰρήνην. *In exemplari mendosè erat,* λεύκιος ἀντώνιος. *M. autem Antonium Triumuiri patrem, primum contra Cretenſes rem geßiſſe, conſtat cùm ex Appiani fragmentis, tum ex aliis ſcriptoribus. & Liuius in epitoma libri 97, ita de eo ſcribit: M. Antonius Prætor bellum aduerſus Cretēſes parum proſperè geſtum morte ſua finiuit.* ἐμφρόνως ἀπολογησάμενοι. *Ita reſtitui-*

stituimus, cùm ὁμολογηστάμενοι esset in exemplari. πρὸς τὴν ἡγεμονίαν. Ita legendum. vsus est autem eadem voce in fragmento XXXI, in quo scriptum est: πρὸς εὔνοιαν τὴν ἡγεμονίαν ἐπήυξησαν. & infrà, συμμάχοις τῆς ἡγεμονίας, dixit. πάντα τὰ πλοῖα ἕως τετρασκάλμου. Ita emendauimus, cùm in exemplari corruptè esset τετρασκάλου. Videndus de hac re Appianus in fragmentis, & Dio, qui habet, τάς τε ναῦς τὰς μείζους, &c.

FVLVI VRSINI NOTÆ

IN DIONEM.

I.

Αἰτιώμενοι πρὸς σφᾶς ἔπεμψαν. Aduerbium πρὸς deest in exemplari. videtur tamen necessarium. δρυῦ δέ τινα διὰ τοῦ στρατηγοῦ σφῶν κοιλίου Γράκχου δείξαντος, πρὸς ἐκείνην εἴ τι βούλοιντο, λέγειν κελεῦσαι. De hac re ita Liuius libro 3. Eos Aequorum imperator, quæ mandata habeant ab Senatu Romano, ad quercum iubet dicere, &c. Aequorum imperator à Liuio nominatur Cluilius Gracchus. Alij tamen habent κοίλιος, vt Dio.

II.

Ἐλπίδα οὐκ ἐλαχίστην ἔχοντες, ἐπειδὴ τοῖς βεϊένταις, καίπερ ὁμοφύλοις οὖσιν οὐ συνήραντο, πάντως τινὰ ὠφέλειαν παρ᾽ αὐτῶν εὑρήσεσθαι. Ita legẽdus hic locus ex Liuio, apud quem in libro 5. ita scriptum est: quòd Veientes consanguineos aduersus populum Romanum non defendissent, &c. manuscriptus liber præter alia menda, βένταις, pro βεϊένταις habebat. ὡς δὲ ἐκεῖνοι τὴν ἐπικουρίαν οὐκ ἐψηφίσαντο. πρέσβεις δὲ πρὸς τοὺς γαλάτας πέμψαντες. Liuius ibidem: de auxilio nihil impetratum. legati tres, &c. συμπεσόντας. Ita emendauimus, cùm συμπεσὼν corruptè sit in exemplari.

III.

Ὅτι ἀγυλλαῖοι ἐπειδὴ ᾔσθοντο τοὺς ῥωμαίους σφίσι πολεμῆσαι βουλομένους, πρέσβεις εἰς τὴν ῥώμην ἔστειλαν, πρὶν καὶ ὁτιοῦν ψηφισθῆναι. Ita legendus hic locus, cùm in exemplari mendosè scriptus sit. ἀγύλλα, inquit Stephanus, πόλις τυρρηνίας, κτίσμα τῶν ἐν θετταλίᾳ πελασγῶν. μετωνομάσθη δὲ καῖρε. de hac re ita Liuius libro 7. itaque pax populo Cæriti data: induciasq;

induciasq́; in centum annos factas in Senatusconsulta referri placuit. οὐκ ἐδέξαντο αὐτά. *Aliter Zonaras libro 2.* ἐς τὸ δημόσιον, *inquit,* ταῦτα εἰσῆγον. *quod tamen miror, cùm Dionem non tantùm sequatur, sed de verbo ad verbum ferè exscribat.*

IV.

Καί τινος παπιρίου, ἀνδρὸς ἐς τὰ πρῶτα τῶν παρ' αὐτοῖς ἀξιουμένων, καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ πολέμου πᾶσαν φερομένου, τήν τε οὐσίαν, καὶ τὰ ὀστᾶ, ἐπειδὴ φθάσας ἑαυτὸν προαπεχρήσατο, διέῤῥιψαν. *Ita emendauimus, cùm mendosè legeretur in exemplari* ἔσαι τὰ, *&* ἑαυτῷ. *Opinor autem verbum* διέῤῥιψαν *abundare. nam de hac re ita scribit Liuius libro 8. De eo coacti referre Prætores decretum fecerunt, vt Brutulus Papius Romanis dederetur: & cum eo præda omnis Romana, captiuiq́; vt Romam mitterentur: quæq́; res per Fetiales ex fœdere repetitæ essent, secundùm ius, fasq́; restituerentur. Fetiales Romam, vt censuerunt, missi: & corpus Brutuli exanime; ipse morte voluntaria, ignominiæ se, ac supplicio subtraxit: placuit cum corpore bona quoque eius dedi, &c. apud Zonaram Rutulus, pro, Brutulus, scriptum est; vt videtur, mendosè.* καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ πολέμου ῥουτούλῳ ἀνδρὶ δυνατῷ παρ' αὐτοῖς ἐπιγράφοντες, *etc. & pro* προαπεχρήσατο, *habet* διεχειρίσατο, *quod magis placet.*

V.

Ἐκεῖνον τε συνέλαβον. *Locus est, vt videtur, corruptus, & in quo multa desunt. itaque asterisco notandum curauimus.*

VI.

Ὅτι λούκιος ἀπεστάλη παρὰ ῥωμαίων ἐς τάραντα. *Videndus Dionysius Halicarnasseus, & Appianus Alexandrinus in fragmentis: vbi de L. Cornelio Duumviro nauali habetur mentio.*

VII.

Ἐλπίσας σπονδῶν τε δεῖσθαι, καὶ ὁμολογίαν, οἵαν ἡττηθέντας εἰκὸς ἦν, ποιήσασθαι. *Hic locus corruptè legebatur in exemplari. Videndus Dionysius in fragmentis.*

VIII.

Ὅτι μήτε πολεμεῖν τε, μήτε συμβαίνειν ἄνευ τῶν ῥωμαίων, καὶ αὐτοὶ μὴ πλείοσι μιᾶς ναυσὶ μακραῖς χρῆσθαι. *Mendosè hic locus in exemplari scriptus erat. Videndus Appianus in fragmentis.*

IX.

Ὥρκωσάν τε οὖν αὐτὸν, πίστεσί τε μεγάλαις, ἦ μὴν ἐπανήξειν, ἄν τε μηδέτερον αὐτῶν διαπράξῃ. *Ita hunc locum emendauimus partim ex Zonara,*

nara, partim ex coniectura: cùm in exemplari corruptè legeretur, ὤρκωσάν τε οὖν αὐτῷ, πίστεσί τε μεγάλαις ἢ μὴν ἐπανήξειν, ἂν δὲ μηδὲν ἕτερον διαπράξῃ). *paulò pòst, pro* καθάπερ ἐκβληθεὶς, *malè scriptum erat,* καίπερ ἐμβληθείς. *& mox, pro* ἐποιήσατο, *manuscriptus liber habebat* ἡττήσατο.

X.

Ἠπιώτεροί τε αἰχυνθέντες ἐγένοντο. *Ita legendus hic locus: & videndus Appianus in fragmentis.*

X I.

Τοῖς πρὸς ἑαυτοὺς ἐσπουδακόσι βοηθεῖν δοκεῖν. *Ita emendauimus, cùm in exemplari corruptè scriptum esset* ἐσπουδακώς. *Videndum etiam, an sine verbo* δοκεῖν *legi poßit.* ἀλλά τι παιδίον πίννην ὄνομα καταλιπὼν ἐτεθνήκει. *Hunc, vt opinor, Liuius appellat Pineum in libro 22. cùm inquit: Ad Pineum quoque regem in Illyricos legati mißi ad stipendium, cuius dies exierat, poscendum, &c.* ἐκράτει τῶν σαρδιαίων * ὑπὸ θρασύτητος οὖσα, οὐδὲν μέτριον αὐτοῖς ἀπεκρίνατο. *Sensus huius loci patet, licet mutilus sit, & à nobis stellula notatus. Videndus Polybius, & Zonaras libro 2, in quo ita, ex Dione, vt apparet, scriptum est.* τήν τε τῶν σαρδιαίων διεῖπεν ἀρχήν. ἢ τοῖς πρέσβεσιν οὐδὲν μέτριον ἐχρημάτισεν, *&c.* ἐπιχόντων. *Ita legendum, cùm in manuscripto sit* ἐπιχόντος. *& paulò pòst,* πρὸς κερκύραν, *emendauimus ex Zonara.*

X I I.

Καίπερ καὶ ἐκείνου καρθάλωνα ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἀντιπέμψαντος· ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἐδέξαντο αὐτὸν εἴσω τοῦ τείχοις ὡς πολέμιον. *Ita videtur legendum ex Zonara, cùm in exemplari* κατὰ τὸ πολέμιον *scriptum sit. de hac re ita Liuius libro 22. Carthaloni obuiam lictor missus, qui Dictatoris verbis nuntiaret, vt ante noctem excederet finibus Romanis.*

X I I I.

Ὅτι ἐπικηρυκευσάμενοι οἱ καρχηδόνιοι τῷ σκιπίωνι. *Ad intelligentiam huius fragmenti, &* X I V, *&* X V, *quæ sequũtur, in quibus multa sunt à nobis emendata, videndus Polybius in fragmentis historiarũ.*

X V I.

Ὅτι ἡ καρχηδὼν πολλοῖς ῥωμαίων ἐξαιρετέα ἐδόκει εἶναι. *Ita emendauimus ex Suida, qui Dionis locum citat in voce* ἐξαιρετέα, *cùm in nostro exemplari legeretur* πολλοῖς ῥωμαίοις, *&c. & paulò pòst, pro* ἀδεεῖς σφᾶς εἶναι, *Suidas habet* ἀδεῶς σφᾶς ἔχειν.

Ὑπεξαι-

XVII.

Ὑπεξαιρεθέντος αὐτοῦ. *Ita videtur legendum, ut ad Philippum referatur. in exemplari autem est* ὑπεξαιρεθέντες.

XX.

Καταψηφίσασθαι πάντων τῶν τἀναντία τοῖς ῥωμαίοις φρονησάντων. *In exemplari erat* πάντων τῶν καὶ τ' ἀναντία τοῖς ῥωμαίοις φρονησάντων.

XXI.

Ἀλλ' ὅσα εἰς τὸ παραιτήσασθαι μὴ μνησικακεῖν σφίσιν αὐτοὺς χρήσιμα ἐξ ὧν ὑπούργησαν ποτὲ αὐτοῖς, λαβεῖν ἐδυνάντο, μόνα ἔλεγον. *Ita legendus hic locus, & interpungendus. eadem habet Zonaras libro 2.* οἱ δὲ ῥόδιοι, *inquit,* μετὰ φρονήματος προφὴν τοῖς ῥωμαίοις προσφερόμενοι, τότε μὴ μνησικακεῖν αὐτοῖς ἠξίουν, *&c.*

XXII.

Ὅτι ὁ προυσίας αὐτός τε εἰς τὴν ῥώμην καὶ τὸ βουλευτήριον εἰσελθὼν, τόν τε οὐδὸν αὐτοῦ κατεφίλησε. *Hæc ex Polybio penè ad verbũ sumpsit Dio.*

XXIII.

Ὑπομεῖναι ἐποίησεν. *Verbum* ἐποίησεν *mihi suspectum est. itaque pro eo aliud substituere, cùm sententia pateat, vnicuique facile erit. de hac re videndus Appianus in fragmentis.*

XXIV.

Περὶ τῆς προτέρας σφῶν εἰς αὐτοὺς εὐνοίας. *Mendosè hæc, & alia multa in exemplari, cùm in hoc fragmento, tum in aliis Dionis legebantur: quæ nos ita edidimus, vt emendari oportere existimauimus.*

XXV.

Ὅτι ἦρξαν τῆς διαφορᾶς οἱ ἀχαιοί.] διαφθορᾶς *erat in exemplari. sed nos* διαφορᾶς *emendauimus. & ita habet Zonaras.* διογένους μάλιστα τοῦ στρατηγοῦ αὐτοὺς ἐνάγοντος. *In exemplari,* διάγουσι μάλιστα τοῦ στρατηγοῦ αὐτὸν ἐνάγοντος, *scriptum erat mendosè.* φυγῇ σωθῆναι. *Sententia patet: locus tamen non caret mendo. videndus Pausanias in Achaicis: & Iustinus libro 24. qui ita de hac re scribit: legatos quoque ipsos Romanorum violassent, nisi audito tumultu, trepidi fugissent.* ἀλλ' εἰς ἕτερον σφᾶς σύλλογον, ὃς μεθέγμιον ἔμελλεν ἔσεσθαι, ἀνεβάλλοντο. *Videtur legendum* μεταίχμιον, *vt sit verbum translatum, pro quo Polybius habet* μετὰ μῆνας ἕξ. *& Pausanias,* συνόδον ἐς μῆνα ἐσομένην ἕκτον.

XXVI.

Ὁ δὲ τούτοις οὐκ ἐπείσατο. *Ita videtur legendum, cùm in exemplari sit* ἐπείσατο.

XXVII.

Ὅτι ἰουγούρθας οὐκ ἐβουλήθη πρὸς αὐτὸν, μὴ συλληφθῇ, ἐλθεῖν. *Corruptè legebatur hic locus in exemplari. & in fragmento ſequenti, mendosè,* τούτων οὐ γινομένων *ſcriptum erat. omninò enim reiicit aduerbium* οὐ, *eius loci ſententia.*

XXX.

Ὧν τότε κοινῶς καὶ ἰδίᾳ τισὶν ἀναλώκει. *Ita legendum, cùm in exemplari ſit,* καὶ νῦν, καὶ ἰδία. *& in fragmento, quod ſequitur, ſcribendum eſt,* πεῖσαι αὐτὸν μὴ καταναγκάσαι τὰ δίκαια οἱ ποιῆσαι. εἰ δὲ μὴ, αὐτῷ γε ἐπιτρέψαι τὸν ἐχθρὸν ἀμύνασθαι, *non vt eſt in manuſcripto,* ἐπιστρέψαι, *&* ἀεὶ καταναγκάσαι.

XXXIII.

καὶ νοσήσαντος ἐπισφαλῶς περὶ λάρισαν. *In exemplari corruptè legitur* λάρεσον. *& in fragmento ſequenti ſcriptum erat,* ἑτέρας μέν τοι φωνὰς ἀφίησι, *pro* ἀφήσει, *vt nos emendauimus.*

XXXVI.

Ὡς οὐκ ἦν φλάκκῳ, καὶ μιθριδάτῃ πολεμεῖν, εἰ συσταίησαν, δυνατός. *Ita legendum, cùm malè in exemplari ſit* δυνηθείς. *& in fragmento, quod ſequitur,* ὑπόκεισιν, *pro* ἀπόκεισιν, *corruptè ſcriptum erat. mendosè item* ὥσπερ ἔμελλεν: *&,* ᾧ γὰρ ἀπ' ἀρχῆς, *pro* ὥσπερ οὐκ ἔμελλεν, *ſiue* ἔμελλον: *&,* οἱ γὰρ ἀπ' ἀρχῆς, *&c.*

XXXVIII.

Φοβηθέντες οὖν αὐτοὺς οἱ βάρβαροι. *Placeret* αὐτὸν, *vt ad Tiberium tantùm referatur. Fragmenta quæ ſequuntur,* XXXIX, *&* XL, *emendatiora ſunt in noſtro exemplari, quàm in vulgatis codicibus Dionis, & Xiphylini. itaque operæpretium nos facturos exiſtimauimus, ſi ea, vt leguntur in manuſcripto, ederemus.*

XLI.

Καὶ ὁ κεφάλων ἀκριβῆ φρουρὰν τῆς συρίας ἐποιήσατο * ἐγνωσιμάχησε, καὶ τὴν παρασκευὴν ἀφῆκεν. *Locus eſt mutilus, & ſine ope veteris codicis ſanari non poteſt. itaque ſtellula notandum curauimus.* νέρων δὲ ἐκείνῳ μὲν οὐδὲ τότε, οὐδὲ ταχὺ, οὐδὲν σαφὲς ἀπεκρίνατο. *Verba* οὐδὲ ταχὺ *opinor abundare.* εἰς τὴν μακεδονίαν, ὅπως μηδὲν περὶ τὴν ἀρμενίαν, νεοχμωθῇ, ἀπέστειλεν. *Ita legebatur in exemplari, pro* καππαδοκίαν, *vt nos emendauimus.*

XLIII.

Τήν τε τοξείαν αὐτοῦ. *In exemplari erat* αὐτῷ: *& paulò pòſt,* ὤμοσεν

αὐτούς τε, *pro* αὐτός τε. *& mox*, ἀφῆκεν αὐτοὺς, *pro* αὐτὸν, *vt nos emendauimus.* ὅτε δ' ἂν συνείγνυντο ἀλλήλοις. *Ita legendum, &* συνείγνυντο, *valet*, πλησιάσοιντο. *paulò pòst legebatur in exemplari*, τούτοις μὲν ἀπεκρίνατο τὴν ἁρμονίαν θηριδάτῃ, *&c. sine verbo* δώσειν, *quod nos restituimus. &* πάσας *item, pro* παύσας, *malè scriptum erat.* ἄλλοσέ ποι πέμψας, τὸν κορβούλωνα αὖθις τοῦ κατ' αὐτῶν πολέμου προσέταξεν· ἐβουλεύσατο μὲν γὰρ αὐτοὺς συστρατεῦσαι. *Ita emendauimus, cùm in exemplari esset* ἄλλο δέποι, *&*, κατ' αὐτὴν, *&* οὐ στρατεῦσαι, *vt apparet, corruptè.*

XLIV.

Σφᾶς δι' ἀγγέλων ὁμολογῆσαι. *Ita legendum. corruptus enim est hoc loco liber manuscriptus. quem tamen, cùm multa habeat, ex quibus Xiphylini codex suppleri, & emendari possit, edendum curauimus.* ὁ γὰρ ἀλλινὸς ἐν κρεμώνῃ ἐδέδετο. *Ita videtur legendum.* οὐ τὸ πλῆθος τῶν μάτην ἀπολομένων ἐπράϋνε. *In exemplari erat*, τῶν μάτην ἀπολογουμένων: *quid si* τῶν κατὰ μάχην ἀπολομένων *legatur?* καὶ ἐκ λόχου ἀλλήλοις ἰόντες.] ἐκ λόδου, *malè habebat liber manuscriptus.* ταῦτα γὰρ ἡμῖν ζῶσιν ἔπι τὰ ἐναγίσματα, *&c. Citat hunc locum Suidas in voce* ἀναγίσματα.

XLV.

Τούς τε ἀπεκθέοντας ὁμόσε ἰόντες ἀνέστελλον. *In exemplari*, τούς τε ἀποθέοντας ὁμοῦ τε ἰόντες ἀνέστελλον, *scriptum erat mendosè.* ἑάλωσαν δ' ἂν καὶ ὥς, ἄλλοι τε καὶ ὁ βαπτόρης. *Videndus hoc loco Xiphylinus, qui habet* βαρποράς, *pro* βαπτόρης, *&c.*

XLVI.

Ὅτι ὁ δομετιανὸς κουάδοις καὶ μαρκομάννοις ἀμυνάσθη.] δομετιανὸς, *habet liber manuscriptus: sed, vt apparet, corruptè, pro* δομέτιος.

XLVIII.

Ἑκατὸν γὰρ ἱππεῖς μόνοι αὐτοῖς ἐδόθησαν. *In exemplari mendosè* ἑαυτὸν, *pro* ἑκατὸν *scriptũ est. & in fragmento, quod sequitur, corruptè etiam* σεμνόνων, *pro eo, quod nos restituimus*, νασαμώνων, *exaratum erat.* τὴν μετὰ τὴν βελήδα. *suspicor hæc verba non carere mendo.*

L.

Ὅτι ὁ δομετιανὸς ἡττηθεὶς ὑπὸ μαρκομάννων, καὶ φυγών. *Et hîc, & paulò pòst*, δομέτιος *in exemplari scriptum erat. sed* δομετιανὸς, *sine aliqua controuersia scribendum videtur.* διάδημα ἐπέθηκε, καθάπερ ὡς ἀληθῶς κεκρατηκὼς, καὶ βασιλέα τινὰ τοῖς δακοῖς δοῦναι δυνάμενος. *Hæc in exemplari mendosè legebantur. & paulò pòst*, αὖτε καὶ τὴν ἀρχὴν

αὐτῶν δεδουλωμένος, *pro eo quod nos repoſuimus,* ἅτε καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ δεδουλωμένος.

LII.

Ὅτι ὁ Δεκέβαλος. *Extat hoc fragmentum apud Xiphylinum, ſed adeò mendoſum, & aliquibus locis mutilum, vt operæpretium duxerimus, ſtudioſis illud ita communicare, vt in noſtro exemplari ſcriptum reperitur.* οὐδὲ ἐκείνοις ἐτόλμησε συμμίξαι. ἔπεμψε δὲ καὶ τότε. *Hîc videtur aliquid deeſſe. pro* συμμίξαι, *in manuſcripto erat* συμμίξας, *aliaq́ menda multa, quæ nos coniectura ducti emendauimus.*

LIII.

Καὶ δι' ἄλλα τινά. *Ita legendum, non vt eſt in exemplari,* δι' ἄλλην τινὰ, *niſi fortè deſit verbum* αἰτίαν, *quod non placet.* ὅτι ἐὰν αὐτὴν προῶνται, καὶ αὐτοὶ κινδυνεύσουσι. *In exemplari* αὐτῶν, *&* κινδυνεύουσι, *corruptè legitur.*

LIV.

Ὅτι ὁ Δεκέβαλος ὁ τῶν Δακῶν βασιλεύς. *Extant hæc apud Xiphylinum, ſed corrupta nimis, & mutila multis locis.* ἵνα ὡς ἥκιστα ὑποτοπήσῃ τὸ γενησόμενον.] ὑποπέσῃ *ſcriptum eſt in exemplari.*

LVI.

Γενομένῳ δ' αὐτῷ ἐν Ἀντιοχείᾳ, Αὔγαρος ὁ Ὀσροηνός. *Ita legendum ex antiquo æreo numiſmate, in quo Augari huius effigies impreſſa eſt.*

LVII.

Ἐν δὲ ἐλεγείᾳ τῆς Ἀρμενίας. *Videndus Xiphylinus in Traiano.* τὸν Πακόρου παῖδα, τὸν Ὀσρόου ἀδελφιδοῦν. *Ita legendum, non* Ὀῤῥόου, *vt eſt in manuſcripto.* καὶ ἄρχοντα Ῥωμαῖον ἕξειν. *& paulò pòſt,* μετὰ τῶν Παρθῶν συνόντων οἱ ἀπέπεμψεν. *Ita nos emendauimus, cùm in exemplari mendoſa eſſent verba* Ῥωμαῖον, *&* ἀπέπεμψεν. *in fine etiam fragmenti corruptè legebatur* ὄντος μῆναι, *pro* ὄντας μεῖναι, *vt nos reſtituimus.*

LVIII.

Ἦλθεν ἐς Ἔδεσσαν, κἀνταῦθα πρῶτον, Αὔγαρον εἶδεν. *Ita ſcribendum, ex antiquis numiſmatibus* Ἐδεσσέων, *&* Αὐγάρου βασιλέως, *vt ſuprà admonuimus.* αὐτὸς δὲ ἄλλο τε κατ' ἄλλας προφάσεις. *In exēplari malè ſcriptum erat* ἀλλ' ὅτι. *& mox,* διὰ τοῦ τῷ Τραϊανῷ, *&c. pro* διὰ τοῦτο.

LIX.

Ἄλλως τε καὶ ὅτι συμμαχίαν Βηβαρσάπῃ. *Ita legendum ex loco ſuperiore. in exemplari erat* μηβαρσάπη.

Παρὰ τοῦ

LXI

Παρὰ τοῦ βολογαίσου, καὶ παρὰ τῶν ἰαζύγων. *Videndus Xiphylinus in Hadriano.*

LXII.

Τήν τε ἀρχὴν ἐπηύξησε, καὶ θῦσαι ἐν τῷ καπιτωλίῳ ἐφῆκε. *Ita legendum, pro* ἀπηύξησε, *&* θῦσας, *ut est in exemplari corruptè.*

LXIII.

Οὐ μέν τοι καὶ τοὺς ἐπιμιξίας, καὶ ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἔτυχον. *Ita legebatur in exemplari, pro,* ἐν ταῖς ἐπιμιξίαις, *ut nos legi debere existimamus. paulò pòst, pro* ἄλλοσέ ποι πεμφθέντας, *corruptè scriptum erat in manuscripto codice,* ἄλλος εἴποι.

LXIV.

Ταῤῥούνιον δὲ πατέρνον, τὸν τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ τὰς λατίνας διὰ χειρὸς ἔχοντα παραλαβόντες. *Tarrunij Paterni huius mentio est, nisi fallor, in quadam antiqua inscriptione, in qua* M. AVRELII. ANTONINI. AVG. AB. EPISTVLIS. LATINIS *describitur.*

LXV.

Οὔτ' ἄλλο τι ὧν ὡμολογήκεσαν ἐποίουν. *Ita scribendum. & paulò pòst videndum an pro* ἐφ' ἑαυτῶν, *rectius sit* ἀφ' ἑαυτῶν.

LXVII.

Ὅτι οἱ ἰάζυγες. *Ita legendū ex loco superiore, & ex iis, quæ sequuntur. paulò pòst,* ἔδησαν *placeret, pro* ἔδησεν, *ut ad* ἰάζυγες *vocē referatur.*

LXX.

Καὶ ἐπειδὴ οἱ ἰάζυγες χρησιμώτατοι αὐτῷ ἐγίγνοντο. *In exemplari scriptum est* αὐτοῖς: *sed, ut opinor, malè.*

LXXI.

Πρὸς σεμνόνας ἐπιχειρῆσαι. *Suspicor scribi debere* νασαμόνας, *pro* σεμνόνας. *suprà etiam* νασαμόνων, *pro* σεμνόνων, *ut erat in manuscripto, restituimus.*

LXXIII.

Μισόπονος δὲ δὴ ὢν, καὶ πρὸς τὰς ἀστικὰς ῥαστώνας ἐπειγόμενος, ἐσπείσατο αὐτοῖς. *Hæc, nisi fallor, ad Commodum Imperatorem pertinent.*

LXXIV.

Ὅτι τοῖς βούροις ὁ κόμμοδος εἰρήνην ἔδωκε πρεσβεύσασι. *Ita videtur sine dubio legendum.* κόμμοδος *autē in Græcis æreis numismatibus, modò duplici* μμ., *modò unico,* κόμοδος, *scriptum animaduerti. cùm tamen* κόμμοδος, *sine aliqua controuersia scribendum videatur.*

LXXV.

Μετὰ τὸν τοῦ νίγρου θάνατον. *Conueniunt Græci scriptores, in Pescen-*

nij cognomine, cum æris numiſmatibus, in quibus inſcriptũ eſt, ΑΥΤ. Κ. Γ. ΠΕΣΚ. ΝΙΓΡΟϹ. ΙΟΥϹΤΟϹ. ϹΕΒ. *Miror autem Onuphrium Panuinium, hominem alioqui diligentem, adulterina quædam ſecutũ numiſmata, in ſuis cõmentariis edidiſſe,* C. PESCENNIVS. NIGERIVS. ἔλεγον ἐκείνου ἕνεκα ἐφθαρκέναι. *In exemplari pro* ἔλεγον, *ſcriptum erat* ἔλαττον, *vt videtur corruptè.*

LXXVIII.

Ὅτι τῶν ἀλβανῶν. *Ita ſcribendum ex Zonara, cùm in manuſcripto noſtro ſit* ἀλανῶν. *paulò pòſt legendum,* καὶ τὴν ἀλβανίδα, καὶ τὴν μηδίαν, *non,* μημίδα, *vt eſt in exemplari. & mox,* διὰ φλάβιον ἀῤῥιανὸν, *cùm in manuſcripto deſit aduerbium* διά.

LXXIX.

Κατηναγκάσθη ὁ λοῦπος. *Ita legendum ex Xiphylino, pro* λούπιος, *vt eſt in exemplari.*

LXXX.

Τῇ τε ὀργῇ ἀπλήστῳ ἐχρῆτο, καὶ ἤλπιζε καὶ ἄκοντος αὐτοῦ, πάνθ᾽ ὅσα ἐβούλετο κατεργάσασθαι. *Ita legendus hic locus, & interpungendus. ad eius autem intelligentiam videndus Xiphylinus in Macrino.*

LXXXI.

Καὶ οἱ πάρθοι τῇ τοῦ χρόνου τριβῇ, ὃν πολὺν ἀπ᾽ οἴκου, οὐκ εἰωθότες ἦσαν. *In exemplari erat* ὁ πάρθος. *ſed, vt videtur, mendosè. & in fragmento ſequenti, mendosè item,* τὸν ἀρμένιον, *pro* τὴν ἀρμενίαν, *vt nos emendauimus, ſcriptum erat. placeret autem,* τοῦ τηριδάτου τὸ πεμφθὲν αὐτῷ διάδημα λαβόντος.

LXXXII.

Hoc fragmentum libri, vt ex inſcriptione apparet, LXXIX, *&* LXXX, *qui fuit vltimus Dionis, extat apud me in membranis, ſcriptum litteris, quas maiores, & verè antiquas appellant: quaſq; ſupra mille ab hinc annos, hoc eſt, ipſa ferè Dionis ætate, ſtilo exaratas fuiſſe, ex ipſa litterarum forma, qua temporibus illis vtebantur, intelligere facilè poſſumus. Vtinam verò, qualecunque eſt, integrum ad nos perueniſſet. nam inter alias iniurias, quas à vetuſtate multas & graues accepit, inſignis maximè vel vna illa eſt, qua propior oræ paginarum ſcriptura, ita ab imperito quodam dimidiata fuit, vt ex eo, quod reliquum eſt, nulla integra ſententia percipi poſſit. quam, ne ita mutilatam proferremus, loca trunca aſteriſco notanda curauimus.* βαρβαρικῶς πως.. εγας κόπτων.] *Voci..* εγας, *duarum tãtùm litterarum in*

exemplari ſpatium relictum eſt, ſed vetuſtate pęnè fugientium atque adeò obſoletarum, vt nullum ferè appareat earum veſtigium, ex quo liceat aliquid diuinare. De Caracalla autem veſte ita ſcribit Sex. Aurelius Victor in Caracalla. At cùm è Gallia veſtem plurimam deuexiſſet, talaresq́; Caracallas feciſſet, coëgiſſetq́; plebem ad ſe ſalutandum indutam talibus introire, de nomine huiuſce veſtis Caracalla cognominatus eſt. & Spartianus: Caracalli nomen accepit à veſtimento, quod populo dederat, demiſſo vſque ad talos, quod ante non fuerat. vnde hodieq́; Antoniuianæ dicũtur Caracallæ huiuſmodi in vſu maximè Romanæ plebis frequentatæ, &c. νεμεσιανόν τε καὶ ἀπολλινάριον ἀδελφοὺς, αὐρηλιανόν. *Ita legendum opinor, cùm in exemplari ſit,* ἀδελφοὺς αὐρηλίοις. *Spartianus habet Reanum, ſed mendoſè, vt videtur.* Τῇ ὀγδόῃ τοῦ ἀπριλλίου ἐξορμήσαντα αὐτὸν ἐξ ἐδέσσης ἐς κάῤῥας, καὶ κατελθόντα ἀπὸ τοῦ ἵππου, ὅπως ἀποπατήσῃ. *Ita ſcribendũ ex numiſmate* EΔECCEΩN. *hanc autem rem ita narrat Spartianus. Deinde cùm iterum vellet Parthis bellum inferre, atque hibernare Edeſſæ, atque indè Carras Luni dei gratia veniſſet, die natalis ſui* VIII. *Id. Apr. ipſis Megalenſibus, eum ad requiſita naturæ diſceſſiſſet, &c.* βιούς τε ἔτη ἐννέα καὶ εἴκοσι, καὶ ἡμέρας τέσσαρας. τῇ γὰρ τετάρτῃ τοῦ ἀπριλλίου ἐγεγέννητο, καὶ αὐταρχήσας ἔτη τε ἓξ, καὶ μῆνας δύο, καὶ ἡμέρας δύο. *Ita ferè Victor de Caracallæ ætate: Cùm Carris, inquit, iter faceret, apud Edeſſam ſecedens ad officia naturalia, à milite, qui quaſi ad cuſtodiam ſequebatur, interfectus eſt. vixit annis ferè* XXX. *corpus eius Romam relatũ eſt. Spartianus autem aliter: Baſſianus vixit, inquit, annis* XLIII. *imperauit annis* VI. *Zonaras Dionem, vt in aliis, ſequutus èſt.* καὶ ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔν τε τῇ ἀλεξανδρείᾳ πῦρ ἐξαίφνης πολύ. *In exemplari* ἐξεφάνη, & περὶς, *corruptè ſcriptum erat.* καὶ τὰ ὅσα ἐν τῷ ἀντωνινείῳ. *Ita emendauimus, cùm in exemplari ſit* ἐν τῷ ἀντωνίνῳ, *vel* ἐν τῷ ἀντωνίνου τεμενίσματι, *vt infrà, ſcribendum erit.* ἀλλὰ καὶ ἐς τοὺς ἥρωας ἐκνικησάντων αὐτῶν ἐξεγράφη.] ἐκινησάντων *mẽdoſè habet liber manuſcriptus. à Macrino, inquit Spartianus, qui eum occiderat, timore militum ac maximè Prætorianorũ, inter deos relatus eſt, &c.* τὸ μὲν γένος μαῦρος ἀπὸ καισαρείας γονέων ἀδοξοτάτων ἦν. *Videtur aliquid deeſſe, quod ad Macrini* εἶδος *referatur: nam de eo ita ſcribit Capitolinus: humili loco natus, & animi atque oris inuerecundi, &c. vox* σικελίας, *quæ in Xiphylini Macrinum temerè irrepſit, tollenda.* διὰ φίλου τινὸς συνηγόρημα.

ηγόρημα. *Capitolinus de Macrino: egisse causulas, declamasse, &c.* & ἔπαρχος, *reddit, præfectus Prætorio, &c.* ὡς καὶ καταβιασθεὶς ᾑρέθη. *Capitolinus de Macrino: quod raptum ierat, sed quasi inuitus acceperat.*

καὶ συνύπατον. *Aduentus cum Macrino consul fuit anno vrbis conditæ* DCCCCLXX. *Videndus Herodianus de Aduento.* καὶ τῶν διαμεμφομένων τι αὐτῷ ἐπεστρέφετο. *Vide num* ἀπεστρέφετο *rectius sit.* τῆς δ' οὖν προφήτης ἐπιστολῆς ἀναγνωσθείσης, καὶ ἐκείνῳ ὅσα εἰκὸς ἦν, καὶ τῷ υἱεῖ αὐτοῦ ἐπεψηφίσθη, εὐπατρείδης τε καὶ πρόκριτος τῆς νεότητος, καῖσαρ τε ἀπεδείχθη. *Capitolinus in Macrino. lectis igitur in Senatu litteris, contra opinionem omnium, & mortem Antonini Senatus gratanter accepit, & Opelium Macrinum libertatem publicam curaturum sperans, primùm in patricios ablegit nouum hominem, & qui paulò antè procurator priuatæ rei fuisset, &c. Diadumenianus in argenteis numismatibus* PRINCEPS IVVENTVTIS, &, CÆSAR *descriptus est: cùm tamen Herodianus (vt ipsa Capitolini verba proferam) Græcus scriptor hæc præteriens, Diadumenianum tantùm Cæsarem dicit puerum à militibus nuncupatum, & cum patre occisum, &c. integra Latinorum numismatum inscriptio est:* M. OPEL. ANTONINVS. DIADVMENIANVS. CÆS. PRINC. IVVENTVTIS. *Græcorum autem,* M. ΟΠ. ΑΝΤ. ΔΙΑΔΟΥΜΕΝΟϹ. Κ. τοῦτον ἔχοντες, πάντα ἔχομεν. *Similis illa apud Capitolinum acclamatio: Antoninum habemus, omnia habemus.* αὐτὴν ὅποι βούλοιτο ἐκέλευσεν. *Locus in exemplari mutilus, potest ex Zonara suppleri. Videtur autem legendum,* καὶ ἐπεὶ τὰ ἐν τῇ ῥώμῃ περὶ τοῦ υἱέος αὐτῆς λεχθέντα ἤκουσεν, *&c. quæ lectio elicitur è Xiphylini etiam epitome.* ὁ δὲ δὴ μακρῖνος ἰδὼν τὸν ἀρτάβανον σφόδρα τε ἐφ' οἷς ἐπεπόνθει θυμούμενον. *Capitolinus in Macrino ferè ad verbum è Dione, vt videtur, transtulit, cùm inquit: Sanè cùm esset inferior in eo bello, quod Antoninus gesserat, Artabano grauiter necem suorum ciuium vindicante, primò Macrinus repugnauit: posteà verò missis legatis petiit pacem; quam liberati animo, interfecto Antonino Parthus concessit, &c.* ἡ μαῖσα ἡ τῆς ἰουλίας τῆς αὐγούστης ἀδελφὴ, δύο τε θυγατέρας σοαιμίδα, καὶ μαμαίαν ἐξ ἰουλίου τοῦ ἀνδρὸς ὑπατευκότος, καὶ δύο ἐγγόνους ἄρσενας. *Capitolinus ita: Fuit quædam mulier Mæsa, siue Varia, ex Emisena vrbe, soror Iuliæ vxoris Seueri Pertinacis Afri, quæ post mortem Antonini Baßiani ex aulica domo fuerat expulsa per Macrini superbiam. cui quidem omnia conceßit Ma-*

crinus,

crinus, quæ diu illa collegerat. huic erant duæ filiæ, Semiamira, & Mamæa, quarum maiori filius erat Elagabalus, &c. numiſmata vetera ex argento conſentiunt cum Herodiani & Dionis Græca ſcriptura, quæ habet μαῖσα, *&* σοαιμὶς, *cùm apud Capitolinum ſit, Mæſa, & Semiamira. numiſmatum inſcriptio eſt,* IVLIA. MAESA. AVG. *&* IVLIA SOAEMIAS AVGVSTA, *vt ex hoc titulo, quin emẽdari Capitolinus debeat, dubitandum non ſit.* τὴν τε ἰουλιανοῦ κεφαλήν. *Capitolinus: occiſo Iuliano præfecto, &c.* ἦρχεν μὲν αὐτῆς ὁ βασιλιανός.] εὐτυχιανὸς *habet Zonaras, ex alio, vt videtur, hiſtorico: nam conſtanter vbique* εὐτυχιανὸν *appellat: quomodo in Faſtis nominatur.* περιστερά τις ἐπὶ εἰκόνα σεουήρου, οὗ τὸ ὄνομα αὐτὸς ἑαυτῷ ἐτέθειτο. *Sunt enim Macrini numiſmata ex argento inſcripta,* IMP. C. M. OPEL. SEV. MACRINVS. AVG. *& ex ære,* AVT. K. M. O. Σ. MAKPINOC CEB. *Capitolinus in Macrino. nam & Seuerum ſe, & Pertinacem voluerat nuncupari.* ἐνιαυτῷ τε γὰρ καὶ δύο μησὶν, τριῶν ἡμερῶν, ὥστε καὶ μέχρι τῆς μάχης λογιζομένοις συμβῆναι, δέουσιν, ἦρξεν. *Ita legendus hic locus, & interpungendus: Sex. etiam Aurelius Victor* XIIII *menſes Macrinum imperaſſe cum Diadumeniano filio ſcribit.* ψευδαντωνῖνος τὸ β. καὶ λικίνιος σακέρδος. *Ita emendauimus, cùm in noſtro exemplari eſſet* κτίνα σακέρδος. *ſequentium autem conſulum nomina in exemplari adeò corrupta ſunt, vt ex iis, quæ apparent veſtigiis,* λόλλιος κωμάζων, *&* μ. φάβιος σέλευκος, *videtur potiùs ſcribendum, quàm* αὐρήλιος κωμάζων, *&* κλαύδιος σέλευκος, *vt nos emendauimus, Faſtos Conſulares ſequuti. Grati nomen extat in exemplari, ſed in litura. & pro* σαβιανὸς, *opinor* σαλβιανὸς *ſcribendum, vt ſit cognomen adoptionis à Saluia gente.* εὐσεβῆ τε καὶ εὐτυχῆ, καὶ αὔγουστον, καὶ ἀνθύπατον, τήν τε ἐξουσίαν τὴν δημαρχικὴν ἔχοντα αὐτὸν ἀνέγραψεν. *Capitolinus in Macrino inquit: Deniq. ſtatim Macrino & proconſulare imperium, & poteſtatem Tribuniciam detulerũt. filium ſanè ſuum, cùm ipſe Felicis nomen recepiſſet, vt ſuſpicionem occiſi à ſe Antonini remoueret, Antoninum vocauit, Diadumenianum anteà dictum, &c. in argẽteo Macrini numiſmate Græco,* δημαρχικῆς ἐξουσίας *inſcriptum eſt. & in alio,* FELICITAS TEMPORVM, *fortaßè ad Felicis cognomen indicandum.* ἐν τῷ τοῦ νιγρίνου πολέμῳ. *Non dubito, quin* νίγρου *ſit legendum, quod eſt Peſcennij cognomen in Græcis etiam numiſmatibus ex ære.* διόπερ * οὐ τὴν ἄλλως. *In exemplari relictum eſt ſpatiũ vnius*

versus. καὶ μηδεὶς ἀπιστήσῃ τῷ λεχθησομένῳ. Hîc quoque dimidium versus desideratur in exemplari. ὥστε καὶ πολεμιωτάτῳ τείχει. δυνηθεὶς δ᾽ ἂν αὐτὸν αὐθημερὸν λαβεῖν. Hoc fragmentum, quod postremo loco in exemplari à glutinatore librario positum, alia manu, & non æquè antiqua, licet maioribus litteris scriptum est, superius erat collocandum, in imperio Macrini extremo. Quod autem in tertio Capite huius libri habetur, περὶ τοῦ ἐλεογαβάλου, καὶ ὡς τὴν οὐρανίαν ἐς τὴν ῥώμην μεταπεμψάμενος, τῷ ἐλεγαβάλῳ συνῴκισεν, videtur Elagabali nomẽ quod secundo loco positum est, propius accedere ad antiquam scripturam, quæ in M. Aurelij huius Antonini numismatibus reperitur, cùm ex ære, tum ex argento, in quibus ita inscriptum est, SACERDOS. DEI. SOLIS. ELAGAB. &, SANCTO. DEO. SOLI. ELAGABAL. neque satis possum mirari, quid impulerit hominem alioqui diligentem, & in veterum numismatum tractatione versatum, Onuphrium Panuinium, vt Alagabalum in suis commentariis vbique edendum curauerit, cùm vt ipse testatur, in antiquis numismatibus ELAGABAL' incisum obseruauerit.

FINIS.

FVLVI

FVLVI VRSINI EMENDATIONES IN POLYBIVM, IMPRESSVM BASILEÆ PER IOANNEM HERVAGIVM

LIBER I.

1. 21. Οὐχ ὅλοις πεντήκοντα καὶ τρισὶν ἔτεσιν. *Ita legēdum: non ut alij emendarunt,* ἑπτακοσίοις, *siue* πεντακοσίοις. *confirmatur hæc lectio loco inferiore in lib. 3.* χρόνον δὲ τὸν μεταξὺ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους, ἔτη πεντήκοντα τρία. *& paulò pòst:* ὅ, τε γὰρ χρόνος ὁ πεντήκοντα καὶ τριετὴς εἰς ταῦτα ἔληγεν. *tot enim anni numerantur ab initio secundi belli Punici, ad confectū bellū Persicum, quod tempus designat Polybius.*

31. κατεῖχον, *ex ingenio.*

36. προσεπερείων.

37. ῥωμαῖοι γε μὴν οὔτινα μέρη, σχεδὸν δὲ πᾶσαν πεποιημένοι τὴν οἰκουμένην ὑπήκοον αὐτοῖς, ζηλωτὸν μὲν τοῖς νῦν οὖσιν, ἀνυπέρβλητον δὲ τοῖς ἐπιγενομένοις ὑπεροχὴν κατέλιπον δυναστείας. ὧν μέν τοι τὰ πολλὰ διὰ τῆς γραφῆς ἔξεσται σαφέστερον κατανοεῖν. *locus suppletus ex ingenio.*

48. διὰ τὸ καὶ τὰς ἐπιβολὰς, ἔτι δὲ συντελείας αὐτῶν· ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὸν καιρὸν, καὶ κατὰ τοὺς τόπους διαφέρειν ἕκαστα τῶν πεπραγμένων. *locus suppletus non ita felici coniectura.*

54. ἐπιβολήν.

2. 35. πολύ τι.

36. παραπλήσιοι, *ex ingenio.*

3. 1. τὸν ἐλλέπορον.

10. περαιωθέντων.

28. ἐπεραιοῦτο.

45. συνομορούσης.

4. 6. εὐδοκιμοῦντα.

15. παρηρηκώς.

33. ὑπάρχοντας τότε.

35. ποιήσονται.

5. 5. προσηρεικότας.

34. προσεκτιθεμένοις.

43. κεφαλαιωδῶς, *ex ingenio.*

51. οὐ πλείοις, *ex ingenio.*

6. 39. ῥωμαῖοι κατὰ πόδας.

48. ὀτακίλιον.

7. 2. χορηγίας.

9. χορηγῶν.

23. χορηγεῖα.

29. προσήρεισαν.

38. τρεψάμενοι δὲ αὐτοὺς, *ex ing.*

46. καὶ τὴν μὲν ἐντὸς αὐτῶν, *ex ingenio.*

51. χορηγεῖα.

55. συναγομένων. *lectio confirmatur loco inferiore,* ὑπὸ τοῦ

λιμοῦ συναγομένοις.

8. 1. δὲ τοῦ λιμοῦ, ex ingenio.

22. ἕως εἰς τὸν χάρακα, ex ing.

27. λιμόν.

28. αὐτομολοῦσι, ex ingenio.

33. ἐγκλίματος, ex ingenio.

50. ἐνδεχομένως χειρίζειν.

9. 20. ἐπωκείλασαν.

36. λιπαραίων.

52. γάϊον βίλιον, ex ingenio emẽdat P. Chiacconus, qui Bellium, pro Duiliũ, antiquos dixisse probat mihi Ciceronis auctoritate, ex libro de Oratore: adductis etiã testimoniis ex Seruio & Quinctiliano, apud quos est Vilius, pro Bilius: B littera in V mutata.

10. 8. συστοιητικαῖς.

17. ὁ δὲ γάϊος βίλιος ὡς θᾶττον, ex ingenio.

32. πεζομαχίᾳ, ex ingenio.

48. θερμῶν τῶν ἱμεραίων, ex ingenio. Thermæ Himerẽses in antiquo nomismate IMEPAIΩN expressæ sunt: de quibus ita scribit Diodorus lib. 5. τὴν μὲν ἀθηνᾶν ἐν τοῖς περὶ ἱμέραν μέρεσιν, ἐν οἷς τὰς μὲν νύμφας χαριζομένας ἀθηνᾷ τὰς τῶν θερμῶν ὑδάτων ἀνεῖναι πηγὰς, καὶ τὴν ἡρακλέους παρουσίαν. Pindarus in epinicio Ergotelis Himerensis has intellexit, cùm cecinit, θερμὰ νυμφᾶν λουτρὰ βαστάζεις.

53. ἀποβαλὼν, ex ingenio.

11. 11. τυνδαρίδα.

26. καταφράκτοις.

51. μάρκος ἀτίλιος.

52. ἑκατέρᾳ, ex ingenio.

55. ἔξω νεύοντα.

12. 14. τῆς αὐτῶν, ex ingenio.

33. καὶ τοῦ ἐν ὄψει, ex ingenio.

34. κατὰ τούτοις.

38. προϋπαρχούσης.

13. 2. ταχέως δὲ ἐπιγινόμενοι.

16. προχωρῆσαι.

41. ἀντιποιεῖσθαι.

48. ἀνέμειναν.

51. ἐπεὶ δὲ, ex ingenio.

55. ἐπιδιώξαντες χρόνον, ex ingenio.

14. 7. εἰργάζετο κακὰ, ex ingen.

17. θήσει, ex ingenio.

22. περὶ τοῦ.

31. ἀπολογισμόις.

15. 1. εὐκινητοτάτοις.

3. γερσφομάχοις.

6. ἐσοχασμένοι.

8. καραδοκοῦντες, ex ingenio.

19. ἐπεὶ δ' οἱ μὲν τὰς ἐσχάτας ἔχοντες τάξεις, ex ingenio.

41. τοῖς ὑπομνήμασι.

49. κατὰ νοῦν πάντων, ex ingen.

16. 15. διαρραντες δὲ, ex ingenio.

34. βιαιομαχοῦσι.

35. οἷόν τε δεῖν, ex ingenio.

45. οὐ βουλόμενοι, ex ingenio.

48. αὖλος ἀτίλιος.

51. τῶν καρχηδονίων, ex ingenio

17. 2. γναῖος σερουίλιος, καὶ γάϊος σεμ-

σεμπρεφόνιος.
6. εἴς τινα βραχέα, *ex ingenio. Breuia dixit Virgilius in* 1. *Aen. in Breuia* [*& Syrtes.*
7. ἀμπώτεως.
10. καθωρμίσθησαν.
16. καικίλιον.
23. λιλυβαιῖτιδι χώρα, *ex ingenio. coniecturam confirmauit ſcriptus liber.*
33. καικίλιον.
53. ἐνεργοῖς καὶ πυκνοῖς.
18. 1. τὰς αὐτῶν. ἃ καὶ κατιδὼν ὁ καικίλιος, *ex ingenio.*
8. κεκρατηκότας.
25. ἀποτεῖνον.
39. ἐκτὸς τῆς πόλεως, *ex ing.*
42. ἀντοικοδομῶν.
45. εἰωθότων.
51. παρασπονδεῖν, *ex ingenio*
53. παρεκάλει.
19. 8. ἀκραγαντίνοις.
12. τῇ πράξει, *ex ingenio.*
46. ἑκάστοις τόπους, *ex ingenio*
42. πάντων δὲ ἐν, *ex ingenio.*
47. τηλικαύτην.
20. 24. τὸ διὰ τῶν βραχέων.
27. ἐξ οὐρίας πλέουσι.
48. διαφθοράν.
54. δυσχερῆ.
21. 12. ἐξοικοδομησάμενοι.
24. ὠφελείας.
44. ὁ δὲ πόπλιος αὐτὸς ἐπέπλει μὲν ἀρχῆθεν.
22. 12. διαμαχομένοις.
23. 14. περὶ τοῦτον, *ex ingenio.*
47. ἐπιτηδειότητι.

49. θηρασίμων δὲ θηρίων.
24. 3. ῥωμαίοις ἀγῶνας.
5. περὶ τῆς πανορμιτῶν, *ex ingenio.*
37. περὶ τοῦ γὰρ ἐκείνοις, *ex ing.*
46. σχεδὸν πέντε, *vetus liber.*
25. 6. λυτάτιον.
22. λυτάτιος.
28. πρὸς ἀντίον τὸ πνεῦμα, *ex ingenio.*
48. ἐλήφθησαν.
26. 10. λυτατίου.
25. συνάμφω.
27. 11. περὶ τὸ περαιοῦν.
40. συνδεσμοί.
51. πάντας.
53. λέγοντα, *ex ingenio.*
28. 31. ἀποτεθεῖσθαι.
29. 6. ἀποθηριωθέντων.
23. χορηγίας.
27. χορηγίας. & 45.
52. οὐδέποτε πρὸς, *ex ingenio*
53. ἔτι δὲ μᾶλλον πρὸς τὸ μέλλον, *ex ingenio.*
54. κακοῖς ὄντες οἱ καρχηδόνιοι, *ex ingenio.*
55. ἑκατοντάπυλον.
30. 6. χεῤῥονησίζουσα.
7. λιβύη.
10. λοιπὸν ἐπεβούλευον.
21. οἱ πολέμιοι μεῖναι.
25. ἐκτραπίζοντες αὐτούς.
29. συνήθεις.
31. 15. τοὺς δ᾽ ἐπὶ τῆς ἐργασίας.
20. λοιπὸν οἱ μὲν τοῖς κατόπιν ἐπιφερομένοις περιπίπτοντες.

35. ὑπωρείαις.
32. 24. ἀπηλλοτριώθη.
33. 27. ἀντιτιμωρῆ.
28. ἀπειρημένων.
30. συνεργὰ δὲ καὶ πλείω, ex ingenio.
33. ἀπονοίᾳ.
53. παρ᾽ ἐκείνων.
34. 5. ναράυατον.
5. χορηγίας.
19. διὰ λόγου.
25. ἰτυκαίων.
33. ναραύατον.
40. μεθ᾽ ἡμέραν.
50. τροφῇ ταύτῃ χρώμενοι.
35. 11. ναραυάτου, καὶ μετ᾽ ἀννίβου.
17. καὶ κατατεθαῤῥηκότως.
28. ἄρτι γὰρ ἀναθαῤῥοῦντες.
35. οἱ περὶ τὸν ἄννωνα, ex ing.
50. ᾗ μὲν ἄννων, τῇ δὲ βάρκας.
54. τὸν θρίαμβον.

LIB. II.

36. 40. ἀρχαιρεσιῶν.
37. 6. κατὰ ποσὸν εὐθαρσῶς εἶχον. τὸ μὲν οὖν πολὺ μέρος, ex ingenio.
21. πείσεσθαι.
37. αἱ παρ᾽ αὐτῶν βοήθειαι πρὸς δὴ τὰς ἀποβάσεις τῶν ἰλλυριῶν. ὅθεν ἀδεῶς.
46. σκερδιλαΐδαν ἔχοντα.
48. ἀναίδειαν.
38. 3. βουλόμενοι συμβαλεῖν, ex ingenio.
16. συνήργουν, τοῖς δ᾽ ἀχαιοῖς.
52. καὶ δοθέντος.
39. 7. ἀποπλέουσιν αὐτοῖς.
14. εἰσελθόντες ἐν αὐτοῖς τοῖς περιζώμασιν, ex ingenio.
26. ἐπιδάμνιοι δεόμενοι σφίσι βοηθεῖν.
30. ἀνταναχθέντες συνέβαλον, ex ingenio.
50. ἔχε πλέων ὁ γάϊος, ex ing.
40. 5. κατάλοιπα.
23. μεγάλην αὐτῶν περιθέντες.
30. διέτεινε μὴ πλεύσειν.
35. ἀπολελυκότες.
49. ἐπικεκοινημένοις.
41. 21. ὑπὲρ ὧν ὁ νῦν δὴ λόγος.
32. μεζητίαν.
35. διὰ τὸ τὰς εἰς τοὺς βίους.
36. ἐκ τούτων συμβαίνειν πεδίων.
47. διὸ τοὺς ἐπέκεινα.
42. 19. ἐπὶ μὲν τοῦ παρόντος.
23. τὰ περὶ καπύην, καὶ νώλην ἄδειαν, ex ingenio. confirmatur coniectura nostra loco inferiore in libro 3. προσαγορεύεται δὲ καὶ ταῦτα φλεγραῖα, καθάπερ καὶ τῶν ἐπιφανῶν πεδίων, &c.
30. καινομανοί.
37. κρεαφαγεῖν, ἔτι δὲ μηδὲν ἄλλο.
54. διὰ τὸ παραδόξου γινομένης, ex ingenio.
43. 16. πρὸς τὸ γεγονὸς ἐλάττωμα.
34. μόλις εἶξαν ταῖς ψυχαῖς.
36. διαφθορᾶς.
42. γαλάται δὲ ἐκ τῶν προειρημένων, ex ingenio.

48. ἀει-

48. ἀριμίνου.
54. ἐξ ἧς νικήσαντες.
55. προσαγορευομένους γα-
44. 10. ὑπαρξόντων. [λάτας.
24. πρόσθεν ἡμῖν εἴρηται).
30. ἔτει μετὰ τὴν τῆς χώρας διά-
δοσιν ὀγδόῳ.
32. γονομανοί. *sic infrà duobus locis.*
32. διὸ καὶ μέρος τι τῆς δυνά-
μεως καταλιπεῖν ἠναγκά-
36. ὑπερβεβηκέναι. [σθησαν.
37. ἀριμίνου.
42. ἑτοίμους εἶναι.
45. 4. ὄμβροι, καὶ σαρσινάτοι, *ex ingenio.*
6. εἰς τὴν τῶν βοιῶν χώραν.
14. οὐεστίνων.
19. τῶν δυναμένων.
21. δισμυρίων.
22. σαφέστερον ἐξέσται κατανο-
εῖν, *ex ingenio.*
23. ἐπεπορεύοντο.
33. τοὺς ἱππεῖς αὐτῶν, *ex ing.*
54. δόξαντος δὲ σφίσι.
46. 5. εἰς πίσας.
9. τελέως.
14. ὥρμησε σπεύδων προκα-
ταλαβέσθαι.
47. 20. προσβάλλειν σφίσι τὰς
σπείρας.
31. τὰς ὁρμὰς τῶν στρατοπέδων.
38. φουλούϊον.
42. φούριος.
52. ἁπάσας τὰς δυνάμεις ἐπὶ
ταυτόν.
55. τῶν συμμαχούντων.

48. 13. ἀπευθῦναι τῷ ποδί.
32. ἐπὶ τὸ μισθοῦσθαι.
40. καὶ τὸ πεζικὸν, *ex ingenio*
48. καὶ προσβαλόντες, *ex ing.*
49. 8. ὥστε τὴν ἐξ ἀρχῆς ἔφοδον αὐτῶν.
11. ἀνεννόητοι τούτων.
54. ἐπιβαλλομένων.
50. 6. τοῦ μὴ μιᾶς πόλεως διά-
48. πρὸς αὔξησιν. [θεσιν.
48. προστάτην.
51. 4. ὑπολαμβάνω δέ.
7. σύννευσις.
22. καρυνεία, *ex ingenio.*
34. διὰ μάρκου, *ex ingenio.*
46. πολλάκις γὰρ κοινωνήσαν-
τες, *ex ingenio.*
55. τυραννουμένην.
55. διὰ τῆς ἀρετῆς ἑαυτοῦ, καὶ τῆς
τόλμης, *ex ingenio.*
52. 9. τοῦτο δὲ ἦν, τὸ μακεδόνας.
14. καὶ συντεθεμένων τὴν ἀχαιῶν
συμμαχίαν.
53. 5. τοιαύτην ἔλαβε.
12. χρωμένου δὲ καὶ τῷ πολέ-
μῳ, *ex ingenio.*
16. οὐδένα νομίζοντας.
24. ὑποδεικνύων.
29. δεῖγμα ποιούμενοι, *ex ing.*
34. κατέστησαν τοὺς περὶ τὸν νι-
κοφάνην, *ex ingenio.*
39. αὐτοὶ δ' ἦρξαν.
43. οὐδὲ ἐμμείνωσιν, *ex ing.*
43. ῥᾷον εἶναι τῷ νοῦν ἔχοντι, *ex ingenio.*
50. ἢ προϊέμενον τὸ μέγιστον
ἔθνος.
54. καιροῖς ἐντρεπόμενοι, τὴν

ἡσυχίαν ἄγειν ὑποκείνων) ex ingenio.

54. 12. τὴν τοῦ βασιλέως αἵρεσιν.

14. προθύμοις εἶναι.

35. λυσιάδας ἔπεσε.

53. ἀπὸ τῆς σικυῶνος.

55. 1. καραδοκῶν τὸ μέλλον.

3. ὃς κατὰ θετταλίαν ἔτ' ὢν διαπεμψάμενος πρός τε τὸν ἄρατον, ex ingenio. ſed ſcriptus liber habet : ὃς εἰς θετταλίαν διαπεμψάμενος, &c.

9. οὐκ ἀφίσαντο, ex ingenio.

23. εἰς ἄργος.

24. ἐκβαλὼν δὲ τὰς φρουράς.

28. παραχειμάζων. et vetus liber non habet vocē τινά.

45. διὰ τὸ μέγεθος.

46. τῇ περὶ λαοδικίαν μάχῃ, ex ingenio.

55. παρὰ λιονοῖς, μεγαλοπολίταις.

56. 1. καὶ στυμφαλίοις.

5. φύλαρχος.

4. ὀρχομενοῦ.

7. καὶ μὴ παραλιπεῖν, ex ing.

11. τοῖς ὑφ' ἡμῶν γραφομένοις.

14. καὶ κόμας διερριμμένας.

29. κἂν ᾖ ψεῦδος.

31. καὶ τρόπον τοῖς γινομένοις.

37. τιμῶν, καὶ προεδρείας.

39. προαιρέσεσι τῶν πραττόντων

49. ἀνυποστάτου, καὶ παραδόξου.

57. 6. συνδιετήρουν τὴν ὑποκειμένην.

8. παρὰ τῶν ἀχαιῶν.

9. οὐ μεῖζον παρασπόνδημα.

13. παραβάντες.

22. συνεξακολουθήσαντος μαντινεῦσι.

26. ἡ τῶν πραττόντων ὠμότης.

47. ἐναντίον τῶν ἀναγκαίων, ex ingenio.

58. 10. δηλονότι καθήκειν ὑπολαμβάνων τοῖς συγγραφεῦσιν, ex ingenio.

15. καὶ ζηλωτῶν ἔργων, ἤπερ ὑπὸ τῶν παρανόμων, ex ingenio.

29. τάφων, ἱερῶν.

35. ἑξακισχίλια τάλαντα τοῖς λακεδαιμονίοις, ex ing.

44. οὐχ ἱστόρηκε.

59. 4. χορηγεῖν.

11. τοσούτων χρημάτων.

19. διαφεικότα ταῖς δυνάμεις.

34. ἱππεῖς δὲ τριακοσίους, ἀχαιῶν δ' ἐπιλέκτους, πεζοὺς μὲν τριχιλίους, καὶ μεγαλοπολίτας, &c.

46. τοὺς περιοίκους καὶ συμμάχους.

55. ἐπικείμενος συνεθεώρει, ex ingenio, vel, ἐκεῖ μένων.

60. 15. ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν ὄλυμπον τόπων σινδόνα.

17. ἐπειδὰν φοινικὶς ἐξαρθῇ.

30. καὶ προσεβοήθουν, ex ing.

43. διὰ τὴν τῶν τόπων εὐφυΐαν.

44. καθάπερ δὲ ἐξ ἑτοίμου.

44. κατὰ γὰρ τὴν ἐξ ἀρχῆς.

61. 6. ταῖς εὐψυχίαις.

24. εἶτ' ἀναχωρήσας.

25. εἰς βραχὺ τὸν καιρόν.
33. κατὰ τὴν ἐν τοῖς ὑπαίθροις.
39. τὸν βίον μεταλλάξαντος.
44. ἡμεῖς δὲ ἐπειδή.
53. τὰ περὶ τοῦ δυνάστου.

LIB. III.

62. 3. ὅ,τι μὲν ἀρχάς.
4. ἀννιβαϊκόν.
8. πειρασόμεθα τοὺς προειρημένους.
9. ἐξ ὧν ἐγένοντο.
44. τοῦ καταλελειμμένου.
45. κατ᾽ αἴγυπτον, καὶ καρίαν, καὶ σάμον.
49. ἔτι δὲ τὸν ῥωμαίων, ex ing.
50. μνησθησόμεθα.
63. 3. πρὸς φαρνάκην.
3. οἷς ἑξῆς ἐπιμνησθέντες τῆς πελοποννησίων.
6. στρατείαν.
9. ἢ τοὐναντίον ἐπαινετόν, ex ingenio.
10. ἡμᾶς ἔδει καὶ καταστρέφειν.
30. τὰς ἐμπειρίας καὶ τέχνας, ex ingenio.
35. ἕως τῆς μετὰ ταῦτα, ex ing.
37. χειριστής.
38. ἦν δ᾽ ἡ προειρημένη, ex ing.
46. οἷς κατάλληλα.
51. διὰ τὸ κάλλοις πολλοῖς καταγγυηθήσεσθαι, καὶ σπουδάσειν ἐπὶ τέλος, &c.
64. 9. πρὸς τὸν κατὰ τῶν περσῶν πόλεμον.
16. καὶ τῷ τυχόντι συνιδεῖν.
19. δευτέρα δέ, ex ingenio.
42. ἰᾶσθαι δὲ ῥᾷστον ἐστὶ παντός.

48. ὑποδόμενον, ex ingenio.
49. χειρίζειν κατὰ τὴν αὐτοῦ προαίρεσιν.
65. 12. ἡ μὲν γὰρ περὶ τούτων ἀλογία.
17. πᾶν εὐθέως ἡγροῦται, ex ingenio.
19. οὐκ αὐτοτελῆ.
20. ἐκεῖνος γὰρ ἡττηθείς, ex ingenio.
22. τοῦ περὶ σικελίας πολέμου.
26. εἰ μὲν ἦν μὴ τό.
29. καρχηδονίοις τὴν προειρημένην.
47. οἱ δὲ πρέσβεις.
51. τὴν ὑποκυρουμένην ἀτοπίαν.
66. 24. προσπεσούσης σὺν τῆς ἀσδρούβα.
32. εἰς καινὴν πόλιν.
43. καὶ πρόβλημα ποιησαμένου.
50. πολλοὶ δὲ κατ᾽ αὐτὸν τὸν ποταμόν.
67. 26. οἱ δὲ τῶν ῥωμαίων πρέσβεις.
29. ὁρμητηρίῳ τῇ ζακανθαίων πόλει.
40. καταταχήσειν.
43. πρὸς αὐτῇ δὲ τῇ ῥώμῃ.
68. 31. τισὶ δέ τινι γοῦν.
69. 20. βλάβην ἐδόκει φέρειν.
27. λευκατίου.
27. λευκατίου.
30. καὶ προσαπηρείδοντο παρ᾽ ὅλην.
39. κοινωνεῖν. συγκαθολικώτερόν πως.
43. ἀλλ᾽ ἤ τις ὁμολογουμένη

θεωρία τῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, &c. ex ingenio, adiuuãtibus veteribus libris.

54. μηδὲ λαμβάνειν, πλὴν ὅσα.

70. 1. τούτων παρόντων πραχθῇ, δημοσίᾳ πίστει ὀφειλέσθω τῷ ἀποδομένῳ.

3. ἀντιατῶν, λαυρεντίνων, ex ingenio. Nostram coniecturam, & totum Polybij locum Strabo illustrat his verbis ex libro. πόλεις δ' ἐπὶ θαλάττῃ μέν εἰσι τῶν λατίνων, τά τε ὤστια, &c. ἑξῆς δ' ἐστὶ ἄντιον, etc. εἶτα λαυρέντιον, etc. ὑπέρκειται δὲ τούτων ἡ ἀρδέα, etc. μετὰ δὲ ἄντιον, etc. ἑξῆς δ' ἑκατὸν σταδίοις τῷ κιρκαίῳ ταρρακίνα ἐστὶ, etc.

12. μηδὲν δὲ οἷόν τε δεῖν, ex ing.

16. ὡς περὶ ἰδίας, ex ingenio.

19. περὶ τῆς λατίνης αὐτῶν χώρας, ex ingenio.

21. συμπεριειλήφασι.

21. ἰτυκαίων.

30. ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ῥωμαῖοι ποιείτωσαν, ex ingenio.

31. λάβῃ ὁ ῥωμαῖος, ἕνεκα τούτων, ex ingenio.

33. μήτ' ἐμπορευέσθω.

35. καὶ πωλείτω.

36. ἐν ῥώμῃ. πάλιν ἐν ταύταις

39. ὑπ' αὐτοὺς ταττομένης.

40. ἵνα ἐξῇ βοηθεῖν.

48. ἐμβαίνειν ἀκουσίως, ex ing.

50. δία λίθον, ex ingenio. Iurisiurandi formula extat apud Festum. Lapidem, inquit, silicem tenebant iuraturi per Iouem, hæc verba dicentes: SI SCIENS FALLO, TVM ME DIESPITER SALVA VRBE, ARCEQ. BONIS EIICIAT, VTI EGO HVNC LAPIDEM.

51. ἐστὶ δὲ τὸ, δία λίθον, ex ingenio.

71. 1. παρὰ τὸν δία τὸν καπιτωλῖνον, ex ingenio.

35. χωρὶς λύτρων ἐν χάριτι, ex ingenio.

42. καθάπερ ἐπὶ τοῦ λυτατίου.

49. προφανὲς ἦν ὅτι, ex ing.

49. πᾶσι τοῖς ἑκατέρων συμμάχοις, καὶ τοῖς οὖσι τότε, καὶ τοῖς μετὰ ταῦτα, locus suppletus ex vetere libro.

72. 2. ὑπάρχειν ἔτι, ex ingenio.

5. ὁμολογούμενον, ὅτι στασιάσαντες.

9. τὸν πόλεμον καρχηδονίους, ex ingenio.

10. τὴν ἀφ' ἑκατέρων.

19. μηδένα τῶν νοῦν ἐχόντων ἂν εὐλόγως βεβαιώσασθαι, οὐ μόνον καλὴν, ex ingenio.

24. διαφυλάξοντας, ex ing.

39. καθάπερ ἂν εἰ κατὰ μίτον, ex ingenio, adiuuãtibus libris manuscriptis nostram coniecturam.

40. καὶ πύῤῥον τιμαίῳ συγγραφέντων, *ex ingenio.*
45. μὴ ταυτὰ περὶ τῶν αὐτῶν, *ex ingenio.*
73. 16. ταρπήϊται, *ex ingenio.*
30. οὐ δὲ προκαταγινώσκειν, *ex ingenio.*
41. πρὸς τοὺς δυνάστας.
42. μόνως ἂν οὕτως, *ex ingenio.*
74. 21. συμβάλλεσθαι πέφυκε, *ex ingenio.*
23. καὶ κηρυσματικαῖς.
29. τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς τόπους ὑποτάττοντες καὶ φέροντες ἀεί.
30. εἰς γνωρίμου καὶ συνήθεις ἐπινοίας.
41. ἡ δ' εὐρώπη ταύταις ἀμφοτέραις.
44. ὃς οὐ πολὺ ἀπέχει τόπον.
45. τὸ σαρδόνιον.
75. 14. ἐστὶν ὁ τόπος, *ex ingenio.*
17. πρὸς δισχιλίοις, *ex ing.*
45. λυτάπος.
50. ἅμα τῷ παρελθεῖν εἰς τοὺς ὑλώδεις.
53. ποιήσασθαι τὴν ἀποχώρησιν.
76. 4. καὶ νυνὶ δεληλύθαμεν.
16. διασαφηθέντος αὐτῷ.
19. συστήσας μετ' αὐτῶν καθηγεμόνας ἅμα καὶ συναγωνιστὰς κελτούς.
25. ξυλείαν.
44. ἑτοίμους ἔχων.
45. πελταφόρων ἱππέων.
48. κατὰ δὲ τὰς πρύμνας τῶν λέμβων.
49. τοῦ μέρους τῆς πρύμνης.

50. ὥστε πλῆθος ἱκανὸν ἵππων.
77. 3. τῶν μὲν ἰδίων συναγωνιώντων
11. καὶ διὰ τὸ παράδοξον.
21. ἣν δὲ τῶν λεγομένων.
22. ἰσχυρότατα.
32. τῆς δὲ τοῦ ποταμοῦ.
37. ὡς εἰς τὴν αὔλειον.
44. διασαφήσοντες τῷ στρατηγῷ.
49. ἐφεδρείας ἔχοντας τάξιν.
78. 20. ὀρθοὶ ποιούμενοι.
36. τὰς ἐρυμνότητας καὶ τραχύτητας τῶν.
38. τοιαύτην, οἵαν περὶ τοὺς τόπους ὑπεγράψαμεν ἡμεῖς. *ex ingenio.*
42. ὃς τοσούτων ἡγούμενος δυνάμεων.
44. ὅτι καθόλου.
53 πλείστων ἀνθρώπων.
79. 16. ἐνεβίβαζε.
20. τὴν προσηγορίαν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ συμπτώματος. ἡ μὲν γὰρ ὁ ῥοδανός.
30. σίτῳ καὶ τοῖς ἄλλοις.
30. ἐχορήγησε τὸ στρατόπεδον.
41. ἱκανὸν τὸ πλῆθος.
41. τοὺς εὐκαίρους τόπους.
43. καταφανεῖς γινόμενοι.
46. δέ τινας τῶν καθηγουμένων, *ex ingenio.*
80. 6. τὸν κρημνὸν ὁμόσε τοῖς φορτίοις πολλὰ τῶν ὑποζυγίων.
23. μὴ τολμᾶν αὐτῷ ῥᾳδίως.
33. ὡς εἰ λάβοι.
44. συγκορήσαντος.
49. ὃς ἐν ὅλῃ τῇ νυκτὶ
53. ἀποσπώντων.

81\. 3. τοὺς ἀπολειπομένους.
19\. ἡμιστάδια τοῦ ἀπορράγος.
20\. καὶ πρὸ τοῦ μὲν οὔσης, τότε ἤδη δὲ μᾶλλον ἔτι προσφάτως, *ex ingenio, veteribus libris emendationem indicantibus.*
34\. περὶ τὴν ῥάχιν.
40\. καὶ τὰ πρὸς τὰς ὑπερβολάς
43\. ἀπὸ τῶν προειρημένων.
44\. τῶν ποταμῶν ἐν τῇ καθόλου πορείᾳ.

82\. 17. ἀπογινόμενοι, *ex ingenio.*
27\. καὶ διορθουμένοις τὴν ἄγνοιαν.
29\. ἐν μὲν γὰρ τῷ προγεγονότι καιρῷ.
33\. οὐδ' οὕτως ἔλυε τὸ προκείμενον.
37\. μηδὲν τῶν παρὲξ ὄντων, *ex ingenio.*
40\. περιεβίβασαν, *ex ingenio.*
50\. τὰς κακοπαθείας τὰς συμβάσας ἡμῖν.

83\. 14. τῶν ταυρινῶν.
48\. ἐπίστασις ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος
50\. προθέμενος.

84\. 22. ὑπομένουσι φεύγειν.
24\. ὃς μνημονεύων.
29\. καθάπερ γὰρ ἐπ' ἐκείνων τοῦ μὲν νικήσαντα.
31\. ἂν δὲ μὴ τοῦτ' εἴη δυνατόν.

85\. 6. πράξεις σφᾶς, ἀπεστάλη δεῦρο.
6\. κατὰ λόγον ἑώρα τὴν πρᾶξιν.
10\. παρὰ τὸν ποταμόν.
12\. προνομευόντων.
17\. προήει.
18\. κεχαλινωμένην.
31\. οἱ μὲν πολλοὶ σποράδες.
34\. βαρυνόμενοι ὑπὸ τοῦ καύματος.
40\. ἐπὶ τόπον εὖ γεφύρωτον.
47\. τὴν πορείαν.

86\. 1. καθοπλισάμενοι.
16\. ὅτι πάλαι τῶν κελτῶν.
21\. τούτοις δ' ἐκποδός.
25\. διαφθαρῆναι. νῦν δὲ ὡς, πλείους.
37\. ἀποστάσεως.
41\. προῆγε σπεύδων.
43\. ἀείμινον.
46\. κλαστίδιον, *ex ingenio.*
47\. βροντεσινοῦ, *ex ingenio.*
49\. ἐκφέρειν τῆς σφετέρας προαιρέσεως.
50\. ἐτίμησε μεγαλείως.

87\. 4. πέραν τοῦ τρεβία.
14\. διὰ τῶν ὑπηρετῶν.
22\. καινοτομήσειν.
37\. ἀκάνθας καὶ βάτοις.
38\. πρὸς τῷ στρατηγεῖν.
40\. ἐπεπίστευον, *ex ingenio.*
52\. παρήγγελλε δὲ καὶ τοῖς.
54\. τούτοις μὲν ὄντας ἱππεῖς.

88\. 2. προσέταξε πελάσαντας, *ex ingenio.*
14\. καὶ προσαναβεβηκότος τῷ ῥεύματι.
16\. ὡς ἂν ἤδη καὶ τῆς ἡμέρας προβαινούσης.
22\. ἐφ' ἑκάτερον.

89\. 25. γάϊος φλαμίνιος.
40\. τοὺς ἀπολελειμμένους, *ex in.*

90\. 1. γάϊος

90. 1. γάϊος μὲν φλαμίνιος.
6. τῆς περὶ αὐτῶν φιλίας.
22. δοκούντων ἐμπείρων, *ex ingenio.*
36. κωλύοι.
38. ἅτε καὶ φερέκακοι.
42. ὡς ἂν ἐξῆς ἡμέρας τέτταρας.
47. τὸ διὰ τῶν πηλῶν πορείας.
48. περιαλγὴς, *ex ingenio.*
91. 5. πολλοὺς αὐτὸν ὑπελάμβανε.
6. πάνυ δ' ἐμφρόνως.
30. καὶ πανταχόθεν τοῦ καπνοῦ σημαίνοντος.
36. τέλος ταῦτ' εἰπών.
38. τηλικοῦτον γὰρ προσενεβεβλήκει.
41. κυρτώνιον.
92. 7. ἔτι δὲ δυσωνόπτου.
8. ἐδύναντο.
19. σὺν τοῖς ὅπλοις ἀπεπνίγοντο.
21. τὰς κεφαλὰς αὐτάς.
23. παρακαλέσαντες ἑαυτοὺς, διεφθάρησαν.
31. καὶ προσεστρατοπεδεύσαντος.
54. καιροὺς, γναῖος σερουίλιος.
55. ἀρίμινον.
93. 16. ἀπεδοκίμασεν.
17. διανύσας δὲ τὴν τε τῶν ὄμβρων, &c.
27. λιμόψωρος.
30. ἐκ τοσούτων σκύλων, *ex ingenio.*
34. ἐπικουρεῖν καὶ τοῖς ἐν ἰταλίᾳ.
36. καὶ καθ' ἡμᾶς οἱ ταύτης τῆς οἰκίας.
42. ἅμα δὲ τῷ δικτάτωρι.
43. ἱππάρχην.
45. τοῖς παλαιοῖς οἴνοις διὰ τὸ πλῆθος.
48. τήν τε πραιτουτιανὴν, *ex ingenio. liber ſcriptus minus corruptè, quàm impreſſus, habet* πραιττετειανὴν. *Liuius lib. 22. Prætutianum, Adrianumq; agrum, Marſos inde, &c. Silius lib. 15. Domitat Prætutia pubes. Aggenus Vrbicus: Nam & in Piceno fertur inter montiũ Prætutianorum quandam partem oppidi Aſculanorum fide circumdari.*
51. ἀπὸ λουκερίας.
52. τὴν ἀργυριππανήν.
94. 19. εἰς μὲν τὸν ὑπὲρ τῶν ὅλων κίνδυνον.
21. χοίρων πλῆθος, *ex ingenio*
33. καταφθείραντες.
38. οἱ δὲ ῥωμαῖοι κατόπιν μέν.
42. ἀναγκάσειν.
50. εἰς ἃ σχεδὸν ἐκ πάσης, *ex ingenio.*
54. καὶ πανῖται.
95. 3. εἰκὸς ἠρικέναι.
11. ὃς σχεδὸν δίχα.
34. ἐγίνετο τοῖς διαβουλίοις, *ex ingenio.*
44. λειτουργοὺς.
46. προσβάλλειν πρὸς τὰς ἀκρωρείας.
48. λάβῃ τὰ ζῶα.

51. ἐπὶ δὲ τούτοις ἱππεῖς.
54. τὰ φῶτα προσβάλλοντα.
96. 14. ἐπεσκέπτετο δὴ καὶ, ex ing.
21. πρὸς τὸ παραβάλλεσθαι.
45. μετ᾽ οὐ πολὺ δὲ πρὸς τὸ κλίνειν ὥρμησαν.
97. 3. ἀναχθέντων ἐπ᾽ αὐτούς.
7. τὸ μὲν πρῶτον τῆς σικελίας λιλυβαίῳ.
27. εὐφυῶς κείμενον.
28. καὶ πρὸς τὴν ἐκ θαλάττης χορηγίαν. ὁμοῦ γὰρ αὐτοῖς συνέβαινε.
30. εἰς ἰταλίαν, &c. τὴν κατὰ τὴν ἰβηρίαν.
41. μέρεσι. πρὸς τοῦτον μὲν, ex ingenio.
43. ὑπὲρ τῶν ὁμήρων, φάσκων, ex ingenio.
51. ἐπισπάσασθαι, ex ingenio.
55. ποιήσασθαι, ex ingenio.
98. 23. περὶ τὴν λευκείαν.
25. ὃ τῆς λευκείας.
28. πλείστας οἰκίας.
35. ἀναριθμήτων.
39. σιτολογεῖν, περὶ δὲ τῆς πόλεως.
41. ἐπὶ τῆς λαρινάτιδος, ex ing.
47. ὃς εὐκαίρως.
99. 7. εἰς ἀπορείαν.
19. διαγωνιάσας τοὺς ῥωμαίους μὴ, &c. ex ingenio.
26. τὴν ἀπραγίαν.
39. τὰ μὲν ἀκούων ἐκ τῶν ἀλισκομένων, ex ingenio.
42. αὐτοῦ τὴν μὲν ὁρμήν.
45. τὴν γὰρ τόπων τὴν περὶ τὸν λόφον.

52. ἦγε συνεχῆ τὰ βάρια.
53. παραπλήσιον τὸν χειρισμόν.
100. 17. βαλλόμενοι.
33. ἀντιπαρείασπασμα.
40. εὐδοκίμουν.
46. ἐκ τῶν περὶ κανύσιον τόπων.
48. καταληφθείσης.
50. διὰ τὸ κατὰ τὴν πέριξ.
101. 2. προέθεντο δέ.
8. τὸ μὲν τῶν πεζῶν πλῆθος.
37. ἐναντίον.
52. προσθεῖσα.
102. 10. εἰς τὴν ἐπιοῦσαν.
23. τὸν αὔφιδον.
23. ἔχειν ἐν τοῖς πρός.
24. κλίμασι τῆς ἰταλίας.
38. οὐδαμῶς μοι δοκεῖ.
46. γενήσεσθε.
47. ὅσον οὔπω.
52. ἀπευδόντων τοῖς ὑπεναντίοις.
103. 5. ὅ,τι ἂν ἦ πάσχειν. [ὁ δέ.
20. προέστησε τοὺς εὐζώνους.
30. ἐν τῇ μάχῃ τοὺς λίβυας.
104. 15. καὶ μεταχῶν τοῦ τῶν ἱππέων ἀγῶνος.
18. καὶ προσέφερε τὰς χεῖρας.
19. τοὺς παρ᾽ αὐτῷ στρατιώτας, ex ingenio.
39. εἰς συνουσίαν. &, 44.
39. κατεκρήμνισαν.
48. παρεχημένου, ex ingenio.
49. καὶ πρὸ τοῦ, τῶν ἱππέων ὄχλου.
105. 13. ἀργυριππανοί.
32. διορθώσεις.

LIB. IV.

51. καί τινες αὐτοὺς πρῶτοι συνέστησαν.

106. 5. οἷς

106\. 5. οἷς συνάπτοντες τὴν διήγησιν.
25\. χορηγίας, &c. ἀεὶ πλεονεκτικὸν, &c.
30\. ἀχαιῶν.
34\. φιγαλέων.
35\. τήν τε χώραν, καὶ τὴν πόλιν.
37\. φιγαλέων.
107\. 4. καὶ τοῦτο πείσεσθαι δικαίως.
6\. μὴ οἷόν τ' εἶναι.
9\. ὁ σκίρφον.
26\. τὴν ἐξακολουθήσασαν.
44\. ὀρχομενὸν μὲν κατὰ κράτος.
48\. ἄρατος δὲ καθίσατο.
50\. παρασκευασάμενοι.
54\. φιγαλέαν.
108\. 1. τῆς ὑπαρχούσης αὐτοῖς.
10\. μηδὲ καθάπαξ ἐπιβαλλομένου, ex ingenio.
30\. ἐναργῆ δὲ τῶν τοιούτων μαρτύρια.
30\. τοῖς ἱσορηκόσι.
31\. ἐκ τῆς πελληνέων.
38\. ὁμοίως δὲ καὶ τολμηρότατον
47\. κατὰ πρόσωπον φαλαγγηδόν
109\. 5. ἐπὶ τοῖς τῶν μεγαλοπολιτῶν
10\. τότε πείθεσθαι.
14\. χάριν τοῦ διὰ τούτων.
20\. καὶ συμμένειν.
45\. ἐπιστρατηγὸν ἐπιστήσαντες, ex ingenio.
110\. 10. ἐν δὲ τῷ τούτοις.
10\. οἱ προβοηθοῦντες.
12\. οἱ δὲ συμπίπτοντες.
20\. τὴν ἀναχώρησιν ἐπὶ τὰς παρακειμένας πόλεις. οἱ δε
29\. τοὺς ἠτυχηκότας, ex ing.
30\. τὸ προτέρημα, λοιπὸν ἤδη
33\. τὴν δ' ἀρχὴν ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα γινομένου δόγματος ἁπάντων τῶν.
41\. ἀναδέχεσθαι τοιαύτας πρά-
42\. διαφεῖναι. [ξεις.
43\. ἄλλως τε καὶ προειληφότα
45\. οὕτω μετ' ὀλίγων.
50\. προσελθόντα, ex ingenio.
111\. 4. ἤδη δίς.
6\. ὅσοις δέησει, ex ingenio.
19\. ὄντες γὰρ αὐτοὶ σύμμαχοι, ex ingenio.
37\. μετὰ δὲ ταῦτα δημήτριος.
40\. ἀμύντα.
44\. τὴν τῶν κυναιθέων πόλεως.
49\. τῶν πραγμάτων ἐνεργείας.
51\. συνέχεσθαι στάσεσι, ex ing.
112\. 3. τῶν δ' ἀχαιῶν ἐπιχωρησάντων ἑτοίμως.
8\. οἱ δὲ κατανοστήσαντες.
26\. πρώτους γὰρ τοὺς εἰσαγαγόντας.
29\. οὓς ἤλπισαν, ex ingenio.
113\. 3. τοὺς ἀχαιοὺς ἔχων πολιτικώτερον ἢ στρατηγικώτερον.
28\. ὡς δι' αὐτῶν ἀνὰ μέρος.
34\. καὶ συλλήβδην καὶ τὸν τῶν βίον ἐπίπονον.
55\. ὁ θεὸς οὐ διὰ τραπέντες.
114\. 1. ἡμερώσειεν αὐτοὺς, ex ing.
10\. βασιλέως δ' οὐχ ὑπάρχοντος
16\. συνειδέναι μὲν σφίσι πάσας
18\. τισὶ τῶν νέων.
29\. καὶ παρακαλέσοντες αὐτὸν, ex ingenio.
32\. ὁ δὲ διακούσας.
115\. 5. οὐ καλῶς ἔχον εἶναι, ex ing.

18. τῆς μεγαλοπολίτιδος κλάειον, *ex loco inferiore.*

21. κατὰ μὲν θάλατταν πύλῳ, *ex ingenio.*

22. τῇ μεγαλοπόλει ὑπὸ τὴν ἰλλυριῶν, *ex ingenio.*

29. συνανακομισθῆναι.

44. περιελθόντος δὲ τοῦ βασιλέως.

45. διαλαληθέντος.

45. τὰ ῥηθέντα μετ᾽ εὐνοίας.

55. ἐκήρυττον ἀφιέντες.

116. 11. ἐπιπεπλέχθαι.

12. καὶ κατὰ πρόθεσιν.

14. καὶ τὰ κατὰ τὴν ἑλλάδα, *ex ingenio.*

17. ἤρξατο τὴν ἀναφοράν.

21. καὶ τετταρακοστῆς.

26. ἠσφαλίζετο τὰ πρὸς τοὺς ὑπερκειμένους τῆς μακεδονίας

32. διόπερ ὑποθεμένης.

55. ἀγχινόως καὶ ποικίλως.

117. 6. αἰτωλῶν οἱ ἐφοροῦντες.

17. ὀλιγαρχικοί, στοχαζόμενοι, *ex ingenio.*

44. τὸ ἐπίγραμμα, *ex ing.*

53. διέσπευσαν.

118. 3. αὐτοῖς περὶ τὰς πατρίδας

12. τοῖς ἐφόροις, οἱ οἰόμενοι, *ex ingenio.*

13. καὶ βασιλέας.

16. μετὰ ταῦτα βουλεύσεσθαι, *ex ingenio.*

21. οὐ μὴν ἀλλὰ τὴν πρεσβυτέραν.

39. καὶ τὴν πρὸς ἐκεῖνον εὔνοιαν.

45. ἐπὶ τὸ βασιλεῖς καθιστάναι

119. 7. συμμαχίαν, τήν τε τὴν ἐν αἰτωλίᾳ.

13. οἱ λακεδαιμόνιοι κατὰ τὴν ἀχαιῶν.

20. αἰτωλῶν δ᾽ ἐστρατήγει.

27. τοῖς κατὰ κοίλην συρίαν.

44. τούτων ἢ κωλύεσθαι δέον ἦν ὁλοσχερῶς τοὺς ἕλληνας.

45. τὴν ἀλλαγήν.

46. τότε δὲ πλείονα θρᾳξίν.

48. λυσιτελῆ.

120. 12. ἐστὶ δὲ τὸ μὲν μῆκος.

14. ὁ δεκατεττάρων ἐστὶ σταδίων, *ex ingenio.*

28. ἧς ἀκριβέστεραν.

31. ἴδιόν ἐστι τὴν νῦν καιρόν, *ex ingenio.*

35. φαμὲν δὴ χώννυσθαι μὲν καὶ πάλαι.

39. τῷ χρόνῳ κατὰ φύσιν τὸ πεπερασμένον ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ συνεχῶς γινόμενον καὶ φερόμενον, *partim ex ingenio.*

50. ἡμέρας δρόμον.

52. ἐποκέλλοντας.

121. 4. ἀγχιβαθῆ.

10. εὔηθες γὰρ θεωροῦντας ὑπό.

14. ἐξ ὧν οὐκ εἰκὸς θαυμάζειν.

17. τοσούτῳ θεωρεῖται.

22. εἰ δὴ χώννυται καὶ νῦν, *ex ingenio.*

23. συμβήσεται τὸν πόντον, *ex ingenio.*

26. ὑπό τινων.

29. ἀρτίως εἶπον.

43. πεποιημένος.

122. 19. οὐ μὴν ἀλλὰ τούτοις.
20. κατὰ γὰρ τὴν χωρὶς τῶν ἄλλων τῶν παρεπομένων.
25. ἀναφέροντες ἐμβῶσιν.
26. προσεπιγινομένων δὲ γαλατῶν αὐτοῖς τῶν περὶ κομιστόριον.
27. οὗτοι δ' ἐκίνησαν μὲν ἅμα τοῖς περὶ βρέννον, ex ing.
38. τῶν δὲ πλείστων.
42. ἐξ οὗ συνέβη.
45. ἀξιοῦντες καταλύειν.
49. προειρημένας.
123. 2. ἀχαιὸς γὰρ ἦν μὲν ἀντιόχου.
21. φιλονεικίαν.
29. ἐρρωμένως.
31. ὃς κατὰ τὴν.
34. μήτε κατὰ τῆς εἰς τοῦτον.
35. καὶ τῆς ἐπὶ τῆς ἀσίας.
44. καθήκειν.
124. 1. ἐπιτελεσάμενοι.
16. πρὸς μὲν ῥοδίοις ἁπλαῖ, ex ingenio.
22. τὰ καταληφθέντα ἐν τοῖς, ex ingenio.
52. λαμπαίων.
53. λαμπαίων.
55. λύτους δ' ὑπὸ λακεδαιμονίων, ex ingenio.
125. 13. φαιστίων.
14. καὶ τῶν αὐτῶν τῶν γορτυνίων.
34. προσφάσεις, ἅμα δὲ καὶ βέλη καὶ στρατιώτας τιθέντες ἐπί.
36. τελέως δ' οὐ καταφρονηντον.
42. τὴν ἐπιβολήν.
44. διεξάγοντας τὰ κατὰ τὴν.
49. διαπιστοῦντες δὲ πλείους.
52. πανταλέοντος.
126. 5. βραχύ.
8. αὐτοὺς, συστραφέντες.
43. μεγαλοπολιτῶν.
45. τοῖς ἀχαιοῖς μὴ τελεῖν.
127. 10. οἱ γὰρ ἠπειρῶται τὸ σφέτερον ἀναγκαιότερον τιθέμενοι περὶ τῶν κοινοῦ τοῦ συμμάχων.
20. καὶ τότε ῥίον ἐπιπορευόμενος τὸ, ex ingenio.
36. ὃς στενώτατος.
37. καλούμενον ἄκτιον.
51. εἰς τὴν στρατιὰν, ex loco inferiore.
55. οἱ καὶ συμμίξαντες περὶ στρατὸν ὄντι φιλίππῳ.
128. 3. φήσας βουλεύσεσθαι περὶ τῆς.
8. ἢ κωλύσειν τελέως.
13. διαβαινούσας.
14. καὶ τὸ λοιπόν.
22. ἧκε πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς εἰς οἰνιάδας.
24. κατὰ δὲ τὴν σύμπασαν κατασκευήν.
32. κατασκευήν.
40. χρώμενος πρὸς τὴν οἰκονομίαν.
47. τὸν ἀμβρακικὸν κόλπον.
129. 13. περὶ δωδώνην ἱερὸν, ex ingenio.
15. ἔθη καὶ νόμιμα, ex ing.
23. ἐκ τῆς σικυῶνος.
28. ἅμα δὲ τούτοις ἱππεῖς ἑκατὸν ὁρμήσας.
31. παρηλλαχώς.
36. καταταχήσειν τοὺς μακεδόνας,

δόνας, ex ingenio.
49. τοὺς προειρημένους περὶ σελασίαν, ex ingenio.
130. 5. καὶ τοὺς ἅμα τούτῳ, ex ing.
6. εἰς τοὺς μυρίοις.
11. τριταῖος.
18. ἔχει τὸ ἐρύμανθον.
18. καὶ ὑπὸ πολλῶν.
22. ἔχει δὲ καὶ τείχη.
33. τῶν πεπεῖσθαι.
131. 35. καὶ μεταβάλλειν ταῖς.
37. κατά γε τὴν περὶ.
38. ἱμείροντες αὐτῆς.
42. παραπονδεῖν.
132. 4. τῶν συμπεφευγότων.
20. πεπεισμένος, ex ingenio.
22. χρόνοις πρότερον.
23. συνεστρατευμένοις τεθεαμένος.
24. κλεομένει προστατόμενον
47. τυπαναίας.
53. καὶ διαβὰς τῇ γεφύρᾳ, ex ingenio.
54. ἧκε πρὸς τὴν ἀλίφειραν.
133. 4. μεγαλοπρεπεστάτων, καὶ τεχνικωτάτων ἔργων ἐστί.
6. κατά τε πλείους τόπους, ex ingenio.
11. αὐτὶς ὁ βασιλεὺς, ex ing.
12. ἀποδοθέντος δὲ, ex ingenio
25. τυπανεάται.
48. μὴ καταλαβὼν δέ.
49. κατετάχησαν.
134. 16. ἐπιθείσης δίκην.
20. πελλήνην.
21. καὶ πράττειν δὲ ὅμως ἠναγκάζετο.
34. τά δ' ἐναργέστατα ἐστιν.
39. ὑπὸ τὸν ζυγὸν κατὰ βραχύ.
45. πρὸς τὴν ἑαυτοῦ φιλίαν.
135. 4. οὐ πλείω τριῶν ἡμισταδίων.
8. ἠνυκέναι.
23. ἐπιστρέψαι, ex ingenio.
35. καλεῖν τοὺς ἀκηκοότας, καὶ ἄγειν.
136. 9. καταλιπεῖν τοῖς περὶ, ex ingenio.

LIB. V.

24. τοὺς χρόνους τότε τὸ τῶν.
31. καὶ τὸ λόγῳ διεξάγειν.
43. μυριάδας.
51. ὁ πόλεμος ἦν αὐτῷ.
137. 21. ἅμα δὲ προφυλακῆς τά-
32. παραλίαν. [ξιν.
33. ἵνα παρασκευάσῃ μὲν αὐτῷ
41. ἐπίπεδον αὐτοῦ ὑπάρχοντα ex ingenio.
46. τοῦ γὰρ τῶν φιαλέων.
47. ἤδη μετεῖχον.
53. διεσυλωμένον.
138. 2. τοὺς ἐπιφανεστάτους κατὰ μέ-
42. εἶχε δορίμαχος. [ρος.
42. ἀπολελοίπει.
48. οἱ περὶ τὸν λεόντιον.
48. καθεζόμενον, ex ingenio.
51. δύναιτο διὰ τὰς ὀχυρότητας
139. 24. τοῦ παρ' αἰτωλῶν.
41. οὐκ ἐλάττους δισχιλίων. πολλοὺς δέ
52. ὥστε τοὐναντίον ἀποδοὺς.
140. 3. ἐν χαιρωνείᾳ.
5. τῇ δ' εὐγνωμοσύνῃ
34. ἐκ προειττοῦ καὶ ναούς.
54. τὸ πλεῖστον ἐστι τῆς πράξεως.

141. 41. δεδυκέναι.
142. 22. ταῖς ἐξ ἀρχῆς, ex ingenio
32. ἀπὸ τοῦ περὶ τοὺς παλαιούς.
143. 11. δύο δὲ τὰς ἑξῆς ἡμέρας ἐπιδεραμὼν, καὶ δηώσας, etc.
24. τὸ εἰς τὴν τέγεαν.
25. περὶ αὐτοὺς ὑποψίας.
33. καὶ μάλιστα τὸ προελθεῖν.
35. τὴν ἑαυτῆς σωτηρίαν.
144. 28. ἐπέβαλε τοῖς ἀγωνιζομένοις, ex ingenio.
43. αὐτοὺς στρατοπεδεύειν, ex ingenio.
50. γαιώδες.
145. 20. καὶ πολλῆς ἀκρισίας.
23. οὐ προσποιηθεὶς δὲ διὰ τὸν καιρόν.
146. 1. ἐγγύτητα, ex ingenio.
8. πρὸς τὴν ἀναδοχήν.
9. πρεσβευτὰς ἐξαπέστειλαν
12. ἱστορίαν.
25. ἀναγνοὺς δὲ ταύτας.
147. 18. ὅσον οὔπω.
47. τῶν ῥωμαίων.
148. 8. μετηλλαχότων.
12. τοῖς τὰ κατὰ τὴν αἴγυπτον.
19. καὶ πορρωτέρω.
33. καθηκούσης.
36. οὔτ᾽ ἐφιστάνων.
44. αὐτὰ τὰ πράγματα.
149. 27. περιπατοῦντας.
45. παραφυλαττόμενος.
51. ὑποτιθέμενος.
52. ἀσπουδεί γε.
150. 6. παρέκλασαν.
7. ὡς ἀνασπάσοντες.
11. ἐπιδέξιος.
35. φύσει δὲ ὠμὸς ὢν, τὴν μὲν τὰς ἀγνοίας.
41. ἀθροισθέντες δέ.
45. οὕτως γὰρ ἡ τὸ παράπαν οὐδὲ τολμήσειν ἀλλοτριοπραγεῖν
45. παρόντες, καὶ τοῖς πολλοῖς ἐν ὄψει γινομένου.
48. ταῦτα λέγοντος ἐπὶ τοῦ προειρημένου.
151. 1. μετὰ δυνάμεως.
3. περιστασίη πόλεμος.
15. τὴν ἐξ ἀρχῆς.
16. προστασίας.
30. κατὰ τὴν εἰς ὕψος ἀνάτασιν.
33. παρρασίας.
37. ἔχον ἐν αὑτῷ.
47. τὴν ὑπαίθρον αὐτῷ, καὶ τῶν ἰδίων δυνάμεων ἐπηρμένων ταῖς ὁρμαῖς διὰ τὸ κατὰ λόγον, &c.
48. πᾶσι τοῖς τὴν ἀσίαν.
152. 25. ἐπαρθεὶς τούτοις.
31. ὑποκάτω.
153. 2. ἅμα δὲ καὶ τὸ ἀντίπερα, ex ingenio.
32. δόξαντος δέ.
154. 6. τὴν ἐπιφορὰν καὶ τὴν ἀκμήν.
17. προφανῶς τὴν διὰ τοῦ ἐρήμου πάλιν.
31. προσφάτως.
53. οἷς ἐχόμενον, ex ingenio.
55. ἐν διαστήμασι.
155. 6. καὶ γαλάτας, καὶ καθόλου.
8. ἐκτὸς τῶν ἱππέων.
10. τὸ δὲ δεξιὸν κέρας.
28. ἀδειγάνας.
31. ἀπολλόδωρον.

46. τῇ μηδείᾳ.
49. ὑπὸ περσῶν.
156. 1. μέχρις ἂν οὗ.
16. ἀποσπάσαντες αὐτόν.
35. διόπερ ἀχαιοὺς συνεὶς τὸν ἐν αὐτοῖς, ex ingenio.
50. οὐ γὰρ ἂν ἐπινοήσωσιν ἀεὶ προβαίνειν, οὐκ ἐλάττονος, &c.
157. 8. τὴν δὲ τῆς σελευκείας, ex ing.
10. παμμέγεθες, ex ingenio.
28. καὶ δὲ τὴν ἀπὸ τῆς, ex ing.
37. τρόπον τινὰ, ex ingenio.
44. προσέχοντες, ex ingenio.
46. καταπεπληγμένος δὲ τὴν.
50. αὐτοῖς ἀπέδωκε, ex ing.
158. 10. τῆς λίμνης καὶ τῆς παρόδου.
28. αὐτοῖς ὠλιγωρήθη, ex ing.
31. κατακλείειν τὸν ἀντίοχον, ex ingenio.
37. πρεσβείας ἐπὶ τὰς διαλύσεις.
40. παρὰ τοῦ ἀντιόχου.
48. ἀλλαριώτης, ex loco inferiore.
48. εὐκαιρότατα.
55. κινήσεσι.
159. 5. οἱ καὶ κατ' ἰδίαν.
13. εἰς ἑπτακοσίους πολυκράτης
16. ὁ θετταλὸς, &c. ὄντας εἰς δισχιλίους.
27. πρεσβείαις.
42. ἐὰν αὐτόπτας.
44. τοῖς ὅπλοις οὕτω καὶ τοῖς δικαίοις.
54. ὁμόσαι πάντες, ex ing.
160. 2. τὸ γεγονὸς παρασπόνδημα, ex ingenio.
12. ἐπεὶ πρεσβεύοντες μὲν ἅλις εἶχον, ex ingenio.
15. ἐπιστρέψαντες.
27. τοὺς ἐν τῇ νήσῳ.
28. ἐν τῇ παρόδῳ.
38. τῆς δὲ κατὰ τὸν λίβανον παρορείας, ex ingenio.
161. 21. ταττομένων.
25. γίνεται κύριος ἀβίλων, ex ingenio.
28. εἰς ῥαβατάμανα, ex loco inferiore.
35. ἁμιλλωμένων.
37. οὐ συμβάντος.
45. ἐξαποστείλας ἐπὶ τοὺς κατὰ σαμάρειαν.
162. 25. ἐν τοῖς πολέμοις, ex ing.
27. καὶ τοῦ χάρακος.
28. ἀφυλαττούμενον.
30. ὠλιγώρησαν.
163. 21. συνθεασαμένου δέ τινος.
29. τῶν μυσῶν.
31. ἐξέπεμψαν μεθ' ἱκετηριῶν τοὺς πρεσβυτέρους.
36. συγγένειαν.
50. θεμιστοκλέους.
51. καταλελειμμένοις.
164. 9. εὐφυῆ.
26. εἰς πεντακισχιλίους.
28. ἀκοντισταὶ μὲν λυδοί.
35. προσαναλαβὼν ἐνταῦθα τὴν
41. τόπον.
49. διὰ τὸ σκότος.
50. κἀκείνην τὴν δύναμιν.
165. 2. διεσφαλμένος, ex ingenio.
17. καθ' ὃ ποιεῖται, ex ingenio.

40. ἐπὶ τὸ

40. ἐπὶ τὸ πάσης τῆς σφετέρας παρατάξεως εὐώνυμον.
41. συνέβαλον πρῶτον.
43. ἐκ χειρὸς ταῖς σαρίσαις διαδορατιζόμενοι.
51. καὶ πρὸς τὰς περὶ αὐτῶν.
55. προσυγκεχυκότων.
166. 12. ἀντίοχος μὲν ἠγωνίζετο.
35. δύο δ' ἐκ τραυμάτων ἀπέθανον. τῶν δὲ παρὰ πτολεμαίου, πεζοὶ μὲν εἰς χιλίους, καὶ πεντακοσίους ἐτελεύτησαν, ἱππεῖς δὲ εἰς ἑπτακοσίους, τῶν δ' ἐλεφάντων ἑκκαίδεκα μὲν ἀπέθανον, ἡρέθησαν, &c.
167. 11. ὥστε τοῖς μὲν καὶ τὰς ἐπιτυχίας.
29. μυρίας.
32. λόγον μυρίας, ex ingenio.
40. ἐξαριθμήσαιτο.
44. πρῶτον μὲν τῶν ῥοδίων.
53. ἐποιησάμεθα.
168. 3. διὰ τὸ τὸν περὶ αὐτοῦ στρατηγόν.
12. προῆγον εἰς τὴν μεσηνίαν.
38. μάλιστα περὶ τῶν νόμων.
51. κλέαρχος, ἀνδρόλοχος, εὐανορίδας.
53. αὖθις δ' ὑποστρέψας.
169. 13. κατολιγωρούντων.
27. παρ' αὐτὰ μὲν.
35. ὑπ' αὐτοῦ, ex ingenio.
35. ἐπὶ τὸ τῶν φανοτέων.
52. ἐνεργῷ νυκτιπορεία, cx ing.
170. 5. ἔχοντα τὴν ἀσχολίαν, ex ing.
25. ἐξῆς καὶ τότε.

44. ἀνακάθαρσιν τοῦ πτώματος
171. 1. ἐμπόροις, ὡς πολεμίοις, ex ingenio.
6. τῇ περὶ τυῤῥηνίαν, ex ing.
21. τοιαύτης, ἢ μάλιστα.
45. τοῖς παρακαλουμένοις.
172. 7. ἐπὶ τὰς ἰταλιωτῶν.
13. ὑπάρξειν, ex ingenio.
20. προσέξητε.
22. παίζομεν.
23. ὑπάρχειν ἡμῖν τὴν ἐξουσίαν ταύτην.
37. καί τινες τῶν ἀττάλῳ, ex ingenio.
41. πότε, ποῦ, πῶς.
51. οἰκειότατα διακείμενοι πρὸς, ex ingenio.
173. 18. διὰ τὸ μὴ πρός τινας, ex ingenio.
24. καὶ τότε τὸν μὲν πελαγονίας
24. τὸ δὲ δασαρήτιδος, ex ing.
32. μᾶλλον δὲ τὸ πρὸς ῥωμαίοις, ex ingenio.
33. μόνως γὰρ οὕτως, ex ingenio
39. ἔμελλε περὶ τὸ γερούνιον τῆς δαυνίας, ex ingenio.
αὖλον τερέντιον.
48. δι' εὐρίπου τοῦ περὶ μαλέαν
50. αὐτοῦ ὁρμεῖν.
174. 30. τὰ μὲν οὖν περὶ τὴν ἑλλάδα, ex ingenio.

LIB. VI.

47. οὐδ' ὅλως.
175. 15. νόμοις πείθεσθαι, παρὰ τοῖς.
32. ἐλλείπειν τι δόξῃ.
34. τὰς πολιτείας πρῶτον, ὅτ' ἂν ἡ διὰ τοὺς κατακλυσμοὺς

176. 19. ἐκ τούτων ἐπὶ πολύ.
178. 37. τὶς οὐκ ἀνῃκότως, *ex ing.*
40. ὑπάτων πάλιν αὐτοκράτορα, *ex ingenio.*
46. ἐν ἴσῃ τιμῇ ὄντων.
179. 6. τῆς προειρημένης ἐξουσίας.
17. οὐδὲ συντελεῖν.
25. διορθώσεις τῶν ἁμαρτανομένων.
33. διὸ πάντων.
35. ταύτης ὀφειλῆς, *ex ingenio*
40. ὠναῖς καὶ ταῖς ἐργασίαις.
180. 2. μήτε τὸ κελευθέν.
5. εὐτυχίαις.
8. αὐτὸ παρ᾽ αὐτοῦ, *ex ing.*
8. ἐξοιδοῦν τι τῶν μερῶν.
11. οὐδὲν ἐξοιδεῖ.
23. τοὺς δὲ πεζοὺς ἐξ οὗ δεῖ, *ex ingenio.*
31. καπιτώλιον.
181. 12. χιλίαρχοι.
182. 49. εὐπρεπῶν.
184. 52. ὁρκίζουσι.
185. 16. μήτε λυόμενοι.
52. ἀποδεδειγμένοις.
186. 13. βουκανᾶν.
188. 7. σημαίαν.
52. πᾶσι ταυτὰ, *ex ingenio.*
53. καὶ τῶν μὲν ἐνσιώντων τοὺς κάλοις, τῶν δέ.
189. 11. ταῖς ἐγγαίοις κτήσεις.
22. ὡς οἰκείων καὶ συγγενῶν.
27. τοῦ κακοῦ τούτου.
30. ἀναστρεφομένοις.
34. ἢ μὲν οὖν μοι δοκοῦσι.
42. καὶ τοὺς νόμου, καὶ τὰ κατὰ μέρος.
48. τοὺς γε μὴ νενεμημένοις, *ex ingenio.*
190. 7. ἀνδρείας καὶ σωφροσύνης.
18. ἐπ᾽ ἐξανδραποδισμοῦ.
19. μὴ πρόσθεν λύσειν.
44. αὐτῶν ἐπιλαβόμενοι.
191. 4. οἱ καὶ πταίσαντες τοῖς ὅλοις, τῶν βουλεύεσθαι, *ex ingenio.*
12. ἢ καὶ περὶ τούτου.
21. ταῖς ψυχικαῖς τόλμαις.
29. ἐν τῇ πατρίδι.
38. οὗτοι δὲ προσαναλαμβάνουσιν.
192. 5. τῆς γεφύρας πέρατι.
19. σημεῖον δὲ τούτου.
41. τὸ δ᾽ ἐξ αὐτῶν, τεταγμένην
193. 8. συνεχώρησε.
18. τῶν τότε συμμάχων.
22. εὐπορῆσαι χρημάτων.

LIB. VII.

43. ὑπ᾽ αὐτὸν τὸν κρημνόν.
46. ἀθηναῖον, *ex ingenio.*
53. γερουσιασταὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ, *ex ingenio.*
194. 16. τὸν πόλεμον τὸν πρὸς ῥωμαίους.
17. ἂν ἀξιῶσι ῥωμαίοις.
17. πρὸς ἡμᾶς.
18. πρὸς ἡμᾶς.
19. μηδὲ φάρου, μηδὲ διμάλης
20. μήδ᾽ ἀπιντανίας.
22. ἡ χρεία.
24. ἐκ τῶν πυθέντων.
28. βασιλέως πραγματικοῦ.
35. κρεῖττον ἤ.
39. παρακοῦσαι τῶν λεγομένων.
42. ἀντενέδρας.

42. ἐξευ-

42. ἐξολισκόντων τῶν στρατιωτῶν, ex ingenio.
48. καὶ τούτων ἐπεγνωκώς.
48. ἁλώσεις.
49. ὑπὸ τῶν ἐναντίων ἀπηλπίσθη.
55. συνθεωρήσας, ex ingenio.
195. 15. λαβόντες δὲ ταύτης ἐν ᾗ πράττειν ἔμελλον ἡμέρᾳ τῇ προτέρῃ.
26. τὸ μηνυθέν.
27. ὑπέστειλαν ἑαυτοῖς.
29. τοῖς μὲν εἰς τάς.
31. ἀνύποπτον ἦν πᾶσι.
40. κίνημα παρηλλαγμένον.

LIB. VIII.

196. 17. ὑπόδομμος.
18. ἐνεχείρισεν ἑαυτόν.
22. εἰδὼς τὴν ἀλεξάνδρου.
27. τὴν αὐτοῦ, ex ingenio.
33. ἢ καὶ τὸ διά.
42. τῶν ὅλης ἡμῶν.
45. πόλεων συνισταμένων.
46. τόπων τῶν κατ' ἰβηρίαν.
49. χορηγίαις.
197. 20. ἐμπειρίαν.
23. παραλελειμμέναις.
23. συνεζευγμέναις.
26. ἐν ὕψει.
31. τῶν τρισχιλίων ἑστῶτες.
32. ταῖς ἀντιρήσιν.
33. τῇ γῇ τὰς ναῦς, πειράζουσι προσερείδειν τῷ τείχει τὸ προειρημένον ὄργανον.
36. σαμβύκης.
39. εἰκότως δὲ τὸ κατασκεύασμα.
47. ἐκτὸς βέλους, ex ingenio.
54. ἀνισάμενα.
198. 2. χαστείας.
10. χαστείας.
20. χορηγοῦ.
26. ὥσπερ ἐκ πότου μετ' αἰσχύνης. ex Athen. lib. 14.
37. ταῖς κατὰ γῆν.
41. τοῖς τὰ καρχηδονίων.
48. τὸ κακόν.
199. 3. συλλήβδην.
12. διάστημα τοῦ λίσσου, καὶ τοῦ.
16. τῶν δοζώνων, ex ingenio.
19. δῆλος ἦν.
30. αὐτὸν εἴκειν, ἔλαθον ἐγκυκληθέντες.
41. τῶν ἰλλυριῶν ἐθελοντήν.
42. οὐδ' ἀσφάλεια.
200. 1. ἢ μὴ δυνατόν.
3. προκοπήν.
10. τὰς ἔξωθεν ἐπιβολάς.
12. τὰς τμημάτων.
14. διόπερ ᾤετο δεῖν.
22. αὐτοῖς συμφέροντος.
25. ἐγχειρεῖν αὐτῷ.
29. ἀπελθεῖν.
33. προσεῤῥόπει αὐτῷ.
43. τῶν κατὰ μέρος.
201. 21. τῶν ἐπαγγελιῶν.
38. μετρίοις ἔθεσι τάς.
39. αὐτὸς δὲ λιτὴν καὶ τυχοῦσαν.
44. κρῆς, καὶ πᾶν κατὰ τὸ πέλας ἀνθυποπτεύσας, ex ing.
202. 31. μεγαλαυχεῖν.
35. αὐτὸ δὲ μόνον.
38. περὶ τῆς κατὰ τὴν πατρίδα.
42. ἐξελαθέντων θρεμμάτων.
53. παραπλησίως.

53. ἔδοσαν.
54. φόρεις.
203. 9. τοὺς φυλάττοντας.
12. ἀνοίγειν αὐτῷ.
17. μέλλοντα.
28. εἰς τὴν πόλιν.
29. δυσσυνόπτον.
30. κυρίως μὲν οὐ.
45. προσπαίζοντες.
46. ἠλλοιωμένων.
48. ὁ γάϊος ἀνεπαύετο.
50. ἀπολελειμμένοις.
53. ἀνυσθήσεται.
54. ὡς δὲ αἱ μέν.
55. προὔβαινε δὲ τὰ τῆς νυκτός.
204. 3. μεσογαίου.
3. τάς τε μενίδας.
21. παρ᾽ ὁδόν.
24. ἐκτὸς τοῦ τείχους.
27. αὐτοὶ δὲ τὸν φιλίμενον.
28. οἵ τε γὰρ ἀνακάμψαντες.
39. ψηλαφῶντα τὴν ὗν, αὐτοῦ.
46. τῶν χειμαζόντων τὴν πρᾶξιν.
205. 1. διαδὺς ταύτῃ, καὶ λαβόμενος ἀκατίου.
5. εἰς τὴν ἄκραν πόλιν, ἐχώρει.
6. παραγενόμενοι γὰρ ταῖς.
26. ηὐλίσθησαν.
30. καὶ τῇ πρὸ τούτου τάφρῳ.
30. οὐκ ἐάσοντας, &c. ἀλλ᾽ ἐν ἀποδειξομένοις, ex ing.
35. προσέβαλε.
36. τῆς μάχης ἰσχυρᾶς.
36. καὶ περιτετειχισμένῳ, ex ingenio.
38. χειρῶν τόμῳ.
41. παρέστησε.

47. τῆς σωτηρίας.
206. 6. τετελειωμένης.
7. τῶν κατὰ τὸν εἴσπλουν τόπων, ex ingenio.
23. πορειῶν ὑποδόχων.
25. τῆς ἄκρας.

LIB. IX.

38. τὸν μὲν γὰρ, &c. τρόπος ἐπισπᾶται.
40. δυναστειῶν.
47 καὶ κτίσεις.
207. 30. ἢ κριθὰς κομίζοντας.
33. μὴ παρακινηθέντες.
41. αὐτομολῆσαι.
43. ὡς ἀπηλπισμένοι.
45. χωρισμόν.
54. προσπορείαις.
208. 3. αἰφνιδίου μὲν ὄντος, καὶ.
8. πλύνουσαι ταῖς κόμαις τὰ τῶν ἱερῶν ἐδάφη. ſed aliter videtur Liuius legiſſe.
10. τῇ μετὰ ταῦθ᾽ ἡμέρᾳ.
23. σφίσι παραβόλως.
34. παρορείαις.
46. παραταξόμενος.
209. 12. τὸν ἐπαμινώνδαν.
12. καὶ γὰρ τὸ προσβαλόντα.
16. ἐφεδρεῦσαι δέ.
20. ἔσωσαν.
31. πλείων γέμων, ex ingenio.
31. τοῦτο τοὔργον, ex ingenio.
47. δυνάμεως ἐν τοῖς.
210. 18. καὶ μέγιστον τῶν ἐκ τοῦ περιέχοντος καιρῶν.
18. καὶ δυνάστης τούτων.
23. θεωρεῖται.
36. τὸ προτερεῖν ἐν μόνοις.

41. ἔπι δ' ἰσημερινάς.
46. τῇ κατὰ τὸν ἥλιον πορείᾳ.
50. ἐξ ἀναφέρεσθαι συμβαίνει.
53. τοιούτοις γίγνεσθαι.
211. 15. ἐναχολήσαντα.
17. συνταχθέντα.
20. συνάψαντες.
31. ἑλεῖν τὴν μεγαλοπολιτῶν.
50. τῆς σελήνης ἐκλιπούσης.
51. καὶ παρὰ τοῦτο συνέβη κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν αὐτῷ νύκτα.
212. 4. δαψιλῶς ὑπάρχειν.
8. παντὸς ὕψους.
16. κατὰ λόγον ἀεὶ τῶν προσγινομένων, ex ingenio.
17. ἐν τοῖς περὶ παρατάξεων, ex ingenio.
25. ἀγάλλειν.
26. ἐμμελεστέρους.
44. παιδικῶς ὅπως, ex ing.
49. τὰ προειρημένα διαφέρει.
53. περιῤῥαγὸς ἢ μὲν αὐτοφυοῦς, ἢ δέ.
213. 3. ὁ θεὸς ἐστί.
5. οὐδ' ὅποι.
6. τὴν μακεδόνων δυναστείαν, ex ingenio.
22. ὄντων ἔτως ἀπράγμων.
24. ὁμοίως δέ.
25. ἀντιῤῥηκότας, ἢ καθόλου λελυπηκότας τι τῶν μακεδόνων. τὴν, ex ingenio.
29. προσφάτως.
32. ἵνα μὴ τὴν ἐκ τούτου.
36. δυναστείαν ἐσομένην.
37. καταστήσεσθε.
40. ὀφείλετε.

43. ἱκανὸν ὑπόδειγμα αἱ περὶ τοὺς ἐν θέρμῳ ναοὺς, ex ingenio.
45. πρὸς τὸν βρέννου.
49. οἷον τ' ἦν.
52. φίλιππον δ' ἐνταῦθα.
54. εὐμαρὲς, ex ingenio.
54. μόνοις αἰπόλοις.
214. 12. τί δεῖ μετὰ ταῦτα.
13. ἢ μηδετέρου τούτων, ex ingenio.
14. οὐ προσέχεσθαι τὸν νοῦν, νῦν ἐντραπέντες.
35. χλαινέαν δ' ἀγνοεῖν.
35. δεῖν ἡμᾶς.
42. ὀνόμαρχος καὶ φιλόμηλος.
215. 4. προφορᾶς.
8. καὶ συμβάλλοντες.
11. ἂν ἕξει μνησικακεῖν.
16. μετὰ τό, τ' ἐπὶ ταινάρῳ, ex ingenio.
22. εἰ διὰ μίαν.
27. περὶ βρέννον, ex ingenio.
33. ἅπαντες τοῖς ἄρχουσι.
38. ἐνίκησε.
40. ἀποκατέστησε.
46. ἑαυτοῖς προσνέμειν.
51. τοῖς σώσασι.
216. 2. τίνας ἔχοντες.
9. τῆς αὐτῶν δυνάμεως.
10. ἀπωθοῦνται.
12. τηλικοῦτο νέφος ἀπὸ τῆς ἑσπέρας, ὃ κατὰ μὲν τὸ παρὸν ἴσως πρώτοις ἐπισκοτήσει μακεδόσι.
17. ἀπώσαντες.
24. εἴγε μόνον.

25. οἵγε τῶν ἰλλυριῶν.
37. ἐπιψηφίσαντο δεκατεύσειν.
43. προθυμίαν γὰρ. *hæc videntur irrepsisse ex alio Polybij loco.*
50. πύργου ἐλάμβανε.
51. τείχοις.
54. ἐμπυρισμόις.
217. 3. τριακονταμναίοις.
12. διαῤῥεῖ δὲ τὴν διὰ συρίας καὶ τὴν ἑξῆς τόπων.
13. θάλατταν. οὐ μὴν ἔτι γε. τῶν γὰρ.
15. πεποιῆσθαι, *ex ingenio.*
19. συρρύσεως.

LIB. X.

30. ἔχει δὲ τὴν τε.
34. καὶ καυλωνία.
43. εἰς σιποῦντα.
45. βρεντεσινῶν.
46. τὴν ἐπιβολὴν.
47. ἐπινοίαις. περὶ τούτου στρατηγοῦ ζητοῦσι τινὲς, τίνι τρόπῳ ἐγένετο ἐπιφανέστατος, ἀπὸ ποίας φύσεως ἢ τριβῆς ὁρμηθείς. οἱ μὲν ἄλλοι πάντες αὐτὸν ἐπιτυχῆ τινα.
48. τῷ αὐτομάτῳ.
51. ἴδιον ὑπάρχει.
218. 2. παραβάλλεσθαι, *ex ingenio*
10. τῶν συμβεβιωκότων, *ex ingenio.*
10. ὑπ᾽ αὐγας, *ex ingenio.*
10. αὐτοῦ λόγου τὴν φύσιν.
17. περιειλημμένον.
25. ἴδιόν ἐστιν οὐ, *vetus liber.* ἐστι τοῦ, *ex ingenio.*
31. καὶ μόνον οὕτως.
31. καθικέσθαι.
44. γένοιτο.
50. ἔτι δὲ μᾶλλον ὕπαρ.
50. ὧν οὐδέν.
217. 7. διακλεισθέντων τῶν στρατηγῶν
8. ὧν ἑκάτερα.
9. διεσπασμένοις.
10. ἀπηλλοτριωκέναι.
23. ἀπηλπισμένας διὰ τὸ μέγεθος. *Videtur expressum ex eo quod est apud Agellium, insperabiles, &c.*
29. ἐντὸς ἴβηρος ποταμοῦ.
36. οὐδένα τὴν.
38. κινδυνεύσειν, *ex ingenio.*
43. πόλεμον αὐτὸν, *ex ingenio*
53. ὁ κατὰ τῆς πόλεως.
55. διὰ δέ τινων ἁλιέων.
220. 2. καθικόμενος.
11. συμβεβιωκότων, *ex ing.*
12. ἐκτεθεικότως.
15. τῷ μὲν ἐπὶ τοῦ στόλου, *ex ingenio.*
31. περιεχομένην, *ex ingenio.*
51. ἀνεμποδίστοις.
52. ὑπῆρχε τὸ πρότερον, *ex ingenio.*
221. 1. πεπεικὼς αὐτόν.
3. ἐλάττωσιν τῶν ὑπεναντίων, αὔξησιν δέ.
4. τοῖς πρώτοις, *ex ingenio.*
24. καὶ κατ᾽ οὐ πολλὴν, *ex ing.*
32. κατὰ τὴν ἀποχώρησιν.
33. οὐ συμβαίνοντος.
47. ἀναύγασιν, *ex ingenio.*
48. ὅτε δὲ καὶ δοκοῦντι.

222\. 10. παρεκελεύετο καὶ θαῤῥεῖν.
11. εὖ πεφυκώς.
17. τῷ τείχει.
20. τῆς ταύτῃ πύλης.
26. ἐπέβαινον.
38. τοῦ μὲν φονεύειν.
40. ἐκ τῶν οἰκιῶν.
43. τῆς ἀπὸ τῶν ἀνατολῶν.
46. τοιαύτη ἡ περὶ τάς.

223\. 6. ἀλλ' ἐξ ἴσου ἑστηκυίας, *ex loco inferiore.*
10. διὰ τὸ παρὰ τοῖς πλείστοις.
11. καὶ ἐπιμελῶς ἀναφέρειν.
13. διὸ τῶν πολλῶν.
28. ῥωμαϊκὸν ἐπιμελητήν.
41. καὶ τούτοις μὲν συνέστησε, *ex ingenio.*
43. καθ' ἕνα προσταγόμενος, *ex ingenio.*
44. καταψήσας, *ex ingenio.*
47. ἀποκαταστῆσαι.
49. τοῖς μὲν παισὶ, *ex ingenio.*
50. ψέλλια, τοῖς δὲ νεανίσκοις ῥάμφας καὶ μαχαίρας. ἐκ δὲ τῶν.

224\. 1. καὶ τὸν αὐτὸν ἐπιούσης λόγον.
3. καὶ ψευδῶς.
4. μηδὲν αὐταῖς ἐλλείπῃ.
8. φανερὸς γενόμενος.
13. ὥστε προστεθέντων τούτων.
14. τετρακοσίοις.
19. οὐδ' ὁποιασοῦν.
21. ἡδίστας.
23. καὶ δοὺς αὐτῷ ταύτην ἐκ χειρός.
25. ὑποταττομένοις.
27. δηλώσαντα, *ex ingenio.*
28. ᾔδει.
37. ἵνα δὲ μή τε τι, *ex ingenio*
44. οὐκ ἔστιν ὃς οὐκ ἄν.
50. κλίσεις.
52. δύο λοχίας.
54. τοὺς μὲν γάρ.
55. μελέτης.

225\. 3. τὴν τάξιν τῶν ἐν οὐλαμοῖς.
10. ἐξοπλισίας.
12. ἀπειροτέρου ἅμα δὲ ἐπισφαλεστέρου, *ex ingenio.*
14. τὸν ἵππαρχον.
19. πλίνθον, &c. ἐπιμελείας, [&c.
30. χορηγεῖ τῆς ἀσίας.
31. μήδοις ὑποτετράφθαι δι' εὐφυΐαν.
36. παρὰ τῶν ὀρόντην, *ex ing.*
37. ὀχυρότητα.
40. πόλεις παρέχει, *ex ing.*
42. ἔχοντα τὴν περιγραφὴν, *ex ingenio.*
50. καὶ κεραμίδες ἀργυραῖ καὶ πλείους.
51. πλίνθοι δὲ χρυσαῖ.
55. ἐπιπολῆς μὲν γὰρ οὐδὲν ἐστι.

226\. 3. ἔδωκαν τοῖς ἐπί τινας τόπους, τῶν μὴ πρότερον ἀρδευομένων, ἐπεισαγομένοις ὕδωρ.
20. τοῦ λάβου τὰς νευούσας.
21. ἐφεστώτων.
26. καὶ τῶν ὠρείων τοὺς ἀκοντίζειν.
27. οὐκ ἀνέμενον, *ex ingenio. v. c. habet* ἄνεμον.
29. τελευταίοις δέ.
41. ἐκεῖνο δ' οὐκ ἔβλεψαν, ὅτι κατὰ μὲν τὴν φάραγγα.

43. ἀλλὰ τοῖς φίλοις.
44. οὐκ ἀδύνατος ἦν, ex ing.
227. 7. καὶ κατὰ νώτου τόποις.
10. καὶ συντεταγμένος.
15. ἄλλην δικαιείαν.
18. ἑκάστης, ex ingenio.
29. ἐπήγγλλαν.
35. καὶ διακλείουσιν ἀπό.
37. κρημνῶν, &c. φυγεῖν, ἐκ τοῦ υἱὸν τοῦ κλαυδίου θαυματίαν μόλις καὶ παραδόξως τὸν κίνδυνον διαπεφευγότα· οἱ δ᾽.
40. τὸ πρᾶγμα. μάρκος μὲν οὖν.
43. εἰ καὶ περὶ τὴν τῆς στρατηγίας μερῶν.
46. ἀπέχειν δεῖν.
48. ἐν καιρῷ τῆς πεῖραν.
228. 12. ἐβουλήθη γενέσθαι τῆς τοιαύτης ὁρμῆς.
21. ἥξειν.
28. συλλελογισμένος.
30. παρὰ τὴν συνουσίαν ποικίλως.
40. εἰς ὁμηρείαν.
42. αὐτοῖς τὴν ἀσφάλειαν.
44. βαρυνομένοις.
44. τοῦτον δε, ex ingenio.
46. τοῦτε κατορθοῦν, ex ing.
53. ἀλλ᾽ ὡς δεῖ τηρεῖν, ex ing.
229. 4. καρχηδονίοις.
11. τοῖς ὑπεναντίοις.
15. γάϊον τὸν λαίλιον, ex ing.
25. καλὰς ἐλπίδας.
32. ἀνθομολογησαμένων.
32. προσκυνησάντων αὐτῷ, ex ingenio.

34. ἁπάντων φιλανθρώπων, ex ingenio.
36. τοῖς ῥωμαίων.
43. ἔκταξιν, ἔμενεν ἐπὶ τῶν.
51. τὸ παρακελευσθέν.
52. παρ᾽ αὐτῷ.
230. 5. αὐτοῖς. διὸ παρὰ τὴν, ex ingenio.
5. καθυστέρει, ex ingenio.
6. οἱ δὲ ῥωμαῖοι κατὰ κέρας ποιούμενοι.
25. ἡ κομιδῇ νέος.
33. ἐν οἷς ἐπεβάλετο.
35. ὑπερφρονεῖν ἂν ἐποίησε, πόπλιος δὲ τοσοῦτον.
36. ὡς οὐ μεῖζον, &c. θεοῖς οὐ τλμήσαι.
43. πυρηναίων.
44. ταρράκωνα.
49. βοιωτοὶ δὲ δεδιότες.
53. τοὺς παῖδους.
231. 8. πῆ, καὶ πρός τινα.
9. προσπεσόντος δ᾽ αὐτῷ.
9. καὶ προσορμήσαντας τῇ πεπαρήθῳ.
13. εἰς σκοτοῦσαν.
15. καταπεπληχέναι.
17. καταταχῆσαι καὶ πλοῆσαι.
20. καραδοκῶν τὰς τῶν ἐναντίων.
34. αἱρεόν.
49. πεζοὶ βαρεῖς.
50. εἶτα πλοῖα.
50. ἐν πάσαις γραφῇ τῆς χώραις
53. πληρώσαντες.
55. καὶ ὁμοίων.
232. 1. φελλόις.

2. κομίσαντας, *ex ingenio.*
3. πυρσίας, ἑκάτερον.
3. εἶτα ἐπὰν ἐμπέσῃ.
9. ἀμφοτέροις.
11. ἐς τὴν βακτρείαν γράψαι.
16. ἐπὶ τούτῳ.
17. θαῤῥῆσαι πάλιν.
22. λείψει δέ.
22. τοῦτο δ' οὐ.
23. παρεσκευᾶσθαι.
25. ὁ μέλλων.
26. ἑαυτοῖς.
27. σημαίνων αἱρεῖ.
28. τῶν πλατείων ποῖον δεήσει.
34. παρὰ ταῦτα.
34. τὴν φαῦσιν.
41. δεήσει δὲ δύο πυρσούς.
41. διαίρειν.
44. εἶτα τέσσαρας ἐκ τῶν εὐωνύμων. τὸ ῥῶ γὰρ τῆς τετάρτης.
50. πρώτων.

233. 6. τὰς διαιρέσεις.
7. συσσώζειν.
11. ὥστε τῶν πλείστων.
12. οἱ δ' ἀπασιάκαι νομάδες κατοικοῦσι.
15. τὸν ὄξον.
21. τοὺς ἀπασιάκας.
24. καταῤῥάπτει.
40. ἑκάστοις.
41. ἀπαντήσας.
45. παναιτωλόις.
46. βακτριανῶν.
47. παναιτωλόν.
51. τὸν μὲν ἵππον.
54. ζαριάσπαι.

LIB. XI.

234. 5. ἠναγκάζετο τάττειν.
7. ἐν βραχεῖ χώρῳ.
11. ὑπερκερᾶν.
13. ὑπ' αὐτοῦ τοῦ συμβαίνοντος.
26. τούτῳ ταῖς κατὰ τήν.
28. διὰ τοὺς ἐπαποστελλομένους
31. τῶν τελευταίων.
32. εἶναι καὶ ζήλου.
35. κατὰ λόγον σφίσι χωρησάντων
38. αὐτῶν ἀμέλειαν.
44. κατὰ τοὺς κινδύνους.
47. πρόνοιαν ἔχει.
47. ὁμόσε χωρῆσαι.

235. 16. πρῶτον ὥρμησε.
17. ποτὲ μέν.
18. ἀεὶ καινοποιούμενος.
21. καταθέσθαι, τὴν δ' εἰρήνην.
25. διακειμένοις.
25. πλήρη δέ.
27. ἀνέξεσθε.
29. ἀπολέσαι δέ.
31. πολεμεῖτε δ' ἐπ' ἐξανδραποδισμῷ.
43. γέγονε καταφανῆ.
47. ἀποῤῥίψονται.
47. συγκεκλεισμένου.
48. λοιπὸν πάσῃ τῇ δυνάμει.
50. τοῦτ' ἐστὶ καταφανές.
52. τῶν σωζομένων.
52. ἐπικαλέσεσθε.
53. ὅτ' ἂν
53. δύνηται.
55. διαφυγεῖν.

236. 7. δέχεσθαι, εἰ δὲ μή, τοὺς θεοὺς, καὶ τοὺς πρεσβευτάς.
13. μετηνέγκαιεν, *ex ingenio.*

15. ἐξο-

15. ἐξοπλισίαν. & 25. ἐξοπλισίας.
16. ἀθρῆσαι.
19. ὄντι τῶν πρὸς τὴν χρείαν.
25. διακλίνειν.
31. εὐπερίκοπτος.
48. ζεύγη.
49. κατὰ μὲν τὴν.
55. κατὰ τέλη σπειρηδών.
237. 2. συνάπτουσαν τοῖς ὄρεσι.
4. ἐν ἐπαλλήλοις.
4. τούτῳ συνάπτειν. forte, ἅμα δὲ τῷ τε συνάπτειν ἤδη καιρὸν εἶναι, &c.
5. παραγγελλομένων τῶν ὑπεναντίων δυνάμεων.
8. παρέστη.
12. προσμίξων πρὸς τό.
24. οὕτως, ὥστε.
25. διακατέχοντας ἐν τῇ μάχῃ.
31. ἐπ' ἐκείνων οἷς μὲν.
32. γίγνεται.
33. θωρακίτας.
34. ἐν ᾧ δὴ καιρῷ.
41. ἐμπειρία καὶ πάλιν ἀπειρία, ex ingenio.
43. εὐτυχούντων.
48. ὁ μὲν μαχανίδας.
50. συνεκχυθείς.
53. ἔφυγεν.
54. ὑπὸ τὸ τῆς φάλαγγος.
55. τὴν παραγγείλας εὐθέως.
55. ἀσπίδα κλίνειν.
238. 1. τὸν ἐκλειφθέντα τόπον.
6. τὴν ἐπάνοδον.
8. καταβαλόντες.
13. ἐκ πολλοῦ χρόνου.
15. ἐντὸς τῆς τάφρου.
16. τῶν πολεμίων.
21. οὔπω συμβήσεται παθεῖν.
22. προειρημένον ἦν.
23. τὴν δυσχρηστίαν, ex ingenio.
24. ἀπολῦσαι.
24. ἐπορεία διαβάλλει.
37. ἐλπίδα τῆς σωτηρίας.
55. ἀπώλεσαν.
239. 1. ἕως τῆς τεγεατῶν.
2. συνεβάλλετο.
3. ταῖς δ' ἐχομέναις.
4. ἀναμφισβητήτως.
12. ῥωμαίοις.
22. ἀπὸ τούτων.
28. πρὸς κολίχαντα, ex ing.
29. αὐτοὶ δ' ἦσαν πεζοὶ μὲν.
45. αὐτοὶ τῶν ἵππων.
240. 2. τἀναντία τοῖς προειρημένοις.
4. ἅμα τῷ φωτί.
9. παρενέβαλε τάττων ἐναντίως.
21. μετωπηδόν.
28. τῶν ἑξῆς.
33. τοῖς ἡγουμένοις.
37. τῶν δὲ κατὰ τὸ λαιόν.
44. ὑποπεσόντας.
45. ὅ, περ ἦν.
241. 8. καὶ γινομέναις.
12. καὶ ταραχάς.
13. πλὴν ἕν.
21. τὴν διόρθωσιν.
32. τῆς ἀποστάσεως.
35. αὐτόμολον.
38. κεχωρισμένῳ, ex ingenio.
4. ὑπάρχοις, v. c. forte ἱππάρχοις.

44. ἐῤῥέθη συλλαβεῖν.
46. τοῦ διασαφήσοντος, ex ing.
242. 4. δυσαρεςήσεσθε.
9. ἀφισταμένοις.
15. τί οὖν ἐστὶν ἐφ' ᾧ.
16. τοῦτο βούλομαι.
17. πότε γὰρ εὐεργία πραγμάτων μείζων;
26. ὑμῶν, ἢ μὴν ταῖς.
34. τὰ πνεύματα βίαια.
35. φαίνεται καὶ γίνεται πρὸς τοὺς
37. πρὸς μὲν γὰρ ὑμᾶς.
55. λειφθῶσι.
243. 16. ἔχων ὁ γάϊος.
19. καὶ διαγωνιάσαντες μὴ προηττῆσθαι δόξωσι καὶ καταπεπλῆχθαι.
27. τέτταρας κόορτεις.
28. τοῦτον γάϊος λαίλιος ἔχων.
38. ἐπιτηδεικῶς.
51. παρὰ τοῦ τηλέου.
55. ἔντευξιν καὶ προστασίαν.
244. 2. ἀνέζευξε σιτομετρήσας.
9. διὰ τῆς δραγγιανῆς.
9. οὗ καὶ συνάπτοντος.

LIB. XII.

29. κάλλος καὶ στρουθῶν μεγέθη.
41. κατὰ τὰς νομάς.
245. 5. κόπου καὶ πραγματείας.
10. ἔχων χοίρους, ex ingenio.
15. εἰς ἰβηρείαν.
16. τοῖς τιμίοις καὶ φιλανθρώποις.
23. τῶν ἀνδρῶν ἐστὶν, ex ingenio.
28. πάλιν περὶ τῆς φιαληφόρου παρ' αὐτοῖς.
29. ὧν καὶ ταῖς θυσίαις.
32. τῆς φιαληφόρου.
37. ἢ μὴν εὐνοήσειν.
40. σκορπίδων κεφαλάς.
45. ὅταν τῆς εὐθείας.
51. τῶν ὄφεων.
246. 1. ἄξιός ἐστιν.
5. εἰρημένοις.
10. κωλυοντειόρχην πάντων τῶν βουλομένων.
12. τὰ περὶ δημοχάρους.
16. ὀκτωκαίδεκα ἔτη γεγονώς.
20. κυριοῦντα.
22. ὁ δὲ παρεσκοτισμένος.
24. τὸ ψεῦδος.
25. παρὰ μὲν τῶν ἑταίρων.
28. ἀπηχέναι.
29. κελεύειν.
31. ἥκειν ἀπαγόμενον.
33. παρὰ τούτοις.
34. τὸ διαμφισβητούμενον.
35. δεσπότης.
41. τὴν συνθήκην. τῶν μὲν γὰρ
43. ἐξέλυσε τὴν σπονδήν.
46. ἐν κιλικίᾳ.
49. εἰς κιλικίαν.
50. παρὰ τὸν πύραμον ποταμόν.
53. εἰς ῥῆγμα.
54. ἐπεὶ συνεγγίζοιεν.
247. 4. τοῦ ποταμοῦ ῥέοντος.
22. καὶ ποταμὸς οἷον.
25. εἰς κιλικίαν.
32. ἅμα δὲ τῶν, ex ingenio.
46. ποιεῖν ἐκρήγματα.
50. διεσαμμένης.
53. τοποπορείαν.
248. 11. τεταγμένων γενέσθαι τὴν μάχην

13. ὡρισμένον.
19. τετραφαλαγγιῶν.
31. ὀκρυόεντος.
35. τοὺς κάμνοντας ἀναλαμβάνειν.
42. ὥτων περιαιρούμενος ὥρμησε.
49. πολυπραγμοσύνη.
51. ἐξ αὐτῶν τῶν τάς.
249. 11. οὐκ ἔσται παῦλα, ex ingenio
12. σχεδὸν ὡσεὶ κατὰ πρόθεσιν, ex ingenio.
15. τοιοῦτός ἐστιν, ex ingenio.
16. τῆς ἕκτης βίβλου, ex ingenio.

LIB. XIII.

36. ἢ καὶ τοὺς πολεμίους.
37. τόπους εἰς οὓς μέλλοιεν.
47. πλέων εἰς τὴν ῥόδον.
52. τὸν τάραντα.
53. ἀρχιτέκτων.
55. εἰς τὴν τάραντα.
55. ἐπεὶ καταφανής.
250. 3. μεγίστην θεόν.
11. καὶ θεμέλιον, ex ingenio.
36. περιήγετο.

LIB. XIV.

45. σύφακα. sic semper vetus liber.
50. καὶ τὸ παιδίσκης αὐτόν.
251. 13. οὓς δὲ καὶ στρατιώτας.
14. δουλικὰς ἐσθῆτας.
19. διὰ τὸ τοὺς νομάδας.
27. πόλεως, καὶ ἐγχειρεῖν τῷ χάρακι.
32. διακούσας ὁ νομάς.
44. παρασπονδεῖν.
46. ἀπορρήσεως.
50. πείσεσθαι.
252. 5. καὶ τὰ περὶ τῶν εἰσόδων.
18. ἐμπυρισμόν.
22. αὐτοῦ στρατιώτας.
42. σύγχυσιν.
51. ὑπερπεπαίκει τῇ δεινότητι.
53. τῆς ἡμέρας ἐπιγινομένης.
253. 7. παλιντρόπου τῆς ἐλπίδος.
12. τελέως ἐκπλαγεῖς.
19. καὶ γὰρ πλησίον αὐτοῦ, ex ing.
23. ὁ δὲ τῶν ῥωμαίων στρατηγός.
34. καὶ λιπαρούσης μένειν, καὶ μὴ, ex ingenio.
45. τῇ δ' ἑξῆς.
254. 6. μεγάλην παρεχόμενοι χρείαν.
45. ναυτικὸν συμβῇ.

LIB. XV.

255. 14. οὐ μόνον τοῖς θεοῖς.
16. καταφιλοῖεν τὴν ἐν τῷ συνεδρίῳ.
22. σχεδὸν δὲ τοῦτ' εἶναι δῆλον.
26. νενικηκότες παρῆσαν.
43. ἐπαναχθέντα.
45. ἐντειλάμενοι τοῖς ἐπὶ τὴν τριήρων.
46. Μάκραν ποταμόν.
49. ὑφεωρῶντο δεινόν.
51. ἐξ ὑπερβολῆς.
256. 2. παραδόξως ἐσώθησαν, ex ingenio. ἐξεσώθησαν, vetus liber.
4. πρὸς τὸ ὑπεργενέσθαι, ex ingenio. vetus liber περιγενέσθαι.
6. μάχῃ κρίνεσθαι.
16. ἐπορεύετο.

20. καὶ συνάπτειν αὐτῷ.
25. παρ' αὐτῶν ὁ βαίβιος.
34. παρ' αὐτῷ.
37. τὰ κείμενα ἔργα.
38. ὑπερθέμενος τῇ καλοκαγαθίᾳ.
39. ἐκπορθουμένας.
39. δεόμενοι μὴ μέλλειν.
41. τὰ ἄλλα σκοπεῖν.
47. αὐτοῖς χιλίαρχον.
257. 2. συγχαρής.
13. τὴν ἐκτὸς λιβύης.
20. καθάπερ εἰ νηπίοις.
31. ὁρμᾶν κίνδυνον.
35. τούτων ἀντάραι.
40. κάλλιστα γινώσκειν.
43. προτείνειν τὰς διαλύσεις ταύτας.
50. τὴν ἡμετέραν.
54. ἀφέλει τὰ βαρύτατα.
258. 3. τῷ δήμῳ.
11. ἐκτεθεικυῖαν.
22. καταταχοῦντας.
28. ἐὰν δ' ἄλλως ἐκβῇ.
34. εἰ παρέντες.
43. τοὺς συμμάχοις νομάδας.
52. βεβίαν.
55. ὑπεναντίων τάξιν, ex ing.
259. 10. βεβοηθηκότων τοῖς.
10. νομάδων τῶν περὶ τὸν.
18. τὴν ἐκ τῆς ἰταλίας.
22. οὐ γὰρ πάντων ἦν.
24. διὰ τὸ μόνοις δόρασι καὶ ξίφεσι.
24. τῇ μὲν δυσχερείᾳ.
31. παρὰ τῶν αὐτῶν, ex ingenio
40. τῶν τῶν ῥωμαίων, ex ingenio
44. κομισάμενος.
47. ἀλλήλαις.
48. φρονήμασι.
260. 6. δι' αὐτῶν.
10. δυσδιαστάσου.
12. ἔγγιστα τῶν δύο
19. περικλῦσαι.
23. ἀκεραίοις.
24. ἐκκαλεῖται.
24. ἕκαστον ἡμῶν.
36. φανήσεσθαι.
40. τὴν σφετέραν.
53. προγεγραφῆ.
261. 16. ἤρετο τί ποτε.
16. περὶ τούτων.
24. αὐτόπτης.
30. ἐπιστήσασα ῥωμαίοις, ex ingenio.
40. λῆξαι τῆς ἀνοίας, ex ingenio
40. διαστῆσαι ῥάδιον.
42. ἴδη κινδυνεύουσιν.
43. καὶ τὸν τόπον ὑποπτεύει.
44. ἀκούοντες.
44. τοὺς δ' ἀκμὴν.
52. τοὺς πέλας.
55. κληρονομήσειν.
262. 4. ἐπιπρεσθεῖσθαι.
13. τοῦ καθήκοντος ἧκεν, ex ingenio.
15. ὡς περὶ πολεμίου.
17. ἐνειργάσατο.
18. φίλων ὑπαρχόντων, sine parenthesi.
20. καλχηδονίων.
26. ἀπομάττων.
27. τῆς ἐπιφορᾶς, βαστάσας τὸ.
30. νυνὶ πράγματα.

 37. μυ-

37. μυχθίζοντες δὲ, καὶ διαψυθιρίζοντες.

44. ἐξ αὐτῶν τῶν περί.

47. ἀκατακάλυπτον, *ex ing.*

55. διαβολή.

263. 8. τὴν ἀκοὴν ἅττα δή ποτ' οὖν, *ita interpungendum.*

52. καὶ τολμήσοντας.

37. αὐταῖς ἀκμήν.

41. ἀνείργειν.

46. ἠθροίζοντο.

48. καὶ τῆς πλατείας πλήρεις.

50. καταλελυκὼς τὸν πρότον.

264. 4. καλχηδονίων.

6. τῶν βασιλείων.

8. ἐγγίσαντες δὲ τῇ δευτέρᾳ, *ex ingenio.*

10. δηλοῦντες ὅτι, *ex ingenio.*

16. σεμνότατα.

18. ἐπὶ δεῖπνον.

36. συνειλῆφθαι.

265. 19. τῷ χειρισμῷ.

24. εὐφυέστατον.

29. ἐκ δημοτικῆς. *Horat. Fama est fictilib.*

41. τὰς ἐκπληκτικὰς περιπετείας.

47. δηλοῦν γὰρ τίς ἂν βουληθείη.

47. ἐκτὸς πίπτει, *ex ingenio.*

LIB. XVI.

266. 13. ἅμα τῇ αἰθέρᾳ, *ex ing.*

24. τὴν καταρχήν.

27. ἐξύθισε τὴν ναῦν.

27. ναυαρχὶς οὖσα.

29. θρανίτην σκαλμόν.

30. δυσκίνητος ἦν.

34. ἐπῆρε τῶν πολεμίων, *ex ing.*

37. ἐπιβαλλόμενος.

42. ἥμαρτε τοῦ σῶσαι.

46. καθ' ὅσον γὰρ, *ex loco inferiore.*

47. φιλίππου λέμβοι.

51. τῷ δὲ ταχὺ ἀυτεῖν.

267. 3. ἐγίνετο κατὰ πολλοὺς τρόπους.

6. ταρσοὺς, ὥστε δυσκινεῖν.

8. ἐν περιφορᾷ, *sic infrà 20.* τὰς περιφοράς.

11. γινομέναις μάχαις.

19. αὔτανδρον καταδῦσαι.

19. εἰσρεούσης.

31. ὀρεγόμενον.

35. μίαν πεντήρη.

35. τετραμμένην.

268. 21. οὐκ ἐώντων.

41. παρνασσῷ, *ex ingenio.*

42. πολιορκεῖν.

46. παρνασσεῖς, *ex ingenio.*

51. ποσειδίου.

52. παρὰ τοῖς πλείστοις.

269. 4. ἥτις μὴ μόνον.

10. βραχὺ μὲν ἀεὶ καὶ ἀγνοεῖν, *ex ingenio.*

11. ἀθετείσθω, *ex ingenio.*

12. προσδοκίας.

27. καταμέμψαιτο.

37. ἐνώρμησεν.

38. ταῦτα μὲν οὖν προήχθην.

44. τόπων, ὡς ἐκ τῆς.

54. γεφυρούμενον.

55. σπάνιον ἔχει.

270. 1. ἀναμιξίαν.

3. σκέπειν ἀπὸ παντός.

14. ἐπειδὴ δὲ τὸ μέν.

15. διὰ τῶν μεταλλέων.

15. τὸ

15. τὸ καταπεπτωκός.
15. ἀντῳκοδομημένῳ.
16. τείχει, τὸ τηνικάδε.
22. ἀπροφασίστοις.
28. καὶ τούτοις.
32. κατάρας.
36. φωνικήν.
39. καὶ τὸ τῶν ἀκαρνάνων.
271. 2. κατέβαλον.
11. περὶ δὲ τοῦ εἰς ἄτταλον.
12. ὑπάρξειν.
17. καθ' αὐτόν.
27. ἀμελήτως καὶ συγγενείας.
33. καὶ πάντ' ἀργύριον.
35. παρ' ἐκείνῃ, ex ingenio.
41. τῶν τεγεατῶν.
44. τῶν ὠτακουστῶν, ex ing.
48. διδασκαλῶνδα.

LIB. XVII.

272. 6. καὶ κυκλιάδας.
10. ἀκεσίμβροτος ναύαρχος.
12. παρὰ τὸν αἰγιαλόν.
27. ἐντεταλμένοι.
31. ἧς αὐτόν.
38. ἀληθινῶς.
39. οὔτε πολεμεῖν.
42. τὰ τῶν νικώντων.
43. καί τοιγε τοῖς.
43. οὐ ταύτην ἐσχηκέναι.
50. ἡγεῖσθαι τούτων, ex ingenio
273. 3. νῦν ἐχῖνον, ex ingenio.
3. τὰς φθιώτιδας, ex ing.
6. ἑκὼν μὲν, οὐδεὶς, ex ing.
8. ἠλαττωμένος.
15. πολεμοῦντες.
18. διασαφεῖν.
21. καὶ παρ' ἀμφοτέροις τοῖς πολεμοῦσι.

28. τὸ γὰρ τῶν ἀγριάνων.
41. αὐτῷ τὸν λόγον.
44. ὁ μὲν τούτων λόγος.
45. μεθ' ὧν βουλεύηται.
47. τοῖς ἄλλοις δοκεῖν.
53. ἐκκλεῖσαι.
274. 9. θήβας.
16. εἰς ὀψὲ συγκλίνειν.
20. ἡγεμόνων.
26. πρεσβεύειν ἔφη χαρίζεσθαι, ex loco inferiore ver. 31.
32. κατηγορήσοντες.
37. ἵνα καὶ μηδένα, ex ingenio
40. εὐάγωγον μὲν ὄντα.
44. τειχονέις.
48. περὶ τοῦ τὴν σύγκλητον διαλα-
49. πότερον ἀμφοτέρους. [βεῖν.
49. ἢ τὸν ἕτερον αὐτῶν.
54. τοὺς ἕλληνας ἔννοιαν λαβεῖν.
275. 1. ἀναπνεῦσαι δυνατόν.
5. ᾗ δ' ἂν ἡμέρᾳ.
7. καὶ γὰρ ἰοῦσθαι τὰ μέγιστα, ex manuscripto libro, qui habet ἠρῦσθαι.
15. ἐψηφίσατο κατὰ μόνον εἶναι, ex ingenio.
30. τοὺς γαισούς.
33. ὅτε δὲ πλείστας, τέσσαρας.
34. ταύτας ἔχοντες.
39. τούτου δὲ συμβάντος.
43. οὔτ' ἐπιλαβέσθαι.
47. πολλάς.
47. πειθομένας.
48. κατακρατήσας.
276. 13. οἱ καὶ συμμίξαντες ἀλλήλοις ἐπὶ τῶν φερῶν.
17. περὶ τὰ σφέτερα.

 19. γνώ-

19. γινόμενος εὐξεπής.
24. ἐρέτειαν τῆς φεραίας, ex ingenio, vel φαρσαλίας.
24. ὀγχηστόν.
27. καὶ βερυτῶν ἐξαιτίων.
28. ἀέρα τῶν ἐκ τῶν νεφῶν.
33. καὶ διαπορούμενος.
41. παρ' αὐτοῦ, ex ing. vel αὐτῷ
43. διπλασίως.
277. 2. παρακατεχόντων.
8. οὐκ εὐδοκούμενον.
10. ἀνατείνοντες.
16. εἰς τὴν ὀρδαῖαν.
17. σουλπικίου βιασάμενοι πρός
19. ῥίψαντας τὰ ὅπλα ἕως εἰς μακεδονίαν.
34. παρεμβάλλοντος.
41. κατὰ πορείαν.
49. ἀπήλλαττε.
278. 2. συνθεασάμενος τῶν πολεμίων
2. ἐκ τῶν ἄκρων.
6. εἰς τὰς χεῖρας ἔτι. δι' αὐτῶν δέ. ita interpungendum.
8. εἷς δὲ τῶν χιλιάρχων.
24. παραδιδόασιν.
32. ἐσκύλευον.
49. χρήσιμον, καὶ καλὸν ἂν εἴη.
51. λέγοντες μόνον.
279. 3. εἴγε κἀυτὸς, ex manuscripto libro, in quo est εἴτε κἀυτός.
6. χρώμενος τὸν ἑξῆς χρόνον. πυῤῥος.
7. ἐναλλάξ.
9. μηδὲν ἀντεμφαίνειν.

22. τῶν προεστατῶν.
25. εἰκὸς εἶναι, ex ingenio.
29. προεστατῶν.
31. τοιαύτης οὔσης περὶ τὴν φάλαγγα.
42. εὐκαταφρονήτων ὡς οὐχ οἷόν τε.
43. οὐδένα τηρούσης.
44. τίς οὖν ἂν αἰτία.
47. ὅτε μέλλοιεν.
55. εὑρεῖαις τοιούτοις.
280. 1. συγκαταβαίνωσι.
50. καὶ πόπλιος οὐίλιος ἐκ θάσου.
281. 17. οὐ ῥωμαίοις τὰς χεῖρας, ex ingenio.
19. τυγχάνειν τῆς ἐλευθερίας.
20. ἔφη διεξάξειν.
21. ἀναγκαιότητα.
21. οἰομένων δεῖν.
28. σκόπας, ἢ, κλεομένης.
30. ἦν δυνατὸν, ex ingenio.
35. ὁ δ' οὕτω παρεστήκει.
53. πραγμάτων ἀλογίαν.
282. 2. ἣν, ὃν φίλιππος.
3. ἐφ' ἑλλησπόντου.
3. ἀπέδειξε τοῦ στόλου.
7. καθάπερ ἂν εἰ δαίμονας.
8. τὸν αὐτοῦ βίον.
14. ἐξετοιχωρύχησε.
15. ἀνακλητήρια.
18. τοῦ πράξειν ἀξίως τοῦ.
20. τὴν αὐλὴν δευτερεύειν.
21. ὁμοίως δὲ, ex ingenio.
21. πιστευθείσης, ex ingenio. vel πιστευθεὶς τοῦ κύπρου.

FINIS.

